ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK TARİH KURUMU YAYINLARI
XVI. DİZİ — Sa. 12[1]

TÜRK KURTULUŞ SAVAŞI KRONOLOJİSİ

MONDROS'TAN MUDANYA'YA KADAR

(30 EKİM 1918 — 11 EKİM 1922)

GOTTHARD JAESCHKE

TÜRK TARİH KURUMU BASIMEVİ—ANKARA
1989

Birinci baskı : 1970
İkinci baskı : 1989

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK TARİH KURUMU YAYINLARI
XVI. DİZİ — Sa. 12[1]

TÜRK KURTULUŞ SAVAŞI KRONOLOJİSİ

MONDROS'TAN MUDANYA'YA KADAR

(30 EKİM 1918 — 11 EKİM 1922)

2. Baskı

GOTTHARD JAESCHKE

TÜRK TARİH KURUMU BASIMEVİ—ANKARA
1989

ISBN 975-16-0110-X Tk.
975-16-0122-3

İÇİNDEKİLER

	Sahife
Giriş	IX
Kısaltmalar	XI
Kaynaklar	XIII
Düzeltmeler	XIX
Kronoloji (30 - X - 1918 — 11 - X - 1922)	1 - 198
Dizin	199 - 238
Ek : İcra Vekilleri Heyeti	239

G İ R İ Ş

1929 yılında Berlin'de Deutsche Gesellschaft für Islamkunde (Alman İslâm Bilgisi Cemiyeti) tarafından "Die Türkei seit dem Weltkriege" (Dünya Harbinden bu yana Türkiye) adı altında bir "Geschichtskalender 1918 - 1928" (1918 - 1928 Kronolojisi) basılmıştı. Bu tarihten sonra 1961 yılı sonuna kadar, takvimi tamamlamak üzere yayınlanan ciltler şunlardır :

II ve III : 1929 ve 1930 yıllarına aittir (Berlin 1930-1931),

IV : 1931-1932'ye aittir, "Die Welt des Islams," Cilt : 15

V : "Die Türkei in den Jahren 1933 und 1934," "Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen zu Berlin," Cilt : XXXVIII, kısım : II (Berlin 1935),

VI : "Die Türkei in den Jahren 1935-1941" (Leipzig 1943),

VII ve VIII : Ayni ad ile 1942-1951 ve 1952-1961 (Wiesbaden 1955 ve 1965), son üç kısım Otto Harrassowitz yayınevince neşredilmiştir.

İlk beş kısma ait şahıs ve konu dizinini Siegfried Rzeppa "Mitteilungen der Ausland-Hochschule an der Universität Berlin," Cilt : XLI, 1938, kısım : II'de tertip etmiştir (Berlin, Verlag Walter de Gruyter, 1939).

İstanbul Üniversitesi tarafından ilk iki kısmın Türkçeye çevrilmesi fikrinin ortaya atılması üzerine hazırlanan tercüme o zaman Edebiyat Fakültesi'ne bağlı bulunan TÜRK İNKILÂBI TARİHİ ENSTİTÜSÜ Araştırmalarının II. ve IV. sayıları olarak neşredilmişti (İstanbul 1939 ve 1941- Çeviren : Niyazi Recep Aksu) : Cilt : I 1918-1923, Cilt : II 29.X.1923 - 1.1.1930.

40 seneden beri Türk Devrimi üzerine neşredilen kitap, yazı ve makalelerin ihtiva ettiği olaylarla çoğalan malzeme, kronolojiyi yeniden ele almayı gerektirmiştir. Bilhassa Türk Devriminin diğerlerine nazaran en önemli devri olan Millî Mücadele zamanı için böyle esaslı bir tetkik yapmak zaruri olmuştu. Yazarın 1965 ve 1966 yıllarında Ankara ve İstanbul kütüphanelerinde mütareke zamanına ait Türk basınını ve Londra'da British Museum'un gazete arşivinde bulunan İngiliz basınını tetkik etmek hususundaki arzusu ilgililerce yerine getirilmiş;

fakat daha da önemlisi, Başvekil Harold Wilson'un, tarih araştırmaları için, 1922 yılı sonuna kadar olan kısmını serbest bıraktığı Forcign Office dosyalarını gözden geçirmesi mümkün olmuştur. Bu suretle "Documents on British Foreign Policy 1919-1939, First Series" nin ciltlerine geçmemiş olan 30.X.1918 - 27.VI.1919 ve 1922 yılı devirleri hakkında bilgi edinmek mümkün olmuştur.

Bu eserimin hazırlanmasına değerli yardımlarından dolayı Bayan Nimet Arsan ve Sayın Sami N. Özerdim'e samimî teşekkürlerimi sunmak isterim.

Münster/Westf., 28 - I -1970 G. JAESCHKE
(Misakı Millî'nin 50. Yıldönümü)

KISALTMALAR

A. A.	Anadolu Ajansı
A. K.	Ankara Hükûmetinin Kararnamesi (İcra Vekilleri Heyeti)
A. S. D. ...	Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, I-IV
B. M. M. K.	Büyük Millet Meclisi Kararı
Br.	Documents on British Foreign Policy, 1919-1939, First Series
C.	Amiral Sir Somerset Arthur Gaugh Calthorpe
D.	Düstur, Üçüncü Tertip, İkinci Basılış, I-III, Ankara 1953
Dok.	Dokumenti Vneşney Politiki S.S.S.R., Moskova 1957-1961
E.I. veya E.O.	Echo de l'Islam (Echo de l'Orient), Paris 1920-1922
hk.	hakkında
H.M.	Hakimiyeti Milliye, Ankara 1920-1922
H.T.V.	Harp Tarihi Vesikaları Dergisi, Ankara 1952-1969
İ.K.	İstanbul Hükûmetinin Kararnamesi (Meclisi Vükelâ)
İ.M.	İradei Milliye, Sivas 1919
K.	Kanun
K.K.	Kâzım Karabekir Paşa
Krş.	Karşılaştır
VI. M.	Altıncı Sultan Mehmed Vahideddin
M.K.	Mustafa Kemal Paşa
M.S.O.S. ..	Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen zu Berlin, II. Abteilung
N.	Nutuk, 1934 yılı basılışı
O.M.	Oriente Moderno, Roma 1921-1922
or.	orada (ayni eserde)
P.-S.	Peyamı Sabah
de R.	Amiral Sir John de Robeck
R.	Sir Horace Rumbold
R.M.M.	Revue du Monde Musulman, Paris
T.	The Times, London 1918-1922
Tar. Ves. ..	Tarih Vesikaları
T.E.	Tevhidi Efkâr, İstanbul
T.İ.	Türkçe İstanbul

T.İ.H.	Türk İstiklâl Harbi, Ankara 1962-1969
T.V.	Takvimi Vakayi
U.S.	Papers Relating to the Foreign Relations of the United States of America, The Paris Peace Conference, 1919
W.I.	Die Welt des Islams, Leipzig 1923-1944, Leiden 1951-1969
Y.İ.	Yeni İstanbul, 1919-1920
Y.T.	Yakın Tarihimiz, I-III, İstanbul 1962
Z.C.	T.B.M.M. Zabıt Ceridesi, İkinci Basılış, Ankara 1940-1960

KAYNAKLAR

(İ. = İSTANBUL, A. = ANKARA)

Abalıoğlu, bak. : Yunus Nadi

Açıksözcü, Hüsnü : İstiklâl Harbinde Kastamonu, Kastamonu 1933

Adıvar, Halide Edib : Türkün Ateşle İmtihanı, İ. 1962

Âfetinan : Atatürk hakkında Hâtıralar ve Belgeler, A. 1959

Ahmed Rıza : Echos de Turquie, Paris 1920

Aker, bak. : Şefik

Aldrovandi, Luigi Marescotti : Guerra Diplomatica, Milano 1936

Anatolica, Annuaire, 1967

Andréa : La vie militaire au Levant, Paris 1923 (?)

Apak, Rahmi : İstiklâl Savaşında Garp Cephesi nasıl kuruldu, İ. 1942

Ar.=Aralov, Semen Ivanoviç : Bir Sovyet Diplomatının Türkiye Hatıraları, İ. 1967 (rusça : Moskova 1960)

Aras, Kâzım : İstiklâl Savaşında Kocaeli Bölgesindeki Harekât, İ. 1936

Arıburnu, Kemal : Millî Mücadelede İstanbul Mitingleri, A. 1951

Arıkoğlu, Damar : Hâtıralarım, İ. 1961

Arif, Mehmet : Anadolu İnkılâbı, İ. 1340/1924

Aşkun, Vehbi Cem : Sivas Kongresi, Sivas 1945

Atay, Falih Rıfkı :

I) 19 Mayıs, A. 1944

II) Atatürk'ün Bana Anlattıkları, İ. 1955

III) Atatürk'ün Hâtıraları 1914-1919, A. 1965

Atman, bak. : Midillili

Aydemir, Şevket Süreyya : Tek Adam, I-II, İ. 1964

Ayhan, Yusuf : Mustafa Kemal'in Pozantı Kongresi ve Adana'nın Kurtuluşu, Adana 1963

B. ve A.K. = Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri ve Hacim Muhittin Çarıklı'nın Kuvayı Milliye Hatıraları (1919-1920), A. 1967

Baker, Ray Stannard : Woodrow Wilson and World Settlement, New York 1922

Baldwin, Oliver : Six Prisons and Two Revolutions, London 1925

Bardakçı, Cemal : Anadolu İsyanları, I. 1940

Barton, James. L. : Story of Near East Relief (1915-1930), New York 1930

Bayar, Celâl : Ben de Yazdım, Cilt : V, İ. 1967
Bayur, Yusuf Hikmet :
I) Yeni Türkiye Devletinin Haricî Siyaseti. İ. 1934
II) Atatürk, Hayatı ve Eseri, A. 1963
Bennett, John Godolphin : Witness, London 1962
Bıyıklıoğlu, Tevfik :
I) Trakya'da Millî Mücadele, I-II, A. 1955-1956
II) Atatürk Anadolu'da (1919-1921), A. 1959
Bolayır, Enver : Talât Paşa'nın Hâtıraları, İ. 1946
Callwell, C.E. : Field-Marshal Sir Henry Wilson, His Life and Diaries, II, London 1927
Carr, Edward Hallett : The Bolshevik Revolution 1917-1923, London 1953
Ceb.=Cebesoy, Ali Fuat :
I) Millî Mücadele Hâtıraları, 1953
II) Moskova Hâtıraları, 1955
III) Siyasî Hâtıralar, I-II, 1957-1960
Cevdet Kerim (İncedayı) : Türk İstiklâl Harbi, İ. 1341/1925
Churchill, Randolph S. : Lord Derby, London 1959
Churchill, Winston S. : The World Crisis (V), The Aftermath, London 1929
Congrès = Le Premier Congrès des Peuples de l'Orient, Bakou 1-8 Sept. 1920, Petrograd 1920
Coşar, Ömer Sami : Millî Mücadele Basını, İ. 1964
Çapaner, Nahit : Kurtuluş Savaşında Deniz Kahramanları, İ. 1943
Çarıklı, bak. : B. ve A.K.
Davison Roderic H. : Turkish Diplomacy from Mudros to Lausanne (Gordon A. Craig - Felix Gilbert : The Diplomats (1919-1939), Princeton 1953)
Degras, Jane : Soviet Documents on Foreign Policy, I (1917-1924), London 1951
Dursunoğlu, Cevat : Millî Mücadelede Erzurum, A. 1946
Erdoğan, Fahrettin : Türk Ellerinde Hatıralarım, İ. 1954
Ertürk, Hüsamettin — Tansu, Samih Nafiz : İki Devrin Perde Arkası, İ. 1957
Evans, Laurence : United States Policy and the Partition of Turkey (1914-1924), Baltimore 1965
Evren, Afif : Atatürk'ün Konya'ya Gelişleri (1920-1937), Konya 1940

Frangulis, A. F. : La Grèce et la crise mondiale, Paris 1926
Gaillard, Gaston : Les Turcs et l'Europe, Paris 1920
Gaulis, Berthe Georges- : Le Nationalisme Turc, Paris 1921
Giannini, Amedeo :

I) Documenti diplomatici della pace orientale, I-II, Roma 1922-1923

II) L'Ultima fase della Questione Orientale (1913-1932), Roma 1933

Gontaut-Biron, Roger de : I) Comment la France s'est installée en Syrie, Paris 1922; II) D'Angora à Lausanne, 1924
Gök. = Gökbilgin M. Tayyib : Millî Mücadele Başlarken, I-II, A. 1959, 1965
Gövsa, İbrahim Alâettin : Türk Meşhurları Ansiklopedisi, İ. (1946)
Graves, Robert Wyndham : Storm Centres of the Near East, London 1933
Guhr, Hans : Als Türkischer Divisionskommandeur in Kleinasien und Palästina, Berlin 1937
Güralp, Şerif, İstiklal Savaşının İç Yüzü, İ. 1958
Halidé Edib : The Turkish Ordeal, London 1928 (krş. : Adıvar)
Harington, Charles : Tim Harington Looks Back, London 1940
Harris, George S. : The Origins of Communism in Turkey, Stanford, Calif. 1967
House, E. M. : The Intimate Papers of Colonel H., New York 1928
Hurwicz, Elias : Geschichte des russischen Bürgerkriegs, Berlin 1927
İğdemir = Uluğ İğdemir: Sivas Kongresi Tutanakları, A. 1969
İnal, İbnülemin Mahmud Kemal : Osmanlı Devrinde Son Sadrıâzamlar, İ. 1940-1953
İncedayı, bak. : Cevdet Kerim
İslâm Ansiklopedisi
K. (= Kadria) Hussein : Lettres d'Angora la Sainte, Rome 1921
Kandemir, Feridun : Rauf Orbay, İ. 1965
Kansu, Mazhar Müfit : Erzurum'dan Ölümüne kadar Atatürk'le beraber, I, A. 1966 ; II, A. 1968
Karacebe, Nizameddin : Türk Ulusal Savaşının İlk Parçası, A. 1940
Karal, Enver Ziya :

I) Türk İnkılâbının Mahiyeti ve Önemi (Tarih Semineri Dergisi 1, İ. 1937)

II) Türkiye Cumhuriyeti Tarihi (1918-1953), İ. 1954

Karaman, Sami Sabit : İstiklâl Mücadelesi ve Enver Paşa, İzmit 1949
Kayser, Jaques : L'Europe et la Turquie Nouvelle, Paris 1922
Kazemzadeh, Firuz : The Struggle for Transcaucasia (1917-1921), New York 1951
Kinross, Lord : Atatürk, London 1964
K.K. = Karabekir, Kâzım : İstiklâl Harbimiz, İ. 1960
K.K.,E. = Karabekir, Kâzım : İstiklâl Harbinde Enver Paşa...., İ. 1967
Kluçnikov, Yu. V. – Sabanin, Andrey : Mejdunarodnaya Politika Noveyşego Vremeni, Moskova 1925-1929
Külçe, Süleyman : Mareşal Fevzi Çakmak, I, İ. 1953
Larcher, M. : La guerre turque dans la guerre mondiale, Paris 1926
Leonid - Friedrich, A. : Angora, Berlin 1923
Lewis, Bernard : The Emergence of Modern Turkey, London 1961
L.G. = Lloyd George, David : The Truth about the Peace Treaties, London 1938
London Gaz. = London Gazette, Supplement, 7 January, 1921
Luke, Harry :
I) The Making of Modern Turkey, London 1936; 2nd ed.: The Old Turkey and the New, London 1955
II) Cities and Men, II (1914-1924), London 1953
Malkoç, Nazmi : 920 yılının Kurtuluş Savaşları, İ. 1937
Mandelstam, André. N. : La Société des Nations et les Puissances devant le problème Arménien, Paris 1925
Mears, Eliot Grinnell : Modern Turkey, New York 1924
Midillili, Ahmet (Atman) : Millî Mücadele, A. 1928
Millî Nevsal, I : 1922, II : 1923
Mirza Bala, Mehmetzade : Millî Azerbaycan Hareketi, (Berlin) 1938
M.K. = Mustafa Kemal : Büyük Gazinin Hatıratından Sahifeler (Hâkimiyeti Milliye ve Milliyet 13-III – 12-IV-1926), Kısım (1 - 32)
Mustafa Kemal : Put' Novoy Turtsii 1919-1927, Moskova 1934
Müftüler, Lütfü : Millî Mücadelede Denizli Heyeti Milliyesi, Balıkesir 1947
Nicol, E. : Angora et la France, Paris 1922
Nicolson, Harold : Curzon, The Last Phase (1919-1925), London 1934
Omer Kiazim : Angora et Berlin, Paris 1922
Ostrorog, Léon : The Angora Reform, London 1927
Önal, Sami : Millî Mücadele'de Oltu, A. 1968

Önder, Mehmet : Millî Mücadelede Konya, I : Delibaş Hadisesi, Konya 1953
Özerdim, Sami N. : Atatürk Devrimi Kronolojisi, İ. 1963, 2. Basım 1966
Pace, Biagio : Dalla Pianura di Adalia alla Valle del Meandro, Milano 1927
Pech, Edgar : Les Alliés et la Turquie, Paris 1925
Peker, Nurettin : İstiklâl Savaşı, İ. 1955
Pernot, Maurice : La question Turque, Paris 1923
Pinon, René : La reconstruction de l'Europe politique, Paris 1920
Pipes, Richard : The Formation of the Soviet Union, Cambridge, Mass. 1954
Price, Clair : The Rebirth of Turkey, New York 1923
Price, G. Ward : Extra-special Correspondent, London 1957
Put' Novoy Turtsii, bak. : M. K.
Rawl. = Rawlinson, Alfred : Adventures in the Near East, London 1923
Resulzade, Mehmet Emin : Azerbaycan Cumhuriyeti, İ. 1923
Reşit Paşa, bak. : Yularkıran
Rey, Ahmet Reşit : Gördüklerim-Yaptıklarım, İ. 1925, 1945
Ron. = Ronaldshay : The Life of Lord Curzon, III, London 1928
Rouillon, Léon : Pour la Turquie, Paris 1921
Ryan, Andrew : The Last of the Dragomans, London 1951
Sâbis, Ali İhsan : Harb Hâtıralarım, V : İstiklâl Harbi, İ. 1951
Selek, Sabahattin : Millî Mücadele, Anadolu İhtilâli, I-II, İ. 1963, 1965
Simavi, Lûtfi : Sultan Mehmet Reşat Hanın ve Halefinin Sarayında Gördüklerim, İ. 1340/1924
Söylemezoğlu, Galip Kemalî : Başımıza gelenler (1918-1922), İ. 1939
Şapolyo, Enver Behnan : Kemal Atatürk ve Millî Mücadele Tarihi, A. 1944 (3. Baskı İ. 1958)
Şefik, Mehmet (Aker) : İstiklâl Harbinde 57. Tümen ve Aydın Millî Cidali, I-II, Ankara 1937
Talât Paşa, bak. : Bolayır
Tansu, bak. : Ertürk
Teng. = Tengirşenk, Yusuf Kemal : Vatan Hizmetinde, İ. 1967
Tevetoğlu, Fethi : Türkiye'de Sosyalist ve Komünist Faaliyetler, A. 1967
Togan, A. Zeki Velidi : I) Bugünkü Türkili (Türkistan) ve Yakın Tarihi, İ. 1942-1947
II) Hâtıralar, I. 1969
Toynbee, Arnold J. : The Western Question in Greece and Turkey, London 1923

Tunaya, Tarık Z. : Türkiyede Siyasî Partiler 1859-1952, İ. 1952
Türkg. I = Türkgeldi, Ali Fuad : Görüp İşittiklerim, II. Basılış, A. 1951
Türkg. II = Türkgeldi, Âli : Moudros ve Mudanya Mütarekelerinin Tarihi, A. 1948
Tütengil, Cavit Orhan : Ziya Gökalp Hakkında Bir Bibliografya Denemesi, İ. 1949
Tütenk, Ahmet Akif : Millî Mücadelede Denizli, İzmir 1949
Umur, Hasan-Pasin, Âdil : Samsun'da Müdafaayı Hukuk, İ. 1944
Unat, Faik Reşit : İsmet İnönü, A. 1945
Ülmen, Cevat : Kurtuluş Savaşında Karadeniz, İ. 1943
Üzel, Sahir : Gaziantep Savaşının İç Yüzü, A. 1952
Véou, Paul du : La Passion de la Cilicie, Paris 1937
Waugh, Telford : Turkey yesterday, to-day and to-morrow, London 1930
Wilson, Henry, bak. : Callwell
Wilson, Woodrow : The Public Papers of..., New York 1927
Yalman, Ahmed Emin : Turkey in My Time, Norman, Okla. 1956
Yularkıran, Cevdet R. : Reşit Paşanın Hâtıraları, İ. 1939
Yunus Nadi (Abalıoğlu) :
I) Yeni Gün'den Cumhuriyet'e kadar, Cumhuriyet 7-V-1924 – 1-V-1926
II) Mustafa Kemal Paşa Samsun'da, İ. 1955
Ziemke, Kurt : Die neue Türkei, Stuttgart 1930
Zübeyroğlu, Mehmet Fuat : Yurdumuz Havza, İ. 1341/1925

EK :

Miller, A. F. Oçerki Noveyşey
İstorii Turtsii, Moskovo 1948

DÜZELTMELER

Sayfa	Tarih	Satır	Yanlış	Doğru
42	12. VI	son	Mürse. 1	Mürsel
43	17. VI.	6	K.K. 39. 49, 51	39, 49, 51
51	13. VII.	6	yorum.	yorum." –
68	3. X.	6	N. III 293	N. III 340
72	22. X.	1	Ves. 160, 23;	Ves. 160;
90	25. II.	3	Br. VII 47	Br. VII 253
98	17. IV.	2	De. Ferid'in	D. Ferid'in
124	16. X.	son	D. İkinei Tertip	D., İkinci Tertip
140	12. II.	1	Ayınatab'ın	Ayıntab'ın
163	6. X.	2	Mahkemesinden	Muhakemesinden
164	20. X.	2	98) "Accard	98 : "Accord
165	28. X.	5	un official	unofficial
178	15. IV.	2	N. II 237; M. Nevsal II 23	N. II 158; M. N. II 237
197	30. IX.	1	Harding'e	Hardinge'e
	Kolon			
199	1	5	İndeks'in sonundaki Ek'tedir.	İndeks'e alınmıştır.
203	2	25	Baltazzi	Baltazzis*
224	1	2	18.; 2.;	18. 2.;
232	2	son	16. 10.;	16. 10.0;
239	Reis	1	(tabiir)	(tabiî r.)
239		2	Cümle şöyle olacaktır:	(Görülecek yanlışların düzeltilmesi okuyuculardan rica olunur).

* Metin içindekiler de düzeltilmelidir.

Ekim 1918

30. Mondros Mütarekesi (Âli Türkgeldi, Moudros ve Mudanya Mütarekelerinin Tarihi, Ankara 1948; Belleten XXVIII 121; Martens XI 159; Brit. and For. State Papers CXI 611). – Calthorpe' (=C.) un Rauf Beye yazdığı mektup : "... mümkünse hiçbir Yunan harp gemisinin İstanbul veya İzmir'e gitmemesi hususundaki azimkâr arzunuzu ifade ettim..." (T. İ. H. I 200). – Meclisi Mebusanın hafi celsesinde İzzet Paşanın mütareke şartlarını bildirmesi (Yeni Gün 31). – İngiliz öncüleri Meriç kıyısında (Current History 1919, 342) ve Musul'da (Jahrb. d. Bundes d. Asienkämpfer 1921, 143). – 22 İngiliz gemisi İzmir önünde (W. I. 10, 7). – Balfour'un Imperiali'ye mektubu : "1917 Anlaşması hükümsüzdür." (Br. IV 22).
31. Mütarekenin yürürlüğe girmesi. – Yıldırım kumandanlığının M.K.'e teslimi (M. K., ks. 28). – C.'un telgrafı : "... İstanbul'un işgaline müsaade eden madde yoktur." – İngiliz kabinesi bunda israr eder; C.'un başarısını kutlar. – Lansing'in Türkiyenin Wilson'un sulh aracılığını istiyen notasına cevabı (U. S. 1918 Suppl. I 428). – İsmail Hakkı Paşanın İstanbul'dan kaçması. – Moskova'da "Şarkın kurtuluşu" nu yürüten bir cemiyet kuruluyor (Ziemke 360). – İstanbul ile İzmir'de galip devletlerin bayrakları çekiliyor.

Kasım 1918

1. General Marshall Musul'un işgalini emretti. (T. İ. H. I 83). – Enver, Cemal ve Talât Paşalar firar ettiler. Veda mektupları : Hadisat 14; Minber 15; Y. T. II 144; T. E. 13. 12. 1942; Selek I 74 (Mitt. d. Bundes d. Asienk. 10. 11. 1933, Simavi II 176). – Türk harp suçlularını tahkik encümeni kuruldu. (Br. XIII No. 177). – Minber'in 1. s., Ferda (Adana) 1. s. (Coşar 66). – L'Echo de Paris : Pierre Loti'nin Türkiye lehinde ilk makalesi (Minber 26). – Journal des Débats : Gauvin : "Türkiye müttefiklerin yıllarca sürecek vesayetine muhtaçtır." -C.'a Yunan harp gemilerini saklama emri verildi.
2. İzzet Paşa ordulara mütareke şartlarını bildirdi (K. K. 4; Cebesoy I 27; T. V. 3384). – Nabi Beyin basın konferansında demeci : "Mütareke Osmanlı Devletinin hükümranlık haklarına dokunmaz."

Kasım 1918

(Vakit 3.; Belleten 109, sf. 151) – "Yavuz Sultan Selim" zırhlısının Türklerin eline verilmesi (Die Mittelmeerdivision, Berlin 1928, s. 373; T. İ. H. I 109). – Venizelos'un muhtırası (Frangulis II 21).

3. General Cassel'in Ali İhsan Paşa ile Musul'un teslimi için konuşması (T. İ. H. I 81). – Cevat Paşa Genel Kurmay Başkanı oldu. (T. V. 3386). – İttihat ve Terakki'nin "Teceddüt" ismini alması (Tunaya 408, 412 : 5.; resmî kuruluşu : 11. : Söz 3. 12.). – Nuri Said'in Araplarla ittifak teklifi (Cebesoy I 28; Festschrift Otto Spies 385). – Avusturya Mütarekesi (Padova).

4. İzzet Paşa Kabinesinin istifa talebi. – M. K. ile Ali Fuat Paşanın Adana mülâkatı (Cebesoy I 29). – Rum ve Ermeni mebuslar tehcir meselesinde sorumluların cezalandırılmasını istediler. (T. İ. H. I 124). – Kumandan A. Dixon'un İzmir'e gelişi, Rumların gösterisi (T. İ. H. I 129) (6. Dixon'un ihtarı : W. I. 10, 8). – C. Londra'dan Musul meselesine dair izahat istedi. – Brest-Litovsk Sulh Muahedesinin R. S. F. S. R. tarafından feshi (T. İ. H. I 85).

5. Harbiye Nezaretinin terhis emri (T. V. 3387; T. İ. H. I 184). – İngiliz hükûmetinin cevabı : "Musul 16 ncı maddeye göre teslim olunmalıdır." – Robert Cecil Amerikan basınına "Türkiye'deki azınlıklar mutlaka kurtulmalıdır" diyor. – M. K.'in İzzet Paşaya "İngilizler bütün Anadoluyu tahtı hükmüne geçirecek olsalar müsaade edilecek midir?" diye sorması (Atay II 73). – Kars İslâm Şûrası (Kırzıoğlu M. Fahreddin, Kars Tarihi I 556). – Şeyh Senusî'nin İstanbul'dan Bursa'ya gitmesi.

6. C.'un Başkomiser olarak tayini. – Kendisine verilen emir : "İskenderun'un teslimini isteyiniz, sokulma teşebbüslerinden sakınınız!" – İzzet Paşanın Medine, Asir ve Yemen kumandanlarına teslim emrini vermesi (T. İ. H. I 201). – Ahmet Rıza VI. Mehmed (= VI. M.)e Tevfik Paşanın tayinini teklif etti (İnal 1989). – "The Islamic Society" (Hindistan) Türkiye'ye yardıma karar verdi.

7. Yıldırım Ordular Grupu ile 7 nci Ordu Karargâhı lâğvedilmiş ve M. K. Harbiye Nezareti emrine verilmiştir (T. V. 3390; T. İ. H. I 63). – İngiliz öncü kumandanları İstanbul'da : Harbiye ve Bahriye Nezaretleri nezdinde irtibat subayları : Murphy ve Chilton.–

Kasım 1918

Marshall'ın Ali İhsan'a emri : "Musul Vilâyeti Türk kıtaları tarafından tamamen boşaltılmalıdır." (T. İ. H. I 87).

8. VI. M. Rauf'a demecinde "Ortada bir millet var, koyun sürüsü, idaresi için bir çoban lâzım, o da benim" diyor (Y. T. II 240). – M. K.'in mütarekenin tatbikatı hakkında Sadareti ikazı : "... Heyeti Vükelâyı Osmaniyenin Britanya Hükûmeti tarafından intihabı lüzumu gibi tekâlifin karşısında da kalınmak müsteb'at değildir." (T. İ. H. I 203) – Musul hükûmet konağına İngiliz bayrağının çekilişi (T. İ. H. I 88) – C.'a verilen emir : "Bütün Türk kıtaları Kafkasya'dan 1914 yılı hududu gerisine alınmalıdır." – 15. Fırka kıtalarının Petrovsk'a girişi (103 sayılı Askerî Mecmuanın Tarih Kısmı 217).

9. C.'a gönderilen talimat : "... Majeste (İngiliz) Hükûmetinin Osmanlı İmparatorluğu ile yapılacak barış hakkındaki düşünceleri sert ve kesindir." (Br. IV 709; Belleten XXX 118) – Allenby'ye, Deedes'in İstanbul'a gönderilmesine dair verilen emir. – İskenderun'un tahliyesi hk. protokol (T. İ. H. I 204). – Sait Halim Paşanın Meclisi Mebusan'da sorguya çekilmesi (Zaman 10.). – Yeni İstanbul (Y. İ.), s. 1 (Sait Molla : "İngiltere ve biz"). – Berlin ile Spa'da ihtilâl : II. Wilhelm imparatorluk tahtından feragat etti.

10. M. K.'in Adana'dan hareketi, yerine Nihat Paşa geliyor. (T. İ. H. I 63). – General Cory, Vaugh ve Bunoust İstanbul'da. – Y. İ. : Chilton İzzet Paşaya "Mütarekenamenin 16 ncı maddesi Devleti Aliye'nin şanına halel getirici bir surette tefsir olunmıyacaktır" dedi. – II. Wilhelm'in Hollandaya ilticası.

11. Tevfik Paşa Kabinesi (T. V. 3392, İnal 1717). – Tevfik G. Ward Price'a "Gayemiz İngiltere ile eski dostluğumuzu canlandırmaktır. İtilâf Devletlerinin bizi biraz tecrübeli şahısların emrine vermeleri lâzımdır" dedi. (T. 22; Morning Post 22.) – D. G. Hogarth'ın muhtırası : "Bundan sonraki Osmanlı Devleti Bursa hükûmet merkezi olmak üzere bütün Anadolu'yu içine almalıdır. Belki yabancı topraklarda kalan küçük bir kısımla beraber İzmir ve Avrupalıların himayesine girmesi uygun olan 6 vilâyet bu hududun haricinde kalır." – Büyükelçi Rifat Paşa Enver, Talât ve Cemal Paşaların iadesini istedi. – Chilton bütün Türk kıtalarının 1914 hududu gerisine çekilmelerini istiyor. (T. İ. H. I 157; Belleten XXI 573 : Mil-

Kasım 1918

ne'in emri). – Almanya ile yapılan mütareke (Compiègne-Rethondes).

12. General Clark Nihat'tan kıtaların 1.12'ye kadar Ceyhan nehri gerisine çekilmesini istiyor (T. İ. H. I 64). – Bir Fransız tugayının İstanbul'a girişi.

13. "Büyük filo" (55 harp gemisi) İstanbul önünde (İnal 1717; T. İ. H. I 122 : 15'ine kadar 167). – General Henry F. M. Wilson Garnizon kumandanı olarak, Amiral C. Âli Komiser; mümessili olarak : Tümamiral R. Webb, Fransızlardan : Amiral Amet, İtalyanlardan : Conte Sforza bulunmaktadır. – M. K.'in İstanbul'a gelmesi; Cevat Abbas'a "geldikleri gibi giderler" diyor. Boğaz kalelerinin İngilizler ve Fransızlar tarafından işgaline dair protokol (T. İ. H. I 115). – Mütareke Komisyonunun teşkili (Wilson, Sefir Galip Kemali). – Mareşal Wilson'un emri : "General Wilson Franchet d'Esperey'e tâbi olmadan C. ile beraber çalışacaktır." – Macaristan ile yapılan mütareke (Belgrad).

14. Amiral Seymour İzmit'te. – (14.?) M. K. ile G. Ward Price'in Pera Palas'ta mülâkatı (Price 104; W. I., N. S. X 69; krş. Bayur 230, Şapolyo 273). – Nurettin Paşa XVII. Kolordu (İzmir) kumandanı (T. V. 3409). – Y. İ. : "İki tâcdarı müfahham (V. George ile VI. Mehmet) hali muhadenette" (!).

15. M. K.'in VI. M.'in huzuruna kabulü (Atay III 84, Y. T. II 371). – Allenby War Office'den Türklere, isteklerini yapmalarının söylenmesini rica ediyor. – Sabah'ta Ali Kemal : "Zavallı Türkler." – Sebilürreşat'ta Sait Halim Paşa : "İslâmlaşmak". – İstihzaratı Sulhiye Komisyonunun teşkili (Reşat Hikmet).

16. Y. İ. : "Pek büyük Padişahımızın atufetleri" (VI. M. bir iki sarayı yetimlere tahsis etmişti). – Türk kıtalarının Bakû'yu terketmesi. – G. Ward Price : "Yüksek bir memur bana, müttefiklerin dost değil, fatih olarak geldikleri için Türklerin telâşta olduklarını söyledi." (Daily Mail 26.) – Büyükelçi Rodd : "Salandra İtalyan askerinin, İtilâf Devletlerine danışmadan Küçük Asya'ya çıkmıyacaklarına dair teminat verdi."

17. Minber : M. K. ile mülâkat : "... bütün Osmanlı milletinin İngilizler'den daha hayırhah bir dost olamıyacağı kanaatile mütehassıs olmaları pek tabiîdir." (Türk Dili XVII, 1967, 91). – İngiliz kıtala-

Kasım 1918

rının (Thompson) Bakû'yu işgali. – Ahmet Rıza'nın G. Ward Price ile mülâkatı : "İngiltere ile samimi bir ittifakı (close union) arzu ederiz" (Daily Mail 25.). – Webb, Ryan ve Deedes İstanbul'a geliyorlar. – Granville Batı Trakyadan başka, bütün Yunan taleplerinin reddini tavsiye etti. – Türk askerinin Tebriz'den çekilmesi (T. İ. H. I 123).

18. Vakit : M. K. ile mülâkat : "Britanya Hükûmetinin Osmanlılara karşı olan hüsnüniyetlerinden şüphe etmek istemem." (A. S. D. III 1) – Tevfik Hükûmetinin beyannamesi (İnal 1719). – Meclisi Mebusan'da İstanbul'a İtilâf askeri çıkarılmasının tepkileri (T. İ. H. I 125). – Alman askerleri Kadıköy'de gözaltına alındı. – Amiral Kakolidi Beyoğlunda Rumlara "Anavatanın selâmı" nı getiriyor (T. İ. H. I 123). – C. gözaltında bulunan bütün Rum ve Ermenilerin serbest bırakılmasını istedi. – Lord Curzon Avam Kamarasında : "Lloyd George'un 5. 1. 1918 tarihli demeci tatmin edici bir teklif değildi. İngiltere (10. 1. 1917 tarihli) harp hedeflerini sıkı tutmaktadır." (Ziemke 87) – 1860 tarihli Ermeni Patrikliği nizamnamesinin yeniden tatbike konması (T. V. 3399).

19. Meclisi Mebusan'ın Kabineye itimat reyi vermesi (19 tarihli basın; Atay III 83). – Minber'de Ahmet Hulki : "Herhalde istikbali vatan M. K.'den büyük hizmetler beklemekte haklıdır." (Türk Dili XVII 94). – Mustafa Reşit Paşa İngiliz ve Fransız askerlerinin İstanbul'a çıkarılmasını protesto ediyor (T. İ. H. I 124). – Minber'de M. K.'in 1914 tarihli bir mektubu (Belleten XXXII 431 ; krş. Kinross 65 v. d.).

20. Türk donanmasının İstanbul ile İzmit'te gözaltına alınması. – Pasaport kanunu (T. V. 3402-3403). – Sulh ve Selâmet Fırkası (Tunaya 414 : 24). – Granville, raporunda Venizelos'un Ayasofya'ya dair bir anlaşma istediğini bildiriyor. – C.'a Lord Robert Cecil'in 18 tarihli nutkunu yayması emrediliyor : "Türkler fatihlerin hakkı olarak kabul ettirilen bütün şartları ve mütarekeyi tatbik ettikleri takdirde iyilik ümit edebilirler." – Allenby Türklere sert bir baskı (really strong press) yapılmasını tavsiye ediyor.

21. C.'un, Türklerin Yunan tahriklerinden şikâyetlerine dair raporu. – "Le Moniteur Oriental" da Amiral Amet'nin raporu : "Eski Fransız-Türk dostluğu bâkidir. Sulh yakındır." – General Bunoust ken-

Kasım 1918

dini "Türkiye'de İtilâf İşgal Kuvvetleri Kumandan Yardımcısı" olarak tanıtıyor (T. İ. H. I 125).

22. Muhtelit Mütareke Komisyonunun ilk içtiması (Deedes, Desbrières, Arlotta, Galip Kemali (Söylemezoğlu, Başımıza Gelenler 27). – Harbiye Nezareti müsteşarı Miralay İsmet Beyin açığa çıkarılması (T. V. 3402). – General Wilson'a Franchet d'Esperey'i tanımaması için talimat verilmesi. – İngilizlerin basına ve mektuplara sansür koyması. – C.'un raporu : "Ben "Superb" 'de kalıyorum, Amet "Diderot" 'da kalıyor." – Wingate'ın (Kahire) Fahri Paşanın Arapları müttefik olarak kabul etmediğine dair raporu.

23. VI. M. Dolmabahçe'den Yıldız'a taşınıyor. – Franchet d'Esperey'nin İstanbul'a "bir kıral gibi" girişi (İnal 1718). – Ermeni tehcir komisyonunun teşkili – C.'un raporu : "Mustafa Reşit, Fransızların Kilikya'daki Ermeni politikasının akibetinin, bir volkan olduğunu ihtar ediyor." – Granville raporunda, Dorotheos Mamelis'ten Patrikhanenin "locum tenens" 'i diye bahsediyor. – Bir İngiliz taburunun Beyoğlunda Rumların gösterisine vesile olması (Morning Post 25.). – Abdullah Paşanın Türk subaylarına Azerbaycan ve Şimalî Kafkasyayı terk etmeleri için emri (103 s. Askerî Mecmuanın Tarih Kısmı 248).

24. VI. M. G. Ward Price'i huzuruna kabul ediyor : "En fazla İngiliz milletinin hoşuma gitmesi ve ona hayranlığım, bana babamdan tevarüs etmiştir... Ermeni tehciri meselesinde suçlular yakında cezalandırılacaklardır." (T. ve Daily Mail 6.12.; Simavi II 190). – Allenby, Milne ve Marshall'ın selâhiyet mıntakalarının tesbiti. – C.'un Adana'nın tahliyesini istemesi. – Y. İ. : Osmanlı Sulh ve Selâmet Cemiyetinin nizamnamesi : "... bilâ tefriki cins ve mezhep Osmanlıların hukuku tabiîye ve müktesebesini ... kâfil bir sulhün istihsaline hâdim olmak." (Tunaya 416) – Murphy, "Allied War Council = Müttefik Harp Konseyi" 'in Elviyei Selâse'nin boşaltılmasını emrettiğini bildiriyor (Belleten XXI 575).

25. Liman von Sanders'in VI. M.'e veda ziyareti. – Franchet d'Esperey Alman subaylarının sıkı bir gözaltına alınmasını istedi. – Mustafa Reşid'in cevabı (28.) : "1 Aralıktan sonra Adalar'da gözaltına alınacaklar." – Franchet d'Esperey, "le héro de la Marne et de Macédoine", Fransız kolonisini kabul etti: "Amet haklarınızı

Kasım 1918

kabul ettirecektir." (Journal d'Orient 25.). – C. Sivastopol'a gidiyor. – Paul Cambon : "Fransız Hükûmeti bir "Bureau Interallié des Passeports" teklif etti." – Amet'ye verilen talimat. – Albay Raymond Adana'nın boşaltılmasını emrediyor. (Damar Arıkoğlu, Hâtıralarım 72).

26. Yakup Şevki Paşa Elviyei Selâse'nin müdafaasını emretti (Belleten XXI 576). – İzmir Müdafaai Hukuku Osmaniye Cemiyeti (İslâm Ansiklopedisi I 731; Tunaya 481 : 1. 12.). – Enver ile Cemal Paşaların muhakemesi için bir Divanı Harbin teşkili (T. V. 3407). – Almanya ve Avusturya büyükelçilikleri memurlarının gözaltına alınması istendi (Corcovado= "Sulh" gemisinde : 2.12.)

27. Milne'in İstanbul'a gelmesi : "Comanding-in-Chief Army of the Black Sea." – Journal d'Orient : "Franchet d'Esperey Galatasaray'da VI. M.'i övmüştür." – Rifat Paşa Enver, Cemal, Talât Paşaların teslimine dair olan talep notalarını Bern Elçiliğine gönderdi. – Webb'in raporu : "Türkiye'nin U. S. A. tarafından idaresi lehinde bir ariza için birçok imza toplanmıştır." – Amiral Legey Sivastopol'da bulunan Rus filosunu emrine alıyor.

28. Webb Yunan tahriklerinden dolayı ihtarda bulunuyor. – Üç Âli Komiser ("High Commissioners") haftalık toplantılarının 1.sini yapıyor. – Figaro : Veliaht Abdülmecit "Associated Press" muhabirini huzuruna kabul etmiştir : "Yardımınızı arzu ederiz" (We desire your help). – Dr. Gates (Robert College) : "Türkler mağrur bir ırktır." – Foreign Office'den War Office'e, C.'un subaylardan Ermenistan'daki durumun tetkikini istemesine dair gönderilen talimat. – Kâzım Karabekir'in İstanbul'a gelişi. – Y. İ. : "Almanya Türkiyeyi harbe girmeğe zorlamıştır" (Krş. : Carl Mühlmann, Deutschland und die Türkei 1913-1914, 75, 101). – Haftalık Gazete : "Yunanistanın amaçları". "– Ukrayna Elçisi Sokolovski itimatnamesini takdim ediyor. – II. Wilhelm'in tahttan feragatnamesi.

29. VI. M. M. K.'i huzuruna kabul ediyor (Atay III 84; Y. T. II 371) : "Siz akıllı bir kumandansınız, arkadaşlarınızı tenvir ve teskin edeceğinizden eminim." – Millî Kongre'nin (Göz tabibi Dr. Esat Paşa) kuruluşu (Tunaya 417; Gökbilgin I 17). – İsmet Beyin Kâzım Karabekir ile mülâkatı (K. K. 7). – Ali İhsan'ın muhtemel İngiliz tecavüzlerine karşı Harbiye Nezaretini ikazı (T. İ. H. I 206). – Bal-

Kasım 1918

four'un Büyükelçi Rodd'a telgrafı : "Küçükasya'ya yapılacak bir İtalyan çıkarması arkadan bir Yunanınkini kaçınılmaz kılar. Majeste Hükûmeti bir Yunan talebini İtalyan örneğine uyarak reddetmeyebilir."

30. Harbiye Nazırı Abdullah'ın Tevfik'e C.'un ve Amet'nin Samsun, Adana ve Musuldaki emniyetsizlikten şikâyetleri hk. verdiği malûmat (T. İ. H. I 208). – İngiliz ve Fransız harp gemilerinin Samsun önüne gelerek Ermeni tutuklularını ve gözaltında bulunanları aramaları. – Y. İ. : Sait Molla : "Rum ve Ermeni vatandaşlarıma : ... Fail hepimiziz, çünki sükût ettik." – Bogos Nubar Paşanın bütün Ermenistan'ın istiklâline dair mektubu (L'indépendance de l'Arménie intégrée) (Mandelstam, Société 58). – Büyükelçi Pallavicini İstanbuldan ayrıldı. – Lansing, Lewis Heck'i (Bern) komiser olarak İstanbul'a gönderdi. (U. S. II 810). – "British Relief Fund" 'un Müdürü Papas Frew mahbus kamplarının kötü durumlarından şikâyet etti (Morning Post 5.12.). – Fransa'nın Müslümanlara karşı politikasının yeni şekli (Journal Officiel 8.12.). – Mustafa Reşit : "Şimdiye kadar 10600 Ermeni ve Rum mülteci dönmüştür."

Aralık 1918

1. Abdülmecid'in G. Ward Price'e demeci: "İttihat ve Terakki Cemiyeti hâlâ mevcuttur, iktidara dönmek fırsatını bekler." (Morning Post 7.). – Minber : Price'in demeci : "İngiltere'ye gider gitmez yapacağım ilk iş Türklerin büyüklüğünü tanıtmak olacaktır." – Ali Fuat Katma'dan ayrılıyor (Cebesoy I 31). – Sforza Avusturya-Macaristan Büyükelçiliğini (Palazzo Venezia) istiyor (S., Bâtisseurs 346). – Trakya-Paşaeli Heyeti Osmaniyesi'nin Edirne'de kuruluşu (Tunaya 478, Bıyıklıoğlu, Trakya I 124). – London Gazette : Milne'in Makedonya seferi hk. raporu. – Webb'in raporu : VI. M. Sabahattin Efendinin Türkiye'ye dönmesine müsaade etmek istiyor. – Milne'in raporu : Osmanlı Genel Kurmayı 9 kolorduda ısrar ediyor." (16. War Office "3 kolordu yeter" cevabını verir.)
2. Damat Ferit, Heyeti Âyanda Meclisi Mebusanın feshini istiyor. (Minber, Yeni Gün 4.) – İçtihat'ta Dr. Abdullah Cevdet'in "Tolérance!" istemesi. – "Mission Technique Française" (Duparc, Le-

Aralık 1918

doulx) İstanbul'a geliyor. – Foreign Office "Pontos" muhtırasını alıyor (6. Toynbee : "Rakamlar fantastiktir.") – Webb'in raporu : "Bugünün üç meselesi asayişsizlik, Ermeni kızlarının azad olması ve halkta bulunan silâhlardır." – Üç Âli Komiser emvali metrûke hk. 13-IX-1331 tarihli kanunun lâğvını istiyorlar.

3. Franchet d'Esperey ile Milne'in salâhiyetleri tesbit edildi (Londra Sözleşmesi) (Br. IV 775); Luke, Cities II 79 : "a cumbrous agreement" (karışık bir mukavele). – Urfa'da Müdafaai Hukuk Cemiyeti kuruldu (Sâbis I 81).
4. Milne ve C.'un Deedes ile malûmat teatisinde bulunmaları için War Office'in teklifi. – Vilâyatı Şarkiye Müdafaai Hukuku Milliye Cemiyeti'nin İstanbul'da kuruluşu (Dursunoğlu 17) (Süleyman Nazif). – Harbiye Nezaretinin, Şûra milis kuvvetlerinin Elviyei Selâse'de Türkleri korumalarına dair emri. – Webb'in raporu : "IV. M. popülerdir ve İngiltereye karşı hüsnüniyet sahibidir."
5. Rumbold (Bern) Almanya'daki Türk talebelerinin sıkıntılı durumunu Foreign Office'e bildiriyor.
6. Minber : "Wilson Prensipleri Cemiyeti kurulmuştur." (Resmen 4.1.; Tunaya 445; Minber 7 : "Temelsiz bir bina"; Adıvar, Ordeal 15; Pech 17). – Bir Japon filosu İstanbul'da. – VI. M.'in Kâzım Karabekir'e beyanı : "Sizin gibi genç, mert ve şayanı itimat kumandanlara malik olan bir millet elbette zeval bulmaz." (K. K. 9). – Sait Paşa Aden'i İngilizlere teslim ediyor. – Allenby'nin Medine'nin 15 Aralığa kadar teslimini istediğine dair Wingate'in raporu.
7. Forestier-Walker'in Yakup Şevki'ye Kars'ın 25 Ocağa kadar boşaltılmasına dair emri (T. İ. H. I 163). – Yunan Hükûmetinin Kumandan Dixon'dan şikâyeti. – Hohler'in raporu : "165 milyon T. L. tedavüldedir."
8. Türkçe İstanbul (= T. İ.) (A Pro-British Daily) (Y. İ. yerine) : "Talât, Enver ve Cemal elbette idama mahkûm olacaklardır."
9. Yeni Gün : "Almanya Paşaların teslimini reddetti." – "Teceddüt" dergisinin 1. sayısı.
10. Webb'e, Milne'e malûmat vermesi için gönderilen emir. – Trabzon'da İstikbal gazetesinin 1. sayısı : "Osmanlı inkılâbı ve bugünün vazifeleri" (Barutçuzade Faik Ahmet). – Wilson, Osmanlı ülkesinden ayrılan yerlerin "Milletler Cemiyeti malı" (property of the

Aralık 1918

League of Nations) olmasını ümit ediyor (The Intimate Papers of Colonel House IV 296). – Dursunoğlu'nun İstanbul'dan Trabzon'a gitmesi (Dursunoğlu 23).

11. Webb'in, Fransa'nın kapitülasyonların yeniden tatbikını istediğine dair raporu. – Rusya ile Romanya'dan başka düyun ve taahhüdat için tediyatın men'i hk. ki kanunun kalkması (T. V. 2484, 3420). – Minber : "Yıldız zihniyeti" (İsmail Hami). – Lefkoşa'daki Müslümanların Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhakını protesto etmesi (Sabah 30. 5. 19).
12. Nuri Paşanın Gence'den Batum'a gitmesi.
13. Minber : "Adana'nın feryadı". (Söz 13. : "% 87 Türktür!") – T. İ. : "İttihatçı zihniyeti". – General Beach Kars'ta (T. İ. H. I 166).
14. Webb'in raporu : "Asayişsizlikten dolayı Müttefik polisi lâzımdır." – Sabah : "Talât Paşa Ermenilerin imhasını emretmiştir." (Ali Kemal) – T. İ. : "Şeyhülislâm İbrahim el Haydarî 1914 yılı fetvalarını feshetmelidir!" (Sait Molla).
15. Reuter Ajansı : Pontos Cumhuriyeti hk. Rum komitelerinin propagandası (Morning Post 17). – Söz : "Adana Türk ve Müslümandır."
16. Milne'in raporu : "VI. M. İngilizlerin Türkiye'de idareyi mümkün olduğu kadar süratle ellerine almasını istemiştir." – Caclamanos : "Venizelos Rum gazetelerinin sansürünü protesto etti." – T. İ. : "İngiltere'ye olan muhabbetimize U. S. A.'ya olan saygımız halel getirmez." – Smuts'un Milletler Cemiyeti hk. muhtırası.
17. "India Office" 'in asker kaçaklarının iadesini istemesi. – Sabah : "Kilikya Türktür."
18. C.'un Allenby'ya telgrafı : "Türk Hükûmeti Ermeniler tarafından Payas ve Dörtyol'da yapılan cinayetleri protesto etti." – T. İ. : "Türkler P. Loti'ye minnettardırlar." – "Batum" gazetesi : "Wilson prensiplerine göre Batum Türklere aittir." (İ. – Tr. 7. 1. 19).
19. Cevat Paşanın Harbiye Nazırı oluşu (T. V. 3425). – Alman askerlerinin Büyükada ve Heybeli'de gözaltına alınması. – Fransız ve Yunan kıtalarının Odesa'yı işgali.
20. M. K.'in VI. M.'in huzuruna kabulü (Atay III 85). – M. K. ile Ali Fuad'ın Şişli'de mülâkatı (Cebesoy I 37). – Kilikyalılar Cemiyetinin kuruluşu (Tunaya 485). – Almanya Büyükelçiliği memurlarının İs-

Aralık 1918

tanbul'dan ayrılışı. – İngiliz Askerî Misyonu'nun Tiflis'e gelişi. – Ermenistan'ın Gürcistan'a harp ilânı.

21. Meclisi Mebusan'ın feshi (T. V. 3425; Cebesoy I 37; Türkgeldi 182). – Fransız ve Ermeni kıtalarının Adana'ya gelişi (Larcher 315; Selek I 176). – İ. – Tr. başyazısı : "Hakimiyeti Milliye".

22. T. İ. Meclisi Mebusanın feshinden dolayı "Padişahımızın büyüklüğünü" (!) övüyor. – Söz : "İttihat ve Terakki Cemiyeti kendi kazdığı kuyuya düştü" (Soysallıoğlu İsmail Hakkı). – Hürriyet ve İtilâf Cemiyetinin Kürdistan için muhtariyet istemesi (Dünya 18.5.63).

23. Sonnino'nun İstanbul'a İtalyan kıtaları celbedilmesini istemesi. – War Office'in emri: "İstanbul'a girmek için İngiliz vizesi lâzımdır."– "İstiklâl" gazetesinin 1. sayısı. – Dahiliye Nazırı Mustafa Arif'in demeci: "Hükûmetimiz 4 ay içinde sulh akdini umar." – 3-VII-1918'e kadar olan siyasi cürümler için affı umumî (T. V. 3427). – Sosyal Demokrat Fırkasının kuruluşu (Dr. Hasan Rıza : Tunaya 423). – Nihat Paşanın Konya'ya gelişi (T. İ. H. I 74). – T. İ.'nin Anadolu - İzmir'den iktibası : "Umumi Harb'de Rum casusluğu hk. belgeler."

24. Mustafa Fevzi Paşanın Genel Kurmay Başkanı olması (T. V. 3429). – Yunan harb gemisi "Leon" İzmir limanına girdi. (T.İ.H. I 132). – İngilizlerin Batum'a inmesi.

25. Tehcir suçlularının mahkemeler tarafından cezalandırılacaklarına dair İ. K. (T. V. 3430). – "Adana" gazetesinin 1. sayısı (Coşar 66).

26. İsmet Bey ile Kâzım Karabekir'in mülâkatı (K. K. 7). – Türk kıtalarının Pozantı'ya kadar geri çekilmesi (T. İ. H. I 69, 72). – 9 uncu Ordu'nun Kars'tan ayrılışı. General Bach Kars Hükûmetini tanımağa razı olduğunu beyan ediyor.

28. İstiklâl : "Hukukumuzu nasıl müdafaa etmeliyiz?" – 2 nci Ordu Kumandanlığının Yıldırım Kıtaatı Müfettişliğine çevrilmesi (Bıyıklıoğlu 46). – Webb'in raporu : "Meclisi Mebusanın feshi İttihat ve Terakki'ye karşı VI. M.'in hareketi imiş."

29. Söz : "M. K. Teceddüt Fırkasına dahil oldu." (30. M. K.'in tekzibi : Tunaya 413). – İsmet Beyin İstihzaratı Sulhiye Komisyonuna askerî müşavir olarak alınması. – Webb'in raporu : "Türkiye Hükûmeti müflistir."

Aralık 1918

30. VI. M.'in İngiltere'nin rehberliğini istemesi (to be guided by England). – Musuldaki İngiliz tecavüzlerini protesto eden Mustafa Reşit Paşaya Webb'in cevabı : "Mütarekenin yenilmiş Türkiyeye dikte olunduğunu (imposed to the conquered Turkish Government) unutmamalıdır". – Venizelos'un muhtırası : "La Grèce devant le Congrès de la Paix." (Frangulis II 28) – Nurettin Paşanın XXV. Kolordu Kumandanlığına tayini (T. V. 3425). – İzmir'de Osmanlı istiklâlinin yıldönümü merasimi (Sabah 1. 1. 19).
31. Dr. James L. Barton'un (Near East Relief) İstanbul'a hareketi (U. S. II 819, 822).

Ocak 1919

1. Elviyei Selâse'de bulunan memurların dönmesine dair İ. K. – Kars'da "Cenubu Garbî Kafkas Hükûmeti Muvakkatai Milliyesi" nin kuruluşu (Cihangiroğlu İbrahim Bey) (T. İ. H. I 167). – Enver ve Cemal Paşaların ordudan çıkarılması (T. V. 3436). – Hindistan Müslümanlarından Foreign Office'e verilen muhtıra (Daily Telegraph 21. 1., Vakit 13. 2.). – Sabah : "Mebus intihabının yakında başlıyacağını sanıyoruz." (Ali Kemal). – Foreign Office : "Türkiye'ye verilecek malî yardım için bütün Müttefiklerin muvafakati şarttır."
2. Curzon'un muhtırası : "Doğu Trakyadaki Türkler ile Batı Anadoludaki Rumlar mübadele edilmelidir." (L. G. 1234) – Fevzi Paşanın Osmanlı ordusunun mütareke devresi için teşkilâtlandırılmasına dair General Wilson'a sunduğu yazı (T. İ. H. I 175). – C.'un Nihat Paşanın azlini istemesi (T. İ. H. I 74). – Şehzade Burhaneddin'in oğlu Fahrettin'in çavuşluğa terfii (T. V. 3438).
3. Milne'in Adana ile Antalya'da İttihat ve Terakki propagandasına dair raporu. – Clemenceau İtalyanların Antalya'ya çıkmasına razı oluyor.
4. Mebus intihabının sulh akdine kadar tehirine dair İrade (T. V. 3436, Türkgeldi 169).
5. İstiklâl : Rıza Tevfik'in huzur ve sükûn tavsiyesi. – Cevat Paşanın Nigehban Cemiyeti Askeriyesini takbih etmesi (Tunaya 457).
7. İtalyan ve Yunan muhriplerinin İzmir'e gelmesi, birer siyasi mümessilin şehre yerleşmesi (Monfredi, Mavroudis) (T. İ. H. I 144). –

Ocak 1919

Kars'ta Yakup Şevki ile Forestier-Walker'in buluşması : "Üç sancak 25 Ocağa kadar boşaltılmış olacak, 12 Ocakta bir Ermeni heyeti Kars'a gelecektir." (T. İ. H. I 163). – "Le Courrier de Turquie": "Samsun civarında 300 Rum asker kaçağı çete olarak Türk köylerine hücum ediyorlar."

8. Tehcir suçları için hususi harp divanları teşkili (T. V. 3445).
9. Albay Brémond'un Adana'ya gelmesi ("Zône Nord", T. İ. H. I 75) – War Office'in Batum askerî mahkemesinin salâhiyeti hk. emri.
10. C.'un raporu : "VI. M. her istediğimiz kimsenin tevkif edilmesine razıdır." – Bir başka raporu : "İzzet Paşa Hahambaşı Haim Nahum Efendiyi Washington'a göndermiştir." (İngilizlerin mani olması üzerine Holanda'dan geri dönmeliydi: Belleten XXXI 128.) – Fahreddin Paşa Medine'yi teslim etti, kendisi Malta'ya getiriliyor (T. İ. H. I 47). – Hürriyet ve İtilâf Fırkasının Merkez Komitesini intihabı (Tunaya 447). – Amet İngilizlerin demiryollarını kontrollarına almalarını protesto etti. – Wilson'un Milletler Cemiyeti için projesi (Baker III 100, Miller I 40, II 65).
11. Sir Adam Block'un raporu : "Türkiye vilâyetlerinin malî vaziyeti ümitsizdir." – Söz : Basın kongresinin Merkez Komitesini intihabı.
12. Milne'in İstanbul'a yerleşmesi (Waugh 172). – 1918 tarihli Gümrük Kanununun yürürlükten kaldırılması (T. V. 3448, 3452). – Samsun'daki Alman kıtalarının İstanbul'a hareketi (Jahrb. d. Bundes d. Asienkämpfer 1921, 164).
13. Tevfik Paşanın ikinci kabinesi (T. V. 3445; İnal 1721), – Sabah : "Yunanistanın ümitleri." – Elçi Mehmet Ali'nin Erivan'dan İstanbul'a gelmesi (10 mart : ölümü). – 9 uncu Ordu Karargâhının Erzurum'a nakli; General Bach'ın Kars'a gelmesi (T. İ. H. I 164, 166). – T. : Türkiyenin sıkıntıları : para yokluğu, çetecilik, ahlâksızlık. – C.'un raporu : "Türk hükûmetinin muhalefeti karşısında bana tevkif salâhiyeti verilebilir mi?" – Ali İhsan'ın derhal azledilmesine dair Allenby'nin emri (25. İstanbul'a geri çağrıldığına dair C.'un raporu).
14. Osmanlı Sulh ve Selâmet Fırkasının kuruluşu (Tunaya 424).
15. Alemdar : Hürriyet ve İtilâf Fırkasının programı (Tunaya 455).
16. Foreign Office'in War Office'e mektubu : "Mütarekenin tatbiki bizim işimizdir. İstanbul'da daha sıkı işbirliği temenni edilir." –

Ocak 1919

War Office Allenby'nin İstanbul'a geleceğini Foreign Office'e bildiriyor. – Cenevre'de "Türk Kongresi" : Şehzade Sabahattin, Ahmet Reşit. – T. : Dönmüş olan Ermenilerin sıkıntısı. – Hasta Alman askerlerinin İstanbul'dan La Spezia'ya hareketi (Guhr 303).

17. General Wilson'un Müttefik Polis Kontrol Komisyonuna General Fuller'in tayin edildiğini bildirmesi (T. İ. H. I 126). – Patris (Atina) : "Pontos Cumhuriyeti." (Selek II 72) – C.'un Samsundaki memurların gururuna dair raporu.

18. Kars'daki Millî Şûranın esas teşkilâtı hk. kararı (Tunaya 488, Söz 22. 2.). – Veliaht Abdülmecid'in ilk muhtırası (Türkgeldi 182). – Paris Sulh Konferansının açılması (U. S. III 157).

19. 1914 tarihli kapitülasyonların ilgasının kabul ve tensip edilmediğine dair üç Âli Komiserin notası. – Brémond'un "Administrateur en chef en Arménie" tayinini Allenby'nin tasdik etmesi (Gontaut-Biron 213). – Sabah (Ali Kemal) : "Yine Yaşasın İttihat ve Terakki" diye haykırılıyor.

20. Vakit'te Ahmet Emin'in el birliğine daveti (A. Kemal'e hitaben). – Nurettin Paşanın Aydın Valiliğine tayini (T. V. 3452). – İaşe Nezaretinin kaldırılması (T. V. 3452). – Lewis Heck'in Anadolu'da geçim şartları hk. raporu (Evans 171). – Ferda (Adana) : Romieu'nün Kilikyada Müslüman ve Hıristiyanları el ele çalışmaya daveti (Gökbilgin I 27). – Urla'da Rumların tecavüzleri.

21. Gazi Ahmet Muhtar Paşanın ölümü (T. V. 3453). – Milne'in Türkmenistanda Malleson ile buluşması (J. R. C. A. S. XXVII 64). – Allied Supreme Council'in kararı : "Wilson Rusya hükûmet reislerini Büyükada'ya davet edecektir." (4. 2. Lenin kabul ediyor, 16. 2. Denikin ve Kolçak reddediyorlar). – Damat Ferit İngilizlerin yardımını istiyor.

22. İngiliz kıtaları Konya istasyonunu işgal ediyor. – Milne Bakû'da. – Mersinli Cemal Paşanın Yıldırım Kıtaları Müfettişliğine tayini (T. İ. H. I 74). – Hürriyet ve İtilâf Beyannamesi (Tunaya 448).

23. Üç Âli Komiserin bütün Ermeni ve Rum askerlerinin terhis edilmesine dair notası.

24. Mütevakkit : "Rusyadaki esirlerimiz; Azerbaycan Hükûmeti" (Ahmet Emin). – Söz : "Trabzon'da Ademi Merkeziyet Cemiyeti" (Tunaya 444).

Ocak 1919

25. İ.-Tr. : "Muhafazai Hukuku Milliye Cemiyeti" (Barutçuzade Faik Ahmet) (Dursunoğlu 23, Tunaya 506).
26. Rumbold'un raporu : "Ahmet Reşit Fransa lehinedir."
27. Fevzi Paşanın Milne'e 40800 tüfekli er teklifi (T. İ. H. I 178).
28. Bristol'un, "Commanding U. S. Naval Forces in Turkey", İstanbul'a gelmesi. – Ahmet Fevzi Paşanın XXV. Kolordu Kumandanlığına tayini (T. V. 3470). – Yakup Şevki'nin Doğu vilâyetlerinin perişan durumu hk. raporu (T. İ. H. I 229).
29. İstihzaratı Sulhiye Komisyonu : Damat Ferit, Çürüksulu Mahmut, İsmet (Yeni Gün 30.). – C.'un sözü üzerine Liman von Sanders ile ilk Alman asker kafilesinin İstanbul'dan ayrılışı (Guhr 308).
30. Üç Âli Komiser İzzet Paşaya tevkifi zaruri olan 36 "Jön Türk" 'e ait bir liste veriyorlar; 27si Bekirağa Bölüğüne hapsolunuyor (İnal 1721, 1724; Türkgeldi 187; Pech 29; Selek I 78). – Sabah : VI. M.'in huzuruna Hürriyet ve İtilâf mümessili olarak Nuri Paşa, Mustafa Sabri Efendi, Ali Kemal'in kabul olunması. – T. İ. : "İttihat ve Terakki hortluyor mu?" – Haftalık Gazete : "Sulh saadet getirecek mi?" – Cihan Harbinin resmî telefat sayısı : 325000 (Larcher 602). – Sulh Konferansında Lloyd George Yakın Şarkta İngiliz askerlerinin terhis edildiğini bildiriyor; Wilson Amerikan halkının Türkiye'de askerî bir mesuliyeti reddedeceğini beyan ediyor (U. S. III 797, 805).
31. Üç Sancağın tamamen boşaltılması (Bıyıklıoğlu 47).

Ocak (?) P. Loti'nin "Les Alliés qu'il nous aurait fallu" adlı kitabı.

Şubat 1919

1. Sulh ve Selâmet heyetinin VI. M.'in huzuruna kabulü (Simavi 214). – "Halka Doğru" dergisinin 1. sayısı (İzmir).
2. İttihat ve Terakki servetinin müsaderesi (T. V. 3462). – Sir Adam Block'un raporu : "Aman Allahım (Good Heavens), burada ne kadar karışık işler var!" – Petit Parisien : "Neşredilmemiş belgeler : Cemal Paşanın Türk filosuna verdiği 24-X-1914 tarihli emir," – Sabah : "Mustafa Sabri'nin İzzet Paşa ve Ahmet Rıza Beye aleyhtarlığı." – Ati (Celâl Nuri) : Gökalp (hk. yazı) (Şapolyo, Z. Gökalp 137).
3. Venizelos Onlar Şûrasında (U. S. III 859, 872; Br. IV 759). – Wil-

Şubat 1919

son'un Milletler Cemiyeti hk. yeni projesi (Baker III 144, Miller II 145, IV 396).

5. C.'a verilen emir : "Türk subay ve memurlarının iadesini istemek için yedi sebep var." – Paris'te Yunan ve Arnavut Meselelerini Tetkik Komisyonunun teşkili. – Sansürün yenilenmesi (T. V. 3467). – Tehcir Divanı Harbinin teşkili.

6. Milne'in raporu : "Kars'ta zecrî tedbir (some show of force) lâzımdır," – Dr. Reşid'in intiharı. – Supreme Council'in, 15 Şubattan sonra Türkiye ablukasının ref'i hk. kararı (U. S. II 813). – Şerif Paşanın Kürdistan hk. muhtırası (Asie Franç. 1919, 93).

7. Allenby İstanbul'da Ömer Yaver ve Mustafa Reşit Paşalara 12 talebini bildiriyor (11. Ayni konuda C.'un notası : T. İ. H. I 100; Türkgeldi 111; Bayur 254 : Ömer Yaver'in raporu). – C.'a verilen emir : "Ali İhsan'ın teslimini isteyiniz."

8. Franchet d'Esperey'nin bir imparator gibi İstanbul'a dönmesi : "Commandant les Armées d'Orient" (Simavi 215; Hadisat 9. : "Kara bir gün" (Süleyman Nazif); Sabah 9. : "Parlak bir istikbal"). – İ.-Tr. : "Elviyei Selâsede millî hareketler." – Donanma ve Millî Müdafaa Cemiyetleri servetlerine el konması. (T. V. 3472) – Foreign Officeden C.'a : "Samsun'a bir gemi ile asker yollanabilir mi?".

9. Vali Nurettin Paşanın XVII. Kolordu kumandanlığına tayini (T. V. 3470). – 6. Ordunun XIII. Kolorduya çevrilmesi (15. Cevdet T. İ. H. I 101). – 1334 Bütçe kanununun 1335'e temdidi (T. V. 3469).

10. "Memleket" gazetesinin 1. sayısı. – Vakit : Damat Ferit İstihzaratı Sulhiye Komisyonundan ayrılmıştır. – Onlar Şûrasının Kafkasyanın İtalyanlar tarafından işgalini tavsiyesi (U. S. III 955).

11. Franchet d'Esperey'nin C.'a mektubu : "Tevkif tedbirlerini yalnız Türk makamları alabilir."

12. Tevfik Paşanın muhtırası (Fransızca metni : Gökman-Durusoy, Atatürk ve Devrimleri Bibliyografyası 851 : Belediye Küt. 0/2801; Gökbilgin II 210; Gaillard 175; Pech 30). – Aharonian-Bogos Nubar Paşanın muhtırası : "The Armenian Question" (Gökbilgin II 209). – Franchet d'Esperey'nin Tevfik Paşaya ihtarı : "Jön Türk nazırları tevkif edilmelidir. Yoksa İstanbul'un resmen işgali lâzım gelecektir."

Şubat 1919

13. Şûrayı Devlet Reisi Damat Şerif ve Adliye Nazırı Damat Arif Hikmet Paşaların istifası. – Harbiye Nezaretinin Allenby'nin istekleri hk. Sadareti ikazı (T. İ. H. I 216). – Ömer Yaver'den Yakup Şevki'ye verilen emir : "Vilâyatı Şarkiyede hiçbir asayişsizliğe meydan verilmemesi son derece matluptur." (T. İ. H. I 230) – Webb'in raporu : "Karadeniz bölgesinin tamamen silâhsızlandırılması, İngiliz askerî birliklerin kuvvetli olmasını gerektirmektedir."
14. Yakup Şevki'nin şifresi : "İngilizlerin bize dost olacağını ve bize merhamet edeceklerini hiçbir zaman kabul ve ümit edemem," (T. İ. H. I 168) – Milne'in raporu : "Osmanlı nezaretlerinde pasif direnmeyi yenmek için oralara İngiliz subaylarının yerleştirilmesi lâzımdır." – Webb'in, Trakya'da Yunan tecavüzleri hk. raporu. – Lord Derby'nin raporu : "Pichon polis, bankalar ve demiryolları hk. İngiliz-Fransız işbirliği sözleşmesini istiyor." – Basın kongresi (Vakit 15.).
15. Millî Kongre'nin Paris'e bir delegasyon gönderilmesi hk. kararı (Yeni Gün 16,; Arar, Atatürk Bibliyografyası 701-704 : Millî K.'nin risaleleri). – Memleket : "Dilsiz millet" (İsmail Hami). – Çiçerin'in Türkiye'ye dostane münasebat teklifi : "Rien ne divise le peuple russe et le peuple turc, et ce dernier n'agira que conformément à ses véritables intérêts en tendant une main d'amitié et de fraternité au peuple russe." (Söylemezoğlu III 154-161; krş. 26-IV-20).
16. M. Reşit Paşanın Webb'e ihtarı : "Türk vatandaşlarının İngiltereye iadesi milletler hukukuna aykırıdır."
17. Webb'in raporu : "Samsun ve Trabzon'a gönderilecek kıtaları Milne'den istedim." – Milne'in raporu : "İngiliz ve Fransız kıtalarının azaltılmamasını tavsiye ederim." – Ali İhsan'ın kumandayı Albay Ahmet Cevdet'e devir ve teslim etmesi (T. İ. H. I 102).
18. Milne Yakup Şevki'nin İstanbul'a çağırılmasını istedi. (T. İ. H. I 169) (28. Harbiye Nazırı Ali Ferit Paşanın cevabı : "Yerine atananın Erzurum'a varmasını beklemelidir.") – Babıâli'nin tehcir meselesi hk. tahkikat yapılmasını tarafsız hükûmetlere teklifi. – Milne'in Webb'e beyanı : "Anadolunun işgali lâzım gelebilir."
19. Yakup Şevki'nin, Kars Hükûmetinin yardım istediğine dair raporu (H. T. V. D. 1061). – Tealii İslâm Cemiyeti'nin kuruluşu (Tunaya 462). – Kardinal Bowme (Westminister) İstanbul'a geldi (Rouillon,

Şubat 1919

Pour la Turquie 31). – Milne'in raporu : "Nuri Paşa Batum'da bir İngiliz divanı harbi tarafından mahkûm eilecektir." – Derby'nin raporu : "Fransız hükûmeti İstanbul'da kurulacak müttefikler-arası bir mahkemeyi Malta'ya üstün tutmaktadır." (25. Foreign Office'in cevabı : "Malta yalnız emin bir mevkufiyet yeri olarak tasarlanmaktadır.")

20. Tevfik Paşanın Harbiye Nezaretini ikazı : "Allenby'nin taleplerini kabule mecburuz." (T. İ. H. I 103) – Halil Paşaya karşı cezaî takibat İradesi. (T. V. 3480). – Nurettin Paşanın Rum propagandasına karşı Müttefiklerden yardım istemesi (T. İ. H. I 137). – T. İ. : "İttihat ve Terakki hortlayacak mı?" – Milne'in, İzmir'de Yunan işgalinden korkulduğuna dair raporu. – Habibullah'ın öldürülmesi, Amanullah'ın Afganistanın istiklâlini ilânı.
21. Yeni Gün : "Ali Kemal Abdülhamidin jurnalcısı idi."
22. Webb'in raporu : "Yeni tevkifler için çaba harcamaktayım." – İngilizler'in Maraş'ı işgali (T. İ. H. I 78).
23. Mürsel Paşanın Batum'da tevkifi (T. İ. H. I 168). – Trabzon'da Muhafazai Hukuk Cemiyetinin ilk kongresi (11. 3. Beyanname : K. K. 19). – İzmir'de İtalyan siyasî mümessili Monfredi'nin Nurettin Paşa'ya İtalyan kontrolünü teklifi. (H. T. V. D. 991, T. İ. H. I 132).
24. Tevfik Paşanın üçüncü kabinesi (T. V. 3482). – Abdülmecid'in "Le Petit Parisien" muhabirile (Prax) konuşmasında, Fransa'ya dostluk göstermesi ve Ermeni tehcirini takbihi (Sabah, İkdam, Vakit 26.) – Vahdeti Milliye Blokunun (Ahmet Rıza) teşkili (Tunaya 428). – Söz : 1918 ilkbaharındaki Ermeni mezalimi hk. Rus mektupları. – Sabah : "Yunus Nadi eski oyununu oynuyor." (Ali Kemal) – Trabzon'da kurtuluş töreni. – Ömer Yaver'in Kâzım Karabe kir'eErzurum'a gitmek için hazır bulunmasına dair emri (K. K. 12)
25. İstanbul'da Muhtelit İtilâf Polisinin (Bureau Interallié de Contrôle des Passeports) faaliyete geçişi. – 5 şubat tarihli talimata göre mücrimlerin iadesini istemesi için Balfour'un C.'a gönderdiği emir. – Webb'in, Franchet d'Esperey'nin36 kşinin tevkifini istediğine dair raporu (Türkgeldi 187). – Curzon'un Fransa'ya verilecek notası : "War Office'in zannına göre Franchet d'Esperey'nin İstanbul'da

Şubat 1919

salâhiyeti yoktur." – Liman von Sanders'in Malta'da tevkifi (Franchet d'Esperey'nin isteği üzerine).

26. Onlar Şûrasında Aharonyan ile B. Nubar Paşa taleplerini açıkladılar. (U. S. IV 147).
27. Rauf'un emekliliğini istemesi (Cebesoy I 67).– Y. Şevki'nin Mürsel'in haksız tevkifine dair raporu (T. İ. H. I 221). – Hacı Hasan Paşanın İzmir Belediye Reisliğine intihabı (İkdam 2. 3.). – Webb'in raporu : "Ermeni kadınlarının kurtarılması güç bir meseledir."
28. İskenderun'da Ermeni Lejyonunun tecavüzü. – Granville'in raporu : "Yunan basını İzmir'de Dixon'un Türklere sempati göstermesini yermiştir." – Oekonomos (Ligue Nationale du Pont) : "Venizelos'un Trabzon'un Ermenistan'a teslimine dair teklifi reddedilmelidir." (Le Temps) – (?) Ali Fuad'ın Konya Ereğlisine gelmesi (XX. K. O.). (Cebesoy I 40). – M. K.'in Trakya-Paşaeli M. H. O. Heyetine demeci : "Tehlikede olan yalnız Trakya değildir." (Bıyıklıoğlu, Trakya I 156).

Mart 1919

1. Tehcir suçlularının divanıharbi örfiler tarafından cezalandırılmasına dair kararname lâyihası (Türkgeldi 193). – Harbiye Nezaretinde harp esnasındaki suiistimalleri tetkik etmek üzere bir komisyon teşkili (T. V. 3486). – Altın ve gümüş meskûkât ihracının men'i.
2. Ali İhsan'ın Haydarpaşada İngilizler tarafından tevkifi. (Sâbis 12, 19; Ali Ferit Paşanın raporu : T. İ. H. I 215) – Kiyef Elçisi Muhtar'ın İstanbul'a dönmesi. – Üçüncü Enternasyonal'in (Komintern) kuruluşu.
3. Vilâyatı Şarkiye Müdafaai Hukuku Milliye Cemiyetinin Erzurum Şubesi vilâyete dilekçe veriyor. (N. I 33).
4. Damat Ferid'in ilk kabinesi (T. V. 3488, 3489; İnal 2038). – "Pontos" gazetesinin 1. sayısı : "Trabzon vilâyetinde bir Rum Cumhuriyetinin tesisine çalışacağız." (N. II 140) – Milne'in istihbarat kısmı (Intelligence Section) : "Bütün Türkiyede 200 kadar İttihatçı tevkif olundu."
5. Vahdeti Milliye Heyetinin programı (Vakit 6.; Tunaya 428). – Webb'in raporu : "5 Şubat tarihli notayı takdim ettim." – Başka

Mart 1919

bir raporu : "Damat Ferit İngiltere'ye teveccüh göstermek için her istediğimiz kimseyi tevkif etmeye hazırdır." (to arrest anyone we ask).

6. Paris'te Yunan taleplerini tetkik eden komisyon (Commission on Greek Claims) Batı Trakya'nın Yunanistana ilhakını teklif etti. (Br. IV 748; Miller IV 156, X 263) – İngiliz kabinesi Türkmenistan'dan başlayarak kıtalarının geri alınmasına karar verdi. – Webb'in Ermeni kadınlarının teslimine dair notası. – Yakup Şevki'nin İngilizlerin tethiş politikasını protestosu : "Türk milleti, onların teveccühünü kazanmakla hiçbir vakit iadei hayat edemiyecektir." (Belleten XXI 577) – Sabah (Refik Halit) : "Hürriyet ve İtilâf Fırkası milletin en iyi temsilcisidir."
7. Webb'in, Samsun'a dönmüş olan mültecilerin sıkıntısı hk. raporu. – İngiltere ile Fransa'nın Doğu politikalarının birleştirilmesi hk. Long – Bérenger itilâfnamesi.
8. Webb Foreign Office'den sulh şartlarına dair bilgi istedi. (17. Curzon'un cevabı : "Haberdar değilim, Balfour'a sordum." (8. 4. Balfour : "Resmî cevap vermek mümkün değildir. Gayrı resmîsi bile çok güçtür. Şahsî düşüncem aşağı yukarı şudur : İstanbul şehri Milletler Cemiyeti himayesinde tarafsızlaştırılacaktır. Anadolu'nun Türk kısımlarının Osmanlı Hükûmetinin nüfuzunda kalacağını ummaktayım. Batı kıyısındaki Rumlar hakkında nasıl karar alınırsa alınsın Türklere bir ticaret çıkış yolu temin olunacaktır. Bunlar hep müphem şeyler; sonunda doğruluğu nasıl belirir! Hiçkimse kendini kehanete kaptıramaz.") – Webb'in raporu : "Sultanın nüfuzu tehlikeli şahısların tevkifile artacak.- Fethi'nin Minber gazetesi 23 - XII'tan beri müflistir. (Krş. Atay III 89). – Damat Ferid'in Osmanlılık üzerine beyannamesi (T. V. 3491). – Zonguldak'ın Fransızlar tarafından işgali. – Tehcir suçluları hk. İ. K. (T. İ. H. I 192). – Jön Türklerin muhakemesi için yeni bir Divanı Harp kuruldu. (T. V. 3493).
9. Webb ile Damat Ferid'in mülâkatı: "Kendisinin ve efendisi Sultanın ümitleri Allahtan sonra İngiltere'ye bağlanmıştır." (hopes of himself and his master the Sultan were centred after God in His Majesty's Government) – Dahiliye Nazırı Cemal 22 kişiyi tevkif ettirdi. (Söz 11 : isimleri) – Dorotheos Rumları vatandaşlık vazifelerinden muaf

Mart 1919

tuttu (Clair Price 126; Ziemke 488). – 200 İngiliz askerinin Samsun'u işgal etmesi (T. İ. H. I 174; Rawlinson 138). – Müdafaai Hukuk Erzurum şubesinin Beyanname ve Nizamnamesi (Dursunoğlu 33, 145, 147).

10. Milne, Allenby'nın bütün emirlerinin mümkün olduğu kadar kısa bir zaman zarfında icra edilmesini talep etti. (T. İ. H. I 106) – Müdafaai Hukuk Erzurum şubesine Vilâyet ilmühaberinin itası (Dursunoğlu 33). – Ahmet Emin ve Celâl Nuri Beylerin tevkifi. – Tittoni 1915 tarihli muahedenin tatbikini talep etti (L'Asie Franç. 223).
11. Webb'in raporu: "5 şubat tarihli nota ile itaatlı bir ata fazla antreman yaptırıyoruz." (We overdrive a willing horse). – Balfour'un talimatı: "Webb Franchet d'Esperey ile tevkif meselesinde anlaşacaktır." – Memleket: Bristol ile mülâkat: "Sulh Konferansının Türkiye hk. şayanı kabul bir karar ittihaz etmesini beklemekteyim. U. S. A. adalet ve insaniyet taraftarıdır. Ermeni tehciri bize fena bir tesir yapmıştır. Rum nümayişleri müsamahakâr davranmakla zail olacaktır." – (Kambur) İzzet'in İzmir valiliğine tayini (T. İ. H. I 134). – Erzurum'da Şehzade Abdülhalim Efendi lehine gösteri, "hasta bir kadın gibi titremesi" (Dursunoğlu 35).
12. Damat Ferit Paris'e seyahatinin reddedilmesinden dolayı teessürünü Webb'e beyan etti. – Yunanistanın Londra Elçiliğinin İzmir'de katliam beklenebileceğine dair iddiası. – İzmir'den gelen bir heyetin Âli Komiserlere muhtıra vermesi (Ahmet Rıza 16).
13. Bakû'den gelen Ağaoğlu Ahmed'in İstanbul'da tevkifi. – Kâzım Karabekir'in XV. K. O. kumandanlığına atanması (K. K. 33).
14. Yakup Şevki'nin İstanbul'a gitmekten çekinmesi, Ali İhsan gibi tevkifinden korkması (T. İ. H. I 169, 225). – Gürcistan'ın Rize'yi istemesi (M. S. O. S. XXV 164). – Rauf'un Damat Ferid'e beyanı: "Hükûmet bugün yanlış bir yoldadır. Bu gidişle orduyu isyan ettirecektir." (Y. T. II 404).
15. Jandarmanın Dahiliye Nezareti emrine verilmesi (T. V. 3499).
16. Rumların İstanbul kiliselerinde ilhak gösterileri (Gökbilgin I 59; Pech 41). – C.'un Malta'dan İstanbul'a geri dönmesi. – Vahdeti Milliye'nin muhtırası (Memleket 31.). – Mustafa Sabri'nin Heyeti Âyana alınışı (T. V. 3499). – Rodos'ta bulunan Donanma Heyetine

Mart 1919

Antalya'dan Kuşadasına kadar kaza selâhiyeti verildi (Gazetta Ufficiale 16. 4.; Br. IV 664).

17. İzmir'de Müdafaai Hukuk kongresi (Yeni Gün 21; Memleket 22; Söz 22; Arif 13; Apak 18; Tütenk 5; Müftüler 4; Tunaya 481). – Teğmen Hamdi'nin Samsun'da dağlara çıkışı ("Akın", Mayıs 1948; Külçe I 107; Selek I 187).

18. Figaro : P. Loti'nin makalesi (İst. 7. 4.). – Memleket : "Artık yeter" (B. Nubar'ın talepleri) – Yeni Gün : Şimdiye kadar 92 şahıs tevkif edildi. – İ.-Tr, : Damat Ferid'in vilâyetlere telgrafı : "Hükûmetin emirlerine riayet etmek şeriatı islâmiyenin de emridir." – Kütahya'da Vahdeti Milliye'nin gösterisi (Memleket 23.).

19. Mareşal Wilson Venizelos'a "İngiliz kıtalarının yardımını hiç beklemeyiniz" diyor (Matin 1. 12. 1922; Karacebe 192), – İzmir heyetinin VI. M.'in huzuruna kabulü : "İzmir'in vatanı Osmaniden infikâki kat'iyen hatır ve hayale gelemez. İlk fırsatta İzmir'e giderek milletle temas edeceğim." (Simavi II 224) – M. K.'in Müdafaai Hukuk Erzurum şubesine mektubu (N. III Ves. 7). – Sabah: C.'un "Superb" harp gemisinde Damat Ferid'i fevkalâde samimi kabulü. – Nazım Paşanın İttihatçılara karşı kurulan Divanı Harp reisliğine tayini (T. V. 3503). – Söz : "Biz Türkler uyanmalıyız." – İstanbul kadınlarının Fatih türbesinde ihtifali : "İstanbul Türklerde kalacaktır." (Gökbilgin I 67) – Darülfünunun ıslahatı hk. Ali Kemal'in başkanlığında yapılan toplantı (Gökbilgin I 68).

20. Damat Ferid'in Rumlara gösterilerden sakınmalarını ihtarı (T. V. 3501). – Wilson'un gizli harp muahedelerini takbihi, Suriye için bir komisyon teklifi (U. S. V 1, VI 752).–Franchet d'Esperey Odesa'da.

21. Webb'in raporu : "VI. M. Hohler'i huzuruna kabul etmek istiyor." (3. 4. Foreign Office reddetti.) – Orlando ve Tittoni'nin Antalya'ya çıkış yapılacağını bildirmesi (Br. IV 25). – Supreme Council'in İtalyanların Konya'yı işgaline muvafakati (Br. IV 852). – İzmir Müdafaai Hukuk Kongresinde Cami, derhal bir "Reddi İlhak Cemiyeti" kurulmasını teklif etti (Aydemir, Tek Adam II 69).

22. C.'un raporu : "9 mart tarihli tevkif listesi : 22 şahıs." – "Regina Elena" Antalya önünde. – Nurettin'in İzmir'den ayrılışı. – Daily Telegraph : "Türkiye'nin istikbali ve İngiliz Müslümanları". – Şerif Paşanın Kürdistan hk. muhtırası (R. M. M. IX 507).

Mart 1919

23. Vali İzzet'in İzmir'e varışı (25. vazifeye başlaması). – Memleket : "Türk olmak suçu" (İsmail Hami). – 23. 12. 1918 tarihli umumî affın neşri tarihine kadar olan cürümlere de teşmili (T. V. 3506).– L. Heck'in, Anadolu'da asayişsizliğe dair raporu (Evans 171).
24. Temps : Damat Ferid'in muhabirimize demeci : "Fransa'ya çok medyunum. Paris'e gitmeğe her an hazırım." – Ercüment Ekrem'in Matbuat Müdürlüğüne atanması (T. V. 25.). – İngilizlerin Urfa'yı işgali (T. İ. H. I 78, 104). – Vakit : "Fırkacılık" (A. Emin'in son makalesi). – Lausanne'da bir Müdafaa Cemiyetinin kuruluşu.
25. Curzon'un muhtırası : "İttihatçılar hâlâ çalışmaktadırlar." (Cmd. 1614 (1922); Nicolson 78). – İkdam : Posta Nazırı Mehmet Ali'nin demeci : "İstanbul ve İzmir Türk kalacaktır. Rum nümayişlerine karşı tedbir aldım. Birkaç memurun İttihat ve Terakki çetesile (!) münasebatını tetkik etmekteyim." – Bursa Valisi Ebubekir Hazım'ın tevkifi. – Memleket : "L'Oeuvre" de Türkiye lehine makale.
26. C.'un raporu : 14 Martta tramvaylarda bir risale dağıtıldı : "Le jour de défense est arrivé" (Müdafaa günü gelmiştir). – General Thompson Kars'ta (Rawlinson 159) : "Vaziyet çok karışıktır."
27. Webb'in raporu : "Samsun'da İngiliz işgali sayesinde intizam var."– T. : İngiliz tüccarlarının endişesi : İzmir'den gelen mektuplar (arkası : 2., 4., 9., 11., 14., 21. 4.). – Temps : "Discussions smyrniotes" (İzmirlilerin münakaşaları) (René Puaux) (arkası : 29. 3., 4. 4.) : "Nurettin Yunan Kızıl Haç heyetinin muhribi ile gitmesini istemiş, tabiî reddedilmiştir."
28. İtalyan kıtalarının Antalya'da karaya çıkması (T. İ. H. I 145; Pace 52; Aldrovandi 330; Br. IV 25; Şefik 21).
29. Milne'in emri : "Y. Şevki derhal gelmelidir." (T. İ. H. I 169). – Hariciye Nezaretinin C.'a notası : "Yunan Kızıl Haç heyetinin siyasî propagandası." (1. 4. Webb'in Yunan Yüksek Komiserine mektubu : "Bundan derhal çekinmelidir.") – Memleket : Asrî Kadınlar Cemiyetinin Wilson'a gönderdiği muhtıra.
30. Damat Ferid'in İngiliz himayesini istiyen projesi (Br. IV 753; Belleten XXX 124). – Paris'teki Yunan-Arnavut Komisyonu İzmir'in Yunanistan'a ilhakını teklif ediyor. (U. S. III 869, 872, 875, IV 716). – İngilizlerin Merzifon'u işgali (T. İ. H. I 174). – Âli Komiserlerin Müttefiklerin seyrisefaini kontrolu (Contrôle Interallié

Mart 1919

de Navigation) hk. notası. – Fransız Âli Komiseri Defrance'ın İstanbul'a varışı (Amet donanma kumandanı olarak kalıyor). – Hadisat : "Vilâyatı Şarkiye Müdafaai Hukuku Milliye Cemiyeti."

31. Ömer Yaver'in VI. M.'e mabeynci olarak tayini (T. V. 3511). – Mustafa Asım Efendinin Heyeti Âyan reisliğine tayini (T. V. 3512) (Selefi : Ahmet Rıza Bey; Reis vekilleri Azaryan ve Aristidi). – Darülfünun P. Loti'ye fahrî doktorluk payesi verdi (Vakit 1. 4.).

Nisan 1919

1. War Office'in İzmir'de ileri sürülen katliam hazırlıklarına dair tahkikat istemesi. – Milne'in raporu : "24 martta Galibolu'da Yunan Kızıl Haç'ının açık propagandası." – Milne ile Thompson Batum'da (Rawlinson 160). (2. Tiflis'ten takviye birliğinin Kars'a yollanmasını emretmiştir).
2. Şakir Paşanın Harbiye Nezaretine tayini (T. V. 3513). – 9. Ordunun ilgası (T. İ. H. I 170, 223; K. K. 17). – Donanma ve Müdafaai Milliye Cemiyetlerinin feshi (T. V. 3515; Simavi 148). – Halil Paşanın tevkifi. – Lansing'in Suriye Tetkik Komisyonuna King ve Crane'i teklif etmesi (U. S. XII 747).
4. Genel Kurmay Başkanı Wilson'un muhtırası : "İngiliz askerlerinin terhisi yüzünden, Yunan kuvvetlerinin Anadolu ve Trakya'da daha ileri gitmesine müsaade edilmesi tehlikelidir. Sulh Konferansı, kararlarında zor kullanmaya muktedir değildir ve gün geçtikçe daha az muktedir olacaktır." (becomes daily less capable of doing so) – Paraskevopulos'un İstanbul'dan İzmir'e gitmesi.
5. Curzon'un, Antalya'da İtalyanların karaya çıkmasını kınaması ve Yunanlıların buna benzer teşebbüslerine örnek olacağını Roma Hükûmetine ihtar etmesi. – C.'un raporu : "VI. M. ile Damat Ferid'in hiçkimseye emniyeti yoktur." – Damat Ferid'in iki şehzade ile komisyon teşkili projesi.
6. C.'un raporu : "Birkaç yeni tevkif yapmaya, fakat hiçbirini iade etmemeğe çalışmaktayım."
7. C.'un raporu : "Asayişsizlik artmaktadır. 5-I'tan 24-III'a kadar 107 şahıs tevkif olunmuştur." – Yunan istiklâlinin yıldönümü dolayısiyle İstanbul ve Samsun'da gösteriler (N. II 140). – Cemal Beyin yerine Mehmet Ali'nin Dahiliye Nezaretine tayini (Cebesoy I 61). –

Nisan 1919

Mehmet Ali'nin Samsun'daki Rum çeteleri hk. Harbiye Nezaretine mektubu (Krş. H. T. V. D. 1049). – Fevzi Paşanın Anadolu'ya muhtemel bir Yunan çıkarması hk. Sadarete yazısı (T. İ. H. I 138). – Vakit : "İzmir'de tehlike var" (Cami). – Ahmet Emin'in Kütahya'ya sürülmesi (Vakit 15.). – İkdam : Rize'de Muhafazai Hukuk Heyetinin Damat Ferid'e Lâzistan'ın terk ve ferağını ihtarı.

8. Eski Boğazlıyan kaymakamı Kemal Bey hk. idam hükmü (Memleket : Müdafaanamesinin metni; Pech 46; Türkgeldi 202). – Fethi Beyin Bekirağa Bölüğünden salıverilmesi. – Albay Ciano'nun Burdur'a gelmesi (Şefik 37).

9. Derby'nin raporu : "Fransa Milne'in 3-XII-1918 tarihli itilâfnameye riayet etmeyişini protesto etmiştir." – Yakup Şevki'nin kumandanlığını Albay Rüştü'ye bırakması (T. İ. H. I 171).

10. Kemal Beyin idamı (Pech 46; Türkgeldi 205; 17. C.'un raporu : "Çok tesirli gösteriler. İleride Malta tercih edilmelidir.") – Fransız basını : "İzmir önünde 10 İtalyan harb gemisi bulunuyor." (Aldrovandi 328 : "hakikatte 1").

11. K. Karabekir VI. M.'e ve M. K.'e veda ediyor. (K. K. 17). – Rawlinson'un VI. M.'in Fermanı ile Batum'dan Trabzon'a gitmesi (R. 166). – İkdam : Refik Halid'in Posta Müdiriyetine tayini. – Mustafa Sabri'nin, Kemal Beyin idamının şeriate uygun olduğuna dair fetvası (Türkgeldi 206).

12. Venizelos'un Clemenceau'ya mektubu: "İzmir civarında katliam var. "(Br. IV 657). – "Averof" zırhlısının İzmir'e gelmesi. (Süleyman Fethinin raporu, 14. Fevzi Paşanın cevabı : T.İ.H. I 136; Külçe I 97, 99, 197; Midillili 3). – Kars Hükûmetine son verilmesi (T. İ. H. I 167, Erdoğan 205). – Posta Nezaretinin kaldırılması (T. V. 3522). – Rus kâğıt parasının ithalinin men'i (T. V. 3524). – Memleket : "Damat Ferid'in başkanlığında Cemiyeti Tedrisiyei İslâmiye'nin toplantısı." – İttihatçılara karşı ittihamname (Vakit 29.).

13. Thompson'un Kars Beyannamesi (Dursunoğlu 46); Osebyan ile Garganof'un Kars idaresini üzerlerine alması.

14. C.'un İzmir temsilcisi James Morgan oluyor. (T. İ. H. I 132). – Y. Şevki'nin Erzurum'dan ayrılışı (T. İ. H. I 171). – Sabah : "Heyeti Nasihaların iç ve dış siyasete bağlanması."

Nisan 1919

15. T. : "Bazı vilâyetlerde çok ağır olan sulh şartlarına karşı mukavemet hazırlıkları."
16. Abdürrahim Efendinin başkanlığında Heyeti Nasihanın VI. M.'e vedadan sonra İstanbul'dan ayrılışı (Gökbilgin I 64) (17.-20. Bursa, 22. Balıkesir, 26.-30. İzmir, 1. 5. Afyon, 5.-6. Antalya, 8. Isparta, 13. Konya, 17. Eskişehir, 18. İstanbul). – Hadisat : "İzmir Müdafaai Hukuk Cemiyeti Başkomiserlere istatistikli bir muhtıra verdi." – Memleket : General Wilson'un 30 Nisana kadar silâhların teslimine dair emri. – Fransızların Afyon istasyonunu işgali. – İkdam : Mehmet Ali'nin demeci : "Bütün vilâyetlerde asayiş var."
17. Rauf'un M. K. ile mülâkatı; K. Karabekir'in Samsun'a varışı (K. K. 19). – Fethi'nin yeniden tevkifi.
18. Curzon'un meşhur muhtırası (Ronaldshay III 265; Nicolson 80) : "Yunanlılar Selâniğe 5 mil yakın olan bir yerde bile kendilerini zaptedemedikleri halde, İzmir'de intizama nasıl muktedir olacaklar?" – Rawlinson Trabzon'da Yüzbaşı Crawford'u bıraktıktan sonra Erzurum'a gitti (R. 169). – Memleket : Mehmet Ali'nin demeci : "Heyeti Nasiha'nın amacı Osmanlı milletleri arasında sulh teminidir."
19. Franchet d'Esperey'nin Mehmet Ali'ye demeci : "İstanbul, İzmir ve Edirne Türk kalacaktır." – C.'un raporu : "İzmir Valisi İzzet Müdafaai Hukuk Cemiyetini kapatmak istemiştir." – Y. Şevki'nin Gümüşhanede Rawlinson ile mülâkatı (R. 170). – K. Karabekir'in Trabzon'a varışı (K. K. 19).
20. C.'un raporu : "Milne Ermenistan'ın himayesi için kuvvetli Hintli kıtaları lâzım olduğu fikrindedir." – G. Bie Ravndal U. S. General Konsolosu oldu. (Krş. 3. 5.).
21. C.'un Damat Ferid'e verilen mektubu : "9. Ordunun terhisi tatmin edici değildir. Erzurum ile Sivas arasında "Şûralar" tarafından asker kılıklı birlikler silâha alınmıştır." – Ian Smith'in Averof hadisesi hk. raporu : "Rum milliyetçiliği üstünkörü görünmektedir." – 264 İtalyan askeri Afyon'da (H. T. V. D. 933). – Şakir Paşanın raporu : "Ordu bugünkü vaziyeti ile harb edecek bir halde değildir." (T. İ. H. I 139) – Paris'te Wilson'un teklifi : "Yunanlılar kendi memleketlerinde rahat efendiler olsunlar"(make the Greeks comfortable masters in theirown home) (U. S. V 107). – Sabah: Mehmet

Nisan 1919

Ali'nin demeci : "Bütün Anadolu'da birkaç şekavet hadisesinden başka asayişsizlik yoktur." – İkdam : "Osman Fuat Efendinin Tunus ve Batı Trablus'ta esareti."

22. VI. M.'in doğum günü merasimi. (21 Recep) – Şehzade Cemalettin'in Trabzon'dan ayrılışı (K. K. 21). – Rawlinson'un Erzurum'a varışı (R. 170). – Al Bayrak : "Doğu vilâyetlerinin hukukî vaziyeti" (Süleyman Necati).

23. Damat Ferid'in Âli Komiserlere notası : "25000 Yunan askerinin Anadolu'ya çıkacakları rivayet ediliyor." (Aldrovandi 330) – İtalyan kıtalarının Derince limanına çıkması (24. Konya'ya varışı) (T. İ. H. I 148; Pace 53). – Ademi Merkeziyet Rize şubesinin açıklaması : "Padişahın sancağı altında arslanlar gibi çarpışan Lazlar yeni çıkan bir hükûmete köle olmaktansa ölümü daha şerefli görür." (Gökbilgin I 77).

24. Orlando'nun Fiume meselesinden dolayı Sulh Konferansını terki. – İkdam : "Dorotheos'un Türklerin Rumlara karşı tecavüzleri hk. iddiası yanlıştır." – Vakit : "Hakikatin sesi" (Dr. Gates).

25. Webb'in Damat Ferit ile mülâkatı : D. F. halkı silâhsızlandırmak hususunda Müttefik askerlerinin yardımını ister. W. bu vazifenin Osmanlı Hükûmeti uhdesinde olduğu cihetle İngilizlerin yalnız orada (act of presence) bulunacakları cevabını verir. D. F. Harbiye Nezaretinde çeteler meselesinin inceleneceğini vadeder. (Krş. Atay III 106 : Şakir Paşanın M. K.'e verdiği, Samsun havalisinde çete tecavüzleri hk. dosya). – Webb'in raporu : Cami'nin "Un appel à la justice" (Adalete mesaj) adlı risalesi.

26. Y. Şevki'nin İstanbul'a varışı (Bıyıklıoğlu 47; T. İ. H. I 171). – Şehzade Cemalettin'in İstanbul'a varışı (Vakit 28.). – Mersinli Cemal Paşanın Konya'da bulunan 1300 İtalyan askeri hk. raporu (H. T. V. D. 925; Aldrovandi 330).

27. Milne Kars'ta (Rawlinson 177). – İttihatçılara karşı asıl muhakemenin açılışı. – Hadisat : Mehmet Ali'nin Şakir Paşa ile mülâkatı (M. K.'in Samsun'a gönderilmesi hk.?). – İkdam : Cemal Beyin Konya Valiliğine tayini. – Azerbaycan (Bakû) : Eski Erivan Elçisi Mehmet Ali Paşanın intiharı (Krş. 10.3.).

28. (?) Damat Ferid'in Baştercüman Ryan ile mülâkatı : "M. K.'den (Cercle d'Orient'da : Cebesoy I 62) memnuniyet verici sadakat

Nisan 1919

beyanatı aldım." (Ryan 131 : satisfactory assurance of his loyalty which he had accepted as those of an officer and gentleman). – Cemalettin Efendinin başkanlığında ve Fevzi Paşanın refakatinde bir Heyeti Nasihanın Trakya'ya gitmesi (29. 4.-2.5. Edirne, 3. Kırkkilise, 6. Havsa, Tekirdağ, 9. İstanbul : Simavi 232). – Sabah : "Ahiren gelen Trabzon Muhafazai Hukuku Milliye heyeti Padişahın huzuruna kabul olunmuş, Allahın yardımile muvaffakiyetler temenni buyurmuştur." – Sadullah (Yıldırım Grupu Kurmay Başkanı) Seyrisefain Müdürü oldu (Krş. 30. 10. 1918 : Mondros). – Webb'in raporu : "Bâbıâli Almanyadaki Türk talebelerinin dönmesine müsaade istedi." (1. 5. Foreign Office'in reddetmesi).

29. İtalyan zırhlısının "Caio Duilio" İzmir limanına girmesi. – C.'un raporu : "Dixon, Yunanlılar İzmir'e çıkacak olurlarsa katliamdan korkuyor." – Memleket : İttihatçıların muhakemesinde Celâlettin Arif'in müdafaanamesi metni.
30. İradei Seniye : M. K. Paşanın 9. Ordu kıtaatı müfettişliğine tayini (T. V. 3540), – Harbiye Nezaretinin Sadarete mektubu : "Memurini mülkiyenin M. K. tarafından yapılacak tebligatı icra etmelerinin tamimen emir buyurulması müsterhamdır." (H. T. V. D. 1) – Harbiye Nezaretinin C.'un notasında zikredilen "Şûralar" hk. kolordulardan rapor istemesi (H. T. V. D. 66). – Rawlinson'un Erzurum'a dönmesi (R. 177). – K. Karabekir'in Trabzon'dan ayrılışı (K. K. 20, 23). – Damat Ferit ile Ali Kemal'in Galatasaray ziyafetinde hazır bulunması. – "L'Entente" gazetesinin 1. sayısı : Damat Ferid'in demeci : "Herkes için eşit bir adalct istiyoruz."

Mayıs 1919

1. İkdam : "M. K. Paşa umum şark orduları müfettişliğine tayin edildi." – Âli Komiserler Selâmlığa hiçbir müttefik subayının iştirak etmemesine karar veriyorlar. – İzmir'den gelen rapor : "Abdürrahim Heyeti Nasihası Türklerde mukavemet niyetini arttırmış, Rumlardan ise alâka görmemiştir." – Komintern'in Beyannamesi : "Türkiye'de bir ihtilâl çıkmak üzeredir." (Orient-Paris, 1963, 33)
2. Başpapas Chrysanthos'un Pontos muhtırası (K. K. 29). – C.'un raporu : "Samsun mutasarrıfı Ethem verdiğimiz emirleri yerine getirmiyor."

Mayıs 1919

3. K. Karabekir'in Erzurum'a varışı (K. K. 23; Rawlinson 180). – Ali Galib'in Mamuretülâziz Valiliğine tayini (Hadisat 8.). – Memleket : P. Loti'nin 1918 yılı Ermeni tecavüzlerine dair yazısı. – Dr. Cemil Paşanın Avrupa'dan İstanbul'a dönmesi. – Ravndal'in U. S. Komiseri oluşu (U. S. II 812) (Krş. 20. 4.).
4. Harbiye Nezaretinin ecnebi temsilcilerle siyasî konuşmalardan sakınılmasına dair emri (Şefik I 54) – Ziya Gökalp'in Divanı Harpte ifadesi (arkası : 13., 14., 17. : İş Mecmuası 1. 11. 1955). – K. Karabekir'in Hoca Raif ile mülâkatı (K. K. 24). – Millî Ahrar Fırkasının kuruluşu (Tunaya 431).
5. Lloyd George'un Yunanlıların İtalyanlardan evvel derhal İzmir'e çıkmalarına müsaade edilmesini teklifi (U. S. V 465). – Teceddüt Fırkasının kapatılması hk. İ. K. (Gökbilgin I 58). – Eskişehir'den Defrance'a gönderilen rapor : "Her yerde silâh var, ayaklanma beklenmelidir." (Rouillon, Pour la Turquie 58). – Harbiye Nezaretinin Erkânı Harbiyei Umumiye Dairesine mektubu : "M. K. Paşaya tayini tebliğ edilmiştir." (H. T. V. D. 2).
6. M. K.'e verilecek talimat : vazifeleri : a) "Mıntakada asayişi dahilinin iade ve istikrarı...; b) ... esliha ve cephanenin bir an evvel toplattırılarak münasip depolara iddiharı ve muhafaza altına alınması; c) .... bir takım şûralar ... silâh tevzi ediyorlarsa kat'iyyen men'i ile ... şûraların da lâğvı." (H. T. V. D. 3) – M. K.'in mıntakasındaki jandarma kuvvetlerini gösteren bir kroki istemesi (H. T. V. D. 10). – L. George, Wilson ve Clemenceau'nun Yunanlıların ihracı hk. kararları (U. S. 482). – F.-M. Wilson'un yevmiye defteri : "Bütün bu iş delice ve kötüdür." (The whole thing is mad and bad) (Callwell I 187). – Paris'te askerî mütehassısların kararı: "Böyle bir hareketin mütareke şartlarına uygun olup olmadığını bilmediğimiz için (as we are not sure whether such action is covered by the Armistice Terms) İtalya ve Türkiye Hükûmetlerine haber verileceğini tahmin ediyoruz." (U. S. V 504).
7. Şakir Paşanın, M. K.'e verilen talimat mucibince, Dahiliye Nezaretinden, icabedenlere emir verilmesinin istemesi (H. T. V. D. 7).–Venizelos'un demeci : "Türkleri çok iyi tanıdığım cihetle, karaya çıkarma hareketinin kararı biraz önce bildirilirse mukavemet göstermiyeceklerine eminim." (U. S. V 503). – Clemenceau'nun Alman delegasyo-

Mayıs 1919

nuna sulh şartlarını tevdii. – Afgan ordusunun Hindistan'a gitmesi.

8. Hüseyin Rauf'un istifasının VI. M. tarafından kabulü (T. V. 3549). – Şakir Paşanın K. Karabekir'e umumî vaziyet hk. telgrafı (K. K. 26). – Vali İzzet'in Müslüman ve Hıristiyanlara el birliği tavsiyesi (Sabah 9.). – Darülfünunda Damat Ferid'in Dr. Rıza Tevfik tarafından karşılanması (Gökbilgin I 70).
9. Heyeti Nasiha ile Fevzi Paşanın İstanbul'a dönmesi. – Sabah : "U. S. Yardım Heyetinin (Relief Commission) İzmir, Burdur ve Isparta'da gıda maddelesi dağıtması."
10. Venizelos'un talebi : "Türklere İzmir'de karaya çıkarma hareketinden sadece 12 saat evvel haber verilmeli, C.'un İzmir'e gitmesi önemlidir." Üçlerin kararı : "Amirallık ona şu talimatı verecek : a) Harekât esnasında C. İzmir'de bulunacak, b) Yunan kıtaları 14 mayıstan evvel gelmeyecek, c) İtalyan mümessiline 12 mayısta bildirilecektir, d) C. Amet ile birlikte İstanbul'da Türklere şu malûmatı verecek : I) Yunan çıkarma hareketinden 36 saat evvel İzmir tabyalarının Müttefiklere teslim edilmesi, II) Mütarekeye göre Yunan çıkarma hareketinin Türklere 12 saat evvel bildirilmesi, III) Ondan sonra tabyaların Yunan kumandanına tevdii." (U. S. V. 555-558) – Milne'in emri : "Her tümende ancak 1500 tüfek bulundurulacak." (T. İ. H. I 179). – Temps (Charles Vellay) : "Eski İyonya (Ionie) nın dirilmesi bekleniyor." – Thompson Azerbaycan'a İtalyan kıtaları vadediyor. (U. S. V 467; Br. III 325, 406, 419; Aldrovandi 304; Kazemzadeh 227). – Bristol'un İzmir'e varışı.
11. M. K. Damat Ferid'in Nişantaşındaki konağına davetlidir : "Samsun ve havalisindeki karışıklıkları yerinde yapacağımız tetkikat ile hallederiz." (Atay III 116). – M. K.'in çeteler hk. rapor istemesi (H. T. V. D. 61). – İtalyanların Bodrum'u işgali (12. Marmaris ve Makri, 13. Kuşadası, 14. Ayasuluk istasyonu : Pace 56; Br. IV 37; T. İ. H. I 151, II 1, 130).
12. C.'un Defrance ve Sforza'ya haber verdikten sonra İstanbul'dan ayrılışı (Akdenizde Amet ile mülâkatı). – M. K.'in VI. M.'in huzuruna kabulü : "Paşa, paşa, devleti kurtarabilirsin" ... – "Elimden gelen hizmette kusur etmiyeceğime emniyet buyurunuz..; bana emir buyurduklarınızı bir an unutmıyacağım." (Atay III 122; Z. C. I 9; Cumhuriyet 6-VII-1960 : Mühimme Defteri) – Şakir Pa-

Mayıs 1919

şanın emri : "Her türlü silâh... Osmanlı memleketine sokulması yasaktır. ... Mübadele edilen ahalinin dönmeleri menolunacaktır." (T. İ. H. I 140). – Mehmet Ali'nin Şakir Paşaya Samsun'daki Rum çeteleri hk. mektubu (H. T. V. D. 1048). – Bristol'un İzmir'den ayrılışı. – Vali Cemal'in Konya'ya gitmesi. – Vakit (Mehmet Asım): "Rum çeteleri İzmir'de ikinci bir Makedonya hazırlamak istiyorlar." – Vali İzzet İzmir'de "Anadolu" ve "Duygu" gazetelerini kapatıyor.

13. C.'un "Iron Duke" gemisinde yaptığı ilk toplantı : U. S. Kaptanı Dayton'un İzmir'in müttefikler tarafından işgali teklifi reddediliyor. – Lloyd George'un bütün Türkiyeyi taksim teklifi (U. S. V 583). – Albay Zafiriu : "Esaret altında yaşayan kardeşlerimizi kurtarmaya gidiyoruz." (T. İ. H. II 1, 45) – Dr. Esat ile Köprülüzade M. Fuad'in tevkifi.

14. *İzmir :* C.'un ilk notasının Vali İzzet ve Ali Nadir Paşaya verilmesi. (Midillili 5, 12) – İngilizler Uzunada'da, Fransızlar Foça'da, İtalyanlar Karaburun'da, Yunanlılar Yeni Kale'de karaya çıkıyorlar. – Akşam saat yedide C.'un yanında ikinci toplantı : İkinci notanın verilmesi kararlaştırılıyor. – Saat on raddelerinde vilâyet konağında notanın verilmesi. Morgan ve Smith çıktığı vakit onlara hitaben genç bir yedek subay şunu söylemiştir : "Büyük bir milletiz. Uyur gibi görünürüz. Fakat uyanacağız. Elimizde bulunan memleketimizin peşkeş çekilmesi kabul edilemez. Karışıklık vukubulacak. Belki bizimle birlikte çok kişi ölecek." – Bütün memlekete gönderilen telgraf : "İzmir elden gidiyor. Yardımımıza koşunuz" (K. K. 27; H. T. V. D. 880, 896; Br. II 249; T. İ. H. II 1, 63) – Kâzım (Köprülü) : "Savaşa yarar herkes silâhile dağlara çıksın : Muharebe edelim" (Y. T. I 199, II 161; Apak 16). – Yahudi maşatlığında miting. – Reddi İlhak Heyeti Milliyesinin kuruluşu. – Vali İzzet Damat Ferit'ten, Ali Nadir Şakir Paşadan talimat isteyip alamazlar. – Cami'nin ecnebi mümessillerini protestosu.

İstanbul : Webb'in ilk notasını Damat Ferid'e vermesi. Raporu : "İstifa etmesinden korkuyorum." – Milne Osmanlı kıtalarının Afyon ve Ödemiş'e nakledilmesini menediyor (H. T. V. D. 881). – Franchet d'Esperey'nin Romanya'dan dönmesi. – Mustafa Fevzi'nin 1. Ordu müfettişliğine, Cevad'ın Genel Kurmay Başkanlığına

Mayıs 1919

tayini (T. V. 3549). – Webb'in raporu : "Defrance hiçbir talimat almadığı için Damat Ferid'e yalnız benim gitmem icab etti. Bundan dolayı bütün mesuliyet bize ait olacaktır."

Paris : Üçlerin kararı : İstanbul, Trakya ve Boğazlar Türk hakimiyetinden alınacak. İzmir ile Ayvalık ve havalisi Yunan hakimiyetine verilecek. Üç manda teklifi : 1) Yunanistan'a İzmir'in hinterlandı, 2) İtalya'ya Güneye uzanan mıntaka, 3) Fransa'ya Ermenistan'dan başka Anadolu'nun bakiyesi verilecek (U. S. V 623).

Atina : Venizelos'un İzmir'in Yunanistan'a terkedilmesi hk. telgrafı büyük bir gösteriyi mucip oluyor (T. 16.).

15. *İzmir :* Vali İzzet'in C.'a gönderdiği protestosu. – Smith'in raporu : "Yunan askerinin karaya çıkacağı haberi yıldırım süratile (like a wild fire) yayılmıştır." – Saat sekizde karaya çıkma başlıyor. Chrysostomos askerleri takdis ediyor. Konak önünde Osman Recep Nevres (Hasan Tahsin)'ın ilk kurşunu. Katliamda bilhassa Süleyman Fethi'nin vahşi bir surette öldürülmesi. Ali Nadir ile Hurrem'in "Patris" gemisinde gözaltına alınması, Vali İzzet'in İngiliz Konsolosluğuna sığınması. (T. İ. H. II 1, 239; Br. II 240; Pace 193). – C.'un raporu : "Öğleden evvel vahim çarpışma vukubuldu, vaziyet çok endişe vericidir." (very grave).

İstanbul : Meclisi Vükelâ toplantısı : Protesto kararı. – Mehmet Ali bekleme salonunda : "Allah Allah ne küstahlık... Yunanlılar İzmir'e çıkıyor.. Protesto edeceğiz".– M. K. : "... Belki de daha kat'î tedbirler düşünülebilir." (Atay III 120). – M. K.'in Fevzi ve Cevat ile mülâkatı (Atay III 118; Külçe I 108; N. I 14 : mahrem ve zatî bir şifre alınması). – Damat Ferid'in Âli Komiserlere verilen notası (Reşat Nuri tarafından kaleme alınmıştır) (T. V. 3553, Memleket 18. : metni). – VI. M. "pek mütefekkir ve mükedderdir" (Türkgeldi 207). – M. K. Bekirağa Bölüğünde Fethi'ye : "Babıâli ve Saray benim hakkımda derin gaflet içinde bulunuyorlar. Meseleden henüz İngilizlerin haberleri yoktur." (Yunus Nadi 17) – Harcırah kararnamesi (T. V. 3555).

Anadolu : Denizli, Aydın, Konya ve Burdur mitingleri (T. İ. H. II 1, 64, 127; Tütenk 9; Şefik I 58; H. T. V. D. 880, 896).

16. M. K.'in Selâmlığı ziyaretinden sonra İstanbul'dan ayrılışı (Alemdar 17. : resmi). – Anadolu'dan pek çok telgraf geliyor (Gökbilgin I 88).

Mayıs 1919

– C. bugünlerde 675 tane almıştır. – İzmir'de yağmacılığın devamı, Urla'da çarpışma, ilk "millî kuvvet" : T. İ. H. II 1, 61). – Cevat Paşanın emri : "Her kıta toplu, silâh başında ve disiplinli kalmalıdır" (ilk mukavemet işareti : T. İ. H. II 1, 68). – Aydın'da Yüzbaşı Whittal'in demeci : "Bu işgal muvakkattır." (Şefik I 74). – Balfour'un muhtırası : "Sultan Bursa veya Konya'da oturacaktır." (U. S. V 669).

17. Mehmet Ali'nin halka tavsiyesi : "Hükûmet... hukuku millet ve devletin muhafazası için... vezaifi ifa ettiği gibi muhafazai sekinet ve vakar edilmesi..." (Sabah 16., T. V. 3550). – Meclisi Vükelâ toplantısı: M. K.'e verilen talimat muvafık görüldü (18. Dahiliye Nezaretine yazısı : H. T. V. D. 8); Abdurrahim Heyeti Nasihası hk. rapor incelendi (Gökbilgin I 81, 91). – Damat Ferid'in VI. M. ile istifasına dair 4 saat süren görüşmesi (19. Webb'in raporu). – Milne'in raporu : "Hastahanede bulunan Y. Şevki vaktinde Malta'ya yollanmalıdır." – İstanbul'da millî matem günü (18. bütün basın). – İstiklâl (Rauf Ahmet) : "Kaç adalet var?" – Refet'in III. K. O. kumandanlığına tayini (T. V. 3553). – Eskişehir ve Kütahya mitingleri (Rouillon 59; İkdam 20.). – Yunanlılar Çeşme'yi, İtalyanlar Söke'yi işgal ediyorlar, 100 Hintli asker daha Samsun'a çıkıyor (Pace 56; H. T. V. D. 68 : M. K.'in ihtarı). – Venizelos'tan Zafiriu'ya verilen emir: "Aydın İtalyanlardan evvel işgal edilmeli." (Br. IV 862). – Hintli Müslümanlar Montagu ile Dörtler Şûrası önünde (U. S. V. 690, 708). – Lausanne'da Türk Kongresi. – T. : "The Anglo-Hellenic League" (İngiliz-Yunan Cemiyeti).

18. Arnavutköy'de Women's College ve Darülfünunda ilk İstanbul mitingleri (Arıburnu 5). – Bursa, Tire, Havza ve Erzurum'da mitingler (Şefik I 83; Selek I 217; Zübeyroğlu 34; K. K. 27). – Mehmet Ali'nin M. K.'in mıntıkasını tevsii hk. mektubu (H. T. V. D. 12). – Memleket : "Ali Kemal'in Anadolu'nun İzmir'e muhtaç olduğuna dair demeci." – Zaman : "Bir Millet Meclisi tasarlanıyor." – Akşam (Necmeddin Sadık) : "Hayatî kuvvetimizi kendimiz kazanmalıyız." – Abdurrahim Heyeti Nasihası ve Albay Sadık'ın huzura kabulü. – Ravndal'ın Yunan tecavüzlerine dair raporu (Evans 180). – İtalyan muhtırası : "Yunanlıların karaya çıkması, İzmir'in istikbali hk. önceden bir hüküm verilmesidir. (This action prejudiced the final

Mayıs 1919

settlement.)" (U. S. V 726). – Hürriyet ve İtilâfın Fatih mitingi : "Damat Ferit kabiliyetsizdir." – L'Humanité (Paris) : "İzmir'in işgali hakka karşı bir suçtur." – Dayton'un raporu.

19. **M. K.'in Samsun'a varışı** (N. I 1; Y. T. I 336; Ulus 20. 5. 1953). – Tamimi : "Burada yalnız biriki gün kalacağım." (H. T. V. D. 62). – Milne'in M. K.'in misyonu hk. cevap istemesi (H. T. V. D. 15, 493). – Damat Ferid'in ikinci kabinesi (T. V. 3553; İnal 2040); Tamimi : "... Padişahın kalbi milletin kalbi ile beraber çarpıyor. Cesur olalım..; icap ederse yarın vatanın bir eri olarak vazife ifasına hazırım." (T. İ. H. II 1, 66). – İtalyan işgali hk. resmî tebliğ : "Türkiye lehinedir." (T. V. 3554) – İstanbul'da Fatih mitingi; Ryan'ın ihtilâl olacağını ehemmiyetle bildirmesi (Türkgeldi 212). – Webb'in raporu : "İzmir'in işgali bütün memlekette bir fırtına kopardı, sükûnetle yapılan gösterilere müsaade ediliyor." – Başka raporu : "Damat Ferit Divanı Harp muhakemelerinden memnun değil, Malta'yı tavsiye ediyor." – Darülfünun ve Türk Ocağında gösteriler, Halide Edip ile talebe mümesilleri VI. M.'in huzuruna kabul olunmuyor: "Osmanlı hanedanının düştüğünü duydum" (Ordeal 29). – Webb'in Milne'e verilen mektubu: "Mevkuflar Türk hükûmetinin rızası olmaksızın Malta'ya yollanabilir, isimlerinin listesi eklidir." – Dörtler Şûrasının Yunan işgalinin hududu hk. kararı : İzmir sancağı ile Ayvalık kazası (U. S. V 721; Br. I 86, IV 665). – Venizelos'un Zafiriu'ya emri : "İntizamın temini ve mültecilerin dönüp yerleşmesi için memleket içine girmelisiniz." (Br. II 242, IV 868). – Curzon'un menfi hükmü (deep disapproval) (Nicolson 107). – C.'un raporu : "İzmir tahkimatı Yunanlılara teslim olundu, 21 Mayısta İstanbul'a döneceğim." – Memleket : Cami'nin Bristol'a verdiği muhtıranın metni. – İkdam : "Hürriyet ve İtilâfın Anadolu şubeleri bile Yunan işgalini protesto etti."

20. M. K.'in raporları : 1) Samsun'a muvasalatla vazifeme mübaşeret ettim; 2) 17-V günü daha 100 kadar İngiliz askerinin ihracı asayişi memleket temine matuf olan memuriyeti acizanemin ifasını bittabi güçleştirir; 3) (19-V günlü) Damat Ferid'in telgrafnamesi bütün millet ve orduya tesliyetbahş olmuştur (İkdam 21.; H. T. V. 68; A. S. D. IV 23; Gök. I 138). – M. K.'in Harbiye Nezaretinin 30-IV günlü emrinde zikredilen şûralar hk. K. Karabekir'den malûmat

Mayıs 1919

istemesi (H. T. V. 66). – Üsküdar mitingi (Arıburnu 21). – Heyeti Âyan'ın Âli Komiserlere gönderdiği protestosu (Hadisat 21). – Ali Nadir Paşanın 15-V günü hadiseleri hk. raporu (Midillili 12). – C.'un İzmir'de ifa ettiği vazife hk. raporu. – Webb'in raporu : "Damat Ferid'in VI. M. için endişesi." – Başka raporu : "İzmir tüccarlarının Yunan hükümranlığını reddi." – Başka raporu : "Ayvalık'ta panik var." – Lloyd George Yunan zulümleri hk. İzmir'den gelen raporu bildiriyor (U. S. V 733 ; Aldrovandi 381). – Venizelos tarafından gönderilen Repulis'in İzmir'e gelip, kanlı olaylardan Mavrudis ile Efzon Alayı komutanının sorumlu olduklarını tesbiti (T. İ. H. II 1, 82). – Bekir Sami'nin XVII. K. O. kumandanlığına (Bursa) tayini (T. V. 3555). – Ali Kemal'in Defrance'tan Fransa mandasını istemesi (Pech 55). – Venizelos'un yerli Rumların silâhlandırılması hk. emri (T. İ. H. II 1, 82). – Aydın Vilâyeti Muaveneti Hayriye Cemiyetinin kuruluşu (Hacim Muhittin) (B. ve A. K. 10).

21. M. K.'in çetecilik hk. ilk raporu (H. T. V. 1051). – Damat Ferid'in kendisine "Kâffei umurda muvaffakiyat" temenni eden telgrafı (K. K.; Vesikalar). – Yüzbaşı Hurst'ün raporu : "Kâmil (sic!) Paşa 19-V günü buraya geldi. Asayişi temin için memleket içine girecek. Mıntıka vaziyetini onunla görüştüm (I have discussed... with him) (Bıyık. 49). – M. K.'in K. Karabekir ile "bir an evel" mülâki olmak arzusunu ifade eden telgrafı (N. III Ves. 10 ; K. K. 32, onun sevinci : 33). – Şakir Paşanın M. K.'in mıntıkası hk. Dahiliye Nezaretine mektubu. (H. T. V. 13-14). – Sterghiades'in İzmir'e gelmesi (T. İ. H. II 1, 82). – C.'un İzmir'den ayrılışı (Br. II 242, IV 863). – Venizelos'un göçmenlerin İzmir Sancağı ile Ayvalık Kazası dahilinde yerleşmeleri hk. emri (T. İ. H. II 1, 83). – Yunanlıların Menemen'i işgali. – Lloyd George'un Paris'te okunan muhtırası : "İstanbul ile Boğazlar ve Ermenistan ile Kilikya için tam bir U.S.A. mandası (a full mandate), Anadolu'nun bakiyesi için hafif bir manda (a light m.)" teklifi; Wilson'un cevabı : "Anadolu için imkânsız, Ermenistan için çok güçtür. İstanbul şehrinin Anadolu'dan ayrılması kötüdür." (U. S. V 756-777). – Allenby'nin raporu : "Ali İhsan Paşa aleyhinde suç isnadı yoktur." – Berlin'de Türkiye lehinde bir gösteri.

Mayıs 1919

22. M. K.'in çete faaliyeti hk. ikinci raporu (Bıyık. 36); başka raporu : "İngiliz subayları bugünlerde Sivas'a gidecekler, âdeta memleketimizi açık bir sahra gibi telâkki ediyorlar." (H. T. V. 69). – Kadıköy mitingi (Arıburnu 32). – Tevfik ile İzzet Paşaların Kabineye alınması (T. V. 3556). – Webb'in raporu : "Yarın büyük bir gösteri yapılacağı için asayişsizlikten korkulur." – Milne'in emri : "Hapishaneler gözetilecek." – Ayasuluk (Selçuk) İtalyanlar tarafından boşaltılıp Yunanlılar tarafından işgal edildi (T. İ. H. II 1, 107). – Trabzon Muhafazai Hukuk Kongresi (Tunaya 507). – Trabzon Divanı Harbinin eski Vali Cemal Azmi'ye tehcir iddiasile verdiği idam hükmü. – Hadisat : Damat Ferid'in demeci : "Paris'te "Yunan askeri İzmir'i terketmeli" diyeceğim." – Ali Kemal'in "Le Journal d'Orient" ve "L'Entente" a demeci : "İzmir'de sükûnet var, işgal muvakkattir." – Vakit (Mehmet Asım) : "Söz millettedir." – Balıkesir'de "Doğru Söz" gazetesinin 1. sayısı (Coşar 13). – "Temps" : Sykes-Picot mukavelesinin metni (9/16-V-1916).

23. Sultan Ahmet meydanında ve Sivas'ta mitingler, "İzmir Türk kalacak"yazılı rozetler, "Türk hiçbir zaman esir olmadı" yazılı levhalar (Arıburnu 37; Gök. I 89; Pech 57; H. Edip 30, 33). – M. K.'in K. Karabekir'e miting tavsiyesi (K. K. 34). – M. K.'in Ali Fuad'a telgrafı (N. I 12, III Ves. 12; Ceb. I 65). – Sterghiades'in Zafiriu'ya emri : "Aydın derhal işgal edilmelidir" (Br. II 242; T. İ. H. II 1, 68, 83). – Mehmet Şefik'in Çine'ye çekilme emri, Harbiye Nezaretine "Kuvayı Milliye" nin kurulması lüzumu hk. raporu (T. İ. H. II 1, 79; Şefik II 4). – Havza Kaymakamı Fahri'nin M. K.'in 25.V.'-de geleceğini bildirmesi (Gök. I 85). – Bekir Sami, Kâzım (Özalp) ve Hüseyin Vasıf'ın Bandırma'dan Balıkesir'e hareketi (Ceb. I 125). – "Figaro" : P. Loti'nin Hilâfet hk. makalesi. – Sait Molla'nın belediye reislerine gönderdiği "İngiliz Muhipleri Cemiyeti' (Association of the Friends of England in Turkey) ne davetnamesi (K. K. 33, 156).

24. M. K.'in raporu : "Yarın karargâhımı muvakkaten Havza'ya nakledeceğim." (H. T. V. 72). – C.'un Sivas'taki Ermeni mültecilerinin selâmetine dair notası (or. 1052). – Üç Umumî Müfettişlik hk. müsvedde (or. 73). – Cevad'ın M. K.'in vazifeleri hk. Milne'e cevabı (or. 16; Cumhuriyet 17-V-1933). – Rauf'un İstanbul'dan ayrılışı (Y. T.

Mayıs 1919

III 17; K. K. 1195; Ceb. I 67). – M. K.'in çeteler hk. üçüncü raporu (H. T. V. 71, 77). – VI. M.'in Şûrayı Saltanat hk. kararı. – Galip Kemali'nin İngiliz dostluğuna dair sualine Deedes'in cevabı: "Hiçbir teminat veremeyiz" dir. (Söyl. 106, 123). – K. Karabekir'in M. K.'e mektubu : "Hiçbir yerde şûra şubeleri yoktur." (H. T. V. 67). – Türk askerlerinin "Themistokles" vapuru ile İzmir'den nakli. – C.'un raporu : "Hiçbir Yunan askerinin Anadolu içine girmesine müsaade edilmemelidir." – Dr. Rıza Tevfik'in Şûrayı Devlet reisliğine tayini. – Hadisat (Süleyman Nazif) : "Türkün galeyanı." – Alemdar : "Anadolu'dan binlerce telgraf geldi." – Bekir Sami Yunan bayrakları ile donatılmış olan Akhisar'da (Ceb. I 126).

25. M. K.'in Havza'ya gitmesi ("Dağ başını duman almış" marşı). – Ali Galib'in VI. M.'in huzuruna kabulü. – Damat Ferid'in Bristol ile mülâkatı. Müttefik subaylarının Yunan cephesine gönderilmesini istiyor (Evans 174). – Manisa'nın Yunan işgali altına girmesi (N. III Ves. 11,26; T. İ. H. II 1, 86 ; Br. II 245). – Ödemiş'te "Kuvayi Milliye" nin kuruluşu (Selek I 219). – Şûrayı Saltanata davetnameler : meclis "sırf istişarî" olacak (Söyl. 120). – Vakit (Yusuf Razi) : "Türkiye ne Mısır ne de Tunus'tur. Himaye değil, istiklâl isteriz." – Beyazıt ve Beşiktaş mitinglerinin men'edilmesi (Alemdar 26.). – Abdülmecid'in V. George, Poincaré, III. V. Emanuele ve Wilson'a mektupları (U. S. VI 215, 232; Türkg. 222). – Hariciye Nezaretinin C.'un 21-IV günlü mektubuna cevabı : "Şûralar hk. şayia tamamen yanlıştır. Asayişin temini için M. K. tayin olundu." – Oltu Şûra Hükûmeti (Önal 52).

26. Yıldız'da toplanan Şûrayı Saltanat : Meclisi Millî istenmesi, Rauf Ahmed'in U. S. A. mandasını, Sadık'ın İngiliz himayesini teklifleri, G. Kemali'nin ihtarı : "Gizli kararlar eğer insafsızca tatbik edilmek istenilirse bu memleket isyan edecektir." (Söyl. 130; Gök. I 83-119; N. I 19; Türkg. 219) – M. K.'in Sait Molla'ya karşı tamimi (Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsünde metni var). – Ali Fuad'ın M. K.'e cevabı (N. I 13, III Ves. 11). – Şevket Turgud'un M. K.'e "fazla efradın jandarmaya nakli" hk. emri (H. T. V. 78). – Ankara'da "Padişah ile istiklâl" lehinde gösteri (Hadisat 28.)

27. Aydın'ın işgali (T. İ. H. II 1, 88; Br. II 243). – M. K.'in 23. Tümenin takviye olunmasını istemesi (N. III Ves. 12-13). – C.'un raporları :

Mayıs 1919

"Aydın'ın işgali Damat Ferid'i tethiş ve Türk milletini meyus etmiştir." – "Dorotheos'un Curzon'a teşekkürü" – "Heyeti Âyan'ın protestosu." – Damat Ferid'in Ayvalığa Yunan askerinin çıkarılmasına ve işgale müsaade edilmemesi için emri; Zafiriu'nun işgal emri (T. İ. H. II 1, 99, 191). – Ali Nadir Paşanın İstanbul'a varışı.

28. Milne'in emri üzerine mevkuf bulunan 67 Türkten 55'i nin Malta'ya ve 12'sinin Mondros'a götürülmesi (Türkg. 218; Simavi 237; Y. Nadi 109). – M. K.'in "mitingler akdile tezahüratı milliye" hk. tamimi (N. I 16). – Ödemiş ve Ayvalık yakınında savaşlar, Tire'nin işgali (T. İ. H. II 1, 93). – Üç Umumî Müfettişlik ve M. K.'in vazifeleri hk. İ. K. (H. T. V. 75; Gök. I 82, 138). – Ali Fuad'ın M. K.'e 23. Tümen hk. raporu (N. III Ves. 14). – Eski müsteşar Hamid'in Samsun mutasarrıflığına tayini. – Ian Smith yerine Fitzmaurice'in C.'un İzmir mümessili oluşu (Br. II 242). – M. K.'in Şûrayı Saltanat hk. Damat Ferid'e ve Sivas vilâyetine telgrafları (N I 19; Z. C. I 9; Yulark. 33). – Büyük Ermenistan Beyannamesi (Revue des Études Arméniennes IV 43) – İngiliz Muhipleri'nin Ryan'a İngiltere'nin yardımını sorması; R.'ın cevabı "Yanıltıcı ümitleri bırakınız." – C.'un raporu: "Yunan işgal mıntakası sınırlanmış mıdır?".

29. Denizli Heyeti Milliyesinin kuruluşu (N. II 15; T. İ. H. II 1, 127; Tunaya 500). – Ödemiş Kaymakamı Bekir Sami'nin Âli Komiserlere telgrafı : "Artık biliniz ki, kalem değil, silâh konuşuyor." (T. İ. H. II 1, 125; Ceb. I 135). – Ayvalık ve Kasaba'nın işgali (T. İ. H. II 1, 86, 103). – Cevad'ın 56. Tümene "Bergama ve Ödemiş'te esliha ve cephanenin emin mahallere nakli" hk. emri (Ceb. I 133). – Damat Ferid'in M. K.'e "tahsisatın âcilen" gönderildiği hk. telgrafı (H. T. V. 88.) – M. K.'in Cevad'a Kürt meselesi hk. ve K. Karabekir'e "Karadeniz İslâm köylerinin müdafaası" hk. telgrafları (or. 90; A. S. D. IV 25). – Hadisat : "Hasta adam hâlâ ölmemiştir." – Mustafa Sabri : "Ordunun vazifesi : sıyam (oruç)" (İkdam 30.). – Ankara'da protesto toplantısı (Ceb. I 63). – Defrance ve Franchet d'Esperey'nin Türklerin Malta'ya götürülmesine şaşması (31. Milne'in istirhamı). – Venizelos'un Clemenceau'ya "Türkün evvelce düşündüğü gibi olan mukavemeti" nden şikâyeti.

Mayıs 1919

30. M. K.'in Ş. Turgud'a telgrafı : "İtilâf Devletlerinin Türk izzetinefsi millisine tecavüzlerinden dolayı tezahürat meşru ve heyecan umumîdir." (H. T. V. 92). – Ş. Turgud'un emri : "Meclisi Vükelâ, mukavemet mümkün olmadığı için Türk kıtaatının geri çekilmesine karar vermiştir." (T. İ. H. II 1, 102). – Damat Ferid'in Paris'e davet edilmesi (Br. IV 643; U. S. VI 116). – İkinci Sultan Ahmet gösterisi (Arıburnu 49). – M. K.'in Karabekir'e İtilâf Hükûmetlerinin muhacir politikası hk. telgrafı (K. K. 37). – Erzurum Müdafaai Hukuk şubesinin kongre hazırlıkları (K. K. 40). – Cevdet'in Noel'in Kürdistan lehinde propagandası hk. raporu (N. III Ves. 88). – İtalyanların Milâs'ı işgali (Pace 56). – C.'un raporu : "21-V günü 41 mevkufun salıverilmesi üzerine 67 kişiyi Malta'ya sürmek icab etti." – Foreign Office : "Karabiber İzmir'de İyonya Devleti (Etat Ionien) teklif etti." – Havza'da gösteri (Zübeyroğlu 38 : yanlış tarihle !)

31. Ş. Turgud'un M. K.'e C.'un 24-V günlü notasını göndermesi (Damat Ferit 31-V günü "sürati mümkine ile tahkikatı mahsusa" istemişti) (H. T. V. 1053). – C.'un Damat Ferid'e başka mitinge müsaade edilmiyeceğini söylemesi. – Balfour'un C.'a talimatı : "Yunan işgal mıntakası hk. Supreme Council'in kararı 19-V günü Amirallığa gönderilmişti" (C. bunu ancak 2-VI'da aldı!). – Cevat, Çürüksulu Mahmut ve İzzet Paşaların U. S. A. mandasını istemeleri (Evans 174). – Abdülmecid'in ikinci muhtırası (Türkg. 221).

Haziran 1919

1. M. K.'in, Sait Molla'nın İngiliz Muhiplerine daveti ve Vilâyatı Şarkiye Müdafaai Hukuk Cemiyeti hk. 23-V günlü tamimleri (N. III Ves. 25, 3). – Karabekir'in Andranik hk. raporu (K. K. 38). – M. K.'in tahsisatının artırılması, mebus seçimlerinin imkânsızlığı ve Rum göçmenlerinin dönmemesi hk. İ. K. (Gök. I 84, 121, 128). – Gece - gündüz (!) İtilâf mümessilleri nezdinde teşebbüslerde bulunulduğu hk. resmî tebliğ (or. 119). – Defrance'ın Damat Ferid'e Paris'e davet mektubunu vermesi. (Br. XIII 13). – King-Crane Delegasyonunun Paris'ten ayrılışı (3. ve 4.-VI İstanbul'a varışı). – Ödemiş'in kat'i işgali (T. İ. H. II 1, 94). – İstiklâl : Dr. James Barton'un Anadoludaki vaziyet hk. raporu. – İsmet'in Amerika mandası hk. Karabekir'e mektubu (K. K. 59).

Haziran 1919

2. M. K.'in Karabekir'e Şûrayı Saltanat hk. mektubu (K. K. 43). – Hurst'ün M. K. ile Havza'da mülâkatı : "Umumî vaziyeti ve asayişi temin için alınacak tedbirleri görüştük" (We discussed the general situation and the measures to be adopted for introducing security). – 75 mevkuf Türk'ün "Princess Ena" vapuru ile Malta'ya varışı (T. 5. : "Bir İtilâf mahkemesi kurulması muhtemeldir.") – Vehip Paşanın mahkemeye verilmesi hk. İrade (T. V. 3571). – Ş. Turgud'un M. K.'e yazısı, ne gibi tedbirler aldığını sorması. (N. I 19; H. T. V. 63). – Demange'ın (Adana) Aziziye'deki asayişsizliğin Sivas Vilâyetinin işgaline sebep olacağına dair tehdidi (N III Ves. 24). – Süleyman Nazif'in Damat Ferid'e verdiği muhtıra; onun demeci : "Rusya Ermenistanı haricindeki (altı) vilâyetimize muhtariyeti vasia ita edilecektir." (Hadisat 4.). – İstiklâl : Nafia Nazırı Ferid'in demeci : "Hükûmet bir Meclisi Millî teşkiline razıdır, fakat intihabın ne suretle yapılacağını tetkik etmektedir." – İkdam : 15-V günü İzmir faciası hk. bir görgü şahidinin raporu. – Sabah : İzmir'in işgali muvakkattır. – Sterghiades'in Fitzmaurice'e Yunan askerinin İzmir Sancağı hududu ötesine ilerlediğini bildirmesi.
3. M. K.'in Harbiye Nezaretine cevabı : "... milletin heyecanını ve tezahüratı milliyeyi men ve tevkif için hiçkimsede kudret ve takat göremem." (N. I 19; H. T. V. 95, 1054) – M. K.'in Damat Ferid'in Paris'teki görüşmeleri hk. tamimi (N. I 20). – Meclisi Vükelânın D. Ferid ile Tevfik Paşanın Paris'e gönderilmesi hk. kararı (T. V. 3573). – Karabekir'in Tiflis'ten gelen General Beach ile mülâkatı (Rawl. 184; K. K. 42). – Nazilli'nin işgali (19-VI gününe kadar, T. İ. H. II 1, 133). – Abdülmecid'in Damat Ferit aleyhinde mektubu (Türkg. 224).
4. İstanbul basını : Pichon'un Abdülmecid'e verdiği cevap (Br. XIII 13; Türkg. 222). – Fitzmaurice'in Sterghiades'ten 19-V günlü Dörtler kararına itaat istemesi. – Damat Ferid'in Ryan'a gıyabında yapılacak ahmaklıklardan (bêtises) korktuğunu ifade etmesi.– M. K.'in çetelere dair dördüncü raporu (H. T. V. 65). – Üç Ordu Müfettişliği hk. İrade (15-VI günü yürürlüğe girmesi) (or. 76). – Ahmedli'nin işgali (T. İ. H. II 1, 133). – Paris'e giden delegasyonun masrafları hk. İ. K. (T. V. 3568).

Haziran 1919

5. M. K.'in Rum ve Ermeni çeteleri hk. raporu (H. T. V. 64, 1054). – Akhisar'ın işgali (T. İ. H. II 1, 155). – İtalyanların Çine'ye gelmesi (Şefik II 29). – Muğla'da Menteşeliler Müdafaai Vatan Cemiyetinin kuruluşu (T. İ. H. II 1, 130). – Genel Kurmayın dokuz kolordu ile üç ordu müfettişliği hk. emri (Ceb. I 526).
6. Milne'in "M. K.'in derhal İstanbul'a dönmesi" için emri (H. T. V. 17, 494 : İngilizce metni). – D. Ferit ile Tevfik Paşanın "Démocratie" Fransız zırhlısı ile İstanbul'dan ayrılışı (Sadrâzam vekili : Mustafa Sabri). – Fitzmaurice'in Denizli'nin işgalini men ile Nazilli'nin boşaltılmasını talebi (Br. IV 869). – Yusuf İzzet Paşanın Balıkesir'e varışı (T. İ. H. II 1, 69). – İzmir'den gelen Türk askerlerinin salıverilmesi (or. 62). – Rawlinson'un Trabzon'a gitmesi (K. K. 46). – King-Crane komisyonunun Suriye'ye hareketi. – C.'un Fransız entrikaları hk. raporu. – Milne'in Yunan işgal mıntakasından İngiliz kontrol subaylarını geri çekmesi.
7. Hüsrev'in Karabekir'e Bolşeviklerle işbirliği teklifi (K. K. 60). – Memleket : "Milleti temsil eden kimdir?" – İkdam : "Trakya Osmanlı Komitesi". – Lloyd George'un Abdülmecid'e verilen Fransız cevabının yersiz (highly improper) olduğunu söylemesi, Clemenceau'nun özür dilemesi (U. S. VI 232). – Millî Kongre ile Vahdeti Milliye'nin seçim istemesi (H. Edib 36).
8. Ş. Turgud'un M. K.'den "bir istimbot ile İstanbul'a teşrifini" ricası; Cevad'ın Milne'e cevabı : "M. K.'in tayininde" en müessir esbabdan biri "C.'un 21-IV günlü notası" olmuştur;(Ryan)"bir müfettiş gönderileceğine bir gûna itiraz etmemiştir; böyle bir müfettişin vilâyatı dolaşması efkârı umumiyeyi teskin" edecek; "sekiz aydan beri devam eden bir mütarekeden sonra artık biraz da Türkler ve Müslümanları lûtfen itimadınıza lâyık görmenizi çok rica ederim." (H. T. V. 18-19) – C.'un notası : "Samsun Sancağında kötü niyetli (ill-disposed) şahıslar asayişsizliğe meydan veriyorlar; M. K. bu hareketi sevk ve idare ediyor sayılır; (Milne) azlini Harbiye Nezaretinden istemiştir; ırk ve din sebebile doğan huzursuzluktan sorumlu memurlara ihtar ediniz." – C.'un raporu : "Yunanlıların ilerlemesi Türkleri hiddetlendiriyor; isyan pek tabiî ve umumî olduğundan durdurulması imkânsızdır." – Deedes'in Mustafa Sabri'ye demeci : "Türkiyenin içişlerine karışmayıp yalnız düzen istiyoruz." –

Haziran 1919

Ali Fuad'ın M. K.'e Rauf'un Ankara'ya varışını bildirmesi (N. I 23; Ceb. I 68). – VI. M.'in oturduğu Yıldız Köşkünün yanması (Türkg. 227 : "Benim milletimin ocağı yanıyor, ben onu düşünüyorum, kendi evim yanmış, ne ehemmiyeti var?").

9. Havza'da gösteri (Tarih Dünyası 1951 999). – Karabekir'in raporu : "Trabzon ahalisi son derece heyecanlıdır." (N. III Ves. 21) – M. Sabri'nin Ş. Turgud'a Ermenilerin Kars'taki tahşidatını bildirmesi (H. T. V. 81). – Ayvalık ve Kars hk. İ. K. : "... fuzulî işgallere... nihayet verilmesi lüzumu, ... masum Müslüman halkı taarruzdan korumak için orduca tedafüi harekât icrası..." (Gök. I 124, 132). – S. Armitage Smith'in 15-V günü hadiseleri hk. raporu : "Yunanlılar Türklere hâkim olamazlar. Buna dair hiçbir muahedeyi tasdik etmiyeceğiz." – Merzifon'da gösteri (H. T. V. 107).

10. M. K.'in tamimi : "... istiklâli millimiz uğrunda bütün mevcudiyetimle ... milletle beraber nihayete kadar çalışacağıma mukaddesatım namına söz veririm." (Z. C. I 9, N. III Ves. 19, tam metni Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü arşivindedir) – M. K.'in Rauf ile Ali Fuad'ı Havza'ya daveti (N. I 23; Ceb. I 68). – Denizli Heyeti Milliyesinin beyannamesi (T. İ. H. II 1, 128). – Westermann'ın Yunan zulümleri hk. raporu (Evans 180).

11. M. K.'in VI. M.'e mektubu: "... Malta'ya gitmek veyahut en hafif olarak hali atalete mahkûm edilmek" niyetinde değilim; "eğer icbar edilirsem memuriyeti acizanemden istifa ederek kemakân Anadoluda ve sinei millette kalacağım ve vezaifi vataniyeme ... devam edeceğim." (Z. C. I 10) – M. K.'in "sebebi davetin izahını" istemesi (11. Cevad'ın cevabı : "İngilizlerin talebi"; 15. Ş. Turgud'un c. : "Hükûmeti Seniyenin kararı") (H. T. V. 20-22; N. I 21). – Mustafa Reşit Paşanın Sivas Valisi olarak işe başlaması.

12. Bergama'nın işgali (T. İ. H. II 1, 162; Br. I 245). – Abdülmecid'in VI. M.'e verilen D. Ferit aleyhinde mektubu. (17. C.'un raporu). – Vali İzzet'in Fitzmaurice'e mektubu (C.'un raporu) : "Yunan işgal mıntakasının genişletilmesi asayişi tehdit ediyor." – Cemal Paşanın Kütahya'da 23. Tümeni teftişi. – Dr. Esat Paşanın Kütahya'ya götürülmesi. – İstiklâl : "M. K. azledilmemiş, fakat dönmeğe davet edilmiştir, yarın İstanbul'da bekleniyor." – D. Ferid'in Paris'e (Vaucresson) varışı (18. Monteclin'e nakli)– Safa'nın C. 'tan Mürse.l

Haziran 1919

Paşanın Türk mahkemesine teslimini istemesi. – Poincaré'nin Andranik'i kabulü (Gök. I 133).

13. M. K.'in Havza'dan ayrılışı (N. I 23; Aydemir II 31). – Curzon'un Amiralliğe mektubu: "C. denlilik ve sabır göstermiştir (tact and patience)." – 3500 İtalyan askerinin Antalya'ya çıkması (Şefik II 158).
14. M. K.'in Diyarbekir'de Müdafaai Hukuk Şubesinin kurulmasını tavsiyesi (N. III Ves. 9). – Memleket: "İzmir'de yine Osmanlı bayrağı dalgalanmaktadır." (!)
15. Bergama'nın kurtuluşu (T. İ. H. II 1, 167). – Sultanhisar, Aydın ve Sarayköy'de savaşlar (or. 137). – Akhisar'da Reddi İşgal Cemiyetinin kuruluşu (Midillili 53). – Kastamonu'da "Açık Söz" gazetesinin 1. sayısı (Coşar 89; Açıksözcü 10). – Nider'in İzmir'e varışı. – Fitzmaurice'in Nazilli'nin boşaltılmasını istemesi (Br. IV 866).
16. M. K.'in Harbiye Nezaretine gönderdiği mektupta Hurst'ün Merzifon'daki faaliyetini takbihi (H. T. V. 107). – M. K.'in Karabekir'e Cemal Paşanın Konya'daki teşebbüsleri hk. şifresi (K. K. 50). – Sterghiades'in İzmir polisini Osmanlı makamlarına geri vermesi. – Mareşal Wilson'un Foch'a mektubu: "Liman von Sanders'in tevkifine son verilmesini isterim." (Fransız Hükûmeti ile itilâfı üzerine 21-VIII'de salıverilmesi).
17. C.'un notası: "Üç Ordu Müfettişliği kurulmasının aleyhindeyim. M. K.'in Samsun'a gönderilmesi teessüfü mucip neticelere sebep oldu (The mission of M. K. has led to deplorable results)." – D. Ferid'in ilk demeci (U. S. IV 509). – M. K.'in K. Karabekir'e Kürt ve Ermeniler hk. şifresi; K. K.'in silâhlanma ve Bolşeviklerle işbirliği hk. cevabı (K. K. 39. 49, 51). – Hoca Raif'in Erzurum Vilâyet Kongresini açması (Durs. 151; N. I 33; T. İ. H. II 1, 120). – Menemen'de Yunanlılar tarafından yapılan katliam (Br. II 245). – "The Orient News" gazetesinin 1. sayısı. – M. K.'in azli hk. İ. K. (Gök. I 144)
18. Ali Kemal'in "Milis teşkili ve Müdafaai Milliye ihzarı" na karşı ilk tamimi (İstanbul basını 23; Y. Nadi 114-115). – M. K.'in Cafer Tayyar'a Sivas Kongresi hk. şifresi (N. III Ves. 19). – C.'un İtalyan mıntakasının tesbiti hk. raporu (Br. IV 660). – Başka raporu: "M. Sabri namuslu, fakat kuvvetli değil; Albay Sadık İngilizlerin samimi dostu, Ali Kemal hilekâr bir gazetecidir ve haristir." – Başka

Haziran 1919

raporu : "Vali İzzet Bandırmada bulunan Nurettin Paşanın tevkifini istiyor." – Cevad'ın M. Sabri'ye yazısı : "Merzifondaki Rum ve Ermeniler kışkırtılmıştır." (H. T. V. 1055) – Meclisi Vükelânın Kürt meselesi hk. müzakeresi (Gök. I 133).

19. Rauf ile Ali Fuad'ın Amasya'ya varışı (Ceb. I 70). – Mazhar Müfid'in Erzurum'a varışı (Kansu 15). – Bergama'nın yeniden işgali ve Nazilli'nin boşaltılması (Br. II 243; T. İ. H. II 1, 171). – Ş. Turgud'un XIV. K. O.'ya emri : "Teşkilâtı Milliyenin ... müzakeratı sulhiyeye irası zarar ... edeceği... tarafımızdan tecavüz vukuunun men'i... muntazardır." (H. T. V. 116) – M. K.'in K. K.'e şifresi : "Rauf ve Ali Fuat ile vaziyeti umumiye hk. görüşüyoruz" (K. K. 52). – Balfour'un D. Ferid'e verilecek cevabının müsveddesi (U. S. VI 580). – D. Ferid'in ilk notası (or. 577, Notes de la Délégation Ottomane, Paris 1919). – Hukuku Aile kararnamesinin ilgası hk. İ. K. (T. V. 3583). – Orlando ve Sonnino yerine Nitti ve Tittoni.

20. M. K.'in telgrafhanelerin işgali hk. tamimi (?) (K. K. 129). – M. K.'in Ş. Turgud'a şifresi : "Aydın vilâyetinin tahliyesine yegâne saik olan milletin sadasını boğmaktan sakınılmalıdır." (Gök. I 143). – Amasya kararlarının müsveddesi (T. İ. H. II 1, 115). – Köşk savaşı (or. 136). – Venizelos'un Lloyd George'a Clemenceau'ya verilen 18-VI günlü notanın kopyasını bildirmesi : "Osmanlı Hükûmeti mütareke hilâfına Anadolu'da dağıtılan kıtalarına Yunan işgal kuvvetlerine karşı yeniden muharebeye müsaade etmiştir. Birçok yerlerde cihadı desteklemek için ihtiyat askerlerine mahsus çağrılarda bulunmuştur." – Curzon'un Balfour'a mektubu : "İtalyan ve Yunan kıtalarının karaya çıkması Yüksek Şûranın kararlarına tamamen aykırıdır." (Ronaldshay III 267).

21. Amasya tamimi (N. III Ves. 26, tam metni : T. İ. H. II 1, 117). – Ş. Turgud'un K. K.'e M. K.'in vekilliğine tayinini teklifi (H. T. V. 55). – Bekir Sami'nin Kula'dan Bursa'ya gitmesi (N. III Ves. 20). – Nider'in Venizelos'a raporu : "Tam bir Türk seferberliği ve kuvvetli bir Jön Türk teşkilâtı karşısındayız." (Karacebe 115; Selek I 223). – Balfour D. Ferid'e vereceği cevabı konferansa bildiriyor (U. S. VI 576). – M. K.'in İstanbul'a gönderdiği mektuplar (N. III Ves. 27; Gök. I 145; Özerdim II 21 : alıcıların adları). – C.'un Hurst'ün seyahati hk. raporu : 2-VI M. K. ile Havza'da, 3-10-VI Merzifon'da,

Haziran 1919

11-VI Refet ile Kavak'ta (krş. H. T. V. 107). – Ali Kemal'in Deedes ve Ryan'a demeci : "M. K.'in telkinlerine itaat eden her memur veya subay Divanı Harp tarafından ceza görecek."

22. M. K.'in bir İngiliz kontrol subayına (Perring?) müttefik devletlerin hareket tarzından dolayı hayal kırıklığına uğradığını bildirmesi (bitterly disappointed by procedings of the Allies) (Br. IV 668). – Mustafa Sabri'nin Deedes ve Ryan'a demeci : "M. K.'in İstanbul'a dönmesi için çalışıyoruz. Ali İhsan'ın başına gelenden korkuyor. Bunun için söz verebilir misiniz?" Cevapları : "Talimat almadan evvel imkânsızdır." M. S. hükûmetin M. K.'e karşı hakikaten kuvveti olmadığını itiraf etmiştir. – Venizelos'un Clemenceau'nun cevabını beklemeksizin Nider'e verdiği, Türk tahşidatını dağıtma emri (to disperse the Turkish concentrations) (Br. IV 866). – Cemal Paşanın İtalyanların ilerlediğine dair raporu (Y. Nadi 110). – Hughes'un bütün Ermenistan'ın askerî işgalini istemesi (U. S. II 824). – K. K.'in Ş. Turgud'a şifresi : "M. K.'in müfettişlikten infikâki tehlikeli olacaktır." (H. T. V. 41).

23. C.'un talebi üzerine M. K.'in azli hk. İ. K. (Gök. II 144). – C.'un raraporu : "M. K. bir ay evvel Sadrıâzam tarafından elbette hüsnüniyetle (doubtless in all good faith) tayin olunmuştu; Samsun'a vardıktan sonra kendisini millî ve ecnebilere düşman bir merkez yapmış; dönme emrine şimdiye kadar itaat etmemiştir. Başka bir tehlikeli şahıs Rauf'tur. En mühim mesele mümkün olduğu kadar süratle akdolunacak sulhtür." (Br. IV 655). – Ali Kemal'in gizli tamimi : "M. K. büyük bir asker olmakla beraber... memuriyeti cedidesinde asla muvaffak olamadı." (N. I 25; Z. C. I 11) – M. K.'in K. K.'e Bolşevizmin Türkiye için zararlı olamıyacağı hk. şifresi (K. K. 57). – D. Ferid'in ikinci notası : "Hiçbir hükûmet halkın iradesine karşı hareket edemez. Vilâyetlerde kurulmuş millî komitelerin ve İstanbul'da akdedilmiş muazzam mitinglerin gösterilerinde yalnız bir fikir görünmektedir : birlik ile istiklâl (unité et indépendance)." (Notes de la Délégation Ottomane, 14). – Supreme Council'in D. Ferid'e verilecek notanın metni hk. kararı (U. S. V 688, VI 617). – Venizelos'un Nider'e verdiği ilerleme emri (Br. I 106, IV 856). – Kidston'un C.'un raporunda okuduğu haşiye :

Haziran 1919

"M. K. Malta'ya götürülmelidir!" – D. Ferid'in Paris'te ikinci demeci (Br. IV 617; U. S. V 688).

24. M. K.'in VI. M.'e Ali Kemal'in 18-VI günlü tamimi hk. maruzatı (Z. C. I 11). – Refik Halid'in tamimi : "M. K.'in telgraflarını kabul etmeyiniz." (K. K. 66). – Ali Kemal'in "L'Entente" muhabirine demeci : "M. K. azlolunmuştur. Ümidimiz Paris'tedir." – C.'un raporu : "Guerilladan (çete muharebesi) yalnız işgal mıntakasının tesbiti ile kaçınılabilir" (Br. IV 658). – Milne'in raporu : "Gurkhas (Hintli askerler) Batum'dan Samsun'a naklolunuyor." – T. : Londra'da Anglo-Hellenic League'in bir mitinginde Büyükelçi Caclamanos Venizelos'un telgrafına teşekkür etti."

25. Clemenceau'nun D. Ferid'e hitaben okuduğu cevabı : "Türk ırkına mensup insanlar arasında (iktisadî ve dimağî) inkılâp ve tekâmüle öncü olursanız her türlü muaveneti elde edeceksiniz." (U. S. VI 688; K. K. 79) – Wilson'un demeci : "Türkiye mandası bir hatadır, fakat İstanbul ve Boğazlarda herhangi bir devlet kuvvetli bir rejim vücuda getirmeli, Türkler İstanbul'u terketmelidir." (U. S. VI 675; Br. IV 644) – Aydın ve Salihli cıvarında savaşlar.

26. M. K.'in Amasya'dan ayrılışı (N. I 28). – M. K.'in Cemal Paşaya Tokat şiileri hk. şifresi (H. T. V. 113). – Sait Molla'nın Dr. Frew'ya mektubu : "Bütün resmî memurlar harekâtı milliyeyi iyi görüyorlar." (N. I 27) – Ali Kemal'in üçüncü tamimi : "Harbe giremeyiz. Girersek hem halkımızı ezdirir, hem de dâvamızı siyaseten kaybederiz." (Gök. I 149) – Ali Kemal ve Ş. Turgud'un istifası (Türkg. 230: "Meclisi Vükelâda şiddetli bir münakaşadan sonra"; N. III Ves. 28: VI. M.'in A. Kemal'e cevabı : "Saray her dakika ve bilâkaydüşart size açıktır...; telkinatınızı sabırsızlıkla bekliyeceğim.") – Erzurum Vilâyet Kongresinin "bekçi teşkilâtı" adı altında köylüyü silâhlandırma kararı (Durs. 67). – Ş. Turgud'un "sükûnetle oturan Rumları esirgeme" hk. emri (T. İ. H. II 1, 142). – Balfour'un muhtırası : "Yunanistan'a İzmir Sancağı manda olarak veya tam hakimiyet haklarile verilmeli; Anadoluda yeni bir Türk devleti (a new Turkish State) kurulmalı" (Br. IV 301). – Webb'in raporu : "Yakup Şevki Paşanın iadesini istedim."

27. M. K. Ali Galip ile beraber Sivas'ta (N. I 28; Yular. 59). – M. K.'in tamimi : "Memuriyetimin hitamı hk. bir İrade (çıkarsa) bir ferdi

Haziran 1919

millet olarak vazifemi (yapacağım)" (Z. C. I 12) – Ali Fuad'ın beyannamesi : "İcabında bir ferdi millet olarak vatan uğrunda çalışacağım." (Ceb. I 523). – Aydın kanlı savaşı (T. İ. H. II 1, 148). – Onlar Meclisinin Türk sulh müzakerelerini talik kararı (U. S. VI 675; Br. IV 652). – Hoover'in Ermenistan mandası meselesinin tetkiki için Harbord'u teklifi (U. S. VI 743). – Morgan'ın Bergama katliamı hk. raporu.

28. M. K.'in Harbiye Nezaretine raporu : "Ali Kemal azlolunduğumu tamim etti, ... hiçbir emir almadım." (H. T. V. 27) – Ş. Turgud'un M. K.'e şifresi : "... hemen Dersaadete teşrifinizi rica eylerim." (Z. C. 12) – M. K.in Sivas'tan ayrılışı (N. I 30). – Clemenceau'nun D. Ferid'e mektubu : "Sulh müzakereleri sonraya bırakıldığından Paris'te durmanızın faidesi kalmıyor." (U. S. IV 757; Br. IV 653). – Versailles Sulh Muahedesinin imzası. – İtalyanların Burdur'u işgali (T. İ. H. II 1, 107). – Milne'in raporları : "Venizelos İngiliz irtibat subaylarının gönderilmesini istiyor." (Foreign Office'in reddi). – İstanbul'da kalan 112 mevkuf Türke iyi bakılmıyor. – C.'un raporu : "Hadkinson Soma'daki Türk göçmenlerinin korkusunu teskin ediyor." – Webb'in raporu : "İzmir dâva mevzuudur. Mümkün olduğu kadar süratle sulh akdini tavsiye eylerim." (Br. IV 654).

29. Ali Ferit Paşanın Harbiye Nazırı oluşu. – U. S. müşaviri Dunn Erzurum'da (K. K. 63). – C.'un raporu : "Mümkün olduğu kadar süratle sulh akdi ehemmiyetle rica olunur." (Br. IV 657).

30. VI. M.'in teklifi : "M. K.'in herhangi bir mahalde tebdili havaya müsaade istemesi." (H. T. V. 28) – D. Ferid'in telgrafı : "İngilizler M. K.'den şikâyet ettiler." (Z. C. I 13) – Milne'in Harbiye Nezaretine mektubu : "Sivas ve Konya'da tehlikeli tahrikler var. M. K. ile Cemal Paşaların derhal geri çağrılmasını talep eylerim." – Sforza'nın İstanbul'dan ayrılışı (vekili Arlotta). – Damat Ferid'in Clemenceau'ya mektubu : "Talât, Enver ve Cemal'in iadesi insaniyet icabıdır." – Aydın'ın kurtuluşu. – Sabah : Ali Kemal "Peyam'a" makale yazmakla memlekete pek mühim hizmette bulunacaktır.

Temmuz 1919

1. C.'un işgal mıntakasının sınırlandırılmasını ehemmiyetle ricası. – Morgan'ın Yunanlıların İzmir Sancağına çekilmesini teklifi. – Avam Kamarasında Kennworthy'nin suali : "15-V tarihinde Yunanlıların karaya çıkarılması lâzım mı idi?" Harmsworth cevap vermiyor. – Cemal Paşanın Konya'dan mezunen ayrılışı. – Ravndal'in M. K. hk. ilk raporu : "Amasya'da askerî bir hâkimiyet var." (!) (Evans 176) – C.'un raporu : "Almanyadaki Türk talebeleri arasında istenmiyen unsurlar var."
2. M. K. Erzincan'da (Z. C. I 13). – C.'un M. K. ile Cemal Paşa'nın derhal geri çağrılmasını istemesi (Br. IV 688). – D. Ferid'in Canıi'nin muhtırasını Yüksek Şûraya vermesi (Notes de la Délégation Ottomane). – Fitzmaurice'in raporu : "Yunanlıların İzmir Sancağına geri çekilmesinden başka çare yoktur." (Br. IV 659) – Albay Desbrières Erzurum'da (K. K. 66).
3. M. K.'in Erzurum'a varışı (N. I 30; Durs. 87; Rawl. 188; K. K. 66). – Kars'ta Ermeniler ile Kürtler arasında açık savaş (Rawl. 190). – Aydın'ın yeniden Yunanlılar tarafından işgali (T. İ. H. II 1, 176; Br. II 244; IV 665). — Alemdar'da Ali Kemal : "İttihatçıları destekleyen biriki nazır beni istifaya zorladı". – Avam Kamarasında Herbert'in Hindistan ve Mısır'da Türkiye lehindeki harekât hk. demeci.
4. M. K.'in Ferit Paşaya "efradı millet arasına fert olarak karışmak" hk. şifresi (Z. C. I 14). – Damat Ferid'in Paris'ten ayrılışı. – VI. M.'in cülûsunun yıldönümü Erzurum ve Sivas'ta kutlanıyor (Yular. 65; A. S. D. IV 47). – Curzon'un Derby'ye talimatı : "Türklere hükmünü bekleyen bir suçlu gibi muamele edilmesinde İngiltere ile Fransa şimdiye kadar aynı fikirde idiler; en yüksek makamlardan avama kadar bütün Türkler İngilterenin himayesini istediler, biz ise kulak asmadık; şimdi Fransızlar onlara dalkavukluk ediyorlar, İtalyanlar İttihatçılar ile oyun oynuyorlar." (Br. IV 660).
5. M. K.'in telgraf merkezlerinin kontrol altına alınması hk. tamimi (Kansu 37). – Ferid'in makine başında M. K.'i İstanbul'a daveti (Z. C. I 14; K. K. 69). – Perring'in raporu : "M. K. pek az muvaffak olmaktadır, fakat çetelerin (brigand bands) zulümleri teessüfe değer." (Br. IV 690). – Divanı Harbin İttihat ve Terakki aleyhinde kararı ("dördüncü bir kuvvet" : T. V. 3597, metni : İkdam 16., Bolayır

Temmuz 1919

121). – D. Ferid'in Lausanne'da kalması. – Haskell'in "Relief Commissary" (tayini 11-VII), Harbord'u Ermeni manda meselesini tetkik için teklifi (tayini 1-VIII) (U. S. I 22, II 826). – Lvov'un Boğazlarda Rusların iştiraki ile milletlerarası bir idare teklifi (Br. IV 670). – C.'un raporu : "Aydın Fitzmaurice'in emirleri hilâfına işgal edildi." (or. 665, 680). – Başka raporu : "Bristol'un 22-VI'da Samsun'u ziyareti'.

6. Refik Halid'in Konya Valisi Cemal'e telgrafı : "M. K. İstanbul'a getirilecek." (N. I 35) – M. K.'in Ferid'e İstanbul'a dönmiyeceğini bildirmesi (Z. C. I 15). – Hintli kıtalarının Samsun'a gelmesi. – Memleket'te İsmail Hami : "Zavallı Sadık Bey!"

7. M. K.'in tamimi : "Ordu iradei milliyenin hadimidir." (N. I 36) – D. Ferit Cenevre'de. – Refet'in Amasya'dan Ferid'e telgrafı : "İngilizler bana emniyet ederler." – Alemdar : Askerî Nigehban Cemiyetinin çete savaşlarına ordunun iştirak etmemesini tavsiyesi. (K. K. 124) – Tittoni'nin L. George'a İtalyanların Umumî Harbdeki başarılarını övmesi (Br. IV 16).

8. M. K.'in memuriyetine son verildiğine dair İrade (T. V. 3596; basın 14.). – M. K.'in istifa dilekçesi (Y. Nadi 122) (10. Harbiye Nezaretine sunması). – M. K.'in buna dair tamimi (Z. C. I 15; N. I 34; Tar. Ves. I 321). – Ferid'in tamimleri : "Ordu savaşa elverişli değildir." "Çete ve Kuvayı Milliye teşkilâtı memnudur." (H. T. V. 24, 34, 1039). – Rauf'un beyannamesi : "Milletin istiklâli temin olununcaya kadar M. K. ile çalışmağa ahdü misak eylediğimizi arz ve ilân eylerim." (H. T. V. 37; Gök. I 153) – C.'un Refet'in geri çağrılması talebi (Br. IV 668). – C.'un raporu : "Yunan işgal mıntakasının sınırlanması lâzımdır; VI. M. Mustafa Sabri ve Safa'yı bana gönderdi; Yunan kıtalarının yanında İngiliz subaylarının bulunmasını istiyorlar; Abdülmecit VI. M. ile çok hararetli münakaşaları (very stormy interviews) esnasında Aydın Vilâyetinin bir mezbaha (a slaughterhouse) olduğunu beyan ediyor." (Br. IV 666) – K. K.'in Rawlinson'a Ermeni tecavüzleri hk. ihtarı (K. K. 73). – İtalyanların bir çarpışmadan sonra Yunanlıların Menderes çayı ötesine çekilmesini istemesi (Karacebe 127). – Milne'in C.'a yazısı : "Refet'in, Gurkha taburunun memleket içerisine gönderilmesini protesto ettiğini

Temmuz 1919

bildiriyor. Bunun için Deedes delâletile geri çağrılmasını istedim." (Br. IV 668).

9. K. K.'in Ali Kemal'in 26-VI günlü tamimini reddetmesi (H. T. V. 1056). – Vakit'te Ahmet Fevzi Paşanın demeci : "Mersinli Cemal mezunen geldi; M. K. dönme emri aldı, belki Batum yolu ile (!) gelecektir." – Memleket'te İ. Hami : "Toros dağları arkasında Türk yok mudur?" (D. Ferid'in 17-VI günlü muhtırasına atfen).

10. Hoca Raif'in "mücahit M. K." 'e Heyeti Faale'nin reisliğine intihabını bildirmesi (N. III Ves. 36). – Safa'nın 2-VII günlü notaya cevabı : "M. K. İradei Seniye ile memuriyetinden çıkarılmış, hiçbir resmî sıfatı kalmamıştır; Cemal Paşa bir haftadan beri İstanbul'dadır. Memleketteki heyecan Yunan kıtaları tarafından yapılan işitilmemiş zulümlerin neticesidir (atrocités inouies). Anadolu'nun tamamen boşaltılması en iyi teskin çaresidir." (Br. IV 689). – C.'un raporları : "Samsun civarında köy muharebesi var." – "Noel ve Bedirhanlara M. K.'e karşı hiçbir faaliyette bulunulmamasını ihtar ettim." (Br. IV 678) – Venizelos'un Clemenceau'ya mektubu : "Bütün Anadolu'da harbe girilmektedir. Seferberlikten sonra 300 000 Türk askeri mevcut olacak. Mahmut Esat ve (Saracoğlu) Şükrü nüfuzlu Jön Türktür." (Br. I 105). – Trabzon'da infilâk (K. K. 76).

11. K. K.'in Ermeni zulümleri hk. raporu (Gök. I 163). – Balfour'un Yunanlıların İzmir Sancağı ile Ayvalık Kazasına çekilmesini teklifi. Venizelos'un cevabı : "Çok kötü bir stratejik vaziyet." (Br. IV 680). – T. : "M. K. ile Rauf'tan korkmaya sebep yoktur" (not too tragic) – Edirne'de mitingde Trakyanın istiklâlinin veya İngiliz himayesinin istenilmesi (krş. Bıyık. I 157). – Paraskevopulos'un İzmir'e varışı (31-VIII'a kadar : T. İ. H. II 1, 193). – Le Moniteur : "M. K.'in istifası kabul olundu. Ordu üstün kabiliyetli bir general (!) kaybediyor."

12. C.'un raporu : "Yunan mıntıkasının sınırlanışına kadar açık harb var." (Br. IV 683) – Balfour'un C.'a yazısı : "İlk Türk talebelerinin 4-V günü Hamburg'dan ayrıldıkları . . ." – Ravndal'ın Yunan zulümleri hk. raporu (Evans 180). – İstiklâl 'de Reşat Hikmet : "Emrazı içtimaiyemiz programsızlıktır."

Temmuz 1919

13. VI. M.'in Divanı Harbin 5-VII günlü kararını tasdiki (T. V. 3597); Musa Kâzım Efendinin Tortum yerine Edirne'ye sürülmeyi istemesi (Türkg. 229). – Refet'in azli (T. V. 3600). – Refet'in raporu : "Albay Salâhattin beni tebdile geldi. (Heathcote Smith) beni İstanbul'a götürecekti. Bugün Kavak'tan Sivas'a hareket ediyorum. Mehmet Şefik'in Çine'de Hoca Esad'a İstanbul'a gidip hükûmetle görüşmek için verdiği vesika (W. I. II 270). – Giresun'a çıkmakta olan bir Rum çetesinin imhası (T. İ. H. II 1, 173). – Hahambaşı Haim Nahum'un Osmaniye nişanı ile taltifi (T. V. 3597). – Hestia'nın (Atina) Yunan askerinin Avrupa'da küçük düşürülmesini protestosu : "Biriki suçlunun (Pecadillo) kötülüklerinden bütün ordu meş'ul tutulamaz." (T. 19.). – C.'un raporu : "Tarafsız şahitlere muhtacız." (Br. IV 669). – A. Emin ve Dr. Esad'ın İstanbul'a dönmesi.

14. M. K. Samsun Mutasarrıfı Hamit'e azlini bildiriyor (N. I 39, III Ves. 34). – Kerr'inmuhtırası : "Herhalde Türkler düşmanlarımızdır." (After all the Turks are our enemies.) (Br. IV 861). – Morgan'ın raporu : "İzmir'deki İtilâf mümessilleri Yunan ve Türk ordusu arasında bir Müttefik kıtası istiyorlar." (Br. IV 716). – Franchet d'Esperey'nin Milne ve Mombelli'yi "Légion d'Honneur" nişanile taltifi (Graves 323; Luke, Cities II 79).

15. Mustafa Sabri'nin İzmir'e gönderilecek bir tahkik komisyonu hk. notası (Br. I 138; U. S. VII 200). – D. Ferid'in hayal kırıklığın auğramış bir halde İstanbul'a dönmesi (Br. IV 698). – VI. M.'in "Morning Post" muhabirine demeci: "İngiltere'yi her zaman takdir ettim". (Türk basını 6-VIII; Pech 78) – C.'un raporu : "Haskell'in misyoner bakışları var." (Br. IV 736).

16. Abdülmecid'in muhtırası : "... arzedilecek tedabir : 2-Derhal intihabatın icrası, 3-Milletin itimadına mazhar ... bir temerküz kabinesinin teşkili, 6 – Anadolu'da teşekkül eden cemiyetlerin metalibini tetkik edip müfid olanların kabul ve icrası. 7 – Milleti islâmiyeyi bir kitlei vahide haline getirmek." (İradei Milliye ve Albayrak 21-IX; K. K. 291) – Tittoni ile Venizelos'un itilâfnamesi (18. Onlar Meclisinin İtalyan-Yunan sınır çizgisini tasdiki : Br. I 132, IV 691, 856). – Venizelos'un Yunan ve Türk kıtaları arasında bir Müttefik bölüğü istemesi (Br. I 106, IV 686). – Balfour'ua teklifi : "Allenby

Temmuz 1919

Yunan ileri sınırını tesbit etmelidir!" (Br. I 107). – Fitzmaurice'in raporu : "Venizelos tarafından istenilen sınır yeni katliamlara sebep olacaktır." (Br. IV 684). – Kara Vasıf'ın Amerikan mandasını teklifi. (N. I 73, 74 : M. K.'in cevabı 19-VII (VIII?).

17. Amirallığın 26-VIII'de C.'un halefi olarak Amiral de Robeck'i teklifi. – Efkârı Osmaniye : "Millet mukadderatını bilmelidir."

18. Onlar Meclisinin İzmir için bir tahkikat (Inquiry) komisyonu ve Yunan mıntıkasının tesbiti hk. kararları (Br. I 130, 142, 879, IV 669, 691; Evans 181 : Bristol). – Milne'in K. K.'den şikâyeti (T. İ. H. I 182). – Refet'in Amasya'dan Sivas'a gitmesi (N. I 23; Kansu 69).

19. Dahiliye Nezaretinin suali : "M. K. nerededir ve ne yapıyor?" (20. Erzurum Vilâyetinin cevabı : "Buradadır, istifanamesini 10-VII günü vilâyete verdi" : Yunus Nadi 122). – Balfour'un arzusuna göre Venizelos'un Yunan ilerlemesini durdurması (Br. IV 867).

20. M. K.'in Mazhar Müfid'e "zamanı gelince" Cumhuriyet kurulacağı hk. sözleri (Kansu 35, 74, 131). – D. Ferid'in Kanunu Esasi hükmüne ve iradei şahaneye ve memleketin yüksek menfaatlerine tamamen aykırı olan (Erzurum) Kongresini men'i (T. V. 3604; Gök. I 169). – K. K.'in Üçüncü Ordu Müfettişi Vekâletine tayini (H. T. V. 35, 36; K. K. 82). – M. Sabri'nin Başkomiserlerden Wilson'un 12 nci maddesine göre İzmir'in boşaltılmasını istemesi.

21. D. Ferid'in Üçüncü Kabinesi (T. V. 3604; İnal 2046; Simavi II 249; Br. IV 714). – Ona karşı bütün fırkaların protestosu (Br. IV 696; İdrak 23.). – Dahiliye (ve 24. Harbiye) Nezaretinin ordu ile mensuplarının her türlü siyasî cereyandan uzak bulundurulmasını talebi (H. T. V. 38-39). – "Tarik" gazetesinin 1. sayısı (Muslihittin Âdil). – C.'un Noel'e Kürt propagandasından sakınmasını ihtarı (Br. IV 693; Ryan 140). – Bristol komisyonunun kurulması : Hare, Bunoust, Dall' Olio (U. S. III 153). – M. K.'in Hamid'e telgrafı : "Erzurum ve Sivas Kongreleri milletin itimadını haiz bir kabine teşkil etmek için lâzımdır." (N. I 41).

22. D. Ferid'in C.'a demeci : "Seçim şimdi olamaz. Erzurum'da İstanbul'dan ayrı bir Anadolu hükûmeti kurulacak" (Br. IV 698). – C.'un Defrance ile "seçimlerin istenmediği" hususunda ayni fikirde olması (or. 696). – Foreign Office : "C.'un 15-V günlü Yunan işgalinin sınır-

Temmuz 1919

ları hk. hiçbir talimatı olmaması çok teessüfe değer." – Memleket'te İ. Hami : "Millî bir hükûmete muhtacız."

23. Erzurum Kongresinin açılması (N. I 33, III Ves. 38; Durs. 109; Kansu 77), – M. K.'in Refet'e şifresi : "Meclisi Mebusan Anadolu'da toplanmalıdır." (N. I 44; Kansu 66). – Bristol'un raporu : "Bütün Türkiye için bir manda tavsiyeye şayandır." (Evans 178). – C.'un raporu : "Bir İngiliz mandası makbuldür." (Br. IV 696). – "İfham" gazetesinin 1. sayısı. – Sabah : "Erzurum'da tam bir sükûnet var".

24. M. K.'in VI. M.'e Meclisi Mebusanı içtimaa davetini ricası (N. III Ves. 39). – Kongrenin ve K. K.'in 20-VII günlü tamime karşı beyannameleri (K. K. 85; Kansu 96; H. T. V. 44).

25. K. K.'in Rawlinson'a tebliği : "Silâh ve cephanenin sınırdan geçmesine müsaade edilemez." (Rawl. 217; Durs. 79; K. K. 88). – C.'un raporu : "Türk hükûmeti M. K.'i kanun dışı tanıyıp, ona göre muamele etmelidir." (Br. IV 690). – Âdil'in Reşit Paşaya telgrafı : "M. K. ile Rauf'un teşebbüsatı pek muzirdir.... Derdest edilerek pençei kanuna teslimi" (düşünülüyor) (Yular. 74). – Celâl Nuri'nin Roma'dan dönmesi. – Avam Kamarasında Herbert'in Yunan zulümlerini protestosu.

26. Balıkesir Kongresinin açılması (31. bitirilmesi : B. ve A. K. 26, 112; T. İ. H. II 1, 207; Pernot 301). – C.'un raporları : "D. Ferid'in Paris seyahati". – "Lodifé (Arlotta'nın yerine) İtalyan Âlî Komiser Vekili." – Zivin'de silâh parçaları yüklü bir tirenin basılması (T.İ. H. II 1, 172). – Bekir Sami'nin M. K.'e geçici bir Amerikan mandası tavsiyesi (N. I 65). – İsmail Fazıl Paşanın Ankara'ya varışı (Ceb. I 140). – Ferid'in suali : "Erzurum Kongresine karşı ne yapılıyor?" Karabekir'in cevabı : "Halk memleketimizi kimseye vermemeye karar verdi. Bu haklı teşebbüslerinde ben de teshilâtı lâzimede bulunuyorum." (K. K. 86).

27. Rawlinson'un Karabekir'e verilen protestosu, Milne'e raporu (T. İ. H. III 23; Raw.226; K.K. 92). – C.'un Anadolu'da bir parlamentonun açılması hk. raporu (Br. IV 714 : C.'un 1-VIII günlü raporu : "Erzurum Kongresinin etkinliğini hiçe indirmek (to steal the thunder) için"). – Tarik : Âdil'in tamimi : "... tahrikâta karşı lâzım gelen tedabirin ciheti mülkiye ve askeriyece müttehiden ittihazı ehem ve

Temmuz 1919

elzemdir." – İfham'da Celâl Nuri : "İtalyanlar kuvvetli bir Türkiye isterler."

28. Rawlinson'un ayrılışından evvel M. K. tarafından kabulü (Rawl. 227; K. K. 94). – İfham'da Hüseyin Ragıp : "Kaçan sulh."

29. Vükelâ Meclisinin M. K. ve Rauf'un hemen ele geçirilerek İstanbul'a gönderilmeleri hk. kararı (Gök. I 170). – Karabekir'in raporu : "Kongrenin maksadı vatan ve milletin saadet ve selâmetini temindir. Kanunu Esasiye göre Meclisi Millînin yeniden açılması lâzımdır." (H. T. V. 42). – Abdülmecid'in VI. M.'e Damat Ferid hükûmetinden sakınmasını ihtarı; D. Ferid'in Hohler'e M. K. ve Rauf'tan şikâyeti (Br. IV 710). – C.'un raporu : "Büyük Ermenistan şayiası Kürt ve Türkleri birleştirir." (or. 704). – Foreign Office'in War Office'e Hurst aleyhinde, korkaklığı iddiasile açılan muhakemede müsamaha edilmesini tavsiyesi. – L. George ve Clemenceau'nun İtalyanların Kuşadasını işgalini protestosu (Br. IV 37). – Tittoni-Venizelos'un Oniki Ada hk. muahedesi (O. M. I 21). – D. Ferid'in ordu müfettişliklerinin kolordulara çevrilmesini teklifi (H. T. V. 52). – Perring'in raporu : "Şuşa'daki Enver M. K.'le beraber çalışmaktadır." (!) (Br. IV 720).

30. Âdil ve Nazım Paşaların M. K. ile Rauf'un tevkifi için emirleri (Bıyık. 48; Yular. 77; H. T. V. 48; K. K. 98, Karabekir'in cevabı : Kansu 88). – D. Ferid'in C.'a demeci : "Tevkif kararını ancak beş günlük çetin savaştan sonra elde ettim. Abdülmecit azlimi istedi. VI. M.'in ve benim yegâne ümidimiz Allahtan sonra İngilteredir. Padişah, tahtını bırakmayı İzzet kabinesine tercih eder. İzzet'in tevkif ve Maltaya sürgün edilmesini tavsiye eylerim." (Br. IV 710). – C.'un İttihatçılık hareketinin genişlemesi hk. raporu (or. 707). – Bekir Sami'nin M. K.'e menfaat sahalarına taksimi önlemek için manda teklifi (N. I 66; Kansu 183). – İkdam : "Birer heyeti nasiha gönderilmek üzere beş mıntaka ihdası düşünülüyor."

31. C.'un Amiral rütbesine terfii. Raporları : "5-VIII günü hareketle Midilli ve İskenderiye yolu ile Malta'ya gideceğim. Orada 26-VIII'de memuriyetimi De Robeck'e vereceğim. İzmir hadiseleri ittihatçılığı canlandırdı." (Br. IV 707). – Alemdar : M. K. ile Rauf'un resimleri. – Bristol'un Cami, Ahmet Rıza ve Faik (Edirne) Beyleri

Temmuz 1919

kabulü (Gök. I 175). – İkdam : "Cami Wilson'a sunulacak Erzurum muhtırasını Dr. King'e verdi." (K. K. 102).

Temmuzun son günleri. Milne'in Türk-Yunan sınır hattını tesbit için İzmir'e gelmesi (T. İ. H. II 2, 120, kroki 6; Bennett 25).

Ağustos 1919

1. C.'un raporu : "Millî duygu bütün fırkalara hakimdir." (Br. IV 712) – Orient News : "Tevkif emri uzun tereddütten sonra verildi. Lenin ve Troçki'nin tevkifi mümkün müdür?" (Vakit 2.) – Konya Valisi Cemal'in Âdil'e mektubu : "Tevkif emri kâğıt üzerinde kalır." (Y. Nadi 123) – İfham : Tevkif emrinin açıklanması; M. K. ile Rauf'un resimleri. – Âdil'in demeci : "Kendilerine iptidaları hükûmetçe pek büyük bir güven beslendi." (Gök. I 170) – Ankara - Kızıl Irmak dekovilinin işletilmesi (Sabah 12).
2. Milne'in, Karabekir'in esliha nakline müsaade edilmemesi üzerine M. K. ile teşriki mesai etmesinden şikâyeti (H. T. V. 49). – Üç Âli Komiserin hazırlanacak sınır hattı hk. kararı (3. D. Ferid'e haber verilmesi). – M. K.'e karşı daha şiddetli tedbirlerin alınmasının istenmesi (Br. I 343, IV 717). – Cevat yerine Hadi Paşanın Genel Kurmay Başkanlığına tayini (T. V. 3614). – Alemdar'da Refi Cevat : "M. K.'i Şişli'de ziyaret ettim. Sivas'ta bir kongre düşünüyordu." – "Peyam" 'ın 1. sayısı : Ali Kemal : "Peyam'a muhtacız." – Sabah : "M. K. ne yaptı? isyan!" – T.: Ağa Han'ın Türk İstanbul için muhtırası.
3. Âli Komiserlerin Bristol komisyonu hk. notası (Br. I 343). – D. Ferid'in Nazım Paşaya mektubu : "M. K. ile Rauf (islâm çeteleri) yankesicilik yapmaktadırlar." (H. T. V. 46). – Bekir Sami'nin manda meselesi hk. üçüncü telgrafı (N. I 68).
4. İsmet'in yeni Askerî Şûraya tayini (T. V. 3616). – Ödemiş civarında savaş. – Memleket'te İ. Hami : "Ermenilere ne verebiliriz? Hiç." – Hohler'in raporu : "VI. M. endişeye düştü." (Br. IV 716).
5. C.'un son raporları : "Abdülmecid'e ihtarda bulunacağız. Milne M. K.'in ordularına karşı Trabzon'u işgal etmek niyetindedir (!)." – C.'un D. Ferid'e veda ziyaretinden sonra gitmesi. – D. Ferid'in mevkuf Türklerin Malta'ya götürülmesini istemesi. (Br. IV 717) – T. : "M. K.'in harb tehdidi." – Haskell'in raporu : "İngiliz-

Ağustos 1919

lerin çekilmesi iki milyon Ermeni için tehlikelidir." (U. S. II 829). – Nazım Paşanın Karabekir'e Ali Fevzi Paşanın Erzurum'a gitmesi hk. telgrafı (K. K. 149). – Süleyman Şefik'in Konya'da teftişi (Ceb. I 146). – Karabekir'in Nazım'a Erzurum Kongresi hk. raporu (H. T. V. 50).

6. Rawlinson'un M. K. ve K. K.'e veda ziyaretleri (K. K. 105). – Türk basını : VI. M.'in 15-VIII günlü "Morning Post" muhabirine demeci : "İngiltereden adalet beklenir. Memleketim halkı namusunu, hayatını, evini kurtarmak için pençeleşmeğe hazırdır." – T. İ. : "M. K. büyük bir asker olmakla beraber sergüzeştcûdur."
7. Erzurum Kongresi Beyannamesi ve Nizamnamesi (N. I 46, III Ves. 41 : M. K.'in kapanış söylevi; Pernot 282; Raymond 82; Kansu 113). – M. K.'in Ali Fuad'a Batı Anadolu kongreleri hk. talimatı (B. ve A. K. 4). – İlk Nazilli Kongresi (T. İ. H. II 2, 134; Tunaya 502; Selek I 114; Pernot 282). – Nazım'ın Karabekir'e 2-VIII günlü Milne'in yazısı hk. telgrafı (K. K. 108). – Nuri Paşanın Batum'da ve Halil Paşanın İstanbul'da tevkifhaneden kaçması (H. T. V. 947; Tarik 12.) – Foulon'un Yunan zulümleri hk. raporları. – Chicago Daily News : "Özel muhabirimiz Louis Edgar Browne Konya'dadır." – Peyam VI. M.'in 15-VII günlü demecini "Kelâm-ül mülûk mülûk-ül kelâm" sözü ile övüyor. – İstiklâl 18-VIII'a kadar kapatılıyor. – T. : Türk köylüsünün feryadı : "İngilizler gelip bizi adam etsinler, çünkü hayırsız paşaların boyunduruğundan kurtulamıyacağız." – Nazım Pş.'nın M.K. aleyhinde İrade lâyihası (Belleten XXXII 450).
8. Milne'in talebi üzerine Âdil'in Teşkilâtı Milliye'yi dağıtma emri (T. İ. H. II 2, 52; Ceb. I 140). – M. K.'in Mazhar Müfid'e gelecekteki ıslahat hk. sözleri (Kansu 131). – Karabekir'in Nazım'a Erzurum K. Beyannamesini bildirmesi (H. T. V. 51). – Abdülmecid'in Ryan'a sözleri : "D. Ferid'in başarısızlıkları meydandadır. M. K. ve Rauf ile münasebatım yok. Anadolu'daki harekâtı hainane, delice ve gaddarcadır (traitorous, idiotic, monstrous) (Br. IV 723). – Ravalpindi sulh muahedesi.
9. M. K. Bey (!)'in ordudan ihraç edildiğine, Padişahın fahrî yaveri unvanını ve nişanlarını kaybettiğine dair İrade (T. V. 3621). – K. K.'in Heyeti Temsiliyeye intihabı (K. K. 108, 1182; A. S. D.

Ağustos 1919

IV 51; Kansu 112). – Rawlinson Tiflis'te Erzurum K. Beyannamesini tercüme ettiriyor (Raw. 233). – Ukrayna'dan Rum göçmenlerinin Trabzon'a gelmesi (T. İ. H. I 231). – Sabah : "İttihatçı zihniyeti." – İfham'da Hüseyin Ragıp : "Türk kadını ve sulh." – İngiltere ile İran arasında Tahran Muahedesi (Cmd. 300).

10. Milne'in Paraskevopulos'a hudut tahdidi için Hanbury başkanlığındaki heyetin tayinini bildirerek Yunan kıtalarının ilerlememesi hk. ricası (Karacebe 146). – Süleyman Şefik'in emri : "Hepimizin kalbi, değil İzmir, vatanın bir zerresi için titrer, ... (fakat) bizim taraftan en küçük bir taarruz İzmir'i değil, devleti tehlikeye kor." (Şefik II 192) – Papaslı (Akhisar) savaşı (T. İ. H. II 1, 191). – Halide Edib'in M. K.'e manda hk. mektubu (N. I 68; Kansu 186). – Journal des Débats : "Türkiye'de isyan" (Révolte en Turquie).

11. Clemenceau'nun "Ermenisiz bir Ermenistan" hk. demeci (Br. I 389).

12. Mark Lambert Bristol'un "U. S. High Commissioner" olarak tayini (U. S. II 812). – Bristol komisyonunun İstanbul'da ilk toplantısı (or. 238). – Sabah (Le Stamboul'dan) : "M. K. açıkça isyan etti."

13. Süleyman Şefik'in Harbiye Nezaretine tayini (T. V. 3623). – Âdil'in Alaşehir Kongresini men'i (B. ve A. K. 242). – Âli Komiser Maïssa'nın İstanbul'a varışı. – Memleket'in son sayısı : "Abdülmecid'in 16-VII günlü muhtırası". – Curzon'un Amerikan kıtalarının Ermenistan'a gönderilmesini tavsiyesi (U. S. II 830). – Salâhattin'in M. K.'e King-Crane komisyonu ve Ermeni göçmenleri hk. raporu (N. I 71). – Milne'in raporu : "Franchet d'Esperey karşısında vaziyetimin tesbitini rica ederim."

14. Heyeti Temsiliye'nin ilk toplantısı (23-I-1920 23 üncü : Protokolları Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsünde var). – Rawlinson'un Milne'e Erzurum Beyannamesini vermesi (Rawl. 234). – İzmir Valisi İzzet'in M. K. ve Rauf tarafından yazılan mektupları ele geçirmesi, isyan müşevviklerinin cezalandırılmasını istemesi (Y. Nadi 119). – L. E. Browne'ın Crane ile İstanbul'da mülâkatı.

15. S. Şefik'in tamimi : "Acele Harbiye Nezareti ile şifre ile muhabere edileceği..." (Ceb. I 148). – Sforza'nın İstanbul'dan ayrılışı. – İngilizlerin Kafkasyayı boşaltmaya başlaması (U. S. II 828). – Lind-

Ağustos 1919

say'a (Washington) mandanın tahminen ne olduğunun sorulması. (16. cevabı : "Hiçe yakın" (most unlikely).

16. Birinci, İkinci, Üçüncü Ordu Müfettişliklerinin lâğvedildiği hk. Irade (H. T. V. 55). – Alaşehir Kongresinin açılması (25-VIII'a kadar, Hacim Muhittin (Çarıklı) : T. İ. H. II 1, 209; B. ve A. K. 36, 122; Br. IV 756; Tunaya 495). – Milne'in müttefik (!) Yunan kıtalarına taarruzları durdurma çabası (B. ve A. K. 248). – İngilizlerin çekilmesine karşı Ermeni protestosu (Br. IV 741). – Kara Vasıf'ın M. K.'e manda meselesi hk. mektubu (N. I 73, Temmuz?) – M. K.'in D. Ferid'e Meclisi Mebusanın en kısa bir zamanda in'ikadını temini hk. şifresi (N. I 53). – Karabekir'in Trabzon'da tehlikeli vaziyet hk. raporu (T. İ. H. I 231). – Lansing'in Bristol'a talimatı : "Wilson, Ermenilere taarruz vukubulursa Türkiye'nin taksimini isteyecektir." (U. S. II 831; Br. III 406). – War Office : "Osmanlı ordusu harpten bıkmıştır; çete muharebesi (guerilla) tehlikeli değildir.".

17. Webb'in raporları : "Milne D. Ferid'in 23. Tümenle "Anadolu'yu intizama koyma" ricasını reddetti; Yunan ve İtalyan kıtalarının tamamen çekilmesi tehlikeli vaziyeti düzeltecek; Millî Müdafaa Fırkasının hikmeti vücudunu (raison d'être) ortadan kaldıracaktır. Venizelos'un 6-V günlü İzmir'e çıkarma telkini en kötü günün işi oldu (the worst day's work)." (Br. IV 731).

18. Curzon'un Webb'e talimatı : "İttihatçılara cebir kullanmadan, Sultanın emniyetini sağlayınız!' (Br. IV 734). – Üçüncü Ordu Kumandanlığının lâğvedildiği hk. İrade (H. T. V. 58). – Hadi Paşanın Kolordularla 57. Tümenin doğrudan doğruya Nezaret ile muhaberesi hk. tamimi (or. 57). – Avam Kamarasında Bonar Law : "Kafkasya'daki kıtalarımızın masrafı çok büyüktür. Bunu gelecek mandaterin üzerine alması matluptur." (U. S. II 833). – Haskell'in raporu : "Ermenistan askerî yardıma çok muhtaçtır." (Br. I 574). – J. d. Débats : "Türk milliyetçiliğinin patlaması."

19. M. K.'in Ali Fuad'a manda meselesi hk. şifresi (N. I 74). – Binbaşı Brunot'nun Sivas Vilâyetini işgal tehdidi (N. I 57; M. K.'in cevabı : N. III Ves. 43). – Balfour'un Harbord'un yakında geleceğini bildirmesi (Br. IV 735). – L. E. Browne'un Ali Fuad'ı Ankara'da ziyareti (Ceb. I 88). – (30-VIII'a kadar) Şah Ahmed İstanbul'da.

Ağustos 1919

20. S. Şefik'in tebliği : "Milne, Yunan kıtaatına taarruz olursa tedbir almakla tehdit ediyor." (T. İ. H. II 1,195; Ceb. I 149). – Ali Fevzi Paşanın Trabzon'a gelmesi (K. K. 131). – Onlar Şûrasının Bristol komisyonuna Kadri'nin müşahit olarak katılmasına müsaadesi (Br. I 446). – Tittoni'nin Senato'da acele sulh akdini istemesi. – Sabah' da Galip Kemali'nin "Le martyre d'un peuple" adlı kitabının tenkidi.

21. M. K.'in Reşit Paşaya yazısı : "Rawlinson'un tekrar gelip daha mes'ut şerait tahtında görüşeceğini yazdığını, Erzurum Kongresinin İngiliz ve Amerikalılara pek iyi tesir yaptığını bildirmesi" (N. III Ves. 43, 44). – Bristol'un D. Ferid'e Wilson'un tehdit notasını vermesi : "Ermenilere taarruzlara son verilmezse 12 nci maddemi geri alacağım." (Br. I 524, IV 736). – Bristol'un İzmir'e gitmesi. – D. Ferid'in Reuter Ajansına halkın İttihatçıların tahrikâtını önemsemediği hk. demeci (Gök. II 15). – Peyam'da Ali Kemal : "İstanbulsuz Anadolu başsız bir gövdeye benzer." – Tarik (Ankara'daki Mefkûre'den) : Galip Paşa bir tahkikat komisyonu ile Kastamonu'ya gitti. – Liman von Sanders'in Malta'dan salıverilmesi (Guhr 308).

22. M. K.'in Dorotheos ve Mavri Mira hk. Tamimi (N. III Ves. 1). – D. Ferid'in Webb'e M. K. ile anlaşabilme ümidini bildirmesi (Br. IV 737). – Ali Fevzi'nin Trabzondan raporu (Gök. I 177).

23. Bristol komisyonunun İzmir'de ilk toplantısı (Br. II 238). – Süleyman Şefik'in Milne'e Yunan kıtaatile Kuvayı Milliye arasına Osmanlı kıtaatı vaz'ı hk. teklifi (N. I 252). – Refet ve Kara Vasıf'ın Ali Fuat ile görüşmesi (Ceb. I 179). – Perring'in raporu : "Türklerin ümidi İngiliz mandasındadır." (Br. IV 751.) – Akçuraoğlu Yusuf'un Türk talebelerile birlikte İstanbul'a varışı (7-VIII Hamburg'dan ayrılışı).

24. M. K.'in Erzurum Vilâyetine Heyeti Temsiliye hk. beyannamsi (N. III Ves. 41). – D. Ferid'in Osmanlı sulh delegasyonunun yeniden Paris'e davetini ricası: "İzmir faciasından sonra "Kalde" eskiçağından (l'antiquité chaldéenne) beri görülmemiş zulümlere şahidiz. Biriki gayretkeş, haris ve hoşgörüsüz genç (quelques jeunes exaltés, ambitieux ou mécontents) milletin ümitsizliğinden istifade ederek kargaşalık çıkardılar. Bunu bastırmam için sebebini

Ağustos 1919

ortadan kaldırılmalıdır." (Br. IV 739). – İngilizlerin Bakû'dan çıkması. – Açık Söz : "Manda değil, istiklâl!".

25. D. Ferid'in Wilson'a cevabı : "Osmanlı Devletinin hudutları haricindeki hadiselerden mes'ul tutulamayız. Sulh akdi için delegasyonumuzun Paris'e çağırılmasını dilerim." (U. S. II 835) – Clemenceau'nun Wilson'un müstesna davranışından dolayı şaşkınlığı (Br. I 508). – Alaşehir Kongresinin Âli Komiserlere ve Milne'e gönderdiği muhtıra (B. ve A. K. 213). – Tarik : "Bekirağa Bölüğünde hâlâ 69 sivil ve 116 asker mahpus var." – Webb'in raporu : "D. Ferid'in hakkı var. Mütarekenin fevkalâde temdidi Türkiye'yi çaresiz vaziyete düşürdü." (Br. IV 738).

26. M. K.'e Erzurum'un fahrî hemşehriliği verilmesi (Durs. 140). – C.'un Amiral De Robeck'e memuriyetini tevdii (Br. IV 733). – Ali Fevzi'nin başkanlığında "Heyeti Tahkikiye" nin Erzurum'a varışı (K. K. 132, 147).

27. İsmet'in Saffet tarafından M. K.'e getirilen mektubu : "Parçalanmadan ise manda ehvedir." (K. K. 423) – Le Temps : "M. K.'in Azerbaycan ile muahedesi asılsızdır".

28. Karabekir'in S. Şevket'e raporu : "Burada Bolşevizm yoktur." (H. T. V. 1092) – Ali Fuad'ın yerine Ahmet Hulûsi'nin tayini (Ankara'ya gelemedi!) (T. V. 3637). – King-Crane raporunun Paris'te sunulması (U. S. XII 751; Türkiye'de manda meselesi : 833).

29. M. K.'in Erzurum'dan ayrılışı (N. I 60; K. K. 112, 158, Kansu 150, 193). – Rawlinson'un Mareşal Wilson'a Erzurum Beyannamesini vermesi (30. ayni, Curzon'a; onun demeci : "M. K.'in talepleri kabul edilemez. Kendisile tekrar görüşmek için Erzurum'a dönünüz!") (Rawl. 249). – İngilizlerin Tiflis'ten çıkarılması (U. S. II 839). – Balfour'un Haskell'in askerî yardım istediğini bildirmesi; Clemenceau'nun 12 000 Fransız askeri vadetmesi (Br. I 569, IV 743).

30. M. K.'in Erzincan'da durması (Kansu 198). – Konya Valisi Cemal'in Reddi İlhak ve Müdafaai Milliye cemiyetlerinin yakında birleşeceğini bildirmesi (Gök. I 195). – M. Sabri ve Âdil'in Ali Galip'ten Sivas Valiliğini kabulünü ricası (Ceb.I 162). – Safvet'in Trabzon'a varışı (K. K. 150, 177). – Ali Fevzi'nin Erzurum'dan raporu (Gök. I 179). – Ahmet Rıza'nın Ravndal'a manda lehinde demeci (Evans 187). –

Ağustos 1919

İkdam : "Manda değil, istiklâl isteriz." – Âli Komiser Wardrop'un Tiflis'e varışı. – C.'un Balfour ile mülâkatı (Br. IV 733).

31. Russel (Atina) : "İngilizlerin Türklere sempatisi" (The Turkish character makes a strong appeal to the sentiments of most Englishmen.) (Br. IV 744) – Paraskevopulos'un Nider'e başkumandanlığını geri vermesi (T. İ. H. II 1, 193). – Kiraz Hamdi Paşa Ankara'ya gitmeyerek Eskişehir'de kalmağa mecburdur (T. V. 3642; H. T. V. 1077; Ceb. I 154). – Vali İzzet'in Bristol komisyonu hk. raporu (Gök. I 192). – İngiliz torpidosu Trabzon limanındadır. (or. II 16). – Polis memuru Cemil hadisesi (W. I. X 135).

Eylül 1919

1. Askerî Şûranın ilgası (T. V. 3642). – L. E. Browne'ın raporu : "Bütün Anadolu haksızlıktan dolayı heyecandadır." – Âdil ile Ali Galip arasında telgraf muhaberesi (Cumhuriyet 27-XI-1924). – "Akvam" gazetesinin 1. sayısı. – Tarik'de Dr. Rıza Nur'un "İstiklâl ve İngiltere ile dostluk" hk. makalesi.
2. M. K.'in Sivas'a varışı (N. I 61). – Dr. Fuat Sabit'in Bakû'dan Erzurum'a gelmesi (K. K. 75, 167). – Harbord'un İstanbul'a varışı. – Abdülmecid'in Rıza Nur'u kabulü. – Brémond'un Ermeni kadınlarının iadesi hk. emri. – Şehzade Cemalettin'in Mirliva rütbesine terfii. – İngiltere ile aslı olmayan gizli muahede (O. M. I 400; U. S. VIII 79; krş. 30. III. 1919 : Br. IV s. 507).
3. Âdil ve S. Şefik'in Ali Galib'e : "Sivas Kongresini dağıtma emri!" (N. I 91; Kansu 266). – Ankara Valisi Muhittin Paşanın Sivas'ta sorguya çekilmesi (Kansu 296). – Kidston'un Akhisar'dan Kuvayı Milliyenin savaş maneviyatının pek iyi olduğuna dair (morale is very high) raporu (Br. IV 756). – Akvam : "Ali Fevzi vazifesi bittikten sonra İstanbul'a döndü." – Webb'in, Samsun'da Hamid'in Hıristiyanların mallarının iadesi meselesinde Perring'e müşkülât çıkardığı hk. raporu. – Dr. J. Barton'un Erivan'dan İstanbul'a dönmesi.
4. Sivas Kongresinin açılması (M. K.'in Nutku : N. III Ves. 54; I 76; İğdemir 1; Arif 31; Kansu 212; Ceb. I 160; Selek I 254). – Browne'un raporu : Milletin iradesi dinlenirse "Kongre, VI. M.'in haklarını hıfzedecektir." (Br. IV 806) – Kurban Bayramı (T. V. 3641). –

Eylül 1919

Bristol'a kat'î tarafsızlığına dair talimat (Evans 187). – Hadi'nin Milne'e Yunan taarruzlarını önlemesini ricası (H. T. V. 1071). – Jandarma Kumandanı Ali Kemal'in Balıkesir'den dönmesi (Gök. I 17). – Tarik : Tevfik Paşanın demeci : "Manda kabul olunamaz; intihabat güç, fakat lâzımdır." – Peyam'da Ali Kemal : "Bizi yalnız Türk ili olan Anadolu kurtarabilir." – İkdam : "Celâlettin Arif İtalyadan döndü."

5. Sivas Kongresinin VI. M.'e sadakat beyannamesi (Y. Nadi 139; M. K. Samsun'da 85; İğdemir 25; Pernot 312). – İstanbul basını (Le Temps'dan) : D. Ferid'in demeci : "M. K.'in hareketi çabuk geçen bir heyecandır; askerî bakımdan ehemmiyetsizdir. Halk hükûmete sadıktır. Manda ve himaye projelerini reddederiz." – Peyam'da Ali Kemal : "Sulh akdi için ilk şart adalettir."
6. Kongre azalarının "İttihatçı olmadıklarını" teyit için yemini (N. I 63; İğdemir 22 : 5. 9.). – (12-IX'a kadar) Bristol Komisyonunun Aydın'da toplantıları (U. S. II 238). – Karabekir'in Noel ile Bedirhanların Malatya'ya geldiklerini bildirmesi (N. III Ves. 56). – Vansittart'ın İzmir cephesinde vaziyet hk. bir raporu okurken demeci: "Venizelos'u beğenmekte olan en samimi dostları bile son üç ay içinde vukubulan hadiselerden müteessirdirler."
7. Sivas Kongresi Nizamnamesi (N. I 63; Kansu 221). – Harbord'un İstanbul'dan ayrılışı. – Solly Flood'un Eskişehir Kumandanı Atıf'ı tevkifi (N. I 121; Ceb. I 185). – Webb'in Türklere insafsızca muamele olunması aleyhinde raporu (Br. IV 751). – Başka raporu : "Ali Kemal bir geri dönme hareketile (volte face) İngiliz muhibbi oldu."
8. Sivas'ta manda meselesi üzerinde müzakere (N. I 64, 74, 76; İğdemir 47). – Browne'un M. K.'e demeci (N. I 75). – Webb'in D. Ferid'in 30-III günlü İngiliz himayesini isteyen projesini hatırladığına dair raporu (Br. IV 753). – Ali Galib'in Malatya'dan raporu (Gök. II 7; K. K. 207). – Edirne'de "Ahali" gazetesinin 1. sayısı (Coşar 204).
9. M. K.'in Amerikan Senatosuna yazısı (Harbord'un raporu, Ek F : U. S. II 888). – Ali Fuad'ın Umum Kuvayı Milliye Kumandanlığına tayini (Ceb. I 183). – Âdil'in Ali Galib'e emri (N. I 93). – Binbaşı İlyas'ın 60 suvari ile Elâziz'den Malatya'ya gitmesi (10. Ali Galib'in Kâhta'ya kaçmasından az sonra varışı : N. III Ves. 61, 69). –

Eylül 1919

İzmir Valisi İzzet'in Milne ile mülâkatı hk. raporu (Gök. II 20). – De Robeck ve Luke'ün Sait Halim Paşa ile Mondros'ta mülâkatı (Luke, Cities II 51). – 1916 yılı gümrük tarifesinin temdidi (T. V. 3644). – Curzon'un Grey'e Amerika ile işbirliği teminini ricası (Br. V 997). – Vali İzzet'in General Hanbury ve Duncan hk. raporu (Gök. II 20, 22).

10. Reşit Paşanın Ali Galip ile Noel hk. Âdil'e raporu (N. III Ves. 70). – Âdil'in Reşid'e şifresi : "Sivas Kongresi İtilâf Devletlerine fena tesir yapar." (or. 71) – Halil Paşa Ankara'ya vardıktan sonra Ali Fuad'ın Sivrihisar'a gitmesi (Ceb. I 191, II 133). – Mehmet Şefik'in muhtırasının Çine'de Bristol'a verilmesi (Şefik II 151, 227). – Webb'in Venizelos'un yalan istatistikleri hk. raporu (Br. IV 759). – Franchet d'Esperey'nin Milne'in geri çağrılmasını istemesi (or. 766). – St. Germain Sulh Muahedesi. – İstiklâl : Ali Kemal Paşanın Denizli'de bulunan göçmenlerin sıkıntısı hk. VI. M.'e raporu.

11. Sivas K. Beyannamesi ve Nizamnamesi (N. III Ves. 130, 188; Tunaya 514; K. K. 216; Mears 627). – Heyeti Temsiliye'nin intihabı (N. III Ves. 93; Kansu 251, 344). – M. K.'in Meclisi Mebusan hk. İstanbul süfera ve mümessillerine telgrafı (N. III Ves. 97). – M. K.'in VI. M. ile muhaberatı menetmekten sakınmasını Âdil'e ihtarı (N. I 94). – Heyeti Temsiliye'nin D. Ferid'e son ihtarı (or. 101). – De Robeck'in İstanbul'a varışı.

12. Âdil'in Ali Galib'e gizli talimatını protesto eden bazı şahısların VI. M.'e gönderdikleri telgraflar (N. III Ves. 82, 83; Gök. II 53). – Sivas'ta açık toplantı (N. I 82; Kansu 251). – (26-IX'a kadar) Bristol komisyonunun İzmir'de toplantısı (U. S. II 238). – Khatissian'ın Erzurum'a gönderilecek kuvvetli bir askerî misyonu (a strong military mission) Wardrop'dan istemesi (Br. III 548). – M. K.'in Sivas Vilâyetine yazısı (Kansu 343).

13. M. K.'in tamimleri : a) Devlet işleri Padişah adına yürütülecek. Mercii muhaberat Heyeti Temsiliyedir (= hükûmeti merkeziye ile kat'ı münasebat); b) İntihabat hazırlıkları için çalışmalıdır. (N. I 103, 104, III Ves. 55, 86) – De Robeck'e D. Ferid'in demeci: "M. K.'in ezilmesi için (crush) Müttefiklerin müsaadesini dilerim. Taraftarları hem delilik ve hem de hamiyetsizlik (as foolish as unpatriotic) edip harbin devamını isterler." (Br. IV 760) – Fransızların, Milne ve

Eylül 1919

Wilson'un İstanbul'da Franchet d'Esperey'e hürmetsizliğini protestosu (or. 769). – Ali Fuad'ın Tevfik Rüştü ile Sivrihisar'da mülâkatı (Ceb. I 198). – Çiçerin'in Türk amele ve köylülerine çağrısı (Degras I 164). – Malatya'ya gelen Albay Peel'in Noel'in harekât ve teşviklerinden İngiliz Hükûmetinin malûmatı olmadığını ifadesi, M. K.'in Peel'in geldiği yere hemen dönmesinin kendisine "kemali nezaketle" ihtar edilmesini emri (N. III Ves. 92, I 98).

14. "İradei Milliye" gazetesinin 1. sayısı. – M. K.'in VI. M.'e ve İstanbul şehremanetine muhtıra ve beyannameleri : "... Anadolu halkı... Allahın emrine ve Peygamberin hadisine ittiba ederek zulme karşı harekete başlamıştır." (N. III vesika 97). – Albayrak : "Hâkimiyet millete aittir." – Müessesatı diniye ve sıhhiyeye gelen eşyaların gümrük resminden muafiyeti (T. V. 3649).

15. Suriye ve Kilikya'da işgal kuvvetlerinin tebdili hk. İngiliz-Fransız mukavelesi (Br. I No. 57 ek B, IV 385). – Churchill'in muhtırası : "Türkiye Allenby tarafından diz çökmeğe zorlanmıştır. (brought to her knees)." Fransız cevabı : "Hayır! Makedonya cephesinin kırılmasından dolayı!" (Br. IV 767) – T. : İstanbul muhabiri : "Abdülmecid'in VI. M.'e verdiği 16-VII günlü muhtırayı "Memleket"te İsmail Hami neşretti. Kendisi birçok nusha ile Anadolu'ya kaçtı." (krş. 21-IX) – Bakû'da kurtuluş merasimi (Albayrak 9-XI; İzmir'e Doğru 11-XII). – Peyam'da Ali Kemal : "İttihat ve Terakki ve Turan fikri."

16. (22-IX'a kadar) İkinci Balıkesir Kongresi (B. ve A. K. 5, 58). – Kastamonu'ya gönderilen Albay Osman'ın tevkifi ve kurtuluşu (Kansu 308; Açıksözcü 15). – De Robeck'in raporu : "Franchet d'E. Milne'in İstanbuldan çıkarılmasını istiyor." (Br. IV 766). – İkdam : İstanbul'daki parklara İslâm hanımlarının girmesinin men'i (Gök. II 241).

17. T. : Yalova'da Tango dansları günü (!). – De Robeck'in raporları : "İttihatçıların evlâdı (direct descendent of C. U. P.) olan M. K. ile müzakere ümitsizdir. VI. M. tahttan inmek niyetindedir" – Milne'in raporu : "Gayrı kabili telif üç vazifem var : 1) Resmî otoriteyi desteklemek, 2) Mütareke şartlarını icra etmek, 3) Milliyetçilerin artan kötü niyeti karşısında tarafsız ve pasif kalmak." – "Hükûmet ve İtilâf Devletleri kuvvetsizdirler, M. K.'in hareketi Anadolu'da müstakil

Eylül 1919

bir cumhuriyete doğru inkişaf ediyor." (steadily moving in direction of an independent Republic) (or. 761, 763, 765). – Mehmet Ali'nin Davos'tan dönmesi. – Ahmet Rüstem'in Ankara'ya gelmesi.

18. J. d. Débats muhabiri Robert Raynaud'un VI. M. ve D. Ferid'in huzuruna kabulü : "Cülûs gününden beri sulh akdine çalıştım. Muharebenin suçluları bir avuç mücrimdi (une poignée de criminels). Yunan zulümleri tebaamızın öfkesini uyandırdı. İtaati muhafaza etmekle beraber (tout en maintenant nos sujets dans l'obéissance) istiklâlimizi müdafaa etmeğe çalışırız." – Örfî idare mıntakalarında Divanı Harplerin kuruluşu (T. V. 3653). – Mondros'taki mevkufların Malta'ya götürülmesi. – Akvam : Avrupa'nın en büyük hatası ittihatçılık ile milliyetçiliği birbirine karıştırmasıdır. Şimdi 50 000'den çok "İngiliz muhipleri" var; üye kartının resmi. – Beach ve Coty'nin Trabzon'a gelmesi (K. K. 255). – İkdam : "Vali İzzet öldü, medenî cesareti yoktu." – Tarik (Morning Post'dan) : "Kıbrıs Müslümanları Yunan idaresini reddediyorlar."

19. M. K.'in Heyeti Temsiliye hk. K. K.'e şifresi (N. I 110). – Urfa Mutasarrıfına yazısı : "Bütün Türkiye'nin işgali imkânsızdır." (Kansu 298) – (22-IX'e kadar) İkinci Nazilli Kongresi (Şefik II 231). – L. E. Browne'un Sivas'tan ayrılışı. (İradei Milliye : "15 günden beri burada idi, raporlarına medyunuz.") – İkdam : "Başpapas Chrysanthos Atina'da propaganda yapmaktadır."

20. VI. M.'in halkı birliğe daveti : "İntihabatın bir an evvel icrasını arzu eyleriz. Devletimizin vahdet ve tamamiyetini temin edecek bir sulhe kariben nail olacağımızı ümit etmekteyim." (T. V. 3651; N. III Ves. 98).– VI. M.'in (5-IX günlü) sadakat telgrafına teşekkürü (Tarik 21). – İngilizlerin Merzifon'dan çekilmesi (K. K. 265, 276). – Ali Fuad'in Albay Atıf'ın tevkifini Hamidiye'de Solly Flood'a şikâyeti (Ceb. I 211). – Balıkesirde "Büyük Anadolu Kongresi" için seçim (B. ve A. K. 249). – "Kurtuluş" komünist gazetesinin 1. sayısı. – Aharonian'ın Paris'te demeci : "Ermenistanın vaziyeti ümitsizdir." (Br. IV 778).

21. İr. Mil. s. 3 : Abdülmecid'in 16-VII günlü muhtırası. – İngilizlerin Kütahya'dan çekilmesi (Ceb. I 207). – Harbord'un Sivas'a varışı. – Berthe Georges-Gaulis'in İstanbul'a gelmesi (Le Nationalisme Turc 7). – Mondros mevkuflarının Malta'ya varışı. – Anzavur'un ilk isya-

Eylül 1919

nı (N. II 8, Ves. III 187). – Albayrak : "Sevgili Padişahımız." – Akvam'da Rıza Nur : "Ermeni meselesi." – Lucknow'da İslâm Kongresinin Türkiye lehinde beyannamesi. – Fransa'nın Franchet d'E. hk. 3-XII-1918 günlü itilâfnamede ısrarı (Br. IV 775).

22. M. K.'in Harbord'u kabulü (N. I 123; U. S. I 879; World's Work XI 188). – M. K.'in, 20-IX günlü beyannamesi hk. VI. M.'e telgrafı (N. III Ves. 99; Kansu 290). – T. : "Sivas'taki Anadolu Cumhuriyeti". – İstiklâl'de Bursa Valisi Azmi : "Burada Kuvayı Milliye yoktur." – Türkiye İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fırkası'nın kuruluşu (Dr. Şefik Hüsnü) (Tunaya 438). – Crowe'nın Trakya'daki Yunan mıntıkasının tesbitini istemesi.

23. De Robeck'in D. Ferid'in M. K. ile müzakere istemesi hk. raporu (Br. IV 780). – Wilson'un "Zavallı Ermenistan halkı için Amerikanın sempatisi" hk. nutku (The Public Papers of W. W. II 358). – İfham : "Hürriyet ve İtilâf iflâs halindedir." – İkdam : "Vali İzzet hayattadır." – Halil Paşanın Erzurum'dan Nahçıvan yolu ile Bakû'ya gitmesi (K. K. 299).

24. M. K.'in Meclisi Mebusan intihabına hazırlanması hk. 17-IX günlü tamimine zeyl (A. S. D. IV 87). – Vali Cemal'in Konya'dan kaçması (Br. IV 805; N. III Ves. 107). – Maliye Nezaretinin Amerika'dan gelen gıda maddeleri yardımı hk. raporu (Gök. II 242).

25. M. K.'in Solly Flood'a Erzurum ve Sivas Beyannameleri ve D. Ferid'in hıyaneti hk. yazısı (Br. IV 801). – Harbord Erzurum'da (K. K. 224, 302; Durs. 83). – K. K.'in M. K.'e Heyeti Temsiliye hk. cevabı (Kansu 280). – Samsun'un boşaltılmasına başlanması (Coşar 245). – Wilson'un Pueblo'da sinir bozukluğu (House 505). – Albayrak : Harbord'a insanlığın Amerika'dan ne beklediği hk. istida – Abdülkerim Paşanın M. K. ile muhabere istemesi (N. III Ves. 109). – İkdam : (Nemrut) Mustafa Paşanın D. Ferid'e "Anadolu safdil ahalisini iğfal" teşebbüslerini takbih yazısı (Gök. II 43).

26. Cemal'in kaçmasından sonra Konya'da gösteri (T. İ. H. II 2, 68). – M. K.'in Eskişehir'deki vaziyet hk. beyannamesi (Gök. II 45). – İfham'da Hüseyin Ragıp : "Türkün yumruğu."

27. M. K.'in Konya ahalisine beyannamesi (Kansu 321). – A. Kerim'in M. K. ile görüşmek istemesi (N. I 126). – Noel'in Haleb'i geri çağrılması (Br. IV 782). – (4-X'e kadar) İlk Bozkır isyanı (N. I

Eylül 1919

136). – İkdam : "Pontos hükûmeti teşekkül edemiyeceğinden Trabzon Muhafazayı Hukuk Cemiyeti kendi kendini ilgaya karar verdi." (26. Ademi Merkeziyet C.'nin Hürriyet ve İtilâf Fırkasına iltihakı) (Gök. II 47). – Grey'in Washington'a varışı (Br. V 1002). – İtalyan Parlamentosunun "meşru nüfuz mıntakası" (una legittima parte di influenza) istemesi (Pace 210).

28. İr. Mil. s. 4 : "Padişahın emri nedir? Hükûmet ne yapıyor?" – Le Temps : Bristol'un Demirci Mehmet Efe ile mülâkatı. – Üsküdar yangını.

29. D. Ferid'in VI. M. için De Robeck'ten himaye istemesi. Milne'in, onun M. K.'e karşı 2 000 asker istemesini reddetmesi (De R. : "Ona merhamet darbesi" (le coup de grâce) (Br. IV 785, 805). – VI. M.'in Âdil ve Mustafa Sabri'yi kabulü (Türkg. 243). – Mareşal Fuad'in VI. M.'e Bekir Sami'nin muhtırasını vermesi (or. 244). – Granville'in raporu : "Yunan ordusunun % 40 kadar kısmı Venizelos'un aleyhindedir." (Br. IV 784). – Curzon'un, Milne'in geri çağrılmasını reddi (or. 783). – Peyam'da Ali Kemal : "İntihabat yalnız hürriyet içinde mümkündür."

30. D. Ferid'in, VI. M.'in Sabah'tan başka olsa olsa İkdam okumasına müsaadesi (Türkg. 244). – Ian Smith'in raporu : D. Ferid'in yaveri Kemal'in ifadesi : "Bütün manda projeleri imkânsızdır. Enver geri gelirse tevkif edilecek. İzmir faciası efkârı umumiyede İngilizlerin üzerine atılıyor; İngiltereye mevcut olan itimadı yıktı. D. Ferid VI. M.'e millî hareketin hatalarını izah etti. Onu desteklemekle İngilizler halkın son sempatisini de kaybedecekler." (Br. IV 792).

Ekim 1919

1. D. Ferid'in istifası (Br. IV 787). – M. K.'in Heyeti Temsiliye'nin Ankara'ya naklolunacağını bildirmesi (K. K. 331). – (15'a 'kadar) Bristol komisyonunun İstanbul'da toplantısı (Br. II 238). – İkdam : Kadri'nin İzmir'den kaçan Türk göçmenlerinin dönmeğe davet edilmesi hk. raporu (Gök. II 70). – Franchet d'E.'nin Batı Trakya teşkilâtı hk. projesi (N. III 338). – J. d. Débats, "La question turque" : "Bütün Türk kesimlerinden mürekkep Türkiye'nin yaşaması Fransa'nın menfaatinedir. İzmir'in Yunan işgali iflâsa giden bir maceradır. Sulh konferansı uykudan uyanmalıdır."

Ekim 1919

2. Ali Rıza Paşa Kabinesi (T. V. 3662; İnal 2111). – Milne'in cepheyi sınırlama hattı; Türk ve Yunan askerleri arasına bir müttefik kıtasının sokulması teklifi (Br. I 879, IV 796). – Mehmet Şerif Paşanın oy birliğine daveti (N. III Ves. 145). – İkdam : "Rusya'da hâlâ 9500 Türk esiri var." – Wardrop'un raporu : "Kafkasyanın bütün ümidi İngiliz yardımındadır." – Holanda Elçisi Rengers itimatnamesini verdi. (T. V. 3661).
3. M. K.'in tamimleri : Yeni Kabineye müzaheret şartları; tam itilâfa kadar muhaberatı resmiyenin munkatı bulunması (N. III Ves. 127-129).– Milne hattının hükûmete bildirilmesi (T. İ. H. II 2, 121).– Harbord'un Tiflis'te kalması (U. S. II 842). – Charpy'nin Gümülcine'de Bulgar kıtalarının 20-X'a kadar Batı Trakya'dan çıkarılması hk. emri (N. III 293).
4. M K.'in Ali Rıza'ya Sivas Kongresi kararlarını bildirmesi (N. I 143, III 130). – Samsun'da fener alayı (or. Ves. 153). – Eskişehir Mutasarrıfı Hilmi'nin öldürülmesi (Gök. II 61). – Gebze'de Yahya Kaptanın M. K.'e müracaatı (N. I 222). – Hohler'in Kidston'a mektubu : "Curzon bizim tarafsızlığımız (our entire impartiality) hk. açık bir izahta bulunsun." (Br. IV 790). – Dunn'un Bristol komisyonu hk. haberi (or. 823).
5. M. K.'in Balıkesir'de Hacim'e telgrafı : "Düveli İtilâfiye İradei Milliyenin kudretini takdir etmiştir." (B. ve A. K. 81) – Solly Flood'un Ali Fuat ile mülâkatı (Ceb. I 236). – Kadri'nin Bristol komisyonu hk. Harbiye Nezaretine raporu (T. İ. H. II 2, 145, 374). – İstanbul-Galata'da işçi gösterisi. – Fetvahanede fuhuş hk. müzakere. – İstanbul basını : Sivas beyannamesi. – İkdam : Refet'in "İbret" muhabirine demeci : "Çete değiliz." – Açıksöz : Abdülmecid'in Türk kadınları hk. demeci.
6. Yunus Nadi ile M. K.'in muhaberesi (N. I 149, III Ves. 133). – Edirne'de Şükrü'nün M. K.'e Trakya'daki teşkilâtı milliyeyi bildirmesi (or. 325). – Vali Salim Paşanın Edirne'den kaçması (Gök. II 61). – Tarik : "Ali Rıza'nın Balıkesir Kongresi mümessili Galip Paşayı kabulü."
7. M. K.'in Kuvayı Milliye'nin ... sonra da Heyeti Temsiliyenin asayiş ... içinde tevsiine hasrı hk. beyannamesi. – VI. M.'e kabine tebdilinden dolayı teşekkürü. (N. III Ves. 137-139) – Mebusan inti-

Ekim 1919

habatı hk. İ. K. (T. V. 3668). – M. Şerif'in beyannamesi : "Meclisi M. iradei milliyenin tecelligâhıdır." (N. III Ves. 146) – Cemal ve İzzet'in M. K.'e nasihatleri : "İkilikten ayrılarak bir vahdeti kâmileye muhtacız." (N. I 154, 165, 168) – M. K.'in Ali Fuad'a teşekkürü (Ceb. I 238). – Yüksek Şûranın Milne hattını tasvibi (Br. IV 796). – Bristol raporunun ilk kısmı : "Exposé des faits" (11. "Établissement des responsabilités", 13. "Conclusions" : Br. II 255, 237, 257). – J. d. Débats'da A. Gauvin : "Müttefiklerin Paris'te D. Ferid'e kötü muamelesi en büyük beceriksizlikleri oldu."

8. M. K.'in İzzet'e şifresi : "Elhamdülillâh hükûmet ile millet itilâfı tam hâsıl eylemiştir." (N. I 166) – K. K.'in M. K.'e Rauf'un Meclisi Millîdeki rolü hk. tavsiyesi (or. 157; N. III Ves. 140). – Webb'in raporu : "VI. M.'in tahttan ıskatı engellenemez." (Br. IV 798) – Onun Milne'e köy bekçileri hk. teklifi (18-XI M.'in reddi). – De Robeck'in Trabzon'da demeci : "Tarafsızız." (K. K. 349) – Şehzade Osman Fuad'ın Batı Trablus esaretinden dönmesi.

9. Cemal M. K.'e, Salih Paşanın nereye geleceğini soruyor (10. cevabı : Amasya'ya) (N. I 167). – Yüksek Şûra'nın müttefik tampon kıtası hk. kararı (Br. IV 798). – Gouraud'nun Beyrut Başkomiserliğine tayini (or. 449, Başsekreteri Robert de Caix). – T. : "D. Ferid yeniden iktidara gelecek." – Refik Halid'in azli. – Cevad'ın Genel Kurmay Başkanı oluşu (T. V. 3670). – Gaulis ve Tevfik Rüştü'nün Keskin'de Ali Fuad ile görüşmesi (Ceb. I 201).

10. M. K.'in İstanbul basınına maksatları hk. tebliği (N. III 143). – Cemal'e cevabı : "Harbi Umumiye iştirak etmemek mümkün değildi, çünkü İstanbul Çarlık Rusyasına vadedilmişti." (or. Ves. 142). – Sultanahmet mitingi : İzmir için ahdname (Gök. II 54; Arıburnu 26). – Webb'in raporları : 1) M. K.'in talepleri, 2) Vaziyetin fenalaşması : sulhün gecikmesi, İngiliz ordusunun terhisi, İzmir faciası, bir muamma olan M. K. (Br. IV 800).– Grey'in raporu : "Manda Amerika'da hiçbir vakit makbul olmadı." (or. 797).– Tarik : Refik Halit 10 telgrafı alıkoydu.

11. M. K. 'in Balıkesir'de Kâzım'a, Konya'da Refet'e, Bursa'da Bekir Sami'ye şifreleri : "Teşkilâtı Milliyenin kurulması pek elzemdir." (N. III Ves. 147-149). – Ali Rıza'nın İngiliz yardımını istemesi (Br. IV 810). – Renin (T.'tan) : "M. K.'in çocukça hulyaları var." – Sait

Ekim 1919

Molla'nın Dr. Frew'ya ilk mektubu : "Dün Âdil ve D. Ferid'e biraz daha sabır tavsiye ettim." (N. I 209). – Dr. Esat Paşanın fırkaların itilâfını istemesi (İfham 12) – Dahiliye Nezaretince kontrola hacet kalmadığına dair İ. K. (Gök. II 69). – Darülfunun Nizamnamesi (or. 167; Düstur XI 401). – Harbord ve Haskell'in İstanbul'a gelmesi. – Ali Fuad'ın Bilecik'e varışı (Ceb. I 240). – Kurtarılmış vilâyetler ahalisine muavenet hk. İ. K. (T. V. 3675).

12. M. K.'in "Vakit" muhabirine programını izahı (Vakit 13.) – Cemal'e Nigehban Cemiyetinin feshini teklifi (N. III Ves. 150). – C. Tayyar'ın M. K.'e Trakya'daki Yunan kıtaatı hk. raporu (or. 350).
13. Tevhidi Efkâr'da Velid'in M. K.'e 21 sorusu (N. III Ves. 144). – M. K.'in tamimi :"... küçük büyük bilcümle (Müdafaai Hukuk) merkezlerin birbirile ve Heyeti Temsiliye ile sıkı bir rabıta tesis eylemeleri en mühim vazifedir." (or. 332, Gök. II 68). – Salih Paşa heyetinin masrafı hk. İ. K. (or. 77). – C. Tayyar'ın raporu : "Fransızların beyanına göre İskeçe'nin muvakkaten Yunanlılar tarafından işgal edileceği." (N. III 334). – Browne'un "Chicago Daily News" 'a raporu : "Crane'in vakti olmadığı için Sivas'a gittim. M. K. ile postahanede buluştum, Rauf bana tercümanlık ediyordu." – Bristol raporunun hulâsasının İstanbul'da yayılması. – Paris'te milletlerarası hava münakale mukavelesinin imzası (Cmd. 670).
14. M. K.'in Balıkesir'de Kâzım'a mıntaka kongrelerine lüzum kalmadığını iblâğı (N. III Ves. 155). – M. K.'in Amasya mülâkatı için "esasatı mühimmenin" bildirilmesi hk. tamimi (or. 156). – Mc Coy'un Hohler'e Harbord'un seyahatini bildirmesi (Br. IV 821). – Bristol'un Clemenceau'ya Yüksek Şûranın 15-VII günlü kararına dayanan raporu (Br. II 237). – Morgan'ın İzmir'de İtalyanların propagandası hk. raporu (Br. IV 831). – Yunanlıların esliha ve mühimmatın İstanbul'a naklini protestosu. – İstiklâl : "Corriere della Sera" muhabirine Ali Kemal'in demeci : "M. K. harbde kabiliyetli bir general olmakla beraber siyasî sahada âcizdir." – K. K.'in M. K.'e Abdülmecid'in bir affı umumî teklifi hk. raporu (K. K. 352).
15. M. K.'in tamimi : "Muhterem mücahidinimiz çete değil, Kuvayı Milliyedir." (N. III 335). – M. K.'in muhtıra hulâsasını (condensed memorandum) aldıktan sonra Harbord'un İstanbul'dan ayrılışı (U. S. II 841, 875, Exhibit C). – U. S. Radio Press (L. E. Browne) :

Ekim 1919

M. K.'in (iddia edilen) sözü : "Bize yardım edebilecek yegâne devlet Amerikadır." (Br. IV 826, 929; T. 25.) – İstanbul basını : M. K.'in 20-IX-1917 günlü muhtırası (Bayur III 3, 398). – Salih Paşanın Samsun yolu ile Amasya'ya gitmesi (N. I 173). – Mustafa Reşit Paşanın Trabzon'daki Rus delegasyonu hk. raporu (Gök. II 94). – İstanbul'da seçimlerin başlaması. – İkdam : Hafta tatili günü hk. lâyiha. – İstiklâl : D. Ferid'in hataları. – Enver Pş. hk. M. K.'in demeci (Peyam 16.; Türk Yurdu No. 301, Aralık 1963, 26).

16. M. K.'in Antalya'ya telgrafı : "Ayrıca bir kongre içtimaına lüzum yoktur." (N. III 334) – M. K.'in Sivas'tan ayrılışı (N. I 173). – Harbord'un raporu : "Sivas ve Erzurum'da millî hareketin vakur ve muktedir (dignified and able) liderleri ile görüştük." (U. S. II 841, 850) – Ryan ve Ledoulx'un Ali Rıza'dan Kuvayı Milliyenin azaltılmasını istemesi (Br. IV. 828). – Ali Fuad'ın hain memurların derhal tebdilini M. K.'e teklifi (N. III Ves. 156). – Damat Şerif'in seçimde hükûmetin tarafsızlığı hk. tamimi.

17. 20. K. O. Kumandan Vekili Mahmud'un İstanbul'da boş oturan subayların Anadolu'ya gönderilmesini teklifi (N. III Ves. 156). – Diyarbekir'de Cevdet'in raporu : "Suriye hiçbir ecnebi himayesi istemiyor. Araplarla uyuşmak mümkündür." (or.) – K. K.'in raporu : "Daimî bir ordu milis'ten daha iyidir." (K. K. 356) – Dorotheos ve Zaven'in bütün Türkiye'nin işgalini istemesi (Br. IV. 827). – Türk Ocağının V. kongresi (Tarik 18).

18. M. K.'in Salih Paşa ile Amasya'da görüşmesi; Salih'in Ali Rıza'ya M. K.'in 9 talebini bildirmesi (N. I 173; Br. IV 888). – Şeyh Recep Kâmil'in Salih'in Sivas'a gelmesini istemesi (N. I 179; Peyam 25). – M. K.'in C. Tayyar'a tavsiyesi : "Trakya'daki teşkilât için Sivas nizamnamesi esas tutulmalıdır." (N. III 336) – İkdam : "Dr. Nihat Reşad'ın Rum ve Ermenilerin propagandası hk. Darülfununda konferansı (Gök. II 91). – Curzon'un Crowe'ya yazısı : "War Office Yunan işgal mıntakasına İngiliz askeri konulmasına kat'iyen muhaliftir." (Br. IV 827) – De Robeck'in raporu : "Bütün dostluk tekliflerini reddettik." (or. 819).

19. M. K.'in Erzurum mebus namzetliğini kabulü. – Rauf'un K. K.'e Dr. Fuad'ın raporunu göndermesi : "Tiflis'e geldim. Müsavat hükûmeti bize para verecek." (K. K. 358).

Ekim 1919

20. M. K.'in "Theologos" 'ta Zaven'in iddialarına karşı telgrafı (Gök. II 99). – Galatalı Şevket'in İstanbul'daki millî teşkilât hk. raporu (N. III Ves. 179). – Vali Reşid'in M. K.'e Şeyh Recep hk. telgrafı (or. 161). – Şeyh Senusî'nin Bursa'ya gitmesi. – (2-XI'e kadar) İkinci Bozkır isyanı (T. İ. H. VI 13). – De Robeck'in Morgan'ın Yunan ve İtalyan kıtalarının mümkün olduğu kadar süratle Anadolu'dan çıkarılması teklifi hk. raporu (Br. IV 831). – Crowe İngiliz kıtasının İzmir'e yollanması lehindedir (or. 833). – T. : "Seçimler İttihatçılar tarafından yapılmaktadır." – Milne'in raporu : "Millî liderler silâhlı mukavemete iyiden iyiye kendilerini kaptırmışlardır." (coquetting). Askerî kuvvet kullanmak icab edecek. Elimde mevcut olan kıta yalnız İstanbul hükûmetine baskı yapmaya kâfidir. M. K.'in başkanlığında millî bir fırka, çetin bir cevize benzer (may be a hard nut to crack). İzmir'in iadesi her Türk'ün isteğidir." (Br. IV 998).

21. İlk Amasya protokolu (N. I 174, III Ves. 159). – Milne'in Ali Fuat ve Refet tarafından asker toplanmasına karşı emri (H. T. V. 1065; 1068 : Cevad'ın cevabı : "Kuvayı Milliye Yunan işgalinin neticesidir"). – Venizelos'un Curzon'a bütün Trakya'nın Yunanistan'a ilhakını ve M. K.'in mümkün olduğu kadar süratle yenilmesini teklifi (Br. IV 835, 837). – T. : Morgenthau'nun bütün Türkiye için bir manda istemesi.

22. Amasya Protokolları 2-5 (N. I 174, 177, III Ves. 160, 23; K. K. 367; Tar. Ves., Yeni Seri, I 361). – Milne'in Cevad'a K. K.'den şikâyeti (T. İ. H. I 183). – Curzon'un Kennard'a (Roma) yazısı : "Yunan askerini İzmir'e davet hataların en büyüğü oldu." (or. II 1, 58; Br. IV 838). – Haskell'in raporu : "Ermeni göçmenlerinin geri getirilmesi için müttefik kıtaları lâzımdır." (or. 843) – İfham : Yusuf Vezirof Azerbaycan mümessili olarak İstanbul'a geldi.

23. M. K.'in C. Tayyar'a şifresi : "Trakya'da bir "État tampon" bizce makbul değildir." (N. III 337) – VI. M.'e doğrudan doğruya telgraf gönderilemiyeceğine dair İ. K. (Gök. II 69) – Haskell'in İstanbul'dan Paris'e gitmesi. – Fransızların Maraş'ı işgali (29. Ayıntab, 1-XI Urfa). – Yüksek Şûranın Ermenistana silâh verilmesini reddi (Br. IV 892). – Salih Paşanın İttihatçıların intihabını istememesi

Ekim 1919

(Gök. II 108). – İfham : Hamdullah Suphi ve Akçuraoğlu Yusuf ile görüşmesi.

24. M. K.'in Cemal'e Ziya Paşanın Ankara'ya gönderilmemesi hk. şifresi (N. I 187) – Istanbul basını : "Amasya'da tam itilâf" (?). – Şehzadebaşı işçi gösterisi (Gök. II 136). – İkdam : "Azerbaycan Türk İsviçresidir." – İfham'da Âdil : "Niçin kaçmalıyım?" – Sait Molla'nın Dr. Frew'ya demeci : "Sivas hadisesi üzerine ne diyorsunuz?" (N. I 181).

25. Salih ve Kara Vasıf'ın İstanbul'a varışı (Gök. II 126). – Ayıntap'ta büyük gösteri (İr. Mil. 27.) – (30-XI'e kadar) Anzavur ile savaş (T. İ. H. II 2, 32). – Curzon'un demeci : "Yaklaşan katliâm şayialarını her zaman şüphe ile karşıladım." (Br. IV 818) – İkdam : İstanbul'da ilk işçi kongresi.

26. M. K.'in XIII. K.O.'ya talimatı : "Urfa, Maraş ve Ayıntab'ı Fransızlara işgal ettirmemek ve işgal etseler bile, orada barındırmamak için her türlü tedbire başvurmak gerekmektedir." (Bıyık. 56) – Curzon'un talimatı : "Milne Kuvayı Milliyeye müsamahadan sakınmalıdır." (Br. IV 845) – Hart (Bayburt) 'ta Şeyh Eşref'in isyanı (T. İ. H. VI 7). – Tarik : Niğde, Amasya ve Tokat'taki Hıristiyanlar kendilerine yapılan tecavüzleri tekzip ediyorlar.

27. Cemal'in M. K.'e Meclisi Millî içtimaının İstanbul'da yapılması lüzumu hk. şifresi (N. I 190; Gök. II 1, 11). – Cemal'in Kara Vasıf'ı kabulü. – İkdam : M. K. Müslüman göçmenlerin memleketlerine dönmesi aleyhindedir.

28. Brémond'un M. K.'e Kilikya hk. mektubu (30. M. K.'in cevabı) (E. O. 1-II-1922, 12).–Milne'in raporu: "Franchet d. 'E. İstanbul'da yalnız 6 tabur bırakıyor." (Br. XIII 13). – De Robeck'in Bristol'a U. S. propagandasından şikâyeti (or. IV 929)– Paris'teki İngiliz delegasyonundan Yüksek Şûraya : "Fransız ve İtalyanlar Milne'in Müttefik Kuvvetleri Başkumandanlığına (C. -in-C. of the Allied Forces) tayini hk. 18-VII günlü karara riayet etmiyorlar." (or. II 129, 142). – Bozkır âsilerinin İngiliz yardımını istemesi (or. IV 916). – M. Reşid'in Dr. W. Doyodko'yu kabulü; Lehistan ile siyasî münasebat hk. görüşmesi (Gök. II 329).

29. M. K.'in Sivas Konferansına daveti (K. K. 365). – Cemal'e şifresi : "İstanbul Meclisi Millî içtimaına müsait değildir." (Z. C. I 23). –

Ekim 1919

Hanbury'nın Nider'e Milne hattını bildirmesi (Gök. II 184). – Ahmet Fevzi Paşanın İzmir göçmenlerine yardım için gönderilmesi (T. V. 3687). – Ayıntap'ta halka hitaben Fransız-İngiliz beyannamesi (Gök. II 184).

30. Bütün Divanı Harp kararlarının tekrar incelenmesine dair İ. K. (or. 134) – K. Vasıf'ın demeci : "Anadolu Hıristiyanları millî harekâtın lehindedir." (Tarik 31.) – İfham (6-XII'a kadar) : Medine müdafaasının son günleri.

31. M. K.'in bazı eşhasın Kuvayı Milliye'yi sui istimallerine karşı tamimi (N. III Ves. 175). – War Office'in Menderes vadisinin Müttefikler tarafından işgaline İngilizlerin iştirakine razı olması (Br. IV 834). – Milne'in Cemal'e Eskişehir yanında bir köprünün uçurulmasını şikâyeti (H. T. V. 951). – İkdam : Sivas'ta Şeyh Receb'in tevkifi (Gök. II 126). – Tevhidi Efkâr : Çürüksulu Mahmut Paşanın "Le Bosphore" muhabirine Ermenistan lehinde bir hudut tashihinin imkânı hk. demeci (N. III Ves. 196; inkâr etmesi : Türk. Post 23-X-1927).

Kasım 1919

1. M. K.'in Cemal'e şifresi : "Mebusanın İstanbul'da içtimaı tamamen tehlikeli ve mahzurludur." (N. III Ves. 181) – Cemal'in M. Kemal'e şifresi : "İtilâf Devletlerinden her hangi birisine karşı, bugün, silâh kuvvetile bir muvaffakiyet istihsali düşünülemez." (Bıyık. 32, 45). – Yüksek Şûranın Milne hattını tasvibi (Br. II 10). – Eliava'nın K. Vasıf ile mülâkatı (?).

2. Ahmet Fevzi ve Hurşit Paşaların Anadolu'da intihabatı gözlemlemesi hk. İ. K. (Gök. II 147). – Millî Kongre'nin, Dr. Esad'ın M. K.'e intihabat esnasında tarafsızlık tavsiye eden bir mektup yazmasına dair kararı (İkdam 3.) – İstikbal : Chrysanthos Trabzon'a döndü.

3. Milne'in, hattını Cemal'e bildirip Kuvayı Milliyenin 12-XI'a kadar 3 kilometre geri çekilmesi için emri (N. III Ves. 218; Br. IV 990; Karacebe 147). – Milne'in Rawlinson'u kabulü (Rawl. 254). – M. Reşid'in Defrance ve De Robeck'e Fransız işgalinden şikâyeti (Br. IV 506). – İzmit'te İngiliz tahşidatı. – Paul Cambon'un Curzon'a demeci : "Menderes vadisine bir Fransız kıtası gönderilemez." (or. 852).

Kasım 1919

4. De Robeck'in VI. M.'in tahtını kaybetme korkusundan titrediği hk. raporu (or. 853). – M. K.'in K. Vasıf'a telgrafı : "Dr. Esat'ın son derece mahdudülfikir, pek fazla harisi şan ve şöhret olduğu." (N. III Ves. 182) – Cemal'in M. K.'e şifresi : "Mebusan intihabında tazyikat icrasına meydan verilmemesi ve umuru hükûmete müdahelâtın âcilen ve serian men'i elzemdir." (or. I 201) – Ahmet Fevzi ve Hurşit komisyonlarının müşterek toplantısı.
5. M. K.'in Cemal'e Fevzi Paşanın misyonunun bildirilmediğine dair yazısı (or. Ves. 189). – C. Tayyar'a şifresi : "Trakya'da da Hürriyet ve İtilâf ve Nigehban aleyhinde tedbirler lâzımdır." (or. 341) – Dr. Esad'a cevabı (Gök. II 161). – Soma'dan rapor : "Yunanlılar Milne hattına riayet etmiyorlar. (or. 177).
6. Ali Rıza'nın Ryan'a demeci : "Salih Paşanın misyonu başarısız idi." (Br. IV 887) – M. K.'in Fransız işgaline karşı mitinglere daveti (A. S. D. IV 115).
7. M. K.'in Erzurum mebusu seçilmesi. – K. Vasıf'a derhal Sivas'a gelmesini ricası (N. I 193). – De Robeck'in İzmir'de seçimlerin icrasının men'i hk. raporu (Br. IV 856). – Polk'un (Paris) raporu : "Bristol'un raporu Venizelos'a karşı ağır ve zararlı bir hükümdür." (a weighty and damaging indictment : Evans 182). – Bekir Sami'nin M. K.'e Bursa'daki Fransız mümessili hk. raporu (T. İ. H. II 2, 347).
8. Venizelos'un Yüksek Şûra'da müdafaa nutku (Br. IV 856). – Lloyd George'un Avam Kamarasında nutku : "Osmanlı kötü idaresine nihayet verilmelidir." (Gök. II 180) – Seçimleri kontrol heyetleri hk. İ. K. (T. V. 3692). – (13-XI'a kadar) Delhi'de İslâm Kongresinin Türkiye lehinde gösterisi (Y. Gün 31-I-1920). – C. Tayyar'ın raporu : "Batı Trakya'da teşkilât henüz mümkün değildir." (N. III 343).
9. M. K.'in Fransızların Ayıntab'ı işgalini protestosu (Gök. II 187). – Ali Fuad'ın Sivas'a varışı (14. K. K.) (Ceb. I 247, 249; K. K. 372, 374). – K. Vasıf'ın İstanbul'dan ayrılışı. – M. Şerif'in Ali Rıza'ya, Yunanlıların bitaraf mıntakayı işgal ettiklerini bildirmesi (Gök. II 177). – Cemal'in M. K.'e şifresi : "Teşkilâtı Milliye hükûmete müdahele ederse Heyeti Vükelâ çekilecek." (N. III Ves. 191). – İfham'da A. Ferid : "İzmir mıntakasından 80 000 Türk kaçmıştır."

Kasım 1919

10. M. K.'in Halide Edib'e Ankara'ya davet edilecek Meclisi Müessisan hk. mektubu (H. Edib 49). – M. K.'in Bekir Sami'ye (Bursa) şifresi : "Urfa, Ayıntap, Maraş'ı işgal eden bir devlet dostumuz değildir." (T. İ. H. II 2, 348). – Milne hattı hk. İ. K. (Gök. II 178). – Cemal'in M. K.'e şifresi : "Fevzi ve Hurşid'in vazifesi intihabatı kontroldur." (N. III Ves. 193). – Hurşid'in İstanbul'dan Konya'ya gitmesi (Gök. II 148). – Luigi İllari'nin Sivas'a varışı (or. 198). – Ali Rıza'nın Dutasta'ya, Paris'e ne zaman gidilebileceğini sorması (Br. IV 898). – Clemenceau'nun sulh müzakerelerinin geri bırakılmasını protestosu (or. 166). – De Robeck'in raporu : "Bunun için karmakarışık bir vaziyet (a real chaos) husule geldi. Franchet d'E.'nin geri çağrılması ve İstanbul'un resmen işgali lâzımdır." (or. 869). – İfham : "VI. M. Ömer Faruk ile Sabiha'nın evlenmesine müsaade etmiştir."

11. M. K.'in C. Tayyar'a şifresi : "Batı Trakya Wilson beyannamesine göre istiklâlini talep edebilir. Doğu Trakya 30-X-1918'de vatanı Osmanî idi." (N. III 346) – De Robeck'in raporu : "Yenilmiş bulunan bütün ırklara sempatimiz var." (Br. IV 873) – J. d. Débats'da B. G. Gaulis'in ilk makalesi : "En Anatolie."

12. M. K.'in Fransız işgaline karşı beyannamesi (A. S. D. IV 119); Âli Komiserlere ve Türk basınına verilen protestosu (Br. IV 538); Cemal'e şifresi (Bıyık. 32; tam metni Türk İnkılâbı Tarihi E. arşivinde). – Curzon'un talimatı : "Sulh müzakerelerinin geri bırakılması pek teessüfe şayandır. Yenilmiş Türk'ün bize harp ilânına bile imkân var. Neticesi en düşük durumda olan düşmanımızın en büyük başarısı olabilir. (The most abject of our foes... achieving the greatest triumph)" (Br. IV 880) – Yüksek Şûranın İzmir'in Yunanlılarca işgalini tasdiki (or. 877).

13. M. K.'in Cemal'e şifresi : "Teşkilâtı milliyenin hattâ Meclisi Millînin içtimaından sonra devamı lâzımdır." (N. III Ves. 192) – İfham : Hakkı Behiç Sivas'a geldi.

14. İfham : Ahmet Fevzi Samsun'a, Hurşit Ankara'ya geldiler. (K. K. 390) – T. : "M. K. ne yapacak?"

15. Şakir Nimet'in M. K.'e Araplarla işbirliği hk. telgrafı (Sahir Üzel, Gaziantep savaşının iç yüzü 102). – Clayton'un Şam'da M. K. le-

Kasım 1919

hinde yapılan gösteri hk. raporu (Br. IV 565). – Ordu'da "Güneş" gazetesinin 1. sayısı (Coşar 237).

16. (29'a kadar) Sivas konferansı (N. I 194; K. K. 374; Ceb. 250). – M. K.'in Fransız işgaline karşı beyannamesi (A. S. D. IV 124). – K. K.'e Ankara'da bir Meclisi Millî ile millî bir hükûmet hk. demeci (K. K. 375). – Balıkesir'de "İzmir'e Doğru" gazetesinin 1. sayısı (Coşar 21).
17. İkdam : Konya'da Hurşid'in demeci : "İntihabatta mania yok. Millî Türk Fırkası tarihî ve içtimaî ihtiyaca uygundur." – "Türk Dünyası" gazetesinin yasaklaması. – Haim Nahum'un "Le Matin" muhabirine demeci : "Anadolu'nun bütün Türk halkı M. K. ile beraberdir, o ne sergüzeşt arkasından koşan ve ne de mutaassıptır." (Gök. II 237) – Near East Relief'e ithal edilen gıda maddelerinin gümrük resminden muafiyetine dair İ. K. (T. V. 3704).
18. De Robeck'in raporu : "M. K. Araplarla anlaşmak istiyor; o, bir hakikî vatanseverdir (real patriot)." (Br. IV 895) – Soma zelzelesi (Gök. II 174). – Denikin'in Kupyansk'ta yenilmesi. – Milne'in köy bekçileri kuruluşu aleyhinde demeci. (krş. 25-IV).
19. Üçüncü Balıkesir Kongresi (29-XI'a kadar). – Ryan'ın M. Reşid'e demeci : "Noel yalnız istihbarat için Malatya'ya gitti. Ali Galip ile karşılaşması teessüf edilecek bir aksitesadüftür." (Br. IV 921). – Gouraud'nun Beyrut'a varışı (or. XIII 212). – De Robeck'in Kilikya'dan birçok protesto telgrafı geldiği hk. raporu (or. IV 535).
20. Venizelos'un Crowe'ya demeci : "L. George evvelce İzmir işgalinin muvakkat ve sınırlı olduğuna dair hiçbir söz söylememiştir." (Br. IV 905) – Paris'te Ermeni-Kürt mukavelenamesi (or. 928).
21. Georges Picot'un Beyrut'tan ayrılışı.
22. Tevfik Paşanın De Robeck'e demeci; "VI. M.'ten başlamak üzere bütün Türkler İngiltere ile dostluk isterler." D. R. yanıltıcı ümitlerden sakınmasını tavsiye edip, sulh şartlarının ağlebi ihtimal pek sert olacağını ilâve ediyor. (Br. IV 898) – Damat Şerif Paşanın umumî af istemesi (İ. K. olmadı!) (Gök. II 229).
23. Tiflis'te Ermeni-Azerbaycan mukavelenamesi (Br. II 569, III 661).
24. Yahya Kaptan'ın M. K.'e hizmetlerini arzetmesi; cevabı : "Kuvvetli bir teşkilât yapınız!" (N. III Ves. 199-200). – Fevzi'nin Sivas'a varışı (Ceb. I 250 (25-XI); K.K. 389). – Dr. Nihat Reşad'ın

Kasım 1919

İstanbul'dan Paris'e gitmesi (İfham 26.) – Bolu Sancağında örfî idare ilânı (T. V. 3710). – İkdam : Dr. Besim Ömer'in Darülfununda İzmir'den kaçan göçmenlere dair konferansı.

25. T. : "M. K. millî hareketin en büyük lideridir" (the most prominent leader). – İfham : "VI. M. Beykoz köşkünü İzmir yetimlerine tahsis etmiştir." – Rusya (Denikin) mümessili Çerbatskoy'un Taganrog'dan İstanbul'a varışı.

26. K. K.'in Sivas'ta Fevzi ile görüşmesi (K. K. 391). – Yunan Başkomiseri Kanellopulos'un İstanbul'a varışı. – War Office'in bütün İngiliz kontrol subaylarının Anadolu'dan çıkarılmasını istemesi (Br. IV 906). – İkdam : Hurşit Afyon'da (Gök. II 149). – Peyam'da Chrysanthos'un resmi.

27. Kara Vasıf'ın Sivas'a varışı (K. K. 394). – Neuilly sulh muahedesi.

28. M. K.'in Adana'da Fransız bayraklarının dağıtılmasına karşı protestosu (Br. IV 588). – Sivas'ta bir kadın gösterisi, Balıkesir'de İzmir için miting (Gök. II 239; T. İ. H. II 2 354). – İfham : "Millî Kongre dağıldı." (? krş. Gök. II 166 : mebus adayları). – Curzon'un talimatı : "Türkiye için bir İngiliz mandası mevzuubahis değildir." (Br. IV 906)

29. M. K.'in Âli Komiserlere İzmir'de intihabatın men'ini protestosu. (N. I 237). – Yusuf Kemal'i tebriki (Tengirşenk 138). – Sivas Konferansının Meclisi Mebusan hk. kararı (N. I 195; K. K. 383; Ceb. I 251). – 539 Türk esirinin Mısır'dan İstanbul'a gelmesi. – Crowe'nun Curzon'a telgrafı : "Anadolu demiryolunun kontrolsuz bırakılması M. K. çetelerinin takviyesine müsaade demektir (to reinforce the bands). Hamdolsun, İzmir'deki Hıristiyanlar emniyettedir." (Br. IV 911)

30. Ahmet Fevzinin raporlarının Ali Rıza'ya sunulması (Gök. II 151). – Bulgarların Batı Trakya'dan çekilmesi. – İkdam : "İngiltere kuvvetli bir Türkiye'ye muhtaçtır."

Aralık 1919

1. Gümülcine'de Fransız idaresi : "La Thrace interalliée" (Charpy'nin 28-X günlü beyannamesini ilânı : Br. IV 987). – K. Vasıf'ın esliha ve mühimmat nakline başlaması hk. raporu (N. III 347). – K. K. ile Ahmet Fevzi'nin Sivas'tan ayrılışı (K. K. 178, 396). –

Aralık 1919

Milne'in Cemal'e sınır hattına riayet edilmeyişini protestosu (Gök. II 247). – Crowe'nun demeci; "15-V günlü İzmir işgali iyi bir siyasetti (a good policy), çünkü İtalyanları önleyiciydi." (Br. IV 912).

2. De Robeck'in raporu : "Bütün Türkler 15-V günlü haksızlığı duymuşlardır." (or. 915) – Wilson'un Kongre'ye demeci : "Hürriyet ve adalet için savaşan Amerika'nın tecrübe ve kendini gösterme saati (the hour of test and trial) geldi." (U. S. I sf. IX) – Clemenceau'nun Polk'a, Amerika'nın Sulh Konferansından çekilmesinden endişesini izharı (Br. V 1052). – Ali Fevzi'nin Erzurum hk. raporu (H. T. V. 260).
3. M. K.'in Cemal'e Adana'daki "Ferda" gazetesinin Anadolu'da yasak edilmesi hk. talimatı (N. I 237).
4. Meclisi Vükelânın Kilikya hadiselerine dair müzakeresi (Gök. II 252). – De Robeck'in raporu : "Ben tamamen tarafsızım, fakat Fransızlar Kemalistlere karşı hayırhahtırlar." (Br. IV 920) – Foreign Office'in De R.'e mücrimler listesini göndermesi (6. Pollock'a verilmesi).
5. Milne'in raporu : "Bütün Türkiye'de 7.400 İngiliz piyade eri, 6-7.000 İtalyan, 75.000 kadar Yunan, 57.000 müsaade edilmiş Türk askeri var." (or. 971) – İzmit'te Rüştü'nün M. K.'e Yahya Kaptan hk. raporu (Gök. II 275).
6. Kayseri'de Ali Fuad'ın G. Picot ile görüşmesi (Ceb. I 268). – Peyam : "Ömer Faruk ile Sabiha evlendiler."
7. Maïssa'nın demeci : "Antalya Türk menfaatına uygun olarak işgal edilmiştir."
8. M. K.'in G. Picot ile görüşmesi (Gontaut-Biron 337 : 5-XII); M. K.'in (?) teklifi : Konsolosların kontrolunda kalan Kilikya'nın iadesi (rétrocession de la Cilicie sous le contrôle de consuls) (A. S. D. IV 130; K. K. 339; Ceb. I 269; Bıyık. 65). – M. K.'in K. Vasıf'a talimatı : "Esliha nakli Bafra-Vezirköprü yolu ile mümkündür." (N. III 348) – De Robeck'in 5-XII günlü, Sivas'taki İslâm Kongresi hk. raporu (Br. IV 974). – Vali İzzet'in raporu : "Yunanlılar bize çok yardım ettiler, fakat Kuvayı Milliye haklıdır." (İkdam 25.) – İfham : Ali Rıza'nın Bursa'dan dönen Hurşid'i kabulü. – Yüksek Şûra'nın Leh-Rus sınırına dair Curzon'un teklifini tasvibi (Br. II 43, 694; State Papers CXII 971). – M. K.'in Fahreddin'e (Altay) mühim bir mektubu (Yeni Türk Dünyası, 10 - XI - 1953).

Aralık 1919

9. Millî Türk Fırkası'nın programı (İfham 10., Tunaya 441). – Rawlinson'un Trabzon'a varışı (Rawl. 264; H. T. V. 278). – U. S. Delegasyonunun Paris'ten ayrılışı (U. S. I 26). – Sadai Millet : Batum'daki Pontos Komitesi (İstikbal 13.).
10. Kilikya ve Suriye'nin İngilizler tarafından tamamen boşaltılması.
11. De Robeck'in raporu : "M. K. başlıca düşmanımızdır." (Br. IV 932) – Milne'in itaatsizlikten dolayı Cemal ve Cevad'ın azlini istemesi (or. 990). – Londra'da ilk Büyükelçiler Konferansı (or. II sf. II). – Venizelos'un Payitaht olarak Bursa'yı ve İslâm merkezi (!) olarak Yıldız Sarayını teklifi (or. II 728, IV 942). – Halil Paşanın Bakû'dan ilk raporu (K. K. 413; Ceb. II 134).
12. De Robeck'in raporları : "Âli Komiserlikten başlamak üzere birçok Fransızların M. K.'e sempatisi var. – Mücrimler listesi hatalıdır." (Br. IV 587) – Berthelot'un Konya'da Sultan idaresini teklifi (or. 948).
13. K. K.'in Ahmet Fevzi ile Kürt meselesini görüşmesi (K. K. 404). – Quérette'in Kilikya halkına beyannamesi. – Ali Galib'in M. Şerif'e raporu (İkdam 14.) – İfham : Mısır'dan 2200 esir geldi.
14. Ahmet Fevzi'nin Erzurum'dan Trabzon'a gitmesi (K. K. 405). – Vali İzzet'in Milne'e 120.000 Rum göçmeninin İzmir'e dönmesini protestosu (Br. IV 1009). – Hurşid'in Balıkesir'de kalması (Gök. II 268).
15. De Robeck'in raporu : "Geçende VI. M. benimle görüşmek istedi, reddettim." (24. Foreign Office : "İyi yaptınız.") (Br. IV 935) – Ali Rıza'nın telgrafı : "VI. M. M. K.'e Mevlûdu Nebevî günü tebrikâtından dolayr teşekkür eder." (İr. Mil. 22.) – Rawlinson'un Trabzon'dan ayrılışı (Gümüşhane'de bir Rum papasının şikâyetini reddetmesi) (Rawl. 264, 269; Gök. II 259).
16. Yeni bir Askerî Şûranın kuruluşu (T. V. 3729). – Franchet d'E.'nin Atina'dan İstanbul'a gitmesi. – Ali Nadir'in 80 subay ile 950 askerin İzmir'den Mudanya'ya naklinden dolayı şikâyeti (H. T. V. 1074). – Luke'ün De Robeck'e Trakya'nın vaziyeti hk. raporu (Br. IV 980).
17. M. K.'in tamimi : "Heyeti Temsiliye kariben İstanbul'a yakın bir mahalle nakledilecektir." (N. III Ves. 213)–Tevfik Paşanın VI. M.'e ıslahat projesini takdimi. – A. Fevzi'nin Erzurum hk. raporu (Gök.

Aralık 1919

II 268). – Yakup Şevki'nin Tetkik ve Tasnif Komisyonu reisliğine tayini (31. Askerî Şûra azalığına). – War Office'in Milne, Allenby ve Marshall'a İngiliz harb mahkemeleri hk. talimatı. – T. : VI. M.'in Associated Press muhabirine demeci : "Ümidim medenî bir Türkiye'dedir."

18. M. K.'in Sivas'tan ayrılışı (19.-21. Kayseri'de : Ahmet Hilmi Kalaç, Kendi Kitabım 158; 23.-24. Kırşehir'de : Cevat Hakkı Tarım, M. K. Kır.'de; 22.-23. Hacıbektaş'ta : Kansu 492). – "Erciyeş" (Kayseri) : Adana Vilâyeti Müdafaai Hukuk Cemiyetinin beyannamesi. – İstanbul'da mebus intihabı. – Batum'da Pontos hükûmeti (N. II 140). – Avam Kamarasında L. George sulhün gecikmesi sebebini anlattı.
19. Ağa Han'ın Türkiye lehinde insaflı bir sulh tavsiyesi (T. 20.).
20. M. Reşid'in De Robeck'ten İzmir Vilâyetinin derhal ve tamamen boşaltılmasını talebi (Br. IV 979). – Peyam'da Ali Kemal : "İttihat ve Terakki öldü, yaşasın İ. ve T.!"
21. Şamar Şeyhi Meş'al'in Arab-Türk işbirliği teklifi (Gök. II 389). – Coles Paşanın İstanbul'un Milletler Cemiyeti merkezi olmasını teklifi (T. 23.)
22. (24'e kadar) Londra'da ikinci Büyükelçiler Konferansı : Milletler Cemiyeti murakabesinde bir Boğazlar Devleti ve Ayasofya'da Müslüman ve Hıristiyan ibadetleri hk. kararlar (Br. IV 938, 956, 941). – İr. Mil. : "Franchet d. Es.'nin Patras'ta Yunan hedeflerini destekleyen nutku."
23. Bayburt'ta Albay Rüştü'nün Rawlinson'un Sivas'ta M. K. ile görüşmek istediği hk. raporu (K. K. 410). – Aubrey Herbert'in mektubu : "İngiltere 5-I-1918 günlü va'dinde durmadı." (T. 24.) – De Robeck'in raporu : "Anadolu'nun askerî bir heyetin (junta) hakimiyetine tabi olması mümkündür." (Br. IV 971)
24. Üç Âli Komiserin Ali Rıza'ya Cemal'i, itaatsızlığından dolayı şikâyeti (Br. IV 1034; N. I 250; Gök. II 295).
25. Gouraud'nun Kilis, Ayıntap ve Urfa halkına beyannamesi (H. M. s. 3). – Dr. Fuat Sabit'in Bakû'dan raporu (K. K. 491). – Luke'ün Bolşevik başarıları hk. raporu. Azerbaycan Hükûmetinin tanınmasını tavsiyesi (Br. IV 1001). – Heyeti Âyanın Mebuslara çay ziyafeti.

Aralık 1919

26. De Robeck'in Milne'e demeci : "M. K. hareketinin bastırılması şüphesiz pek çok istenir (highly desirable), fakat çok büyük bir kuvvet (a very large force) gerekmektedir. İğneleme politikası (a policy of pin-pricks) büsbütün akılsızlık olur (most unwise)." (Br. IV 976) – De Robeck'in Sivas "İslâm Kongresi" hk. raporu (or. 975). – Rawlinson'un Erzurum'a varışı (Rawl. 282).

27. K. K.'in Rawlinson'a M. K.'in Millî İnkılâp Hükûmet merkezi olan Ankara'ya gittiğini bildirmesi (K. K. 414). – M. K.'in Ankara'ya varışı (N. I 238; Şapolyo 365; Kansu 497). – Maraş'ta savaşın başlaması. – De Robeck'in raporu : "İstanbul'da bulunan 4.000 İzmirli mülteci İngiliz siyasî ülkülerine tamamen aykırı bir neticedir." (Br. IV 978)

28. M. K.'in Ankara nutku (N. III Ves. 220).

29. M. K.'in tamimi : "Heyeti Temsiliye ile görüşmek için mebusların 5-I'den itibaren Ankara'ya gelmesi rica olunur." (N. III Ves. 214) – M. K.'in 9-VIII günlü azli kararının ilgası hk. İ. K. (Gök. II 270) – M. K.'in Cemal'e Ahmet Fevzi'nin Ali Fuat'ın yerine tayininin reddedildiğini bildirmesi (N. I 249, III Ves. 216.) – İkdam'da Şefik Hüsnü : "Türk amelesi savaşa hazırdır."

30. M. K.'in mebusların Ankara'ya teşriflerini ricası (N. III Ves. 215). – Misakı Millî programının ilk müsveddeleri (N. I 258). – İfham : Batum'da Pontos Cemiyeti. – Rahmi'nin Malta'dan Granville'e kendisinin Harbı Umumi esnasında İngilizlere teveccühünden dolayı 22-XI-1917 günlü teşekkür mektubunu hatırlatması (Foreign Office : "Hakkı var, fakat Rumları tehcir meselesinde suçludur.").

31. Cemal'in M. K.'e şifresi : "En büyük tehlike Türkiye'nin nüfuz mıntakalarına taksimidir. Celâlettin Arif'e bir Fransız-Türk dostluk cemiyetinin kurulması tavsiye edilmiştir." (N. III Ves. 219) – C. Tayyar'ın raporu : "Batı Trakya bir Yunan kolonisidir. Franchet d'E. Doğu Trakya'nın Yunanlılara verilmesi için çalışıyor." (or. 246) – De Robeck'in 24 günlü "L'Entente" 'ın İttihatçıların seçim başarısını tefsiri hk. raporu. – Curzon'un talimatı : "Fransız gazetelerinde Türk Hükûmetinin İstanbul'dan tardı hk. 23-XII günlü projesi neşrolunmuştur." (Br. IV 991) – Slade'in Kastamonu'ya seyahati hk. raporu (or. 1032).

Ocak 1920

1. Cemal'in M. K.'e şifresi : "Meclisi Mebusanın bir an evvel içtimaı elzemdir." (N. I 243) – Tevfik'in De Robeck'e (=De R.) demeci : "Meclisi Millînin başlıca vazifesi sulhu tasdiktir." (Br. 1005) – Refet'in Balıkesir'de Osmanlı Devletinin yıldönümü münasebetiyle nutku (T. İ. H. II 2,40). – Yusuf Kemal'in İstihzaratı Sulhiye Komisyonunda kapitülasyonların ilgası hk. demeci (Teng. 135). – Alemdar : "Biz de millî birliği isteriz, fakat İttihatçılıktan âri olmalı!" – "Peyam-Sabah" gazetesinin 1. sayısı : "Kuvayı Milliye'-nin içyüzü."
2. M. K.'in Hacıbektaş'ta Çelebi Cemaleddin'e tebliği (N. I 238). – T. : "Seçimde İttihatçıların büyük zaferi." – Çiçerin'in Azerbaycan ve Gürcistan'a Denikin aleyhinde bir ittifak teklifi (Br. III 748).
3. Mebusların Ankara'ya gelmesi, M. K. ile görüşmeleri, "Misakı Millî"nin ilk müsveddeleri (N. I 258; Ceb. I 273). – Wardrop'un Tiflis'ten raporu : "İki güruhun (two hordes, yani Bolşevik ve Kemalist!) birleşmesine İngiltere mani olmalıdır." (Br. III 746) – Bolu'da örfî idarenin 4 ay daha temdidi (T. V. 3742).
4. M. K.'in Cemal'e tahriratı : "İngiliz siyaseti tamamen aleyhimiz-dedir. Meclis'te bir Müdafaai Hukuk Grupu elzemdir. Sivas beyan-namesi esasatının bilmüzakere ilânı zaruridir. Mebusları emin bir mahalde toplamak için teşebbüsatta bulunalım." (N. III Ves. 217) – Curzon'un İstanbul'un gelecekteki vaziyeti hk. muhtırası (Br. IV 646). – VI. M.'in başkanlığında asılsız bir Meclisi Vükelâ (or. 1062, 1065). – Ahmet Fevzi'nin Trabzon'dan İstanbul'a dönmesi. – Maraş civarında bir Fransız-Ermeni kıtasının tecavüzü (Ceb. I 288).
5. Şükrü'nün M. K.e raporu : "Franchet d'E. Edirne'ye geldi. Yunan muhibbi olduğu herkesçe malûmdur." (N. III Ves. 249) – İr. Mil. : M. K.'in Ankara ahalisine teşekkürü. – İkdam : M. K.'in Roma'da "Epoca" muhabirine demeci : "Teşkilâtı Milliye kalacak ve daha da tevessü etmeğe devam edecektir." – Dr. Fuat Sabit'in Bakûdan ikinci raporu (K. K. 495). – Meclisi Vükelânın ıslahat kararı (Gök. II 326).
6. M. K.'in Y. Kemal'i Ankara'ya daveti (Teng. 139). – İngiliz Kabine-sinin kararı : "İstanbul Türk kalacak." (7. Curzon'un şiddetli pro-testosu) (Ron. III 270) – Bâbıâli'nin ıslahat ve büyük devletlerden

Ocak 1920

birinin yardımını kabulü hk. muhtırası (Gök. II 327; T. V. 3746; Br. IV 1013, 1061, VII 154 : "null and void"). – Webb'in nüfus mübadelesi hk. teklifi (or. 1009) – K. K.'in Ahmet Fevzi ve Kürt meselesi hk. raporu (Gök. II 319). – İkdam : "Şimdiye kadar 123 mebus intihap olundu, İzmir ve Adana hariç olmak üzere adedi mürettebe 161 dir."

7. Urfa civarında Ali Saib'in Kürtlere demeci (P. du Véou 318). – M. K.'in K. K.'e, Rauf'un sulh konferansına iştirakini sorması (9. cevabı : "faidelidir,") (K. K. 434) – İsveç Elçisi Wallenberg'in itimatnamesini vermesi (T. V. 3743).
8. M. K.'in K. K.'e, Rawlinson'un müzakereye salâhiyetini sorması (14. cevabı : "yoktur.") (K. K. 417) – M. K.'in Ali Saib'e Sivas Müdafaai Hukuk Kadınlar Cemiyetinin Kilis'teki Fransız beyannamesine karşı protestosunu bildirmesi (Véou 78). – Yahya Kaptan'ın esir edilmesi (9. öldürülmesi) (N. III Ves. 209). – T. : Hintli Emir Ali'nin Türkiye lehinde muhtırası. – Emvali metrûke hk. 26-IX-1915 günlü kararnamenin ilgası (T. V. 3747).
9. M. K.'in birkaç mebusa telgrafı : "Kuvvetli bir grup elzemdir." (N. I 247).
10. M. K.'in K. K.'e, Bâbıâli notasının akılsızca olduğu hk. şifresi (K. K. 439) – M. K.'in Batı Cephesi için ilk direktifi. – "Hakimiyeti Milliye" gazetesinin 1. sayısı (hedefi : Milletin iradesini hâkim kılmak). – Milne'in raporu : "Şartları ağır bir sulh (a drastic peace) M. K.'i kuvvetlendirir." (Br. IV 1035). – Curzon'un sulh akdi hk. muhtırası (or. 1016, 1026). – Hadkinson'un İtalyan mıntakasında seyahatı hk. raporu (or. 1076). – Tevfik Paşanın Âyan Reisliğine tayini (T. V. 3747). – Abdülmecid'in hazır bulunduğu P. Loti Cemiyetinin toplantısı. – Yüksek Şûra'nın Gürcistan ve Azerbaycan'ın "de facto" tanınması hk. kararı (Br. II 797). – Versailles Muahedesinin yürürlüğe girmesi.
11. VI. M. rahatsızdır (T. V. 3748). – Rusya'dan gelen Rum göçmenlerinin Türkiye'ye kabul edilmemesi hk. İ. K. (Gök. II 342). – "Karakol" azası Baha Said'in Bakû'daki komünistlerle mukavelesi (K. K. 509, 610, 628; Tunaya 520).– Berthelot'nun sulh projesi : Ayasofya'nın müze haline konulması teklifi (Br. IV 1016-1019). – Percy

Ocak 1920

Cox'un Azerbaycan'ın İran'a ilhakını desteklemesi (or. III 734, 752; Kazemzadeh 267).

12. Meclisi Millî'nin Ali Rıza tarafından açılması, Damat Şerif'in açış nutkunu okuması (T. V. 3748; İnal 2113; T. İ. H. II 2,94). – Ayıntap savaşının başlaması (Karacebe 165). – Montagu'nun Curzon'a muhtırası (16. Vansıttart) (Br. IV 1026, 1037, 1044, 1047, 1060).
13. M. K.'ın Denikin'in yenilmesi hk. yazısı (K. K. 440). – Sultanahmet meydanında Türk İstanbul için miting (Arıburnu 58). –
14. M. K.'in M. VI.'e afiyet temennisi (H. M. s. 3, 6 : Padişahın teşekkürü). – M. K.'in Meclisi Mebusan reisliğine telgrafı. – Yeni İzmir Valisi Emin'in İstanbul'dan İzmir'e gitmesi (İfham 14.).
15. M. K.'in C. Tayyar'a silâhlanmanın ehemmiyeti hk. şifresi (N. Ves. III 250, 293). – İstanbul'da yeni seçim.
16. Bekir Sami, Adnan ve Cami'nin Ankara'ya gelmesi (B. ve A. K. 102). – T. : "Kafkasya'daki hükûmetler çok zayıftır."
17. Urfa kurtuluş savaşının başlaması. – Âli Komiserlerin Cemal ve Cevad'ın azli hk. kararı. – Webb'in raporları : "Defrance mukabil tedbirlerden korkuyor. – Mümkün olduğu kadar süratle sulh akdi çok matlûptur. – Slade'in Kastamonu'ya seyahati." (Br. IV 1032, 1033) – İngilizlerin Eskişehir'de kötü davranışı (Gök. II, sf. IX).
18. Franchet d'E.'nin İstanbul'daki Fransız kıtasını 4 tabura indirmesi. (Br. XIII 13).
19. Heyeti Âyan'da Keçecizade İzzet Fuad'ın, hükûmetin ne yapacağını sorması – Yüksek Şûra'nın Ermenistan'ı "de facto" tanıması (Br. II 925, III 768). – Mareşal Wilson'un demeci : "Bakû elbette düşecek." – Foch'un bir set kurulmasını istemesi. (Br. II 916)
20. Maraş'ta kurtuluş savaşı başlıyor. (T. İ. H. IV 89). – İsmet'in Ankara'ya varışı (K. K. 448; Ceb. I 276; N. I 281). – Üç Âli Komiserin Cemal ve Cevad'ın istifaları hk. notası (21. istifa) (Br. IV 1034; N. I 260). – Milne'in "tehlikeli şahısların" Malta'ya sürülmesini talebi.
21. Salih'in Harbiye Nezareti vekilliğine tayini (T. V. 3757). – Söke'de miting (Yeni Gün 28-II). – Yüksek Şûra'nın son toplantısı (Br. II 80, IV 1068, I 1072).

Ocak 1920

22. "Felâhı Vatan" grupunun gizli toplantısında Hüsrev'in M. K.'in "Misakı Millî" metnini okuması (Hamdullah Suphi, Dağ yolu 223) (Rauf'un kararıyle sonradan Ankara'ya gönderilmiştir : Bıyık. 77). – Meclisi Mebusanın M. K.'e teşekkür telgrafı (H. M. s. 3, 6). – M. K.'in yeni bir İngiliz tecavüzü halinde bütün mebusları Ankara'ya daveti : "Meclisin vazifesi Anadolu'ya geçmek ve iradei milliyeyi deruhde etmektir." (K. K. 453; N. I 266). – M. K.'in tamimi : "İngilizlerin Cemal'in istifasını talebi memleket idaresini ellerine aldıklarına delâlettir." (or. Ves. III 222). – Başka telg. : "Rauf tevkif edilirse İngiliz kontrol subayları tevkif edilecektir." – K. K.'e şifresi : "Rawlinson'u kaçırmamak için tedabir ittihazını rica ederim." (or. 226) – Curzon'un "Kemalist-Bolşevik işbirliğini önlemek için" Amerika'nın yardımını istemesi (Br. II 959, IV 1069; Cmd. 586). – Tunalı Hilmi'nin teklifi üzerine Azerbaycan Hükûmetine tebrik telgrafı (Z. C. 22.). – M. K.'in 20-I günlü notanın metnini istemesi. Ali Rıza'nın cevabı : "Âli Komiserler istifamı talep ettiler." (N. I 264; K. K. 452)

23. K. K.'in Rawlinson ile görüşmesi hk. raporu (H. T. V. 310; Gök. II 305). – Darülfununda, Abdülmecid'in hazır bulunduğu, P. Loti şerefine konferans, Süleyman Nazif'in nutku (Gaillard 106). – İkdam : "Büyük dostumuz." – L'Oeuvre : P. Loti'nin Millerand'a açık mektubu (Yeni Gün 1-II). – İfham : Müfide Ferid'in kitabı : "L'amant de Constantinople." – Chrysanthos'un Tiflis'ten Trabzon'a dönmesi (Gök. II 250). – Curzon'un Washington'a sulhun gecikme sebebini anlatması (Br. IV 1069, 1080).

24. Rauf'un M. K.'e telgrafı : "(Maïssa) Türk muhibbidir. Söylediğine göre müşterek nota Milne'in ültimatomu üzerinedir. Kuvayı Milliyenin gösterdiği sükûnet ve metanet İngilizleri çıldırtıyor. Sürat ve şiddetle talimat bekliyorlar." (N. III Ves. 229) – Felâhı Vatan grupunun M. K.'den ademi müdahaleye dair cevap istemesi (or. 227). – Mebus heyetinin Y. Vezirof'u tebriki. – Mustafa Reşid'in De Robeck'e Maraş ve Urfa'daki Fransızların zulümlerini protestosu (Br. IV 632) (31. bir daha : Fransız üniformalı Ermenileri).

25. M. K.'in Fransızlara karşı çete muharebesi (guerilla) hk. talimatı (H. T. V. 383; Selek II 15). – VI. M.'in Cemal ve Cevad'ın istifalarını

Ocak 1920

kabulü (T. V. 3761). – K. K.'in Rawlinson'un sulh hk. fikirlerini M. K.'e bildirmesi (K. K. 419).

26. Meclisi Mebusan muvakkat reisliğine Celâlettin Arif'in seçilmesi. – P.-S.'ta Ali Kemal : "Arslanlar kedi oldu."

27. Köprülülü Hamdi'nin Akbaş deposuna baskını (N. III Ves. 239; Br. IV 1085). – Rauf'un M. K.'e Misakı Millî hk. raporu (or. 232; Y. T. III 243). – Ali Rıza'nın K. K.'e Rawlinson ile görüşmelerinde dikkat tavsiyesi (K. K. 420).

28. Meclisi Mebusanın gizli toplantısında Misakı Millî'nin imzası (Aylık Ansiklopedi 1944, s. 3, 92). – Rauf'un M. K.'e İstanbul'daki Heyeti Temsiliye azalarının muhtemel tevkifi hk. raporu (N. I 269). – Başka raporu : "İngilizler Tevfik'e Meclisi Milliyi toplamamalı idiniz" demişler. Cevabı : "Fesih ve tatil hukuku padişahidendir." (or. III Ves. 230).

29. Reşat Hikmet'in İsviçre'den dönmesi. – Bristol'un azınlıklar üzerindeki Türk hakimiyetinin ilgası hk. raporu (Evans 270).

30. M. K.'in Rauf'a meclisin feshi ihtimali hk. ihtarı (N. Ves. III 231). – Darülfünunda Azerbaycan şerefine merasim (Pinon, Reconstruction 329; T. 19-II). – Albayrak : Bolşeviklerin Derbend'i işgali.

31. Reşat Hikmet'in Meclis reisliğine seçilmesi, istiklâl ve millî birlik istemesi (Vakit 1-II). – De R.'in Wallenberg'e notası : "Almanya ile ticaret müttefik veya tarafsız limanlardan yapılabilir."

Şubat 1920

1. Reşat Hikmet'in Mecliste VI. M. ve Abdülmecid'in huzuruna kabul edildiğini bildirmesi. – Dürrizade Abdullah'ın meşihat müsteşarlığına tayini. – İzmire Doğru : Mehmet Akif'in mev'izası. – Samsun'da Maraş için miting (Umur 9).

2. Teşkilâtı Milliye ile bir modus vivendi'nin hükûmet tarafından hazırlanması. – Salter'in Gümüşhacıköy'e seyahatine dair bir Türk raporu (Gök. II 311).

3. Mustafa Fevzi'nin Harbiye Nezaretine tayini (T. V. 3768). – Teğmen Sait Şahin'in Kilis civarında başarısı (Üzel 16). – Defrance'ın M. K.'in savaşa çağrısından şikâyeti. – Şehzade Sabahattin'in programı (Yeni Gün 6.).

Şubat 1920

4. De R.'in raporu : "Gouraud'nun Maraş savaşından şikâyeti." (Br. IV 631). – Millerand'ın Osmanlı sulh delegasyonunun davetini istemesi : "Sulhun imzası ve tasdikli suretlerin mübadelesi Paris'te olmalıdır." (!) (or. 1085) – Konya'da "Halka Öğüt" gazetesinin kapatılması (Gök. II 314). – 9.8.1919 günlü İradenin tashihi hk. İrade (metni : Belleten XXXII 456).
5. M. K.'in Bolşeviklerle anlaşma hk. talimatı (or. 352; H. T. V. 388). – İkdam : Topçıbaşef'in Türk-Azerbaycan anlaşması istemesi. – Ryan'ın Ali Rıza'ya M. K.'i şikâyeti (Br. XIII 4). – T. : "Akbaş baskınından dolayı Maçka deposu işgal edildi."
6. M. K.'in Doğu Cephesinde seferberlik hazırlığı hk. talimatı (T. İ. H. III 56; K. K. 465). – Rauf'un raporu : "(9-VIII) günlü İradenin tashihi hk. İrade çıkmış, yalnız Takvimi Vakayi ile neşredilmemiştir." (N. III Ves. 233). – De R.'in raporları : "Maraş ve Akbaş hadiselerinden dolayı Milne tahşidat istiyor. – Ademi müdahale politikasından vazgeçilmesini tavsiye eylerim." (Br. IV 1085; XIII No. 1; krş. H. M. s. 7 ve Kansu 582).
7. Felâhı Vatan grupunun heyeti merkeziyesi 9 şahıstan ibarettir. (Yeni Gün 8.) – Odesa'nın düşmesi (K. K. 472). – Amiral Kolçak'ın öldürülmesi.
8. Ayıntap ve Urfa'nın kuşatılması (Ceb. I 296). – Yeni Ali Rıza Kabinesi (T. V. 3772). – Açıksöz : Azerbaycan şerefine Kastamonu mitingi.
9. M. K.'in Erzurum mebusluğunun tasdiki. – Ali Rıza'nın program nutku (N. III Ves. 235; Br. IV 1088). – Meclisin itimat beyanı.
10. İsmet'in M. Fevzi'nin arzusu üzerine Ankara'dan İstanbul'a dönmesi. (K. K. 460; N. I 281; Kansu 534). – İngilizlerin hazırladığı Türk harp mücrimleri listesinin Almanya Hükûmetine verilmesi.
11. Fransızların Maraş'tan çekilmesi.
12. Kuvayı Milliyenin Maraş'a girmesi. –"Anglo-Ottoman Society" nin muhtırası (Gaillard 93; E. I. 3). – İlk Londra Konferansı. – İngiliz-Rus esir mübadelesi hk. Kopenhag mukavelesi (Cmd. 587).
13. De R.'in Konya'da bulunan Campbell'in din adamlarının ecnebilere karşı hareketlerini bildirdiği hk. raporu (Br. XIII 2).
14. Londra Konferansında Cambon'un demeci : "Anadolu'da Sultan Millî Fırkanın Reisi olursa (!) kargaşalık' çıkar. – L.

Şubat 1920

George : "İzmir Yunanistan'a ilhak olunmalıdır. Venizelos ömrü boyunca İtilâf Devletlerinin sadık dostu oldu." – Türkiye'nin İstanbul'dan mahrum edilmiyeceğine dair karar (Br. VII 6). – Ali Rıza'nın tamimi : "Meclisi Umumî âmali milliyenin tecelligâhı münferidi olduğundan iradei milliye namına idarei kelâm ve serdi metalibe artık mahal ve imkân kalmadı." (N. I 271). – Dorotheos'un L. George'a İstanbul için Yunan mandasını teklifi (Br. VII 507). – M. Müfid'in M. K.'e "Felâhı Vatan" hk. mektubu (Kansu 543; cevap (25./26.): N. I 280).

15. M. K.'in Halep'teki millî teşkilâta Araplarla işbirliğine dair talimatı (K. K. 477). – İfham : Felâhı Vatan'ın programı.
16. Ş. Turgud'un Genel Kurmay Başkanlığına tayini (T. V. 3780). – Anzavur'un Biga'da yeni isyanı (17. Köprülülü Hamdi'nin şehadeti : T. İ. H. VI 30) (N. I 281, II 8). – Curzon'un De R.'e İstanbul'a dair kararı bildirmesi (Br. XIII 3). – Şeref'in (Edirne) İzmir işgalinde gösterilen ihmalden dolayı Damat Ferit hükûmetinin muhakeme edilmesi hk. teklifi (İfham 25.). – Berthelot'nun demeci : "Pontos Devleti yalnız % 5 Rumdan ibaret olduğu için gülünçtür." (Br. VII 84)
17. Şeref'in teklifi üzerine Ahdı Millî Programının bütün parlamentolara ve basına bildirilmesi hk. Meclisi Mebusanın kararı (Z. C. sf. 114) – M. K.'in tamimi: "Teşkilâtı milliye vatanın her köşesinde kurulmalıdır.."(N. I 272) – Curzon'un demeci: "Türkler yabancı menfaat mıntakalarını hiçbir zaman kabul etmiyecekler. Bunun için çıkarsız bir karar (self-denying ordinance) yeğdir." (Br. VII 99) – Bombay'daki "All India Khilafat Congress" in Türkiye lehinde beyannamesi.
18. De R.'in Ali Rıza'ya 14-II günlü kararı bildirmesi (Br. VII 26, XIII 13). – İzmir'de Yunan tahşidatı. – Halil Paşanın ordudan tardı (T. V. 3784). – İzmire Doğru : Halil'in kumandasındaki Azerbaycan kıtaları Zengezur'u kurtardı. – (18.?) Mazhar Müfid'in VI. M.'in huzuruna kabulü (Kansu 538; krş. İleri No. ?).
19. Rauf'un M. K.'e telgrafı : "Ali Rıza Felâhı Vatan toplantısında Kuvayı Milliyenin ikinci bir hükûmet şeklinde görünmemesini (rica etti). Zatı Şahanenin hükûmete Meclisten ziyade hâkim olduğunu söyledi." (N. III Ves. 236; 237 : 20-II günlü M. K.'in tamimi). – De R.'in Safa'dan Milne hattına riayet edilmesi hk. talebi (Br. XIII

Şubat 1920

6). – Safa'nın cevabı : "Osmanlı Hükûmeti M. K.'den çok farklıdır." – Sivastopol'da Anadolu'dan gelen iki subayın tevkifi (T. 2-III). – L'Oeuvre'de P. Loti : "Türkiye Türklerindir." (Yeni Gün 1-III)

20. Reşat Hikmet'in VI. M.'in Meclisi açış nutkuna cevap vermesi. – Fransız Parlamentosunun Millerand'dan Fransa'nın Doğudaki hukukunun hıfzedilmesini istemesi.
21. M. K.'in Rauf'a cevabı : "Hükûmetin Kuvayı Milliyenin muhafazasına taraftar olup olmadığının kat'i olarak bildirilmesi lâzımdır." (N. I 278) – Fremantle kumandasında İngiliz filosu ile yeni kıtanın İstanbul'a gelmesi (Luke I 162). – 23 İngiliz mebusunun Türk İstanbul lehinde beyannamesi (T. 23.) – Alemdar'da M. Sabri : "İttihatçılar Bolşeviklerle anlaşmak istiyorlar." – İstikbal'de Faik Ahmet : "Ne Azerbaycan ve ne de Gürcistan Bolşevik tufanını durduramazlar."
22. Açıksöz : "Kızıl tehlike."
23. K. K.'in Heyeti Temsiliyenin dağılmasını tavsiyesi (N. III Ves. 238). – İngiliz kuvvetlerinin karaya çıkarılması. – 23-XII-1918'den 12-I-1920'ye kadar ısdar edilen 240 kararnamenin listesi (T. V. 3783). – Celâl Nuri'nin Kanunu Esasinin 36 ncı maddesinin suiistimalinden dolayı kaldırılması hk. takriri.
24. Reşat Hikmet'in Misakı Millî metnine eklenen mektubu (Ahmet Rıza, Echos 26; Ziemke 113). – Curzon'un Venizelos'a Anadolu içerisine ilerlemekten sakınmasını ihtarı (Br. XIII 7).
25. Tevfik'in VI. M.'e Heyeti Âyanın cevabını vermesi. – Curzon'un demeci : "Türklerin davranışı günden güne daha tehdit edicidir." (Br. VII 47) – Londra Konferansının serbest şehir Batum hk. kararı (or. 255). – İkdam : "Biga'ya bir tahkik heyeti gönderildi." (27. İkdam : "Çok karışık bir mesele."; (krş. N. III Ves. 239; Hamdi'nin şehadeti or. II 281).
26. Alemdar : "Şeyhülislâm'dan Bolşevizme karşı bir fetva istendi." (krş. K. K. 511; H. T. V. 554) – Yeni Gün : "Kürt Teali Cemiyetine niçin izin verildi?"
27. İzmire Doğru : "1-V 'ın düğün günü olması hk. İrade".
28. Reşat Hikmet'in ölümü (T. V. 3789). – Meclisi Mebusanda Malta hk. şiddetli münakaşa. – Curzon'un M. K.'in Erzurum Valiliğine

Şubat 1920

tayini hk. rivayete inanması (!) (Br. VII 300, 411). – Rouen'dan gelen Kardinal Dubois'nın Galatasarayı ziyareti.

29. De R.'in hızlı ve kesin bir hareket (a prompt and decisive action) teklifi (Br. VII 377, XIII 20).

Şubat. "Echo de l'Islam" gazetesinin 1. sayısı (Dr. Nihat Reşat).

Mart 1920

1. Kâhta'dan Kürtlerin Şerif Paşaya ve Silvan'dan hakın Boğos Nubar'a karşı beyannameleri (T. V. 3793).
2. Âli Komiserlerin Maraş ve Milne hattı hk. yeni notası (N. Ves. III 242). – Bristol'un Rauf'a Amerika'nın çekilmesi hk. demeci (K. K. 513).
3. Ali Rıza Kabinesinin istifası (İnal 2113); Rauf'un raporu : "2 günlü notadan dolayı" (N. III Ves. 241). – Başka rap. : "Celâlettin Arif VI. M.'in huzuruna kabul olunup Kuvayı Milliyece kabul edilecek bir hükûmet tavsiye etti." (or. 242) – K. Vasıf'ın yeni bir Ferit Kabinesi ihtimali hk. raporu (or.) – İsmet'in M. K.'e Bolşeviklik aleyhinde fetva çıkarıldığını bildirmesi (or. I 282). – Yunanlıların Bozdağ'ı işgali (or. 283). – M. K.'in K. K.'e Baha Said'in Bolşeviklerle ittifak mukavelesi hk. cevabı (K. K. 509). – Valilere tamim : "Ermenilere karşı iddia edilen tecavüzlere dair malûmat veriniz!" (T. V. 3794) – Danimarka Elçisi Rendell'in VI. M.'in huzuruna kabulü. – L. George'un demeci:' 'Türkler yalnız karşı konulmaz bir kuvvet vasıtasiyle (through irresistable force) akıllanır (brought to reason)." (Br. VII 363). – VI. M.'in meb'uslara selâmı (N. III Ves. 242; Kansu 546).
4. M. K.'in VI. M.'e "âmali milliyeyi bihakkın tatmin edebilecek Heyeti Vükelânın teşkilini" ricası (N. I 285). – M. K.'in Meclisi Mebusanın takviyesi için tedbir istenmesi hk. tamimi (or. III 244). – M. K.'in K. K.'e Bolşeviklik aleyhinde fetva çıkarıldığını bildirmesi (K. K. 511). – C. Arif'in Meclis Reisliğine intihabı. – Âyan Meclisinde Abdurrahman Şeref'in demeci : "Hükûmetin Maraş meselesinde mesuliyeti yoktur." – İzzet Paşanın demeci : "Türkiye belki Van ve Bitlis vilâyetlerinin bir kısmını Ermenistan'a bırakabilir." (T. 15.) – De R. ve Defrance'ın millî liderlere karşı sert tedbirlerin lüzumu üzerinde anlaşmaları (Br. XIII 10).

Mart 1920

5. De R.'in raporu : "M. K.'i ve ayni zamanda Müttefikleri tatmin edemediği için Ali Rıza istifa etti." (or. 12). – Başka rap. : "Âli Komiserler bir iki resmî binanın işgaline karar verdiler." (or. 10) – Derby'nin raporu : "Fransa Hükûmeti müşterek harekete razıdır." (or. 11) – L. George'un demeci : "M. K. âdi bir çeteci (ordinary bandit or robber chieftain) değil, fakat Erzurum Valisidir." (!) (Br. VII 411). – Curzon'un itirafı : "Onun derdesti imkânsızdır." – İmperiali : "Mebusların başka bir yerde toplanması muhtemeldir." – Curzon'un Milne ve Wilson'un Franchet d'E. tarafından küçük düşürüldüğü hk. demeci (Br. XIII 13). – Paléologue'un sonu olmayan bir hareketten sakınılmasını ihtarı. (or. 11) – VI. M.'in C. Arif'e demeci : "Millet ile aramızda bir vifakı tam mevcuttur." (Vakit 7.)
6. C. Arif'in VI. M.'e maruzatı : "Her taraftan yüzlerce telgraf geldi." (N. I 286, III Ves. 245; Kansu 549). – Rauf'un raporu : "Ferit Paşanın iktidara getirilmesi uzak değildir." (or. 287) – Cami'nin Felâhı Vatan reisliğine intihabı. – Ermenilerin öldürülmesiyle ilgili resmî tekzip (T. V. 3793). – Bristol'un Kilikya'da Fransızların alçakca zulümleri hk. raporu (Evans 271).
7. De R.'in raporu: "Üç Âli Komiser şartları ağır bir sulhun ancak zorla kabul ettirilebileceğine inanıyorlar. Müttefikler her halde İstanbul'da kuvvetli olmalıdır." (Br. XIII 14). – Dr. Fuat Sabit'in Dağıstan hk. mektubu (K. K. 520).
8. Salih Hulûsi Kabinesi (T. V. 3796; İnal 2123). – De R.'in Luke'e 16-III'a ait beyanname hazırlaması için emri (Cities II 71). – K. K.'in M. K.'e millî bir hükûmetin kurulması ve Bolşeviklerle temas tavsiyesi (K. K. 515). – Faysal'ın Suriye Kıralı seçilmesi.
9. Venizelos'un demeci : "M. K.'in hareketi sırf bir blöf olup Yunan ordusu ile silinebilir." (Br. XIII 18) – De R.'in raporu : "Sulh, prensiplerimize uygun olsun. İzmir'in Yunanistan'a ilhakı millî hakimiyet esasına tamamen aykırıdır (flagrant violation), şanımız tehlikededir (our good name is at stake). (or. 17) – Gaulis'in Lyautey'ye aracılık ricası (Ayhan 23).
10. *Londra*'da : İstanbul'un resmen işgaline karar verilmesi. Scialoja : "Meclisi Mebusan Anadolu'da toplanıp daha büyük bir tehlikeye sebep olabilir." Venizelos : "Yunan ordusu bir hafta içinde

Mart 1920

M. K.'in kuvvetlerini dağıtabilir. Türkler harpten bıkmışlardır." (Br. VII 55) – L. George : "Franchet d'E. mümtaz bir general olmakla beraber sonderece nezaketsizdir (deplorably deficient in tact)." (or. 56) – Lordlar Kamarasında Curzon'un İstanbul'un işgalini iması. – Balıkesir'de dördüncü Kongre (T. İ. H. II 2, 35).

11. M. K.'in Rauf'a Whittal'in Ankara'dan ayrılışını ve İstanbul'un işgalini beklemesini bildirmesi (N. I 292). – M. K.'in Bolşeviklere ayrı bir heyet göndermek gerekli mi diye sorması (K. K. 518). – Rauf'un M. K.'e Kuvayı Milliye reislerinin beklenen tevkifi hk. telgrafı (Ceb. I 306).
12. M. K.'in Rauf'a şifresi : "Meclisin nihayete kadar cesurane vazifesine devamı pek nafi ve parlaktır. Ancak sizlerin hemen buraya gelmeleri elzemdir." (N. III Ves. 255) – K. K.'in Halil'e Azerbaycan'ın Bolşeviklere mukavemetinin Türkiye için zararlı olduğuna dair mektubu (K. K. 523). – Erzurum'da 1918 yılında kurtuluşunun yıldönümü merasimi (Albayrak 15.).
13. Curzon'un De R.'e İstanbul'un işgali hk. talimatı, Fransızlardan işbirliğini istemesi (Br. XIII 21-22). – Rauf'un M. K.'e telgrafı : "Meclisin İngilizler tarafından basılışında ... burada kalıp vicdan borcumuzu yapacağız." (Y. T. III 274) – İtalyanların Konya'dan ayrılışı (Pace 214). – Öğüt (Konya) : "Yeşil ve Kızıl orduların Azerbaycan'ı işbirliğine daveti, Çiçerin'in Anadolu'ya geçiş hakkı istemesi, Müsavat hükûmetinin kudretsizliği." – Defrance'ın başkanlığında Fransız Dilini Propaganda Cemiyetinin toplantısı (Alliance Française pour la propagande de la langue française)
14. İstanbul'da katliâm söylentisinin tekzibi (T. V. 3800). – Meclisi Vükelâda Milne'in örfî idare ilân edeceği hk. şayianın bildirilmesi (H. T. V. 524). – Demirci Mehmet Efe'nin beyannamesi (İzmire Doğru 17.)
15. Üç Âli Komiserin ertesi günkü beyanname için kararı (Br. XIII 28-29). – Mareşal Wilson'un Türkiye'deki vaziyet hk. muhtırası : "Meclisi Millînin Anadolu'ya kaçması beklenebilir." (or. 23) – General Wilson'un 44 Türk milliyetçisini tevkif ettirmesi. – Yeni Gün: "Polis Müdürü Mehmet Nurettin ile müttefik polisin asayişin ihlâlinden sakınılmasını ihtarı." – M. K.'in K. K.'e beklenilen işgali bildirmesi (K. K. 526).

Mart 1920

16. *İstanbul:* Üç Âli Komiserin İstanbul'un muvakkat ve inzibatî işgali hk. notası (occupation provisoire et disciplinaire); Ledoulx' nun VI. M.'in huzuruna kabulü (Luke, Cities II 72); Ryan'ın Salih ile görüşmesi; Wilson'un 4 beyannamesi : 1) Resmî Tebliğ, 2-3) İstanbul ahalisine beyanname ve ilân, 4) İstanbul'dan vizesiz seyahatlerin men'i hk. ilân (Söyl. III 327; N. I 297). – Hükûmetin "cümlenin kemali sükûn ile iş ve güçleriyle meşgul olmaları" nı tavsiyesi (T. V. 3803). – Şehzadebaşı hadisesi : 6 Türk neferinin şehit edilmesi, Kemalettin Sami'nin raporu (H. T. V. 495); Manastırlı Hamdi'nin M. K.'e telgrafı (N. I 294). – Rauf'un VI. M.'in huzuruna kabulü (Türkg. 259; Y. T. III 276). – Sonra onun, K. Vasıf, Faik, Şeref ve Numan Usta'nın Mecliste tevkif olunup Malta'ya götürülmesi. – Milne'in Franchet d'E.'nin iştirak talebini reddetmesi (Kayser 61; Pech 116). – De R.'in raporu (Br. XIII 24). – Salih'in protestosu (or. 27, krş. Gaillard 145, 156; Graves 329, H. Edib 64, 72 : "Milne'e minnettar olmalıyız.")

Ankara: M. K.'in beyannamesi : "Devleti Osmaniyenin yedi yüz senelik hayat ve hâkimiyetine hitam verildi." (N. I 299) – Tamimleri (or. 296, III Ves. 255). – K. K.'e talimatı : Rawlinson ve Campbell'in tevkifi (K. K. 449, 529, 533, 536; H. T. V. 667; Rawl. 287). – Muhtelif vasıtalarla gönderilen protestosu (N. I 298).

Başka yerlerde: Londra'da Bonar Law'ın demeci : "Hiçbir askerî hareket istemeyiz." (T. 17.) – Erzurum'da Rawlinson'un tevkifi (K. K. 531). – İzmit'te İngiliz kumandanının Mutasarrıf Suat ile görüşmesi (N. III Ves. 256). – Edirne'de C. Tayyar'ın bağımsızlık beyannamesi (Br. XIII 25).

17. M. K.'in İslâm âlemine beyannamesi (T. İ. H. II 2, 359); Vilâyetlere tamimi (N. I 299); Meclisi Müessisan hk. müsveddesi (K. K. 544). – Fevzi'nin Shuttleworth'a protestosu (H. T. V. 499). – VI. M.'in Hüseyin Kâzım ve Mecdi'ye demeci : "Ben istersem Rum Patriğini de Ermeni Patriğini de, Hahambaşıyı da Sadarete getiririm." (Türkg. 261). – İsmet, Saffet ve C. Arif'in Üsküdar'da Özbekiye Tekkesinde saklanması (18. H. Edip ile Adnan : H. Edib 65) (Ulus 12-IV-1968; Kansu 557). – Alemdar : "Yaşasın Kuvayı Milliye." – İngiliz kontrol kıtalarının Afyon ve Eskişehir'den

Mart 1920

çekilmesi. – K. K.'in Halil ve Nuri'ye Azerbaycan'ın Bolşevik rejimini kabul etmesini tavsiyesi (K. K. 538).

18. Meclisi Mebusanın son umumî celsesi, Rıza Nur'un talik takriri. – Erzurum'da protesto mitingi (K. K. 549).

19. M. K.'in "salâhiyeti fevkalâdeyi haiz bir meclis" in intihabı hk. tamimi (N. I 301; Belleten XXI 483). – Mareşal Wilson'un Venizelos'a demeci : "Yapyalnız savaşmalısınız." (Bayur 44) – L. George'un Hint Hilâfet Komitesini kabulü (Larcher 483).

20. M. K.'in Anadolu Demiryoluna vaz'ıyed emri (Onbeşinci Yıl Kitabı IX). – Mahmud'un Eskişehir'in boşaltılmasını Hart'dan istemesi (T. İ. H. II 2,80). – Vakit: "Avam Kamarasında Greenwood'un Malta mevkufları hk. demeci. – T. : Asılsız Cevat – Kerimof mukavelesi (5-IV Y. Vezirof'un tekzibi). – J.d. Débats : "Çeteci M.K.".

21. Vakit'te Ahmet Emin'in son başmakalesi : "Hakikat taraftarlığı" : Manchester Guardian 26-II. – Yunus Nadi'nin İstanbul'dan ayrılışı. – Öğüt (Konya) : Demirci Mehmet Efe'nin müftülere ahlâkın teşvikini tavsiyesi.

22. Felâhı Vatan grupunun vaziyeti tahkik etmek için Ankara'ya bir heyet gönderilmesi hk. kararı. – H. Kâzım ve Abdülaziz Mecdi'nin VI. M.'in huzuruna kabulü. – Son Osmanlı kanunu olan Evkaf bütçesi (T. V. 3810). – K. K.'in Ermeni Başkumandanlığına, tecavüzlerini protestosu (T. İ. H. III 283). – Rawlinson'un arabuluculuk teklifi (K. K. 591). – Hintli kıtasının Akhisar'ı işgali (London Gaz. Suppl. 7-I-1921, 164). – Defrance'ın komisyonlardaki Fransızlara eşit hak istemesi (Br. XIII 30). – Balıkesir Kongresi (Selek I 89, 115). – Karabağ'da Ermeni-Azerbaycan savaşları. – Konya'nın İstanbul işgalini protestosu (Öğüt 23).

23. Salih'in (Omurtak) İstanbul'dan ayrılışı (Teng. 140; Ceb. I 331). – T. : Nitti'nin insaflı bir sulh istemesi.

24. Şakir Nimet'in M. K.'e Araplarla işbirliği teklifi (H. T. V. 342, 344; Gök. II 383).

25. De R.'in raporu : "Sulhun geciktirilmesine tamamen karşıyım." (most strongly against further delay) (Br. XIII 32). – C. Arif'in VI. M.'in huzuruna kabulü. – Fevzi'nin İzzet'e Shuttleworth'un harb tehdidini bildirmesi (Ceb. I 333). – P.-S. : "Sadaret makamı

Mart 1920

D. Ferid'e teklif edildi." – Romanos'un Venizelos'a Fransa'nın kendi menfaatini feda etmiyeceğini bildirmesi (Matin 2-XII-1922).

26. Üç Âli Komiserin M. K.'in tanınmamasını talebi (31.başka bir nota) (Br. XIII 36; Pech 120). – Salih'in Ankara'ya giden heyet ile görüşmesi (Türkg. 184; Türk Bilik Revüsü s. 8). – P.-S. : VI. M.'in adalet ümidi. – Denikin'in Novorosisk'ten ayrılışı.

28. Y. Kemal'in M. K.'den mülâkat ricası (Teng. 140). – K. K.'in M. K.'e raporu : "Ermenilere karşı taarruza geçmek 15-IV günü mümkündür." (T. İ. H. III 58; H. T. V. 684). – Teğmen S. Şahin'in Elmalı'da şahadeti (Üzel 20). – Fransız kıtasının Ayıntab'a girmesi. – Sterghiades ve Paraskevopulos'un İzmir'de Rum askerlerine andiçirmesi.

29. Y. Kemal'in M. K.'e telgrafı : "Biz kat'iyyen heyeti nasiha değiliz." (Teng. 142) – Salâhattin (Sivas)'in M. K.'e raporu : "Samsun'daki 15. Fırkanın maneviyatı bozuktur." (M. K. I 306) – Forbes'in Amasya'dan çıkarılması (or. 307; T. 8-IV).

30. De R.'in raporu : "26 ve 31-III günlü notalarımız ile Bâbıâli'den M. K.'in hareketini kınamasını talep ettik." (Br. XIII 36; İnal 2124; Z. C. I 91). – Curzon'un demeci : "Londra Konferansı yedi haftadır dev gibi çalıştı." (!) (or. 35) – Alemdar : "Hâlâ 90 kadar mebus encümenlerde çalışmaktadır."

31. Lüleburgaz Kongresi (Bıyık., Trakya I 215). – Milne'in Ayasofya'nın tahribinden korkması (Br. VII 735). – Topçıbaşef'in Batum ve Kars'ın Azerbaycan'a ilhakını istemesi (or. 734). – P.-S.'ta Kürt Teali Cemiyetinin beyannamesi : "Teşkilâtı milliyeye aldanmayınız! Bolşeviklerin kafasını taşıyan yurtsuz serserilerdir. Hılâfet ve Saltanata bağlılıktan ayrılmayınız!"

Nisan 1920

1. R. Nur, Y. Kemal, Hüsrev, Cami, Y. Nadi, H. Edib'in Ankara'ya varışı. – Safa'nın Lamb'a kabinenin istifa niyetini bildirmesi (Br. XIII 42). – Mareşal Wilson'un sulhun tadil lüzumu hk. demeci (or. 40). – Halil'in Bakûdan Karabağ'a gitmesi (K. K. 604). – Kastamonu'da yeni Meclis için seçim (Açıksözcü 43). – Âyan Meclisinin Kanunu Esasinin 36. maddesinin tefsire muhtaç olmadığı hk. kararı (T. V. 3816).

Nisan 1920

2. C. Arif'in Ankara'ya varışı (İr. Mil. 8.). – Salih Kabinesinin istifası. – Reşit Akif Paşanın ölümü. – De R.'in İngiliz para yardımının bittiği hk. Wrangel'e nota vermesi (Hurwicz II 243).
3. Wilson'un Harbord raporunu Senato'ya vermesi (U. S. II 841).
4. Kılıç Ali'nin Ayıntab'a varışı (Üzel 25). – P.-S. : "Heyeti Tenviriye Ankara'da." – Curzon'un demeci : "Franchet d'E. ile işbirliği imkânsızdır." (Br. XIII 43).
5. Dördüncü D. Ferit Kabinesi; Beyanname : "Sulh ve sükûnet!"; Hattı Humayunun bir İngiliz subayı önünde okunması (T. V. 3820; İnal 2051; Gaillard 166). – Heyeti Âyanın son celsesi. – De R.'in D. Ferid'in M. K. aleyhinde beyannamesi hk. raporu (Br. XIII 45). – Başka rap. : "Joffe'ye ticaret mümessilliği için izin verilebilir mi?" (14. cevabı : "Hayır!") (or. 44, 49). – Grahame'ın raporu : "Franchet d'E. uzun bir mezuniyet aldı." (or. 47) – Lindsay'ın raporu : "Amerikan basını Harbord'un raporunun hulâsasını neşretti." (or. 46) – Denikin'in İstanbul'a varıp Wrangel'e kumandanlığını vermesi. – Dr. Fuat Sabit'in Bakû hk. raporu; K. K.'in tamimi : "Azerbaycan Bolşevizme meyletmektedir." (K. K. 600, 609).
6. C. Arif'in "Mebusanı millet'e beyannamesi"; İstanbul'daki mümessillere protestosu (İr. Mil. 8; H. M. s. 20.) – Anadolu Ajansı'nın (A.A.) kuruluşu (H. T. V. 19). – Franchet d'E.'nin C. Tayyar ile Edirne'de görüşmesi (T. İ. H. II 2, 257).
7. Usubekov'un Luke'e demeci : "Halil ile Nuri burada millî kahraman olarak takdir olunuyorlar." (Cities II 108) – D. Ferid'in De R.'e Anzavur'un başarılarını anlatması (Br. XIII No. 48).
8. M. K.'in tamimi : "Düşman süngülerine dayanan D. Ferit Kabinesini tanımıyoruz." (İr. Mil. 12.) – Bekir Sami ile Hamdullah Suphi'nin Ankara'ya varışı (or. 12.) – Belemedik savaşı (T. İ. H. IV 140) – Adapazarında Kuvayı Milliyeye karşı gösteri (N. I 307). – Le Stamboul : 2-IX-1919 günlü gizli mukavelenin resmen tekzibi.
9. İsmet'in Ankara'ya varışı (T. İ. H. II 2, 165, 339).
10. Müttefiklerin isteği üzerine Dürrizade Abdullah'ın fetvası (Br. XIII 50; Revue des Études Arméniennes I 3). – Rüştü'nün raporu : "Moskova'ya bir heyet gönderilmesi matluptur." (K. K. 612).

Nisan 1920

11. Fetvanın ilânı (T. V. 3824; Bıyık. I 57; II 82, Simavi 265, 269; Rey 284; İnal 2056; K. K. 636; Br. XIII 144; Ostrorog 55). – D. Ferid'in "yalancı milliyet dâvasiyle şahsî ihtiraslarına vatan ve milleti feda edenlere" karşı beyannamesi; VI. M.'in Hattının tekrar ilânı : "Milliyet namı altında ika edilen iğtişaşat" (Bıyık. II 85; Selek I 70). – Anzavur'a Paşa rütbesinin verilmesi (H. M.s. 13.). – Meclisi Mebusanın feshi hk. İrade (T. V. 3826; İnal 2057, K. K. 607). – VI. M.'in Ankara, Sivas, Erzurum, Konya, Amasya ve Kastamonu'da doğum günü merasimi (İr. Mil. 12.; Açıksöz 11.; Öğüt 9.; T. 19.; İkdam 7-V). – M. K.'in Bolşeviklerle münasebet tesisi lüzumu hk. şifresi (K. K. 620). – M. K.'in Kâzım ve Bekir Sami'ye Anzavur'a karşı savaş direktifi (H. M. 17.) – Pozantıdaki Fransızlara, teslim olmalarını teklif (T. İ. H. IV 140). – P.-S.'ta Ali Kemal : "Yalancı milliyet dâvası Şer'i Şerife aykırıdır." – Alemdar : "Milletin hayatı ile oynanmaz." – Urfa'nın kurtuluşu (T. İ. H. IV 115). – Kürtlerin Süruç'ta Fransız kıtasına baskını.
12. M. K.'in Anzavur'a karşı tamimi (H. T. V. 353; Gök. II 406). – Bekir Sami'nin Bursa'dan M. K.'e mukabil bir fetva ilânının lüzumu hk. telgrafı (H. T. V. 875). – Alemdar : "M. K. müstahak olduğu cezayı gördü." – "Yeni Gün" ün İstanbul'da son sayısı.
13. Bolu ve Düzce isyanı (N. II 8).
14. K. K.'in M. K.'e Moskova'ya bir heyet gönderilmesi hk. teklifi (K. K. 622).
15. M. K.'in K. K.'e şifresi : "Baha Said'in Bolşeviklerle mukavelesi tarafımızdan imzalanmadı." (K. K. 509, 628) .– Alemdar : "Kuvayı gayrı milliye, Sivas'a çekilmeli." (!) – Amasya'da "Emel" haftalık gazetesinin 1. sayısı (Coşar 173).
16. Rifat'ın mukabil fetvasının imzalanmak üzere bütün müftülere gönderilmesi (A. S. D. IV No. 278; K. K. 635, metni : Öğüt 19.; İstikbal 20.; İr. Mil. 22.; Açıksöz 25.; T. 30.; İzmire Doğru 2-V; H. M. 5-V.) – Adana'da "Ferda" : "VI. M. M. K.'i kovarak idam etti." (!) (Coşar 69). – Anzavur'un Susığırlık'ta mağlûbiyeti (T. İ. H. VI 42). – Norman'ın Ayıntab'ı geri alması (Üzel 35).
17. Fevzi'nin Beykoz'dan Ankara'ya gitmesi (T. İ. H. II 2, 82; Ceb. I 369). – De. Ferid'in De R.'e Kürtlerin M. K.'e karşı kullanılmasını teklifi; cevabı : "Hayır!" (Br. XIII 56).

Nisan 1920

18. K. K.'in M. K.'e gönderdiği Bakû'ya gidecek heyet için talimat müsveddesi (K. K. 633, 654). – Kuvayı İnzibatiyenin kuruluşu (T. V. 3835; T. İ. H. VI 66). – İkinci Askerî Şûranın ilgası (T. V. 3833). – Kılıç Ali'nin mektubu : "Ayıntap kurtulacaktır." (Üzel 38) – Ahmet Rıza'nın Clemenceau'ya mektubu (Gaillard 174). – Üç İngiliz harb gemisi Trabzon'da, Rus toplarının uçurulması (K. K. 639). – (27'ye kadar) San Remo Konferansı, Galip Kemali müşahit olarak bulunuyor. – İkdam : Rumbeyoğlu Fahreddin'in "Türk" yerine "Osmanlı" sözünün kullanılması hk. tamimi. (Bıyık. 62).

19. Beypazarı isyanı (N. II 8; T. İ. H. VI 51). – T. : "Müttefik uçaklarıyla Fetva atıldı." (krş. Güralp 42).

20. M. K.'in İsmet'in Genel Kurmay Başkanlığına tayinini teklifi. – D. Ferid'in Harbiye Nezaretine tayini (T. V. 3833). – S. Remo'da Foch'un demeci : "M. K.'i yenmek için 27 tümen lâzımdır. Bizim politikamız faidesizdir (la politique à deux sous) (Callwell II 233; Br. VII 66). – Hardinge'in D. Ferid'e boş ümitlerden sakınmasını tavsiyesi (Br. XIII 52). – S. Remo'da Batum'a dair Ermeni-Gürcü-Azerbaycan mukavelesinin istenmesi (or.). – Ferda : "Yalnız Fransızlar Türklerin dostudur." (!)

21. M. K.'in "Büyük Millet Meclisi" nin 23 Nisanda açılması hk. tamimi (N. I 308; H. T. V. 363). – L. George'un demeci : "M. K. Yunanlıları Anadolu'dan kovamaz." (Br. VIII 92). – Y. Şevki'nin tevkifi (T. İ. H. I 171). – S. Remo'da Türkiye'yi 10-V günü sulh konferansına davet kararı. – Ali Fuad'ın Şeyhy Senusî'yle Bursa'da görüşmesi (Ceb. 354).

22. M. K.'in tamimi : "B. M. M. milletin merciidir." (N. I 309). – Mahmud'un Düzce civarında şahadeti (T. İ. H. VI 48; N. II 9, H. Edib 156). – D. Ferid'in De R.'e Anzavur'un yenildiğini itirafı (Br. XIII 54). – L. George'un demeci : "Erzurum'da çok az Ermeni var. M. K.'i kovmak için pek büyük bir ordu lâzımdır." (or. VIII 92, 108) – Berthelot'nun demeci : "Batum'daki İngilizler M. K. ile Bolşeviklerin entrikalarına mani oluyorlar." (!) (or. VII 98).

23. B. M. M.'nin açılması (Z. C. I 1). – Mim Mim Gruplarının kuruluşu (Tunaya 523). – Bursa'da Ali Fuad'ın hazır bulunduğu merasim(Ceb. I

Nisan 1920

359). – Âsilere karşı divanı harplerin kurulması hk. İ. K. (T. V. 3837). – Webb'in Anzavur'un yenildiği hk. raporu (Br. XIII 54). – Curzon'un demeci : "Bolşevikler Bakû'yu çabuk işgal edebilirler." (or. VII 137) – S. Remo'da Üçlü Mukavele müsveddesi (Accord Tripartite) (or. 141). – U. S. A.'nın Ermenistan'ı "de facto" tanıması.

24. M. K.'in, uzun nutkundan sonra B. M. M. Reisliğine intihabı (Z. C I 8-30), C. Arif'in ikinci reis oluşu (or. 38). – Gizli celsede Bolşeviklerle münasebat hk. müzakereler (Y. Nadi 47). – Ağnam resmi kanunu (s. 1). – M. K.'in Hacim Muhittin'i Bursa Valiliğine tayini (B. ve A. K. 257). – S. Remo petrol mukavelesi (Cmd. 675).

25. B. M. M. İcra Encümeni intihabı (Karar s. 5 : Z. C. I 59, 61, 69; Tar. Ves. I s. 6). – İsmet'in Genel Kurmay Başkanlığına tayini (H. T. V. 1211). – İki divanı harbin kurulması (T. V. 3838). – M. Şükrü'nün demeci : "M. K. reisicumhur değildir." (!) (Z. C. I 53) – Fevzi'nin Ali Fuat ile Lefke'de görüşmesi (Ceb. I 367). – Curzon'un teklifleri : 1) Wilson'un Ermeni mandasını kabulünü ricası, 2) istemezse Ermenistan hudutlarının tesbitini tavsiyesi (Br. VII 177). – P.-S.'da Ali Kemal : "İdam, idam, idam! M. K. cezasını bulacak" (!) – Leh ordusunun Ukrayna'ya girmesi. – Galip Kemali ve Turgut Asım'ın azli (T. V. 3838).

26. M. K.'in Lenin'e mektubu (K. K. 667; T. İ. H. II 2, 171, III 80). – B. M. M.'nin VI. M.'e sadakat kararı (Z. C. 85, 123). – Sulh delegasyonunun tayini hk. İ. K. (T. V. 3840). – D. Ferid'in Anzavur ile uzunca görüşmesi. – S. Remo'da Üçlü Mukavelename (Giannini, Fase 35). – İsveç Elçisi Wallenberg'in itimatnamesini takdimi (T. V. 3840). – Bakû'da Hacinski Kabinesi (K. K. 663; Luke, Cities II 139).

27. Mustafa Fevzi'nin B. M. M.'ne alınması (Z. C. 90). – Lâyiha Encümeni intihabı (or. 53,61,97). – Halil'in Bolşevikler lehinde beyannamesi (K. K., E. 303). – Kızıl ordunun Bakû'ya girmesi (Carr I 345, III 248; Kazemzadeh 232, 276; Resulzade 113; Yeni Kafkasya II s. 15). – Alemdar : "Ankara'ya doğru hareket." (!)

28. Bakû'da Nerimanof Kabinesi. – K. K.'in Türk Komünist Fırkasına tebrik telgrafı (K. K. 670). – B. M. M.'nin yemin şekline dair müzakeresi (Z. C. 114). – Anadolu'da asayişi temin etmek üzere

Nisan 1920

umumî bir müfettişlik ihdası hk. İ. K., Mareşal Zeki'nin tayini (T. V. 3840, 3843). – Orenburg'dan gelen telgraf hk. B. M. M.'inde müzakere (Z. C. I 126; K. K. 661; Togan II 324).

29. M. K.'in Orenburg hükûmetine telgrafı (K. K. 682). – Hıyaneti Vataniye kanunu (s. 2) (Z. C. 145). – İstanbul Hükûmetinin ittihaz ettiği ve edeceği taahhüdat ve mukarreratın reddine dair takrir (or.). – Fes yerine kalpak'ın giyilmesine dair takririn reddi : "Herkes istediğini giyer." (or. 150) – Maraş'ta "Âmali Milliye" gazetesinin 1. sayısı (Coşar 286). – Kuvayı İnzibatiyeye bir sancak verilmesi (T. V. 3842, 3851). – İkdam : VI. M.'in Adapazarı, Bolu, Sapanca, Gerede ve Düzce'den gelen heyetleri kabulü. – Alemdar : "Anadolu Kemalistlerden temizlenecektir." (!) – Ömer Faruk'un Sabiha ile evlenmesi. – Morning Post : "İzmir'in Yunanistan'a verilmesi Türkler tarafından kabul edilemez."

30. M. K.'in B. M. M. Hükûmetinin teşkili hk. bütün hariciye nezaretlerine notası (E. I. s. 10; Gaillard 172; Br. XIII 58). – M. K.'in Ali Fuad'a Müdafaai Milliye Vekâletine tayinini teklifi (cevabı : "Fevzi münasiptir.") (Ceb. I 379) – Safranbolu isyanı (T. İ. H. VI 54). – Sulh delegasyonunun İstanbul'dan ayrılışı. – C. Tayyar'ın Edirne'ye dönmesi. – Daily Mail : "Bakû'da çoktan beri Türk ve Bolşevik entrikaları vardı."

Mayıs 1920

1. İngiliz yardımını istedikten sonra sulh delegasyonunun Paris'e gitmesi (Br. XIII 59; Rey 285). – İkinci Divanı Harbin reisliğine Müşir Kâzım'ın tayini. – Mombelli'nin İstanbul'daki İtalyan kıtasının kumandanlığına getirilmesi. – P.-S. : Sait Molla'nın "Le Journ. d'Orient" muhabirine demeci : "Millî hareket boşa gitmeye mahkûmdur." – Trabzon'da işçi gösterisi. – Umumî Harp kayıpları (resmî tebliğ) : 385.000. – Azerbaycan'ın Ermenistan'a ültimatomu, Gümrü isyanı (M. S. O. S. XXXIX 49; K. K. 671). – (1. ?) Mazhar Müfid'in Osmanlı Bankası eski müdürlerinden Marcel ile Beyrut yolu ile Ankara'ya varışı (Kansu 558, 565, 579).

2. İcra Vekillerinin intihabı hk. kanun (s. 3) (Z. C. 157, 170, 196, 203). – M. K.'in Ali Fuad'a şifresi : "Fevzi'nin Müdafaai Milliye

Mayıs 1920

Vekâletine, İsmet'in Genel Kurmay Başkanlığına tayini düşünülüyor." (Ceb. I 381) – İsmet'in K. K.'e Rawlinson'un mühim bir rehin olduğunu bildirmesi (K. K. 696) – Venizelos'un Atina'ya varışı münasebetiyle coşkun gösteriler (T. 4.) – Léon'un M. K. ile telgrafla görüşmesi (Öğüt 3.)

3. B. M. M.'nde 11 İcra Vekilinin intihabı (Z. C. 198, 203). – Birinci Divanıharp reisliğine Müşir Nuri'nin, İzmit Mıntaka kumandanlığına Albay Tahir'in tayini (T. V. 3845). – Gence'nin Kızıl Ordu tarafından işgali (T. İ. H. III 97). – T. : "Ermenistan Bolşevik olacaktır. Adana fetvadan beri asayişe kavuştu."
4. M. K.'in "mühim esasat" üzerine tamimi (Tar. Ves., yeni seri, I s. 6; Belleten XXI 483). – Mehakimi şer'iyenin makamı meşihatle iadei irtibatı hk. İ. K. (T. V. 3847). – İslâm Gürcistan (Batum) : "Kızıl Ordu Kuvayı Milliye ile birleşmek için ilerliyor."
5. M. K.'in başkanlığında ilk Heyeti Vekile toplantısı (H. M. s. 28). – M. K.'in Ayıntab'a teşekkürü (Üzel 50). – K. K.'in Bakû'da Türk Komünist Fırkasına 26-IV günlü "Teklifname" yi (=M. K.'in Lenin'e mektubu) bildirmesi (K. K. 702). – K. K.'in M. K.'e Moskova'ya bir heyet gönderilmesi teklifi (or. 703). – Konya'da bir fesat cemiyetinin keşfi (N. II 13) – Curzon'un demeci : "Türk Hükûmeti ilâcını yutsun." (swallow their medicine) (Br. XIII 59) – Dufieux'nün Brémond'a Haçin'deki Ermenilere yardım edemiyeceğini bildirmesi (Véou 325). – H. M.'de Rifat'ın mukabil fetvası.
6. İstanbul Hükûmetiyle resmî muhaberatın men'ine dair A. K. (D. 7). – Anadolu Umumî Müfettişliğinin salâhiyeti hk. İ. K. (T. V. 3847). – Yakup Şevki'nin Malta'ya götürülmesi (Bıyık. 47). – K. K.'in Nahiçevan'a irtibat subayı göndermesi (Ceb. II 33) – Cagadamard (Tiflis) : M. K.'in Turan projesi ve Lenin ile ittifakı (!) – Alemdar : Vakit'in kapatılması. – Leh ordusunun Kiyev'i işgali.
7. P.-S.'da A. Kemal : "M. K.'in maskaralıkları" (!). – Rusya ile Gürcistan arasında Moskova Sulhu (Kluçnikov 618).
8. B. Sami'ye Moskova için direktif hk. A. K. (K. K. 752, 755). – Tehcir sebebiyle mevkuf olanların tahliyesi hk. A. K. (D. 7). – M. K.'in Lenin'e gönderdiği mektubun Trabzon'dan Novorosisk'e götürülmesi (K. K. 715). – Pozantı'da Fransızların kuşatılması (T. İ. H. IV 141).

Mayıs 1920

9. B. M. M.'nde Rıza Nur'un hükûmet programını okuması : "Hedefimiz ahd ve misakı milliye göre istiklâldir." (Z. C. 241) – Gizli celse : Léon'un müzakere teşebbüsleri (N. II 17) – Affı umuminin reddi hk. A. K. (D. 8). – Ermenistan'a tecavüzün Millî Şûralar tarafından hazırlanması hk. A. K. (T. İ. H. III 81). – B. M. M.'nin İslâm Âlemine Beyannamesi (K. K. 725). – Edirne Kongresi (T. İ. H. II 2, 258; Bıyık. I 266). – J. d. Débats'da Gauvin'in ihtarı : "Fransa Türkiye'de uzlaşma politikasından sakınmalıdır." (!)

10. M. K.'in "The Chicago Tribune" muhabiri Williams ile görüşmesi (H. M. s. 36). – M. K.'in K. K.'e şifresi : "B. Sami ile Y. Kemal yarın Erzurum'a gideceklerdir." (K. K. 727). – M. K.'in Kılıç Ali'ye Yozgat isyanını bastırması emri (Üzel 54). – Anzavur'un Adapazarı'nı işga li(T.İ. H. VI 70). – İhracatın serbest olması hk. A. K. (s. 4) (D. I 8). – Webb'in raporu : "D. Ferit çok meyustur, 1878'deki gibi sulhun tadilini umuyor." (Br. XIII 60).

11. Nemrut Mustafa Paşanın başkanlığında Divanı Harbin M. K.'i ölüme mahkûm etmesi (T. V. 3864; Anatolica I 143). – Millerand'ın Tevfik'e sulh şartlarını takdimi (Br. XIII 61; Giannini, Fase 36). – B. Sami-Y. Kemal heyetinin Ankara'dan ayrılışı (N. II 21; Teng. 146). – B. M. M.'nde "Rusya ve Şark Müslümanlarına tamim" in okunması (Z. C. 256; Carr III 249; Degras I 15). – Zeki'nin Kuvayı İnzibatiyeye emri (T. İ. H. VI 81); – Alemdar : "Rifat'ın fetavayı deccaliyesi" (!)

12. Siyah çerçeveli (!) P.-S.'ta sulh şartlarının hulâsası. – İkdam : "Yaşayacak mıyız?" – İslâm ve Slâv (Tiflis) : Asılsız Türk-Bolşevik İttifakı (İstikbal 16.).

13. T. V. 3852 : VI. M.'in 16 inzibatiye gazisini (!) Mecidiye nişaniyle taltifi. – Süleyman Şefik'in D. Ferid'e Bolu ve Gerede'deki başarı lara dair raporu. – İkdam : "Hilâfet Ordusu çabuk ilerliyor." (!) – Moslem Outlook : Hintlilerin Madras'tan V. George'a telgrafı. – P. – S. : "M. K. ve hempalarının idamı."

14. Kemah-Yenihan isyanı (N. II 11). – P. Loti'nin Paris'te Ahmet Rıza şerefine yapılan merasimde Türkiye lehinde nutku (K. K. 757). – İkdam : Batı Trakya'da nüfus sayımının sonucu : 82.000 Müslüman, 76.000 Rum, 32.000 Bulgar.

Mayıs 1920

15. B. M. M.'nde Kanunu Esasi encümeni intihabı (Z. C. 314) – P.-S.'da A. Kemal : "Lânet, lânet, lânet!"

16. Kuvayı Milliyenin malî bakımdan Müdafaai Milliye teşkilâtına bağlanması hk. A. K. (s. 7) (H. T. V. 1235; D. I 9). – Geddes'in raporu : "Wilson Bâbıâliye (!) Ermenistan'a tecavüzden sakınmasını ihtar ediyor." (Br. XIII 63). – P.-S.'da A. Kemal : "Yegâne silâhımız aklıselimdir."

17. (28'e kadar) Pozantı savaşı (Selek II 17). – De R.'in raporu : "B. M. M. bütün hakları haizdir." (Br. XIII 64) – Wilson'un Ermenistan hududunu tesbite hazır olduğuna dair demeci (or. 67). – Oltu Şûra Hükûmetinin T. B. M. M. Hükûmetine katılması (Önal 52, 70; Z. C. I 323).

18. Öğüt : 4 günden beri Konya Sancağında örfî idare. – Geddes'in raporu : "Sultan bir din adamı (religious personage) olarak İstanbul'da kalabilir." (!) (or. 67). – Cemal'in Rus esirleriyle beraber Stettin'den ayrılışı (K. K., E. 14).

19. B. M. M.'nin D. Ferid'in Hıyaneti Vataniye Kanununa göre muhakemesi ve vatandaşlık hukukundan tecridi hk. kararı (Z. C. 344). – Alemdar : "D. Ferit sulh muahedesini imza etmiyecek." – Bolu mutasarrıfı Osman Kadri'nin Bolşeviklerin müttefiki âsilere karşı beyannamesi (Kâzım Aras 9; Selek I 59).

20. M. K.'in 19 günlü karar hk. tamimi (A. S. D. IV 332). – Anzavur'un Geyve civarında mağlûbiyeti (N. II 9; T. İ. H. VI 71). – D. Ferid'in İzmit'te Hilâfet Ordusunu teftişi (Ceb. I 389). – Gence isyanı (T. İ. H. III 99).

21. Sultanahmet mitingi : Mustafa Sabri : "Sulh şartları kabul edilemez." Rıza Tevfik : "Hakkımızı isbat etmeliyiz." Karar : "Büyük Devletlerin adaletine itimat ederiz." (!) (Gaillard 205; K. K. 761) – Suphi Paşanın İzmit'te kumandanlığı üzerine alması (N. II 10). – Albayrak: "B. Sami ile Y. Kemal'i Erzurum'da samimi karşılamağa hazırız." – Çiçerin'in Ermeni delegasyonunu Moskova'ya daveti (T. İ. H. III 100). – İstanbul'da tramvay grevi (6-VI'a kadar).

22. Ali Fuad'ın âsilerin cezalandırılmasını emri (Ceb. I 391). – "İzmire Doğru" da H. Vasıf'ın sulh şartlarına karşı beyannamesi. – T. : "M. K. şiddetli adam değil (no hotspur), avamın dayanışması yok

Mayıs 1920

(his rabble lacks cohesion), Müttefiklerin sulhu zorla kabul ettirmeye kâfi kuvveti var."

23. Çerkes Ethem'in Kuvayı İnzibatiyeyi Sapanca'da yenmesi (T. İ. H. VI 73). – Anzavur'un Adapazarından çekilmesi (London Gaz. 165). – Suphi'nin İzmit'e gitmesi.

24. M. K.'in idamı hk. hükmün İrade ile tasdiki (T. V. 3864). – Fevzi hk. ölüm kararı (Ertürk 440; Aydemir 305). – Şerif Manatof'un Ankara'ya varışı (W. I. XX 123). – Dr. Fuat Sabit'in Moskova'ya gelmesi, Büyük Opera'daki nutku üzerine Devrimci Türkiye lehinde coşkun gösteri (K. K. 789, 793). – B. M. M.'nin İstanbul kabinesinin yaptığı tefsirlerin hükümsüzlüğü hk. kararı (D. I 9). – Wilson'un Kongreye Ermeni mandasının kabulünü teklifi (Congr. Record LIX 7533). – Zeki'nin demeci : "Ağır sulh şartları ıslahat programımı altüst etti." (!)

25. B. Sami ile Y. Kemal'in Erzurum'a varışı (K. K. 752) (bundan sonra Ermeni hududunda ve Maku'ya doğru boşuna ilerleme : Teng. 146). – Düzce'nin kurtuluşu (Ceb. I 405). – Pozantı'da Fransızların esir edilmesi (Ayhan 49; T. İ. H. IV 148 : 27.). – Millerand'ın demeci : "M. K.'in Faysal ve Bolşeviklerle ittifakı beklenebilir." (Br. XIII 254). – Elviyei Selâse Heyeti Temsiliyesi namına Oltu Mutasarrıfı Yusuf Ziya'nın M. K.'e sadakat telgrafı (K. K. 754).

27. VI. M.'in Fevzi hk. idam kararını tasdiki (T. V. 3866). – Onun V. George'a sulh şartlarının hafifletilmesini ricası (5-VI red cevabı Br. III 77). – Cemal'in Dr. Bahaeddin Şakir ve Bedri ile Moskova'ya varışı (K. K. 794). – Le Moniteur : "İzvestiya'nın M. K. ile Rusyanın Ermenistan aleyhinde anlaşmasını tekzibi." – Mustafa Suphi'nin Bakû'ya varışı (Harris 58).

28. Tokat isyanı (N. II 11). – Fransızların Osmaniye'yi işgali (H. M. s. 34). – P.-S.'da A. Kemal : "B. M. M. küçük heriflerin eseridir." (!)

29. M. K.'in B. M. M. ile Heyeti Temsiliye arasındaki münasebet hk. tamimi (metni Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsündedir) (krş. Kansu 580).

30. Fransa ile Ankara'da Robert de Caix tarafından imzalanan Mütarekenin yürürlüğe girmesi (20 gün için; Le Temps 24-VI; N. II 17; Pech 134; Br. XIII 76). – The Sunday Times'te Lawrence : "Bu sulh anlaşması üç yıl sonra unutulmuş olacaktır." – Musa Kâzım'ın

Mayıs 1920

Edirne'de ölümü. – P.-S.'da (7-VI'a kadar) sulh şartlarının tam metni (İkdam 31-V—8-VI).

31. Ermeni delegasyonu Schanth'ın Moskova'ya varışı. – Alemdar'da Zeki'nin demeci : "Ağır sulh şartlarından dolayı Kuvayı Milliye ile anlaşmak lâzımdır." – P.-S.'da A. Kemal : "İnsafsız bir düstur! Hükûmetimiz tadiline çalışmalıdır."

Haziran 1920

1. Halil'in Çiçerin'e M. K.'in 26-IV günlü mektubunu vermesi. – Senato'nun Ermeni mandasını "derin hürmetle" (respectfully) reddi. – Kaymakam Fago'nun Ankara'ya varışı (Br. XIII 93, 180).
2. Çiçerin'in M. K.'e cevabı (H. M. s. 44; T. İ. H. III 291; Degras I 187). – D. Ferid'in İsmet'i İstanbul'a daveti (!). – Le Temps'da Paul Gentizon'un Rus-Türk anlaşmazlığı hk. makalesi (!).
3. Fuat Sabit'in M. K.'e raporu (K. K. 788). – Cemal'in M. K.'e ilk mektubu (or. 794). – VI. M.'in Hırkai Saadet önünde duası. – De R.'in raporu : "Milne Üsküdar'daki İtalyan kıtası aleyhindedir." (Br. XIII 74) – P.-S. : D. Ferid'e M. K. ile Ali Fuat tarafından hazırlanan suikast. (!)
4. Halil'in M. K.'e raporu (K. K. 799). – K. K.'in Soğanlı geçidinin zaptedilmesini tavsiyesi (6. M. K.'in cevabı : 23-VI.) (T. İ. H. III 84, 285). – Bolu isyanının bastırılması. – Trianon'da Macaristan ile Sulh Anlaşmasının imzası.
5. V. George'un VI. M.'in 27-V günlü mektubuna cevabı (Br. XIII 77). – Faysal'ın demeci : "Ankara Mütarekesi M. K.'in ihtiraslarını çoğaltacak." (!) (or. 265, 268).
6. İsmet ve diğerleri hk. idam kararı (T. V. 3883; Aydemir 305). – M. K.'in K. K.'e, Ermenistana taarruznn ne zaman mümkün olacağını sorması (cevabı : 16 dan sonra) (A. S. D. IV 337; K. K. 776). – Zile isyanı (N. II 11).
7. M. K.'in B. M. M.'nde iç ve dış politika hk. nutku (Z. C. II 132). 4-7 sayılı kanunlar : Sivas'ta muvakkat temyiz mahkemesi; seyyar jandarma; Matbuat Umum Müdürlüğü; İstanbul'da 16-III'tan itibaren yapılan mukavelelerin hükümsüzlüğü. – Suphi Paşa'nın Ali Fuat ile görüşmesi (Ceb. I 409).

Haziran 1920

8. M.K.'in Scialoja'ya mektubunu götüren Fago'nun Ankara'dan Roma'ya gitmesi (H. T. V. 1175). – 21-VII-1330 günlü seferberliğin devam etmekte olduğu hk. A. K. (D. 14) – Doğu vilâyetlerinde halkı silâh altına çağıran beyanname : "Asya'nın Müslüman orduları yakınımıza geldiler." (!) (T. İ. H. III 85; N. II 39; Malkoç 73). – (19-VI'a kadar) Ereğli'de Fransız işgali (H. T. V. 1175). – General Cot'nun İstanbul'da toprağa verilmesi.
9. Şark Cephesi Kumandanlığına tayin edilen K. K.'in Erzurum'dan ayrılışı. – Albay Bekir Sami ile diğer subaylar hk. idam kararı (T. V. 3878). – D. Ferid'in De R.'ten sulh şartlarının tadilini ve 50.000 askerin M. K.'e karşı silâhlanmasını (!) ricası (Br. XIII 78). – Nazilli'de "Aydın İli" gazetesinin 1. sayısı. – T. : Ocakta M. K.'in mümessili Azmi (=Bulat Paşa) Erzurum'dan Moskova'ya gönderildi. (?)
10. K. K.'in Erzurum'da vekili Manastırlı Kâzımdır (K. K. 778; Rawl. 296). – Milne'in Kuvayı İnzibatiyenin silâhsızlandırılmasını emri (London Gaz. 165). – De R.'in raporu : "Milne İzmit cıvarında Kuvayı Milliye karşısında bir sınır çizgisi tesbit etmeğe memur edildi." (Br. XIII 79) – Başka rap. : D. Ferid'in ümidi, Abdülmecid'in İngiliz noktai nazarına fazla riayet etmesindedir (bring him on British lines)." (or. 80). – D. Ferid'in sulh delegasyonuna katılması hk. İ. K. (T. V. 3881; İnal 2059). – Süleyman Şefik'in azli. – Schanth'in raporu : "Rus-Ermeni muahedesi hazırdır." (M. S. O. S. XXXIX 50) – Açıksöz : "Bolşeviklerden korkmamalıdır."
11. Cemal'in M. K.'e mektubu : "Ruslar Ermenilere küçük bir bölge verildikten sonra "kat'î bir ittifak muahedesi" imzalamak istiyorlar. Ben Bedri ile Kâbil'e gitmek üzereyim." (Ceb. II 49) – Albay B. Sami hk. idam kararının İrade ile tasdiki.
12. D. Ferid'in İstanbul'dan Köstence yolu ile Paris'e gitmesi. – Halil İbrahim, Dramalı Rıza, Mehmet Ali ve Tevfik Sükûti'nin asılması. – Azerî - Gürcü Akstafa Sulh Muahedesi (K. K. 812).
13. M. K.'in Üç Sancak'taki katliamını Erivan Askerî Kumandanlığına protestosu (T. İ. H. III 92). – M. K.'e Türkistan, Kazakistan, Başkırdistan Vekillerinden bir mektup geldi (?) (Albayrak 12-IX). – Esat Paşa Toptani'nin Paris'te öldürülmesi. – De R.'in raporu :

Haziran 1920

"D. Ferit M. K.'i tenkil etmek (suppress) istiyor, her şeyden evvel muahedenin imzalanmasını tavsiye ettim." (!) (Br. XIII 81, Curzon'un cevabı : "Evet" : or. 85).

14. Hintli askerlerin İzmit civarında Kuvayı Milliye ile çarpışması (or. 83; London Gaz. 165; Bıyık. 58; T. İ. H. VI 75). – Kuvayı İnzibatiyenin yenilmesi, Suphi'nin Kuvayı Milliye tarafına geçmesi (Ceb. I 412). – Çiçerin'in 2-VI günlü cevabını getiren kuriye İbrahim'in Trabzon'a varışı (T. İ. H. III 94, 291). – Yozgat'ta Çapanoğullarının isyanı (N. II 11; Ceb. I 408). – D. Ferid'in vekili Dürrizade Abdullah'tır. (T. V. 3881)

15. M. K.'in Ermenilere karşı harekâtın durdurulması hk. talimatı (K. K. 784). – Mustafa Suphi'nin M. K.'e mektubu (16-VII Trabzon'a getirilmesi : Ceb. II 36). – İsmet hk. idam kararının İrade ile tasdiki (T. V. 3883). – Bursa'da mevkuf bulunan şahısların vatanî hizmetlerini temin için muhakemelerinin tecili hk. A. K. (D. 16). – Malta'da mevkuf şahısların vatanperver olmayan hareketlerinden dolayı (!) ailelerine verilen maaşın kesilmesi hk. İ. K. (T. V. 3884). – Grahame'ın Fransız Parlamentosunun sulh anlaşmasını tasdik etmiyeceğine dair raporu (Br. XIII 82). – Barthou'nun Clemenceau'nun İngilizlere karşı yumuşaklığını (mosulism!) tenkidi (T. 17).

16. De R.'in raporu : "Üç Âli Komiser İstanbul için tahşidat istiyorlar." (Br. XIII 84). – Le Journal : "Muahedenin tatbiki imkânsızdır." – İkdam : Dr. Cemil ile Ahmet Reşid'in Paris'ten gelmesi.

17. M. K.'in Gouraud'ya mektubu : "Fransızlar mütarekeye riayet etmediler." (H. T. V. 375) – De R.'in sulhun tadili hk. raporu (Br. XIII 86) – Kuvayı İnzibatiyenin İzmit'ten gemilerle götürülmesi (T. İ. H. VI 80). – Çiçerin'in Rus Merkez Komitesine Türk-Ermeni meselesi hk. raporu (Dok. II 638).

18. Fransızların Zonguldak'ı işgali, mütarekenin bitmesi (N. II 18). – Muhaberede lâkap kullanılmaması hk. A. K. (D. 19)

19. Hythe Konferansı : Venizelos'un Anadolu'da asayişi temin ricası. – T. : Bakû'daki İngiliz esirleri.

20. Venizelos'a "manda" verilmesi, Yunan taarruz emri (Br. VIII 307; Midillili 114). – M. K.'in Çiçerin'e mektubu (H. M. s. 44; A. S. D. IV 338; Dok. II 556). Ermenilere 23-VI'da yapılacak taarruz emrinin durdurulması (T. İ. H. III 94). – M. K.'in Eskişe-

Haziran 1920

hir'e gitmesi (H. T. V. 1176). – Çerkes Ethem'in Ankara'dan Yozgad'a gitmesi. (or. 1177) – Danışıklı Türkiye (Resmî) Komünist Fırkasının Nizamname müsveddesi (Tevetoğlu 305; Tunaya 531; Aydemir 374). – Bağdat'ta İngiliz mandasının ilânı (Ziemke 501).

21. Boulogne Konferansı : Sforza : "M. K. ve D. Ferit başkasının elde ettiği başarıdan istifade ettiler." (!) (Br. VIII 348) – M. K.'in Ali Fuat ile görüşmesi (Ceb. I 423). – Kuvayı Milliyenin mevcudu : 118 subay, 5.608 er,K. Nizamiye : 143 subay, 4.390 er (Selek I 109). – Curzon'un İstanbul için fazla Fransız ve İtalyan kıtası istemesi (Br. XIII 87). – Venizelos'un demeci : "Yunanlıların ilerlemesi M. K.'i itibardan düşürecektir." (Matin 1-XII-1922; Bayur 47). – Çivril isyanı (N. II 13).

22. Paraskevopulos'un kumandanlığında Yunan ilerlemesi, Akhisar'ın işgali (23. Kırkağaç, Soma, Salihli, 25. Alaşehir) (N. II 21). – "Âsilere karşı olmakla beraber" Bâbıâlinin taarruzu protestosu. – T. : M. K. ile Adana'da bulunan Rupenian'ın mektuplaşması. – Avam Kamarasında Harmsworth'un demeci : "Mütarekenin metni bizce meçhuldür."

23. Boğazlıyan isyanı (N. II 11; T. İ. H. VI 96, 105). – Çerkes Ethem'in Yozgad'a hareketi (Aydemir 336; Ç. Ethem 53 : Ankara'da iltifat). – K. K.'in Bakû'daki Harbiye Komiserliğine mektubunda, milliyet prensipleri gözönüne alınmasını istemesi... Ermenilerin Oltu ve Zengizor'da İslâm ahaliye tecavüzlerini protestosu (Ceb. II 33; K. K. 809). – Shuttleworth'un Harbiye Nezaretinin M.K.'e karşı 5.000 erin silâhlandırılması teklifini reddi (H. T. V. 1178). – De R.'in raporları: "İzmit için Fransız ve İtalyan kıtalarının kıymeti şüphelidir". – "Reşit ve Dr. Cemil İngiliz himayesi ile insaflı bir sulh istiyor ve M. K.'i kınayorlar. (!)" (Br. XIII 88, 91). – Öğüt : "Ermenilerin mezarı olan Kilikya." – T. : "Bu savaşın sonu tahmin edilemez."

24. Oltu civarında Ermeni taarruzu (E. I. No. 21; T. İ. H. III 118 : 18. – 20.; Önal 77). – K. K.'in Bakû'da bulunan Halil'e mektubu : "...milletimize Şarkta Bolşeviklik ve Müslüman yolunu açmalıdır... Para ve silâh ve cephaneye ihtiyacımız malûmunuzdur." (K. K. 809)

25. Cephe kumandanlıklarının düzenlenmesi hk. A. K. (H. T. V. 1189, 1190; T. İ. H. II 2, 214). – Mudanya'da İngilizlerin karaya çıkması, çarpışmada Şükrü çavuşun öldürülmesi (N. II 21; B. ve

Haziran 1920

A. K. 257). – Kuvayı İnzibatiyenin ilgası (T. İ. H. VI 80). – Fransız Meclisinde Briand'ın demeci : "Kilikya bizim için çok mühimdir. M. K.'in mücahitlerine bizde vatanperver çeteler (des bandes de patriotes) denir." (Gaillard 220; Nicol 4) – L. George'un Millerand'a mektubu : "İstanbul'da tek kumandanlık lâzımdır." (Br. XIII 92) – D. Ferid'in mukabil teklifleri (26. takdimi) (T. V. 3905; İkdam 16-20-VII.).–Osmanlı delegasyonunun Paris'ten ayrılışı.

26. Curzon'un talebi : "M. K.'in yanında bulunan bütün mümessiller geri çağırılmalıdır." (Millerand : "Yok." – Nitti : "Fago'dan sonra yok.") (Br. XIII 93) – De R.'in raporu : "Fransa M. K. ile itilâf arıyor." (or. 94). – T. : "M. K. elbette bir diktatör değildir." – Terekelerden çıkan altın ve gümüşün Ziraat Bankalarına tevdii, nikâhtan evvel muayene hk. A. K. (D. 21) – P.S.'da A. Kemal : "Korktuğumuz yine başımıza geldi : Yunan taarruzu."

27. (4-VII'a kadar) B. Sami heyetinin Bakû'ya gitmeyi boşuna denemesi (K. K. 812). – Dürrizade A.'ın D. Ferid'e 14-VI günlü yenilgi hk. raporu (Bayur 58). – Ali Fuad'ın Uşak'a gitmesi (Ceb. I 431). – Yunan harb tebliği : "Türk köylülsü Kuvayı Milliye'nin gaddarlığından kurtulduğuna memnundur." (!) (T. 28.) – "İzmir'e Doğru" gazetesinin son sayısı(Coşar 34).

28. M. K.'in Çerkes Ethem'e "an samimülkalb" tebrik telgrafı (Aydemir 349). – M. K.'in Çiçerin'e 20-VI günlü mektubunu götüren İbrahim'in Trabzon'dan ayrılışı (K. K. 787, 812). – Albayrak : Nerimanof'un Türkiye lehinde beyannamesi. – T.'te Coles Pasha'nın mektubu : "Bütün Türkler M. K.'i destekliyorlar." – İlk Türk askerî birliğinin Oltu'ya girmesi (Önal 76).

29. T. : Venizelos'un demeci : "M. K.'in zaferi Fransa ve İngiltereyi boyunduruğuna zorlayacaktır." (!) – T. : "İngilizlerin Mudanya'da uzağa giden uçakları yoktur."

30. Yunanlıların Balıkesir'i işgali (N. II 21; T. İ. H. II 2, 211). – Bristol'un Rum ve Ermeni propagandası hk. ikazı (Evans 286). – XXV. Kolordunun lâğvı (T. V. 3896).

Temmuz 1920

1. Schanth'ın raporu : "Rusya Ermenistan ile Türkiye arasında aracılığa hazırdır."

Temmuz 1920

2. Çiçerin'in M. K.'e mektubu (Dok. III 2). – Elyava yerine Upmal-Angarski'nin Moskova'dan Ankara'ya gitmesi. – Cemal'in Bakû'-dan M. K.'e mektubu (Ceb. II 57). – Yunanlıların Kirmastı ve Karacabey'i işgali (T. İ. H. II 2, 218). – Irak'ta Rumeytha isyanı.
3. D. Ferit ve arkadaşları aleyhinde İstiklâl mahkemesinin idam kararı (Bursa'da "Millet Yolu" 5-VII; Topuzlu 224). – Yunanlı-ların Nazilli'yi işgali (T. İ. H. II 2, 252). – Kilis'te Türk-Arap işbir-liği anlaşması (Üzel 101). – Alemdar : D. Ferid'in "Le Temps" muhabirine İskenderun'un Suriye'ye ilhakını reddi hk. demeci.
4. Çiçerin'in M. K.'in 20-VI günlü mektubunu alması (Dok. II 556). – Vakit'te M. K., İsmet ve Fevzi'nin resimleri. – Konya ve Kasta-monu'da cülûs merasimi (Öğüt 4.; Açıksöz 5.).
5. Beykoz çarpışması (H. M. s. 49; T. 7.). – Yunan hükûmetinin Doğu Trakya'nın işgali hk. kararı (T. İ. H. II 2, 220). – H. M. : "Kardeş sesi" (Azerbaycan). – Behiç (Erkin)'in Ankara'ya varışı.
6. İngilizlerin Mudanya, Gemlik ve İzmit'i işgali (Z. C. II 204; T. İ. H. II 2, 218) – Halil'in firarına yardım edenler hk. kararın İrade ile tasdiki (T. V. 3900). – Denizli'de Sökeli Ali Efe'nin Rumların çıka-rılmasını talebi (or. 47). – B. M. M.'nde yemin şeklinin müzakeresi (Z. C. II 186). – T. : Eskişehîr'de Komünist beyannamesi.
7. M. K.'in Mahmut Celâl'e Bursa'nın askerden boşaltılmasını tav-siyesi (T. İ. H. II 2, 219; H. T. V. 1156; B. ve A. K. 273). – Ba-tum'un Gürcülere teslimi (Luke, Cities II 157). – Ankara Hükû-metinin Ermenistana ültimatomu (N. II 39). – Spa'da Mille-rand'ın Türkiye'ye Boğazlar Komisyonunda bir mümessillik ve-rilmesini teklifi (Br, VIII 443).
8. Yunanlıların Bursa'yı işgali (B. ve A. K. 278). – B. M. M.'nde İsmet'in stratejik vaziyeti anlatması (Z. C. II 204). – De R.'in raporu : "Venizelos Doğu Trakya'nın işgalini istiyor. Milne razı değildir." (Br. XIII No. 97). – D. Ferid'in bir muhtıra verdikten sonra Paris'ten ayrılışı (T. V. 3908). – "Dersaadet" gazetesinin 1. sayısı. – Bâbıâlinin hudut komisyonlarına dair notası (or. 3905). – A. A. : Anadolu'da Yeşil Ordu (Açıksöz 12).
9. İngilizlerin Batum'dan çekilmesi.
10. B. M. M.'nin riyaset kürsüsünün puşidei siyah ile örtülmesi hk. kararı (Z. C. II 218). – (ve 15.) Mebusların and içmesi : "Makamı hilâfet

Temmuz 1920

ve saltanatın ve vatan ve milletin istihlâs ve istiklâlinden başka bir gaye takib etmiyeceğime vallahi." (or. 215, 311) – B. Sami heyetinin Rize kıyısından Tuapse'ye gitmesi (or. VIII 39; K. K. 819). – Bahriye Müdiriyetinin kuruluşu (T. İ. H. V 21; Y. T. I 56). – Adana'ya Ermeni Lejyonunun girmesi, Türklerin kaçması (Arıkoğlu 162).

11. Paris'te ikinci notanın verilmesi (Gaillard 235). – Alemdar : Mutedil Hürriyet ve İtilâf Fırkasının Beyannamesi (Tunaya 455).
12. M. K.'in stratejik vaziyeti anlatması (Z. C. II 252). – Ankara'da Çerkes Ethem şerefine şenlik (Ceb. I 467; Bardakçı 277; Kutay 68; Güralp 62). – B. Sami heyetinin Tuapse'ye varışı (K. K. 819; Teng. 149). – B. M. M.'nde Refik (Koraltan)'in Fevzi'yi tenkidi (Ceb. I 439). – Dilâver'in Ankara Polis Müdüriyetine tayini (H. M. s. 45). – Samsun'da Hilâl gazetesinin 1. sayısı (Coşar 250). – P.-S.'da : Adliye Nazırı Rüştü'nün Yunan taarruzuna razı olması (Bıyık. 61). – Alemdar'da Rıza Tevfik : "İstiklâl dâvası".
13. B. M. M.'nde Mehmet Şükrü'nün B. Sami ve Hacim Muhittin aleyhinde konuşması, Cami'nin istifası, B. Sami'nin tekaütlüğü (Z. C. II 275, 285; N. II 22; T. İ. H. II 2, 342). – Yunanlıların İznik'i işgali. – Tunalı Hilmi'nin Kastamonu'ya varışı (14. Nurettin; 15. Eşref Edip : Açıksözcü 97). – Yunan resmî tebliği : "Kemalistler itibardan büsbütün düştüler." (!)
14. D. Ferit ile sulh delegasyonunun – Reşit'ten mada – İstanbul'a dönüşü. – Birçok subayın M. K. tarafına geçtikleri için ölüme mahkûm edilmesi (25. İrade ile kararın tasdiki : T. V. 3917; İkdam 19.). – Dört (!) Âli Komiserin önünde Fransız millî bayramı dolayısiyle yapılan geçit resmi. – Türkiye Komünist Fırkasının Beyannamesi (Cumhuriyet 28-VII 1931; Tunaya 531; Novıy Vostok III 35). – Gouraud'nun Faysal'a ültimatomu.
15. H. M. : "Bizi nasıl bölerler."
16. D. Ferid'in De R.'e demeci : "Yunan ordusu Erzurum'a kadar ilerleyebilir (!); Sultandan başlayarak bütün Türkler İngilterenin yardımını istiyorlar." (Br. XIII 99) – İmza niyetini bildirmek için 10 gün mühlet hk. Spa ültimatomu (T. İ. H. II 2 394). – St. Germain Sulh Muahedesinin yürürlüğe girmesi.

Temmuz 1920

17. Millerand ültimatomu Reşid'e veriyor. (T. V. 3908; H.M.s. 55; Gaillard 241) – Reşid'in Yunanlıların İstanbul'u işgalinden korkulabileceği hk. telgrafı (!) – Türk Komünist delegasyonunun Ordubad'a gelmesi (3-VIII K. K. ile görüşmesi : K. K. 822, 832). – Şeyh Senusî'nin Konya'ya varışı. – Cepheye gidecek 10 mebusun seçilmesi (Z. C. II 320). – Ahmet Rıza'nın Clemenceau'ya mektubu (Gaillard 152).
18. B. M. M.'nin gizli celsesinde Misakı Millîye sadakat yemini (Aylık Ansiklopedi 1944 s. 3, 92). – Rawlinson'un esirlerin mübadelesini teklifi (Z. C. II 335). – İsmail Hakkı (Tekçe)'nın M. K.'in muhafız takımını kurması (Dünya 10-XI-1962).
19. Bekir Sami heyetinin Moskova'ya varışı (Teng. 151). – M. K.'in (asılsız) cihada çağrısı (Evans 287; W. İ. X 174). – Reşid'in Paris'ten telgrafı : "İmzadan istinkâf ettiğimiz takdirde İstanbul'u elimizden alacaklar." (T. İ. H. II 2, 400). – Batum'da Pontos kongresi (N. II 140).
20. Meclisi Vükelânın toplantısı (T. İ. H. II 2, 397). – VI. M.'in huzurunda aile meclisi (Gaillard 247). – Hadi ve Rıza Tevfik için imza salâhiyeti (T. V. 3917). – Yunanlıların Tekirdağ'ı işgali (N. II 42). – Eski Urfa Mutasarrıfı Nusret hk. idam kararı (İstanbul basını 6-VIII). – Upmal-Angarski'nin Halil ve Legran ile Bakû'ya gelmesi (M. S. O. S. XXXIX 51).
21. Fitzmaurice'in Malta'daki mevkuflar hk. muhtırası (Br. XIII 100). – T. : "M. K. "Entente" nin çökeceğinden emindir."
22. Şûrayı Saltanatın muahedeyi imzalama kararı (T. V. 3811; Dersaadet 24.; Millî Nevsal I 181; İnal 2062; T. İ. H. II 2, 394; Gaillard 247). – D. Ferid'in De R.'e imzalama kararını bildirip adalet ve insaf istemesi (Br. XIII 101). – De R.'in VI. M.'in lâkaytlığı hk. raporu. – İtalya'nın 29-VII-1919 günlü Oniki Ada hk. mukaveleyi iptali. – "Memaliki Osmaniyenin Adliye itibariyle 5 mıntakaya ayrıldığı" hk. A. K. (D. 25) – Şam yanında Han Meyselun savaşı.
23. Hadi ile Rıza Tevfik'in VI. M.'e vedadan sonra Paris'e gitmesi. – Anadoluda millî bayram merasimi (Açıksöz; Albayrak 26.) – Gouraud'nun Ayıntab'ın zaptını emretmesi (Andréa 51, 59).
24. Çiçerin'in B. Sami'yi kabulü (Teng. 151; Ceb. II 62). - Fransızların Haleb'i işgali.

Temmuz 1920

25. Yunanlıların Edirne'yi işgali (T. İ. H. II 2, 281; Br. XIII 108). – M. K.'in Batum'un Gürcistan'a verilmesini protestosu (N. II 41). – Reşat Halis'e de salâhiyet verilmesi (T. V. 3917). – B. Sami'nin Karahan'dan silâh, cephane ve para istemesi (Teng. 152). – Şahtahtı'nın işgali üzerine Türkiye ile Azerbaycan arasında irtibatın kesilmesi (T. İ. H. III 110). – Faysal'ın kaçmasından sonra Fransızların Şam'ı işgali. – Gürcülerin Artvin'i işgali.
26. "Bursa hıyaneti" hk. B. M. M.'nin gizli celsesi (N. II 23; Kansu 592). – Albayrak : Bakû'daki "Yeni Yol" da Mustafa Suphi'nin makalesi : "Ayaklanan Türkiye'nin devrimci Rusya ile müşterek düşmana karşı ittifakı."
27. M. K.'in mebuslarla Eskişehir'e varışı. – Kıral Aleksandr'in Edirne'ye girmesi (Br. XIII 102). – C. Tayyar'ın Havsa yanında esir edilmesi (3-VIII Atina'ya götürülmesi) (Bıyık I 375). – Fransız kıtasının Yenice'ye girmesi (28. Tarsus'a, 31. Mersin'e : Véou 202). – Alemdar : Eski Bursa Valisi Ebubekir Hazım'ın muhakemesi.
28. De R.'in raporları : "Paraskevopulos Ankara'ya ilerlemek niyetindedir; Milne reddetti. D. Ferit M. K.'e karşı Kürt isyanı istiyor." (Curzon'un cevabı 31. : "Hayır!") (Br. XIII 102, 103, 109). – P.-S.'da A. Kemal : "Bir esefli ders daha : Edirne!". – Gümrük resminin beş misline çıkarılması (Kanun s. 8).
29. Fransızlarla savaşan Molla Kerim'in şahadeti (Arıkoğlu 166). – Ferda'nın alaylı makalesi : "Nereye, efendiler? Adana'yı kurtaracaktınız." (Ayhan XXIII) – Fahreddin'in Denizli'de asayişi temini (T. İ. H. II 2, 49).
30. De R.'in sulhun imzasından sonra Ankara'ya bir heyet gönderilmesi ve VI. M.'i ziyaret hk. raporları (Br. XIII 113, 114, 4-VIII Curzon'un cevabı : "Evet."). – Curzon'un talimatı : "M. K. ayni derecede Müttefiklerin ve İstanbul Hükûmetinin düşmanıdır. Mağlûbiyeti veya ortadan kaybolması bize zararlı olabilir." (!) (or. 106) – Cemil'in mutedil Kemalistlerin (!) davetini tavsiyesi (or. 110, 113).
31. Beşinci D. Ferit Kabinesi (T. V. 3918; İnal 2064). – Siyah çerçeveli Alemdar : "Bugün Paris'te sulh imzalanıyor." – B. Sami'nin Çiçerin'e mektubu : "Müzakereyi boşuna bekliyorum." (Dok. III

Temmuz 1920

131) – Onun Enver ile yemek yemesi (Teng. 153). – Azerbaycan millî suvari alayının Hasankale'ye varışı (K. K. 807). – Malta'da mevkuf mebusların B. M. M. azası addolunup tahsisat almaları hk. karar (Z. C. III 15). – (Temmuzun sonunda) M. K.'in Abdülmecid'i Ankara'ya davetini bildirecek olan Yümni'nin İstanbul'a hareketi (Tarih Dünyası III 911).

Ağustos 1920

1. Türk ve Bolşevik kıtalarının Nahçevan'da ilk teması. – Yusuf Kemal'in Şerif Manatov ile görüşmesi (Teng. 154). – Ahmet Hamdi'nin Shuttleworth'tan M. K.'e karşı iki tümenin silâhlandırılmasını ricası (H. T. V. 1179).

2. İkdam : "Yozgat'ta üç gün içinde 180 idam kararı icra edildi." (?)

3. (5 e kadar) M. K. Konya'da (4. nutku : "Türk hareketini takdir eden Rus hürriyetperverleri yardım vadettiler.") (Evren) -- Halil'in Beyazıt'tan M. K.'e mektubu (K. K. 836-844). – K. K.'in M. K.'e Komünistlerin propagandası hk. şifresi (or. 832). – İkdam (Daily Telegraph'tan) : "K. K. ve Ali Fuad'ın itaatsızlığı sebebiyle M. K.'in vaziyeti güçtür." – T. : "Anadolu gazetelerinde D. Ferit hükûmetine karşı idam kararı çıktı." – D. Ferid'in beyannamesi : "İstanbul'u kurtarmak için âsilerin yenilmesi elzemdir." (T. V. 3921; Bıyık. 62; T. 6).

4. M. K.'in Konya için umumî af tavsiyesi (Z. C. III 96). – Bekir Sami'nin Karahan ile ikinci görüşmesi (Teng. 158). – Nusret hk. idam kararının İrade ile tasdiki (T. V. 3924). – Yunanlıların Gelibolu'yu Fransızların Cerablus'u işgali (T. İ. H. IV 122). – Curzon'un Lordlar Kamarasında nutku (Debates 735). – Hewart Pollock'un Malta mevkufları hk. raporu (Br. XIII 122).

5. Pozantı Kongresinde M. K.'in nutku (Ayhan 60; Aydemir 185; Arıkoğlu 170). – Belemedik'te "Yeni Adana" gazetesi (Coşar 68). – Adana'da "Gouverneur provisoire" (!) Damadian (Véou 205, 334). – H. M.'nin başmakalesi : "Türk dostu P. Loti." – Nusret'in idamı. – Bakû'daki İngiliz esirlerinin bırakılması için müzakere (T. 13).– Curzon'un Venizelos'a Oniki Ada meselesinde yardım va'di, Sterghiades'in İzmir için mümtazlık istemesi (Br. XIII 115).

Ağustos 1920

6. M. K.'in Kütahya'da Kuvayı Tedibiye ile Teşkilâtı Mahsusa'yı teftişi (İslâm Ans. I 1122). – D. Ferid'in bayılması (Br. XIII 121).
7. B. M. M.'nin Konya için umumî af kararı (Z. C. III 97). – Hükûmete karşı düşmanca makalelerin men'i hk. İ. K. – Ebubekir Hazım hk. idam kararı (T. V. 3926; İkdam 10.; Tepeyran 125). – İkdam (The Orient News'ten) : "M. K. ne yapsın? B. M. M. faidesizdir." (!)
8. Şefik (Özdemir)'in Ayıntap kumandanı olması (Üzel 122).
9. B. M. M.'nde cephe seyahati hk. müzakere (Z. C. III 135). – Ankara'da "Yeni Gün" ün 1. sayısı. – Grahame'ın Venizelos'un İngiliz yardımına teşekkürü hk. raporu (Br. XIII 118). – T. : "D. Ferid'in M. K. ile anlaşmak istemesine Sadık muhaliftir." – İtalyan Kamarasında Sforza : "Türkiye'nin tam istiklâlini isteriz." – Neuilly Muahedesinin yürürlüğe girmesi.
10. Sèvres Muahedesi (Cmd. 964; 963: Üçlü Mukavele); Luke'ün fikri: "Delice, acınacak ve ölü doğmuş bir muahede." (Cities II 172) – Hadi'nin Oniki Ada münakaşasından dolayı imzanın gecikmesi hk. raporu (T. V. 3928). – M. K.'in başkanlığında B. M. M.'nin toplantısı : Ahmet Muhtar'ın Hariciye ve Mahmut Celâl'in İktisat vekilliklerine seçilmesi (Z. C. III 158). – E. Hazım'ın idam cezasının küreğe tahvili (T. V. 3926; Tepeyran 152). – Rus-Ermeni muvakkat muahedesi (Tiflis) (M. S. O. S. XXXIX 51; T. 30-IX).
11. K. K.'in stratejik vaziyet hk. raporu (T. İ. H. III 294). – Milne'in İzmit civarındaki savaşlar hk. raporu (London Gaz. 164). – Andréa ve Abadi'nin Ayıntab'ın teslimini talebi (Üzel 126). – Tehcir mahkemelerinin lâğvı hk. A. K. (D. 33, 36). – Fransanın Wrangel Hükûmetini tanıması (Hurwicz II 283).
12. Paris'te Venizelos'a suikast. – İzmir'de Yunan sivil idaresinin kurulması. – İstanbul basınının siyah çerçeveli çıkması, camilerde matem âyinleri. – De R.'in raporu : "D. Ferit müttefiklerin sulhu nezaman tasdik edeceklerini bana sordu." (18. Curzon'un cevabı : "Belli değil, İngiliz parlâmentosu 19-X den sonra müzakereye başlıyacak.") (Br. XIII 121). – Curzon'un talimatı : "Bir diplomatın VI. M.'in yanına tayini anı gelmiştir." (or. 119) – B. M. M.'nin Nusret'e tazimi (Z. C. III 170). – Nurettin ve Diyarbekirli Kâzım hk. idam kararı (Dersaadet 17.).

Ağustos 1920

13. M. K.'in Ali Fuad'a Mustafa Suphi ile bolşevizme dair talimatı (Ceb. I 472). –Bekir Sami'nin ilk raporu Ankara'ya geliyor.– İkdam (Le Temps'dan) : "Kuvayı Milliye dağıtıldı, M. K. bolşevik yardımını istiyor." (!) – P.-S.'da A. Kemal : "Hakikî matem, ağlayacağına faaliyete geçmektir." (!)

14. M. K.'in B. M. M.'nde Müsavat Hükûmetine karşı ve Bursa'nın kaybedilmesine dair demeci (Z. C. III 186; N. II 22; A. S. D. I 92). – (20 ye kadar) Varşova savaşı.

15. C. Arif'in iki ay mezuniyetle Erzurum'a gitmesi (Z. C. III 212; N. II 29). – Enver'in Moskova'ya varışı (K. K. 863; K. K., E. 309; Ceb. II 50, 157).

16. İsmet'in gönüllü teşkilâtının Müdafaai Milliye Vekâletine bağlanması hk. teklifi (H. T. V. 1193) (krş. 26-XII). – Açıksöz : "Bu muahede sulh değil, korkunç bir idam kararıdır." – Dersaadet'te Dr. Frew : "Türkiye iyi idare edilirse parlak bir istikbali olacak." (!)

17. K. K.'in M. K.'e şifresi : "(1-IX günlü) Bakû Konferansı çok mühimdir." (K. K. 853) – H. M. : "İmza ehemmiyetsizdir; Kanunu Esasiye göre tasdik edilemez." – Dr. Frew'nun Osmanlı nişaniyle taltifi.

18. B. M. M.'nin şekil ve mahiyetine dair kanun maddelerinin müzakeresi (22. reddi) (Z. C. III 279, 387; N. II 94).

19. K. K.'in 17 günlü teklifine göre Şûrayı Saltanat ve Sèvres Muahedesi hk. B. M. M.'nin kararı (Z. C. III 299; D. I 36). – Mustafa Necati'nin Matbuat Müdürü olması (H. M. s. 57). – Bakû Elçisi Memduh Şevket'in Ankaradan ayrılışı. – Milne'in vazifeden çıkarılma dilekçesi – Garroni'nin Büyükelçi unvanı ile tayini (Br. XIII No. 127). – Açıksöz'de P. Loti'nin "La mort de notre chère France en Orient" adlı kitabının tahlili. – Rıza Nur'un Kastamonu'ya gelmesi.

20. M. K.'in Ayıntap Mutasarrıfı Sabri'ye teşekkür telgrafı (Üzel 134). – Hadi'nin muahedenin asıl nushasını D. Ferid'e tevdii. – Curzon'un De R.'in esir mübadelesi hk. fikrini sorması (Br. XIII 122). – Millerand'ın bir Osmanlı heyetinin Ankara'ya gönderilmesini teklifi (or. 128). – Cemal'in Taşkent'ten Kâbil'e gitmesi (K. K., E. 77). – L'Oeuvre'de P. Loti'nin makalesi.

Ağustos 1920

21. Üç Âli Komiserin VI. M.'in huzuruna kabulü, millî hareketin bastırılmasını istemeleri (Br. XIII 123; Luke, Cities II 195). – L. George'un Luzern'de demeci: "Yunan zaferinin kıymeti azdır." (Br. VIII 771).

22. Şimendifer amelesi için tatil gününün Pazardan Cumaya alınması (D. I 39). – Albayrak: Erzurum müftüsü Mehmet Sadık'ın hududun müdafaası hk. fetvası.

23. Çiçerin ve Karahan'ın Ermeniler için Bitlis, Van ve Muş vilâyetlerinin bir kısmını istemesi (Ceb. II 70). – H. M.: Nerimanof'un telgrafı.

24. Rusya ile akdedilecek muahedenin bazı esaslarının parafe edilmesi (N. II 21; Teng. 161, 178; Ceb. II 75, 80). – (24.?) Lenin'in B. Sami ile Y. Kemal'i kabulü: "Biz (10-VIII günlü) muahedeyi yapmakla hata ettiğimizi anladık, düzeltmeğe çalışacağız. Biz düzeltemezsek siz düzeltirsiniz." (Teng. 163) – Askerî rütbelerin tensikı hk. İ. K. (T. V. 3940).

25. H. M.: "Yunanistan'da anlaşmazlık." – A. Verbof'un bolşevik programı (İstikbal 1-IX; H. Edib 179, 181). – Curzon'un Fransa ve İtalya tarafından Büyükelçi gönderilmesine şiddetle itirazı (Br. XIII 124-127) – T.: "L. George Kıral Konstantin'i kabul etmiyecek."

26. T.: Şehzade Ömer Faruk, Selim ve Abdülhalim haklarından vazgeçmek niyetindedirler. – (7-X e kadar) Abdülmecit Dolmabahçe'de polis memurlariyle kuşatılmıştır. (Tarih Dünyası III 980; Y. T. IV 250, 276). – Enver'in M. K.'e ilk mektubu (Ceb. II 52). – B. Sami'nin Çiçerin'e demeci: "Ermeniler Sèvres Muahedesinde ısrar ediyorlar." (Dok. III 325). – Viranşehir isyanı (N. II 12).

27. Upmal-Angarski heyetinin Halil ile Karaköse'ye varışı (K. K., E. 310). – Fener'deki sulh merasimine Kanellopulos'un iştiraki.

28. Çiçerin'in Ermeniler için yine yer istemesi (Ceb. II 81). – Hüseyinof Çiçerin'e Bakû-Malta esirleri mübadelesini teklif ediyor. (Luke, Cities II 188) – De R.'in raporu: "Osmanlı Devletinin malî vaziyeti ümitsizdir." (Br. XIII 130) – Balkan ve Cihan harplerinde askerî hataları tahkik komisyonunun kuruluşu hk. İ. K. (T. V. 3943).

Ağustos 1920

29. Seyfi'nin Rus askerî yardımı hk. raporu (Ceb. II 78). – Yunanlıların Uşak'ı işgali (N. II 21). – D. Ferid'in Harbiye Nezaretini Hüseyin Hüsnü'ye devretmesi.
30. B. Sami'nin raporu : "Taşnak Hükûmetini devirmeğe muvaffak olmayı düşünüyorlar. Bu rapor Y. Kemal'e verilmiştir." (Teng. 169) – Albayrak : K. K.'in bayram tebriki : "İslâm ve Rus milletleri İngiliz, Fransız ve Yunan çapulcularını kovacaklar." – İkdam : "D. Ferid'in subayların politikadan uzak tutulması hk. tebliği." – Yunan askerî komisyonunun başkanlığına Katekhakis'in getirilmesi.
31. Eski Yüksek Askerî Divanı Başkanı General Fuad'ın tahkikat heyeti reisliğine tayini (T. V. 3945). – Upmal-A.'nın Erzurum'a geldiğinde nutku : "Yaşasın Türkiye'nin Kızıl ordusu!" (Albayrak 8-IX).

Eylül 1920

1. Bakû'da Doğu Milletleri Kongresi (Ceb. II 18; K. K., E. 310, Carr III 260; W. I. VII 185; Orient-Paris 1963, 41). – İstikbal'de Faik Ahmet : "Rus mukareneti". – İsmet'in Ali Fuad'a şifresi : "B. M. M.'nin Sivas'a nakline karar verilmiştir." (Ceb. I 476) (?) – Pangalos'un İzmir'e gitmesi. – Gouraud'nun "Grand Liban"ı ilânı.
2. Y. Kemal'in Moskova'dan ayrılışı (Teng. 171). – Le Journal'da M. K.'in demeci : "J'ai l'Islam entier derrière moi et j'ai à côté de moi un allié plus grand encore qui me tend la main." (Arkamda bütün İslâm alemi ve yanımda bana elini uzatan daha büyük bir müttefik var.) (E. I. 15-IX). – K. K.'in Erzurum'a varışı (K. K. 867) – D. Ferid'in De R.'e VI. M.'in oğluna bir İngiliz vasi (tutor) aradığı, Kanunu Esasi'nin onun veliaht addedilmesine göre tadili hk. demeci (Br. XIII No. 139) (!).
3. İkdam : Zübeyde ile Makbule'nin Samsun'a varışı. – K. K.'in Pütürge'de Azerbaycan Suvari alayını teftişi (K. K. 867).
4. Bakû'da Enver ve İ. Tali'nin nutukları (Congrès 109). – Nazım'ın Dahiliye Vekâletine intihabı (Z. C. III 466; N. II 49).
5. Nisabı Müzakere Kanunu (or. 506; D. I 42). – Bakû'da Pavloviç'in Karadeniz Devletleri Boğazlar Konferansı teklifi (Congrès 143; W. I. VII 188). – İkdam : D. Ferid'in Tarabya'da bir kıtayı

Eylül 1920

teftiş ederken "ağır ve elim sulh muahedesi ve Padişahımıza sevgi" üzerine nutku.

6. C. Arif ile H. Avni'nin Erzurum'da istikbali (K. K. 877). – Nazım'ın istifası (Z. C. III 524).
7. M. K.'in İrade ile Kaymakam rütbesine indirilmesi (T. V. 3949). – (7. ?) Yümni'nin Abdülmecid'e Ankara'ya davet mektuplarını vermesi (W I. II 135). – İkinci Zile isyanı (N. II 12). – Yıldız çapulcularının beraati (İkdam 1-X). – P.-S. : "Bolşevikler Bakû'ya nasıl geldiler?"
8. B. M. M.'nin ilk tefsiri (5-IX günlü kanun hk.) (D. I 43). – İlk Rus altın külçesinin Erzurum'a getirilmesi (K. K. 882). – Enver ile Zinovyef'in Bakû'dan ayrılışı (K. K., E. 17, 40, 311). – Öğüt : "Kızıl Ordunun Kafkasya'ya geldiğinden beri ümitlerimiz yükseldi, fakat biz bolşevik olabilir miyiz?"
9. "Yeni Adana" gazetesinin Pozantı'da çıkması (Coşar 73).
10. De R.'in raporu : "D. Ferit sulhun tasdikinden sonra (!) istifa etmelidir. Kendisine hiç yardım etmemekteyiz (we are giving him no support at all), hem kendisi ve hem de biz yanlış yoldayız." (Br. XIII 136; Luke Cities II 67 : "Sadakate sadakat ile mukabele etmedik.") – Bakû'da Türk Komünist Kongresi (Harris 64; Tevetoğlu 200).
11. Altı aylık muvakkat bütçe ve Firariler hk. kanunlar (D. I 44). – Yörük Ali Efe'nin Millî Ordu Müftüsü Hoca Esad'a tavsiye mektubu (Gövsa 405; W. İ. II 270).
12. Y. Kemal'in Tuapse'den ayrılışı (Teng. 173). – Albayrak'ın Bakû'daki "Yeni Dünya" 'yı tashihi : "Heyeti Vekile Meclisi Vükelânın değil, teşriî ve icraî kuvveti haiz olan milletin vekilidir."
13. Heyeti Vekile programında Teşkilâtı Esasiye Kanunu lâyıhası (Z. C. IV 179; N. II 97). – Memduh Şevket'in Erzurum'dan Bakû'ya gitmesi (K. K., E. 18). – K. K.'in M. K.'e C. Arif'in "Vilâyatı Şarkiye valiliğine" tayinini teklifi (K. K. 882; N. II 30). – Açıksöz : Eskişehir'de "Yeni Dünya" nın 1. sayısı. – M. K.'in Mustafa Suphi'ye cevabı (Tevetoğlu 223; krş. 15-VI)
14. Men'i müskirat kanunu (D. I 45). – Upmal-A.'nın K. K.'e Türk Komünist Fırkasına müsaade edilmesini tavsiyesi, cevabı : "Memlekette bir hercümerç vuku bulursa siz de Türkiye'den istifade

Eylül 1920

edemezsiniz." (K. K. 883). – Cemal'in Kâbil'den M. K.'e mektubu (K. K., E. 81).

15. İstikbal : "Giresun Müdafaai Hukuk Reisi Osman Ağa."

16. "Aydınreis" harb gemisinin Trabzon'dan Novorosisk'e seferi (T. İ. H. V 19). – İkdam : Yunanistanda şiddetli münakaşalar. – M. K.'in A. Fuad'a gizli komünizm teşkilâtı hk. şifresi (Ceb. I 475; A. S. D. IV 351)

17. Enver'in Radek ile görüşmesi, M. K.'e üçüncü mektubu (Ceb. II 54, 99).

18. B. M. M.'nde Teşkilâtı Esasiye Kanununun müzakeresine başlanması. – 14 İstiklâl mahkemesine intihap (Z. C. IV 172). – Y. Kemal'in Trabzon'dan M. K.'e Lenin'in demecini telgrafla bildirmesi (Teng. 178; Y. T. IV 97). – Halil'in K. K.'e Bakû'dan şifresi : "Nerimanof, Elyava ve Korkmasof Gürcistan ve Ermenistan'a karşı müşterek bir hareket yapılmasını istiyorlar." (K. K., E. 39) – Tiflis'teki Rus Elçisi Stark'ın Mc Donald'a demeci : "Litvinof Bakû-Malta esirlerinin mübadelesine taraftardır." (Luke, Cities II 191). – P. S.'da A. Kemal : "Sait Halim'in cürümleri."

19. Mustafa Sabri'nin istifası, D. Ferid'in Sait Molla ile görüşmesi (Br. XIII 142).

20. İsmet'in, Y. Kemal'in Sivas yolu ile derhal gelmesi hk. şifresi (Teng. I 182). – Ermenistan'a karşı harekete geçilmesi hk. A. K. (T. İ. H. III 149, 181). – M. K.'in K. K.'e şifresi : "C. Arif'in tayini mümkün değildir." (K. K. 886) (22. K. K.'in teklifinden vazgeçmesi : N. II 33) – İhracat resmi kanunu (D. I 48). – Fransız hükûmeti Ankara'ya bir heyeti nasiha (a mission of pacification) gönderilmesi lehindedir. (Br. XIII 149) – Ayıntab'ın İstanbul mümessillerine milletlerarası bir heyet gönderilmesi talebi (Üzel 154).

21. Muhtar'ın Y. Kemal'e telgrafı : "Derhal geliniz!" (Teng. 182) – Temettü kanunu (D. I 51) – (24 e kadar) Üç Âli Komiserin müzakeresi; netice : "Ankara'ya gönderilecek heyete Müttefik mümessillerinin iştirak etmesi." (Br. XIII 142)

22. Y. Kemal'in tebdil kıyafetle Trabzon'dan Samsun'a gitmesi (Teng. 183). – Kastamonu-Bolu mıntıka kumandanlığına Muhittin'in hk. tayini hk. A. K. (H. T. V. 1163). – Telgraf ve telefon muhaberesi A. K. (D. I 52).

Eylül 1920

23. D. Ferid'in 15.000 asker ve 25.000 jandarmanın silâhlandırılmasını istemesi (Br. XIII 142). – Ryan'ın muhtırası : "Yegâne ümidimiz Tevfik kabinesi ile sulhun tasdikindedir." (or. 144) – K. K.'in İsmet'e, Sarıkamış'a hareketin 27 de başlıyacağı hk. şifresi (H. T. V. 1134).
24. Ermenilerin Bardız'a hücumu (N. II 39; T. İ. H. III 147; Önal 81) – K. K.'in 28 için hücum emri (or. 149; K. K. 887).
25. B. M. M.'nin gizli celsesinde M. K. : "VI. M.'in azli hilâfet dâvasına sebep olabilir." – İsmet'in Çukurova ve Bardız savaşları hk. demeci (Ayhan 92; T. İ. H. III 131). – D. Ferid'in itirafı : "Müttefiklerin şiddetli tazyikı altında (under strong Allied pressure) M. K. ile arkadaşları âsi ve kanun dışı telâkki edildiler." (Br. XIII 144)
26. Milne'in yerine General Harington'un tayini. (or. 167). – Muhtar'ın Rus Hükûmetine Ermenilere karşı harekete dair muhtırası (E. I. s. 21) – Hıyaneti Vataniye Kanununa göre açılan dâvalarda İstiklâl Mahkemelerinin salâhiyeti hk. kanun (D. I 56). – Kazasker Mehmet Nuri'nin Meşihat makamına tayini (T. V. 3967). – İkdam : Sait Mollanın adliye ıslahatına dair demeci : "El-adil esas ül-mülk." (!) – D. Ferid'in De R.'e demeci : "M. K. ile müzakere faidesizdir." (!) (Br. XIII 148). – Y. Kemal'in Samsun'dan ayrılışı (Teng. 184). – Nuri (Conker)'nin Polantı nutku (Ayhan 94). – Dr. Rıza Tevfik'in Paris-Londra-New York'a gitmesi.
28. Sarıkamış'a ilerleme (T. İ. H. III 162; K. K. 888; N. II 39). – 50 kişinin M. K.'i protesto telgrafı (K. K., E. 31). – Enver'in M. K.'e silâh almak için Almanya'ya gideceği hk. telgrafı (or. 48).
29. Sarıkamış'ın Azerbayean suvari alayı ile işgali (N. II 39; Malkoç 80). – Resmî Komünist Fırkasının kuruluşuna ait tebliği (W. İ. XX 124).
30. Ohancaniyan'ın Çiçerin'e Türk hücumunu protestosu (Ceb. II 93). – Taşnak hükûmetinin beyannamesi : "Ermenistan tehlikededir." (Albayrak 11-X). – Rus-Azerbaycan ittifakı. – Halid'in savaş raporu (T. İ. H. III 300). – Curzon'un talimatı : "Ankara'ya heyet gitmeden evvel sulhun tasdiki matluptur." (Br. XIII 145) – Öğüt'te VI. M.'in resmi : "İngiliz ve Yunan toplarının tehdidi altında efkârı humayunlarını izhardan memnu bulunan sevgili Padişahımız." (!)

Ekim 1920

1. De R.'in raporları : "Üç Âli Komiser D. Ferid'in istifasını ve Ankara'ya bir heyet gönderilmesini istiyorlar. – D. Ferit kendisinin ve VI. M.'in emniyeti için endişelidir, onu teskin edebilir miyim?" (Br. XIII 147-148) – Curzon'un talimatı : "İlk önce sulh anlaşmasını tasdik etmelidir." (or. 149) – İbrahim Tali'nin, 28-IX günü Halil'in Çiçerin ile görüşmesi hk. raporu : "Sarıkamış'ın işgal edilmesine taraftardır." (K. K., E. 65).
2. Kıral Aleksandr'ı maymun ısırıyor. – Tevfik ile Adam Block'un VI. M.'in huzuruna kabulü. – Müsavat Hükûmetinin para hediyesinin A. Muhtar'a takdimi (Mirza Bala 180; Keykurun 116).
3. Konya'da Delibaş isyanı (N. II 44; Arıkoğlu 188; Önder, Delibaş Hadisesi). – Andréa'nın Ayıntab'a teslim talebi : "M. K.'e artık itaat etmeyiniz!" (Üzel 170).
4. Upmal-A.'nın Ankara'ya varışı (Ceb. 96; H. Edib 181). – M. K.'in Enver'e mektubunda çalışmaların Panislâmizm şeklinde gösterilmesinden sakınmasını ihtarı (Ceb. II 55, 159; K. K., E. 35). – Muhittin'in Kastamonu'ya varışı (Açıksözcü 59). – De R.'in raporu : "VI. M. Kabine değişikliğindense tahttan inmeyi tercih ediyor." (Br. XIII 150) – Lûtfi Fikri'nin D. Ferid'e Ankara ile anlaşma programını vermesi.
5. Venizelos'un L. George'a Kuvayı Milliyeyi imha teklifi (!) : "Ermenistan ve Gürcistan ile Pontos Cumhuriyeti İslâmizm ve Rus Emperyalizmine karşı sağlam bir sed (a solid barrier) teşkil edebilir." (!) (Br. XIII 152) – Y. Kemal'in Kastamonu'ya gelmesi (Açıksözcü 99).
6. M. K.'in Bekir Sami'ye Ermenilere mukabil taarruza dair talimatı (Ceb. 92). – Legran'ın Erivan'a varışı (K. K., E. 39). – Refet'in Konya isyanını bastırması (N. II 45). – Curzon'un talimatı : "VI. M.'in tahttan inmesini De R. kati'yyen önlesin." (Br. XIII 153) – Müessesatı diniye ve sıhhiyede gümrük muafiyetinin ilgası (kanun s. 35; D. I 65).
7. Kars'a taarruz hk. A. K. (H. T. V. 1136; T. İ. H. III 303). – Ceridei Resmiye hk. A. K. (D. 68) – Seyahat varakası hk. A. K. (D. 66). – K. K.'in M. K.'e Sarıkamış'tan raporu (K. K. 893) – Adana Valisi Abdurrahman'ın "Kemalizm tehlikesi" (!) hk. raporu (Véou 373). – Refet'in Konya'da silâhların teslimi hk. beyannamesi.

Ekim 1920

9. J.d'Orient : "M. K. ile anlaşmak mümkün müdür?" – İkdam : "Anadolu'da nüfuz mıntakaları."
10. Öğüt : VI. M.'in resmi : "Kuvayı Milliye ve Meclisi Milli'nin teşekkülü, arzu ve evamiri hafiyei humayunlarına müstenit bulunan Halifei Müslimin ve Padişahı âlempenah." (!)
11. M. K.'in Kars'a taarruz emri (Ceb. I 88, 90). – Y. Kemal'in Ankara'ya varışı (Teng. 189). – "Preveze" harb gemisinin Sinop'tan Novorosisk'e seferi (T. İ. H. V 19). – VI. M.'in tekrar tahttan inme tehdidi (Br. XIII 155).
12. (14 e kadar) Y. Kemal'in Heyeti Vekileye raporu (Teng. 190). – Gürcü seferberliği (T. İ. H. III 177). – Riga ön sulhu (krş. 18 - III - 1921). – Öğüt : "İsyan ruhiyatı." – H. M. : "İki komünizm" (Harris 81).
13. Hıyaneti vataniyeden beraat kararlarının tasdikına lüzum olmadığına dair B. M. M. kararı (D. I 72) – Ermenistan'a Rus ültimatomu (R. M. M. LII 198; M. S. O. S. XXXIX 54).
14. Ermenilerin başarısız mukabil taarruzu (T. İ. H. III 173, 181). – Hilmi'nin Ardahan'dan K. K.'e raporu (or. 180). – Halil'in Moskova'dan Taşkent'e gitmesi (K. K., E. 82). – T. : Gouraud'nun Ermeni Lejiyonunu terhisi.
15. De R.'in raporları : "VI. M. tahttan inmekte ısrar ediyor." – Esir mübadelesi şimdilik olamaz." (Br. XIII 155-156) – Haçin'in kurtuluşu (Ceb. I 418). – İkdam : Ermenilerin İtilâf Devletleri ve Gürcistan'dan yardım istemesi.
16. Adam Block'un tavsiyesi üzerine D. Ferid'in istifası (17. Tevfik'in memur edilmesi) (Br. XIII 158). – M. K.'in B. Sami'ye talimatı: "Rusya'nın Van ve Bitlis hk. ki talebi, emperyalizme karşı mücadele bahsinde samimiyetini şüpheye düşürdü." (Ceb. II 88; Teng. 190). – İsmet'in K. K.'e, Van ve Bitlis'e dair Rus teklifine ne dediğini sorması (Cevabı : "Elviyei Selâsenin işgaline devam!") (K. K. 895) – İzmit Vilâyetinin kuruluşu (D. İkınei Tertip XII 324).
17. B. M. M.'nin Çiçerin'in teklifini reddetmesi (Z. C. V 79). – Y. Kemal mezunen Kastamonu'ya gidiyor (Teng. 190).
18. Sèvres Muahedesinin Wilson'a resmen bildirilmesi. – Açıksöz : Refet Konya'da. – Ferda : "Delibaş'ın başarısı üzerine M. K. firara hazırlandı." (!) – Dersaadette Sait Molla : "Code Civil mem-

Ekim 1920

leketin ihtiyacına aykırıdır. İsviçreli bir uzmanın getirilmesi düşünülüyor." – Danışıklı Türkiye Komünist Fırkasının ilmühaber ile ruhsat alması (Ceb. I 507; Harris 30; Tevetoğlu 335: M. K.'in 26-X günlü şifresi; Beyanname : Yeni Gün 18-XI)

20. K. K.'in Kars'a taarruz için hazırolma emri (K. K. 895). – Curzon'un De R.'e talimatı : "VI. M.'e tahttan inmeden vazgeçmesini ehemmiyetle tavsiye ediniz!" (Br. XIII No. 157) – Block'un Müttefik malî komisyonu kurulmasını teklifi (or. 158) – Ramişvili'nin M. K.'e geçici anlaşma teklifi (T. İ. H. III 177). – Nail ile Küçük Talât'ın Erzurum'dan Bakû Kongresine dair raporu (K. K. E. 41). – Mahmut Esad'ın Komünizme dair makalesi (Harris 83).

21. Tevfik Kabinesi (T. V. 3988; İnal 1733). – M. K.'in Gürcüstan'a cevabı (T. İ. H. III 178). – B. M. M.'nin Azerbaycan'a teşekkürü (Z. C. V 117). – Yeni Teşkilâtı Esasiye lâyihası (or. 370). – Rus-Ermeni ittifak projesi (M. S. O. S. XXXIX 54).

22. Muhtar'ın B. Sami'ye telgrafı : "Van ve Bitlis talebi mevzuubahs olamaz." (Ceb. II 90). – P.-S.'da A. Kemal : "Her halde hükûmette siyaset de yoktu." (!)

23. (25 e kadar) P.-S.'ın kapatılması. – Curzon'un talimatı : "Sulhun tasdiki M. K.'e karşı bir emrivaki (fait accompli) olacaktır." (!) (Br. XIII 160-162) – K. K.'in Enver'e mektubu : "Bolşevikler Ermenilere taarruzumza bir aydır lâkayd kalıyorlar." (K. K., E. 49) – Manastırlı Kâzım'ın Tiflis Elçiliğine tayini.

24. K. K.'in Kars'a taarruz emri (T. İ. H. III 30; K. K. 896). – Gediz taarruzu, M. K.'in A. Fuad'ı tebriki (Ceb. I 494, 505; N. II 47). – De R.'in Ankara'ya gönderilen heyete Müttefiklerin iştirakini istemesi (Br. XIII 163). – Le Temps : "Avam Kamarası sulhun tasdikine dair müzakereyi geriye bıraktı."

25. Horace Rumbold'un Varşova'dan İstanbul'a nakledilmesi (1-XI tayini) (or. 139). – De R.'in raporu : "Tevfik Kanunu Esasiye göre sulhun tasdiki için Meclisi Mebusanın acele içtimaa davetini vadetti." (!) (or. 166) – Avam Kamarasında L. George'un demeci : "Sèvres Muahedesi çok insaflıdır (very fair)." (!) (T. 26) – Kıral Aleksandr'in ölümü (Br. XII 420, 428). – M. K.'in Talât'a mektubu (Ceb. II 59, 160). – Öğüt'te Refet ile görüşme : "İsyanın sebebi İngiliz entrikaları ile ahmaklıktır."

Ekim 1920

26. Tevfik'in programı (T. V. 3991). – Üç Âlî Komiserin muvakkat tasdik hk. notası. – Curzon'un talimatı : "Ankara'ya giden İngiliz refakat memuru (!) Rawlinson'un salıverilmesini başarmalıdır."(!) (Br. XIII 164) – İzzet'in Ankara'daki aracısı ile muhtırası (Z. C. XVIII 61). – Trabzon'daki Bahriye idaresi hk. talimat (T. İ. H. V. 201).

27. Kars'a ilerleme (K. K. 896). – M. K.'in Taşkent'te Cemal'e mektubu (Ceb. II 57). – "Badema İstanbul Meclisinden mebusanın alınması hk. B. M. M.'nin kararı (D. I 78) – Konduriotis'in Kıral Naibi intihabı. – Tevfik'in De R.'e hukukî şüphesini tekrarlaması (Br. XIII 166). – Enver'in Berlin'de silâh alma teşebbüsleri (Blücher, Deutschlands Weg nach Rapallo 133).

28. Mektup sansürü hk. A. K. (D. I 79). – T. : "Kırallığa Konstantin gelecektir." – P.-S. (J. d'Orient'dan) : "Kalaba çiftliğinde Halide Edib."

29. İkdam : Paul'a taç teklifi.

30. Kars'ın işgali (T. I. H. III 198; N. II 40; K. K. 897). – Neşriyat suçlarının İstiklâl Mahkemelerince takdiri hk. B. M. M. kararı (D. I 84). – Divanı Harp kararlarının yeniden temyiz olunması hk. İ. K. (T. V. 3996; D. XII 332). – Kasım-Aralık bütçesi (D. I 83).

31. M. K.'in A. Fuad'a şifresi : "Komünizm en büyük kumandanlarda kalmalıdır." (Ceb. I 509). – K. K.'in Ferik rütbesine terfii (H. T. V. 1130). – Gümrü'ye doğru ilerleme emri (T. İ. H. III 204). – Yunanlıların Gediz'i yeniden işgali (or. II 2, 330). – Kızıl Ordunun Kırım'a girmesi.

Kuvayı Milliye ile ordunun mevcudu : 30.000 tüfek, 5.000 kılıç, 105 makineli t., 53 top, 7 uçak (Ceb. 481, 492).

Kasım 1920

1. K. K.'in Ermeni milletine beyannamesi (K. K. 898). – Muhtar'ın Ermenistan'a sulh teklifi (H. M. s. 74; E. İ. s. 19). – Hazinei Hassaya ait emlâkin idaresi Maliye Vekâletine verilmiştir. (Kanun s. 46). – Malta'daki mevkuflar hk. muhtıra (Br. XIII 177). – Emir Ali'nin demeci : "Hindistan'ın para yardımı Dr. Frew'ya verilmiştir." – Yeni Gün'de M. K., Lenin, Enver ve Cemal'in resimleri (!). –

Kasım 1920

Bakû'daki İngiliz esirlerinin salıverilmesi hk. Tiflis protokolu (Dok. III 167).

2. Safa'nın De R.'e demeci : "Sulhun tasdiki M. K. ile anlaşmaya mani olabilir. Bir şehzadenin refakatinde (!) Ankara'ya heyet gönderilebilir." (Br. XIII 172). – Dairelerde öğle tatillerinin ilgası hk. A. K. (D. I 87).

3. Ermenistan'ın tereddütlü cevap vermesi (H. M. s. 74; E. İ. s. 21). – Curzon'un Fransa ve İtalyaya teklifi : "Sulhun tasdiki şartiyle Ankara'ya heyet gönderilmelidir." (5. Millerand, 9. Sforza : "Evet") (Br. XIII 168-169) – Venizelos'un Gunaris'e demeci : "Konstantin'in intihabı Yunanistan'ın mahvı demektir." (T. 5.) – Anadolu Umumî Müfettişliğinin lâğvı (T. V. 4004; H. T. V. 1182). – P.-S.'ta A. Kemal'in H. Edib'e cevabı : "Böyle kahramanlardan Allah bizi korusun!" (!)

4. 47 sayılı kanun : "İcra Vekilleri B. M. M. Reisinin göstereceği namzetler arasından seçilir." – Milne'in İstanbul'dan ayrılıp mareşallığa terfii (T. 5.). – Enver'in Berlin'den Halil'e Anadoluya yardım hk. mektubu (Ceb. II 163; Karaman 100).

5. Tevfik'in notası : "Sulhun tasdiki ancak Ankara ile temastan sonra mümkündür." – İkdam : Atina'da Konstantin için gösteri. – Açıksöz : Mehmet Akif'in "Kır ağasının rüyası" şiiri.

6. Ermenistanın mütareke teklifi (T. İ. H. III 212; K. K. 899). – Ermenilere karşı savaşa dair Çiçerin'in notası (E. İ. s. 21). – Tiflis'te Stokes'in raporu : "Ankara ile Bolşevikler arasında ihtilâftan kaçınılamaz." (Br. XIII 171) – Alemdar : "Şehzade Abdurrahman (!), İzzet ve Salih Ankara'ya gidecekler."

7. Gümrü'nün işgali (H. M. s. 73). – Ermenistan ile muvakkat mütareke (or. 74-77). – H. M.'nin başmakalesi : "P. Loti'ye teşekkürümüz." – A. Fuat ve Refet'in Ankara'ya varışı (or. 73). – Rütbelerin tashihi hk. İ. K.'nın kaldırılması hk. İ. K. (T. V. 4003). – Alemdar : "Ankara heyeti başarılı olabilir mi?"

8. İsmet'in Garp Cephesi, Refet'in cenup kısmı kumandanlığına, A. Fuad'ın Moskova Elçiliğine tayini teklifi (N. II 51, 56). – Hamid'in "Kızılay Mümessili" olarak İstanbul'a gönderilmesi. – K. K.'in Ermenistan'a mütareke şartlarını bildirmesi (K. K. 900; E. I. s. 20). – Muhtar'ın notası ve K. K.'e talimatı (or. 901; T. İ. H. III

Kasım 1920

306). – M. K.'in Neş'et'i "hususî memur" olarak İstanbul'a göndermesi (N. II 54; İnal 1733, 1997). – Ermenistanın beyannamesi : "Yapyalnız bırakıldık." (H. M. s. 75). – Charles Haringtonun İstanbul Kumandanlığını üzerine alması; unvanı : "L'Officier Général commandant les forces alliées d'occupation à Constantinople." (Br. XIII 167) – De R.'in raporu : "Tevfik sulhu tasdikten çekindiği için Müttefik memurları Ankara'ya gidemezler." (or. 172).

9. İsmet ve Refet'in kumandanlıkları hk. A. K. (H. T. V. 1197). – Ankara'ya kabul edilecek heyet hk. A. K. (Z. C. XVIII 61). – "Memaliki meşgulede yapılan şenayiin tesbiti" hk. 67 s. K. – İzzet'in, "Nerede görüşmenin mümkün olduğunu" sorması (N. II 54). – K. K.'in Gümrü'ye varışı (K. K. E. 64). – Ermeni heyeti Gümrü'ye gitmeğe hazırdır. (H. M. s. 76). – Franklin-Bouillon'un İstanbul'a gelmesi.

10. A. Fuad'ın İsmet'e kumandanlığı tevdii (H. T. V. 1168; N. II 57). – De R.'in raporları : "Tevfik'e cevap verdim : Malî yardım sulhu tasdikten evvel yapılamaz." – "Kemalistlerin ümidi her zamankinden daha fazladır." (Br. XIII 173-174).

11. Çiçerin'in Mdivani'yi arabulucu olarak tayini (Dok. III 173). – K. K. karargâhının Gümrü'ye nakli (K. K. 901). – 8 mebusun Moskova Elçiliği hk. istizahı (Z. C. V 339). – Sivas Valisi Reşid'in Kastamonu'ya varışı (Açıksözcü 113). – Açıksöz'de M. Akif'in makalesi : "Ey Müslüman!" (25. "Ey cemaat, uyanın!") – Ankara ile İstanbul arasında telgraf hattının yeniden kurulması (N. II 54). – Alemdar : Nemrut Mustafa'nın tevkifi. – T. : Bakû'daki İngiliz esirleri Tiflis'e geldiler.

12. Fevzi'nin Refet'i tayininden dolayı tebriki. (H. T. V. 1169).

13. Elçi Kâzım'ın Tiflis'e varışı (İslâm Gürcüstan 19.) – Çerkes Ethem'in İsmet'in kumandanlığını istememesi (N. II 57). – Ermenistan'ın mütareke istemesi; K. K.'in 8-XI günlü şartlarına cevap talebi (H. M. s. 77).

14. Yunan seçimlerinde Venizelos'un yenilmesi (114 : 250). – Lordlar Kamarasında Curzon'un zafersiz bir sulh beklemesi (O. M. I 403). – Vrangel ordusunun geri kalan kıtalarının Sivastopol'dan firarı.

15. Şeyh Senusî'nin Ankara'ya varışı. – Konya İstiklâl mahkemesinin Divanı Harp muhakemelerini üzerine alması.

Kasım 1920

16. Venizelos'un Atina'dan ayrılışı. – Mdivani Legran ile Tiflis'i terkediyor.
17. Wrangel filosunun ve Sir Horace Rumbold'un İstanbul'a gelmesi. – Papulas'ın hapishaneden salıverilmesi (20. Yunan Başkumandanlığına tayini). – M. K.'in Kuvayı Seyyarenin bir müfrezesinin varlığını öğrenmesi. (N. II 57). – Hâkim ve adliye memurlarının seçilmesi hk. A. K. (D. I 97). – İkdam (Cagadamard'dan) : "Türk hücumunu teşvik eden Bolşevikler şimdi endişededir."
18. Ermenistan ile yapılan mütareke (K. K. 902). – B. M. M.'nde sulh şartları hk. istizah (Z. C. V 373). – Emperyalist devletlere karşı beyanname (or. 369).
19. M. K.'in A. Fuad'ı Ankara'ya daveti (Ceb. I 515).
20. M. K.'in A. Fuad'ın Moskova'ya gönderilmesi hk. tezkeresinin B. M. M. tarafından kabulü (Z. C. V 409). – Rusya'daki elçilik, şehbenderlik ve mümessilliklerin maaşları ve Şarkta ilmî tetkik için gönderilen heyetlerin tahsisatı hk. kanunlar (D. 102-104). – Lenin'in Türkiye'ye karşı harbin mümkün olduğundan bahsetmesi (Carr III 296). (!)
21. M. K.'in A. Fuad'a Moskova Büyükelçiliğine tayinini bildirmesi (Ceb. I 516). – A. Muhtar'ın K. K.'e talimatı : "Yakında Ömer Faruk (!) ve İzzet ile bir heyetin İnebolu'ya geleceği." (K. K. 905).
22. Khatissian delegasyonunun Gümrü'ye varışı (T. İ. H. III 225). – Mdivani'ye aracılık emri (Dok. III 397). – Wilson'un Ermenistan hududunu tesbiti (U. S. 1920 III 795). – Mareşal Wilson'un çok zecrî bir sulh tadilini (a drastic revision) tavsiyesi (Br. XIII 181). – Rumbold (=R.)'un Yunan ordusundaki inzibatsızlık hk. raporu (or. 179). – L. George'un Sèvres Muahedesini övmesi. – Meclisi Vükelâda İzzet'in M. K.'in 9 talebi hk. demeci. – Garroni'nin İstanbul'a gelmesi (T. 25.) – Papulas'ın İzmir'e varışı. – B. M. M.'nde komünist propagandasına karşı müzakere (Z. C. IV 12). – Halil'in Taşkent'ten Moskova'ya varışı (Ceb. II 165). – Muhtar'ın Çiçerin'e küçük Şûra Hükûmet Meclisleri hk. mektubu (İkdam 12-XII; E. I. s. 21; Carr III 299).
23. İzzet'in M. K.'e heyetin Anadoluya gelmesi konusunda telgrafı (26. Cevabı : "Evet, Bilecik'e.") (Z. C. XVIII 61; N. II 55). – Safa'nın R.'a demeci : "Neşet Ankara'dan geldi. İzzet heyeti 2-3 gün sonra

Kasım 1920

gidecek." (Br. XIII 182). – Curzon'un De R.'e büyük hizmetlerinden dolayı teşekkürü (or. 119).

24. Mdivani'nin Gümrü'ye gelip sulh müzakerelerine iştirak isteğinin K. K. tarafından reddi (Z. C. VII 148). – Üç Âli Komiserin 1-XII a kadar sulhun tasdikini talebi (Br. XIII 183).

25. Curzon'un talimatı : "Mareşal Wilson Harington'un emriyle Adapazarına yönelecek bir Yunan hareketinin aleyhindedir." (or. 184) – Milletler Meclisinin Türk-Ermeni savaşında Wilsonun aracı'ığını istemesi (22-I-1921 : Cevabı : "İmkânı yok.") (Soc. des Nat. Journ. Off. 1920, 89). – M. K.'in Şeyh Senusî ile yemek yemesi. – Düğünlerde men'i israfat kanunu. – Dr. Fuat Sabit'in K. K.'e M. Suphi'nin seyahatine dair mektubu (K. K., E. 70).

26. Gümrü'de sulh müzakeresinin başlaması (T. İ. H. III 225; K. K. 902). – M. K.'in İzzet'e telgrafı : "2-XII'ta Bilecik'te sizi bekliyeceğim." (N. II 55). – C. Arif ile H. Avni'nin Erzurum'dan Ankara'ya dönüşü (or. 38). – İzzet'in R.'a demeci : "Milliyetçiler nizamlı bir orduyla gelişmektedirler." (Br. XIII 185.) –Lègues'in sulhun tadilini tavsiyesi.

27. R.'un Kemalistler ile Bolşevikler arasında gerginliğin artması hk. raporu : "Yunanlılar çökerse sulhun tadili icabedecek." (or. 186). – Curzon'un demeci : "M. K. sulh şartlarını dikte edebilecek bir vaziyete bile gelebilir." (or. VIII 839) – Khatissian'ın Sèvres Muahedesinden vazgeçmesi (K. K. 902). – Lenin ile Stalin'in Orjonikidze'ye Ermenistanın sovyetize edilmesi emri (Pipes 232). – Çerkes Ethem'in İsmet'e itaat etmekten kaçınması (N. II 61). – "Aydınreis" harb gemisinin Novorosisk'ten Sinob'a seferi (3-XII : "Preveze") (T. İ. H. V 20).

28. İsmet'in K. K.'e M. K.'in samimi teşekkürlerini bildirmesi (K. K. 903, 1189). – Le Journal : "İtalyan Hükûmeti sulhun tadilini istiyor." – "Sebilürreşad"ın Kastamonu'da çıkması (24-XII a kadar).

29. Sovyet Ermenistanının Kazah'ta ilânı (Kluçnikov III 1, No. 40). – M. K.'in Çiçerin'e telgrafı : "Sıkı ittifakımız Batı Emperyalistlerini elbette yenecektir." (W. I. VIII 35 dd.) – İsmet'in M. K.'e Çerkes Ethem hk. raporu (N. II 61). – İstiklâl Madalyası kanunu.

30. Y. Kemal'in Ankara'ya varışı (Teng. 198). – Pravda'da Stalin : "Ezilmiş milletlerin kurtarılmasında Kemal ile veya ona karşı . . ."

Kasım 1920

(W. I. VIII 40, Miller 107) – Madrid'de Posta İttihadı Mukavelesi (T. V. 4123).

Aralık 1920

1. Çiçerin'in Mdivani'ye telgrafı : "Lenin ve Stalin 24-VIII günlü muhadenet muahedesini tamamlamak istiyorlar." (Dok. III 204).- (1. ?) A. Fuad'ın Ankara'dan ayrılışı (4. Ulukışla, 8. Sivas, 16. Kars). – R.'un raporu : "14'e kadar sulhun tasdikini umuyoruz." (Br. XIII 187, 189) – İkdam : Iğdır'ın işgali.
2. R.'un İzzet'e "Ankara'da İngiliz esirlerinin serbest bırakılmasının teminini" ricası (or. 189) – Gümrü Muahedesi (W. I. II 25). – Erivan'da Dro Kabinesinin Legran'la Muahedesi (M. S. O. S. XXXIX 57). – 5 sancakta sansür konması hk. karar (D. I 112) – Açıksöz : "Mustafa Sagîr Kastamonu'ya geldi."
3. M. K.'in Çerkes Ethemle Ankara'dan ayrılışı (N. II 64). – İzzet-Salih heyetinin İstanbul'dan ayrılışı. – Curzon'un demeci : "M. K. Enver'den korktuğundan dolayı (!) İstanbul ile anlaşmak istiyor." (Br. VIII 851). – L. George M. K.'in bir teklif yapmasını umuyor (!) (or.) – Yunanistan'da Konstantin için plebisit (896.000 : 5.000). – Lègues'in teklifi : "Mukaddes olmayan Kemalist-Bolşevik ittifakını (unholy alliance) Müttefikler insaflı bir sulh ile önlemelidirler." (Br. VIII 845)
4. Muhtar'ın B. M. M.'nde Gümrü Muahedesine dair nutku (Z. C. VI 199). – Dro Kabinesine Rus ültimatomu. – Ethem'in Eskişehir'de kalması (N. II 64)
5. Bilecik'te M. K.'in İzzet heyetine demeci : "İstanbul Hükûmetini artık tanımıyorum." (N. II 56, 66; İnal 1733) – Mdivani'nin Çiçerin'in 1-XII günlü notasını alıp K. K.'e vermesi (K. K. 902). – Erivan'da Sovyet Hükûmetinin kuruluşu (Br. XII 634, 639).
6. M. K.'in İzzet heyeti ile Ankara'ya varışı (or. XIII 196).–A. A.: "İzzet ve Salih İngilizlerden kaçtılar. Ankara'da coşkun karşılanış." – Muhtar'ın Çiçerin'e, müzakereye hazır olduğuna dair cevabı (W. I. II 67). – Muhtar'ın B. M. M.'nde Gümrü sulhunu tahlili ve tabiî müttefikimiz olan Bolşeviklerle dostluğa dair nutku (Z. C. VII 146). – Abdülhalim Çelebi'nin beraati (or.). – Açıksöz : "Ankara

Aralık 1920

ile Moskova arasında ihtilâflı noktalar kalmadı." – R.'un raporu : "Şimdiki vaziyet sulhun tadilini icabettiriyor."

7. Moskova'ya gönderilecek yeni heyet hk. A. K. (8. Y. Kemal için talimat : Teng. 199). – Türkiye Halk İştirakiyun Fırkasına ilmühaber ile ruhsat verildi. (Harris 86, 159)
8. Curzon'un, sulhun tasdikinin 15'e kadar bekleneceğine dair talimatı. (Br. XIII 190) – Jandarma müfettişi Foulon'un ölümü.
9. Çiçerin'in Moskova Konferansına daveti (Dok. III No. 210). – Nurettin'in kumandanlığında Merkez Ordusu (N. II 142; H. T. V. 1203). – Wilson'un Paris'te Ermenistan hududuna ait teklifini vermesi (Chicago Tribune 1-I-1921). – Matbaa alât ve edevatiyle kitap ve gazete kâğıtlarının gümrük resminden muaf olmasına dair 71 s. K. (D. I 114)
10. Bekzadian'ın Gümrü Muahedesinin tadilini istemesi (Dok. III 217). – Çiçerin'in Tiflis'teki Şeynman'a Batum meselesi hk. talimatı (Dok. III 213). – Âli Komiserler toplantısında Adam Block'un Malî Komisyonun derhal kurulmasını teklifi (Br. XIII 192). – R.'un İstanbul'da 20.000 kadar subay olduğu hk. raporu. (or.)
11. H. M. : "Muhterem bir misafir." (M. Sagîr) – Abdülmecid'in XV. Benedikt heykelini merasimle açması (Pernot 270).
12. Muhtar'ın Y. Kemal'e Moskova için talimatı (Teng. 203). – Hardinge'in raporu : "Fransız hükûmeti sulhun tasdiki aleyhinde ve M. K. ile anlaşma lehindedir." (Br. XIII No. 194) – General Pellé'nin Prag'dan İstanbul'a nakli. – Mustafa Reşid'in Londra Büyükelçiliğine tayini (T. V. 4033).
13. Safa'nın R.'a, vaziyetin büsbütün değiştiğine dair demeci. (or. 196) – İzzet'in M. K.'in şartlarına dair raporu. – Tiflis camiinde Kâzım'ın hazır bulunduğu, Kars zaferi şerefine yapılan merasim (İkdam 3.) – Charpy'nin İstanbul'daki Fransız Kumandanlığını üzerine alması. – İkdam'da Yakup Kadri : "Nikbinliğin faidesi."
14. Y. Kemal heyetinin Ankara'dan ayrılışı (Teng. 199). – (18.? M. K.'in Lenin'e Dağıstan'a dair telgrafı (Dok. III 249). – Ankara'daki "Yeni Dünya" da Arif Oruc'un makalesi : "Kuvayı Seyyare yanında muhabirimiz." – Protodos (Atina)'ta Konstantin'in beyanatı : "İzmir için savaşacağız." – Kanunlara numara konması hk. 82 s. K. (D. 122)

Aralık 1920

15. Muhtar'ın Çiçerin'e müzakerelere dair telgrafı (Z. C. VII 146). – Mdivani için agrément istenmesi (W. I. XX 12) – Gümrü'deki "Near East Relief" komitesinin Türk yardımından dolayı teşekkürü (K. K. 904).
16. Mdivani'nin Kars'a gelip K. K.'e Van-Bitlis meselesindeki "suite-fehhüm" e dair demeci (H. Bayur 66 ; bak. 28. 12.) – Bakû'dan B. Sami ve Ankara'dan A. Fuad'ın Kars'a varışı (K. K. 908; Ceb. II 111). – Hamdullah Suphi'nin Maarif ve Zekâi'nin Adliye Vekâletine intihabı. – Mustafa Arif'in İzzet ile Salih'in İstanbula dönmelerini talebi (N. II 85).
17. Eskişehir'de "Seyyare Yeni Dünya" Türk Komünist gazetesi (Coşar 127).
18. Milletler Meclisinin Ermeni kaderinin Şûra tarafından gözetilmesi kararı (!) (Ziemke 280).
19. Konstantin'in Atina'ya giriş merasimi. – Çiçerin'in Muhtar'a Moskova müzakerelerine dair telgrafı (Dok. III 229). – Antalya'da "Anadolu" gazetesinin 1. sayısı (Coşar 257, 260).
20. Nurettin'in Kastamonu'dan Sivas'a gitmesi (Merkez Ordusu) (Açıksözcü 97). – Açıksöz : P. Loti'nin hastalığı. – Harcourt (Near East Relief) : "Ermeni ordusu disiplinsiz bir güruh (mob)dur."
21. R.'un raporu : "Pellé ve ben tasdikin lüzumu üzerinde Safa ile sert bir lisanla görüştük." (Br. XIII 198). – T. : Anadolu'da Bolşevik propagandası.
22. M. K.'in demeci : "Kuvayi Seyyare muayyen bir kadro dahilinde verilen evamire tamamen itaat ve inkıyat eylemek şartiyle istifadeli olabilir." (N. II 75) – A. Fuat için agrément istenmesi. – Avam Kamarasında Townshend'in M. K. lehinde demeci; L. George'un cevabı : "Bir âsidir. Sèvres Sulhu İngiltere için hayatî ehemmiyeti haizdir (vital to the British Empire)." (!) – R.'un raporu : "Garroni Antalya ve Ereğli için M. K. ile görüşmek niyetindedir." (Br. XIII 203). – Paris'te "Comité France et Islam" Nihat Reşad'ın hazır bulunduğu bir toplantıda Türkiye lehinde gösteri yapıyor. (E. İ. 1-I-1921)
23. Tevfik'in Meclisi Vükelâ'da demeci : "Ankara zihniyeti İtilâf Devletleriyle müzakeremize engel olur." (!)

Aralık 1920

24. Birkaç mebusun Çerkes Ethem'le Kütahya'da görüşmesi (N. II 75). – A. A. : "Hilâfetin Saltanattan tefriki düşünülemez." (E. I. 1-II-21) – R.'un raporu : "Tevfik'in oğlu İsmail Hakkı hararetli bir Kemalisttir."

25. Muhtar'ın Y. Kemal'e Moskova müzakerelerine dair talimatı (Teng. 206). – Muhtar'ın Bekzadian'a cevabı : "Gümrü Sulhu tadil edilemez." (W. I. II 44) – Ethem'in kaçmasından sonra Fahreddin'in Kütahya'yı işgali. (Arif 62) – Osman Nizəmi'nin Roma Büyükelçiliğine tayini (T. V. 4043) – Matbuat Müdüriyetinin Hariciye Vekâletine bağlanmasına dair kanun (D. 123).

26. M. K.'in beyannamesi : "Hiçbir kimse hiçbir sebep ve suretle Hükûmeti Merkeziyenin malûmatı olmaksızın kuvvet toplamağa mezun değildir." (A. S. D. IV 366) – İsmet'in Ethem'in hıyaneti hk. raporu (H. M. s. 94) – Curzon'un R.'a talimatı :·"Vaziyet aydınlanıncaya kadar sulhun tasdikini istemeyiniz!" (!) (Br. XIII 201).

27. Birinci Kuvvei Seyyare hk. A. K. (N. II 78) – İbrahim Tali'nin Berlin'den Moskova'ya varışı (K. K. 933). – Açıksöz : "M. Sağîr Hilâfet Komitesinin programını anlatmıştır."

28. B. Mdivani ile Mustafa Suphi'nin Kars'a gelmesi (K. K. 909). – "Seyyare Yeni Dünya" nın son sayısı (s. 82).

29. Gürcü delegasyonunun Kars'a varışı. – Ethem'in Yunanlılara kaçması (N. II 80). – Karahan'ın Enver'e demeci : "Suvari tümeninin Anadolu'ya yollanması güçtür." (Karaman 103) – Refet'in mirliva rütbesine terfii. – Tevfik'in Pellé'ye demeci : "İzzet dönmek için talimatımızı aldı." (Br. XIII 202) – Curzon'un talimatı : "İtalya M. K. ile müzakere yapmak niyetindedir." (or. 203)

30. İsmet'in Ethem'e telgrafla cevabı (T. İ. H. II 3, 603). – Demirci Mehmet Efe'nin teslimi (or. 65).

31. R.'un raporu : "İzzet misyonu başarısızdır. Nemrut Mustafa meselesinin hallini umarım." (Br. XIII 206) – Curzon'un talimatı : "Sulhun yürürlüğe girmesinden sonra İtilâf Devletlerinin Askerî Komisyon hk. gayrı resmî görüşmeleri" (6 yıl için!) (or. 205) – Türkiye mümessili Bahaeddin'in Erivan'a gelmesi (K. K. 922; Baldwin 133).

Ocak 1921

1. K. K.'in "Near East Relief" Komitesine Ermenilerin Bolşevik propagandasını şikâyeti (K. K. 911). – İkdam : "Bu komite Anadolu'ya yardım için her ay $ 325.000 veriyor." – Alemdar (Bosphore'dan) : "İzzet-Salih heyetinin Kemalî Payitahttan (!) dönmesi bekleniyor."
2. Abdülmecid'in demeci : "Sèvres Muahedesi yürümez" (Morning Post 7.; İkdam 16.) – Ali Fuad'ın Kars'ta Mustafa Suphi'yi kabulü (Ceb. II 40) – Eskişehir'de "Yeni Dünya" matbaasının tahribi. – Alemdar : "Rus-Gürcü muharebesi ne zaman başlayacak?"
3. Ankara İstiklâl Mabkemesinin Yozgat Divanı Harp muhakemelerini üzerine alması hk. 86 s. K. – Muhtar'ın B. M. M.'nde Rus-Türk dostluğuna dair nutku (Z. C. VII 148, 157; Davison 191).
4. Lègues'in Ahmet Rıza ile Townshend'i kabulü. – "London Gazette" de Kafkasya ve Anadolu'daki İngiliz hareketlerine dair Milne'in raporu. – Konstantin'in Yunan Parlâmentosunu açışında Müttefiklere teşekkürü (T. 7.). – Ali Fuad'ın Enver'e mektubu (Ceb. II 164).
5. Çerkes Ethem'in Gediz'den Yunanlılara kaçması (N. II 82). – P.-S.'ta Damat Ferid'in demeci : "Her zaman Müttefiklerden İzmir ve Trakya'yı istedim."
6. Yunanlıların Eskişehir'e doğru ilerlemesi (N. II 82).
7. Y. Kemal heyetinin Kars'a varışı (Teng. 200; K. K. 909). – Lenin'in M. K.'e Dağıstan hk. telgrafı (Z. C. VII 315). – Nusret'e verilen idam kararının iptali. (krş. 4 . 8 . 20).
8. M. K.'in B. M. M.'nde komünist propagandası aleyhinde nutku (Z. C. VII 227).
10. Birinci İnönü zaferi (N. II 82; Arif 69). – Kronos (Atina) : "Papulas Anadolunun mümkün olduğu kadar süratle temizlenmesini istiyor." (!)
11. M. K.'in İsmet'e teşekkürü (H. T. V. 1210). – Muhtar'ın Y. Kemal'e, derhal Moskova'ya gitmesi için talimatı (Teng. 208) – Karahan'ın Enver'e Anadolu'da "ikilik çıkarmaktan" sakınmasını ihtarı (Karaman 109). – K. K.'in endişeli olan M. Suphi'yi kabulü (K. K. 909). – Rıza Tevfik'in İstanbul'a dönmesi. – Hacıoğlu Salih'in tevkifi (Harris 89). – Alemdar : "İstanbul ile Ankara'nın anlaşması lâzımdır."

Ocak 1921

12. Halil'in Enver'e, Karahan'ın fikrini bildirmesi : "Rusya Anadolu'ya İslâm kıtaları gönderemez." (Ceb. II 166; K. K., E. 314).
13. M. K.'in B. M. M.'nde Namık Kemal'in şiirini değiştirerek okuması (Z. C. VII 285). – Askerî tahkikat encümeninin lâğvı hk. İ. K. (T. V. 4061). – Crowe'nin M. Reşit'ten sulhun tasdikini talebi.
14. Mdivani'nin A. Fuad'a Bitlis-Van meselesinin yanlış anlaşıldığına dair demeci (Ceb. II 118). – K. K.'in Mdivani'ye Rus-Türk askerî ittifakını sorması. (Teng. 200).
15. İkdam'da Bursalı M. Tahir'in "Osmanlı Müellifleri" adlı kitabının tahlili. – Alemdar'da Mustafa Sabri : "Bugünkü ve yarınki İslâm fikirleri." – Y. Kemal heyetinin Kars'tan ayrılışı (Teng. 208; Ceb. II 122).
16. Ankara'da "Emek" gazetesinin 1. sayısı (Novıy Vostok II 643). – Briand Kabinesi.
17. Y. Kemal heyetinin Tiflis'e gelmesi (Teng. 208). – Tiflis ve Bakû Elçiliklerinin tahsisatı hk. kanun (Z. C. VII 313). – Nurettin'in "Yeşil Ordu" nun ilgasını talebi (Y. T. I 69, 103, 135, 297). – Albayrak : Ermenistan'da ele geçirilen silâhlar : 760 top, 100 makineli tüfek, 4252 tüfek. – P.-S.'ta Ali Kemal'in İnönü zaferini övmesi. (!) – H. M.'de M. K.'in United Press muhabirine demeci : "Yunanlıların ... âmali istilâcûyanelerine hitam vermeleri şartiyle... siyasetimizin en hakikî dostluk esasına müstenid olacağına şüphe etmeyiniz." (A. S. D. III 15; İkdam 4-II) – Yeşil Ordu Beyannamesi (Tevetoğlu 148).
18. Bristol'un raporu : "Ankara Hükûmeti Antalya'da Amerika ile müzakere teklif etti." (Evans 329) – Wilson : "Ermenistan'da hareket mümkün değildir." (T. 24.) (!)
19. İkdam : Kürt Mustafa Paşa hk. hükmün tadili.
20. Teşkilâtı Esasiye kanunu (s. 85) (Z. C. VII 339; Teng. 145). – Y. Kemal'in Muhtar'a telgrafı : "Gürcüstan bizimle bir ittifak istiyor." (Teng. 208). – İstikbal : "M. Suphi ile yoldaşları (bir takım serseriler) tevkif olundu." – R.'un raporu : "Harington M. K.'i bir çeteci (as a brigand chief) saymanın faidesiz olduğu fikrindedir."
21. Celâlettin Arif Ayıntap'ta bulunan Ali Şefik (Özdemir)'e Hayri Efendinin telgrafını bildiriyor : "Anadolu'nun selâm ve dualarını tebliğ ederim." (Üzel 264)

Ocak 1921

22. Ethem ile kardeşleri kaçtı, kuvvetleri esir edildi. (N. II 85) – Heyeti Vekilenin vazife ve salâhiyetini tesbit için bir encümen teşkiline dair B. M. M. 92 s. K. (D. 140) – Bâbıâli'nin ecnebilerin malî kontrolunu kabulü. – 114 Malta mevkufları salıverilmelerini istiyorlar. (E. I. s. 22) – Mdvani'nin Kars'tan ayrılışı (K. K. 910).
23. İkdam : "Dorotheos Trabzon'un Yunanistan'a bırakılmasını istiyor." – P.-S.'ta A. Kemal : "Büyük dostumuz P. Loti."
24. Fevzi'nin Heyeti Vekile başkanlığına seçilmesi. – C. Arif'in istifası (Z. C. VII 361) – Ankara-Sivas demiryolu hk. 86 s. K. – Morning Post'ta İnönü zaferi hk. objektif bir rapor.
25. Londra Konferansına iştirak edecek İstanbul delegasyonuna Ankara'dan bir mümessilin katılması hk. İtilâf Devletlerinin kararı. (N. II 87) – İbrahim Tali'nin Tuapse'den K. K.'e Enver'in tasarlanan Anadolu seyahatine dair telgrafı (K. K., E. 84). – Alemdar : "Ermenistan iç harp arifesindedir." – Paris Konferansında Curzon'un demeci : "İstanbul Hükûmeti meflûç ve M. K. Türkiye'nin hakikî hâkimidir." (the real ruler) (Br. XV 32). – L. George : "Belki yeni bir hanedanın ilk hükümdarı (the first of a new line of Sultans) olacaktır. (!) Taleplerinin kabulü Müttefiklerin mağlûbiyeti mânasına gelir." (or. 34)
26. 21-II günlü Londra Konferansına davet mektubu Üç Âli Komiser tarafından Tevfik'e veriliyor. – "Payitaht" gazetesinin 1. sayısı. – İstikbal'in Trabzon'da her gün çıkması (Coşar 222). – Dorotheos'un "Church of England" kilisesine mektubu : "İstanbul Hıristiyandır." (!) – İtilâf Devletlerinin Gürcistan'ı "de jure" tanıması. – Dağıstan Muhtar Sovyet Cumhuriyeti hk. Rus kararnamesi.
27. Tevfik'in M. K.'e Londra için Ankara murahhaslarının tayinini teklifi (N. II 87). – Y. Kemal'in Tiflis'ten ayrılışı (Teng. 213). – Zinetullah Nevşirvanov'un tevkifi (Harris 92).
28. M. K.'in Tevfik'e üç telgrafı : "Zatı Şahane T. B. M. M.'ni tanıdığını kısa bir Hattı Humayun ile ilân buyuracaklar." (N. II 90; Z. C. VII 412) – Enver'in Berlin'den Halil'e mektubu : "Her halde M. K. ile çalışmayı bizim eski klik ile çalışmaktan iyi buldum." (Ceb. II 172)– M. Suphi'nin 14 yoldaş ile Sürmene yanında boğulması (İstikbal 30.; Harris 91; Tevetoğlu 204). – Alemdar : K. K., Nurettin, Kâzım ve A. Fuad hk. verilen idam hükmünün kaldırılması.

Ocak 1921

29. Müşterek sulh delegasyonu hk. Tevfik'in M. Kemal'e telgraf göndermesine dair İ. K. – B. M. M.'nin sulh delegasyonu hk. müzakeresi (Z. C. VII 414). – Y. Kemal heyetinin Bakû'ya varışı (Teng. 213). – Alemdar (TASS'tan) : "M. K. niyetlerini gizliyor." – T. : "Atina muhabiri Kuvayı Milliyenin askerî kıymetini sırf bir blöf addediyor."
30. M. K.'in Tevfik'e 20-I günlü kanunu bildirmesi : "Kanunu Esasinin işbu mevat ile tearuz etmeyen ahkâmı kemakân mer'iülicradır." (N. II 94) – Fevzi'yle İzzet'in Tevfik'e M. K.'in teklifinin kabulünü tavsiyesi (or. 97) – İkdam : "M. K. ve rüfekası hk.ki idam kararları Meclisi Temyizi Askerîde tetkik edilecek." – Cami'nin Roma'ya varışı (tayini 4.9.20 : Dışişleri Vekâleti Yıllığı 1953, 85).
31. Tevfik'in M. K.'e cevabı : 20-I günlü kanun, Kanunu Esasiye muhaliftir." (or. 99) – Tevfik'in İzzet-Salih heyetinin dönmesini talebi (İkdam 9-II). – B. Sami'nin Gürcü Elçisi S. Mdivani ile Ankara'ya gelmesi (Z. C. VIII 39). – B. M. M.'nin gelecekteki Türkiye'nin başkenti hk. müzakeresi (or. 4).

Şubat 1921

1. B. Sami'nin B. M. M.'nde Moskova seyahatine dair raporu (or. 39). – A. Fuad'ın Bakûya varışı (?). – Tevfik'in Fevzi'ye, İzzet-Salih heyetinin derhal geri gönderilmesi hk. telgrafı (N. II 100) – Şeyh Senusi Ahmed'in başkanlığında Sivas'ta İslâm Kongresi (E. I. s. 22). – Yüksek Askerî Mahkemenin Nemrut Mustafa hk.ki kararı tasdiki : 7 ay hapis cezası. – Amasya'da "Hak Yolu" gazetesinin 1. sayısı (Coşar 173).
2. Dumesnil'in Zonguldak'ta Türk Karadeniz nakliyatı hk. yaptığı müzakere (T. İ. H. V 35).
3. Y. Kemal'in Bakû'dan raporu (Teng. 213). – A. Fuad'ın Tiflis'e gelmesi (Ceb. II 122). – Hafız Mehmed'in Adliye Vekilliğine seçilmesi (Z. C. VIII 73). – Açıksöz : "Milletle Padişah karşılaştı mı?"
4. Ömer Faruk ile Sabiha'nın bir kızlarının doğması. – Enver'in Ankara'daki Türk Komünist Fırkasına mektubu : "Avrupa kapitalizm ve emperyalizmine karşı mücadelede sebata azmettim. Tevfik Rüştü'nün mesaisini teshile saî olarak Üçüncü Enternasyonal ile anlaşmanıza çalışacağımızı arzeylerim." (K. K., E. 127)

Şubat 1921

5. M. K.'in B. Sami'nin selâhiyetnamesini imzası. – M. K.'in Tevfik'e 22. VII. 1920 günlü Şûrayı Saltanat hk. telgrafı (N. II 102). – Tevfik'in M. K.'den Anadolu'da bir Alman heyeti bulunduğu ve Hıristiyanların katliamı hk. şayiaların tekzibini istemesi (or. 100-101). – İkdam: "Ankara'daki müzakereler neticesiz kaldı." – Frenginin men ve tahdidi sirayeti hk. 90 s. K.

6. B. Sami heyetinin Ankara'dan ayrılışı (H. T. V. 1243). – Y. Kemal'in Bakû'dan hareketi (Teng. 215). – K. K.'in Malakan merasimine iştiraki (K. K. 919). – H. M.'nin her gün çıkması (Coşar 130). – P.-S.'ta A. Kemal: "Ankara, Kemalci Payitahtı." (!) – H. M.'de M. K.'in demeci: "Memleketimizin içtimaî şeraiti, dinî ve millî ananelerinin kuvveti Rusya'daki komünizmin bizce tatbikine müsait değildir." (A. S. D. III 21; krş. Tevetoğlu 437)

7. VI. M.'in Kürt Mustafa'yı affetmesi (metni: İkdam 10.). – "Ceridei Resmiye"nin 1. sayısı (kr. 7-X-1920). – Alemdar'da Refi Cevat: "M. K. ile anlaşılamaz." – R.'un raporları: 1) "Salıverilen 18.000 Türk esirinden çok azı İstanbuldadır." – 2) "M. K.'in United Press muhabirine demeci: "Sulh ve sükûn içinde mesaii ciddiyei medeniyeye muhtacız." (A. S. D. III 18) – T.: "M. K.'in (28-I günlü) utanmazca teklifleri" (!).

8. Ayıntab'ın onbir ay kuşatılmasından sonra teslimi (9. protokol) (Andréa 126; Üzel 317). – Gaziantep adı hk. 93 s. K. – Muhtar'ın Hariciye Vekâleti Vekilliğine seçilmesi (Z. C. VIII 154). – Gürcü Elçisi S. Mdivani'nin 25-XII-1920 günlü güven mektubunu takdimi (N. II 41, metni: H. M. s. 104). – Tevfik'in M. Kemal'e telgrafları: 1) "Yunanlılar 21-II günü taarruza geçecekler." – 2) "Kilikya'da taarruz Fransızları rencide etmektedir." (N. II 101) – A. Fuad'ın Bakû'dan ayrılışı (Ceb. II 126). – P. - S.'ta M. Sabri: "Hilâfet ve Ankara Meclisi." (W. I. II 57) – Alemdar: "Beyoğlunda Konstantinist ve Venizelistler arasında kavgalar."

9. Garnier-Duplessix'nin Ayıntab'ı işgali. – Y. Kemal'in Türk-Amerikan münasebetlerinin iadesi hk. dört maddelik programına dair Bristol'un raporu (Evans 329). – R.'un raporu: "İstanbul Kemalist sempatisiyle doludur." (!) – Kanellopulos yerine Votsis Yunan Âli Komiseri oluyor. – H. M. s. 104: "Türk-Gürcü dostluğu." –

Şubat 1921

İkdam (La Revue'den) : Amerikan Albayı Combs'un Dorotheos'u yalanlaması.

10. M. K.'in cepheye gitmesi (H. M. s. 106). – Seyyar jandarma müfrezelerinin ilgası hk. 94 s. K. – Âli Komiser Pellé'nin İstanbul'a gelmesi (12. Defrance'ın gitmesi). – Çerkes Ethem'in İzmir gazetesi "Proya" ya demeci : "M. K. Yunan taarruzuna dayanamaz." (!) – İkdam (Orient News'ten) : K. K.'in demeci : "Kars Anadolu'nun anahtarıdır." – Halil'in Enver'e Karahan ile görüşmesi hk. mektubu (Ceb. II 172). – Alemdar : "İstanbul ve Anadolu birbirlerine umumî af ilânı etsinler."
11. Tevfik, Mustafa Reşit ve Osman Nizami'nin Londra Konferansı'na tayini (T. V. 4084). – Berthe Georges-Gaulis'in İstanbul'a gelmesi. – Gürcü ihtilâl komitesi'nin (=Rev. Kom.) Şulaveri'de kuruluşu. – Curzon'un talimatı : "Ankara delegasyonu ancak İstanbul delegasyonu içinde makbuldur."
12. Tevfik heyetinin İstanbul'dan ayrılışı. – Ayınatab'ın Fransız mandasını protestosu (metni : Üzel 323). – İçtima yılının Martta başlamasına dair B. M. M. K. (D. 148) – Curzon'un talimatı : De Martino'nun tadil edilen sulh anlaşmasında Üçlü Mukavele hk. talebi.
13. Eski Şeyhülislâm Hayri'nin Malta'dan Ankara'ya gelmesi (H. M. s. 109). –İkdam : "M. K. ve rüfekasına ait evrakın tetkikine henüz sıra gelmemiştir. (!)"
14. Onbirinci Kızıl Ordu'nun Gürcistan'a girmesi. – İkdam : İzzet'in demeci : "Ankara için Misakı Millî rehberdir." – İstanbul kadınlarının Avrupa ve Amerika'ya beyannamesi (metni : İkdam 16.) – Le Figaro : "Nous avons commis une grave erreur" (Büyük bir hata yaptık).
15. M. K.'in cepheden dönmesi (H. M. s. 110). – B. Sami'nin Brindisi'de demeci : "Ankara ve İstanbul heyetleri birleşmelidir." – Nurettin, Kâzım ve Behiç'e verilen idam kararının iptali. – İkdam : "Paris'te bulunan Ahmet Rıza Venizelos'a Türkiye ile vasıtasız müzakere tavsiye etti."
16. H. M. s. 110 : Köy ve Nahiye idaresi hk. lâyıha.
17. Y. Kemal ile A. Fuad'ın Moskova'ya varışı. (Teng. 215 : 18.; Ceb. II 126 : 19.). – Sforza'nın B. Sami'yi kabulü (O. M. I 390). – H. M. s.

Şubat 1921

111 : Mehmet Akif'in "İstiklâl Marşı" nın metni – Tevfik'in Londra'ya varışı. – Ankara'dan başka İstiklâl Mahkemelerinin faaliyetine şimdilik son verilmesi hk. 97 s. B. M. M. K. (D. 151)

18. (2-IV'a kadar) Ermenistan'da Taşnak ihtilâli (K. K. 922; Baldwin 104). – Rusya Elçisi Mdivani'nin Ankara'ya varışı.

19. Sforza'nın aracılığiyle L. George'un B. Sami heyetini Londra'ya daveti (N. II 103). – Çiçerin'in A. Fuad'ı kabulü (Ceb. II 137). – Rusya'nın Gürcistana harp ilânı. – T. : General Campbell'in Konya'da bulunan oğluna dair mektubu.

20. Fevzi'nin K. K.'e şifresi : "Ardahan ve Artvin'i talep ediyoruz." (K. K. 928) – İkdam : B. Sami'nin İtalyan basınına demeci : "Hayatî hakkımızı istiyoruz".

21. Londra ve Moskova Konferanslarının açılması. – Alemdar : "İttihada mecburuz." – Öğretmen ve öğrencilerin askerlikten tecilleri hk. 100 s. K. – "Vahdet" gazetesinin 1. sayısı. – Rıza Hanın Tahran'da iktidara gelmesi. – Kalogeropulos'un demeci : "Kemalist kuvvetleri sadece ayak takımı (a rabble) olduğundan üç ay sonra yok edilecektir." (Br. XV 150) – Briand : "Bu ayak takımına mutlak saygım (a decided respect) var." (or. 154) – Albay Georges : "Ankara'ya doğru hareket niyeti pek tehlikelidir." (or. 159)

22. Stalin'in Y. Kemal'i kabulü : "İttifak akdedemeyiz. Çünkü İngilizlerle bir ticaret muahadesi yapacağız. Kardeşlik muahedesini imza ederiz. Siz Ermenistan meselesini kendi kendinize hallettiniz. Eğer daha halledeceğiniz bir şey kalmışsa onu da hallediniz, fakat zamanını kat'î olarak bize bildiriniz." (Ceb. II 140) – Gürcistan'a Türk ültimatomu (N. II 41) – Gürcü anayasası (O. M. XVII 1). – Vahdet : Tevfik ve B. Sami'nin resimleri.

23. Tevfik'in sözü B. Sami'ye terk etmesi (İnal 1735; Morning Post 24.) – Ardahan ve Artvin'in Türkiye'ye bırakıldığını S. Mdivani bildiriyor. (T. İ. H. III 232) – Hilmi'nin bu sancakların idaresini üzerine alması (K. K. 924). – T. : Yunanlılar Ankara'ya ilerlemeğe hazırdırlar. (!)

24. Enver'in Moskova'dan M. K.'e Berlin'den silâh almasına dair mektubu (K. K., E. 86). – B. M. M.'nin Cuma tatili hk. müzakeresi (Z. C. VIII 393). – İkdam : Kuvayı Milliyeye geçme suçundan 13 idam kararının iptali. – İzmir ve Trakya'da nüfus istatistikleri denemesi

Şubat 1921

için milletlerarası bir tahkik komisyonu hk. Briand'ın teklifi ve Konferansın kararı, Kalogeropulos'un reddi (Br. XV 189, 193).

25. Gürcü ihtilâl komitesinin Tiflis'te Sovyet Gürcüstanını ilânı. – İkdam (J. d'Orient'dan) : "Anadolu'da Bolşevik propagandası tesirsizdir."

26. Moskova'da esas müzakerelerin başlaması (Teng. 216). – Curzon'un demeci : "Wilson hudut çizgisinin tatbiki güçtür." (difficilement réalisable) (Asie Franç. 1921, 89) – Aharonian'ın Gümrü Muahedesini protestosu. – Rusya-İran Dostluk Muahedesi (O. M. I 344). – Enver ile A. Fuad'ın görüşmesi (Ceb. 157) – Alemdar : Nabi'nin "Excelsior" muhabiri ile görüşmesinde İzmir ve Trakya'da plebisit istemesi. – T. : A. Crosfield'in Eğridir'deki Rumlar hk. mektubu.

27. Mahmut Celâl'in İktisat Vekâletine seçilmesi.

28. Rusya-Afganistan Dostluk Muahedesi (O. M. I 348). – Sovyet Kongresinde Lenin'in nutku : "Sovyet ve Türk milletleri arasında samimiyet ve emniyet bilfiil mevcuttur." (Ceb. II 142) – 1920 Bütçe Kanunu (D. 160). – T. : Frew'un itirafı : "Aydın Yunanlılar tarafından tahrip edilmiştir."

Şubat. Eskişehir İstiklâl Mahkemesi'nin Anzavur hk. idam kararı.

Mart 1921

1. Türk-Afgan İttifak Muahedesi (D. II 70; H. T. V. 1321). – B. M. M. ikinci toplantı yılının açılması; M. K.'in nutku : "Cenabıhaktan cümlemize muvaffakiyet dua ederken hakkı beka ve istiklâlimizi kurtarmak gibi bülent ve kutsî mücadelede uğrunda ihrazı şehadet eden kardeşlerimizin mubarek ruhlarına fatihalar ithaf eylerim." (Z. C. IX 2) – İsmet'in Mirliva rütbesine terfii. – Müdafaai Milliye Vekâletinde Bahriye Dairesinin kuruluşu (T. İ. H. V 29). – B. M. M.'nde M. Akif'in İstiklâl Marşını Hamdullah Suphi okuyor. (Z. C. IX 12) – İkdam'da Gaillard'ın "La Turquie et l'Europe" adlı kitabının tahlili. – Yunan Millet Meclisinin kararı : "Sèvres Muahedesinin hiçbir maddesi tadil edilemez." (Br. XV 266)

2. Dr. Adnan'ın B. M. M. İkinci Reisliğine intihabı (or. 17). – Elçi Kâzım tarafından teklif edilen Batum'un işgalini K. K. faydalı bulmuyor. (T. İ. H. III 233) – Sivas'ta "Gayei Milliye" gazetesinin 1. sayısı. – Tevfik'in Curzon'a sözleri : "VI. M.'in yegâne ümidi

Mart 1921

İngilterededir." (!) – Cevabı : "Ankara Hükûmetini sulhun tasdikine sevk ediniz!" – Meis adasının İtalya'ya devri.

3. Stalin'in Y. Kemal'i kabulü (Teng. 223). – Ahıska ve Ahılkelek'e girilmemesi hk. A. K. (T. İ. H. III 234) – İkdam (Figaro'dan) : "Atina'da "Yaşasın harb!" nidaları." – T. : Crosfield'in mektubu : "Yunan ordusu M. K.'i mahvedecek." (!) – Churchill'in Marsilya'da demeci : "Sulh hepimize lâzımdır." – Sarrou'nun Galatasarayında Cemal Paşayı Fransa'nın dostu olarak övmesi.
4. Y. Kemal'in 1-III günlü muahedeye dair raporu. (Teng. 218) – Rusya ile Buhara'nın ittifakı (H. M. s. 70). – Enver'in Nuri'ye Halil'in Türkiye'ye gitmesi hk. mektubu (K. K., E. 128). – Âli Komiserlerin Yunan, Leh, Rus ve Romanya postahanelerini kapatma kararı. – T. : "İzmir'de İngiliz ticareti kalmadı." – Londra'da Kalogeropulos ve B. Sami'nin demeçleri (T. 5.) – Kalogeropulos'un demeci : "M. K.'e öldürücü darbeyi (coup de grâce) vurmak azmindeyiz." (Br. XV 268) – Bekir Sami'nin L. George'a teklifi : "Türkiye'yi Rusya'dan korumak için bütün Kafkasya'da askerî bir sed olarak müstakil bir Konfederasyon kurulmalıdır!." Cevabı : "Mahir bir devlet adamının sözü! (statesmanlike remarks). Bolşeviklerden ziyade emperyalist Rusya'nın hortlamasından korkuyorum." (or. 271, 273)
5. Rus Elçisi Budu Mdivani'nin güven mektubunu takdimi. – İzzet-Salih heyetinin Kastamonu'ya varışı (Açıksözcü 101). – T. : "B. Sami esirlerin mübadelesine razıdır."
6. Y. Kemal'in Batum'a dair statü istemesi (Teng. 223). – Kalogeropulos'un Sèvres Muahedesinin bütün tadillerini reddetmesi.
7. Vahdet : M. K.'in "The Orient News" muhabirine demeci : "Ankara ile İstanbul arasındaki suitefehhümler izale edilebilir."
8. Fevzi'nin K. K.'e tebliği : "Gürcü Hükûmetinin teklifi üzerine Ahıska, Ahılkelek ve Batum'un geçici olarak askerî işgal altına alınmasına Heyeti Vekile karar verdi." (T. İ. H. III 234; K. K. 926 : 9-III günlü M. K.'in emri) – Orjonikidze'nin Batum'u istemesi (Karaman 27).
9. Türk-Fransız mukavelenamesi (O. M I 79; N. II 111) – Y. Kemal'in Stalin ile görüşüp esas noktalar üzerinde anlaşması (Teng. 224). – Kâzım ile Gürcü Hükûmetinin Batum'a gelmesi (T. İ. H. III

Mart 1921

240). – Ahıska'nın işgali (K. K. 944). – Curzon'un demeci : "B. Sami bütün esirlerin mübadelesini istedi, buna razı olamayız." (Br. XV 366)

10. B. M. M.'nde Muhtar'ın demeci : "Gürcistan Hükûmetinin muvafakati istihsal edilmek şartiyle Batum liman, şehir ve livasının işgaline karar verilmiş... Ağlebi ihtimal şu anda işgal edilmiştir.... işgali reyi âmme müracaat etmek suretiyle tesbit ve teşri edeceğiz." (Z. C. IX 67) – Türk öncü kıtasının Batum'a girmesi. – Orjonikidze'nin K. K.'e Tiflis'ten telgrafı : "Batum Sancağı Gürcistan'da kalacaktır." (T. İ. H. III 238) – Çiçerin'in Türk tekliflerini çok düşündükten sonra (après mûre réflection) kabulü (Teng. 239). – B. M. M.'nin gizli celsesinde Fevzi'nin Batum limanını istemenin yanlış olacağını ifadesi (Külçe I 175). – 15-III'tan sonra dairelerde öğle tatilinin yeniden yapılması hk. A. K. (D. II 3). – Müstakil mutasarrıfların valilerin hukuk ve salâhiyetini haiz olacağına dair A. K. (or. 4) – Dr. Refik'in Sıhhiye Vekâletine intihabı (Z. C. IX 64). – Kammerer ve Vansittart tarafından Sèvres Muahedesini tadil teklifi (12. Türk ve Yunan delegasyonlarına verildi, 14. T.'de neşrolundu) (Br. XV 380, 391, 403); Ermeniler için millî yurt (national home) hakkının tanınması.

11. Batum'un işgali (K. K. 927). – Orjonikidze'nin Batum'a doğru ileri hareket emri (Aralov 30). – Muhtar'ın K. K.'e Orjonikidze'nin manevrasını bildirmesi (T. İ. H. III 239).

12. M. Akif'in şiirinin "İstiklâl Marşı" olarak kabulü hk. B. M. M. K. (Z. C. IX 89) – M. K.'in XV. Papa Benedikt'e telgrafı (or. 91; E. İ. s. 26). – Türk-İtalyan mukavelesi (O. M. I 18). – Londra Konferansının bitmesi.

13. İkdam : 1) Lyautey'nin demeci : "9-III günlü mukavele Fas'taki vazifemi kolaylaştıracak." – 2) "B. Sami iktisadî nüfuz mıntıkalarını tanımağa razıdır."

14. Ahılkelek'in işgali (K. K. 928, 944). – İkdam : "9-III günlü mukaveleden dolayı B. Sami ile Tevfik çok seviniyor, Yunanlılar endişe ediyorlar."

15. L. George'un B. Sami'yi kabulü. – Tevfik'in Curzon'a vedaında, VI. M.'in İngiliz ittifakını istediği hk. demeci. – Talât'ın Berlin'de öldürülmesi.

Mart 1921

16. Türk-Rus Muhadenet ve Dostluk Anlaşması (D. II 72) (18'de imzası: Teng. 230). – Türk-İngiliz esirlerinin mübadelesine dair mukavele (N. II 110). – B. Sami'nin konferansın 12 günlük son toplantısına dair raporu (Teng. 234). – Sait Halim'in Malta'dan Roma'ya gitmesi. - Rus-İngiliz ticaret mukavelesi (Cmd. 1207). – İkdam : Gürcü Hükûmetinin beyannamesi: "Batum'da askerî idare Türk, mülkî idare Gürcüdür." – B. Sami'nin L. George'a demeci : "Kuvvetli bir Kafkas Konfederasyonu hem Türkiye ve hem de İngiltere'nin menfaatinedir." (Br. XV 442)

17. B. Sami'nin Londra'dan ayrılışı. – Gürcü Hükûmeti Batum'u terkediyor. (T. İ. H. III 241) – Kâzım'ın Batum Mutasarrıfı oluşu. – Gürcü ihtilâl komitesinin Türk askerlerinin Batum'dan çıkarılmasını istemesi, kanlı çarpışma (K. K. 931).

18. Türk-Rus Muahedesi Ankara'da öğreniliyor. – Kızıl Ordunun Batum'a girmesi – Dahiliye Vekili Refet'in istifası (Z. C. IX 169). – Riga'da Rus-Leh Sulh Anlaşması. – Vratzian'ın Ankara'dan yardım istemesi (!).

19. Y. Kemal'in 16-III günlü muahedeye dair raporu (Teng. 229). – Stokes'in Batum'dan çıkması. – İzzet-Salih heyetinin İstanbul'a varışı (İnal 2011; Millî Nevsal I 185). – Dorotheos'un Londra'da ölümü. – Vahdet : "Kilikya'da harekâtın sona ermesi, başka cephelere nakliyata imkân veriyor."

20. Rus Merkez Komitesinin 16-III günlü Muahedeyi tasdiki. – İzzet'in VI. M.'e raporu : "Bizim vazifemiz başarısız oldu." – İzzet ve Salih'in istifası (23-IV kabulü!). – Batum'da son çarpışma (K. K. 931). – Konstantin'in sulhu zorla kabul ettirmek için beyannamesi (T. 21.).

21. 16-III günlü muahedenin tasdiki hk. A. K. (Bıyık. 71). – VI. M.'in R.'a Ankara'daki bir avuç çeteci (a handful of brigands) hk. demeci (!) – B. M. M.'nin Yeşil Ordu'nun muhakemesi hk. Kararı (Tevetoğlu 156).

22. Simon Mdivani'nin işlerini kardeşi Budu'ya bıraktıktan sonra Ankara'dan ayrılışı (H. M. s. 139). – K. K.'in Hekker'e Batum'daki Müslüman halka serbest yaşama imkânının sağlanmasını ricası (T. İ. H. III 244).

Mart 1921

23. Yunan ilerlemesi (N. II 105). – Curzon'un talimatı : "M. K. kıtalarını Ankara'ya çekecektir."
24. Hekker'in K. K.'e teşekkürü (T. İ. H. III 243). – Muhtar'ın B. M. M.'nde 16-III günlü muahedenin metni hk. demeci (Z. C. IX 205). – Matin : "Franklin-Bouillon Türkiye ile bir ittifak muahedesi istiyor". (İkdam 30.)
25. M. K.'in K. K.'e C. Arif ile H. Avni'nin muhalefetlerinden şikâyeti (K. K. 938; A. S. D. IV 374). – İbrahim Tali'nin Bakû'dan Kars'a varışı (K. K. 933).
26. Yunanlıların Adapazarını işgali. – B. Sami'nin Paris'ten ayrılışı. – Harington'un İzmit'teki Yunan tümeninin kumandasını Yunanlılara devretmesi. (Harington 100, 107; Pech 194). – Yunanlıların Karadeniz ablukasını ilânı (Çapaner 24).
27. K. K.'in M. K.'e Batum meselesi hk. şifresi (K. K. 939). – Gouraud'nun İstanbul'a gelmesi (29. VI. M.'in huzuruna kabulü).
28. Esirlerin iadesi hk. Türk-Rus mukavelesi (D. II 78). – Nazarenus için agrément istenmesi. – Türk askerinin Acara hududuna çekilmesi, Ahıska ve Ahılkelek'in boşaltılması (T. İ. H. III 243, 244). – Gouraud'nun İstanbul basınına Türk-Fransız dostluğunu övmesi.
29. Nazarenus'un Rusya Elçiliğine tayini (Aralov 34). – Hekker'in Batum'a gelmesi, Türk şehitleri için merasim (T. İ. H. III 243). –
30. Fevzi'nin Doğu ordusunun başlıca kıtalarının Akçakoca'ya nakli hk. emri (or. 250). – Kızıl Ordunun Sarp hududuna ilerlemesi. – Harry Lamb'ın Başkonsolos olarak İzmir'e nakli. – Alemdar'da eski Ticaret Nazırı Çemal'in demeci : "Teşkilâtı Esasiye Kanunu bir çıkmazdadır." (!) – İkinci İnönü zaferi (N. II 105; Selek I 98; Toynbee 246).
31. Papulas : "Bütün Kemalist raporları yanlıştır." (!) – Erzurum'da VI. M.'in doğum gününün kutlanması (Baldwin 215).

Nisan 1921

1. M. K.'in İsmet'e telgrafı : "Yalnız düşmanı değil, milletin makûs taliini de yendiniz." (N. II 106) – Y. Kemal'in Moskova'dan ayrılışı (Teng. 236). – M. K.'in İnebolu'da bulunan şair Mehmet Emin'e selâm telgrafı (H. T. V. 1234).

Nisan 1921

2. Her tarafta zafer merasimleri (H. M. s. 149; Açıksöz 2.; E. I. s. 26; B. Lewis 395). – P.-S.'ta A. Kemal : "Yunanın gafleti." (!) – Fevzi'nin Birinci Ferik rütbesine terfii. – Kızıl Ordunun Erivan'ı işgali (T. İ. H. III 248).
3. Refet'in Güney Cephesi hk. raporu (H. M. s. 152). – İkdam : "Anadolu kadınları cepheye mühimmat götürmektedirler."
4. K. K.'in Hekker ile Akbulak'ta görüşmesi (K. K. 951).
5. S. Mdivani'nin Kastamonu'ya gelmesi. – Konya'da "Babalık" gazetesinin her gün çıkması. – İkdam : Papulas'ın ricatini itirafı.
6. Akbulak'ta Elyava ve Hekker'in K. K. ile müzakeresi (T. İ. H. III 247). – Nabi'nin "Le Petit Parisien" muhabirine demeci : "Milliyetçiler kesin sonuca kadar savaşacaklar." (Alemdar 8.) – Açıksöz : "Batum'da Türk işgali günleri."
7. Dumlupınar zaferi, Afyon'un kurtuluşu. – Kâzım'ın Batum'dan İstanbul'a varışı. – P.-S.'ta A. Kemal : "Atina'nın aklı varsa Büyük Devletlerin kararına boyun eğer."
8. (19'a kadar) Y. Kemal'in Bakû'da bulunması (Teng. 236). – Afgan Elçisi Ahmet Hanın Samsun'a varışı. – Açıksöz : Malta'dan 64 şahıs salıverilmiştir.
9. Mdivani'nin M. Kemal'e 30.000 altın rubleyi takdimi (Dok. IV 3).
10. Morning Post'da M. K.'in demeci : "Ankara ile İstanbul'un anlaşması bir emrivakidir. İcabı halinde vahdeti hükûmet husule gelecektir." – B. Sami'nin Brindisi'den ayrılışı (K. Hussein 3).
11. M. K.'in K. K.'e şifresi : "Batum'un işgali Moskova'daki konferans neticesinin... tayinini temin ettiği.." (A. S. D. IV 375) – Y. Kemal'in Seyfi vasıtasiyle Bakû'dan raporu (Teng. 237). – A. Fuad'ın şifresi : "Ermenistan, Gürcistan ve Azerbaycan ile bir muahede yapmak lâzım gelecektir." (Ceb. II 152) – Vahdet : "Anadolu'da çete yoktur." – Dorotheos'un İstanbul'da gömülmesi.
12. M. K.'in Yunan zulümlerine dair beyannamesi (A. S. D. IV 376). – M. K.'in Refet'e Dumlupınar başarısını tebriki (H. T. V. 1255). – Şair Mehmet Emin ile Yusuf Akçura'nın Ankara'ya varışı (H. M. s. 158). – Nazım'ın tevkifi (Y. T. I 298; Harris 93). – Vahdet'te C. Münir : "Çıkmazdan İzmir ve Trakya'nın boşaltılmasından başka çıkış yolu yok."

Nisan 1921

13. B. Sami heyetinin İstanbul'a varışı. – Hekker'in K. K.'den Gümrü'nün iadesini talebi (T. İ. H. III 247). – B. M. M.'nin Maliye vekili Ferid'e itimat beyanı (Z. C. IX 473). – İsmet'in M. K.'e Gazi unvanı tevcihi hk. Fevzi'ye şifresi (16. Cevabı : "Teklifin tehirini muvafık görmekteyim.") (H. T. V. 1322).
14. Tevfik'in İstanbul'a dönmesi. – Fevzi'nin K. K.'e Gümrü'nün 23 e kadar boşaltılmasına dair emri (T. İ. H. III 249). – İngiltere'nin Yunan Hükûmetine kat'î tarafsızlığını bildiren notası (Br. XV 653)
15. M. K.'in Genel Kurmay Başkanlığına Fevzi'nin, Millî Müdafaa Vekâletine Refet ve bütün Batı Cephesi Kumandanlığına İsmet'in tayinini teklifi (N. II 109). – Refet'in Kastamonu civarında Ecevit'e çekilmesi (or. 110; Peker 330). – B. Sami'nin Samsun'a varışı. – A. Fuad'ın Enver ile görüşmesi (Ceb. II 175). – Briand'ın Nihat Reşad'ı kabulü (İkdam 19.) – Anzavur'un Bandırma civarında öldürülmesi (H. M. s. 166). – Mareşal Wilson'un Gunaris ve Baltazzi'ye taarruzdan sakınmalarını ihtarı. – Abdülmecid'in Ayasofya'da İnönü şehitleri için okunan mevlûd'a iştiraki (İkdam 16.).
16. M. K.'in Mareşal Fuat, Topçu Rıza ve Rifat'a İkinci İnönü zaferini tebriklerinden dolayı teşekkürü (H. M. s. 162). – Rawlinson'un Trabzon'dan Erzurum'a geri götürülmesi (Rawl. 354).
17. Briand'ın demeci : "Bütün Fransız esirleri salıverilecek" – Japon Başkomiseri Ushida'nın İstanbul'a varışı.
18. İsmail Fazıl'ın ölümü. – İkdam : Halide Edib'in İstanbul kadınlarına "Yetimlerimize bakınız!" beyannamesi. – Avam Kamarasında L. George'un tarafsızlık lehinde demeci. – R.'un İnebolu Rumlarının tehciri hk. raporu.
19. Y. Kemal'in Bakû'dan ayrılışı (Teng. 242). – İkdam'da Zeki Paşanın demeci : "Zaferimizden şüphe edilemez!"
20. B. Sami'nin Çorum'da Türk Ortodoks heyetini kabulü (K. Hussein 13). – Açıksöz'de Ziya Gökalp : "Bana Türk değil diyene."
21. Afgan Elçisi Ahmet Hanın Ankara'ya varışı. – Stalin'in Ali Fuad'ı kabulü (Ceb. II 155). – 16-III günlü muahedenin tasdiki hk. A. K. – R.'un raporu : Lamb'ın İzmir'de Yunan keyfî hareketini protestosu.
22. Rıza Nur'un Tiflis'ten K. K.'e Rusya hk. raporu (K. K. 956). – Alemdar : Daily Mail'in Yunanlılara bozguna uğramadan muharebeden vazgeçmelerini tavsiyesi.

Nisan 1921

23. Rıza Nur'un Muhtar'a raporu (K. K. 967). – Gümrü'nün boşaltılması (or. 952). – 23-IV gününün millî bayram addolunması (K. s. 112). – İzzet ve Salih'in istifası hk. İrade (T. V. 4145). – İngiliz Hükûmetinin Boğazlar mıntakasının tarafsızlığı hk. kararı. – Enver'in Trabzon'da bulunan Halil'e mektubu : "Ankara'da fikirlerim yanlış anlaşılmaktadır." (Karaman 131)

24. B. Sami'nin Yahşıhan'dan tirenle Ankara'ya gitmesi (K. Hussein 35). – Moskova muahedelerini getiren İbrahim Tali ile Seyfi'nin Sarıkamış'tan Ankara'ya hareketi (K. K. 953) – Rawlinson'un Erzurum'a geri gelmesi (Rawl. 338).

25. M. K.'in B. Sami'yi ve Malta'dan gelen Edirne mebusları Şeref ile Faik'i kabulü (H. M. s. 169). – Afgan Elçisi Ahmet Hanın güven mektubunu takdimi.

26. Y. Kemal'in Tiflis'ten ayrılışı (Teng. 243).

27. M. K.'in İnebolu'da bulunan Ömer Faruk'a telgrafı : "Şimdilik İstanbul'da temdidi ikamet buyurmaları... hamiyeti vataniye iktizasından görüldüğü..." (!) (A. S. D. IV 382; Pech 198) – Vladivostok'tan Türk esirleriyle gelen "Hayma Maru" Japon gemisinin zorla Pire'ye sevki (Millî Nevsal I 188).

28. Malta'dan 40 şahsın salıverilmesi (H. M. s. 184). – (28-VI'a kadar) Yunanlıların İzmit'i işgali. – Samsun-Havza demiryolu hk. 115 s. K. – T. : "Ankara basınının mütekebbir lisanı" (arrogant language) (!).

29. Y. Kemal'in 4 milyon ruble ile Sarıkamış'a varışı (K. K. 953). – Açıksöz : "Anadolu Hıristiyanları." – Le Temps'da Sadri Maksudov : "Müslümanlarda Bolşevizm olamaz." (İkdam 4-V)

30. B. Georges-Gaulis'in Ankara'ya varışı (H. M. s. 173). – Ceza muhakemesinin sadeleştirilmesi hk. 118 s. K. – Osman Nizami'nin telgrafı : "Malta'dan 40 şahıs serbest bırakıldı (adları : İkdam 6-V); Cemal ile Cevad'ın İstanbul'a dönmeleri yasak edildi."

Mayıs 1921

1. M. K.'in İsmet ve Refet ile cepheye gitmesi (K. Hussein 102). – Mustafa Sagîr'in muhakemesi. – H. M. s. 174 : Safranbolu Türk Ortodokslarının Fener Patrikhanesine karşı beyannamesi.

Mayıs 1921

2. İkdam : "Azerbaycan hükûmeti Kars'a 40 vagon neft gönderdi."
3. P.-S. (Réveil'den) : "Anadolu ordusu mükemmeldir." – İkdam : "Anadolu Hıristiyanları kendilerine mahsus bir Patrik istiyorlar."
4. Alemdar : "Japon bize örnektir." – Pech 198 : "Türkiye Cumhuriyet olacaktır."
5. Moskova'da Enver'in Halk Şûralar Fırkası hk. demeci (K. K. 954, Programı : K. K., E. 89). – Gunaris'in İzmit'e gelmesi. – Tevfik'in R.'a, Garroni'nin 12-III günlü mukavelenin İstanbul Hükûmeti tarafından tasdikini istediğini bildirmesi. (!)
6. Ankara'da spor bayramı (K. Hussein 117). – Antalya'da bir İngiliz gemisi tarafından 10 Türk vatandaşının tevkifi. (T. 13.)
7. M. K.'in Erzurum'da bulunan Y. Kemal'e telgrafı; "Derhal geliniz!" (Teng. 245) – Şeyh Senusi'nin M. K.'e telgrafı; (metni : İkdam 18.) – Bazı eşya ve maddelerin ithalinin men'edilmesi ve bazılarının gümrük tarifesinin üç misline çıkarılması hk. 122 s. K. – İkdam : "Anadolu Hıristiyanlarının savaşı."
8. Medarisi İlmiye Nizamnamesi hk. A. K. (D. II 41). – İkdam (Yeni Gün'den) : "Azerbaycan'ın Anadolu ile dostluğu. Memduh Şevket'e Bakû'da saygı gösterilmektedir."
9. Nazım ile arkadaşlarının Ankara İstiklâl Mahkemesi tarafından hükûmet darbesi suçundan mahkûm edilmesi (metni : Y. T. I 297; T. İ. H. II 3, 607; Tevetoğlu 180). – Alemdar : Türk Sosyalist Fırkasının Beyanname ve Programı (Tunaya 465). – İkdam: Veled Çelebi Antalya'dan, Kâzım (Dirik) İstanbul'dan Ankara'ya gittiler. – Curzon'un M. Reşid'e 16-III günlü esirlerin mübadelesine ait mukavelenin tatbik edilmemesinden şikâyeti.
10. Misakı Millîye göre milletin istiklâlini temin için B. M. M.'nde Müdafaai Hukuk Grupunun teşkili, M. K.'in reisliğini üzerine alması (N. II 116; Tar. Ves. III s. 13; Tunaya 533). – M. K.'in Mısır'dan gelen Hüseyinzade'yi kabulü (K. Hussein 145). – M. K.'in A. Fuad'a şifresi : "Trabzon'da bulunan Halil sınır dışı edilecektir!" (Ceb. II 187). – İkdam : "Anadolu Ortodoks Patrikliği hk. lâyihayı B. M. M. tasvib edip Dahiliye Vekâleti tamamladı."
11. Yeni Gün'de Y. Nadi : "Doğu veya Batı politikası?" (T. 25.) – Le Bosphore : "Şeyh Senusi'nin Sivas'ta mev'izası" (O. M. I 24).

Mayıs 1921

12. M. K.'in Şeyh Senusi tarafından hediye edilen kıyafet ile fotoğrafı (K. Hussein 138). – B. M. M.'nde komünist propagandası hk. müzakere (Z. C. X 285). – Fevzi'nin H. M.'ye (s. 183) demeci : "Savaşa hazırız."

13. Üç Âli Komiserin Boğazlar mıntakasının tarafsızlığı hk. kararı : "aucune troupe combattante dans ces zônes". (metni : İkdam 19., haritası E. O. III 307) – T. : Jandarmaların çete savaşı talimi. – Hüseyinzade'nin B. Sami'ye vedaı (Kadria Hussein 175).

14. Hüseyinzade'nin Celâlettin Arif ile Ankara'dan ayrılışı (or. 179). – Münir'in Ankara'dan Beyrut'a gitmesi (or. 186). – Trabzon, Samsun ve Ereğli'ye deniz nakliyatı hk. tamim (T. İ. H. V 225). – İkdam : Dr. Sakariari'nin Anadolu'da kültür plânları (!).

15. İsmet'in Hüseyinzade'yi Alayunt'ta kabulü (or. 193). – Alemdar'da M. Said'in "İzmirimiz için" makalesi.

16. Y. Kemal'in Hariciye Vekâletine seçilmesi, Fevzi Kabinesinin istifası (Z. C. X 301, 306).

17. Millî Mücadele hâtıra pulları hk. A. K. (D. II 48).

18. İtilâf Devletlerinin tarafsızlık beyannamesi (T. 19.) – 21 Malta tutuklusunun İstanbul'a varışı, eski Kars Hükûmetinin 9 azasının Batum'a seyahati (İkdam 20.). – R.'un M. Sagîr hk. notası. (T. 9-VI). – R.'un raporu : "Savaşın neticesiz kalalacağını umarım." (stalemate) (!)

19. Yeni Fevzi Kabinesi (Z. C. X 320). – Topçu Rıza Paşa'nın ölümü. – M. K.'den B. Sami'ye : Hükûmatı İtilâfiyenin "prensiplerimizi ihlâl etmeksizin anlaşmağa mütemayil oldukları hakkındaki tahminlerimizin gerçekleştirilmesi..." (N. II 113)

20. B. Sami'nin Ankara'dan Roma'ya gitmesi. — Y. Kemal'in Trabzon'a varışı. – İkdam (Proyodos'tan) : "Anadolu papazlarının kıyafeti : "Stambouline" ve uzun siyah fes." (!) – Âlî Komiserlerin Alman ticaretine tarafsız gemilerle müsaadesi.

21. İtalyanların Antalya'dan çekilmesi hk. tamim : "Ancak veda ziyaretleri iade edilecek." (H. T. V. 1287) – İkdam : Malta'da daha 24 şahıs var, Rauf'tan başka bilhassa "tehcir suçluları". – Ankara'da "Kalem" mizah gazetesinin 1. sayısı (Coşar 185). – Rus-Gürcü ittifakı ve Abhaz Muhtar Cumhuriyeti.

Mayıs 1921

22. M. K.'in K. K.'e şifresi : "Enver'in Anadolu'ya gelmemesi için tedbir alınması.." (K. K., E. 136)
23. VI. M.'in R.'a demeci : "M. K.'in şahsî ihtirasları (personal aims) var, Bolşevik yardımı aldı." – Tevfik'in R.'a ehemmiyetle kaydetmesi : "Türkler yurtlarını müdafaa ediyorlar." – Franks'ın 12-20-V günlü Yalova ve Gemlik'e seyahati hk. raporu.
24. Mustafa Sagîr'in asılması (H. M. s. 194). – İsmet ve Fevzi'nin K. K.'e Enver hk. talimatları (K. K., E. 133, 136). – Franklin-Bouillon ile Sarrou'nun Paris'ten Ankara'ya hareketi (Du Véou 267). – Çiçerin'in 4 milyon ruble hk. notası (Dok. IV 138).
25. T. : Antalya Rumları Türk-Ortodoks Kilisesi aleyhindedirler. - Marmaris'in İtalyanlar tarafından boşaltılması (T. İ. H. II 6, 1, 138).
26. Harington'un War Office'e raporu : "Yunan zaferi şüphelidir." – Y. Kemal'in İnebolu'ya varışı. – K. K.'in M. K.'e Enver hk. raporu (K. K., E. 137). – Fevzi'nin K. K.'e emri : "Enver Anadolu'ya girerse tevkif edilsin." (or. 132) – A. Fuad'ın M. Suphi'nin ölümünden dolayı Pavloviç'in şikâyetini bildirmesi (K. K. 973; R. M. M. LII 207; Harris 174, 178). – İkdam (Yirgin'den) : "Anadolu Hıristiyanlarının hamisi M. K.'dir."
27. Alemdar : "Ankara Hükûmeti Doğu'yu tercih etmiştir." – L'Echo de Paris : "Fransa için hususî mıntıka olamaz."
28. Hardinge'in raporu : "Münir Beyrut'a yeni şartlarla geldi."
29. Pellé, Dumesnil ve Franklin-Bouillon'un iştirakiyle Gelibolu yarımadasında Fransız şehitleri için merasim.
30. B. Mdivani'nin İnebolu'dan Tiflis'e gitmesi (Peker 331). – Morning Post : "M. K. B. Sami'nin yerine Bolşevik dostu (!) Y. Kemal'i getirdi." (İkdam 6-VI)
31. K. K.'in Rıza Nur'un seyahati hk. raporu (K. K. 968).

Haziran 1921

1. M. Nuri (Conker)'in Hariciye Nazırı Rosen'e mektubu : "Bir aydan beri Berlin'deyim." – Ankara'da bulunan McDowell'e, B. M. M. Hükûmetinin Amerika ile münasebetlerin iadesini istediği bildiriliyor (Evans 330). – Antalya'nın boşaltılmasına başlanması (5-VII'a kadar) (O. M. I 77, 152). – Kastamonu'da "Türkili", Çorum'da

Haziran 1921

"Müstakil" ve Ankara'da "Aydınlık" gazetelerinin 1. sayısı (İkdam 1.; Harris 100; Tevetoğlu 90)

3. Alemdar : "Çarizm yerine bugün kızıl tehlike var." (!)
4. M. K.'in K. K.'e şifresi : "Miralay Kâzım'ın Ankara'ya tahriki münasiptir." (K. K., E. 140) – Y. Kemal'in Fr.-Bouillon ve Sarrou ile İnebolu'dan Ankara'ya gitmesi (Teng. 247).
6. Nazarenus'un Trabzon'a gelmesi.
8. Ratigan'ın Kemalist ve İttihatçılar arasında münakaşalar hk. raporu.
9. Y. Kemal'in Fr.-B. ile Ankara'ya varışı (N. II 135; Teng. 249). – Bâbıâli'ye notası : "İstihbarat mübadelesi istiyoruz." (İkdam 22.) – Yunan harp gemisi "Kilkis" 'in İnebolu'yu topa tutması. – Y. Kemal'in esir mübadelesi hk. Londra'ya cevabı (T. 14.) – İtalyanların Antalya'dan çekilmesi hk. beyanname. (T. 11.) – K. K.'in Enver'in derhal tevkifi hk. emri (K. K., E. 145).
10. Fevzi'nin K. K.'e, Pavloviç'in M. Suphi'nin intikamının alınacağını yazdığını bildirmesi (K. K. 972)
11. Konstantin'in Atina'dan İzmir'e gitmesi. – Churchill'in L. George'a yarım tedbirlerden sakınmasını ihtarı (Churchill 394).
12. İkdam'da Köprülüzade M. Fuad'ın, Yusuf Bey Vezirof'un "Azerbaycan edebiyatına bir nazar" adlı kitabını tahlili. – Adana Postası : "Ankara nereye gidiyor? Moskova ile anlaşmaya!" – Kürt Mustafa Maksud'un Erzurum'da kurşuna dizilmesi (Baldwin 226). – Curzon'un De Martino'ya demeci : "Türkiye lehindeki İtalyan politikası ona uğur getirmemiştir." – Şeyh Senusi'nin bayram tebrikinden dolayı M. K.'in teşekkürü (A. S. D. IV 384).
13. Türk-Fransız müzakerelerinin Ankara'da başlaması (Teng. 250). – Harington'un M. K.'i İstanbul'a davet mektubunu getiren (!) Binbaşı Henry'nin İnebolu'da Refet ile görüşmesi (N. II 135, 151). – Konstantin'in İzmir'e varışı ("comme le chef d'une croisade" : L'Illustration s. 4091). – Yeni Tevfik Kabinesi (T. V. 4185). – Ziya Gökalp Ankara'da (Ağustosta Diyarbekir'e gitmesi). – B. Sami'nin Roma'ya varışı. – T. : "Türkler Yunan disiplininin bozulduğunu biliyorlar. İngiliz politikasında yüz kızartıcı bir teslim (an ignominious surrender) beklenebilir." – P.-S. : "Ana-

Haziran 1921

dolu'da enterne edilen 10 İngiliz salıverildi" – Albay Esad'ın İstanbul Polis müdiriyetine tayini.

14. Churchill'in Avam Kamarasında hakikî bir sulh istemesi. – T. : "İngiltere'nin kesin tarafsızlığı ve Ankara'nın itidali lâzımdır."
15. Chamberlain'in Avam Kamarasında demeci : "Askerî macera peşinde koşmıyacağız." – Oriente Moderno'nun 1. sayısı. – Ahmet Fevzi'nin İstanbul Mevki kumandanlığına tayini (T. V. 4189).
16. Açıksöz : Üçüncü Türk Lausanne Kongresi İnönü gazilerini ve Türk Ortodokslarını tebrik ediyor (The Near East 16.; İkdam 24.). – Yunan resmî tebliği : 175.000 Yunanlı karşısında yalnız 60.000 Türk askerî var.
17. İkdam : Bâbıâlinin Samsun, Sinop ve İnebolu bombardımanını protestosu. – La Presse du Soir'da G. Primi : "Konstantin, sakınınız!"
18. Hamid'in İngiltere'nin müzakereye hazır olduğuna dair raporu (N. II 152). – Curzon'un demeci : "Türkiye'nin Kafkasya'ya doğru büyümesine (expansion) razıyız." (!) (Br. XV 588) – Briand'ın teklifi : "İngiltere, Sovyet Hükûmetine müracaat edip askerî malzeme tedarikini önlemelidir." (!) Curzon'un cevabı : "Hayır". (or. 593)
19. Curzon, Briand ve Bonin'in aracılık teklifi (O. M. I 76). – Nazarenus'un Ankara'ya varışı. – İkdam'da Köprülüzade M. F. : "Anadolu'da Türk Hıristiyanları." – Briand'ın demeci : "İstanbul'da bir İzzet Kabinesi, M. K. dahil olmak üzere Ankara'da mutedil milliyetçiler ile birleşebilir." (!) (Br. XV 595) – Haringtон'un Başkumandanlığı hk. Paris İtilâfnamesi (or. 598)
20. Bristol'un R. McDowell'in Ankara'daki müzakereleri hk. raporu (Evans 330). – P.-S. : "Le Petit Journal" muhabirine Tevfik'in demeci : "Türkiye Avrupa'nın dostluğunu istihsal etmek istiyor."
21. Baltazzi'nin aracılığı reddetmesi. – Fransızların Zonguldak'tan, Yunanlıların Adapazarından çekilmesi. – "Empire Conference" 'ta Hintli Shastri Türkiye için alicenablık (chivalry) istiyor.
22. Curzon'un teklifi : "Türk hakimiyeti mahfuz kalmak şartiyle İzmir'in muhtariyeti." – (12-VII a kadar) Üçüncü Komintern Kongresi (W. I. VI 214).
23. Avam Kamarasında Chamberlain harbin bitmesini istiyor.

Haziran 1921

24. İzmit'in kurtuluşu (28. ?). – Alemdar : "Anadolu sulhperver görünüyor." (!)
25. Baltazzi'nin notası : "Yunanistan medenî âlemi (le monde civil) müdafaa ediyor." (!) – Franks'ın Marmara adalarında Yunan zulümleri hk. raporu. – T. : "Moskova'dan bol miktarda altın ve mühimmat geldi."
26. İkdam : Nabi'nin "Excelsior" muhabirine demeci : "İstanbul, İzmir ve Trakya meseleleri karşısında yalnız bir Türkiye var."
27. Nazarenus'un güven mektubunu takdimi (nutuklar : P.-S. 11-VII). – Y. K.'in B. M. M.'nde 16-III-1921 günlü Türk-İngiliz itilâfnamesini tahlili (Z. C. XI 61). – B. Sami'nin Paris'e varışı.
28. İzmit'in kurtuluşu (K. K. 975). – İkdam : (Nemrut) Mustafa Kürtleri organize etmek için Şam'a gitti.
29. M. K.'in İzzet ile Salih'in yine Kabineye iştirakini Ankara'da vermiş söze aykırı bulması (N. II 122) (6-VII cevabı : "Tevhidi efkâr ve mesai" için) (İnal 1999). – Fr.-Bouillon'un Adana'ya varışı (Du Véou 268; Teng. 250). – Le Temps : Gouraud'nun Türkiye ile dostluk istemesi.
30. Refet'in tekrar Dahiliye Vekâletine seçilmesi (Z. C. XI 85). – Himayei Etfal Cemiyetinin kuruluşu. – Gunaris'in İzmir'de demeci : "Acı sona kadar savaşacağız."

Temmuz 1921

1. (?) İngilizlerle Derince'de bir sınır hattının tesbiti (Graves 330). – Öğüt'ün Konya'dan başka Ankara'da da çıkması (Coşar 155, 163).
2. Kafkasya Cumhuriyetlerinin Ankara'ya davet edilmesi. – Refet'in İnebolu'da Türk-İngiliz enterne mübadelesi hk. müzakeresi (İkdam (Patris'ten)). – İstanbul ve Ankara'nın Karamürsel'in bombardımanını protestosu.
3. Venizelos'un aracılığın kabulünü tavsiyesi. – Açıksöz'de Şeyhülislâm Musa Kâzım için şiir.
4. Şûrayı Devletin memurin muhakematiyle ilgili vazifelerin ifa tarzı hk. 131 s. K. – T. : 8 İngilizin Pozantı'da salıverilmesi.
5. Konstantin'in taarruz emri (H. M. s. 232). – İtalyanların Antalya'dan tamamen çekilmesi (Pace 218). – Harington'un M. K.'i İnebolu veya İzmit'e daveti (N. II 152; Harington 136). – D'Aber-

Temmuz 1921

non'un raporu : "Enver ve M. K.'in mümessili Nuri Almanya'dan hudut harici edildi."

6. K. K.'in Muhtar ve Fevzi'ye şifresi : Tiflis'te B. Mdivani'nin Türkiye'deki komünist propagandasına dair Revkom'a (İhtilâl Komitesine) raporu (K. K. 975). – T. : "II. Wilhelm'in yerine Lenin Türkiye'nin hamisi oldu." (!)
7. Konstantin'in cepheye gitmesi. – Anavatana iltihak eden arazinin mülkî teşkilâtı hk. 133 s. K. – Babalık : Gaulis'in M. K.'e mektubu. – Briand'ın İstanbul'daki İngiliz başkumandanlığını teyidi. – Ratigan'ın Hamid'e demeci : "Henry ancak İngiliz esirlerine dair bilgi almağa memurdu." (N. II 153)
10. Yunanlıların ilerlemesi (N. II 125; K. K. 993). – Ahmet Ağaoğlu'nun Malta'dan Ankara'ya gelmesi.
11. K. K.'in M. K.'e telgrafı : "Cumhuriyet şeklinden kat'iyyen sakınmak lâzımdır." (K. K. 980; N. II 118). – Briand Parlâmentoda 9-III günlü muahedeyi müdafaa ediyor. (Ziemke 482). – Faysal'ın Irak Kırallığına seçilmesi.
12. İkdam'da Yakup Kadri'nin Ankara seyahatine dair makalesi. – Babalık'ta Mehmet Emin'in şiiri : "Vur!"
13. (-22.) Afyon-Altıntaş savaşı, Nazım'ın şehit olması (Selek I 98).
14. Harpte iyi hizmet ve yararlık gösteren mahkûmların affına dair 135 s. K.
15. M. K.'in tavsiyesi üzerine İsmet'in ricat emri (C. Kerim 81). – Y. Kemal'in Pontos isyanı hk. notası. – E. I. s. 31 : B. Sami'nin demeci : "Bütün Anadolu'da VI. Sultan-Halife M.'in namı hutbelerde zikredilmektedir." – Enver'in Moskova'dan M. K.'e mektubu (Ceb. II 231). – Muhtar Acara Cumhuriyeti (K. K. 1021).
17. Yunanlıların Kütahya'yı işgali. – M. K.'in İsmet'e direktifi (N. II 126). – İkdam'da Y. Kadri'nin Çankaya'da M. K.'i ziyaretine dair makalesi.
18. Bristol'un M. K.'e Pontos meselesi hk. mektubu (Evans 339). – Behbut Han Şahtahtinski'nin İstanbul'da öldürülmesi.
19. (?) B. M. M.'nin gizli toplantıda evrakın Kayseri'ye götürülmesine dair kararı (Arıkoğlu 237). – Yunanlıların Eskişehir'i işgali (H. M. s. 561). – The Daily Telegraph : "Ankara'da bir Bulgar heyetinin ticaret görüşmesi".

Temmuz 1921

20. M. K.'in K. K.'e cevabı : "Teşkilâtı Esasiye Kanununda cumhuriyeti ifade eden bir şey yoktur." (N. II 119) – Trabzon'un topa tutulması. – Le Temps : "Eskişehir'in işgali ehemmiyetsizdir." – İkdam'da Y. Kadri'nin Dr. Adnan ile H. Edib'in misafiri olduğu hk. makalesi. – Mebus Grotskov reisliğinde ticaret heyetinin Ankara'ya seyahati hk. Bulgar notası (metni : İkdam 27.). – D'Abernon'un raporu : "İsmail Hakkı Pş. silâh almak için Berlin'e geldi."
21. Afganistan ve Rusya ile akdedilen muahedelerin tasdiki hk. 140-142 s. K. (D. II 70).
22. Fevzi'nin beyannamesi : "İlerleyen Yunan ordusu kendi mezarına yaklaşıyor." (Tar. Ves. II s. 8). – Muhtelif mahallere İstiklâl Mahkemelerinin gönderilmesi hk. 140 s. B. M. M. K. (D. II 83). – (-24.) B. M. M.'den bir heyetin cepheye gitmesi. – H. M. : "Ukrayna Hükûmetinden bir heyet Ankara'ya davet edildi." – De Bon yerine Dumesnil'in Fransız filo kumandanı oluşu. – P.-S.'ta A. Kemal : "Osmanlı Devletinin mevcudiyeti Avrupa için bir zarurettir." (!)
24. Fevzi'nin B. M. M. gizli toplantısında demeci : "Belki Ankara boşaltılacaktır." – İkdam muhabirinin Damat Şerif ile Türk göçmenlerine yardım hk. görüşmesi.
25. Türk ordusunun Sakarya arkasına gerilemesi (N. II 125). – İkdam: M. K.'in beyannamesi : "Ordumuz düşmana müstahak olduğu cezasını verecektir." – P.-S. : İzzet'in demeci : "Müttefikler bütün âleme zararlı olan harbi bitirebilirler." – T. : "1071 yılından beri Yunan orduları Anadolu içerisine bu kadar girmemişlerdir." (!)
26. M. K.'in B. M. M.'ne telgrafı : "Vaziyeti askeriyemiz her suretle mucibi itminandır." (A. S. D. IV 388) – İkdam : Bulgar Dahiliye Nazırı Tomov : "Grotskov heyeti hususî olarak Ankara'ya gitti." – Trianon Sulh Muahedesinin yürürlüğe girmesi.
27. İkdam (Bosphore'dan) : "Misakı Millî tatbik edilecek."
28. Pozantı'da "Yeni Adana" : Ziya Gökalp'ın "Büyük azim" şiiri (Coşar 80).
30. P.-S. (Yeni Gün'den) : M. K.'in malûller kongresinde nutku. – Fevzi'nin B. M. M.'nde demeci : "Ordumuz bizim arzu ettiğimiz yerde darbei kat'îyeyi vuracaktır." (Z. C. XI 367) – Fevzi'nin Doğu cephesinden bir tümenin Batı'ya naklini emretmesi. (T. İ. H. III

Temmuz 1921

251). – Svanidze'nin M. K.'e Kafkas Cumhuriyetleriyle müzakere teklifi. – Enver'in Moskova'dan Batum'a gitmesi (Ceb. II 227).

31. M. K.'in K. K.'e şifresi : "Türkiye'nin başında Halifei İslâm ve bir hükümdar Sultan bulunacaktır." (K. K. 984). – Konstantin'in Papulas, Gunaris ve Theodokis ile Eskişehir'e varışı. – Yeni Gün : "Ankara İstiklâl Mahkemesinin 28 Rum esirinin hıyaneti vataniyeden dolayı idamına kararı" (metni : P.-S. 11-VIII). – İkdam : "Ankara savaşmadan teslim edilmeyecek."

Ağustos 1921

1. Fr.-Bouillon'un hayal kırıklığına uğrayarak Paris'e dönmesi (T. 4.). – Açıksöz : Bor'da Türkçe hutbe. – (?) Nuri'nin Rawlinson ile görüşmesi (Rawl. 345). – İkdam (J. d'Orient'dan) : General Brusilov'un iki aydan beri Ankara'da bulunduğu hk. şayia.
2. T. : "Yunan ordusu fazla ilerlediğinden zayıfladı." – İkdam : Kadıköy'de Türk İşçi Cemiyetinin açılma töreni (Harris 104).
3. H. M. s. 253 : Mebusların cepheden raporu : "Kahraman ordumuza itimat". – Atina tebliği : "Ankara bombalandı." (T. 5.)
4. B. M. M. gizli toplantısında M. K. İsmet'i tenkidden sonra Başkumandanlığı üzerine almaya hazır olduğunu beyan ediyor. Takriri : "Müddeti ömrümde hakimiyeti milliyenin en sadık bir hâdimi olduğumu nazarı millete bir defa daha teyit için bu salâhiyetin üç ay gibi kısa bir müddetle takyit edilmesini ayrıca talep ederim." (N. II 128)
5. M. K.'e Başkumandanlık tevcihi hk. 144 s. K. – Genel Kurmay Başkanlığına İsmet yerine Fevzi, Müdafaai Milliye Vekâletine Refet'in intihabı (Z. C. XII 18-22). – Harington'un emri : "Silâhlı hiçkimse tarafsız mıntakaya giremez."
6. M. K.'in tekâlifi milliye emri (N. II 130; T. İ. H. V 44). – R.'un VI. M.'e demeci : "V. George Sultanın birleşik Türkiye'de (united Turkey) tekrar hükümdarlık etmesini umar." – Venizelos'un demeci : "Ankara'ya doğru başlanan hareket deliliktir." (madness) (Br. XV 728).
7. Salih'in İsviçre'ye gitmesi (20-X e kadar).
8. Fethi'nin Malta'dan Ankara'ya varışı.

Ağustos 1921

9. Paris Konferansının tarafsızlık kararı. – T. : "Yunanlıların vazifesi her gün biraz daha güçleşiyor." – Crosfield'in Emir Ali'ye mektubu : "Türk hâkimiyeti 500 yıllık zulüm demektir." (!)
10. İkinci İstiklâl Mahkemesinin Kastamonu'ya gelmesi (Açıksözcü 122). – Âlî Komiserlerin İstanbul'a yoksul akımını önlemesi. – L. George'un Paris'te demeci : "Sèvres Muahedesi yırtılmış olduğundan silâh ticareti serbesttir." (T. 11.) – Granville'in raporu : "Patris" gazetesi İngiltere'nin VI. M.'i himayeden vazgeçmesini istiyor." (!) – 14-IV günlü tarafsızlık kararının tadili : "Hususî şirketler harb halinde bulunan memleketlerle silâh ticareti yapabilirler." (Br. XV 655).
11. M. K.'in Lawrence Shaw Moore ile görüşmesi (A. S. D. III 27). – İkdam : "İtalya Türkiye'nin kuvvetini en evvel anlamıştır."
12. M. K.'in Fevzi ile Alagöz Karargâhına gitmesi (N. II 132) – B. Sami'nin mutedil politika tavsiyesi (or. 113). – İstanbul'da Mareşal Fuad'ın başkanlığındaki Çerkes Kongresinin M. K.'e sadakat kararı (İkdam 14.) – Âlî Komiserlerin Askerî Mıntakaların yeniden taksimi kararı : nefsi İstanbul Fransız, Galata-Beyoğlu İngiliz ve Üsküdar İtalyan (Le Stamboul 1-XI).
13. Versailles Müttefik Askerî Komisyonunun raporu (Foch) : "Yunan Ordusu İzmir'e doğru kovulursa Boğazlardan geçme serbestliği tehlikeli bir surette tehdit edilecektir." (dangerously threatened) (Br. XV. 728)
14. Yunanlıların Sivrihisar'ı işgali. – Y. Kemal'in harb malzemesi hk. Sovyet hükûmetine notası (Ceb. II 246) – İkdam : İstanbul'da 60.000 göçmen var.
15. Konstantin'in "Ankara'ya doğru!" emri (H. M. s. 289). – Pellé'nin şikâyeti : "Harington Bolşevik denen şahısların tevkifi ile salâhiyetini kötüye kullandı." – Üsküdar yangını. – Bolu'da "Türkoğlu" gazetesinin 1. sayısı (Coşar 296).
16. H. Edib'in cepheye gitmek için izin ricası. (18. M. K.'in cevabı : "Çabuk geliniz!") (Adıvar 214). – L. George'un demeci : "Sonuna kadar savaşsınlar!" (We let them both to fight it out.) – Prens Andreas'ın Akgöl'de Papulas'a itaatsızlığı. (T. 4-XII-1922)
20. Bolu'da Hüseyin Avni'nin beyannamesi : "Cepheye gidiniz!" (Türkoğlu 21.)

Ağustos 1921

22. İkdam : M. K.'in beyannamesi : "Soğukkanlılık, itidal, basiret; kat'iyen endişe etmemelidir." – Granville'in raporu : Venizelos'un demeci : "1920'de M. K.'i mahvedebilirdik." (!)
23. Beylikköprü-Haymana hattında umumî Yunan hücumu. (N. II 133)
25. Çiçerin'in Hodgson ve A. Fuad'ı kabulü (Ceb. II 255; Degras I 261; Cmd. 2895). – Sarıkamış'ta "Varlık" gazetesinin 1. sayısı (K. K. 955; Coşar 197).
26. Ankara namazgâh meydanında halkın zafer için duası. – Türkiye'nin Kars Konferansına daveti – İkdam : "Yunan taarruzu Anadolu'da şayanı takdir bir teheyyüce sebep oldu."
30. Vakit : Almanya'dan 26 uçak Anadolu'ya getirildi." (O. M. I 283; Ceb. II 312; O. Kiazim 107)
31. Enver'in Halil'e mektubu : "Sarı Paşa (= M. K.) kuşkulanıyor." (Ceb. II 236) – Abdülmecid'in R.'a demeci : "D. Ferid'e emniyet eden Sultan delilik etti, milliyetçilerin politikası da deliliktir (!), İngiltere Türkiye ile beraber çalışmalıdır." – T. : "Haymana yaylası strateji için çok güçtür."

Eylül 1921

1. M. K. orduya itimadını tebliğ ediyor : B. M. M. orduya selâm ve temenniyatı hâlisesini takdim ve iblâğ eder. (Z. C. XII 120, 135). – Kumarın yasak edilmesi hk. 148 s. K. – Yeni Gün'ün 31. sayısının Kayseri'de çıkması (Coşar 187).
2. Yunanlıların müdafaaya mecbur olması (H. M. s. 298). – P.-S.'ta A. Kemal : "Hakikî müdafaai milliye." (Topal Osman aleyhinde!)
3. Yunan resmî tebliği : "Türkler pek cesurdurlar."
4. Âli Komiserlerin İzmit'teki Yunan zulümleri hk. notası. – İkdam : İran Elçisi Mumtaz ed-Dauleh'nin bir ittifak muahedesi akdine salâhiyetli olduğuna dair sözleri.
5. Yunan gerileme hareketinin başlaması (H. M. s. 287). – Papulas'ın tebliği : "Uçaklarımız Ankara istasyonuna bomba attı." – M. K.'in Gaulis'e mektubu (E. I. s. 40-41, s. 11). – İkdam : Associated Press muhabirinin Le J. d'Orient'a demeci : "Anadolu mücadelesi Amerikan İstiklâl savaşma benziyor. Sivas Kongresine müşahit olarak iştirak ettim." – Usulü Muhakemei Şer'iye hk. 150 s. K. – Batum'da Halk Şûralar Fırkasının Kongresi (Ceb. II 237;

Eylül 1921

K. K. 1012, Enver 151; Harris 103). – Âli Komiserlerin Y. Kemal'e Pontos Hıristiyanlarının tehcirinden dolayı şikâyet notası.

6. Hodgson'un A. Fuat ile iki görüşmesine dair raporu. – R.'un raporu : "Ushida enterne edilen İngilizler hk. Türklerle müzakereye hazırdır." (!) – Ali İhsan'ın başkalariyle beraber Malta'dan kaçması (Sâbis V 34). – İzmir'de "Ankara'nın düştüğü hk." dedikodu. (!) (T.) – A. A. : Refet'in zafer tebliği (İkdam 8.)
7. R.'un raporu : "Harbin berabere kalması muhtemeldir. Kemalistler de bitkindir". – Moskova'da bulunan Cemal'den dolayı İngilizlerin şikâyet notası (Ceb. II 275). – The New York Times: "Cemal bir Sovyet ajanıdır."
8. Ankara arşivlerinin Kayseri'ye naklinin bitmesi (W. I. XX 132).
9. İstanbul camilerinde mevlût ve nusret duaları (P.-S. 10.) – İkdam'da Ahmet Cevdet : "Bütün Anadolu şehirlerinde halkın savaşmaya andı".
11. H. M. s. 289 : "Zafer!" – Açıksöz : "İsmet'in tebliği : Düşman bütün cephede geri çekiliyor." – İkdam : "Papulas'ın umumî ricat emri." – K. K.'in Halil'e telgrafı : "Trabzon'u terkediniz!" (K. K., E. 187). – Haringtonun 23 "komplocu" (!) Jön Türk'ün teslimini istemesi (metni : İkdam 13.) – (İngiliz isteği üzerine) % 11 gümrük tarifesinin yeniden kullanılması hk. İ. K. (T. V. 4259).
12. Resmî tebliğ : 21 günden sonra kesin bir zafer kazandık (30. Fevzi'nin K. K.'e zayiat hk. şifresi : 350 subay, 2900 er şehit, 800 subay, 13.000 er yaralı) (K. K. 999; Selek I 98). – Fevzi'nin Y. Kemal'e "Zafer" hk. telgrafı (C. Kerim 121). – Doğu Anadolu'da zafer töreni (K. K., E. 151). – Papulas'ın tebliği : "Meydan muharebesi bitti." (!) (T. 13.) – Rauf'un B. Sami ile Cami'den bir mektup alması (Kandemir 51). – Vehib'in 4 ay hapse mahkûm olması.
13. Sakarya'nın doğu kıyısı boşaltılıyor. (N. II 133) – Heyeti Vekile'nin M. K., Fevzi ve İsmet'e tebrik telgrafı (H. M. s. 292). – M. K.'in umumî seferberlik emri (metni : İkdam 17.; O. M. I 283). – B. M. M. takdirnamesiyle usulü taltif hk. 152 s. K.
14. M. K.'in zafer beyannamesi (H. M. s. 294; Tar. Ves. II s. 8; A. S. D. IV 410). – Bristol'a talimat : "Harpten evvel hüküm süren rejimin iadesinde ısrar ediniz!" (Evans 325). – T. : "Aracılığın zamanı geldi." (Time has come for mediation.) – İsmet ve Fevzi'nin M.

Eylül 1921

K.'e Müşirlik rütbesi ve Gazilik unvanı tevcihini teklifi (H. T. V. 1225)

15. Sivrihisar'ın kurtuluşu (H. M. s. 295). – Bursa'da Yunan harb şûrası. – Y. Kemal'in Samsun İstiklâl Mahkemesinin Pontosçular hk. idam kararı hk. notası (E. I. s. 51-52). – Fr.-Bouillon'un İstanbul'dan İnebolu'ya gitmesi. – Milletler Cemiyetinin Ermeniler için millî bir yurt istemesi (Ziemke 281, 495).

16. M. K.'in Ankara'ya dönmesi. – Enver'in Batum'dan Dr. Nazım'a mektubu.

17. B. M. M.'nin M. K.'i tebriki (Z. C. XII 225). – Ukrayna ile esirler mukavelesi (Dok. IV 226). – Y. Kemal'in Kars'taki Türk heyetine talimatı (K. K. 1002). – M. Akif'in Bolu'ya telgrafı : "Yunanlılar kaçtılar. İngiliz politikası iflâs etti." (Türkoğlu 18.)

18. H. M.'de H. Edib'in başmakalesi : "Duatepe."

19. M. K.'in B. M. M.'inde nutku : "Konstantin ehlisalibin takibettiği dinî gayelerini ihya etmek için mintarafilmesih kendisini memur zannetti. Fakat Cenabıhak bize yardım etti. İtilâf Devletleri istiklâli millimizi tanıdıkları takdirde derhal sulh teessüs edebilir. Ordumuz, vatanımız dahilinde bir tek düşman neferi bırakmayıncaya kadar takip, tazyik ve taarruza devam edecektir." (Z. C. 261) – M. K.'e Gazilik unvanı verilmesine ve müşirlik rütbesi tevcih edilmesine dair 153 s. K. – Batum'da zafer töreni (İkdam 24.).

20. Moskova delegasyonunun Kars'a ve Fr.-Bouillon'un Ankara'ya varışı. (K. K. 1000) – Halil'in Batum'a dönmesi (K. K. E. 188). – İkdam : H. Edib'in İstanbul gençliğine beyannamesi.

21. Şeyh Senusi'nin tebriki (P.-S. 25). – Foreign Office'in Hukuk Müşaviri : "M. K.'in Rusya'dan gemi tedarikine itiraz edilemez."

22. Kars'ta 16-III günlü Muahedenin tasdikli suretlerinin teatisi. (H. M. s. 303) – Azerbaycan Elçisi İbrahim Abilof'un Trabzon'a varışı.

23. Granville'in raporu : "Yunan ricatı rahatça yapıldı, fakat ordu ümitsizdir." – Samsun ve Bafra'da 67 Pontosçunun asılması (T. 6-X). – P.-S.: Daily Telegraph'ta Albay Repington'un Sakarya savaşı hk. makalesi.

24. Fr.-Bouillon ile müzakereye başlanması (Teng. 251).

Eylül 1921

25. Fahreddin'in Malta'dan Ankara'ya varışı. – İkdam : İstanbul'un şükran duygusu, mecruhlara yardımında belli oldu.
26. M. K. ile İsmet'in Ali İhsan'ı tebriki (Sâbis V 326). – Kars Konferansının açılması (K. K. 1001, 1005). – Harington'un İstanbul'dan ayrılışı.
27. T. : Yunan ordusu araziyi yakma usulünü kullandı.
28. M. K.'in Bolu gençliğine teşekkürü (Türkoğlu 2-X).
29. Komünistlerin affı hk. 155 s. K. (Z. C. XIII 52; Harris 107). – D. Ferid'in Vichy'den dönmesi. – T. : M. K.'in 19-IX günlü nutku.
30. Fransız esirlerinin salıverilmesi hk. anlaşma (İkdam 4-X). – İkdam : Tiflis'te Legran'ın iştirakiyle Türk zaferi töreni."

Eylül ortasında. Enver'in Batum'dan Buhara'ya gitmesi (K. K. 1002).

Ekim 1921

2. Türkoğlu Artin Kemal'e : "Müstahak olduğunuz cezayı göreceksiniz." – Enver'in Buhara'da Zeki Velidi ile görüşmesi (Togan I 434, II 386).
3. İkdam : Kars'ta Türk ve Rus nutukları.
4. Çiçerin'in A. Fuad'ı kabulü, Fransız-Türk müzakerelerini tenkidi (Ceb. II 251). – T. : "Malta'dan 16 Türk kaatili (!) kaçtı."
5. A. İhsan'ın Ankara'ya varışı. – Maltadan son enternelerin ayrılışı.
6. Stoker'in mektubu : "Enternelerin salıverilmesi Harp (Tehcir) Mahkemesinden daha mühimdir." (T. 11.) – İngiliz Muhiplerinin son kongresi (W. I. X 54).
7. Curzon'un tavassut hk. muhtırası. – Birinci Ordunun teşkili (T. İ. H. II 6, 1, 48)
8. Abilof'un Kastamonu'ya varışı (Açıksözcü 104).
9. Açıksöz : Azerbaycan marşı : "Kardeş Sesi." (İsmail Habib). – Fransa ile yapılan esirler mukavelesinin yürürlüğe girmesi (Le Stamboul s. 241, 246). – Kadria Hussein'in "Lettres d'Angora la Sainte" adlı kitabının bitmesi.
10. Birinci Ordu Kumandanı A. İhsan'ın cepheye gitmesi (Sâbis V 58). – Fethi'nin Dahiliye Vekâletine intihabı (Z. C. XIII 136). – Kars'ta müzakerelerin bitmesi (K. K. 1008).
11. Abilof heyetinin Ankara'ya varışı (A. A. 12.; İkdam 18.). – 111 Ermeni esirinin Gümrü'de teslimi, Muradian'ın K. K.'e teşekkürü

Ekim 1921

(Açıksöz 29.). – H. M. : A. İhsan'ın Harington'a cevabı (E. I. 15-XII).

12. İkdam : Müşir Fuad : "Yunanlılar muhakkak mağlûp edilecektir."
13. Kars Muahedesi (H. M. s. 334; T. İ. H. III 319; K. K. 1017). – Venizelos'un Crowe ile görüşüp Fransız politikasını protestosu.
14. Abilof'un güven mektubunu takdimi (A. S. D. II 18; H. M. s. 323). – Ali İhsan'ın Bolvadin Karargâhına, Rawlinson'un Trabzon'a, Papulas'ın İzmir'e varışı.
15. Gunaris ile Baltazzi'nin Londra'ya gitmesi. – Fevzi'nin "Sad" taarruz plânı (T. İ. H. II 6, 1, 50).
16. Stalin A. Fuad'a yine silâh ve mühimmat vadediyor. (Ceb. II 265) – Erzurum'daki Ermeni esirlerinin salıverilmesi (K. K. 1023).
17. Babalık (Ethnos'tan) : "Acı hakikatler". – T. : Binbaşı Stourton Refet ile, Rumbold da Hamit ile enterne edilen İngilizlerin salıverilmesini görüştüler.
18. M. K.'in Azerbaycan Elçiliğinde bayrak çekmesi (A. S. D. II 19). – Kırım Muhtar Cumhuriyetinin kuruluşu. – Fransız esirlerinin Marsilya'ya varışı.
19. Briand'ın B. Sami'yi kabulü.
20. Fransa ile Ankara Muahedesi (O. M. I 332; Gontaud-Biron 205; D. II 98) "Accard d'Angora").
21. "Gendarmerie Interalliée" müfettişi General Fillonneau'nun İstanbul'a varışı.
22. A. Fuad'ın Hodgson ile görüşmesi (Ceb. II 260).
23. Türk-İngiliz enterne mübadelesi hk. Anlaşma (Rumbold-Hamid) (N. II 111). – Tuozzi'nin Ankara'ya gelmesi (A. A. 25.; İkdam 28.). – İkdam : B. Sami'nin "L'Intransigeant" muhabirine demeci : "Zafer bizimdir. Ankara Hükûmeti itidal gösterecektir."
24. İzmir'de Çerkes Kongresi Büyük Devletlerden himaye istiyor. (!) (W. I. X 54). – T. : Yunan sefer plânı ve 12-IX günlü ricat hareketi.
25. Abilof'un M. K.'e Azerbaycan Cumhuriyetinin hediyelerini takdimi (İkdam 28.). – İkdam (Times'ten) : "Behbud'un kaatili Turlakiyan'ın idamına karar verildi." – 59 Türk enternesi İnebolu'ya getirildi.
26. Ferid'in Paris siyasî mümessilliğine, Muhtar'ın Tiflis Elçiliğine tayini. – L. George'un Gunaris'i kabulü. – Açıksöz : "Muhittin

Ekim 1921

Adana Kumandanlığına tayin edildi. – Rusya'dan 510 Türk esiri Trabzon'a geldi." – T. : Merzifon'da Pontosçuların muhakemesi.

27. Curzon'un Gunaris ile Baltazzi'yi kabulü. – P.-S. : B. Sami'nin "Morning Post" muhabirine demeci : "Anadolu'da tek Yunan askeri kalamaz." – İkdam (Lyon'daki "Le Progrès" den) : "İstiklâl mücadelesinde Türk kadınının rolü."
28. Fr.-Bouillon'un Paris'e varışı (H. M. s. 340). – İkdam (Yeni Gün'den) : H. Edib'in Onbaşılığa terfii. – Bristol'un "Assistant Trade Commissioner" Julian Gillespie'nin Ankaraya gönderilmesini teklif etmesi (3-XI cevabı : "Evet, ama durumu sadece şahsî ve gayrı resmî olacaktır". (purely personal and un official) (Evans 332).
29. Fransız Hükûmetinin Ankara mukavelesini tasdiki (H. M. s. 343).
30. Türkoğlu : "İnönü'de 12 kadın İstiklâl Madalyası aldı."
31. Başkumandanlık müddetinin üç ay uzatılması hk. 160 s. K.; M. K.'in gizli toplantıda nutku : "Harp ancak şiddetli bir taarruz ile bitirilecektir."

Kasım 1921

1. İnebolu'da 4 İngiliz ile 59 Türk'ün mübadelesi (adları : Açıksözcü 105; Rawl. 355). – P. Loti için bir hediye ve Safranbolu isyanı hk. B. M. M. K. (Z. C. XIV 12, 21). – Müttefiklerin İstanbul'da yeni askerî mıntıkalar hk. kararının yürürlüğe girmesi (bak.: 12.8).
2. T. : "M. K.'in kayda değer askerî kabiliyeti (a remarkable military ability) var." (!) – İkdam'da Y. Kadri : "Sakarya vadilerinde".
3. M. K.'in P. Loti'ye mektubu (H. M. s. 343). – B. M. M.'nde Nurettin ve Nihad'ın azli hk. münakaşa (Z. C. XIV 40). – (?) Çiçerin'in Aralof'a Ankara Elçiliğini teklifi (Aralov 13).
4. Kilikya'nın boşaltılmasına başlanması, Ermenilerin endişesi (T. 2-XII). – İkdam : "Ahmet Emin'e Matbuat Müdiriyeti'nin teklifi" (Yalman 109, 114).
5. Gaulis'in C. Arif ve Dr. Esat Paşa ile İstanbul'a varışı. – Paris'te Ermeni heyetinin Fransızların Kilikya'dan çekilmesinin tehirini istemesi (Ziemke 495). – T. : Batum Kongresi hk. (K. K., E. 222). – T.'in başmakalesi : "20-X günlü muahede, vaziyeti büsbütün değiştirdi. Kemalist hareketi şimdi dehşetli bir kuvvettir." – Curzon'un 20-X günlü muahedeyi protestosu (Cmd. 1556, 1570).

Kasım 1921

6. Açıksöz : Kastamonu'da Malta'dan gelenlerin karşılanması.
7. Harington'un Rawlinson'u kabulü (Rawl. 360). – T.'in sağlam bir sulh istemesi. (a solid peace)
9. Gouraud'unn Kilikya halkına beyannamesi (12. Dufieux tarafından okunması : Du Véou 352). – Harington'un tarafsızlığını ehemmiyetle kaydetmesi (H. M. s. 351). – Tuozzi ile müzakereye başlanması. – Curzon'un Lordlar Kamarasında demeci : "Malta'dan 40 Türk derhal, Haziranda 10 İngiliz, hepsi 118 Türk ve 30 İngiliz salıverildi."
10. Adana Valisi Hamid'in Ankara'dan ayrılışı. – C. Arif'in Roma Mümessilliğine tayini (Cami yerine) (26. 12. : Dışişleri Vekâleti Yıllığı 1953, 85).
12. M. K.'in Cevat, Yakup Şevki ve Rauf ile yemek yemesi (K. K. 1938). – Cemal'in M. K.'e Afganistan hk. raporu (Ceb. II 280). – T.'te Ağa Han : "Türkler mağlûp edilemezler."
13. M. K.'in K. K.'e Nureddin ve Nihat hk. bilgi vermesi (K. K. 1944). – Fr.-Bouillon'un Paris'ten Adana'ya gitmesi.
14. Muhtar'ın Ankara'dan Tiflis'e hareketi. – Cemal'in M. K.'e mektubu (Ceb. II 283). – Ermenilerin Âlî Komiserlere dilekçesi (Du Véou 355). – T. : "20-X günlü muahedeye dair münakaşa faydasızdır. Sulha muhtacız."
15. Rauf'un B. M. M.'ne kabulü (Z. C. XIV 218). – Cemal'in Buhara'da bulunan Enver'e mektubu (Ceb.II 281). – Rawlinson'un İstanbul'dan ayrılışı (24. Londra'ya varışı). – T.'de Onslaw : "Hükûmetimiz hakikî vaziyeti anlamamıştır." – Bristol'a talimat : "Ankara mümessili Washington'da makbul değildir." (Evans 332) – Batı cephesinde silâhlar : 66.732 tüfek, 518 hafif, 576 ağır makineli tüfek, 230 top (T. İ. H. II 6, I, 24)
16. Cemal'in M. K.'e mektubu : "Enver'in bütün taraftarlarını Kafkasya'dan uzaklaştırmak üzereyim." (Ceb. II 282).
17. Rauf'un Nafia Vekâletine seçilmesi (Z. C. XIV 254; N. II 143). – Nazarenus'un Ankara'dan ayrılışı (H. M. s. 354). – 11-IV-1918 günlü gümrük kanununun yeniden yürürlüğe girmesi hk. 165 s. K. – İstanbul eski polis müdürü Azmi'nin Batum'da bulunan Küçük Talât'a mektubu (O. M. VI 423) – Y. Kemal'in Âlî Komiserlere Pontos Cumhuriyeti hk. notası (E. I. 51). – İkdam : "İtalya

Kasım 1921

ile anlaşmak güç değildir." – Enver'siz Batum Konferansı. – Fahri'nin Kâbil'e hareketi

18. Y. Şevki'nin İkinci Ordu kumandanlığına tayini. (T. İ. H. I 171, II 6, 1, 50). – H. M.de İzzet Ulvi : "Anadolu'da Hıristiyan Türkler." (arkası : 12-XII ve 5-I).
19. Vehbi'nin Maarif Vekâletine seçilmesi (H. Suphi yerine).
21. Mahmut Muhtar'ın İsviçre'den dönüp İzzet ile görüşmesi. – Prens Louis de Bourbon'un M. K.'e mektubu (21-I-1922 cevabı) (İkdam 17-VIII-1922). – Rauf'un yeniden Nafia Vekâletine seçilmesi (Z. C. XIV 288).
22. B. M. M.'nin Gaulis'e teşekkürü. – Yenice protokolu (Fr.-Bouillon-Hamid : Du Véou 358; 23. Af Beyannamesi). – R.'un İzzet'e demeci : "Misakı Millî kabul edilemez." (!) – R.'un raporu : "Türk Ortodoks Kilisesi hk. lâyihanın müzakeresi tehir edildi."
23. T.'in mümkün olduğu kadar süratle sulh müzakereleri talebi.
24. Curzon'un "United Wards Club" da nutku : "Türkiye ile dostluk isteriz." – M. K.'in Heyeti Vekilenin vazife ve mesuliyetine dair bir kanun istemesi (Z. C. XIV 321).
25. P.-S.'ta A. Kemal : "Hıyaneti vataniye ne demektir?" – Ahmet Reşid'in Tahran Mümessili olarak Ankara'dan ayrılışı (W. I. XX 134).
26. M. K.'in A. Fuad'a şifresi : "Cemal herhalde Enver ve saire ile alâkasını kat'etmelidir." (Ceb. II 298) – M. K.'in K. K.'den Trabzon'da bulunan Hilmi'nin dönmesini istemesi (K. K., E. 221). – Himayei Etfal Cemiyeti hk. A. K. (Kanunlarımız I 631). – Malta'dan gelen Celâl Nuri ile Numan Usta'nın Meclis'e takdimi (Z. C. XIV 337). – B. M. M.'nin İtilâf Devletlerinin İstanbul'da tesis etmiş oldukları askerî mahkemeleri protestosu (or. 338). – T. : İzmir'in istikbali : "İonia tampon devleti" (!)
27. İsmet'in Y. Şevki'yi tebriki (Sâbis V 137). – Pozantı'daki "Yeni Adana" nın son sayısı.
28. Adana'da boşaltma görüşmeleri (H. M. s. 365). – R.'un Trabzon ve İnebolu'daki esir mübadelesi hk. Franks ve Baird'in raporlarını Foreign Office'e göndermesi. – Graham'ın raporu : Della Torretta "Accord Tripartite" te israr etmektedir. – Fevzi'nin "Eski dostumuz olan Fransa" hk. nutku (6-XII R.'un "Le Réveil" den raporu). (?)

Kasım 1921

29. İsmet'in Y. Şevki ile Bolvadin'de görüşmesi. – R.'un raporu : Tevfik'in Adam Block'a demeci : "Kemalistler âsidirler." (!) – Başka raporu : "Kemalist ve Enveristler arasında münakaşa var."
30. Hamid'in Kilikya idaresini üzerine alması (H. M. s. 385). – H. M. s. 366 : "Papa Eftim'in Türk Ortodoks Kilisesi Kuruluş Beyannamesi." – Ordu'nun topa tutulması.

Aralık 1921

1. Ferid'in Hüseyin Ragıp ile Paris'e varışı. – M. K.'in B. M. M.'nde Heyeti Vekilenin vazife ve mesuliyetine dair nutku (Z. C. XIV 423). – Fr.-Bouillon, Muhittin ve Hamid'in Kilikya Hıristiyanlarına beyannamesi (G.-Biron II 216). – İkdam : Acara Hükûmeti İslâmiyesi hk. Muhtar'ın demeci.
3. Açıksöz'de İsmail Habib : "Anadolu Patrikliği".
4. B. Sami'nin İstanbul'a dönüşü : "Vaziyetimiz ümit edildiğinden daha iyidir." – İkdam : Ağaoğlu'nun Azerbaycan hk. demeci.
5. M. K. ve Gouraud'nun Kilikya halkına beyannameleri (H. M. s. 371; Du Véou 367; G.-Biron 217, 219). – Kilikya için umumî af hk. 168 No. lu K. (Z. C. XV 21). – İzzet'in B. Sami'yi kabulü . – İkdam (J. d'Orient'dan) : Garroni Türkiye ile sıkı işbirliği istiyor : "Fransız mukavelesinden sonra İtalya ile bir anlaşma pek tabiîdir."
6. Sait Halim'in Roma'da öldürülmesi. – R.'un raporu : "M. K. İngiltere'de lehinde bir temayül olduğunu biliyor."
7. Kilis'in kurtuluşu. – M. K.'in Ankara'dan ayrılışı (9. Bolvadin'de, 13. Akşehir'de, 16. Çay'da).
8. IV. Meletios Metaxakis'in Patrikliğe intihabı. – Muhtelit Hakem Mahkemeleri hk. İ. K. (T. V. 4341). – Deniz kazalarından korunma tedbirleri hk. İ. K. (T. V. 4356). – T. : "VI. M. bir esir değildir." (!)
9. Y. Kemal ile M. K.'in Bolvadin'de Y. Şevki ve A. İhsan ile görüşmesi (Sâbis V 155). – Refet'in Nihad'ın muhakemesine dair Meclis'e yazısı (Z. C. XVI 196).
10. R.'un raporu : "M. K.'in askerî kabiliyetine fazla kıymet veriliyor." (!) – İkdam : J. d'Orient'da B. Sami : "Konstantin 6-IX da Ankara'da çay ziyafeti verecekti." (!)
11. Rauf'un Müdafaai Hukuk Grupunun ikinci reisliğine seçilmesi (H. M. s. 376). – Tuozzi'nin Ankara'dan Samsun'a, Nazarenus'un

Aralık 1921

Samsun'dan Batum'a gitmesi. – K. K.'in Rauf'a Ankara-Erzurum demiryolu hk. telgrafı (K. K. 1055).

12. İkdam : Hamdullah Suphi : "İstanbul, Ankara ile birlikte hem ağlamış ve hem de gülmüştür."
13. R.'un Lamb'ın raporunu Foreign Office'e göndermesi: "İzmir'deki Çerkes Kongresi Anadolu Çerkeslerinin Karadeniz kıyısında toplanıp İngiliz himayesi altında muhtariyet almasını istiyor." (!) – Frunze heyetinin Ankara'ya varışı. (H. M. s. 378)
14. Mareşal Wilson'un Harington'a mektubu : "İstanbul'u tamamen terketmek ve Türklerle dost olmak en iyi politikadır." (Har. 87)
15. Fr.-Bouillon'un Y. Kemal ile Konya'da görüşmesi (H. M. s. 379). – Açıksöz : Buhara heyetinin Kastamonu'ya gelmesi. – İkdam : Çorum Ortodokslarının Fener Patrikhanesine karşı beyannamesi.
16. M. K.'in Çay'da A. İhsan ile görüşmesi (Sâbis V 168). – Frunze'nin Ankara'daki İkdam muhabirine demeci (İkdam 18.) – Mersinli Cemal'in Kastamonu'ya varışı. – İkdam : "Bâbıâli, Meletios'un seçilmesini hükümsüz sayıyor." – V. George'un huzuruna Rawlinson'un kabulü (T. 17.).
17. Abdülmecid'in R.'a demeci : "İngilitere Türkiye'yi Rusya'ya feda etmiştir."
19. Kilikya affının genişletilmesi hk. 170 s. K. – Hamid'in Adana'da Fr.-Bouillon ile yemek yemesi (H. M. s. 385).
20. Fransız askerlerinin Adana'dan çekilmesi (or. 384). – Frunze'nin güven mektubunu takdimi (A. S. D. II 21). – Frunze'nin Ukrayna milletinin selâm ve tebriklerini bildiren mektubu okunduktan sonra Petrovski ve Kalinin'e teşekkür telgrafı hk. B. M. M. K. (Z. C. XV 163, 166). – Muhtar'ın Kars'a varışı (26. Tiflis'e gitmesi) (K. K. 1057). – İkdam : İran Mümessili Ali Ekber'in demeci : "Ankara'da bulunan Mumtaz ed-Dauleh'nin itimatnamesi sınırlıdır. Yalnız Anadolu'da bulunan İranlıların hukukî vaziyetini tetkik etmeğe memurdur." – Enver'in Buhara'ya varışı (Togan II 386).
21. Adana'ya Türk askerinin girmesi (H. M. s. 387). – Fr.-Bouillon'un Adanadan ayrılışı (26. Mersin yolu ile İstanbul'a varışı). – Yeni Gün : "Türkiye'nin büyük dostu olan Clair Price."
22. M. K.'in A. Fuad'a şifresi : "Ben, milleti İttihat ve Terakki bayrağı altına davet edemem... kendisi (Cemal) ile idamei muhaberatta mazur bulunduğumu.."

Aralık 1921

(Ceb. II 299). – İkdam (Presse du Soir'dan) : "Yunanistan yalnız kaldı."

23. Anadolu basınının Gaulis ve Price şerefine yemek vermesi (İkdam 31.). – M. K.'in Lyautey'ye mektubu (metni : Belleten XX 643). – Osmaniye'nin kurtuluşu (H. M. s. 387). – Ankara'da "Hakikî Peyamı Sabah" gazetesi (Aka Gündüz) (Coşar 185, 272).

24. Dr. Rıza Nur'un Sıhhiye Vekâletine seçilmesi (Z. C. XV 228). – B. Sami'nin M. K.'e mutedil politika tavsiyesi (!) (N. II 114). – İkdam (Açıksöz'den) : Buhara Mümessili M. Nazari : "Kâbe olan Ankara." (!) – Moskova'da 9. Sovyet Kongresi (Ceb. II 299).

25. Gazianteb'in kurtuluşu (Üzel 334). – Frunze ile müzakereye başlanması (H. M. s. 387). – İkdam : "Ankara'daki mühimmat fabrikalarının hummalı faaliyeti." – Açıksöz : "Sebilürreşad'ın Ankara'da çıkması."

26. Müfide Ferid'in Rochefort'da M. K.'in 3-XI günlü mektubunu P. Loti'ye vermesi (E. O. 15-I). – Amerikan Ticaret Mümessili J. Gillespie'nin Ankara'ya varışı (Evans 334).

27. Fr.-Bouillon'un İstanbul'dan Paris'e gitmesi. – Le Stamboul : Türk Ortodoks Patrikhanesi hk. lâyiha. – Arifi Paşanın Muhtelit Hakem Mahkemesinin Türk Başkanlığına tayini (T. V. 4351). – İkdam (L'Aurore'dan) : "Türk taarruzu Şubatta bekleniyor." (O. M. I 88)

28. Açıksöz : M. K.'in Papa Eftim'e teşekkür telgrafı.

29. B. M. M.'nde Fethi'nin Pontos meselesine dair demeci (Z. C. XV 238).

30. Frunze şerefine verilen ziyafette M. K.'in nutku (A. S. D. II 24). – İkdam : Zonguldak Metropolidi Germanos : "Anavatanımızın kurtuluşu için dua ediyoruz." – Manchester Guardian : "Yunanlılar Anadolu'yu terketmelidirler."

31. Buhara heyetinin Ankara'ya varışı. – A. A. : Aralof'un Tiflis'ten hareketi (27-I Ankara'ya gelmesi) (Aralov 37, 43). – Açıksöz : Osmanlı Devletinin istiklâl yıldönümünün Ankara'da kutlanması. – R.'un İzzet'e demeci : "Henry'nin teşebbüsü hususî ve neticesiz oldu."

Ocak 1922

1. Kayseri'de "Misakı Millî" gazetesinin 1. sayısı (Coşar 85). – Gaulis'in Adana'ya varışı. – P.-S.'da A. Kemal : "Mukadderatımızı Ankara'ya bırakmamalıyız." (!)
2. Ukrayna ile Muhadenet Muahedesi (D. III 10; Dok. V 1). – M. K.'in Frunze şerefine ziyafetinde nutku : "Bu muhadenet bütün mazlûm milletler için pek hayırlı neticeler verecektir." (A. S. D II 27)
3. R.'un Pellé, Garroni ve Votsis hk. raporu.
4. B. M. M. gizli toplantısında M. K.'in demeci : "Refet İcra Vekilleri Reisliği vekâtinde muvaffak olamadı... anarşi vukua geldi." (N. II 144) – P.-S. (Bosphore'dan) : "Millî ordunun teşkilâtı mükemmeldir." – T. : "Sulhun ilk şartı Yunanlıların Anadolu'yu terketmesidir."
5. Frunze'nin Ankara'dan ayrılışı (Samsun'da Aralof ile görüşmesi : Umur 48; Ar. 46). – Muhittin'in Adana'ya girmesi, Türk bayrağının çekilmesi (Ayhan 133). – A. A. : Mustafa Fehmi'nin İstanbul kadınlarına ihtarı (H. M. s. 397; Aksekili Ahmet Hamdi gibi, Açıksöz 381; K. K. 1058). – Heyeti Vekile arasında çıkacak anlaşmazlığın sureti halli hk. A. K. (D. III 124).
6. T. : Müslüman köçmenlere yardım cemiyetinin beyannamesi (British Committee for Relief of Moslem Refugees in Constantinople). – Gaulis'in Adana'dan ayrılışı. – (-14 e kadar) Cannes Konferansı. – Briand yerine Poincaré Kabinesi.
7. M. K.'in Muhammed Nazari'yi kabulü (H. M. s. 399; O. M. I 604). – Rauf'un istifası (Z. C. XVI 16; N. II 144). – Vakit : M. K.'in hâtıraları (1905-1909). – C. Arif'in Roma Elçiliğine tayini. – Ceza süresinin üçte birini dolduran mahkûmların aflarına dair 179 s. K.
8. Tuozzi İstanbul'a gelip Ankara'ya döneceğini ümit ediyor. (O. M. I 469) – İkdam (Yeni Dünya'dan) : Refik Şevket'in Papa Eftim'e demeci. – Feriköy'de bir Bulgar kilisesinin inşaası hk. İrade (T. V. 4371).
9. Chrysanthos'un İstanbul'dan "Church of England" e dilekçesi (T. 10.).
10. İnönü zaferinin yıldönümü, Ankara'da geçit resmi. – İkdam : Fevzi'nin demeci : "Nihaî zaferin zamanı daha gelmedi." – M. K.'in K. K.'e Müdafaai Milliye Vekâletini teklifi (Cevabında,

Ocak 1922

bunu sakıncalı bulmuştur). (K. K. 1060-61). – Refet'in istifası (N. II 144).

11. Sulh muahedesinin tadiline dair İzzet'in muhtırası (Belleten I 449). – İkdam : P. Loti'nin İstanbul fahrî hemşehriliğinden dolayı teşekkürü. – Atina sinodunun Meletios'u Kiliseden çıkarması (!).
12. B. M. M.'nin Refet'e teşekkürü (Z. C. XVI 17).
13. Kara Vasıf'ın istifası (N. II 144). – Cevat Abbas'ın bir yıllık Avrupa seyahatinden İstanbul'a dönmesi (İkdam 14.) – Clair Price'in Ankara'dan ayrılışı. – İkdam'da Gaulis'in Yunan zulümlerine dair demeci. – T.'de Oliphant'ın Türk göçmenlerinin sıkıntısı hk. mektubu.
14. Köprülülü Kâzım'ın Müdafaai Milliye, Feyzi'nin Nafia Vekâletine seçilmesi, Mahmut Celâl'in istifası (Z. C. XVI 49). – Mersinli Cemal'in Ordu Kontrol Encümenine seçilmesi (N. II 145). – Bir Hintli heyetinin Ankara'ya varışı (Put' Novoy Turtsii IV 382; W. I. XXIII 183). – İkdam : Abdülmecid'in P. Løti ile telgraf teatisi. – Şakir Paşa'nın ölümü.
15. Buhara heyeti ile müzakerelerin bitmesi (or.). – Ahmet Emin'in Çay'da Ali İhsan ile görüşmesi (Vakit 31., 2-II).
16. İkdam : Chrysanthos'un demeci : "Sulh Konferansı Ermenileri düşünmeli."
17. Kâzım'ın B. M. M.'ne teşekkürü (Z. C. XVI 74). – İkdam : Abdülmecid'in Claude Farrère ile telgraf teatisi. – Meletios şerefine Londra'da ziyafet (Committee of Unredeemed Greeks!) (T. 18).
18. Meletios'un L. George'dan yardım istemesi (T. 19.).
19. İkdam : Gaulis'in "Yeni Adana" muhabirine demeci : "Türk ordusu her zamankinden daha kuvvetlidir."
20. Kaymakam Halid'in Ali İhsan aleyhinde raporu (N. II 169; Sâbis V 186). – İkdam : "İstanbul'da Wrangel ile 34.000 Rus var." – Le Temps : "Niçin Türkiye ile yeni görüşmeler yapılmıyor?"
21. M. K.'in Prens Louis de Bourbon'a mektubu : "Amerika'nın hakikî Türkiye'yi tanıyacağı günün pek uzak olmadığına kailiz." (İkdam 17-VIII) – B. M. M.'nin C. Farrère'e teşekkür mektubu (Z. C. XVI 96). – Tecili takibat hk. 183 s. K. – Aralof'un Çorum'dan ayrılışı.
22. Ragıp Raif'in Madrid Elçiliğine tayini (T. V. 4374). – XV. Papa Benedikt'in ölümü.

Ocak 1922

23. Buhara'dan gelen Elçilik masrafı hk. 184 s. K. – H. Edib'in uzun müddet cephede kaldıktan sonra Ankara'ya dönmesi. – İstanbul'da iki sokağa P. Loti ve C. Farrère adları verilmesi (M. Nevsal I 256).
24. C. Arif'in Ankara'dan Roma'ya gitmesi (23-II varışı). – İkdam (Babalık'tan) : "Bugünkü Türk milleti işin kıymetini takdir ediyor."
25. İzzet'in M. K.'e telgrafı : "Rusya'dan uzun bir süre yardım ümit edilemez." (K. K. 1079). – K. K. Prenses Kadriye'den "Lettres d'Angora la Sainte" adlı kitabını alıyor. (or. 1065)
26. Aralof'un Ağaoğlu Ahmet ile Yahşihan'dan Ankara'ya varışı (İkdam 28.; Ar. 72). – The Muslim Standard : "Şeyh Senusi Urfa'dadır." (O. M. I 653)
28. Ferid'in Cenova Konferansına davet edilmediğinden dolayı şikâyeti (or. 525). – T.'te Chirol'un mektubu : "Zavallı milletler hatalarımızın cezasını çekiyorlar."
29. Sait Halim'in İstanbul'da toprağa verilmesi. – A. A. : Adana'da C. Price şerefine ziyafet.
30. Aralof'un güven mektubunu takdimi (H. M. s. 420; İkdam 2-II; Ar. 74). – T. : "Anadolu M. K.'in diktatörlüğünden bıkkındır." (!)
31. P.-S.'ta A. Kemal : "Moskova ve Ankara." – T.'te Herbert'in mektubu : "Edirne Türktür."

Şubat 1922

1. Şifre ile yapılacak muamele hk. A. K. (D. II 134).
2. Aralof'un Türk askerlerine demeci : "Türk bayrağı yakında İzmir'de dalgalanacaktır." (İkdam 4.) – (Near East Relief'ten) Miss Allen'in Sivas'ta ölümü (Barton 338).
3. İkdam : "Figaro" da Gaulis : "Sakarya savaşı yeni bir devir açtı." – T. : "İtalya "Accord Tripartite" te israr ediyor." (!)
4. M. K.'in Başkumandanlığının üç ay daha uzatılması hk. 189 s. K. – B. M. M.'nin Yunan zulümlerini protestosu (Z. C. XVI 219). – T. : Doğu Trakya'nın iadesi hk. Fransız muhtırası.
5. İkdam : "Ahmet Emin Ankara'dan döndü."
6. Sulh heyetinin masrafı hk. 190 s. K. – Muhtar'ın Kafkas Devletlerinin ittifakı hk. raporu (K. K. 1074). – Yeni Gün : Şeref'in demeci : "Trakya Türkiye'nin can evidir." – Harington ve Bristol'un

Şubat 1922

bir dostluk cemiyeti kurmaları (Association internationale dans le but d'établir des relations amicales dans le Proche-Orient) (W. I. X 58). – Harington'un demeci : "İstanbul'da bir medeniyet köprüsü var." – Meletios'un İstanbulda büyük gösteriyle karşılanması ve Ortodoks Patrikliğine getirilmesi (T. 10.) – Papulas'ın raporu : "... takviye imkânsızsa tahliye zamanında düşünülmeli ..." (Ceb. III 40)

7. Y. Kemal'in Ankara'dan İstanbul'a hareketi (Teng. 255). – Aralof'un Birinci İnönü zaferini tebriki (Z. C. XVII 55). – Osmanlı hanedanının dahilî nizamnamesi hk. I. K. (!) (T. V. 4386).
8. Konstantin'in Meletios'a karşı Atina kilisesinin kararını tasdiki.
10. Votsis yerine Triandafilakos'un Yunan Âlî Komiserliğine tayini.
13. Batum Konsolosu İbrahim Tali'in K. K.'e raporu (K. K. 1052). – K. K.'in Varlık'ta "Kemalist" sözüne karşı yazdırttığı yazı. (or. 1068).
14. H. M. s. 431 : Fethi'nin Samsun Rumlarına son ihtarı.
15. Y. Kemal'in İzmit'ten özel tirenle İstanbul'a varıp büyük gösteriyle karşılanması (H. M. s. 433; Teng. 255). – Merkez Ordusunun lâğvı (K. K. 1069). – Gunaris'in L. George'dan yardım istemesi (Ron. III 283).
16. Y. Kemal'in Tevfik ve İzzet ile görüşmesi (Teng. 256).
17. R.'un Y. Kemal'i kabulü. – H. M. s. 434 : "Amanullah'ın M. K.'e mektubu." – T. : Osmanlı Ordusunun Sıhhiye Tebliği : "Harbi Umumîde 501.000 asker öldü."
18. K. K.'in ikinci bir meclis teklifi (4-III M. K.'in cevabı) (N. II 150; K. K. 1065). – E. Nicol'un, "Angora et la France. Une réponse à M. Fr.-Bouillon" adlı kitabının önsüzü. – Lûbiyat vergisi hk. İ. K. (T. V. 4397). – T.'te Crosfield'in mektubu : "Türk doyurulamaz." (!) – Y. Kemal'in Bristol ile görüşmesinde kapitülasyonların ilgasını istemesi (Evans 337).
20. Aralof'un tebrikinin B. M. M.'nde okunması (Z. C. XVII 55). – Y. Kemal'in İstanbul basınına demeci : "İstanbul yalnız gözyaşları ile değil, daha başka suretlerle de mücadeleye iştirak etmiştir." (Teng. 256). – İzzet Y. Kemal'e VI. M.'in kendisiyle görüşmek istediğini beyan ediyor.
21. Y. Kemal'in VI. M.'in huzuruna kabulü (or. 60). (Z. C. XVIII 63; Teng. 257; K. K. 1094, 1109; N. II 154). – Ankara Katolik kilisesinde XV. Papa Benedikt için "requiem" (ölüm ayini) (İkdam 22.). –

Şubat 1922

A. A.: Aralof'un demeci: "Müttefik konferanslarında beraber çalışmalıyız."

22. Papa Eftim Türk Ortodoks Kilisesi hk. lâyihasını cemaatine verdi.
23. İkdam: C. Arif'in Roma'ya varışı. – Ankara-Antalya hava postası.
24. H. M. s. 440: "Buhara Elçisi Galip ile görüşme." – Elâziz'de "Satveti Milliye" gazetesinin 1. sayısı (Coşar 269).
25. Dr. Nihat Reşad'ın Ankara'ya varışı. – Wrangel'in İstanbul'dan Belgrad'a gitmesi. – İçki vergisi hk. İ. K. (T. V. 4403).
26. 1337 yılı bütçesi ve 1338 yılı avansı hk. 197, 198 s. K.
28. İkdam: Y. Kemal'in "L'Aurore" muhabirine demeci: "İngiltere bir gün Türkiye ile dostluğun kendi menfaatine uygun olduğunu anlayacaktır." – Harington'un bir hayır balosu vermesi. – Hanedanı Saltanat Meclisinin toplantısı. – R.'un raporu: "Tevfik Kabinesi Paris'te yalnız Y. Kemal'in demeç vermesini istemiyor. Kemalistler bitkindirler." (!)

Mart 1922

1. M. K., B. M. M.'nin üçüncü toplantı yılını açarken: "Türkiye'nin sahibi hakikisi ve efendisi, hakikî müstahsil olan köylüdür." (A. S. D. I 219). – Aralof, Abilof ve Sultan Ahmed'in tebrikleri (Z. C. XVIII 16, 17, 31). – Y. Kemal İstanbul'dan ayrılırken İzzet'e Misakı Millînin uygulanmasını tavsiye ediyor. (Teng. 258) – Rauf'un B. M. M. İkinci Reisliğine seçilmesi (Z. C. XVIII 20).
2. Buhara mümessilleri M. Recep ile M. Nazari M. K.'e gönderdikleri tebrik mektubunda "Küçük Turan ordusunu" selâmlıyorlar. (!) (or. 51)
3. M. K.'in Aralof şerefine ziyafeti (H. M. s. 447). – Azerbaycan Merkez Komitesinin Kars Muahedesini tasdiki (H. M. s. 497). – İstanbul Şehremanetine Celâl yerine Ziya Paşanın tayini.
4. M. K.'in İkinci Grup'a karşı nutkundan sonra cepheye gitmesi (N. II 147). – İzzet'in Paris'e hareketi (or. 154). – Montagu'nun Lord Reading'in telgrafını neşretmesi: "Hindistan'da Türkiye'ye karşı büyük sempati mevcuttur." (strong sympathy for Turkish aspirations) (Nicolson 267).
5. K. K.'in M. K.'e şifresi: "Ankara Cumhuriyete doğru gitmektedir." (K. K. 1084) – İkdam: Standard Oil mümessili Goodsell İnebolu'ya geldi.

Mart 1922

6. M. Celâl'in B. M. M.'nde Y. Kemal'in VI. M. ile görüşmesi hk. demeci. (Z. C. XVIII 60). – İkdam : Anadolu'da 1 altın ruble 750 kr.'tur.
7. Y. Kemal'in Marsilya'ya varıp Fr.-Bouillon ile görüşmesi (Teng. 260); basına demeci : "Seyahatimin hedefi istiklâlimizin tasdikidir." – B. M. M.'nin Fevzi Kabinesine güven oyu vermesi (Z. C. XVIII 82). – R.'un raporu : "M. K. Fr.-Bouillon'a, VI. M.'in memleketine ihanet ettiğini söylemiştir." – Avam Kamarasında Harmsworth'un demeci : "Sulh anlaşması Sultan ile akdedilmelidir."
8. Y. Kemal'in Paris'e varıp Ferit ve C. Arif ile görüşmesi (E. O. III 48). – İkdam : Sofya'da Profesör Galalov'un demeci : "Ankara'-dan sonra İstanbul'da da inkılâp olacaktır."
9. Y. Kemal ve İzzet'in Londra'ya varışı (H. M. s. 435). – Abilof'un Fahreddin ve Galib'e ziyafeti (İkdam 11.) – H. M. s. 451 : "Pontos meselesi." – Montagu'nun istifası.
10. M. K.'in İsmet ile Aziziye'ye gelmesi. – Pellé'nin Müslüman göçmenlerine yardım balosu (E. O. I-IV).
11. Montagu'nun Cambridge'de demeci : "Curzon politikasının Hindistan'daki tesirini bilmiyor." – Reading'in Montagu'nun istifasına hayreti.
12. Tiflis'te Kafkas Devletlerinin ittifakı.
13. İkdam'da A. Cevdet : "Bir yıl evvelki ve bugünkü Türk ordusu." – Avam Kamarasında L. George (14. Lordlar K.'da Curzon)'un Montagu'nun istifa sebebini anlatması.
15. Y. Kemal'in Londra'da demeci : "Ankara ile İstanbul arasında fikir birliği var. Ben yalnız İtilâf devlet adamlariyle fikir teatisi için geldim." (Teng. 261; Vakit 21.) – Fuad'ın Mısır Kıralı oluşu.
16. Curzon'un İzzet'i ve ondan sonra Y. Kemal'i kabulü (or. 263; Nicolson 268). – 13-X-1921 ve 2-I-1922 günlü muahedelerin tasdiki hk. 206-207 s. K.
17. Montagu'nun demeci : "İngilizler hakikatı bilsinler!" (Let the British people know the facts.) (T. 18.)
18. Ankara'da "Yeni Hayat" gazetesinin 1. sayısı (Harris 109).
19. Fahreddin'in Ankara'dan Kâbil'e hareketi (İkdam 3-IV).
20. Hududa civar ahalinin geçiş şekline ve hududun her iki tarafındaki mer'alardan karşılıklı olarak faydalanmaya dair Gürcistan ile ya-

Mart 1922

pılan mukaveleler (609-610 s. K.). – Ermenistan Merkez Komitesinin Kars Muahedesini tasdiki (H. M. s. 497). – A. İhsan'ın Akşehir'de M. K. ve İsmet ile görüşmesi (Sâbis V 250). – Müfide Ferid'in Paris'te konferansı : "Le mouvement national turc." – T. : Y. Kemal'in Enez-Midye sınırına karşı demeci.

21. Y. Kemal ve İzzet'in Paris'e gelmesi. – Mahmut Sadık'ın K. K. ile görüşmesi (K. K. 1096).
22. (-25.) Paris Konferansı : Curzon, Poincaré, Schanzer (H. M. s. 463). – İtilâf Devletlerinin üç ay müddetle mütareke teklifi (or. 465; N. II 154; Teng. 271). – Ankara'da geçit resmi (or. 463). – Ukrayna Merkez Komitesinin 2-I günlü muahedeyi tasdiki (or. 497).
23. Poincaré'nin Y. Kemal'i kabulü (Teng. 272). – Kayseri'de "Mücahedei Milliye" gazetesinin 1. sayısı (Coşar 117).
24. M. K.'in Heyeti Vekileye talimatı : "Mütareke teklifini hüsnü telâkki etmek lâzımdır. Fakat mütareke ile beraber tahliyenin başlaması en mühim şartı teşkil edecektir." (N. II 156) – L. George'un 25-III-1919 günlü muhtırasının neşri (Cmd. 1614).
25. Sivrihisar'da Heyeti Vekilenin toplantısı (N. II 156). – Yunanistan'ın mütareke teklifini kabulü.
26. İtilâf Devletlerinin sulh teklifi (T. V. 4429; H. M. s. 474; O. M. II 265; N. II 157, 229; Giannini, Fase 122; T. İ. H. II 6, 1, 325). – M. K.'in İsmet ile Bolvadin ve Aziziye'de görüşmesi.
27. M. K.'in Aralof ve Abilof ile Polatlı'ya gitmesi (Ar. 85). – Nazari'nin hazır bulunduğu, Galip şerefine verilen ziyafet, Abilof'un Doğu'da bir Darülfunun teklifi (İkdam 8-IV).
28. M. K.'in Aralof ve Abilof ile Çay'a varışı (30. Geçit resmi : Sâbis V 259). – Y. Kemal'in Sofya'da G. Picot ile görüşmesi (Teng. 273). – Fahreddin'in Kastamonu'ya gelmesi (Açıksözcü 104). – Reşat Hikmet'in kabri hk. B. M. M. K. (Z. C. XVIII 390). – Y. Kemal'in demeci : "Trakya hk.ki karar, meselenin hallinden ziyade muvakkat bir çaredir. İngiltere ile münasebatımız yavaş yavaş iyileşecektir." (better relations will gradually come about) (T. 31.)
29. M. K.'in İkinci İnönü savaşı yıldönümü beyannamesi (H. M. s. 469).
30. Lordlar Kamarasında Curzon'un demeci : "Yunanlılar bitkin olmakla beraber Edirne'yi alıkoymalıdırlar." – Darülfünunda Rıza Tevfik ile Süleyman Nazif'in münakaşası.

Mart 1922

31. Garroni-İzzet mukavelesi (Mears 653) (15-IV. ?).

Nisan 1922

1. M. K. Aralof ve Abilof ile Konya'da (Ar. 102; Evren 8).
3. M. K.'in İsmet ile Çay'da görüşmesi (Sâbis V 271). – Y. Kemal'in Ankara'ya dönmesi. (H. M. s. 473)
4. B. M. M.'nin mütareke hk. müzakeresi (Z. C. XVIII 518). – İzzet'in İstanbul'a dönmesi.
5. Hamid'in R.'a Ankara'nın cevabını vermesi: "Anadolu dört ay içinde tahliye edilmelidir." (N. II 158; O. M. I 650; T. İ. H. II 6, I, 325).
6. Aralof'un Ankara'ya dönmesi (Ar. 121). – VI. M.'in R.'a demeci : "İzmir'in tahliyesi ile Ankara'nın hikmeti vücudu kalmıyacaktır." (Evacuation of Smyrna would deprive Angora of "raison d'être".) (!)
8. İzzet'in R.'a Bâbıâli'nin cevabını vermesi (T. V. 4436). – Harkof'a gönderilen heyetin masrafı hk. 211 s. K. – İkdam : Harington'un Paris'ten İstanbul'a dönmesi. – Londra Müslüman Cemiyetinin Karatepe'deki Yunan zulümlerinden şikâyeti (T. 12-V)
9. Harbiye Nazırı Ziya'nın Sibirya'daki Türk esirleri hk. demeci.
10. M. K.'in Lenin'e mektubu (Sovetskoe Vostokovedenye 1958, V 115). – (-19-V) Cenova Konferansı; B. Sami ve C. Arif'in müşahit olarak iştiraki (H. M. s. 483; O. M. II 12). – VI. M.'in R.'a demeci : "İzmir Sultan ordusuna teslim edilmelidir." (!)
12. Fahreddin'in İnebolu'dan Kâbil'e hareketi.
14. Yusuf İzzet'in ölümü. – Gürcü Merkez Komitesinin Kars Muahedesini tasdiki (H. M. s. 497). – Gouraud'nun İstanbul'a varışı.
15. Âli Komiserlerin Hamid'e Anadolu'nun derhal tahliye edilemeyeceğine dair notası. (T. 17.; N. II 237; M. Nevsal II 23). – Gürcistan ile yapılan 20-III günlü anlaşmanın yürürlüğe girmesi. – Ankara basınının J. Schlicklin'e ziyafeti (İkdam. 18) – İstihlâk vergisi hk. 217 s. K. – T.'te Dixon ve Toynbee'nin tahliye esnasında kontrol subaylarının hazır bulunmasını talebi. – R.'un raporu üzerine Garroni-İzzet notalarının teatisi.
16. Dr. Bahaeddin Şakir ile Cemal Azmi'nin Berlin'de öldürülmesi (Y. T. II 339; 24. Berlinde toprağa verilmesi : H. M. s. 487). – Alman - Rus Rapallo Muahedesi.

Nisan 1922

17. M. K.'in Y. Kemal ile cepheye gitmesi (Teng. 280). – Meletios'un R.'a demeci : "Yunan ordusunun ricatiyle Rumların vaziyeti ümitsiz oluyor. Türkiye'nin en fena tecellisi olan Kemalizm galip gelecektir." (!)
18. İtalyanların Menderes vadisini tahliyesi (21. Yunanlıların Söke'yi işgali : T. İ. H. II 6, 1, 139).
19. Âlî Komiserlerin Trakya'nın askerden arınmış hale getirilmesi hk. notası (29. Bâbıâli'nin cevabı : T. V. 4455). – M. K.'in Bolu'nun Y. İzzet'in ölümünden dolayı taziyesine teşekkürü (Türkoğlu 23.).
20. M. K.'in Aralof'a orduya bir matbaa sağlamasından dolayı teşekkürü (Ar. 97). – İkdam'da Aralof'un demeci : "Türk ordusu bütün Doğunun kurtuluş öncüsüdür". – Galib'in Ankara'dan Buhara'ya gitmesi. – Kurtarılan memleketlerden firar eden veya kaybolan ahalinin mallarının idaresi hk. 224 s. K. – Yeni Gün : "İskenderun bir gün anavatana dönecektir."
21. Moskova Elçiliğinde Çeka hadisesi (Yüzbaşı Emin) (Ceb. II 329; K. K. 1123). – Y. Şevki'nin İsmet'e demeci : "Taarruz henüz mümkün değildir." (Sâbis V 287; Teng. 281)
22. Y. Kemal'in İzmit'te sulh konferansı teklif notası (Teng. 274). – A. Fuad'ın Karahan'a şikâyet notası (25. cevabı : Ceb. II 333, 335). – Foreign Office'in "Moslem League"e Karatepe Türkleri ve Samsun Rumları hk. mektubu. (T. 12-V)
23. Hamid'in Âli Komiserlerin 15-IV günlü notasına cevabı ; şifahen anlatması : "M. K. bizzat İzmit'e gelip meseleleri derhal karara bağlayabilecektir." – Sabri Ayvasof ile Cafer Seydahmed'in Ankara'ya varışı (E. O. III 115).
24. İtalya Hükûmetinin İstanbul mukavelesini bildirmesi (T. 4-V). – İtalyan-Osmanlı ticaret mukavelesi (Giannini, Fase 113).
25. T. : Bir "İonia tampon devleti muhtemeldir." (!)
26. A. Fuad'ın Karahan'a ikinci notası (Ceb. II 336; Dok. V 276). – Churchill'in Curzon'a demeci : "Türkiye hk. ki politikamız bizim menfaatimize aykırıdır." (Churchill 414).
27. Karahan'ın casusluk iddiası (1-V A. Fuad'ın cevabı : Ceb. II 337). – İtalyanların Kuşadası'ndan çekilmesi. – Papulas İzmir'deki "League of National Defense" aleyhindedir. (T. 28.) – İngiltere'nin Garroni-İzzet mukavelesini protestosu.

Nisan 1922

28. Washington'da İngiliz Büyükelçiliği azası Craigie'nin Allen Dulles ile Kapitülâsyonların yerine geçirilen mukaveleler hk. görüşmesi (Evans 325).
30. Yunanlıların Kuşadası'nı işgali.

Mayıs 1922

1. Aralof'un hazır bulunduğu, Ankara mühimmat fabrikalarının 1 Mayıs Bayramı töreni. (Ar. 122; H. M. s. 497). – İkdam (Excelsior'dan) : "Ruslara göre İstanbul Türklerindir."
2. İkdam : Abdülmecid'in "L'Aurore" muhabirine demeci : "Türkiye en kutsî haklarını müdafaa ediyor."
3. Y. Kemal'in Aralof'a 21-IV günlü hadiseden dolayı şikâyeti (Ceb. II 343). – Hintli askerlerin İstanbul'dan ayrılışı. – P.-S.'ta A. Kemal : "Kuvayı Milliye ile, İttihat ve Terakki geriye döndü." (!) – Avam Kamarasında Chamberlain'in Garroni-İzzet mukavelesini protestosu.
4. Avam Kamarasında Winterton'un Rumların tehcirini protestosu.
5. T. : Amerikan "Near East Relief" hk. rapor (krş. T. 8-VI). – T. : "Garroni-İzzet mukavelesi kıymetsizdir." – M. K.'in K. K.'e B. M. M.'nde anlaşmazlık hk. şifresi (K. K. 1115).
6. M. K.'in Başkumandanlığının üç ay müddetle uzatılması hk. 229 s. K. – A. Fuad'ın Moskova'yı terketmesine izin verilmesi (Ceb. II 345).
7. M. K.'in Aralof'a resmini vermesi : "Aralof Yoldaşa." (Ar., rusça 68)
8. Pasaportlardaki "nâmı nâmii Hazreti Padişahî" ibaresi yerine "T. B. M. M. Hükûmeti" ibaresinin konulması hk. A. K. (D. III 47). – Le Temps (Il Mondo'dan) : "Çiçerin'in C. Arif ile görüşmesi."
9. Halil ve Küçük Talât Batum'da (O. M. II 21).
10. A. Fuad'ın Moskova'dan ayrılışı (Ceb. II 345; K. K. 1124). – Avam Kamarasında Chamberlain : "M. K.'e karşı tedbir imkânsızdır." (!)
11. Karahan'ın Aralof'a Enver ve A. Fuad'a dair talimatı (Dok. V 154). – P.-S.'ta A. Kemal : "Anadolu'nun destanı acıklıdır." (!)
13. Başka makalesi : "Türkler ve Moskoflar : Büyük Petro'nun politikasını unutmadık."
14. H. M. s. 506 : "C. Arif'in Garroni-İzzet mukavelesini protestosu."
15. Bütün Anadolu'da 15-V-1919 İzmir faciasını tel'in mitingleri. – Enver'in Nerimanof'a Ruslara verilecek ültimatomunu göndermesi

Mayıs 1922

(Togan I 451; R. M. M. LI 229). – Geddes'in Hughes'a Amerika'nın Anadolu tahkik heyetine iştirakini teklifi (Bristol, aleyhindedir) (U. S. 1922 II 919; Evans 342).

16. La Stampa'da Abdülmecid'in demeci : "M. K. bir maceracıdır." (!)
17. H. M. s. 509 : "Atina gazeteleri Yunanlıların İstanbul'a gireceklerini yazıyor." – (-21.) Lausanne'da 4. Türk Kongresi (E. O. s. 53-54). – Avam Kamarasında Chamberlain'in Müttefik subaylarının derhal İzmir'e gönderilmesini teklifi.
18. Başka demeci : "Pontos propagandasından şüphemiz yoktur."
20. Divanı Temyizi Askerî teşkiline dair 237 s. K. – Rusların Buhara-Türkiye münasebetlerini tenkidi, Galib'in Trabzon'dan geri çağrılması (Karaman 80).
22. İkdam : M. K.'in "Le Petit Parisien" muhabiriyle üç saat görüşmesi. – Chamberlain'in demeci : "Fransa ve İtalya Anadolu'ya irtibat subayları göndermeğe razıdırlar. İngiliz heyetinin ne zaman gidebileceği belli değildir."
24. Dr. Nihat Reşad'ın Avam Kamarası azalariyle görüşmesi (E. O. III 174). – T. : "Mougin Ankara'ya gitmiştir."
25. P.-S. : "Kâzım'ın "Le Petit Parisien" muhabirine 15-V-1919 günlüne ait hâtıralarını anlatması." – A. Kemal : "Bolşevikler ve İslâm âlemi." – Divanı Harplerin salâhiyetlerinin İstanbul Vilâyeti ile Çatalca Sancağına kadar geçerli olduğu hk. İ. K. (T. V. 4478)
26. İkdam : "Schlicklin geçenlerde Ankara'dan dönmüştür."
28. A. Fuad'ın Kastamonu'ya varışı (Açıksözcü 104).
29. Cavit heyetinin Cemiyeti Akvam heyetlerinin Prag'daki kongresine gitmesi (E. O. III 165). – P.-S. : Venizelos'un New York'ta demeci : "Yunanlılar İstanbul hulyasından vazgeçmelidirler!"
30. Avam Kamarasında Townshend'in Türkiye lehinde demeci.

Haziran 1922

1. İkdam'da Schlicklin : "H. Edib Türk ruh ve vicdanının bütün iyi vasıflarını temsil ediyor."
2. A. Fuad'ın Ankara'ya dönmesi (Ceb. II 345). – Frunze'nin Trabzon'da Sami Sabit ile görüşmesi (Karaman 81). – P.-S. : "Papulas'ın istifası." – T. : "Türkler harpten bıkkındırlar." (!)

Haziran 1922

3. Yunan zulümlerinin bütün dünya millî meclislerine bildirilmesi hk. B. M. M. K. (Z. C. XX 140) – Claude Farrère'in İstanbul'a varışı. – Rawlinson'un İstanbul'un vaziyeti hk. raporu. – Harington'un demeci : "Hiçbir taraf zafer kazanmıyacak." (!) – State Department : "Anadolu'da yapılan zulümleri tahkik edecek heyete iştirak edeceğiz." – Papulas'ın istifası (4. Hadjiyanesti) (T. İ. H. II 6, 1, 171).
4. Albay Mougin'in Ankara'ya varışı (H. M. s. 640). – Açıksöz'de A. Fuad : "Resmî görüşmeler için Ankara'ya gitmekteyim. Rusya ile münasebetlerimiz eskisi gibi iyidir."
5. Diyarbekir'de "Küçük Mecmua"nın 1. sayısı (Ziya Gökalp) (Tütengil 20). – Hadjiyanesti'nin İzmir'de kumandanlığı üzerine alması (1-VI Yunan Hükûmetinin kararı). – P.-S.'ta A. Kemal : "Samimi bir Türk dostu olan C. Farrère."
6. İkdam'da H. Edib'in "Ateşten Gömlek" romanının başlaması.
7. Samsun'un topa tutulması (H. M. s. 526; Umur 49; Ankara ve İstanbul'un protestoları : E. O. III 164; T. V. 4490). – C. Farrère için ziyafet. – Dr. Ward'ın Harput hadiseleri hk. raporu (T. 8.).
9. T. : "Askerden kaçanların çokluğundan dolayı M. K. ancak mahdut bir taarruz yapabilir." (!) (krş. T. İ. H. II 6, 1, 253 : Kaçma olayları).
10. Hamid'in Samsun bombardımanını protestosu.
11. M. K.'in İsmet ile Ankara'dan ayrılışı. – Hadjyanesti'nin Afyon'da teftişi.
12. "Varlık" ta Azerbaycan'da Latin harflerinin kabulü hk. makale : "Türklüğe karşı ika edilen en hainane bir cinayet olarak telâkki ederiz." (!) (K. K. 1135)
14. İkdam : Mougin'in demeci : "Fransa Türkiye ile sulhu candan arzu eder."
15. Chirol'un demeci : "Türk-Hint dostluğu devamlı değildir."
16. Abdülmecid'in C. Farrerè'e ziyafeti.
17. M. K.'in Adapazarına varışı. – İsmet'in Fevzi'den A. İhsan'ın azlini istemesi (Sâbis V 316). – İslâm dinine dair makalelerin Tetkiki Müellefatı Şer'iye Heyeti'nin kontrolünden geçmesi hk. İrade (T. V. 4496).
18. M. K.'in C. Farrère ile İzmit'te görüşmesi (nutuklar : İkdam 21.; A. S. D. II 33). – A. İhsan'ın azli (N. II 171; Sâbis V 322). – P.-S.'ta A. Kemal : "Bolşevizm Çarizm'e benzer."

Haziran 1922

19. Aralof'un 21-IV günlü hadiseden dolayı Y. Kemal'e hükümetinin özür dilediğini bildirmesi (Ceb. II 347). – Kayseri'de "Misakı Millî" nin Türk Ortodoks hareketine dair makalesi.
20. R.'un İzzet'e demeci : "M. K. ile müzakere lâzımdır." – A. İhsan'ın Çay (21. Bolvadin)'de veda etmesi (Sâbis V 322, 325).
22. İkdam : Abilof'un demeci : "Kafkas Birliği Azerbaycan'ın istiklâline halel getirmez."
23. Harkof'ta 2-I günlü Muahedenin tasdiklerinin teatisi. – C. Farrerè'in "L'Aurore" Muhabirine demeci : "M. K. ile evvelâ İzmit'te, sonra Adapazarında görüştüm. Çok sevilmektedir ve pekiyi Fransızca konuşuyor." (İkdam 27.)
24. Y. Kemal'in Mumtaz ed-Dauleh'yi kabulü. – Hamid'in İstanbul'daki Yunan deniz üssünü protestosu (O. M. II 81). – Yunanlıların İzmir'de polis teşkilâtını üzerlerine alması. – Rumların İzmir Müdafaa Birliği (Smyrna Defence League) "İonia" devleti istiyor.
26. M. K.'in, samimî karşılanmasından dolayı Bolu'ya teşekkürü (Türkoğlu 2-VII). – "Şahin" harb gemisinin 29 Alman uçağını almak için Novorosisk'e gitmesi (Samsun'da kaldılar : T. İ. H. V 81, 195).
27. Yunan Kabinesinin azimkâr tedbir (!) kararı (Evans 367).
28. Hadjiyanesti'nin Anadolu'nun kısmî tahliyesi teklifine Sterghiades itiraz ederek harbin uzatılmasının ancak Büyük Devletlerin yardımiyle mümkün olduğunu ileri sürüyor. – M. K.'in Ankara'ya dönmesi. – İkdam : C. Arif'in "Giornale d'Italia" muhabirine demeci : "P.-S.'tan başka bütün İstanbul basını M. K.'e taraftardır." – İzvestiya : "Cemal, Enver'in isyanını takbih ediyor."
29. Nurettin'in Birinci Ordu Kumandanlığına tayini (T. İ. H. II 6/1, 169).
30. H. M. : "Amerikan gayrıresmî mümessili Robert W. Imbrie Ankara'dadır." (Ekime kadar : Evans 338)

Temmuz 1922

1. İkdam : Mumtaz ed-Dauleh İsmail'in güven mektubunu takdimi (nutuklar : İkdam 5.) – İtalyan-İngiliz muahedesinin müsveddesi : "İngiltere "Accord Tripartite" te İtalya'ya verilen hakları desteklemeyi vadediyor." (!)

Temmuz 1922

2. Y. Kemal'in A. Fuad'a tezkeresi: "Aralof'un teessüfü ile ... hadise kapanmış olduğundan Moskova'ya dönmenizi rica ederim." (Ceb. II 347) – İkdam (Yeni Gün'den): "Mumtaz ed-Dauleh İran-Kafkasya muhadenet muahedesini akdetmek için uzun zaman Tiflis'te kaldı." – Cavid'in Düyunu Umumiye mümessili olarak İstanbul'a gelmesi (H. M. s. 549). – Le Gaulois'da C. Farrère: "Bütün Türkiye Fransa'ya müteşekkirdir."
3. Fethi'ye iki ay müddetle mezuniyet verilmesi (Z. C. XXI 242). – M. K.'in A. İhsan'ın İstiklâl Mahkemesinde muhakeme edilmesine dair emri (Sâbis V 330). – Harington'un raporu: "Sterghiades cephenin daraltılmasını istiyor."
4. P.-S.'ta A. Kemal'in VI. M.'e cülûsunun yıldönümü münasebetiyle ebedî sadakat yemini (!). – Henderson'un raporu: "Kemalistlerin düşmanları İngiltere'nin yardımını boşuna beklemişlerdir." (!) – Başka raporu: "Atina'daki İngiliz Askerî Ataşesinin duyduğu gibi Yunan ordusunu şerefli bir ricat bekliyor." (!) – Hadjiyanesti'nin İzmir'e dönmesi. – Hamid'in R.'a demeci: "İngiltere bir gün Türkiye ile dost olmağa mecbur kalacak." (!) – Harmsworth'un demeci: "Anadolu tahkik heyeti üzerinde daha müzakereler yapılması lâzım gelecek."
6. A. Fuad'ın Aralof ile görüşmesi. – Âyan Heyetinin Lordlar Kamarasına Yunan işgalini protestosu (E. O. 15-VIII).
7. Aralof'un Mumtaz ed-Dauleh şerefine ziyafeti (A.S.D. II 39). – İzvestiya: "Rıza Nur M. K.'in mektubu ile Moskova'ya geldi." – Balfour'un İngiliz Kızıl Haçına Anadolu için iki tahkik heyeti teklifi. – Baltazzi'nin demeci: "Yunan maneviyatı mükemmel, fakat malî vaziyeti fenadır." (!)
8. İngilizlerin Beykoz sulh konferansı teklifi. – Sterghiades'in mümkün olduğu kadar süratle İzmir muhtar mıntakası talebi. – Atina'daki Fransız Büyükelçiliğinin demeci: "Delicedir." (!) – İcra Vekillerinin doğrudan doğruya seçilmesi hk. 244 s. K. – Birinci Ordu Kumandanı Nurettin'in Ankara'ya gelmesi.
9. Henderson'un raporu: "Garroni şartsız bir konferans teklif ediyor." – Rusya ile Konsolosluk ve Demiryolu mukaveleleri (H. M. s. 561; Demiryollar Mecmuası 1933, 698).

Temmuz 1922

10. Fevzi Kabinesinin istifası (Z. C. XXI 349). – Muhittin'in Gouraud ile Aley'de gümrük müzakeresi (H. M. s. 557). – Cemal'in Tiflis'e varışı (K. K., E. 333, 359).
11. M. K.'in Müdafaai Hukuk Grupu toplantısına reislik etmesi (H. M. s. 555). – B. Sami'nin Cenova'dan İstanbul'a gelmesi.
12. Rauf Kabinesinin seçilmesi (Z. C. XXI 358; N. II 167). – Komünist propagandasının men'i hk. A. K. (W. I. XX 117, 135; Harris 111). – K. K.'in M. K.'den B. M. M.'nin gizli toplantıları hk. bilgi istemesi (24. cevabı : "Şimdiye kadar 197" : K. K. 1154). – P.-S. : "Metaxas Mart 1921'den beri Anadolu'ya girmekten sakınılmasını ihtar etmiştir." (or. 1160) – "Near East Relief" azası Jackith'in demeci : "Anadolu tahkik heyetlerinin kıymeti yoktur." – Townshend'in Londra'dan Ankara'ya gitmesi.
13. Adnan'ın yeniden B. M. M. İkinci Reisliğine seçilmesi (Z. C. XXI 376). – C. Farrère'in Maarif nişaniyle taltifi (T. V. 4517). – İkdam : Paris'te Nabi'nin demeci : "Yeni konferansta bütün meselelerin hallini umarım." – Cenevre'deki Kızıl Haç Başkanlığı Anadolu'ya Tahkik heyetleri göndermeğe hazırdır.
14. Mougin'in M. K. şerefine ziyafeti (Külçe I 110). – Townshend'in Beyrut'ta demeci : "Ankara'ya davet olundum." – Balfour'un demeci : "Sözünü tutmadı." – Yunan Kabinesinin İzmir için yeni bir idare kararı, Sterghiades'in Atina'dan ayrılışı.
15. Hüseyin Cahid'in İstanbul'a gelmesi. – İkdam muhabirinin Müfide Ferit ile Türk-Fransız dostluğu hk. görüşmesi. – Batı Cephesinde silâhlar : 95.313 tüfek, 599 hafif makineli tüfek, 826 ağır m. t., 314 top (T. İ. H. II 6, 1, 267).
16. Müdafaai Hukuk Grupunun toplantısında yeni nizamname kararı, A. Fuad'ın Başkanlığa seçilmesi (H. M. s. 559; K. K. 1162). – Kayseri'de Türk Ortodoks Kongresi (Anadolu'da Ortodoksluk Sedası 22., 29.).
17. Charpy'nin Harington'a, Çorlu'ya Yunan askerlerini getiren beş tiren geldiğini bildirmesi. – İzzet'in Henderson'a demeci : "VI. M.'in Anadolu'da ve B. M. M.'nde çok dostu var." (!)
18. Henderson'un raporu : "Kemalist taarruzundan kaçınmak için İzzet, İzmir'in Sultan Ordusuna teslimini teklif etti." (!) – Tuozzi'nin Şam'da demeci : "Anadolu'nun vaziyeti ümitsizdir." (!) –

Temmuz 1922

Yunus Nadi'nin Müdafaai Hukuk Grupu İkinci Başkanlığına seçilmesi (H. M. s. 561). – Fethi'nin Marsilya'da demeci : "Fransa'nın İzmit'e yapılan daveti henüz kabul etmemesine şaşıyorum."

19. Beykoz Konferansına yapılan davetin kabulü hk. A. K. (or. 563). – P.-S. : "İzmir Muhtar Mıntakası hk. şayia teeyyüt etmedi." (!) – İkdam : "Bugün" aylık mecmuasının 1. sayısı.
20. M. K.'in Başkumandanlığının müddetsiz uzatılması hk. 245 s. K. (N. II 166; Z.C. XXI 430, 435). – İstiklâl Mahkemelerinde görevlerin sona ermesi hk. B. M. M. K. (D. III 63). – A. İhsan'ın Divanı Harb'e verilmesi (Sâbis V 334). – İkdam : A. Fuad'ın demeci : "Türk-Rus münasebatı her vakit olduğu gibi gayet dostane ve samimidir. Yakında Ankara'da akdedilecek olan bir ticaret mukavelesiyle daha muntazam olacaktır." – Mougin'in taarruz teklifi (T. İ. H. II 6/1, 187).
21. D. Ferid'in Karlsbad'a gitmesi (or. 565). – M. K.'in cepheye gitmesi (H. M. s. 564). – Cemal'in Tiflis'te öldürülmesi (or. 568). – "Şahin" harb gemisinin 22 Alman uçağı ile Trabzon'a varışı (T. İ. H. V 82, 195). – Hahambaşı Haim Nahum'un New York'tan İstanbul'a dönmesi.
22. Townshend'in Konya'ya gelmesi (H. M. s. 564). – İkdam : "Yunanlılar Beykoz'a gitmeğe hazırdırlar." (!) – "The Near and Middle East Association" un L. George ve Milletler Cemiyetine dilekçesi (E. O. III 211, 234). – Kayseri'de "Anadolu'da Ortodoksluk Sedası" nın 1. sayısı.
23. Fethi'nin Paris'te demeci : "Zaferi kazanabiliriz, fakat kan dökmekten çekiniyoruz." (İkdam 31.) – M. K.'in Akşehir'e gitmesi (N. II 172). – Aralof'un Keçiören'de çay ziyafeti. – Türk Ortodoks Kongresinin M. K.'in millî bayramını tebriki. – Ankara geçit resminde Rauf'un tebrikleri kabulü. – Poincaré'nin Fethi ile Ferid'i kabulü (H. M. s. 568).
24. M. K.'in Konya'da Townshend'i kabulü (N. II 172; H. M. s. 566).
25. Refet'in misafiri olan Townshend'in Ankara'ya varışı (or. 567; Ceb. III 43). – Fevzi'nin Akşehir'e gelmesi (N. II 172). – Edirne için İstanbul'da matem töreni (E. O. III 219). – İkdam (Le Réveil'den) : "Stambulinski Cenova'da Türkiye'ye sempatisini gösterdi." – Balfour'un, tahkik heyetleri için Fransa'nın muvafakatini istemesi. – Henderson'un raporu : "Rauf, M. K. ile Enveristlerin arasında bir mutedildir; Misakı Millî belki güzel bir tumturaklı sözdür." (!)

Temmuz 1922

26. Bentinck'in raporu : "Atina basını İstanbul'un işgalinde israr ediyor."
27. M. K.'in Akşehir'de 15-VIII için taarruza hazırlanma emri (N. II 172). – Harb hareketlerinin yenilendiğine dair Yunan tehdit notası (O. M. II 209). – Hamid'in Yunan zulümlerini protestosu (metni : İkdam 29.). – Yunan Hükûmetinin "İonia" hk. kararı. – Henderson'un gönderilen tahkik heyetleri hk. Ankara ve Atina'ya notası. – Baltazzi'nin Balfour'a sözleri : "Harbi bitirmek için kesin tedbirler lâzımdır." (!)
28. Akşehir'de "futbol" maçına davet (N. II 172; Ceb. III 48). – Âli Komiserlerin tarafsız mıntıkaları hatırlatması : "Kararımıza aykırı hareketler kuvvet ile önlenecek." – Fransız kıtasının Çatalca harp saffını işgali. – Herbert'in demeci : "L. George'un elindeki silâh kırıktır."
29. B. M. M.'nin A. Fuad'ın başkanlığında bir heyeti cepheye göndermesi (Ceb. III 45). – Yunanlıların İstanbul'un işgali hk. notası (31. Müttefiklerin reddi) (O. M. II 210). – İzmir cephesinden gelen iki Yunan tümeninin Tekirdağ'da karaya çıkarılması (H.M.s. 574). – Baltazzi'nin Balfour'a demeci : "Ancak İstanbul'un işgali sulhu temin edebilir." (!) – Harington, Charpy ve Mombelli'nin görüşmesi : "Bizde ancak 4.000 tüfek var." – İkdam : Paris'te bulunan Ahmet Rıza'nın demeci : "Sulh yakındır."
30. Sterghiades'in "İonia" yı ilânı; Belediye Reisi Hasan Paşanın teşekkürü (!) (O. M. II 209). – Torkom'un İzmir'de Ermeni Lejyonunu teşkili. – Townshend'in H. M. muhabirine demeci : "Anlaşma kolaydır." – M. K.'in Fevzi ve İsmet ile Akşehir'de görüşmesi (N. II 173).
31. İstiklâl Mahkemeleri hk. 249 s. K. – İkdam : Townshend'in demeci : "Sulhu kolaylaştırmak için geldim. Büyük ümitlerle dönüyorum." – Avam Kamarasında L, George : "Tahkik heyetleri için talimat hazırdır." – Balfour'un raporu : "Milletlerarası Kızıl Haç düşüncelidir." (!)

Ağustos 1922

1. Fethi'nin Londra'ya varışı (T.'e göre : 3.) : "pour faire des propositions concernant les Dardanelles et la Thrace" (E. O. 15.) – Kâzım'ın Akşehir'e gelmesi (N. II 173). – Townshend'in Konya'dan hususî

Ağustos 1922

tirenle Adana'ya varışı (İkdam 8.). – R.'un Londra'dan dönmesi. – P.-S. : "Çatalca cephesinde sükûnet var." –Artvin'de "Yeşil Yuva" gazetesinin 1. sayısı (Coşar 302). – Bâbıâli'nin "İonia" ilânını protestosu (T. 4.). – Morning Post : "Townshend'in Ankara görüşmeleri."

2. Balfour'un raporu : "Yunanlıların çekilmesini talep edeceğim." – Başka raporu : "Kızıl Haç Ankara ve Atina ile iki yardım heyeti için müzakere etmektedir." – P.-S.'ta A. Kemal : "Bu zavallı vatanı bir muzaffer tarafın ihtiraslarından kurtarmalıyız." (!)
3. Mombelli'nin Vlahopulos ile görüşmek için Çerkesköy'e gitmesi. – Sait Molla'nın Y. Nadi ve Velid'e mektubu (P.-S. 4.) – İkdam : "Yunanlıların aklı geri dönmektedir."
4. İsmet'in B. M. M.'ne telgrafı : "Ordunun itaat ve tazimatı...." (H. M. s. 578). – L. George'un Avam Kamarasında nutku : "Sulh çok istenir, fakat âdil ve insaflı olmalı. Yunanlılar her savaşta üstünlük gösterdiler (showed a military superiority in every pitched battle) (!)." (Ron. III 298; R. Churchill 441). – Vansittart'ın Fethi'ye demeci : "İngiltere şimdi müzakere istemiyor." (İkdam 11., 13.) – Enver'in şehadeti (Ceb. II 324; K. K., E. 350; Vakit 25-XI-1923; Togan II 455).
5. T. : "L. George'un nutku hüsrana sebeptir."
6. İsmet'in taarruza hazırlanma emri (N. II 173).
7. M. K.'in Fevzi ile Ankara'ya dönmesi (H. M. s. 575). – İ. Canbolat'ın Prens de Bourbon ile Ankara'dan İstanbul'a gitmesi. – VI. M.'in R.'a demeci : "M. K. bir Bolşeviktir." (!) – Poincaré tahkik heyetine avans vermek istemiyor.
8. Ador'un, Atina ve Ankara'nın tahkik heyetlerine izin vermediklerini bildirmesi. – T. : "Bursa Sultan'a taraftardır." – Meletios'un L. George'a teşekkürü (T. İ. H. II 6, 1, 201).
9. Rauf'un "İonia" ilânını protestosu (E. O. III 262). – K. K.'in Sarıkamış'tan Trabzon'a gitmesi (K. K. 1091). – Şeyhülislâm Hayri'nin Ürgüp'te ölümü (M. Nevsal II 315).
10. Atina'da L. George'a teşekkür mitingi. – İkdam : Ferid'in demeci : "Yunanlılar İzmir'i boşaltmağa mecbur olduklarını biliyorlar." – Yeni Şark'ta Rauf Ahmet : "İngiliz dostlarımız 1882'den beri bizi terketmişlerdir."
11. İkdam : "Yunanistan kendiliğinden düşecektir." – İkdam'da H. Edib'in "Ateşten gömlek" adlı romanının sonu. – Süleyman Fethi ile bir Arnavut heyetinin Ankara'ya gitmesi.

Ağustos 1922

12. Le Matin : "Yunan ordusu inhilâl halindedir." – Kâzım'ın A. İhsan'a İsmet'in tenkidlerini bildirmesi (Sâbis V 340). – Hanedanı Saltanat Meclisinin toplantısı. – İstanbul Darülfünununun hükmî şahsiyeti hk. İ. K. (T. V. 4540).
13. Fevzi'nin Ankara'dan Akşehir'e gitmesi (N. II 173). – H. M. s. 578 : "Yunanlılar ancak blöf yapabilirler."
14. VI. M.'in M. Sabri ve A. Kemal'i kabulü. – İkdam'da A. Cevdet : "M. Kemal'in yüksek zihniyeti". – İzzet'in R.'a L. George'un nutkunu protestosu.
15. Yunanlılar ve Fransızlar arasında tarafsız mıntıka hk. Sinekli Protokolu (O. M. II 207). – Ankara İstiklâl Mahkemesi hk. A. K. (Z. C. XXII 363). – Müttefiklerin "İonia" yı reddeden notası (T. 18.)
16. Y. Kemal'in mezuniyeti, Rauf'un Hariciye Vekâleti Vekili oluşu (Z. C. XXII 196). – İkdam : Türk Ortodoks Kilisesinde Türkçe ayin hk.
17. M. K.'in Konya'ya gizli seyahati (N. II 173). – Rus sefarethanesinin yanması. – İkdam : Louis de Bourbon'un demeci : "M. K. Washington'a benziyor." – Townshend'in Marsilya'da demeci : "Fransa ile İngiltere'nin işbirliğiyle sulh mümkündür." – Lamb'ın İzmir'e varışı. – Triandafilakos yerine Simopulos'un Yunan Âli Komiserliğine tayini.
18. Nihat Reşad'ın demeci : "İngiliz umumî efkârı Yunanistana karşıdır." – Müttefikler notasının Atina'ya verilmesi : "İzmir'in istikbali sulh muahedesinde tesbit edilecektir." (!)
19. İngiliz Hükûmetinin Venedik Konferansına muvafakatı. – İkdam : "Abilof bir ay için Bakû'ya gitti."
20. M. K.'in Akşehir'de 26-VIII günü taarruz emri (N. II 174). – H. M. s. 584 : M. K.'in Çankaya'da 21-VIII günü (asılsız) çay ziyafetine daveti. – P.-S. : "D. Ferid'in Londra'ya, Yusuf Vezirof'un Bakû'ya gitmesi."
21. M. K.'in Y. Şevki ve Nurettin ile görüşmesi (N. II 174). – İkdam'da Mumtaz ed-Dauleh'nin demeci : "Anadolu cihadında herkes fedakârlığa hazırdır." – Fethi'nin Dr. N. Reşat ile Paris'e gitmesi.
22. Ferid'in Venezia Konferansına dair demeci.
23. R.'un raporu : "Kızıl Haç Mümessili Schlemmer 15-IX günü Ankara'ya gitmeyi arzu ediyor." (!)

Ağustos 1922

24. Akşehir'deki Karargâhın Şühud'a nakli. – Malûl gazilerin terfih ve ikdarı hk. 253 s. K. – Fethi'nin Paris'te demeci : "Ankara Venezia Konferansına razıdır." – P.-S.'ta A. Kemal : "Millî inkılâp asırlardan beri lâzımdı." (!)
25. M. K.'in Kocatepe'den Rauf'a şifresi : "Ordularımız yarın taarruza başlıyacaktır." (A. S. D. IV 446, cevabı : H. T. V. 1371). – K. K.'in Trabzon'a varışı (K. K. 1150 : 9-X'e kadar). – Poincaré'nin Fethi'yi kabulü (H. M. s. 591). – Le Temps : "Townshend Londra'ya gelip Türk Ordusunun kuvvetini övdü."
26. 1310 râkımlı tepe yanında Yunan cephesinin yarılması. – Rauf'un bütün memurların ve halkın orduya yardımını ricası (Z. C. XXII 369). – Yunan ve Türk kuvvetleri : 90.000 : 85.000 tüfek, 1280 : 5282 kılıç, 3139 : 2025 hafif m. tüfek, 1280 : 839 ağır m. t., 418 : 323 top, 50 : 10 uçak (T. İ. H. II 6, 2, 13). – P.-S.'ta A. Kemal : "Ankara ricalinin zihniyetiyle ancak İran ve Turan'a gidebiliriz, fakat Edirne, İzmir ve İstanbul'un istiklâline yetişemeyiz." (!)
27. Afyon'un kurtuluşu (H. M. s. 591; H. T. V. 1371). – M. K.'in B. M. M.'e telgrafı (Z. C. XXII 368). – İkdam : "Taarruz hareketi önünde miyiz?" (!)
28. Türk ve Yunan resmî tebliğleri : "26-VIII günü taarruz başladı." (Ceb. III 57) – İkdam : "İki günden beri haberler kesildi." – P.-S.'ta A. Kemal : "Ankara efendileri akıllarınca bütün meşgul arazinin boşaltılmasını istiyorlar." (!)
29. P.-S. : "Afyon yanında savaş "
30. Dumlupınar Başkumandan Muharebesi (N. II 174). – Rauf'un B.M. M.'nde Afgan ve İran elçilerinin tebriklerini bildirmesi (Z. C. 409). – Hadjiyanesti'nin son harb tebliğinden sonra istifası. – İzzet'in R.'a demeci : "Zafer M. K.'in şöhretini iade etmiştir." (!)
31. Yunanlıların Uşak'ı yakması. – Rauf'un R.'a Yunan kundakçılığını protestosu. – İsmet'in Ferik rütbesine terfii (Unat 26).

Eylül 1922

1. M. K.'in emri : "Ordular, ilk hedefiniz Akdenizdir." (H. M. s. 596; Belleten XX 736; Ceb. III 64; M. Nevsal II 253) – İstanbul'da nusret duaları – P.-S.'ta A. Kemal : "Belki taarruz yine netice-

Eylül 1922

sizdir." (!) – İsmet'in İzmir'in işgaliyle bir "hükûmeti askeriye" teşkilini teklifi (H. T. V. 1404). – M. K.'in millete bildirgesi (H. T. V. 1416).

2. Trikopis ile Dighenis'in Çalköy civarında esir edilmesi. – M. K.'in Uşak'ta Trikopis'e başkumandanlığa tayinini bildirmesi (H. Edib 364). – Yunanlıların Aydın'ı yakması. – Hanedanı Saltanat Meclisinin toplantısı. – R.'un raporu : Hamid'in R.'a demeci : "Son notamıza cevap verilmediğinden dolayı taarruz etmek lâzım geldi." – Lamb'ın İzmir için kuvvetli Müttefik kıtaları istemesi. – Baltazzi'nin mütareke talebi. – Bentinck'in Müttefik harb gemilerinin İzmir'e gönderilmesini teklifi.
3. Yunan Hükûmetinin Anadolu mandasından vazgeçerek (!) Müttefiklerin aracılığını istemesi. – Sterghiades'in İzmir'de zapturaptın muhafazasına muktedir olamadığını bildirmesi. – Curzon'un R.'a mütareke hk.ki fikrini sorması. – R.'un raporu : "M. K. İstanbul'un tahliyesini bile talep edebilir." (quite capable to demand evacuation of C.) – İzmir konsoloslarının harb gemileri talebi (pour surveiller les événements) (H. M. s. 600). – Fethi'nin Roma'ya varışı. – Adnan'ın A. İhsan'a tebriklerinden dolayı teşekkürü.
4. M. K.'in Rauf'tan Müttefiklerin mütareke teşebbüsleri hk. bir telgraf alması (N. II 175). – Orduda yapılan terfiler hk. B. M. M. K. (D. III 77). – Türk uçaklarının Yunan kundakçılığına karşı ihtar beyannamesi atması (H. M. s. 598). – Yunanlıların Alaşehir'i yakması. – P.-S. : Kızılay'ın Anadolu yardımı için beyannamesi. – Curzon'un teklifi : "Üç Âlî Komiser Ankara Hükûmetini mütareke müzakeresine davet etsinler." – R.'un cevabı : "Bu endişe vericidir. Müttefiklerin İzmir'i tahliyesine kadar himaye edeceklerini Kemalistlere bildirmesi daha makbuldür." (!) – Lamb'ın raporu : "İngilizlerin İzmir'den ayrılmalarına karar verdim." – T. : "Zafer haberleri mübalâgalıdır." (!)
5. M. K.'in Rauf'a mütareke şartlarını bildirmesi (N. II 175). – Yunanlıların Kasaba'yı yakması. – R.'un raporu : "Harington M. K. karşısında tavizimizin nereye kadar varacağını bana sordu. Pellé ve Garroni yalnız vatandaşlarının himayesiyle ilgileniyorlar."
6. Riyaset kürsüsüne örtülen siyah puşidenin kaldırılması hk. B. M. M. K. (D. 78). – Yunanlıların Manisa'yı yakması. – Rıza Nur'un

Eylül 1922

Moskova'dan Sinob'a gelmesi. – Lamb'ın İngilizlere İzmirden gitmelerini tavsiyesi. – Curzon'un talimatı : "Yunan Hükûmeti kundakçılığı men'etsin." – Morning Post'un başmakalesi : "M. K.'in zaferiyle İzmir Türklere veriliyor. Böyle mühlik bir hediyeyi Yunanlılara sunmak bir devlet adamının değil, bir kumarbazın teşebbüsü (the enterprise of a gambler) idi." – İkdam : İzmir'de izmihlâl var. Sterghiades şehir önünde üç inzibat hattı tasarlıyor. (!) – T.'de Herbert'in mektubu : "Yunanlılar L. George'un ahmaklığının cezasını çekmektedir." – Theodokis'in İzmir'de demeci : "Ancak şerefli bir tahliyeye razıyız." (!)

7. Âli Komiser tercümanlarının Hamid'e mütareke müzakeresini teklifi. – Adnan'ın Yunan zulümlerini protestosu (metni : İkdam 10.). – Ferid'in "Le Temps" muhabirine demeci : "Böylece 15-V-1919 günlü macera bitmektedir." – Sterghiades "Limni" harb gemisine gidiyor. –Curzon'un teklifi: "Milletler Cemiyeti Anadolu ve Trakya'daki azınlıkları himayesine alsın." – İngiliz Kabinesinin kararı : "Harington'a bir takviye kıtası gönderilecek". – T.: "Hadjiyanesti askerlere ricat hareketi vadetmekle maneviyatlarını kırdı."

8. İstanbul basınının camilerde mevlût tanzim ve tertibi ; Abdülmecid'in Ayasofya mevlûduna iştiraki. – Roma Elçiliğinde zafer ziyafeti (Z. C. XXIII 257). – R.'un raporu : "Âli Komiserler Amiral De Brock'a İzmir'in Türklere teslimine delâlet iznini verdiler." – Onun telgrafı : "Yunan askerleri bugün İzmir'i terkettiler." – Üç Müttefik subayının Bursa'ya gönderilmesi. – Lamb'ın raporu : "Sterghiades bir Müttefik devriyesi istedi." (!)

9. Yüzbaşı Şerefettin ile öncü Türk süvarisinin, sonra Mürsel Tümeninin İzmir'e girmesi. – Dumesnil'in delâletiyle M. K.'e telsiz haberinin verilmesi (H. M. s. 604). – M. K.'in Nif'te konsolosları beklemesi (N. II 176). – İstanbul'da coşkun gösteriler. – Hürriyet ve İtilâf merkezinin de bayrak çekmesi (!). – P.-S.'ta A. Kemal : "Türkün bayramı." (!)

10. M. K.'in Fevzi ve İsmet ile İzmir'e gelip Nurettin'i şehir kumandanlığına ve Abdülhalik'i vilâyete tayini. – Chrysostomos'un kurşuna dizilmesi. – Bursa'ya Türk öncüleri giriyor. – Nurettin'in Lamb'a beyanı : "İngiltere ile harb halinde değiliz." (Corr. For. Off.). – De Brock'un raporu : "Nurettin Ermenilerin kargaşasından korku-

Eylül 1922

yor." – Howell, Oliveur ve Ciampi'nin General Sumelas'a Bursa'nın yakılmasından sakınılmasını ihtarı. (18. Harington'un raporu). – Tevfik'in M. K.'e tebrik telgrafı göndermesi hk. İ. K. (VI. M.'in itirazına karşı) (Belgelerle Türk Tarihi Dergisi, Ekim 1967). – Damat Ferid'in İstanbul'a dönmesi. – P.-S.'ta A. Kemal'in son başmakalesi : "Gayeler bir idi ve birdir." (!) – Harington'un Charpy ve Mombelli'ye Çanakkale'de işbirliği teklifi (to show the flag). – Roma'da bulunan Fethi'nin İzmir'de sulh konferansı teklifi (H. M. s. 608). – "Anadolu" gazetesinin Antalya'da son sayısı (Coşar 260). – Aralof'un tebrik mektubu : "Yaşasın Şarkın emperyalizme karşı ihraz ettiği muzafferiyet." (Z. C. XXIII 5) – Yunan basınında Konstantin'in ahenk ricası (!). – Osman Nizami'nin Graham'a demeci : "Türk milleti İngiltere'nin dostluğunu istiyor." (!)

11. Bursa'nın kurtuluşu (H. M. s. 606). – B. M. M.'nin M. K.'e teşekkürü. (Z. C. XXII 620) – Fevzi'nin Müşir, Nurettin ve Y. Şevki'nin Ferik rütbesine terfii. – Topkapı Sarayındaki mevlûda VI. M., Abdülmecit ve Tevfik Kabinesinin iştiraki (İkdam 12.). – Harington'un taşkınlıktan sakınma ihtarı (T. E. 12.). – İkdam : Prens Sabahattin'in M. K.'e tebrik mektubu. – Kars Muahedesi tasdiklerinin Erivan'da teatisi (H. M. s. 637). – Curzon'un R.'a talimatı : "Harington bir takviye kıtası alacaktır."

12. Lamb'ın M. K.'e "İngiltere Hükûmetine harb mı ilân ettiğini" sorması, De Brock'un mektubu : "Hakikî fikrinizi öğrenebilir miyim?" M. K.'in cevabı : "Nurettin ile görüşmeye ben de iştirak ettim, yani aramızda münasebatı siyasiye yoktur, avdeti şayanı arzudur." (Z. C. XXIII 275) – M. K.'in Ward Price'e demeci : "Bu son taarruzu istemedim, fakat Yunanlıların Anadolu'yu terketmeğe mecbur olduklarına inandırıcı başka yol yoktu. Türkler her zaman İstanbul'daki Hilâfete muhtaçtır, fakat Sultan düşmanlarımızla entrika yaptığı için B. M. M. ağlebi ihtimal kendisini değiştirecektir." (Daily Mail 15; Price 127 : daha kısa metni). – İzmir Ermeni mahallesinde kargaşalık. – İstanbul gazetecilerinin İzmir'e varışı (H. Edib 385). – R.'un raporu : "Türk coşkunluğu 10-IX günü zirveye vardı. VI. M. her zaman M. K.'e karşı idi." (!) – Harington'un Polis Müdürü Esad'a tedbirlerinden dolayı teşekkürü. – Y. Kemal'in yeniden Hariciye Vekâletini üzerine alması (Z. C. XXII 621). – Le

Eylül 1922

Gaulois : "Yunan hulyası ortadan kalktı." – Karahan'ın Curzon'a telgrafı : "Boğazlar meselesinin halli ancak 16-III-1921 günlü Rus-Türk Muahedesine göre mümkündür."

13. M. K.'in beyannamesi : "Büyük ve necip Türk Milleti... sana Akdeniz ufuklarından ordularının selâmını takdim ediyorum." (H. M. s. 611; A. S. D. IV 458) – Ermeni mahallesinden başlayan İzmir yangını (Sabah 15.-16.; Londra'daki "The Review" 2., 9-I-1925). – M. K.'in Richard Vine'e demeci : "Birliklerimi 24 saatte... Trakya'ya geçirebilirim. İngilizlerle dövüşmüyorum." (Belleten XVII 97) – R.'un Curzon'a Çanakkale'nin icabında terkedilmesini tavsiyesi. – Curzon'un talimatı : "Çanakkale ve İzmit Boğazları kıymetli rehinlerimizdir. Fethi'nin müzakereye salâhiyeti yoktu." – Lamb'a emri : "İngiliz kolonisiyle gemiye bininiz." – Şeyh Senusi'nin Adana'ya varışı.

14. M. K.'in İzmir fahrî hemşehrisi oluşu (H. M. s. 622). – Adnan'ın Aralof'a tebrik mektubundan dolayı teşekkürü (Ar. 143). – Emvali metruke hk.ki 8-I-1920 günlü İ. K.'nın reddine dair B. M. M. K.. (D. 82; Z. C. XXIII 49). – Ahmet Rıza'nın Paris'ten dönmesi. – İzzet'in R.'a demeci : "VI. M., Kabinenin M. K.'e gönderdiği tebrik telgrafını ayıpladı." (!) – Bentinck'in raporu : "Yunan Hükûmeti mütarekenin lüzumsuz olduğunu zannediyor." – T. : "Berlin'in sevinmesi vakitsizdir."

15. Ayvalık'ın kurtuluşu. – İngiliz Kabinesinin "De Brock'un Çanakkale'den geçilmesini men'etmesine" dair kararı. – R.'un raporu: "Türk gemi nakliyatının men'edilmesi harb ilânı mânasına gelir." – VI. M.'in Fatih Camii mevlûduna iştiraki. – Sabah : "Sterghiades Edirne'ye giderken İstanbul'a geldi." – Türk Komünist Fırkasının Ankara "Kongresi" (Leonid 57; Harris 112).

16. Churchill'in beyannamesi (Appeal to Allies, Dominions and Balkan States) (Nicolson 272; Ron. III 301; Owen 635). – Son Yunan askerinin Çeşme'de Anadolu'yu terketmesi (H. M. s. 626). – Nurettin'in beyannamesi : "18-45 yaşındaki Rum ve Ermeni erkekleri esir addolunur, geri kalanlar 30-IX'e kadar Türkiye'yi terkedebilirler." (Sabah 26.) – İkdam'ın başmakalesi : "Türk geliyor feryadı."

17. Y. Kemal'in ziyafeti (H. M. s. 611). – Dahiliye Vekili Atâ'nın istifası. – Pellé'nin İzmir'e gitmesi. – De Brock'un raporu : "İcabında Türk gemilerini batırmağa hazırım." (!)

Eylül 1922

18. M. K.'in İzmir'de Pellé'yi kabulü (Ceb. III 72). – Franklin-Bouillon'un M. K.'e ziyaret niyetini bildirmesi (E. O. III 348). – İzmir-Göztepe'de Muammer'in evinde kurtuluş ziyafeti (H. Edib 387). – Clayton ve Clare Sheridan'ın İzmir'e varışı. – Misakı Millî : Türk Ortodoks Kiliselerinde zafer ayini. – İkdam : M. K., İsmet ve Fevzi'nin Yunan esirlerini sorguya çekmesi. – Poincaré'nin Fransız kıtasına Çanakkale'den çekilmesini emretmesi (Ron. III 303). – Başkomiserlerin Hamid'e tarafsız mıntakaları hatırlatan notası. – R.'un raporu : "De Brock Yunan kundakçılığına kızdı." – Lord Sydenham'ın mektubu : "Türkiye'nin kuvvetleri mahduttur. Büyük Devletlerin karşısında M. K.'in vaziyeti zayıftır. Sovyet dostlarının yardımı ehemmiyetsizdir." (T. 20.) (!) – Dr. Rıza Nur'un istifası (Z. C. XXIII 97).

19. Fransız ve İtalyanların Çanakkale'den çekilmesi. – Poincaré'nin Curzon'a demeci : "Fransızların Türklere ateş açması imkânsızdır." – Harington'un İstanbul Rumlarını teskin eden beyannamesi. – Radek'in Hodgson'a Boğazların daimî tarafsızlığından endişesine dair demeci. – T. : Wallace'in İzmir'in son günleri hk. raporu.

20. Cemal'in Erzurum'da toprağa verilmesi (K. K. E. 359). – İsmail Safa'nın Dahiliye Vekâletine seçilmesi (Z. C. 130). – İkdam : M. K.'in John Clayton'a demeci : "İstanbul ve Edirne'nin geri verilmesini isteriz. Kapitülâsyonlar mülgadır." – Townshend Londra'ya vardığında cihadın ilânından korktuğunu bildiriyor.(!)–İngiliz Amirallığınınn De Brock'a emri : "Yavuz zırhlısı batırılmamalıdır." (!) – Grey'in demeci : "Fransa ve İtalya'nın bizimle işbirliğini istiyoruz." (T. 21.) – Paris'te Boğazların müdafaası hk. müzakere. – T.'te Hamilton Grant'ın mektubu : "Bizim hükûmetimizin tabutuna son çiviyi mıhlama vazifesinin M. K.'e ait olması gariptir. Dümende yeni adamlara muhtacız. (We want new men at the helm.)"

21. Rauf, A. Fuat ve Y. Kemal'in İzmir'e varışı (Ceb. III 69). – R.'un Pellé'nin M. K.'i ziyareti hk. raporu. – Poincaré'nin demeci : "Harington 10-IX günlü teklifi ile sadeee bir nümayiş yapmak, fakat 18-IX günlü emri ile savaşmak istedi, onun için benim ricat emrim lâzım geldi." – L. George'un demeci : "Yunanlılara ne para ve ne de silâh verdik." (We never paid sixpence to the Greeks) (T. 25.) (!)

Eylül 1922

22. M. K.'in K. K.'e şifresi : "Pek hesaplı ve mutediliz. Bitaraf mıntaka meselesini siyasetle halletmeyi tercih etmekteyiz." (K. K. 1166) – Türk suvari kıtasının bitaraf mıntakaya girip 23-IX günü çekilmesi (E. O. III 308). – İkdam : M. K.'in Y. Kadri'ye sulh şartlarını bildirmesi. – Curzon'un Poincaré'ye "Harington'un M. K. ile görüşmesini" teklifi (Ron. III 304). – R.'un raporu : "Hamid'e bitaraf mıntakanın müdafaasını bildirdim." – Derby'nin raporu : "L. George'un Yunan sevgisi delilikti." – Damat Ferid'in İstanbul'dan Nizza'ya gitmesi (R.'un öğüdüne uyarak) (İnal 2066).

23. R.'un raporu : "De Brock ve Harington Türk gemilerine el koymanın imkânsız olduğuna inanıyorlar. Hareket serbestliğini tavsiye eylerim." (25. İngiliz Amirallığı : "Evet.") – İzzet'in R.'a demeci : "M. K. yeni bir hanedan kurmak niyetindedir." (!) – L. George'un basına demeci : "Biz Yunan-Türk savaşında mutlak tarafsız idik (absolutely impartial). İstanbul'da yüzbinlerce Ermeni ve Rum var. Sulh isteriz, fakat Boğazların Milletler Cemiyetinin himayesinde serbestliğini de." – Moskova'da Türk zaferi şerefine yapılan tören. – Curzon, Poincaré ve Sforza'nın kararı : "İzmit veya Mudanya'da mütareke, Venedik'te sulh konferansı, Doğu Trakya'nın Türkiye'ye iadesi, Sulh Muahedesinin yürürlüğe girmesiyle İstanbul'un tahliyesi" (Ron. III 305).

24. Pellé'nin Tevfik ve Hamid'e mütareke konferansına davet mektubunu vermesi. – Fr.-Bouillon'un Paris'ten ayrılışı. – İngiliz kıtasının Çanakkale'de daha dar bir hatta çekilmesi (Churchill 431; Owen 649). – Trikupis'in Ankara'ya getirilmesi (H. M. s. 617). – Plastiras'ın Midilli'de ihtilâli. – Karahan'ın Boğazlar meselesinin müzakeresine Rusya'nın iştirak etmesini talebi (O. M. II 279). – Nurettin'in 16-IX günlü beyannamesinin ayrıntıları belli oluyor.

25. Âlî Komiserlerin Rumların hudut dışı edilme müddetinin uzatılması için ricalarına dair kararı (27. notaları). – T.'te bitaraf mıntakaların haritası. – Curzon'un talimatı : "Averof harb gemisi İstanbuldan çıkarılmalıdır." – Graham'ın raporu : "İtalya şiddetli Türk taraftarıdır." – Dr. Rıza Nur'un yeniden Sıhhiye Vekili oluşu (Z. C. XXIII 180). – Komintern (Üçüncü Enternasyonal)'in beyannamesi (W. I. XX 117).

Eylül 1922

26. M. K.'in Haringtona telgrafı (E. O. III 310; A. S. D. IV 462). – R.'un raporu : "Harington ile birkaç Türk'e çıkış vizesi vermek için anlaştım." – Haringtonun M. K.'e telgrafı (or.)

27. R.'un raporu : "Haringtonun M. K. ile görüşmesini tavsiye eylerim." – Haringtonun M. K.'e telgrafı (or. 463). – Pangalos başkanlığında Atina'da İhtilâl Mahkemesinin kuruluşu, Konstantin'in tahttan inmesi (H. M. s. 621, 623; Ceb. III 81). – Dr. Rıza Nur'un Aralof ile görüşmesi (Ar. 177).

28. M. K.'in Fr.-Bouillon'u İzmir'de kabulü (Ceb. III 75). – M. K.'in Haringtona Trakya'daki Yunan zulümleri hk. telgrafı (A. S. D. IV 463). – R.'un raporu : "Marden'in telgrafına göre Çanakkale'de vaziyet çok ciddidir." – Nurettin'in Dumesnil'e müddetin uzatılmasını bildirmesi. – Lausanne Türk Kongresinin tebrik telgrafının B. M. M.'nde okunması. (Z. C. 223)

29. M. Kemal'in Poincaré'ye 3-X günlü Mudanya Konferansı hk. notası (O. M. II 281; M. K.'in Türkçe metni : A. S. D. IV 464). – M. K.'in Rauf, Fethi ve Y. Kemal ile İzmir'den ayrılışı (H. M. s. 622). – Curzon'un Nihat Reşad'ı kabulü. – İngiliz Kabinesinin "Haringtonun Kemalist ordusunun çekilmesini bir ültimatom ile talep etmesi" hk. kararı (Ron. III 306; Nicolson 275) – K. K.'in M. K.'e 50 yetim ile Ankara'ya geleceğine dair telgrafı (K. K. 1169). – Fr.-Bouillon'un Poincaré'ye raporu.

30. Poincaré'nin Harding'e mektubu : "Dumesnil Rum göçmenlerine verilen müddetin 15-X'e kadar uzatılmasını bildirdi." – Beyrut'ta Türk-Fransız gümrük mukavelesinin imzası (H. M. s. 628). – T. E. : M. K.'in Clayton'a Boğazlar meselesi ve ahali mübadelesi hk. demeci. – Tevfik'in demeci : "Ankara ve İstanbul arasında anlaşmazlık kalmadı."

Ekim 1922

1. T. E.'da İzmir'den mektup : "Torkom Çeşme yakınında öldürülmüştür." – Paris-İstanbul hava yolları servisine başlanması (Air France). – Yeni Gün : "Vatan haini VI. M. tahtını terketti." – Plastiras : "Bir aya kadar Trakya müdafaası için 60.000 asker hazır olacak." (!)

Ekim 1922

2. M. K.'in Ankara'ya dönüp baloya iştiraki; "İstiklâl Marşı" nın Zeki (Üngör)'ün bestesi ile ilk defa çalınması (Cumhuriyet 2-XII- 1953).
3. Mudanya Konferansının açılması (Türkgeldi 156; Teng. 283). – Aralof'un Boğazlar meselesi hk. protestosu (Ar. 151). – R.'un raporu : "Tekirdağ, Lüleburgaz ve Edirne'ye üç komisyon gönderilecek." – Başka raporu : "VI. M. tahtını terk etmek istemiyor." – M. K.'in İzmir hemşehriliği hk. Erzurum'a telgrafı (A. S. D. IV 465).
4. M. K.'in B. M. M.'nde nutku (Z. C. XXIII 264). – Y. Kemal'in Poincaré'ye 20-X için İzmir'de sulh konferansını teklifi (O. M. II 338). – Fethi'nin Dahiliye Vekâletinden istifası (Z. C. 256). – Kâbil'de Türk-Afgan ek mukavelesi (Martens XV 3). – Prokopios'un Kayseri'de Patrik Vekilliğine seçilmesi.
5. M. K.'in Ankara hemşehriliği hk. yazısı (A. S. D. IV 466). – Fethi'nin yeniden Dahiliye Vekâletine seçilmesi (Z. C. 287). – R.'un raporu : "Türk talepleri tam bir felâkettir." (a perfect curse) – T. : "Venizelos nihaî zaferin mümkün olmadığını bildi." (Matin 6-XII-1922) – M. K.'in K. K.'e Ankara'da beklendiğine dair şifresi (A. S. D. IV 467).
6. M. K.'in İsmet'e talimatı (or.).
7. Curzon, Poincaré ve Galli'nin Doğu Trakya hk. teklifi (Ron. III 310). – R.'un raporu : "Türk kıtası İzmit mıntakasına girdi." – T. : Bonar Law'ın demeci : "İstanbul'un tahliyesi mağlûbiyetimizi itiraf mânasına gelir."
8. M. K.'in son zafer dolayısiyle tebriklere açık cevabı (A. S. D. IV 470). – İtalyanın 10-VIII-1920 günlü Oniki Ada hk. mukavelesini feshi (O. M. II 347). – Türkoğlu : "Efendimiz affediyorlar."
9. M. K.'in Trakya'nın tahliyesi hk. projesi (A. S. D. IV 470). – K. K.'in Trabzon'dan Ankara'ya hareketi (K. K. 1150, 1170).
10. M. K.'in İsmet'e mukaveleyi imzaya yetkili olduğuna dair şifresi (A. S. D. IV 472). – İsmet'in demeci : "J'accepte" (kabul ediyorum) (Harington 125). – Vakit : M. K.'in A. Emin'den İstanbul vatandaşlarına selâmını bildirmesini rica etmesi.
11. Mudanya Mütarekenamesi (O. M. II 337; Türkgeldi 185) (14. Simopulos'un imzası). – M. K.'in Harington'a teşekkür telgrafı (A. S. D. IV 474; W. I. V 57). – İsmet ve K. K.'in M. K.'e tebrik telgrafları (İkdam 18.).

DİZİN

Türk tarihi için önemi az olan adlar anılmamış, ecnebi memleket listelerine yalnız başlıca olaylar konulmuştur. Nazır ve İcra Vekillerinden yalnız en önemli olanları İndeks'in sonundaki Ek'tedir.

1918-1922 yıllarında Osmanlı Hükümeti, Tevfik Bıyıklıoğlu'nun ATATÜRK ANADOLU'DA (Ankara 1959) adlı kitabında (sf.: 24, 78), ecnebi memleket nazırları ise, Bertold Spuler tarafından hazırlanan REGENTEN UND REGIERUNGEN DER WELT, II, 4 (Würzburg 1964) adlı kitapta bulunmaktadır. Bildirilecek doğrulamalar için yazar minnettar kalacaktır.

KISALTMALAR

8 = 1918, 9 = 1919, 0 = 1920,
1 = 1921, 2 = 1922

→ bak, karşılaştır

Amer. Amerika Birleşik Devletleri (USA). Amerikalı, A.'lar

B.M.M. Büyük Millet Meclisi

Deleg. Delegasyon

Dipl. Diplomat

Erm. Ermenistan, Ermeni, E.'ler

Fr. Fransa, Fransız, F.'lar

Gaz. Gazete–ler, Gazeteci–ler (bk. yu.)

Gen. General

Har. Hariciye

hk. hakkında

İng. İngiltere, İngiliz–ler (bk. yu.)

İt. İtalya, İtalyan–lar (bk. yu.)

K.K. Kâzım Karabekir

Kom. Komisyon, Komite

Konf. Konferans

Kum. Kumandan–lar, Kumandanlık–lar (bk. yu.)

VI. M. Altıncı Mehmed Vahideddin, Sultan

Meb. Meb'us, Meb'uslar

M.K. Mustafa Kemal Paşa

Naz. Nazır, Nazırlar

Pş. Paşa, Paşalar

Tel. Telgrafname. T,'ler

Yun. Yunanistan, Yunanlı-lar (bk. yu.)

A

Abdullah Pş., Harbiye Naz. 23,. 30.11.8
Abdullah Cevdet, Dr. 2.12.8
Abdurrahim → Hanedan
Abdurrahman Şeref, tarihçi 4.3.0
Abdülhalik, İzmir Valisi 10.9.2
Abdülhalim → Hanedan
Abdülhalim Çelebi 6.12.0
Abdülkerim Pş., Gen. 25., 27.9.9
Abdülmecit, Veliaht 28.11.; 1.12.8.–18.1.; 24.2.; 25., 31.5.; 3.–7., 12.6.; 8., 16., 29.7.; 5., 8., 13.8.; 2., 15., 21.9.; 5., 14.10.9.–10., 23.1.; 1.2.; 10.6.; 31.7.; 26.8.; 7.9.; 11.12.0.–2.1.; 15.4.; 31.8.; 17.12.1.–14., 17.1.; 2., 16.5.; 16.6.; 8., 11.9.2. → Yümni
Abilof, İbrahim, Azerb. Dipl. 22.9.; 8., 11., 14., 18., 25.10.1.–1., 9., 27., 28.3.; 1.4.; 22.6.; 19.8.2
Accord Tripartite (Üçlü mukavele) 26.4.; 10.8.; 9.10.0.–13.3.; 28.11.1–3.2.2. → Fransa, İtalya
Açıksözcü Hüsnü, Kastamonu 15.6.9
Adam Block, İng. Maliye Eksperi 11.1.; 2.2.9. – 2., 16., 20.10.; 10.12.0. – 29.11.1
Adana → Kilikya
Adapazarı 8.4.; 10., 23.5.; 25.11.0.–26.3.; 21.6.1.–17.6.2
Ademi Merkeziyet Cemiyeti, Trabzon 24.1.9.–Rize 23.4.9
Âdil, Dahiliye Naz. 25., 27., 30.7.; 1., 8., 13., 30.8.; 1., 3., 9., 10., 12., 29.9.; 11., 24.10.9
Adnan, Dr. (Adıvar) 16.1.; 17.3.0.–2.3.; 20.7.1.–13.7.; 3., 7., 14.9.2
Afganistan 20.2.; 7.5.; 8.8.9. – 11.6.; 20.8.; 14.9.0. – 28.2.; 1., 4.3.; 8., 21., 25.4.; 21.7.; 12., 17.11.1. – 17.2.; 19.3.; 30.8.; 4.10.2
Affı umumî 23.12.8.–23.3.; 14.10.; 22.11.9.–9.5.0.–10.2.; 14.7.1.–Ermeniler için 5., 19.12.1.–7.1.2
Afyon Karahisar 16., 21.4.; 14.5.; 26.11.9.–17.3.0.–7.4.; 13.7.1.–27., 29.8.2
Ağa Han, Hintli Müslüman 2.8.; 19.12.9.–12.11.1
Ağaoğlu Ahmet, meb., 13.3.9.–10.7.; 4.12.1.–26.1.2
Aharonyan, Erm. Dipl., Paris 12., 26.2.; 20.9.9.–26.2.1
Ahmet Han → Sultan Ahmet
Ahmet Cevdet (İkdam gaz.) 9.9.1.–13.3.; 14.8.2
Ahmet Emin (Yalman) (Vakit gaz.) 20.1.; 10., 24.3.; 7.4.; 13.7.9.–21.3.0.–4.11.1.–15.1.; 5.2.2
Ahmet Fevzi Pş., Gen., 28.1.; 9.7.; 29. 10.; 2., 4., 5., 10., 14., 24., 26., 30.11.; 1., 13., 14., 17., 29.12.9.–4., 6.1.0.–15.6.1
Ahmet Hilmi (Kalaç), Kayseri 18.12.9
Ahmet Hulki (Minber gaz.) 19.11.8
Ahmet Hulûsi Pş., Gen. 28.8.9
Ahmet Muhtar Pş., Gazi 21.1.9
Ahmet Reşit (Rey), Dahiliye Naz. 16., 26.1.9.–16., 23.6.; 14., 17., 19.7.0
Ahmet Rıza, Âyan Reisi 6., 17.11.8.–2., 24.2.; 31.3.; 31.7.; 30.8.9.–18.4.; 14.5.; 17.7.0.–4.1.;15.2.1. – 29.7.; 14.9.2
Ahmet Rüstem (Bilinski), Dipl. 17.9.9
Akbaş 27.1., 5., 6.2.0 → Köprülülü H.
Akçuraoğlu Yusuf, tarihçi 23.8.; 23.10.9.–12.4.1
Akhisar 24.5.; 5., 15.6.; 10.8.; 3.9.9.–22.3.; 22.6.0
Aksekili Ahmet Hamdi, vâiz 5.1.2
Akşehir 7.12.1.–20.3.; 25., 27., 28., 30.7.; 1., 13., 20., 24.8.2
Alaşehir 13., 16., 25.8.9.–22.6.0.–4.9.2
Aleksandr, Yunan Kıralı 27.7.; 2., 25.10.0
Ali Efe, Sökeli 6., 29.7.0

Ali Fevzi Pş., Gen. 5., 20., 22., 26., 30.8.; 3.9.; 2.12.9

Ali Fuat Pş. (Cebesoy) 4.11.; 1., 20.12.8.–23., 26., 28.5.; 8., 10., 18.–21., 27.6.; 19.8.; 9., 10., 13., 20.9.; 5., 9., 21.10.; 9.11.; 6.12.9.–25.4.; 6., 7.6.; 24.10.; 7., 8., 19.–21.11.; 1., 16., 22.12.0.–2., 4., 14.1.; 3., 8., 17., 19., 26.2.; 11., 15., 21.4.; 25.8.; 6.9.; 16., 22.10.1.–21.–27.4.; 3.–7., 10., 11., 28.5.; 2.,4.6.; 2., 6., 16., 20., 29.7.; 20.–29.9.2

Ali Galip, Elâziz Valisi 3., 5., 25.5.; 26.6.; 30.8.; 1., 8.–10., 12.9.; 19.11.; 13.12.9

Ali İhsan Pş. (Sâbis), Gen. 3., 7., 29.11.8.–13.1.; 7., 17.2.; 2., 14.3.; 21.5.; 22.6.9.–6., 26.9.; 5., 10., 11., 14.10.; 9., 16.12.1.–15., 20.1.; 20.3.; 17., 18., 20.6.; 3., 20.7.; 12.8.; 3.9.2

Ali Kemal Pş., Jandarma Kum. 4., 10.9.9

Ali Kemal (Sabah, Peyam gaz.) 15.11.; 14.12.8.–30.1., 21.2., 19.3.; 30.4.; 18., 20., 22.5.; 17., 18., 21.–30.6.; 3., 8.7.; 2.8.; 7., 15., 29.9.; 14.10.; 20.12.9.–25.4.0.–17., 23.1.; 6.2.; 2.4., 2.9.; 2.10.; 25.11.1.–1., 31.1.; 4., 19.7.; 2., 14., 24., 26.8.; 9., 10.9.2

Ali Rıza Pş., Sadrazam 2., 4., 6., 11., 16., 18.10.; 6., 10.11.9.–8., 9.2.; 3., 5.3.0

Ali Saip (Ursavaş), Urfa 7., 8.1.; 11.4.0

Allen, Miss. Near East Relief, Sivas 2.2.2

Allenby, İng. Gen. 9., 15., 20., 24.11.; 6., 18.12.8.–13., 16., 19.1.; 7., 13., 20.2.; 10.3.; 21.5.; 16.7.; 15.9.; 17.12.9

Almanya → II. Wilhelm; Compiègne Mütarekesi 11.11.8; Versailles Sulhu 28.6.9–10.1.0–9., 10., 18., 25., 26., 28.11.; 5., 9., 19., 20.12.8.–12., 16., 29.1.; 25.2.; 28.4.; 7.5.; 16., 28.6.; 1., 12.7.; 21., 23.8.9–31.1.; 10.2.; 28.9.0–5.2.; 20.5.; 1.6.; 6.7.; 30.8.1–16.4.; 26.6.; 21.7.; 14.9.2

Amanullah, Afgan Kıralı 20.2.9.–17.2.2

Amasya 13.–22.6.; 7.7.; 9., 14.–26.10.9.–29.3., 11.4.0.–1.2.1

Amerika (USA) : Mümessiller → İstanbul.–Ermenilere sempati, manda? → Woodrow Wilson, Haskell, King-Crane Kom., Harbord Kom., Kapitülasyon 27.11.; 16.12.8.–11.3.; 21., 26., 31.5.; 1.6.; 16., 23., 26., 30.7.; 3., 10., 13., 15., 19., 24., 27., 28., 30.8.; 4., 5., 8., 9., 23., 27.9.; 10., 15., 21.10.; 2.12.9.–3., 23.4.; 1.6.0.–Türkleri takdir : Dr. Gates 28.11.8.–24.4.; 18.5.; 21.8.; 4., 9.9.; 28.10.9.–17.1.; 9.2.; 5.9.1.–Near East Relief (Dr. Barton) 31.12.8.–9.5.; 1.6.; 3., 24.9.; 17.11.9.–15., 20.12.0.–1.1.1.–Miss Allen ve Billings (Clair Price, The Rebirth of Turkey (1923), s. 189) 2.2.; 5.5.; 7.6.2.–Zulüm tahkikleri 15.5.; 3.6.; 12.7.2. → Bristol Kom.–Sulh Konf. 9.12.9.–23.1.; 2.3.0.–Türkiye ile münasebat? 10.1.9.–18.1.; 9.2.; 1.6.; 15.11.1.–Mc Dowell 1., 20.6.1.–Gillespie 28.10.; 26.12.1.–Louis de Bourbon 21.11.1.–21.1.; 7., 17.8.2.–Goodsell (Standard Oil) 5.3.2.–Imbrie 30.6.2.–Basın: L. E. Browne (The Chicago Daily News) 7., 14., 19.8.; 1.,4., 8., 19.9.; 13., 15.10.9.–Williams (ve Ph. M. Browne, The Chicago Tribune) 10.5.0.–L. Sh. Moore 11.8.1.–Clair Price 21., 23.12.1.–13., 29.1.2.–The United Press 17.1., 7.2.1.–The Associated Press 5.9.1.–J. Clayton 18., 20., 30.9.2

Amet, Fr. Amiralı → İstanbul

Anadolu : İng. Kontrol Subayları → İstanbul; Asayişsizlik, Heyeti Nasihalar; Seçim Kontrol Kom. → Heyeti Mebusan, Ahmet Fevzi, Hulûsi Pş.–Umumî Müfettişlik 28.

4.; 6.5.; 3.11.0.–Felâhi Vatan Heyeti 22., 26., 27., 29.3.0.–Anadolu Ajansı 6.4.0. – Zulüm Tahkik Kom. 15.4.; 15., 17., 22.5.; 5., 12.7.; Kızıl Haç Kom. 7., 13., 25., 27., 31.7.; 2., 8., 23.8.2

Andréa → Kilikya

Andreas, Yun. Prensi 16.8.1

Ankara, **1919**: miting 26., 29.5. – Rauf, A. Fuat 8.6. – İ. Fazıl Pş. 26.7 – Dekovil 1.8. – L. E. Browne 19.8. – Muhittin Pş. 3.9. – Halil Pş. 10.9. – M. K. 1.10.; 17., 27. – 30.12. – Ziya Pş. 24.10. – Hurşit Pş. 14.11. – **1920**: Mebuslar 3.1. – İsmet 20.1.; 10.2., 9.4. – Whittal 11.3. (→ İzmir 16.5.9.) – Rıza Nur 1.4. – Sultana sadakat 11.4. – B. M. M. 23.4. – M. Fevzi Pş. 27.4. – Ş. Manatof 24.5. – R. de Caix 30.5. – Çerkes Ethem 12.7. – Dilâver 12.7. – Upmal – Ang. 4.10. – Ceridei Resmiye 7.10. – Yusuf Kemal 11.10. – Senusi Şeyhi 15.11. – İzzet, Salih Pş. 6.12. – **1921** : S. Mdivani 31.1.; 8.2. – B. Mdivani 18.2. – Moskova Muahedesi 18.3. – Gaulis 30.4.; 23.12. – Hüseyinzade 10., 13. – 15.5. – Bulgar Kom. 19., 20., 26.1. – Geçit Resmi 23.7. – Yun. bombaları 3.8. (?), 5.9. – Kayseri'ye? 19.7.; 8.9. – Muntaz ed-Dauleh 4.9., 20.12. – Ankara Muahedesi 20.10. – Tuozzi 23.10., 11.12. – Gillespie 28.10.; 26.12. – Frunze 13.12. – Clair Price 23.12. – Buhara Deleg. 24., 31.12. – Aralof 31.12. – **1922** : Hintli Deleg. 14.1. – Ank. = Kâbe (!) 25.1. – İşçi Bayramı 1.5. – Schlicklin 26.5. – Mougin 4.6. – Townshend 14., 25.7. – Geçit Resmi 23.7. – Rus Sefarethanesi yangını 17.8. – Çay ziyafeti? 20.8. – Komünist "Kongresi" 15.9. – Trikupis 24.9. – M. K. hemşehriliği 5.10.

Antalya 16., 29.11.8. – 3.1.; 10., 16., 21., 22., 28.3.; 5., 16.4.; 13.6.; 16.10.; 7.12.9. – 19., 22.12.0. – 18.1.; 6., 21., 25.5.; 1.6.; 5.7.1

Anzavur, Çerkes Çeteci 21.9., 25.10.9. – – 16.2.; 7., 11., 12., 16., 23., 26.4.; 10., 20., 23.5.0. – 28.2.; 15.4.1

Arabistan, Araplar : Medine (Fahrettin Pş.) 6.11.; 6.12.8 – 10.1.; 30.10.9 – Yemen, Asir, Aden (Sait Pş., Galip Pş.) 6.11., 6.12.8. – İşbirlik? 3., 22.11.8 – 17.10.; 15., 18.11.; 21.12.9. – 15.2.; 24.3.; 3.7.0

Aralof, Rus Dipl. Ankara 3.11.; 31.12.1 – 5., 21., 26., 30.1.; 2., 7., 20., 21.2.; 1., 3., 27., 28.3.; 1., 6., 20.4.; 1., 3., 7.5.; 19.6.; 2.; 6., 7., 23.7.; 10., 14., 27.9.; 3.10.2

Ardahan → Elviyei Selâse

Arif Oruç (Yeni Dünya gaz.) 14.12.0

Aristidi, Âyan Reis Vekili 31.3.9

Arlotta, İt. Kum., Dipl. → İstanbul

Arnavut : Sulh Konf. 5.2.9.; Esat Pş. Toptani 13.6.0. – Deleg. Süleyman Fethi 11.8.2

Artvin → Elviyei Selâse

Asayişsizlik, Çeteler → Samsun, M. K. 30.11.; 2., 14.12.8. – 13.1.; 13.2.; 7., 16., 18., 21., 25., 30.4.; 6., 29.5.; 2., 4., 24.6.; 5., 7., 8., 13.7.; 16.8.9. – 11.4.; 13.5.0

Atıf, Eskişehir Kum. 1., 20.9.9

Atina 14.5.; 19.9.; 16.12.9. – 5., 16.11.; 19.12.0 – 3.3.1. – 11.1.; 8.2.; 26.7.; 27.9.2. – İng. Elçileri : Granville, Russell, Bentinck

Averof, Yun. harb gemisi 13.11.8. – 12., 21.4.9. – 25.9.2

Avusturya : Padova Mütarekesi 3.11.8. – Sefarethane 26., 30.11.; 1.12.8. – St. Germain Sulhu 10.9.9. – 16.7.0

Âyan → Heyeti Âyan

Aydın 15. – 17., 23., 27.5.; 15., 25., 27., 30.6.; 3., 5., 8.7.; 6.9.9. – 28.2.1. – 2.9.2

Ayıntap (Gaziantep) 23., 25., 26., 29.10.; 9., 10., 25.12.9. – 12.1.; 8.2.; 28.3.; 4., 16., 18.4.; 5.5.; 23.7.; 8., 11., 20.8.; 20.9.; 3.10.0. – 21.1.; 8., 9., 12.2.; 25.12.1. → Kilikya

Ayvalık 14., 19., 20., 21., 27. – 29.5.; 9.6.; 11.7.9. – 15.9.2

Ayvasof, Sabri, Kırımlı 23.4.2

Azaryan, Âyan Reis Vekili 31.3.9

Azerbaycan : a) Müsavat Hükümeti 23.11.8. – 24.1.; 13.3.; 10.5.; 29.7.; 27.8.; 19., 22., 24.10.; 23.11.9. – 2., 10., 11., 22., 30.1.; 5., 6., 18., 21.2.; 12., 13., 17., 22., 31.3.; 5., 27.4.; 31.7.; 14.8.; 3., 29.9.0. –b) Sovyet H. 28.4., 1.5., 12., 28.6.; 5., 25.7.; 30.9.; 21.10.0. – 2., 8.5.; 12.6.; 22.9.; 8 , 9., 11., 14., 18., 25.10.; 4.12.1. – 3.3.; 12.6.2

Aziziye (Sivas) → Fransa

Azmi, Eski İstanbul Polis Müdürü 17.11.1

B

Bâbıâli → İstanbul. – Malî vaziyeti 29.12.8. – 1., 13.1.; 2.2.; 28.8., 10.12.9. – 20.10.; 10.11.0. – 22.1.1. – Evkaf Bütçesi, son Osmanlı kanunu 22.3.0. – Islahat 6., 10.1.; 24.5.0. – Yunan taarruzu 22.6.0. – Ankara ile istihbarat 9.6.1. – Meletios 16.12.1. – 6.2.2. – Mütareke? 8.4.2. – İonia 1.8.2. – Ankara ile anlaşma deleg. 30.7.; 9., 20.8.; 20., 21. 9.; 1., 24., 26., 27.10.; 1., 3., 5. – 9., 26.11.; 1. – 6., 13., 16., 29., 31.12.0. – 5.2.; 19., 20.3.1

Bafra → Pontos

Baba Sait (Karakol) 11.1.; 3.3.0

Bahaettin (Kuban), Dipl., Erivan 3.12.0

Bahaettin Şakir, Dr., İttihadcı 27.5.0. – 16.4.2

Bahriye → Donanma. a) Devleti Osmaniye : Yavuz zırhlısı 2., 20.11.8. – 20.9.2. – b) B. M. M. Hük. : Bahriye Müdürlüğü 10.7.; 26.10.0. – 1.3.1. – Nakliyat M. 2.2.; 14.5.1. – Aydın Reis 16.9.; 27.11.0. – Preveze 11.10.; 27.11.0. – Şahin 26.6.; 21.7.2. – Rusya'dan gelen gemiler 21.9.1

Bakû → Azerbaycan 16., 17.11.8. – 22.1.; 24.8.; 2., 15., 23.9.; 11., 25.12.9. – 5., 11., 19.1.; 18., 23., 26. – 28.4.; 5.5.; 19.6.; 5., 17., 19., 28.8.; 1., 7., 8., 12., 18.9.; 20.10.; 1., 11.11.0. – 17., 28.1.; 1., 3., 6.2.; 8.5.1. – Yeni Dünya 12.9.0

Balfour, İng. Har. Naz. 30.10.; 9., 29.11.8. – 25.2.; 8.3.; 16.. 31.5.; 19. – 21., 26.6.; 11., 12., 16., 19.7.; 19., 30.8.9. – 7., 14., 25., 29., 31.7.; 2.8.2

Balıkesir 22.5.; 6.6.; 26.7.; 4., 16., 20.9.; 5., 6., 11., 14.10.; 16. (İzmir'e Doğru gaz.), 19., 28.11., 14.12.9. – 1.1.; 10., 22.3.; 30.6.0

Baltazzi, Yun. Har. Naz. 15.4.; 21., 25.6.; 15., 27.10.1. – 7., 27., 29.7.; 2.9.2

Bardız (Oltu) 24., 25.9.0

Barthou, Fr. Har. Naz. 15.6.0

Barton, Dr., N.E.R. → Amerika

Barutçuzade Faik Ahmet (Barutçu), Trabzon: İstikbal gaz. 10.12.8.–Muhafazai Hukuk 25.1.9. – 21.2.; 1.9.0

Basın (İstanbul) → gazeteler. – Kongre 11.1.; 14.2.9. – Başkan 24.3.9. – Ankara'ya gelenler : Ahmet Emin 4.11.1. – 5.2.2. – Deleg. 12.9.2. – M. K. lehinde 10.10.9. – 28.6.2

Batum → Elviyei Selâse, Kars Hükümeti, Misakı Millî, Rusya. – İng. işgali 18., 24.12.8. – 9.1.; 19., 23.2.; 7.8.9. – 9.7.0. – B. meselesi 25.2.; 31.3.; 20.4.; 7., 9., 25.7.; 10.12.0. – 2., 6., 8. – 11., 16. – 20., 22., 29.3.; 3., 6., 11.4.1. – Pontos Kom. 9.,

18., 30.12.9. – 19.7.0. – İttihadcılar 30.7.; 5., 16., 20.9.; 5., 17.11.1. – Zafer töreni 19.9.1. – İbrahim Tali 13.2.2
Bayram : Millî B. 23.7.0; 23.4.1; 23.7.2 – Devleti Osmaniyenin kuruluşu 1.1.0; 31.12.1. – VI. M.'in doğum günü 21 Recep → VI. M. – Cülûsu 4.7.9; 4.7.0. – İşçi B. 1.5.2
Beach, İng. Gen. (Tiflis, Kars) 13., 26.12.8, – 13.1.; 3.6.; 18.9.9
Bedir Han, Kürt Reisi 10.7.; 6.9.9
Bedri, Eski İstanbul Polis Müdürü 27.5.; 11.6.0
Behiç (Erkin), mebus, 5.7.0; 15.2.1
Bekir Sami, Ödemiş Kaymakamı 29.5.9
Bekir Sami (Anday), albay, Bursa 20., 23., 24.5.; 21.6.; 11.10.; 7., 10.11.9. – 11., 12.4.; 9., 11.6.; 13.7.0
Bekir Sami, Har. Vekili 26., 30. 7.; 3.8.; 29.9.9. – 16.1.; 8.4.; 8., 10., 11., 21., 25.5.; 27.6.; 10., 12., 19., 24. – 26., 31.7.; 4., 13., 24., 26., 28., 30.8.; 6., 16.10.; 16.12.0 – 31.1.; 1., 5., 6., 15., 17., 19., 20., 23.2.; 4., 5., 9., 13. – 17., 26.3.; 10., 13., 15., 20., 24., 25.4.; 13., 16., 19., 20., 30.5.; 13., 27.6.; 15.7.; 12.8.; 12.9.; 19., 23., 27.10.; 4., 5., 10., 24.12.1. – 10.4.; 11.7.2
Bekzadiyan, Erm. Har. Naz. 10., 25.12.0
Belemedik 8.4.; 5.8.0
Benedikt XV., Papa 11.12.0. – 12.3.1.– 22.1.; 21.2.2
Bergama 29.5.; 12., 15., 19., 27.6.9
Berlin → Almanya. – Gösteriler 21.5.9; 14.9.2. – Enver Pş. 27.10.; 4.11.0; 24.2.1. – İ. Hakkı Pş. 20.7.1. – Talât Pş. 15.3.1. – Bahaettin Şakir, Cemal Azmi 16.4.2. – Nuri (Conker) 5.7.1
Berthelot, Fr. Dipl., Paris 12.12.9. – 11.1.; 16.2.; 22.4.0
Beyrut 9.10.; 19., 21.11.9. – 14., 28.5.1. – 30.9.2
Besim Ömer Pş., Dr., Kızılay Reisi 24.11.9
Beypazarı → İsyan
Biga → Anzavur 16., 25.2.0
Bilecik 11.10.9. – 23., 26.11.; 5.12.0
Bitlis 4.3.; 23., 28.8.; 16., 22.10.; 16.12. (?) 0, – 14.1.1,
Boğazlar : İşgal 13.11.8. – 14., 21.5.; 25.6.9. – Tarafsız Mıntakalar 23.4.; 13., 18.5.; 1.7.; 5., 13.8.1. – 7., 10.; 13., 15., 18. – 24., 25. (harita) 9.; 7.10.2. – B. Meselesi 5.7.; 22.12.9. – 7.7.; 5.9.0. – 25.1.; 12., 19., 22., 24., 30.9.; 3.10.2
Boğazlıyan 8.4.9. – 23.6.0
Boğos Nubar Pş., Osmanlı Erm. Lideri 30.11.8. – 12., 26.2.; 18.3.9. – 1.3.0
Bolşevikler → RSFSR. – 7., 17.6.; 25.12.9. – 3., 22.1.; 5., 21.2.; 11., 12.3.; 11.4.; 12., 19.5.; 3.7.0
Bolşevizm → Komünizm, Komintern
Bolu 24.11.9. – 3.1.; 13.4., 13., 19.5.; 4.6.; 2.12. 0. – 15.8.; 17., 28.9.1. – 19.4.; 26.6.2
Bolvadin 14.10.; 29.11., 7., 9.12.1. – 26.3.; 20.6.2
Bonar Law, İng. Naz. 18.8.9. – 16.3.0. – 7.10.2
Bonin, İt. Dipl. 19.6.1
Boulogne, Konf. 21.6.0
Bourbon, Prens Louis de → Amerika
Bozkır 27.9.; 20., 28.10.9
Brémond, Fr. Kum., Adana → Kilikya. – 9., 19.1.; 2.9.; 28.10.9. – 5.5.0
Brest-Litovsk Sulhu 4.11.8
Briand, Fr. Naz. 25.6.0. – 16.1.; 21.2.; 15., 17.4.; 18., 19.6.; 11.7.; 19.10.1. – 6.1.2
Bristol, Amer. Amiralı, Başkomiser → İstanbul. 28.1.; 11.3.; 10., 12., 19., 25.5.; 10.6.; 5., 15., 18., 21., 23., 31.7.; 3., 12., 16., 20. – 23., 31.8.; 4., 6., 10., 12., 28.9.; 1., 4., 5., 7., 13., 14., 28.10.; 7.11.9. – 29.1.; 2., 6.3.; 30.6.0. – 17.1.; 9.2.; 20.6.;

18.7.; 14.9.; 28.10.; 15.11.1. – 6., 18.2.; 15.5.2. – B. Kom. (İzmir) : B., Hare, Bunoust, Dall Olio, (Kadri)
Brock, O. de B., İng. Amirali 8., 10., 12., 15., 17., 18., 20., 23.9.2
Browne, L. E., gaz. → Amerika
Brunot, Fr. Jandarma Subayı 19.8.9
Buhara 4.3.; 16.9.; 2.10.; 15., 20., 24., 31.12.1. – 15., 23.1.; 24.2.; 2.3.; 20.4.; 20.5.2
Bulgaristan : Trakya 3.10.; 30.11.9. – Neuilly Sulhu 27.11.9; 9.8.0 (Selânik Mütarekesi 29.9.8). – Grotzkov Deleg. (Ankara) 19., 20., 26.7.1. – 8.1.; 8., 28.3. (Yusuf Kemal); 25.7.2 (Stambulinski)
Bunoust, Fr. Gen. → Bristol, İzmir
Bursa 11.11.8. – 25.3.; 16.4.; 16., 18., 20.5.; 21.6.; 22.9.; 11., 20.10.; 7.11.; 8.12.; Payitaht? 11.12.9. – 21., 23., 24.4.; 15.6.; 7., 8., 10., 26., 27.7.; 14.8.0. – 15.9.1. – 8.8.; 8. – 11.9.2
Bursalı Tahir, muharrir 15.1.1
Bütçe → Maliye
Büyük Millet Meclisi (B.M.M.) → Ankara, İcra Vekilleri. – **1920** : Açılış 21. – 23.4. – M. K. : Nutuk, Reis 24.4. – İcra Encümeni 25.4. – Sultana tel. 26.4. – Lenin'e mektup 26.4.; Fevzi Pş. 27.4. – Har. Nezaretlerine mektupları 30.4. – Hükümet Programı 9.5. – İslâm âlemine 9.5. – Rusya Müslümanları 11.5. – Bâbı Âli kararları 29.4.; 24.5.; 7.6. – Heyeti Temsiliye 29.5. – Meb. yemini 28.4.; 6., 10., 18.7. – Bursa 10. – 26.7. – Teşkilâtı Esasiye 4., 15.5.; 18.8.; 13., 18.9.; 21.10.0. – 20.1.1. – Meclisi Mebusan azaları 31.7.; 27.10. – Nisabı Müzakere 5., 8.9. – Sèvres Sulhu 19.8. – **1921** : Sultan ve B. M. M. 28. – 31.1. – İçtima Yılı 12.2.; 1.3. – Millî Bayram 23.4. – Müd. Huk. Grupu 10.5.; 11.12. – Kayseri'ye? 19.7. – Takdirnameler 13.9. – Gazi M. K. 19.9. – P. Loti 1.11. – Rauf 15., 17.11. – B. – G. Gaulis 22.11. – **1922** : Claude Farrère 21.1. – Aralof 20.2. – Üçüncü Yıl 1.3. – İkinci Grup 4.3. – Müd. Huk. G. 16., 18.7. – Pasaport metni 8.5. – Gizli Toplantılar 12.7. – Orduda terfiler 4.9. – Puşidei siyah 6.9. – M. K.'in zafer nutku 4.10

C

Cafer Tayyar (Eğilmez), Gen. 18.6.; 12., 13., 18., 22.10.; 5., 8., 11.11.; 31.12.9. – 15.1.; 16.3.; 6., 30.4.; 27.7.0
Caix, Robert de, Fr. Dipl., Beyrut 8.10.9. – 30.5.0
Calthorpe, İng. Amiralı, Başkomiser – İstanbul : → Mondros 30., 31.10.8. – Mütarekenin tatbiki 1., 4. – 8.11.; Amiral 22., 25.11.; Başkomiser 6., 9., 13.11.; Deedes 9.11.; 4.12.8. – Sulh şartları 9.11.8. – Rum ve Ermeniler 18.11.8. – 29.7.9. – Damat Ferit 19.3.; 5.8.9. – İzmir 12. – 21. 5.9. – Terhis Notası 21.4. – M.K. 23., 24.6.; 22., 25., 30., 31.7. – Fransızlar 6.6. – Yun. işgal mıntakası 24., 27., 28., 31.5.; 8., 12., 24.6.; 1., 8., 12.7. – De Robeck 17.7.; 26.8. – Curzon 13.6. – Balfour 30.8.9
Cambon, Paul, Fr. Dipl., Londra 25.11.8. – 3.11.9. – 14.2.0
Cami (Baykurt) : İzmir 21.3.; 7., 25.4.; 14., 19.5.; 2., 31.7.9. – Ankara 16.1.; 6.3.; 1.4.; 13.7.0. – 12.9.; 10.11.1. – Roma 30.1.1 (4.9.0? → Dışişleri Vekâleti Yıllığı 1953, s. 85)
Campbell, İng. albayı, Konya 13.2.; 16.3.0. – 19.2.1
Canbolat, İsmail, İttihadcı 7.8.2
Cannes, Konf. 6.1.2
Cassel, İng. Gen., Musul 3.11.8
Cavit, Eski Maliye Naz. 29.5.; 2.7.2

Cecil, Lord Robert 5., 20.11.8
Celâl, İstanbul Şehremini 3.3.2
Celâl Nuri (İleri) 2.2.; 10.3.; 25., 27.7.9. – 23.2.0. – 26.11.1
Celâlettin Arif 29.4.; 4.9.; 31.12.9. – 26.1.; 3. – 6., 17., 25.3.; 2., 6.4.; 15.8.; 6., 13., 20.9.; 26.11.0. – 21., 24.1.; 25.3.; 14.5.; 5., 10.11.1. – 7., 24.1.; 23.2.; 8.3.; 10.4.; 8., 14.5.; 28.6.; 8.9.2
Cemal, Dahiliye Naz. 9.3.; 7.4.9. – Konya Valisi 27.4.; 12.5.; 6.7.; 1., 30.8.; 24., 26.9.9
Cemal Pş., Ahmet, Eski Bahriye Naz. 1., 11., 26., 27.11.; 9.12.8. – 1.1.; 30.6.9. – 18., 27.5.; 3., 11.6.; 2.7.; 20.8.; 14.9.; 27.10.; 1.11.0. – 3.3.; 7.9.; 12., 14. – 16., 26.11.1. – 28.6.; 10., 21.7.; 20.9.2
Cemal Azmi, Eski Trabzon Valisi 22.5.9. – 16.4.2
Cemal Pş., Mersinli 22.1.; 26.4.; 16., 22., 26., 30.6.; 1., 9., 10.7.; 7., 12., 27., 29.10.; 1., 3., 4., 9.11.; 1., 11., 24., 31.12.9. – 1., 17., 20., 22.1.0. – 30.4.; 16.12.1. – 14.1.2
Cemalettin Ef. → Hanedan
Cemalettin, Çelebi 2.1.0
Cemil, Polis memuru 31.8.9
Cemil Pş., Dr. (Topuzlu) 3.5.; 16., 23.6.; 30.7.0
Cemiyeti Akvam (Milletler Meclisi) 16.12.8. – 10.1.; 3.2.; 21.12.9. – 25.11.; 18.12.0. – 15.9.1. – 29.5.; 22.7.; 23.9.2
Cenevre → Kızıl Haç; Türk Kongresi 16.1.9
Cenova Konf. 28.1.; 10., 16.4.2
Cevat Abbas (Gürer) 13.11.8. – 13.1.2
Cevat Hakkı (Tarım), Kırşehir 18.12.9
Cevat Pş. (Çobanlı) 3.11.; 19.12.8. – 5.1.; 14. – 16., 24., 29., 31.5.; 7., 11., 12., 18.6.; 2.8.; 9., 21., 22.10.; 11.12.9. – 17., 20., 22.1.; 16., 20.3.0. – 30.4.; 12.11.1
Cevdet, Ahmet, Albay, Diyarbekir 9., 17.2.; 30.5.; 17.10.9
Ceza Muhakemesi 30.4.1. – 21.1.2
Chamberlain, Joseph Austen 15., 23.6.1. – 3., 10., 17., 18., 22.5.2
Charpy, Fr. Gen. → İstanbul
Chirol (The Times gaz.) → İngiltere
Chrysanthos, Trabzon Piskoposu 2.5.; 19.9.; 2., 26.11.9. – 23.1.0. – 9., 16.1.2
Chrysostomos, İzmir Başpsikoposu 15. 5.9. – 10.9.2
Churchill, Winston 15.9.9. – 3.3.; 11., 14.6.1. – 26.4.; 16.9.2
Ciano, İt. Albayı → İtalya
Cihangiroğlu, İbrahim 1.1.; 12.4.9
Cihan Harbi → Harbi Umumî
Clark, İng. Gen., Musul 12.11.8
Clayton, İng. Dipl., Şam 15.11.9
Clayton, John, gaz. → Amerika
Clemenceau 3.1.; 12.4.; 6., 7.5.; 7., 20., 22., 25., 28., 30.6.; 10., 29.7.; 10., 25., 29.8.; 14.10.; 10.11.; 2.12.9. – 18.4.; 15.6.; 17.7.0
Coles Pş. (The Times) → Ingiltere
Combs, Amer. Albayı 9.2.1
Cox, Percy, İng. Dipl., Tahran 9.8.9. – 11.1.0. → Azerbaycan
Crane, Amerik. Deleg. King – C. 13.10.9
Crosfield (The Times) → İngiltere
Crowe, Eyre, İng. Dipl., Paris (Sulh Deleg.) 22.9.; 18., 20.10.; 20., 29.11.; 1.12.9. – 13.1.; 13.10.1
Crawford, İng. Albayı, Trabzon 18.4.9
Cumhuriyet 20.7.; 8.8.9 (Mazhar Müfit); → Nutuk I 167 (Ali Rıza); 25.4.0 (Mehmet Şükrü); 4.5.1 (Pech); 11., 20., 31.7.1 (K.K.)
Curzon, **1918-1919** : İstanbul meselesi 18.11.8. – 2.1.; 31.12.9. – 4., 6.1.0. – İzmir'in işgali 18.4.; 19., 27.5.; 13., 20.6.; 18., 22., 26.10.; 12.11.9. – İttihadcılar 25.3.; 18., 29.8.; 4., 26.10.; 20., 29.11. – Fransa ve İtalya 4.7. – Milne 29.9. – Manda?

28.11. – Ermenistan 13.8.; 25.10. – Trakya 21.10. – **1920** : sulh 10., 23.1.; 25.8.; 30.9.; 1.10.; 14., 27.11.; 26.12. – Bolş.-Kemalist işbirliği 22.1. – Yun. ilerlemesi 17., 24.2.0. – M. K. kalsın! 30.7. – Esir mübadelesi 20.8.; 26.10. – De Robeck 23.11. – **1921** : Sulhun tasdiki 2.3. – tadili 11.1.; 11., 26.2.; 15.3.; 19., 22.6.; 7., 27.10.; 24.11. – Esir mübadelesi 9.5.; 9.11. – Ankara Muahedesi 5.11. – **1922** : Sulhun tadili 11., 13., 16., 22., 30.3.; 13., 23.9. – Mütareke 3., 4.4.; 22., 23.9.; 7.10. – Boğazlar meselesi 11. – 13., 25., 29.9. – Yunan zulümleri. 6.9. – Azınlıklar 7.9.

Ç

Çanakkale → Boğazlar

Çapanoğulları (Yozgat) 14.6.0

Çatalca → İstanbul

Çay 7., 16.12.1. – 15.1.; 28.3.; 3.4.; 20.6.2

Çerkesler 12.8.; 24.10.; 13.12.1

Çerkes Ethem 23.5.; 20., 23., 28.6.; 12.7.; 13., 27., 29.11.; 3., 4., 17., 22., 24. – 30.12.0. – 5., 22.1.; 10.2.1

Çeşme 17.5.9. – 16.9.; 1.10.2

Çete → Asayişsizlik

Çiçerin, Rus Har. Naz. 15.2.; 13.9.9. – 2.1.; 13.3.; 21.5.; 1., 2., 15., 17., 20., 28.6.; 1., 4., 24., 31.7.; 23., 26., 28.8.; 30.9.; 1., 17.10.; 6., 11., 22., 29.11.; 1., 5., 6., 9., 10., 15., 19.12.0. – 19.2.; 10.3.; 24.5.; 25.8.; 4.10.; 3.11.1. – 8.5.2

Çine 23.5.; 5.6.; 13.7.; 10.9.9

Çürüksulu Mahmut Pş. 29.1.; 31.5.; 31.10.9

D

Dağıstan 8., 23.11.8. – 7.3.; 14.12.0. – 7., 26.1.1

Dahiliye Nezareti 15.3.; 11.10.9

Dall' Olio, İt. Gen., Bristol Kom. → Istanbul

Damat Arif Hikmet Pş. 13.2.9

Damat Ferit Pş., **1919** : İng. yardımı? 21.1.; 5., 9., 30.3.; 25.4.; 30.7.; 8.9. – Calthorpe 19.3.; 5.8. – Sulh Kom. 29.1.; 10.2. – Kabineleri 4.3.; 19.5.; 21.7. – Osmanlılık 8., 18.3.; 5.4. – Rumlara ihtar 20.3. – Fransa'nın dostu 24.3.; 30.4.; 18.9.; 7.10. – itimatsız 5.4. – İslâm tedrisi 12.4.; 8.5. – Erm. tehciri 5.3., 8.4. – Erm. muhtariyeti 2.6. – Rauf 14.3. – M. K. 21., 28.4.; 11., 20., 28., 29.5.; 1.6. – İzmir 23.4.; 14. – 20., 25., 27.5.; 2.8. – İttihadcılar 19.5.; 4., 30.6.; 5.. 21.8. – Amerika 25.5.; 16., 21., 25.8.; 5.9. – Paris seyahati 12., 24.3.; 22., 30.5.; 1., 3. – 6., 12., 17., 19., 23., 25., 28., 30.6.; 2., 4., 5., 7., 9., 15.7. (Toros 17.6.; 9.7.) – sulhun geciktirilmesi 24., 25.8. – M. K.'e karşı şedit veya yumuşak tedbirleri teklifi 31.5.; 30.6.; 20., 22., 30.7.; 3., 17., 22.8.; 5., 11., 13., 23., 29.9. – Abdülmecid'in sert tenkidi 3.6.; 15., 29., 30.7. – seçimler? 22.7.; 16.8. – istifa 1., 19.10. – hataları 15.10. – **1920** : aleyhine dâva? 16.2. – son kabineleri 3., 6., 25.3.; 5.4.; 31.7. – Fetva 11.4.; 25.9. – Anzavur 7., 26.4. – Kürtler 17.4.; 28.7. – Kuvayı Inzibatiye 18.4.; 20.5.; 9., 23.6.; 23.9. – Erzurum'a kadar! 16.7. – kendi idam kararı 19., 20.5.; 3.7.; 3.8. – suikast 3., 12.6. – Abdülmecid'i teskin ümidi 10.6.; onun esir gibi kapaması 26.8. – M. K'e karşı ordu 1., 9.8. – Paris seyahati 10., 12., 25.6.; 3., 8., 11., 14.7. – sulhnamenin imzası 20., 22.7.; 10.8. – tasdikın imkânsızlığı (Kanunu Esasi) 12., 17.8.; 2., 8., 10., 23., 30.9. – Heyeti Nasiha (!) 26.9. – istifa 10.9.; 1., 16.10. – **1921-1922** : Vichy 29.9.1.; Karlsbad 21.7.2.;

Londra 20.8.; İstanbul 10.9.; Niza'ya (Rumbold'un nasihati) 22.9.2
Damat Şerif Pş., Dahiliye Naz. 13.2.; 2., 7., 16.10.; 9., 22.11.; 13.12.9. – 12.1.0. – 24.7.1
Danimarka 3.3.0 (Elçi Rendell)
Darülfünun → İstanbul
Dayton, Amer. Kum. 13., 18.5.9
Deedes, İng. Askerî Ateşesi → İstanbul
Defrance, Fr. Başkomiseri → İstanbul
Delibaş Mehmet → Konya
Demange, Fr. Subayı → Kilikya
Demirci Mehmet Efe 28.8.9. – 14., 21.3.; 30.12.0. → Sökeli Ali Efe, Denizli
Demiryolu : Anadolu D.'nun işgali → İngiltere; M. K.'in emri 20.3.0. – Ankara-Yahşıhan dekovili 1.8.9. – 24.4.1. – Ankara-Sivas 24.1.; 11.12. 1. – Samsun-Havza 28.4.1. – Tiflis Mukavelesi 9.7.2
Denikin, Rus Gen. 21.1.; 18.11.9. – 2., 13.1.; 26.3.; 5.4.0. – İstanbul'da Elçisi : Tcherbatskoy 25.11.9
Denizli 15., 28.5.; 6., 10.6.; 10.9.9. – 6., 29.7.0
Derby, Lord, İng. Dipl., Paris 14., 19.2.; 9.4.9. – 22.9.2
Dergiler : Bugün (İstanbul) 19.7.2. – Erciyeş (Kayseri) 18.12.9. – Gamlı (Bolu) 2.12.0. – Halka Doğru (Balıkesir) 1.2.9. – Kurtuluş (İstanbul) 20.9.9. – Küçük Mecmùa (Diyarbekir) 5.6.2
Derince 23.4.9. – 1.7.1
De Robeck, İng. Amirali, Başkomiser 17., 31.7.; 26.8.; 9., 11.9.9. – M. K. hk. 17.9.; 4., 11., 23., 26.12.9. – Damat Ferit 29.9.9.; 10.9.0 – Trabzon'da 8.10.9. – Bristol 28.10.9. – Kilikya 3.11.9. – VI. M. 15.12.9. – İstanbul'un resmî işgali 29.2.; 15. – 16.3.0. – Ankara'ya Bâbı Ali'nin heyeti 30.7.0. – Curzon'un teşekkürü 23.11.0
Desbrières, Fr. Subayı → İstanbul
Devleti Osmaniye 1.1.; 16., 22.3.0. – 31.12.1. – Pasaport metni 8.5.2. – Dette Publique 2.7.2. → Bâbı Âli, Hanedan, Kanunu Esasî, Osmanlılık
Dilâver, Ankara Polis Müdürü 12.7.0
Divanı Harp : a) İstanbul Hükümeti 8.1.; 8., 19.3.; 27.4.; 13., 17., 22.5.; 5., 13.7.; 18.9.; 30.10.9. – 23., 25.4.; 1., 3., 11., 24.5.; 6., 11., 12.6.; 14.7.; 4.8.; 30.10.0. – 1., 24.2.1. – 25.5.2. – b) Ankara H. 15.11.0. – 3.1.1. – 20.5.2
Dixon, A., İng. Kum., İzmir 4.11.; 7.12.8. – 28.2.; 29.4.9
Dixon, C. F., (The Times) → İngiltere
Diyarbekir 14.6.9. – 13.6.1. – 5.6.2. → Cevdet
Doğu Milletler Kongresi, Bakû 1., 4., 8.9.0
Donanma → Bahriye. – İrtibat subayları 7.11.8. – D. Cemiyeti 8.2.; 2.4.9
Dorotheos, Mamelis, Rum Patrikliği Vekili 23.11.8. – 9.3.; 24.4.; 27.5.; 22.8.; 17.10.9. – 14.2.0. – 23., 26.1.; 9.2.; 19.3.; 11.4.1
Dramalı Rıza → Damat Ferit, suikast
Dro, Erm. Gen 2., 4.12.0
Dufieux, Fr. Gen. → Kilikya
Duilio, Caio, İt. zırhlısı, İzmir 29.4.9
Dulles, Allen, Amer. Naz. 28.4.2
Dumesnil, Fr. Amirali 2.2.; 29.5.; 22.7.1. – 9., 28., 30.9.2
Dumlupınar 7., 12.4.1. – 30.8.2
Duncan, İng. Gen. → İstanbul
Dunn, subay → Amerika
Duparc, Fr. Dipl. → İstanbul
Dursunoğlu, Cevat, Erzurum 10.12.8
Dutasta, Fr. Dipl., Paris 10.11.9
Düğün 26.2.; 25.11.0
Dürrizade Abdullah 1.2.; 10.4.; 14., 27.6.0
Düzce → İsyan

Ebubekir Hazım (Tepeyran), Bursa Valisi 25.3.9. – 27.7.; 7., 10.8.0

E

Edirne 1.12.8. – 19., 28.4.; 11.7.; 8.9.; 6.10.9. – 5.1.; 9.5.; 25., 27.7.0. – 31.1.; 30.3.; 25.7.; 3.10.2

Efganistan → Afganistan

Eftim, Papa 30.11.; 28.12.1. – 8.1.; 22.2.2

Eğridir → Rumlar

Elâziz 3.5.; 9.9.9. – 7.6.2

Eliava, Sovyet Dipl., Tiflis 1.11.9. – 2.7.; 18.9.0. – 6.4.1

Elviyei Selâse (Üç Sancak) 24., 26.11.; 4.12.8. – 1., 7., 31.1.; 8.2.9. – 28.1. (Misakı Millî), 7.7.1. – 20.4.2. – Ardahan 14.10.0. – 20., 22., 23.2.1. – Artvin 25.7.0. – Oltu 25. 5.; 23., 24.6.; 24.9.0. → Batum, Iğdır, Kars

Emin, Yüzbaşı, Moskova 21.4.2. → Rusya

Emir Ali, Hintli Müslüman 8., 13.1.; 1.11.0. – 9.8.1

Emvali Metrûke →Tehcir

Enver Pş. 1., 11., 26., 27.11.; 8., 9.12.8. – 1.1.; 30. 6.; 5., 29.7.; 30.9.; 15. 10. 9.– 15., 26. 8.; 4., 17., 28. 9.; 4., 23., 27.10.; 1., 4.11.; 3., 29.12.0. – 4., 11., 12., 25., 28.1.; 4., 10., 24., 26.2.; 4.3.; 15., 23.4.; 5., 22., 24., 26.5.; 9.6.; 5., 15., 30.7.; 31.8.; 5., 16.9.; 2.10.; 5., 15. – 17., 26., 29. 11.; 20. 12. 1. – 11., 15.5.; 28.6.; 4.8.2

Ercüment Ekrem (Talu), muharrir 24.3.9

Ereğli (Karadeniz) 8.6.; 22.12.0. – 14.5.1

Erivan 13.1.; 3.9.9. – 6.10.; 2., 5., 31.12.0. – 11.9.2

Ermenistan: Patriklik 18.11.8. – 17., 20.10.9. – Harbi Umumî : → Tehcir; Erm.'lerin 1918 yılında zulümleri 24.2.; 3.5.9. – Dönen göçmenler 28., 30.11.8. – 16.1.; 24.5.; 13.8.; 22.10.9. – Yardım : İng. Başkomiserliği, Erm.-Rum Şubesi 5., 18., 30.11.; 2.12.8. – 20.4.; 2.6.9. – Erm. kadınları 27.2.; 6.3.; 2.9.9. – Büyük Erm. : 12., 26.2.; 28.5.9. – a) Öz Erm. : İng. işgali 22.6.; 5., 8., 16.8.9. – Amerik. yardımı? → Haskell; – Fr. askeri? 11.8.; 29.8.9. → Kilikya. – Silâh verilmemesi (Supreme Council) 23.10.9. – Tanınması : de facto 19.1.; 23.4.; de jure 10.8.0 (Sèvres). – Gürc. harbi 20. 12.8. – Azerb. harbi 23.11.9. – 22.3.; 1.5.0. – b) → Elviyei Selâse; → Kars İslâm Şûrası; Kürt savaşları 1., 12., 17.6.; 3., 8., 11., 29.7.; 16., 21., 25.8.9. – c) Eski Küçük Erm. Kıralhığı → Kilikya. – d) Altı Vilâyatı Şarkiye : Paris Konf. : Ermenisiz Ermenistan 11.8.9 (Clemenceau), 25.9.9 (Harbord). – Erm.-Kürt anlaşması (Şerif Pş.) 20.11.9. – Erm.-Türk hududu tesbiti : a) Bâbı Âlî : 11.11.8. – 13.2.; 2.6.; 6.7.; 31.10.9. – 4.3.0 (hudut tashihi ve muhtariyet). – b) Venizelos : 30.12.8. – 28.2.9 (Trabzon!). – c) Wilson : 25.4.; 10.8.; 22.11.; 9.12.0. – 18.1.; 26.2.1. – d) Moskova ve Kars Muahedeleri 16.3.; 13.10.1. – e) Cemiyeti Akvam (Millî Yurt!) : 25.11.; 18.12.0. – 10.3.; 15.9.1. – 16.1.2

Ermeni-Türk muharebesi 22., 28.3.; 9.5.; 4., 6., 8., 9., 15., 20., 23., 24., 30.6.; 7.7.; 20., 23. – 28.9.0 (→ Sarıkamış), 30.10.0 (→ Kars), 2.12.0 (→ Gümrü sulhu). – Moskova müzakereleri : a) Erm. ile : Schanth 31.5.; 10., 17.6.; 1.7.0. – Legran 20.7.; 10.8. (Tiflis mukavelesi); 6.10.; 16.11.; 2.12.0 (Erivan'da Dro). – b) Türkiye ile : → Bekir Sami 24.8.0 (bazı esasat); → Yusuf Kemal 16.3.1.; → K. K. 13.10.1 (Kars). – Erm. esirleri 11., 16.10.1

Ermenistan (SSR). 1., 3.5.; 13.10'; 27., 29.11.; 2. – 5.12.0. – 1., 25.1.; 18.2.; 2.4., 30.9.1 (İttifak).
Erzincan, M. K. 2.7.; 30.8.9
Erzurum, **1919** : 3., 9. – 11., 19.3.; 14., 22., 30.4.; 3., 18., 30.5.; 6., 17., 19., 26., 29.6.; 3., 4., 20., 23. – 31.7.; 1. – 7., 9., 14., 21., 24., 26., 29., 30.8.; 2., 12., 25.9.; 16., 19.10.; 3., 7.11.; 2., 14., 17., 26., 27.12. – **1920** : 8., 22., 23., 25., 27.1.; 9.2.; 12., 16., 18., 22.3.; 11., 22.4.; 2., 21., 25.5.; 9., 10.6.; 18.7.; 15., 31.8.; 6.9.; 26.10. – **1921**: 16., 24.4.; 1.8. – **1922** : 20.9.
Esat, İstanbul Polis Müdürü 13.6.1; 12.9.2
Esat Pş., Dr., Göz tabibi (Işık) 29.11.8. – 13.5.; 12.6.; 13.7.; 11.10.; 2., 4., 5.11.9. – 5.11.1 → Millî Kongre
Eskişehir 5., 17.5.; 31.8.; 7., 25.9.; 4., 31.10.9. – 17.1.; 17., 20.3.; 6.7.; 13.9.; 4.12.0. – 2., 6.1.; 28.2.; 19., 20., 31.7.1

F

Fago, İt. Subayı 1., 8., 26.6.0
Fahrettin Pş., Gen., Medine 6.11.; 6.12.8. – 10.1.9. – Malta 25.9.1. – Kâbil 17.11.1. – 9., 19., 28.3.; 12.4.2
Fahrettin Pş., Gen. (Altay) 22.11.8 - 10.1.9. – 29.7.; 25.12.0
Fahrettin, Rumbeyoğlu, Maarif Naz. 18.4.0
Fahri, Havza Kaymakamı 23.5.9
Faik (Kaltakkıran), Edirne Meb. 31.7.9. – 16.3.0. – 25.4.1. → Tevfik Bıyıklıoğlu, Trakya, I 211.
Faik Ahmet → Barutçuzade
Farrère, Claude 17., 21., 23.1.; 3., 7., 16., 18., 23.6.; 2., 13.7.2
Faysal, Kıral → Suriye, Irak
Felâhı Vatan 22., 24.1.; 7., 15., 19.2.; 6., 22.3.0
Ferit, Ahmet (Tek) 2.6.; 9.11.9. – 13.4.; 26.10.; 1.12.1. – 28.1.; 8.3.; 23.7.; 10., 22.8.; 7.9.2
Ferit Pş., Ali, Harbiye Naz. 18.2.; 2.3.; 29.6.; 4. – 8., 26.7.9
Fes veya kalpak? 29.4.0
Fethi, Ali (Okyar) 8.3.; 8., 17.4.; 15.5.9. – 8.8.; 10.10.; 29.12.1. – 14.2.; 3., 18., 23.7.; 1., 4., 21., 24., 25.8.; 3., 10., 13., 29.9.; 4., 5.10.2
Fetva → İslâm
Fevzi Pş., Mustafa (Çakmak) 24.12.8. – 2., 17.1.; 7., 12., 28.4.; 9., 14., 15.5., – 3., 10.2.; 17.3.; 17., 25., 27.4.; 2., 24., 27.5.; 12.7.; 12.11.0. – 24.1.; 10.3.; 2., 13., 15.4.; 12., 16., 19., 24., 26.5.; 22., 24., 30.7.; 5., 12. – 14.9.; 15.10.; 28.11.1. – 10.1.; 7.3.; 17.6.; 10., 25., 30.7.; 13.8.; 10., 11.9.2
Fillonneau, Fr. Gen. → İstanbul
Fitzmaurice, İng. Albayı, İzmir 28.5.; 2., 4., 6., 12., 15.6.; 2., 5., 16.7.9
Fitzmaurice, Hukukçu, Malta 21.7.0
Foch, Fr. Mareşal 16.6.9. – 19.1.; 20.4.0. – 13.8.1
Forbes, İng. Subayı, Amasya 29.3.0.
Forestier-Walker, İng. Gen. 7.12.8. – 7.1.9
Foulon, Fr. Jandarma Subayı →İstanbul
Franchet d'Esperey, Fr. Mareşal 13., 22., 23., 25., 27.11.; 3.12.8. – 8., 11., 12., 25.2.; 11., 20.3.; 19.4.; 14., 29.5.; 14.7.; 13.8.; 10., 13., 16., 21.9.; 1., 28.10.; 10.11.; 16., 22., 31.12.9. – 5., 18.1.; 5., 10., 16.3.; 4. – 6.4.0
Franklin-Bouillon, Fr. Mebusu 24.3.; 24., 29.5.; 4., 9., 13., 29.6.; 1.8.; 15., 20., 24., 30.9.; 20., 28.10.; 13., 22.11.; 1., 15., 19., 21., 27.12.1. – 18.2.; 7., 17.3.; 18., 24., 28., 29.9.2
Franks, İng. Gen. → İstanbul

Fransa, I - Paris : → Accord Tripartite. – Yeni Müslüman politikası 30.11.8. – France et Islam 22.12.0. – İngilizlerle işbirliği? 7.3.9 (Long-Bérenger). – Suriye'de işgal değişmesi 15.9.9 → Kilikya.– Zonguldak 18.6.0. – 21.6.1.– Ereğli 8. – 19.6.0. – Sivas'ın işgali? 2.6.; 19., 29.8.9. – Fr. mandası? 14., 20.5.9. – 27.5.1. – Sèvres 15., 16.6.; 10.8.; 20.9.; 12.12.0 (*erkence faydasından şüphelendi!*). – Damat Ferid'in soğukkanlı kabulü 25., 28.6.; 4., 17.5.9. – Erm. ve Yun.'lara yardım → Ermenistan, İzmir, Kilikya, Yunanistan. – Konstantin'in geri dönmesinden sonra yepyeni bir politika → Venizelos.

II - İstanbul : İngilizlerle işbirliği? a) Kumandanlar arasında çok az : → Milne, Franchet d' Esperey; iyileşmesi : → Harington, Charpy. – b) Âli Komiserler arasında kıskançlık : → Istanbul. – Türk milliyetçiliğini günden güne takdiri : → P. Loti, B.-G. Gaulis, Briand, Gouraud. – Türkeri övenler : 21., 27.11.8. – İşbirlik? 30.11.; 2., 12.8. – 4.7.; 31.12.9. – 13.3.0. – Fr.'nın dostluğunu istiyenler 28.11.1. – Boğazlar mıntıkaları 13.5.1. – 28.7.; 15.8.; 18., 19.9.2.

III - Sivas, Ankara : M. K. ile anlaşma arayanlar : 4., 8., 12.12.9 (Picot). – Léon 2., 9.5.0. – R. de Caix 30.5.; 17., 18., 22.6.0. – Briand 14.2.; 9., 24.3.; 11.7.1. – Franklin-B. 24.3. – 20.10.1 → Fr.-B. – Esirlerin mübadelesi → Kilikya. – Gümrük mukavelesi → Suriye. – → Mütareke, Sulh.

IV - Paris basını (seçme) : Ankara organı : Echos de l'Islam, şubat sonunda 1920 (Dr. Nihat Reşat); Echo de l'Orient 15.5.2. – Excelsior, Figaro, Gaulois, Journal des Débats, Matin, Petit Parisien, Temps, Revue des Deux Mondes.

Fremantle, İng. Amirali → İstanbul

Frew, Dr., İng. Papası 30.11.8. – 26., 6.; 11., 24.10.9. – 16., 17.8.; 1.11.0. – 28.2.1

Frunze, Ukrayna Gen., Dipl. 13., 16., 20., 25., 30.12.1. – 2., 5.1.; 2.6.2

Fuat, Pş., Müşir 29.9.9. – 16.4.; 12.8.; 12.10.1

Fuat Pş., Yüksek Askerî Divan 31.8.0

Fuat Sabit, Dr., Komünist 2.9.; 19.10.; 25.12.9. – 5.1.; 7.3.; 5.4.; 24.5.; 3.6.; 25.11.0

Fuller, İng. Gen. → İstanbul

G

Gaillard, Fr. muharriri 1.3.1

Galatalı Şevket (Karakol) 20.10.9

Galip Pş., Gen. → Arabistan; 21.8.; 6.10.9. – Buhara'ya? 24.2.; 9.3.; 20.4.; 20.5.2

Galip Kemali (Söylemezoğlu), Dipl. 13., 22.11.8. – 24., 26.5.; 20.8.9. – 18., 25.4.0

Galli, İt. Dipl., Paris 7.10.2

Garganof, Erm. Kars Valisi 13.4.9

Garnier-Duplessis, Fr. Gen. → Kilikya

Garroni, İt. Başkomiseri → İstanbul

Gates, Dr., Robert College 28.11.8. – 24.4.9

Gaulis, Berthe-Georges, gaz. 21.9.; 9.10.; 11.11.9. – 9.3.0. – 11.2.; 30.4.; 7.7.; 5.9.; 5., 22.11.; 23.12.1. – 1., 6., 13., 19.1.; 3.2.2

Gazete (eksiktir, yalnız birkaç numara anılmıştır) : I - İstanbul : Akşam 18.5.9. – Akvam 1.9.9. – Alemdar 2.8.9. – 7.2.1. – L'Aurore. – Cumhuriyet 20.7.; 17., 22.9.9. – 25.4.0. – 11.7.1. – 5.3.2. – Dersaadet 8.7.0. – L'Entente 30.4.9. – Hadisat 8.2.9. – Haftalık Gazete. – Hilâl. – İfham 23.7.9. – İkdam. – İstiklâl 23.12.8. – Le Journal d'Orient. – Memleket

10.2.; 13.8.9. – Minber 1.11.8. – 8.3.9. – L'Oeuvre 25.3.9. – The Orient News 17.6.9. – Payıtaht 26.1.1. – Peyam 2.8.9. – Peyamı Sabah 1.1.0. – La Revue. – Sabah 15.9.2. – Söz 29.12.8. – Le Stamboul – Türkçe İstanbul 8.12.8. – Türk Dünyası 17.11.9. – Vahdet 21.2.1. – Vakit. – Yeni Gün 12.4.0. – Yeni İstanbul 9.11.8. **II • Taşrada** : 1) Adana : Adana 25.12.8.; 1.1.2. – Adana Postası. – Ferda 1.11.8. – Yeni Adana → Pozantı – 27.11.1. – 2) Afyon : Öğüt 3.1.8. – 3) Amasya : Hakikat. – Emel 15.4.0. – Hak Yolu 1.2.1. – 4) Ankara : Vilâyet Gaz. – Hâkimiyeti Milliye 10.1.0; 6.2.1. – Yeni Gün 9.8.0. – Ceridei Resmiye 7.10.0; 7.2.1. – Emek 16.1.1. – Öğüt 1.7.1. – Kalem 21.5.1. – Yeni Dünya 14.12.0. – Şarkın Sesi. – Hakikî Peyamı Sabah 23.12.1. – Aydınlık 1.6.1. – Sebilürreşat 25.12.1. – Yeni Hayat 18.3.2. – 5) Antalya : Anadolu 19.12.0; 10.9.2. – 6) Artvin : Yeşil Yuva 1.8.2. – 7) Balıkesir : Doğru Söz 22.5.9. – Ses 17.10.8. – İrşat 4.9.0. – Adalet. – İzmir'e Doğru 16.11.9. – 27.6.0. – 8) Bolu : Türkoğlu 15.8.1. – Dertli. – Kürsiyi Millet. – 9) Bursa : Arkadaş 2.8.1. – Ahrar, Bursa, Ertuğrul, Gündüz, İnkılâp, İntibah, Mücadele, Orhan → (Coşar 51). – 10) Çorum : Müstakil 1.6.1. – 11) Edirne : Ahali 8.9.9;27.5.0'dan sonra (Sofya); 20.9.2 (Rahova). – Trakya. – Teemin. – 12) Elâziz : Satveti Milliye 24.2.2. – 13) Erzurum : Albayrak (1913). – 14) Eskişehir : Yeni Dünya 13.9.0. – Seyyare Y. D. 17., 28.12.0; 2.1.1. – 15) Giresun : Yeni. G.; Işık; Karadeniz. – 16) İzmir : Anadolu 23.12.8. – 12.5.9. → Antalya. – Duygu 12.5.9. – Köylü; Ahenk; Hukuku Beşer (Osman Recep Nevres = Hasan Tahsin); Müsavat, Islahat. – 17) Kastamonu : Açık Söz 15.6.9. – Türk İli 1.6.1. – Zafer. – 18) Kayseri : Misakı Millî 1.1.2. – Yeni Gün 1.9.1. – Anadolu'da Türk Ortodoks Sesi 22.7.2. – 19) Konya : Öğüt 4.2.0; → Ankara. – Babalık (23.12.1910) 5.4.1. – 20) Maraş : Âmali Milliye 29.4.0. – 21) Nazilli : Aydın İli 9. – 24.6.0. – 22) Ordu : Güneş 15.11.9. – Bucak. – 23) Paris → Fransa. – 24) Pozantı : Yeni Adana 15.1.; 12.3.; 23.6.-27.11.1. – Halkçı 17.6.1. – 25) Samsun : Hilâl 12.7.0. – Aksi Seda; Ahali. 26) Sarıkamış : Varlık 25.8.1. – 27) Sivas : İradei Milliye 14.9.9. – Gayei Milliye 2.3.1. – Mücahedei Milliye 23.3.2. – 28) Trabzon : İstikbal 10.12.8. – Güzel Trabzon; Selâmet.

Gazi Antep 8.2.1. → Ayıntap

Gebze (Yahya Kaptan) 4.10.9

Gediz 24., 31.10.0. – 5.1.1

Gelibolu 1.4.9. – 4.8.0. – 29.5.1. – 18., 19.9.2

Gemlik 6.7.0. – 23.5.1

Gence (Azerb.) 3., 20.5.; 14.8.0

Genel Kurmay Başkanlığı : İstanbul : 3.11.; 24.12.8. – 14.5.; 2.8.; 9.10.9. – 16.2.0. → T. Bıyıklıoğlu, Atatürk Anadolu'da, s. 25. – Ankara : 20., 25.4.0. – 5.8.1. → İcra Vekilleri Heyeti

Gentizon, Paul, Fr. muharriri 2.6.0

George V., İng. Kıralı 14.11.8. – 25.5.9. – 27.5.0. – 6.8.; 16.12.1

Georges, Fr. Albayı, Paris 21.2.1

Gerede → İsyan

Geyve 20.5.0. → Anzavur

Gillespie, Dipl. → Amerika

Giresun 13.7.; 15.9.0. – 2.9.1

Goodsell, Standard Oil → Amerika

Göçmenler : → Ermeni, Rum. – Türk :

28.6.; 10.9.; 1., 27.10.9. – 24.7.; 10., 14.8.1. – 6., 13.1.; 10.3.2
Gouraud, Fr. Gen. 9.10.; 19.11.; 25.12.9. – 17.6.; 14., 23.7.; 1.9.; 14.10.0. – 27., 28.3.; 29.6.; 9.11.; 5.12.1. – 14.4.; 10.7.2
Grant, Hamilton (The Times) → İngiltere
Granville, İng. Dipl., Atina 17., 20., 23.11.8. – 28.2.; 29.9.; 30.12.9
Grey, Edward, İng. Dipl., Washington 9., 27.9.; 10.10.9. – 20.9.2
Grotskov → Bulgaristan
Guerilla → Asayişsizlik
Gunaris, Yun. Naz. 3.11.0. – 15.4.; 5.5.; 30.6., 31.7.; 15., 26., 27., 10.1. – 15.2.2
Gümrü (Alexandropol, Leninakan) 1.5.; 31.10.; 1., 6. – 13., 18., 22. – 24., 26., 27.11.; 2., 4., 6., 10., 15., 25.12.0. – 26.2.; 13., 14., 23.4.; 11.10.1
Gümrük : kanun 12.1.9. – 17.11.1. – tarife 9.9.9. – 28.7.0. – 7.5.; 11.9.1. – muafiyet 14.9.; 17.11.9. – 6.10.; 9.12.0. – memnu eşya 7.5.1. – Beyrut mukavelesi 10.7.; 30.9.2
Gümülcine (Batı Trakya) 3.10.; 1.12.9
Gümüşhacıköy 2.2.0
Gümüşhane 19.4.; 15.12.9
Gürcistan 20.12.8. – 14.3.; 23.4.9. – 2., 10.1.; 21.2.; 7.5.; 12.6.; 7., 25.7.; 18.9.; 12., 20., 21.10.; 29.12.0. – 2., 20., 26.1.; 2., 8. – 11., 14., 19. – 25.2.; 8., 10., 16., 17.3.; 21.5.1. – 20.3.; 14., 15.4.2. (Abhaz 21.5.1. – Acara 28.3.; 15.7.; 1.12.1)

H

Hacıbektaş 18.12.9. – 2.1.0
Hacı Hasan Pş., İzmir Belediye Reisi 27.2.9. – 30.7.2
Hacim Muhittin (Çarıklı), Balıkesir Kongresi 20.5.; 16.8.; 5.10.9. – Bursa Valisi 24.4.; 13.7.0
Haçin 5.5.; 15.10.0 → Kilikya
Hadi Pş., Gen. 2., 18.8.; 4.9.9. – 20., 23.7.; 10., 20.8.0
Hadjiyanesti, Yun. Gen. 5., 11., 28.6.; 5.7.; 30.8.; 7.9.2
Hadkinson, İng. Kontrol Subayı → İstanbul
Hafız Mehmet, Adliye Vekili 3.2.1
Haim Naum, Hahambaşı 10.1.; 13.7.; 17.11.9. – 21.7.2
Hâkimiyeti Milliye (İradei M.) 14.9.9. – 10.1.0
Hakkı Behiç (Bayiç), mebus 13.11.9
Halide Edip (Adıvar) 19.5.; 10.8.; 10.11.9. – 16., 17.3.; 1.4.; 28.10.; 3.11.0. – 18.4.; 20.7.; 16.8.; 18., 20.9.; 28.10.1. – 23.1.; 1., 6.6.; 11.8.2
Halil İbrahim → Damat Ferit, suikast
Halil Pş. (Kut), Gen., İttihadcı 20.2.; 2.4.; 7.8.; 10., 23.9.; 11.12.9. – 18.2.; 12., 17.3.; 1., 7., 27.4.; 1., 4.6.; 6.7.; 3., 27.8.; 18.9.; 1., 14.10.; 4.11.0. – 12., 28.1.; 10.2.; 4.3.; 23.4.; 10.5.; 31.8.; 11., 20.9.1. – 9.5.2
Halit, Albay, Sarıkamış 30.9.0
Hamdi, Ahmet, Kiraz, Pş. 31.8.9. – 1.8.0
Hamdullah Suphi (Tanrıöver) 23.10.9. – 8.4.; 16.12.0. – 1.3.; 19.11.; 12.12.1
Hamit (Kızılay), İstanbul'da Ankara mümessili 8.11.0. – 18.6.; 17., 23.10.1. – 5., 15., 23.4.; 10., 24.6.; 5., 27.7.; 2., 6., 18., 24.9.2
Hamit, eski müsteşar : Samsun 28.5.; 14., 21.7.; 3.9.9. – Adana 10., 22., 28., 30.11.; 19.12.1
Hanbury, İng. Gen. → İstanbul, İzmir
Hanedan → Devleti Osmaniye, VI. M., Saltanat Meclisi. – Abdurrahim 16.4.; 1., 17., 18.5.9. – Abdurrahman 6.11.0. – Abdülhalim 11.3.9. – 26.8.0. – II. Abdülhamit 21.2.9. → Abdülmecit, Veliaht. – Cemalettin 22., 26., 28.4.; 2.9.9. – Fahrettin 2.1.9. – Osman Fuat 21.4.; 8.10.9. –

Ömer Faruk 10.11.; 6.12.9. – 29.4; 26.8.; 21.11.0. – 4.2., 28.4.1. – Selim 26.8.0. – Sabiha 10.11.9. – 29.4.0. – 4.2.1. – Şûrayı Saltanat 24. – 26.5.9. – 22.7.0. – 5.2.1

Harbi Umumî : Trablus → Hanedan (Osman Fuat). – Askerî hatalar 28.8.0. – Makedonya Seferi 1.12.8 (Milne). – (Selânik'te Yunan 18.4.9 Curzon). – 28.11.8. – 30.1.; 2.2.; 10., 15.10.9. – 1.5.; 17.2.2

Harbiye Nezareti → Ordu : – İrtibat subayları 7.11.8. – Ordunun terhisi 5.11.; 1.12.8. – Suiistimaller 1.3.9. – Siyasî konuşmalar 4.5.9

Harbord, Amer. Gen. 27.6.; 5.7.; 19.8.; 2., 7., 9., 21., 22., 25.9.; 3., 11., 14. – 16.10.9. – 3., 5.4.0. → Mc Coy

Hardinge, İng. Dipl. Paris 20.4.; 12.12.0. – 28.5.1. – 30.9.2

Hare, İng. Gen. (Bristol Kom.) → İstanbul

Harington, İng. Başkum., İstanbul 26.9.; 8., 25.11.0. – 20.1.; 26.3.; 26.5.; 13., 19.6.; 5., 7.7.; 5., 15.8.; 11.,26.9.; 11.10.; 7., 9.11.; 14.12.1. – 6., 28.2.; 8.4.; 3.6.; 29.7.; 5., 7., 10.–12., 19., 21.–23., 26.–29.9.; 10., 11.10.2

Harkof, Ukrayna 8.4.; 23.6.2

Harmsworth, Naz. → İngiltere

Harp esirleri : → Fransa, İngiltere, Ermenistan, Yunanistan. – Türk. Rusya'da 2.10.9. – 28.3.; 27.4.; 26.10.1. – 9.4.2. – Ukrayna 17.9.1. – Mısır 29.11.; 13.12.9. – 7.2.1. – Fransa (Kilikya) 17.4.; 30.9.; 9., 18.10.1

Harp malûlleri 24.8.2

Harp suçluları → Tehcir, Malta. – Encümen 1.11.8. – Kamplar 30.11.8. – Tevkif 10., 13., 30.1.; 11., 12., 22.2.; 5., 9., 11.3.; 28.6.; 25.8.9. – 21.4.0. – İdam 8., 10.4.; 5.7.9. – 20.7.; 4., 5.8.0. – Liste 4., 12.12.9. – Müttefik mahkemesi? 19.2., 2.6.9. – VI. Mehmet 18.9.9. – Almanya'da 11.,27.11.; 8., 9.12.8. – 30.6.9. – 10.2.0 (Versailles) – İade 5., 16., 25.2.; 5., 11.3.; 28.5.9.

Hart (Bayburt) 26.10.9; 20.3.0

Hasan Rıza, sosyalist 23.12.8

Hasan Tahsin → Osman Recep Nevres

Haskell, Amerik. Komiseri 5., 15.7.; 5., 18., 29.8.; 11., 22., 23.10.9

Hava münakalâtı : Paris mukavelesi 13.10.9. – Ankara-Antalya h. postası 23.2.2. – Paris-İstanbul 1.10.2

Havza 17., 23.–25., 30.5.; 2., 9., 10., 13., 21.6.9

Hayri, Eski Şeyhülislâm 21. 1.; 13. 2. 1. – 9.8.2.

Heathcote Smith, İng. Subayı → İstanbul.

Heck, Lewis, Amerik. Dipl. → İstanbul.

Hekker, Rus. Gen. 22., 24., 29. 3.; 4., 6., 13. 4. 1.

Henderson, İng. Dipl. → İstanbul

Henry, İng. Binbaşı → İstanbul.

Herbert, Aubrey, İng. Meb. → İngiltere

Heyeti Âyan: Protesto 20., 27. 5.9. – 6.7.2. – Tevfik Pş. 10.1.0. – İzzet Fuat Pş. 19.1.0. – Son celsesi 5.4.0 – M. K. e tebrikleri 16. 4. 1.

Heyeti Meb'usan: fesih 2., 21., 22., 28. 12. 8. – seçimler 1., 4.1.; 1., 2., 7. 6.; 16., 24., 29., 7.; 4., 11.. 13., 20., 24., 29. 9.; 7., 15., 16., 20., 23. 10.; 2., 4., 7., 8., 29. 11.; 18., 31.12.9. – 6.1.0. – İstanbul'da? 23. 7.; 7., 27., 29. 10.; 29. 11.9. – 4.1.0. – Ankara'da mebuslar 29., 30.12.9. – 1., 3.1.0. – sulhun tasdikı 1.1.; 25.10.0. – Felâhı Vatan 4., 8., 27.1.0. – Misakı Milli 28.1.; 17.2.0. – son devre 12., 14; 22., 26., 28. 31.1; 17.2.; 4., 18. 3.; 11. 4.0. – Ankara'ya giden heyet 22., 26. – 29.3.0.

Heyeti Nasihalar 5., 14., 16., 28. 4; 1., 9., 17., 18.5.; 30.7.9. – 29.3.0. (Anadolu'ya Abdurrahim, Trakya'ya Cemalettin, Fevzi Pş.)
Heyeti Temsiliye 14. (protokollar), 24. 8.; 11., 13., 25.9.; 1., 7., 13.10.9. – 29.5.0.
Heyeti Vekile → İcra Vekilleri Heyeti
Heyeti Vükelâ: Liste → T. Bıyıkhoğlu, Atatürk Anadolu'da s. 24, 78
Hıristiyanlar, Anadolu'da 25., 26.; 30.10.9. – 5.2.; 29.4; 3., 7., 10., 26.5.; 19.6.; 18.11.1. → Ermeni, Rum, Türk Ortodoksları.
Hıyaneti Vatan 29.4.0; Damat Ferit: 19., 20.5.; 3.7.0. – İstiklâl Mahkekemeleri 26.9.; 13.10.0. – 31.7.; 25. 11.1. – VI. M.: 7. (17.) 3.; 12. 9.2.
Hilâfet: P. Loti 23.5.9. – B.M.M.'nin yemini 10., 18.7.0. – İki Halifenin kavgası? 25.9.; 24.12.0. – 31.7.1. – 12.9.2. – H. ve Ankara Meclisi (Mustafa Sabri) 8.2.1. → Hindistan, H. Ordusu.
Hilmi, Ardahan Mebusu 14.10.0. – 26.11.1
Hilmi, Eskişehir mutasarrıfı 4.10.9. – 23. 2.1.
Himayei Etfal Cemiyeti 30.6.; 26.11.1
Hindistan: → Hilâfet, Afganistan. – İng. askerleri 17.12.8. – 25.4.; 17.5.; 24.6.; 6.-8.7.9. – 22.3.; 14.6. o. – 3.5.2. – Müslümanlar 6.11.8. – 1.1.; 22.3.; 17.5.; 3.7.; 21.9.; 8. 11.9. – 8.1.; 17.2.; 13., 19.5.; 1.11.; 25.12.0. – 4.,11., 17.3.; 15.6.2. – Mustafa Sagîr 2., 11., 27. 12.0., – 1., 18., 24.5.1. – Shastri 21.6.1. – Ankara'ya giden heyet 14.1.2. – Montagu 17.5.9. – 12.1.0. – 4., 9., 11., 13., 17.3.2. – Lord Reading 4., 11.3.2
Hoca Esat (İleri), Millî Ordu Müftüsü 13.7.9; 11.9.0.
Hoca Raif → Raif (Dinç) (Erzurum)
Hodgson, İng. Dipl., Moskova 25.8.; 6.9.; 22.10.1. – 19.9.2.
Hogarth, İng. Dipl. 11.11.8 (muhtıra)
Hohler, İng. Dipl. → İstanbul
Holanda (Felemenk) 2.10.9.
Hoover, eski Amerik. Cumhurreisi 27.6.9
Howell, İng. Subayı, Bursa 10.9.2
Hughes, Amerik. Naz. 22.6.9. – 15.5.2
Hurst, İng. Subayı, Samsun 21.5.; 2., 16., 21.6.; 29.7.9
Hurşit Pş., Gen., 2., 4., 10., 14., 17., 26.11.; 8., 14.12.9
Husrev (Gerede) 7.6.9. – 22.1.; 1.4.0
Hürrem, Albay, İzmir 15.5.9
Hürriyet ve İ'tilâf Cemiyeti 22.12.8. – 10., 15., 22.1.; 6.3.; 17. – 19.5.; 23., 27.9.; 5.11.9. – 11.7.0. – 9.9.2
Hüseyin Avni (Ulaş), Erzurum Meb. 6.9.; 26.11.0. – 25.3.; 20.8.1.
Hüseyin Cahit (Yalçın) 15.7.2
Hüseyin Hüsnü Pş., Harb. Naz. 29.8.0
Hüseyin Kâzım, Meb. 17., 22.3.0 (Gövsa, Türk Meşhurları, s. 211)
Hüseyin Rağıp (Baydur,) Dipl., Paris 28.7.; 9.8.; 26.9.9. – 1.12.1
Hüseyin Rauf (Orbay) → Rauf
Hüseyin Vasıf (Çınar) → Vasıf
Hüseyinzade, Mısırlı 10., 13., 15.5.1
Hüseyinof, Azerb. Naz. 28.8.0 (Malta)
Hythe, Konf. 19.6.0

I

Iğdır (ve Kulp = Surmalu) 1.12.0
Irak: Nuri Sait 3.11.8. – İsyan 2.7.0. – Faysal 11.7.1.
Islahat: Bâbı Âli 17.12.9. – 6.1.0. – M. K. 8.8.9

İ

İbrahim el-Haydari, Şeyhülislâm 14. 12.8
İbrahim, Kuriye 14., 28.6.0
İbrahim Tali, Dr. (Öngören) 4.9.; 1.10.9. – 27.12.0. – 25.1.; 25.3.; 24.4.1. – 13.2.2
İcra Vekilleri (Heyeti Vekile) 2. –5.5.; 12.9.; 4.11.0. – 22.,24.1.; 24.11.; 1.12.1. –. 5.1.; 8.7.2
→ **EK: T.B.M.M. Hükümeti**

İdare: Köy ve nahiye 16.2.1. – Mutasarrıflık 10.3.1. – Kars, Ardahan, Artvin 7.7.1
İhracat 1.3.9. – 20.9.0
İllari, Dipl. → Italya
İlyas, Binbaşı, Malatya 9.9.9
İmbrie, Dipl. → Amerika
İmperiali, İt. Dipl., Londra 30.10.8
İnebolu 21.11.0 – 18., 27.4.; 9., 17.6.; 2., 5.7.; 25.10.; 1., 28.11.1
İngiliz Muhipleri Cemiyeti → İngiltere
İngiltere: İşgal: demiryolları 10.1.9. → İstanbul, Samsun, Merzifon, Trabzon?, Erzurum?, Kafkasya, Suriye. – İng. ordusunun terhisi 30.1.; 17.2.; 4.4.; 15., 29.8.; 15.9.; 2., 10.10.; 26., 29.11.; 10.12.9. – Takviyesi 21.2.0. – 7., 11.9.2 – Rum ve Ermenilere yardım 17.5.; 24.6.9. → Rum, Erm. – Yunan-Türk harbi: → İzmir, Yunanistan. – Türklere karşı: → Lloyd George; 9.11.8. – 14.7.9. – 15., 16.3.0. – 4.1.; 7.9.1. – Bâbıâli'nin İng. himayesini istemesi: → VI. M., D. Ferit, Sait Molla (İng. Muhipleri C.) 9., 30.11.; 14., 16., 30.12.8. – 14.2.; 5., 30.3.; 23.-28.5.; 1., 26.6.; 23.7.; 23.8.; 1., 18., 30.9.; 18., 30.10.9. – 1.5.; 16.7.; 19.,.26.9.; 11., 18.10.0. – 6.10.1. – Türklere büyüyen sempati: → Townshend, Mareşal Wilson, Harington; 21.,31.8.; 4.,8.10.9. – 12.2.0. – 6., 14.12.1. – 28.2.; 4.7.; 4., 5., 10.8.2. – Tarafsızlık, aracılık: → sulh 26.3.; 14., 15., 18., 22.4.; 14., 15., 19., 22., 25.6.; 9., 10., 16.8.; 14., 21.9.; 7.10.; 9.11.1. – 4.8.2. – Esirlerin mübadelesi → Malta. – Yunan ordusunun Anadolu'dan çekilme teklifi → İzmir (Morgan, Fitzmaurice) 30.12.1. – 4.1.; 15.4.; 15., 17., 22.5.; 5., 7., 25., 27., 31.7.; 2., 23.8.; 10.9. 2 (Bursa'nın teslimi). – Zulümlerin men'i için tahkik kom. → Yunanistan; Trakya'nın teslimi 28.2.; 28.3.; 3.10.2. – Yeni muharebe? → Boğazlar. – Avam Kamarasında sorgu saati: (seçme!) Kennworthy – Harmsworth 1.7.9. – 22.6.0. – 7.3.; 5.7.2. – Greenwood 20.3.0. – Herbert 3., 25. 7.; 23.12.9. – 31.1.; 28.7.; 6.9.2. – Townshend 22.12.0. – 30.5.2. – Onslaw 15.11.1. – Oliphant 13.1.2. – Winterton 4.5.2. – Basın: (seçme!) Ward Price (Daily Mail) 11., 14., 16., 17., 24. 11.; 1.12.8. –12.9.2. – Repington (D. Telegraph) 23.9.1. – The Times'e mektupları: Chirol 28.1.; 15.6.2. – Coles Pş. 21.12.9. – 28.6.0. – Crosfield 26.2.; 3.3.; 9.8.1. – 18.2.2. – C. F. Dixon 15.4.2. – Grant 20.9.2. – Lawrence 30.5.0. – Sydenham 18.9.2. – Townshend 20.9.2. – – Wallace 19.9.2
İnönü 10., 17., 24.1.; 30.3.; 1., 2., 15., 16.4.; 16.6.; 30.10.1. – 10.1.; 7.2.; 29.3.2
İonia → İzmir
İradei Milliye 7.7.; 14.9.; 5., 7.10.9
İran 9., 19.8.9. – 11.1.0. – 21.2.; 25.11.; 20.12.1 (Ali Ekber). – Mümtaz ed-Dauleh 4.9.; 20.12.1 – 24.6.; 1., 2., 7.7.; 21., 30.8.2
İskenderun → Kilikya; teslim 6., 9.11.8 – Erm. Lejyonu 28.2.9. – Şam'a ilhakı 3.7.0. – Türkiye'ye dönecek 20.4 . 2
İslâm: İ. hukuku (şeriat) 18.3.; 19.6.9. – 4.5.0. – 5.9.1. – Tedris 12.4.9. – 8.5.1. – Sansür 17.6.2. – Hutbe 15.7.; 1.8.1. – Nusret duası 19.9.1. – Cihat? 19.7.0. – Tealii İ. Cem. 19. 2.9. – İ. âlemi 17.3.; 9.5.0. – "İ. Kongresi"? 8., 26.12.9. – 1.2.1. – Panislamizm 4.10.1. – Fetvalar 5.10. 9. – 26.2.; 3., 4., 3.; 10. – 12., 16., 19.4.; 3., 5., 11.5.; 22.8.0
İsmail Fazıl Pş. 26.7.9; 18.4.1

İsmail Habip (Sevük) (Açıksöz) 9.10.; 3.12.1
İsmail Hakkı Pş., Gen. (eski Levazım Reisi) 31.10.8; 20.7.1
İsmail Hakkı Tevfik (Okday) 24.12.0
İsmail Hakkı (Tekçe) 18.7.0
İsmail Hami (Danişmend) (Minber, Memleket) 11. 12.8. – 15.2.; 23.3.; 6., 9., 22.7.; 4.8.; 15.9.9
İsmet Pş. (İnönü) 22., 29.11.; 26., 29.12.8. – 29.1.; 1.6.; 4., 27.8.9. – 20.1.; 10.2.; 3., 17.3.; 9., 20., 25.4.; 2.5.; 6., 15.6.; 8.7.; 20., 25.9.; 8.-10., 13., 26.-29.11.; 26., 30.12.0. – 10., 11.1.; 1.,30.3.; 13., 15.4.; 1., 24.5.; 15.7.; 4., 5.8.; 14., 26.9.; 27., 29.11.1. – 10., 20., 26.3.; 3., 21.4.; 17.6.; 30.7.; 6., 12., 31.8.; 1., 10.9.; 10., 11.10.2
İstanbul: **I- İşgal**: gayrı resmî 30., 31.10.; 1., 12., 13., 16., 18., 19.,23., 25.11.; 23.12.8. – 12., 14.2.9. – resmî 10.11.9. – 6., 21., 23.2.; 4.-16.3.; 16., 21.6.0. – Yunan? 17., 19.7.0. – 17.5.; 16., 28., 29.7.; 1., 2., 15.8.2 (Sinekli) – İng. vizesi 23.11.8. – 25.2.; 30.3. 9. –. 26.8.2. **II - İngiliz-ler**: a) **Başkumandanlar**: 1) *Milne* →; Şehir Kum. Gen. Henry F.`M. Wilson 13., 22.11.8. – 2., 17.1.; 16.4.; 13.9.9. – 5., 15., 16.3.0. – Karargâhı: Duncan 9.9.9. – Cory 10.11.8. – Hare 21.7.9. – Hanbury 10.8.; 9.9.; 29.10.9. – Vaugh 10.11.8. – Fuller 17.1.9. – Shuttleworth 17., 25.3.; 23.6.; 1.8.0. – Murphy 7., 24.11.8. – Bennett (John Godolphin B., Witness, Londra 1962). – Hadkinson 28.6.9. – 10.1.0. – Salter, Hurst (Samsun) →; Rawlinson (Erzurum) →; Crawford (Trabzon) 18.4.9. – Perring (Samsun) →; 2) *Harington* → : Karargâhı: Franks 23.5.; 25.6.; 28.11.1. – Baird 28.11.1. – Marden 28.9.2. – Henry 13.6.; 7.7.; 31.12.1. – Howell 10.9.2. – Batum →; 3) *Donanma*: Calthorpe →; Seymour 14.11.8. – Chilton 7., 10., 11.11.8. – Fremantle 21.2.0. b) **Âlî Komiserler**: 1) *Calthorpe* →; birleşik toplantılar 28.11.8. – Vekili: *Webb* 13.11.8. – 14.5.; 17.8., 8.9. – Müşavir: Hohler 7.12.8. – 21.3.; 29.7.; 4.8.; 4., 14.10.9. –. Askerî ataşe: Deedes 9., 17., 22.11.; 4.12.8. – 24.5.; 8., 21., 22.6.; 8.7. 9. – Maliye Müşaviri: Graves; İaşe M.: Woods; Başkonsolos: Waugh (Robert W. Graves, Storm Centres of the Near East, Londra 1933, s. 323) – Baştercüman: Ryan → . – Erm.-Rum Şubesi: Deedes; 1.8.9 Graves. – *Heathcote Smith* 13.7.9. – 2) *John de Robeck* → ; Müşavir: Luke →; Askeri Ataşe: Ian Smith 29.9.9. – 3) *Rumbold* →; Vekili: Ratigan 8.6.; 7.7.1. – Henderson 4., 25.7.2.
III - Fransızlar: a) **Kumandanlar**: 1) *Franchet d'Esperey* →; Vekili: Charpy 3.10.; 1.12.9. – Wilson'un vekili: Bunoust 10., 21.11.8. – 21.7. 9. – Desbrières 22.11.8. – 2.7.9. – Cot 8.6.0. – Jandarma Kum.: Foulon 7.8.; 8.12.0; Brunot 19.8.9; Fillonneau 21.10.1. – 2) *Charpy* 13.12.0. – 17.7.; 10.9.2. – Vekili: Sarrou 3.3.; 24.5.; 4.6.1. – Oliveur 10.9.2. → İzmir, Kilikya. – 3) *Donanma*: Amet →; De Bon; Dumesnil 22.7.1. – Legey 27.11.8. → Suriye: Gouraud. b) **Âli Komiserler**: 1) *Amet* 13., 21., 22., 25., 30.11.8. – 10.1.; 30.3.; 10., 12.5.9. – Baştercüman: Ledoulx 2.12.8. – 16.10.9. – 16.3.0. – "Mission technique" Duparc 2.12.8. – 2) *Defrance* 30.3.; 12., 14., 20., 29.5.; 1. 6., 22.7.; 3.11.9. – 17.1.; 3.2.; 13.3.0. – 10.2.1. – 3) *Pellé* 12., 21.12.0. – 10.2.; 29.5.; 15.8.1. – 3.1.; 10.3.; 5., 17., 18., 21., 24.9.2

IV - İtalyanlar: a) **Kumandanlar**: 1) *Arlotta* 22.11.8. – 30.6.; 26.7.9. – Vekili: Dall'Olio 21.7.9. – 2) *Mombelli* 14.7.9. – 1.5.0. – 29.7.; 3.8.; 10.9.2 (Sinekli 15.8.2). – Ciampi 10.9.2. → İzmir, Antalya. b) **Âli Komiserler**: 1) *Sforza* →; Vekili: Lodifé 26.7.9. – 2) *Arlotta*. – 3) *Maïssa* 13.8.; 7.12.9. – 24.1.0. – 4) *Garroni* 19.8.; 22.11.0. – 5.5.; 5.12.1. – 3.1.; 31.3.; 15.4.; 9.7.; 5.9.2.

V - İtilâf Devletlerinin anlaşmaları: Franchet d'Esperey – Milne 3.12.8 – 9.4.; 13.8.; 10., 13., 29.9.9. – 5., 16.3.0. – Harington 8.11.0. – 19.6.; 7.7.1. – İng. kıt'aları 21.2.0. – 3.5.2. – Fr. k. 17.2.; 28.10.9. – İt. k. 3.6.0. – Adlî mıntakalar 12.8.; 1.11.1. – Suriye 15.9.9. – Tarafsız mıntakalar: → Boğazlar.

VI - Yunan Komiserleri: Kaklamanos 16.12.8; 24.6.9. – Kanellopulos 26.11.9; 27.8.0. – Votsis 9.2.1; 3.1.2. – Triandafilakos 10.2.2. – Simopulos 17.8.; 11.10.2. – Askerî Kom.: Mavrudis 7.1.9. – Katekhetis 30.8.0. – Deniz üssü 13.11.8. – 24.6.; 25.9.2.

VII - Amerikan Komiserleri: Heck 30.11.8. – 20.1.; 23.3.9. – Ravndal 20.4.; 3., 18.5.; 1., 12.7.; 30.8.9. – Başkomiser: Bristol, Amiral →; Dunn 29.6.; 4.10.9. – Dayton, Kum. 13., 18. 5.9. – Westermann 10.6.9.

VIII - Elçiler: Çekoslovakya, Delege 20.10.0. – Danimarka: Rendell 3.3.0 – Wandel 1.5.1. – Holanda: Rengers 2.10.9. – İsveç: Ankersvård; Wallenberg 26.4.0. – İspanya? –Rusya: Tcherbatskoy 25.11.9. – Ukrayna: Sokolovski 28.11.8. – Japonya: Ushida 17.4.; 6.9.1

IX - Bâbı Âlî ile anlaşmalar: Malî Kontrol 22.1.1. – Askerî mahkemeler 26.11.1. – Muhtelit Hakem Mahkemeleri 8.12.1.

X - Başka olaylar: Ayasofya 20.11.8. – 22.12.9. – 11.1.; 31.3.0. – Darülfünun 19.3.; 18.5.; 11., 18.10.; 24. 11.9. – 23., 30.1.0. – 30.3.; 12.8.2. – Yıldız 23.11.8. –19.5.; 8.6;11., 12.9. – 7.9.0. – Üsküdar yangını 28.9.9. – 15.8.1. – Ziyaretler: Kakolidi, Yun. Amirali 18.11.8. – Bowme, İng. Kardinalı 19.2.9. – Dubois, Fr. Kard. 28.2.0. – Sait Halim Paş.nın gömülmesi 29.1.2. – C. Farrère 7.6.2. – Tazimat: P. Loti 23.1.0.; 11., 23. 1.2. – C. Farrère 23. 1.2. – Gösteriler: a) Rum. →; b) Türk: 17.-31.5.; 10.10.9. – 13.1.; 21.5.; 12.8.0.; 25.7.; 9., 11., 12. 9.2. – Türklerin tardı? 2.1.; 19.4.; 14.5.; 25.6.; 31.12.9. – 4., 6.,1.; 14.; 16., 18.2.; 10.8.0. – İstanbul'un müdafaası: 17., 29.5.; 16., 26.-29.7.; 15.8.2. – İ.'un tahliyesi? 14.12.1. – 3., 23.9.; 7.10.2. – Millî İ.: Türk kadınları 19.3.9. – 14.2.; 18.4.1. – 5.1.2. – Karakol, Mim Mim Grupları 20.10.; 1., 8.12.9. – 5.2.0. – Kara Vasıf, Galatalı Şevket →. – M.K. lehinde: Seçimler (Millî Türk Fırkası →) 15.10.; 18.12.9. – 15.1.0. – Çerkesler 12.8.1. – 12.12.1 (H. Suphi); 20.2.2 (Y. Kemal); 28.6.2 (Basın); 10.10.2 (M.K.'in teşekkürü). – Mevlûtlar, nusret duaları 23.5.9. – 15.4.; 9.9.1. – 1., 8., 11., 15.9.2. – Göçmenler: 1) Türk 10., 14.8.1. – 6., 13.1.; 6., 28.2.; 10.3.2. – 2) Rus 17.11.0. – 20.1.; 25.2.2.

İsveç 7., 31.1.; 26.4.0

İsviçre, Kanunu Medenî 18.10.0

İsyan: 1919: Anzavur 21.9.; 25.10. – Bozkır 27.9.; 20., 28.10. – 1920: Beypazarı 19.4: – Bolu, Düzce 13., 22.4.; 25.5. – Konya 5.5. – Gerede 13.5. – Kaman (Yenihan)

14.5. – Zile 6.6.; 7.9. – Yozgat 14.6. – Viranşehir 26.8.

İşçiler hareketi → Sosyalizm

İtalya: → İstanbul. – Azerbaycan? 10.5.9. – Cihan harbi 7.7.9. – 1917 Muahedesi 30.10.8. – 1915 M.: Konya 21.3.; 21., 23., 26.4.; 28.6.9. – 13.3.0. – Antalya 29.11.8. – 16., 21., 22., 28.3.; 8.4.9. – Burdur 8.4.; 9., 15.5.; 28.6.9. – Makri, Marmaris, Bodrum, Kuşadası 11.5.9 – Ayasoluk 11. (14.), 22.5. – Söke 17.5. – Milâs 30.5. – Çine 5.6. – Tittoni – Venizelos Mukavelesi 16. 7.9. – Rodos hk. M. 29.7.9. – Meis adası 2.3.1. – Bonin – Veniz. 10.8.0. – 8.10.2. – Accord Tripartite 27.9.9. – 10.8.0. – 12.2.; 28.11.1. – 3.2.; 1.7.2. – Garroni-İzzet anlaşması 15.4.2. – Türk taraftarlığı? 23.2.; 19.5.; 4., 27.7.; 7.12.9. – 10., 24.1.0. – 17., 19.2.; 12.6.1. – 9.7.; 19., 25.5.2. – M.K. ile müzakere: Fago 1., 8.6.0. – İllari 10.11.9. – Tuozzi 23.10.; 9., 17.11.; 11.12.1. – Sforza-Bekir Sami 12.3.; 5.5.1. – Sakariari projesi 14.5.1. – Garroni 22., 29.12.0. – 5., 12.1. – İzzet Pş. ile 15., 24., 27.4.; 3., 5., 14.5.2. – Çekilme: Antalya'dan 21., 25.5.; 1., 9.6.; 5.7.1. – Menderes vadisinden 18.4.2. – Yunan zulümlerinin men'i 22.5.; 10.9.2. – Oriente Moderno dergisi 15.6.1. – İt. basını (seçme): Primi 17.6.1. – Corriere della Sera, Epoca, Stampa.

İttihatçılar → Jön Türk, Harp suçluları, Milliyetçilik; Teceddüt 3., 11.; 29.12.8. – İ. zihniyeti 13., 22.12.8. – VI. M. 28.12.8. – Abdülmecit 1.12.8. – Ali Kemal 19.1.; 20.12.9. – Milne 3.1.9. – müsadere 2.2.9. – yasak 5.5.9. – hortlama? 30.1.; 20.2.; 25.3.; 21.6.; 3., 4., 10., 30., 31.7.; 21.8.; 17., 18.9.; 20., 23.10.; 31.12.9. – 2., 3.1.; 21.2.0. – 11.9.1. – tevkif 30.1.; 4., 9., 18., 22.3.; 6., 7.4.; 28.5.; 18.9.9. – muhakeme 8., 19.3.; 12., 27., 29.4.; 4.5.; 5.7.9 (idam: → tehcir). – Sivas yemini 6.9.9. – Batum 16.9.; 5.11.1. – M.K. 22.12.1: İttihat ve Terakki bayrağında Millî Mücadele?

İzmir: → İstanbul, Venizelos, Yunanistan; Yun. tehdidi: harb gemileri, gösteriler 30., 31.10.; 4., 29.11.; 7., 24. 12.8. – 20.2.; 12., 27., 29.3.; 1., 5., 7., 12., 18., 19., 21., 23., 29.4.; 12., 14.5.9. – İt. propagandası 7.1.; 10., 29.4.; 14.10.9. – Türk müdafaası 14., 26.11.8. – 12., 17., 19., 21., 22.3.; 16., 19., 25.4.; 1., 14.5.9. → Müd. Hukuk Cem., Cami, Nurettin Pş. – İtilâf mümessilleri: → Dixon, Smith, Morgan, Fitzmaurice, Docteur, Monfredi, Grenet, Carlotti (T.İ.H. I, s. 130, 132). – Yun. işgali: → Supreme Council (Yüksek Şûra); 12.4.; 5.-22.5.; 2.6.; 12., 20.11.9. – 25.5.2 (Kâzım'ın hâtıraları). – haksızlık: 2.12.9; 9.3.0 (De Robeck), 24.2.1 (Briand). – Yun. zulümleri: Zafiriu, Nider →; Calthorpe: 15.-20.5.; 2., 10.6., 10.12., 13., 25.7.; 7., 24.8.; 6., 18.9.9. → Bristol Kom.: Müttefik subayları? (tampon kıt'ası) 25.5.; 6., 28.6.; 8., 14.-16.7.; 2., 9., 18., 20., 31.10.; 3.11.9. – Türk göçmenleri 28.6.; 1., 27.10.; 24.11.9. → Reddi İlhak (İşgal) 14., 16., 24.5.9 → Denizli, Nazilli, Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri. → İtalya: İt. işgal mıntakası. – İşgal sınırları: → Calthorpe, Fitzmaurice, Morgan, Milne 19., 24., 28., 31.5.; 2., 8., 12., 24.6.; 1., 2., 8., 11., 12., 16., 18., 22., 31.7.; 2., 16.8.; 4., 12.9.; 2., 3., 7., 9., 13., 14.10.; 1., 3., 10., 11.; 1., 11.12.9. – 17., 20., 22.1.; 19.2.0. (→ T.İ.H. II, 2, s. 120:

Milne Hattı: Kroki 6) – Ankara'ya hareketi, Anadolu'dan çekilmesi → Yunanistan. – Yun. idaresi: → Sterghiades, Vali İzzet, Hacı Hasan Pş. 19., 21., 24.5.; 6., 14., 16.6.; 14.10.; 29.11.; 14.12.9. – 12.8.0. – 4.3.1. – İonia (mümtazlık) 10., 30.5.9. – 5.8.0. – 22.6.; 26.11.1. – 25.4.; 24.6.; 8., 14., 19., 27., 30.7.; 1., 9., 15., 18.8.2. – Mebus seçimlerinin men'i 29.11.9. – 6.1.0. – Konstantin 11., 13.6.1. – Çerkes Kongresi 24.10.; 13.12.1. – İzmirin boşaltılması 27.4.; 17., 22.5.; ,5. 24.6.; 2.-4., 6.-8.9.2. – Ermeniler 30.7.; 10.-13.9.; 1.10.2. – İng. ayrılması 4., 6., 13.9.2. – M.K. İzmir'de 10.-29. 9. – Rumların ayrılması 16., 24., 25., 28., 30.9.2

İzmit 3., 14., 20.11.8 – 16., 27.3.; 20., 21., 25.5.; 10., 14.,17., 21., 23.6.; 6.7,; 11.8.; 16.10.0 – 26.3.; 28.4.; 24. (28.?) 6.; 5.7.; 4.9.1 – 15.2.; 22., 23.4.; 18.6.; 7.10.2

İznik 13.7.0

İzzet Pş., Ahmet (Furgaç) 30.10.; 2., 4.-6., 8., 10.11.8 – 10., 30.1.; 2.2.; 22., 31.5.; 30.7.; 7., 8.10.9 – 4.3.; 26.10.; 6., 9., 21.-23., 26.11.; 2., 3., 5., 6., 13., 16., 29., 31.12.0 – 1., 31.1.; 14.2.; 5., 19., 20.3.; 23.4.; 13., 29.6.; 25.7.; 21.11.; 5.12.1 – 11., 25.1.; 16., 20.2.; 1., 4., 16., 21., 31.3.; 4., 8., 15.4.; 16., 18.7.; 14., 30.8.; 23.9.2

İzzet Fuat Pş. (Keçecizade) 19.1.0

İzzet (Kambur), Aydın Valisi 11., 23.3.; 19.4.; 8., 12., 14.5.; 12., 18. 6.; 14., 31.8.; 9., 18., 23.9.; 8., 14.12.9

İzzet Ulvi (Aykurt), mebus 18.11.1

J

Jandarma → Ordu. 1) Devleti Osmaniye: 15.3.; 6., 26.5.; 4. 10.9 – Ecnebi müfettişleri: Foulon, Fillonneau → İst. – Köy Bekçileri 25.4.; 8.10.; 18.11.9 – II) Millî J.: 26.5.9 – 7.6.0 – 10.2.; 13.5.1

Japonya 6.12.8 – 27.4.; 3.5.1 – Ushida 17.4.; 6.9.1

Joffe, Rus Dipl. 5.4.0

Jön Türk → İttihadcılar

K

Kâbil → Afganistan; 17.11.1.– 12.4.2

Kadınlar 16., 17.9.; 5.10.; 28.11.9 – 8.1.0 – 14.2.; 3., 18.4.; 27., 30.10.1 – 5.1.2

Kadri, Bristol Kom. 20.8.; 1., 5.10.9

Kadriye Hüseyin, Mısırlı 9.10.1 – 25.1.2

Kafkasya → Batum, Elviyei Selâse, Kars, Tiflis, Şimalî K. 23.11.8 → Dağıstan. – İng. işgali 17.11.; 24.12.8 – 15., 18., 24.8.; 2.10.9 – İt. işgali? 10.2.; 10.5.9 – K. seddi? 16.1.0 – 4., 16.3.1 – K. ittifakı 6.2.; 12.3.; 22.6.2 – İran'la muahede 2.7.2 – Akstafa sulhu 12.6.0 – Ahıska, Ahılkelek 3., 8., 9., 14, 28.3.1

Kâhta Kürtleri 9.9.9.; 1.3.0

Kalinin, Rus Cumhurreisi 20.12.1

Kalogeropulos, Yun. Naz, 21., 24.2.; 4., 6.3.1

Kanunu Esasî 23.2.; 1.4.; 15.5.; 17.8.; 25.10.0 – 30., 31.1.; 5.8.1 – 20.7.2 (→ Kanun, S. 144 ve 245)

Kapitülâsyonlar 11.12.8 – 19.1.9 – 1.1.0 – 14.9.1 – 18.2.; 28.4.2

Karabağ (Azerbaycan) 22.3.; 1.4.0

Karabekir, Kâzım Pş. (= K.K.) 28., 29.11.; 6., 26.12.8 – 24.2.; 13.3.; 11., 17., 19., 30.4.; 3., 4., 8., 20.-24., 29., 30.5.; 1., 3., 7., 21.6.; 8., 9., 11., 18., 20., 25., 27., 29.7.; 2., 5., 6., 8., 9., 16., 28.8.; 17., 22.10.; 16.11.; 1., 13., 27.12.9 – 6.1.; 18.4.; 5., 10.5.; 9., 23., 24.6.; 17., 19.8.; 13., 14., 20., 23., 24., 28.-30.9.; 11., 23., 24., 27., 30., 31.10.; 11., 24.11.; 3., 5.12.0 – 11., 28.1.; 10.

2.; 2., 20., 22., 24., 27.3.; 4., 6.4.; 11., 20.7.1 – 10.1.; 13., 18.2.; 5.3.; 12.7.; 25.8.; 19.9.; 5., 9., 11.10.2
Karabiber, Aydın Vilâyetinde 30.5.9
Karahan, Rus Naz. 25.7.; 4., 23.8.; 29. 12.0 – 11., 12.1.; 10.2.1 – 22., 26., 27. 4.; 11.5.; 12., 24.9.2
Karakol 20.10.9; 11.1.0
Kara Vasıf, M.K.'in İstanbul mümessili 16.7.; 16., 23.8.; 25., 27., 30.10.; 1., 4., 7., 9., 27.11.; 1., 8.12.9 – 3., 16.3.0 – 13.1.2
Kars: İslâm Şûrası 5.11.; 7., 13., 26. 12.8 – 1., 7., 18.1.; 6., 19.2.; 12.4.9 – 18.5.1. – Beach, Thompson, Milne 13., 26.12.8 – 13.1.; 26.3.; 1., 13., 27. 4.9 – Ermeniler 7.1.; 13.4.; 9.6.; 3.7.9 – Azerbaycan'a ilhakı? 31.3.0 – Kurtuluş 7., 11., 24., 27., 30.10.; 13.12.0 – Ali Fuat, B. Sami 16.12.0 – Y. Kemal 7., 15.1.1 – Mdivani 28.12.0; 22.1.1 – M. Suphi 28.12.0; 2., 11.1.1 – Gürcü Deleg. 29.12.0 – Anadolu'nun anahtarı 10.2.1 (→ 20.12.1945!) – K. Konf. 11.4.; 2., 30.7.; 26.8.; 17., 20., 22., 26.9.; 10., 13.10.1 – 3., 16., 20.3.; 14.4.; 11.9.2
Kasaba 29.5.9; 5.9.2
Kastamonu 15.6.; 21.8.; 16.9.; 31.12.9 – 17.1; 8.2.; 1., 11.4.; 4., 13.7.; 19.8.; 22.9.; 4.10.; 11., 28.11.0 – 5.3.; 10.8.; 6.11.; 15., 16.12.1
Kavak (Samsun) 25.5.; 21.6.; 13.7.9
Kayseri 6., 18.12.9 – 19.7.; 1., 8.9.1 – 1.1.; 19.6.; 16., 22.7.; 4.10.2
Kâzım Pş. Divanıharp Reisi 1.5.0
Kâzım, Diyarbekirli (İnanç) 12.8.0 – 28.1.; 15.2.1 (6.5.9: M.K. 'in Talimatı!)
Kâzım, Köprülülü (Özalp) 14., 23.5.; 11., 14.10.9 – 11.4.0 – 14., 17.1.; 25.5.; 1., 12.8.2
Kâzım, Manastırlı (Dirik) 10.6.; 23.10.; 13.11.; 13.12.0 – 2., 10., 7.3.; 7.4.; 9.5.; 4.6.1
Kemal, Boğazlıyan Kaymakamı 8., 10., 11.4.9
Kemal, Damat Ferid'in yaveri 30.9.9
Kemalettin Sami 16.3.0
Kerr, İng. Dipl., Londra 14.7.9
Khatissian, Erm. Har. Naz. 12.9.; 22., 27.11.; 2.12.0
Kıbrıs Türkleri 11.12.8; 18.9.9
Kılıç Ali, mebus 4., 18.4.; 10.5.0
Kırım 31.10.0 – 18.10.1 – 23.4.2
Kırşehir 18.12.9
Kızıl Haç: Cenevre 7., 13., 25., 27., 31.7. 2., 8., 23.8.2 – Yunan 27., 29.3.; 1.4.9 (Gelibolu, İzmir)
Kidston, İng. Dipl., Londra 23.6.; 3.9.; 4.10.9
Kilikya: → İskenderun; Adana: M.K. 31.10.; 4., 10.11.8 – tahliye 24., 25. 11.8 – "Türktür" (K. Cemiyeti) 23. 11.; 13., 15.,17.,18.12.8–3.1.9–Adana gaz. 25.12.8. – Fr. işgali 23.11.; 18., 21., 26.12.8 – 19., 20.1.; 21.5.; 4.8.9. – İşgalin tevsii 15.9.; 28.10.; 3., 6., 12., 16., 19.11.; 4., 8., 10., 13., 25.12.9 – 6.1.; 25.6.0 – savaşlar → Maraş, Urfa, Ayıntap, Kilis, Zeytün, Haçin, Belemedik, Mersin. – Fr. subayları: → Brémond, Demange 2.6.9.; Andréa, Abadi 11.8.0, Romieu 20.1.9; Raymond 25.11.8; Quérette 13.12.9; → Gouraud (Beyrut); Dufieux 5.5.0; 9.11.1; Norman 16.4.0; Garnier – Duplessis 9.2.1 – Gracy 27.7.0 – Kooperasyon: 31.12.9 (Nutuk III, Ves. 219); Vali Abdurrahman 7.10.0 – Ferda gaz. 1.11.8; 3.12.9; 29.7.0–28.11.9 (Fr. bayrakları); – Fetvanın tesiri 3.5.0 – 3.10.0; 8.2.1 (Andréa) – Ermeniler: Boğos Nubar Pş. 30.11.8; 26.2.9. – Erm. Lejyonu 21.12.8 – 28.2.9 – 10.7.; 14.10.0 (sonu). – Rupenyan 22.6.0; Damadyan 5.8.0 – Erm. kaçmaları 23.6.0 – 4., 5., 9., 14.,

22.11.; 1., 5., 19.12.1 – 7.1.2. – Paris ve Ankara muahedeleri 9., 19.3.; 20.10.1 – Damat Ferit (Toros!) 17.6.; 9.7.9 – Seçimlerin men'i 6.1.0 – K.'nın kurtuluşu 20.10.; 4., 5., 9., 10., 14., 22., 28., 30.11.; 1., 5., 19., 20., 21.12.1 – 5.1.2 – Esir mübadelesi 9.3.; 17.4.; 30.9.; 9., 18., 20.10.1

Kilis 25.12.9 – 8.1.; 3.2; 3.7.0 – 7.12.1

King-Crane, Amerik. Deleg. 2.4.; 1., 6.6.; 31.7.; 13., 14., 28.8.9

Kolçak, Rus Amirali 21.1.9; 7.2.0

Komintern 2.3.; 1.5.9 – 4.2.; 22.6.1 – 25.9.2

Komünizm (propaganda, T.K.F.) 23.6.; 28.8.9 – 3., 8.3.; 28.4.; 5.5.; 20.6.; 6., 14., 17.7.; 3., 13., 25.8.; 8., 14., 29.9.; 18., 31.10.; 22.11.; 14., 28.12.0 – 1., 8., 16., 17.1.; 4., 6., 25.2.; 29.4.; 12.5.; 3.6.; 6.7.; 15.8.; 29.9.1 – 12.7.; 15.9.2

Konstantin, Yun. Kıralı 25.8.; 28.10; 3., 5., 14.11.; 3., 14., 18.12.0 – 4.1.; 20.3.; 11., 13., 17.6.; 5., 7., 31.7.; 15.8.; 10.12.1 – 8.2.; 10., 27.9.2

Konya **1919**: İng. işgali 22.1. – İt. i. 26.4. – Cemal Pş. 22.1.; 26.4.; 16., 30.6.; 1.7. – Vali Cemal 27.4.; 12.5.; 30.8.; 24., 26., 27.9. – Heyeti Nasiha 16.4. (13.5.) – mitingler 15.5.; 26.9. – başkent? 16.5.; 12.12. – Süleyman Şefik 5. 8. – Refet 11.10. – Hurşit Pş. 10., 17.11. – **1920-22:** Mevlevi 2.1.0; 9.5.1 – Öğüt gaz. 4.2.0 – Campbell 13.2. (16.3.) 0 – İt.'ların çekilmesi 13.3.0 – VI. M. 11.4.; 4.7.0 – fesat 5., 18.5.0 – miting 22.5.0 – Senusi 17.7.0 – M.K. 3., 4.8.0 – affı umumî 4., 7.8.0 – Delibaş 3., 6., 7., 18., 25.10.; 15.11.0 – M.K. 1.4.2 – Townshend 22., 24.7.2

Korkmasof, Rus Dipl. 18.9.0; 16.3.1

Köprülülü Hamdi (Akbaş) 27.1.; 16., 25.2.0

Köprülülü Kâzım Pş. → Kâzım

Köprülüzade Mehmet Fuat 13.5.9; 12., 19.6.1

Köşk savaşı 10.6.9

Köy Bekçileri → Jandarma

Kumar 1.9.1

Kuşadası 16.3.; 11.5.; 29.7.9 – 27., 30.4.2

Kuvayı İnzibatiye (Hilâfet Ordusu) 18., 29.4.; 11., 13., 20., 23.5.; 10., 14., 17., 25., 27.6.0

Kuvayı Milliye → Teşkilâtı Milliye; 16., 23., 25.5.; 19.6.; 8.7.; 23.8.; 3., 22.9.; 7., 15. (çete değil!), 17., 21., 31.10.; 8.12.9 – 1.1.; 15.5.; 5.10.0 – 29.1.1 – İng.'lerle çarpışma 14., 25.6.; 5.7.0 – mevcudu 21.6.; 31.10.0 – Kuvveyi Tedibiye (Seyyare) 6.8.; 17.11.; 14., 22., 26.-30.12. 0 – Müd. Milliye Vekâletine bağlanması 16.8.; 26.12.0

Kürdistan, Kürtler 22.12.8 – 6.2.; 22.3.; 29., 30.5.; 17., 18.6.; 3., 21., 29.7.; 20.11.; 13.12.9 – 6., 7.1.; 26.2.; 1., 31.3.; 11., 17.4.0 – 12., 28.6.1

Kütahya 18.3.; 7.4.; 17.5.; 12.6.; 21.9.9 – 24., 25.12.0 – 17.7.1

L

Lamb, İng. Dipl., İstanbul 1.4.0. – İzmir 30.3.; 21.4.; 13.12.1 – 17.8.; 2., 4., 6., 8., 10., 12., 13.9.2

Lansing, Amerik. Har. Naz. 31.10.; 30.11.8 – 2.4.; 16.8.9

Lâtin harfleri (Azerbaycan) 12.6.2

Lausanne: Müdafaa Cemiyeti 24.3.9 – Türk Kongresi 17.5.9 – 16.6.1 – 17.5.; 28.9.2

Lawrence (The Times) 30.5.0

Lâzistan (Rize) 14.3.; 7., 23.4.9

Ledoulx, Fr. Dipl. → İstanbul

Legran, Rus Dipl. → Ermenistan

Lègues, Fr. Naz. 26.11.; 3.12.0 – 4.1.1

Lenin 21.1.; 1.8.9 – 26.4.; 5., 6., 8.5.; 24.8.; 18.9.; 1., 20., 27.11.; 1., 14.12. O. – 7.1.; 28.2.; 6.7.1 – 10.4.2

Leon, Yun. muhribi 24.12.8 – 27.3.9
Liman von Sanders, Alman Gen. 25.11. 8 – 29.1.; 25.2.; 16.6.; 21.8.9
Linsay, İng. Dipl., Washington 15.8.9
Litvinof, Rus Dipl. 12.2.; 18.9.0
Lloyd George 18.11.8 – 30.1.; 5., 6., 13.,14., 17., 20., 21.5.; 7., 20.6.; 7., 29.7.; 8., 20.11.; 18., 23.12.9 – 19.3.; 22.4.; 21., 25.8.; 25.10.; 3., 22.12.0 – 11.1.; 19.2.; 4., 15., 16.3.; 18.4.; 10., 16.8.; 26.10.1 – 18.1.; 15.2.; 13., 24.3.; 22., 31.7.; 4., 5., 8., 14.8.: 6., 21.-23.9.2
Lodifé, İt. Dipl. → İstanbul
Londra, Konf. 11., 22.12.9 – 12.12.0 – 25.1.; 21.2.; 12.3.1 – 8.4.2 – Mustafa Reşit Pş. 12.12.0 → Nihat Reşat
Loti, Pierre 1.11.; 18.12.8 – 31.1.; 18., 31.3.; 3., 23.5.9 – 10., 23.1.; 19.2.; 14.5.; 5., 19., 20.8.; 7.11., 20.12.0 – 23.1.; 1., 3.11.; 26.12.1 – 11., 14., 23.1.2
Luke, İng. Dipl., İstanbul 9.9.; 16., 25.12.9 – 8.3.; 7.4.; 10.8.0
Lûtfi Fikri, eski mebus 4.10.0
Lüleburgaz 31.3.0 – 3.10.2
Lvov, Rus. Naz. 5.7.9 (Boğazlar)
Lyautey, Fr. Gen., Fas 9.3.0 – 13.3.; 23.12.1

M

Macaristan: Mütareke (Belgrad 13.11.8 – sulh (Trianon) 4.6.0 – 26.7.1
Mahmut, Albay, 17.10.9 – 20.3.; 22.4.0 (Düzce)
Mahmut Celâl (Bayar) 7.7.; 10.8.0 – 27.2.1 – 14.1.; 6.3.2
Mahmut Esat (Bozkurt) 10.7.9
Mahmut Muhtar Pş., Gen. 21.11.1
Mahmut Sadık, gaz. 21.3.2
Maïssa, İt. Başkomiseri → İstanbul
Makbule, M.K.'in kızkardeşi 3.9.0
Makedonya seferi 1.12.8 – 15.9.9
Malakanlar → Rusya
Malatya 6., 8., 9., 13.9.; 19.11.9
Maliye: 1) İstanbul → Bâbı Âli; 2) Ankara: Bütçe kanunları 28.2.1 – 26.2.2 – Hazinei Hassa 1.11.0 → Vergiler, Gümrük
Malleson, İng. Gen., Türkmenistan 21.1.9
Malta: Fahrettin Pş. 10.1.; 19.2.9 – 25. 9.1; Liman v. Sanders 25.2.; 21.8.9; Ali İhsan Pş. 2.3.9; 6.9.1; Ağaoğlu Ahmet 13.3.9; 10.7.1; Calthorpe 16.3.; 10.4.; 31.7.9; Yakup Şevki Pş. 17.5.9; 6.5.0; Damat Ferit 19., 27.5.; 5.8.9; Milne 28.-30.5., 2.6.9 – 20.1.0; M.K. 11., 23.6.9; İzzet 30.7.9; Mondros'tan 18., 21.9.9; Rahmi 30.12.9; Pollock 4., 12.4.; 12.12.9 – 4.8.0; Fitzmaurice 21.7.0; Heyeti Mebusan 28.2.; 16.3.0; Milliyetçiler 15.-16., 20.3.0; → Rawlinson, Campbell 16.3.0; maaşları 15.6.; 31.7.0; mübadele 18., 21.7.; 4., 20., 28.8.; 18.9.; 15., 26.10.; 1.12.0 – 22.1.; 5., 9., 16.3.1; mukaveleler: Londra 16.3.1; İstanbul 23.10.1; Hayri 13.2.; 8.4.1; birinci grup 25., 28., 30.4.; 9., 18.5.; 27.6.; 10.7.1; kalanlar 21.5.; 9., 13., 18., 27.6.; 2., 4., 7.7.; 8.8.; 6., 25.9.; 4.-6., 17., 23., 25.10.; 1., 5., 6., 7., 9., 26.11.1; İnebolu: Franks, Trabzon: Baird, Samsun: Stourton
Manastırlı Hamdi (Onaltımart) 16.3.0
Manda → Amerika, Fransa, İtalya, Yunan. 14.5.; 25.6.; 30.9.9
Manisa 25.5.9; 6.9.2
Maraş, İng. işgali 22.2.9; Fr. i. 23., 26.10.; 10.11.9 – 4., 20., 24., 25.1.; 4.6., 11.12.2.; 2., 4.3.0
Marden, İng. Gen. Çanakkale 28.9.2
Marshall, İng. Gen., Bağdat 1., 7., 24.11.8 – 24.11.8; 17.12.9 (Milne, Allenby)
Martino, İt. Dipl., Londra 12.2.1
Matbuat Müdürlüğü 14.8.; 25.12.0; 4.11.1
Mavrudis, Yun. Albayı, İzmir 7.1; 20.5.9

Mazhar Müfit (Kansu) 19.6.; 20.7.; 8.8.9 – 14., 18.; 2.; 1. 5.0
Mc Coy, Amerik. Albayı 14.10.9
Mc Donald, İng. mebusu, Tiflis 18.9.0
Mc Dowell, Amer. Dipl. 1., 20.6.1
Mdivani, Budu, Rus Dipl. 11., 16., 22., 24.11.; 1., 5., 28.12.0 – 14., 22., 31.1.; 18.2.; 5., 22.3.; 9.4.; 30.5.; 6.7.1
Mdivani, Simon (Sergo), Gürcü Dipl. 31.1.; 8., 23.2.; 22.3., 5.4.1
Mecdi, Abdülâziz (Tolun), mebus 17., 22.3.0
Meclisi Müessisan 10.11.9; 17., 19.3.0
Meclisi Umumî → Heyeti Âyan ve H. Meb'usan
Meclisi Vükelâ → T. Bıyıklıoğlu, Atatürk Anadolu'da, s. 24., 78. – 12.9.0 (Heyeti Vekile'nin hususiyeti)
Medine → Arabistan, Fahrettin Pş.
Mehmed Vahideddin, Sultan (= VI.M.): Doğum günü (21 Recep) 22.4.9 – 11.4.0 – 31.3.1 – Cülûs 4.7.9; 4,7.0; 4.7.2 – Hanedan (Aile) Meclisi 20.7.0 – 7.. 28.2.; 12.8.; 29.2 – Hırkai saadet 3.6.0 – Yıldız'da kalması 23.11.; 11.12.8 – 8.6.; 11., 13., 30.9.; 10., 23.10.9 – 8.12.1 – Bursa veya Konya'ya nakli? 11.11.8 – 16.5.; 11.12.9 – 14.2.; 18,5.0. – Millî Reis (!) 4.1.0 – Milletin çobanı (!) 8.11.8 – 16.3.0. – İzmir'e gitmesi? 19.3.9 – Heyeti Nasiha →; İzmir'in işgali 15., 19.5. (kalbi çarpıyor!), 26.5 (Saltanat Şûrası'nı terki); 25.11.9 – 11., 15.9.2 (mevlitleri) – Birliğe davet 19.3.; 16., 28.4.; 18.5.9 – Islahat 17.12.9; 6.1.0. – Sèvres sulhunun imzası 22.7.0 – tasdikından imtinası → Sulh – milletin sadakatı 26.4.; 26.5.9 – 4., 5., 11., 20., 21., 28.9.; 7.10.0 – dalkavukluk 26.5.; 26.6.; 21., 28.9.9 – 10.10.0 – emniyetsiz, taht endişesi 29.11.8 (M.K.) – 5.4.; 20.5.; 30.7.; 18.8.; 17., 29.9.; 8.10.; 4.11.9 – 1., 4., 6., 11., 15., 20.10.0 – ümidi: İngiltere: 14., 24.11.; 4., 16., 30.12.8 – 9.3.; 15.7; 6.8.; 22.11.9 – 27.5.; 5.6.0 – 2.3.; 6., 10.8.1 – 6., 10.4.; 18.7.2 – M.K.'e itimadı 15., 29.11.; 20.12.8 – 30.4.; 12., 16.5.9 – Millî inkılâbın anlaşılmaması 19.5. (Halide Edip); 11.6. (M.K.'in tel.'i); 30.6. (onun izini?); 8.7.; 9.8. 9–7.9.0 (İng. ve D. Ferid'in taleplerini kabulü); 15.12.9 – 14.1.0. –(M.K.'e teşekkürleri!); Fetva ve Hilâfet Ordusu 5., 11., 18.4.; 13.5.0 – İdam kararının tasdikı 24.5.0 (→ İsmet, Fevzi, Ali Fuat, v.s.) – M.K.'i küçük düşürme iradeleri 9.8.9 – 7.9.0 (sonra kaldırılmamış → Anatolica, No. I, 1967, s. 148); – B.M.M. Hükümetinin tanınmaması 28.-31.1.1 – 21.2.; 6.3.2 – tenkidinde ısrarı; (M.K. bir çete ve bolşeviktir!) 21.3.; 23.5.1 – 6., 10.4.; 18.7.; 7.8.; 10., 12., 14.9.; 3.10.2 – İttihadcılara kini 24.11.; 28.12.8 – 13.7.9 – her istenilen kimsenin tevkifine razı 10.1.9 – idam kararı 5.7.9 – Huzura kabul (eksiktir!), Sadrazam ve Nazırlardan başka: Rauf 8. 11.8 – M.K. 15., 29.11.; 20.12.8 – 12., 16.5.9 – Ward Price 24.11.8 – Liman v. Sanders 25.11.8 – K.K. 6.12.8; 11.4.9 – Hürriyet ve İ'tilâf Deleg. 30.1.9 – Sulh ve Selâmet Deleg. 1.2.9 – Albay Sadık 18.5.9 – Ali Galip 25.5.9 – Abdülmecit 8.7.9 – The Morning Post muhbiri (H. Collinson Owen?) 15.7.9 – Raynaud 18.9.9 – Adil ve M. Sabri 29.9.9 – Reşit Hikmet 1.. 20.2.0 – C. Arif 3., 5., 25.3.0 – Ledoulx, Rauf 16.3.0 – H. Kâzım ve Mecdi 17., 22.3.0 – Anzavur 11.4.0 – İsyan heyetleri 29.4.0 – Hilâfet Ordusu gazileri (!) 13.5.0 – Hadi Pş. ve Rıza Tevfik 23.7.0 – Başkomiserler 30.7.; 21.8.0 – Dr. Frew 17.8.0 – Gouraud 27.

(29) 3.1. – Yusuf Kemal 21.2.; 6.3.2 – M. Sabri ve Ali Kemal 14.8.2 – ziyaret men'i 21.3.; 1.5.; 15.12.9 – güven mektuplarını takdimi: Sokolovski 28.11.8; Rengers 2.10.9; Rendell 3.3.0; Wallenberg 26.4.0 – Hutbe → İslâm.
Mehmet Akif (Ersoy) şâir 1.2.; 5., 11.11.0 – 17.2.; 1., 12.3.; 17.9.1
Mehmet Ali Pş., Dipl., Erivan 13.1.; 27.4.9
Mehmet Ali, Dahiliye Naz. 25.3.; 7., 16., 19., 21., 27.4.; 12., 15. – 18.5.; 17.9.9
Mehmet Asım (Vakit) 12., 22.5.9
Mehmet Emin (Yurdakul), şair 1., 12.4; 12.7.1
Mehmet Nuri, Şeyhülislâm 26.9.0
Mehmet Sadık, Erzurum Müftüsü 22.8.0
Mehmet Şefik (Aker) → Şefik
Mehmet Şükrü (Çelikalay) 25.4.; 13.7.0
Meletios, Metaxakis, Rum Patr. 8., 16. 12.1 – 11., 17., 18. 1.; 6.2.2; 17.4.; 8.8.2
Memduh Şevket (Esendal), Dipl., Bakû 19.8.; 13.9.0 – 8.5.1
Menderes Vadisi 8., 16.7.; 31.10.; 3.11.9 – 18.4.2
Menemen 21.5.; 17.6.9
Meriç: İngilizler 30.10.8 (Misakı Millî: Trakya hududu)
Mersin 27., 29.7.0
Merzifon 30.3.; 9., 16., 18., 21.6.; 20.9. 9 – 26.10.1
Metaxas, Yun. Gen. 12.7.2
Mısır 3.7.; 29.11.; 13.12.9 → Hüseyin – zade
Millerand, Fr. Naz. 23.1.; 4., 20.2.; 11., 25.5.; 25.6.; 17.7.; 20.8.0
Milletler Meclisi → Cem. Akvam
Millet Meclisi, Meclisi Millî (→ Heyeti Meb'usan) 18., 26.5.9
Millî Ahrar Fırkası 4.5.9
Millî Kongre (Dr. Esat Pş). 29.11.8 – 15.2.; 7.6.; 2., 5., 5., 28.11.9
Millî Türk Fırkası 17.11.; 9.12.9
Milliyetçilik (→ İttihadcılar) 23.6.; 18., 24.8.; 17., 18.9.; 18.11.9 – 25.6.0
Milne, George, İng. Gen. **1918**: 24.11. (mıntakalar: Marshall, Allenby); 27.11.; 1., 3., 4., 10., 16.12. – **1919**: 3., 12., 21., 22., 27.1.; 18.2.; 10.3.; 1., 9., 20., 27.4.; 10., 14., 17., 19., 22., 28.5.; 4., 6., 8., 24., 30.6.; 14., 18., 27., 31.7.; 2., 7., 8., 10., 13., 14., 16., 17., 20.8.; 9., 10., 13., 17., 29.9.; 2., 3., 7., 8., 20., 21., 22., 28. 10.; 3., 10., 18.11.; 1., 5., 11., 17., 26. 12. – **1920** : 10., 20.1.; 19.2.; 2., 5., 16., 31.3.; 10., 17.6.; 8., 28.7.; 11., 19.8.; 26.9.; 4.11.(Mareşal) – 4.1.1
Mim Mim Grupları 23.4.0 (Karakol)
Misakı Millî (Ahdı Millî Programı) 30.12.9 (müsveddeler) – 22.1.0 (M. K.'in metni), 27.1. (Dr. Rıza Nur?), 28.1. (imza); 17.2. (basın), 24.2.; 9.5. (B.M.M. Programı); 18.7.0 (yemin) – 14.2.; 10.5. (Müd. Hukuk Grupu); 27.7.; 22.11.1 – 1.1.; 20.2.; 1.3.; 25.7.2
Molla Kerim (Kilikya), mücahit 29.7.0
Mombelli, İt. Gen. → İstanbul
Mondros: mütareke 30.10.; 13., 20., 22., 24.11.; 30.12.8 – 16.1.; 6.5.; 8.6.9 – mevkuflar 28.5.; 9., 18.9.9
Monfredi, İt. Dipl., İzmir 7.1.; 23.2.9
Montagu, İng. Naz. → Hindistan
Moore, Lawrence Shaw → Amerika
Morgan, İng. Dipl., İzmir 14.4.; 14.5.; 27.6.; 1., 14.7.; 14., 20.10.9
Morgenthau, Amer. Dipl. 21.10.9
Moskova 5., 8., 11., 24.5. (Dr. Fuat Sabit); 19.7. (Bekir Sami); 15.8; 8., 11., 20.11.; 6., 7., 9.12.0. – 11.1.; 1., 17.2. (Ali Fuat Pş.); 21., 26., 28.2.; 1., 16.3.1 (Yusuf Kemal) – 21.4.; 10.5.; 7.7.2 (Dr. Rıza Nur)
Mougin, Fr. Albayı, Ankara 24.5.; 4., 14.6.; 14., 20.7.2
Muammer, Uşakizade, İzmir 18.9.2

Mudanya 16.12.9 – 25., 29.6.; 6.7.0 – 27.9.; 3.-11.10.2

Muğla, Müdafaai Hukuk 5.6.9

Muhafazai Hukuk Cemiyeti: Trabzon 25.1.; 23.2.; 22.5.9; Rize 7.4.9

Muhittin Pş. Ankara Valisi 3.9.9

Muhittin Pş., Gen., Kastamonu 22.9.; 4.10.0 – Adana 26.10.; 1.12.1 – – 5.1.; 10.7.2 (Aley, Gouraud)

Muhtar, Ahmet, Dipl. 2.3.9 – 10.8.; 21.26.9.; 2., 22.10.; 1., 8., 21., 22.11.; 4., 6., 12., 15., 19., 25.12.0 – 3., 11., 20.1.; 8.2.; 10., 11., 24.3.; 26.10.; 14.11.; 1., 20.12.1 – 6.2.2

Mumtaz ed-Dauleh İsmail Dipl., Ankara → İran

Muradian, Erm. Naz. 11.10.1

Murphy, İng. Subayı → İstanbul

Musa Kâzım, eski Şeyhilüslâm 5., 13.7.9 – 30.5.0 – 3.7.1

Muslihettin Âdil (Tarik gaz,) 21.7.9

Mustafa Arif Pş., Dahiliye Naz. 23.12.8 – 16.12.0

Mustafa Asım Ef., Âyan Reisi 31.3.9

Mustafa Fehmi (Gerçeker) 5.1.2

Mustafa Fevzi Pş. → Fevzi Pş.

Mustafa Kemal Pş. (Atatürk) (= M. K.), **1918** : **Adana**: Yıldırım 31.10. – Ali Fuat 4.11. – İzzet Pş. 5.-8.11. – ayrılış 10.11. – **İstanbul**: Cevat Abbas 13.11. – Ward Price 14.11. (?) – VI. M. 15., 29.11.; 20.12. – Minber 17., 19. 11.; Vakit 18., 19.11.; Teceddüt (Söz) 29.12.

1919 : Trakya 28.2.; Erzurum 19.3.; K.K. 11.4.; Rauf 17.4.; Dokuzuncu Ordu 21.4.(Calthorpe); 30.4. (İrade); 1., 5., 6.5. (Talimat); 7., 18., 21., 24.-28.5.; D. Ferit 28.4.; 11.5.; VI. M. 12., 16.5.; İzmir (Meclisi Vükelâ) 15.5.; Fevzi, Cevat Pş. 15-5.; Selâmlık, Bandırma vapuru 16.5. **Samsun** : varış 19.5.; çete raporları 20.-24.5.; D. Ferit 20., 21.5.; K.K. 20.-24.5.; Ali Fuat 23.5.; Milne 19.5; Hurst 21.5.; ayrılış 25.5.

Havza : A. Fuat 26., 28.5.; K.K. 29., 30.5.; 2.6.; Sait Molla 26.5.; 1.6.; Saltanat Şûrası 28.5.; 2.6.; mitingler 28., 30.5.; 9., 13. (?) 6.; Hurst 2., 16.6.; Milne 6.6.; Calthorpe 8.6.; Ş. Turgut 26., 30., 31.5.; 2., 3., 8. (İstanbul'a davet), 9., 12.6.; D. Ferit 29.5.; 1.6.; raporlar 4., 5.6.; Rauf 8., 10.6.; İstiklâl Tamimi 10.6.; VI. M.e: "Malta'ya hevesim yok!" 11.6.

Amasya : A. Kararları, İstanbul'a mektupları 21.6.; K.K.'e Bolşevikler hk. 16., 17., 23.6.; Calthorpe 17., 23.6.; Ali Kemal (M.K.'in azlı?) 17.-28.6.; Refik Halit (tel. alıkoması) 24.6.; VI. M.'e 24.6. – **Sivas** (27.-28.6.): "Ferdi Millet Tamimi" 27.6. (→ 4.7.); Ali Galib'in çocukça teşebbüsü 27.6. – **Erzincan** (2.7.): İstanbul'a davet edilmesi 28.6.; VI. M.'in teklifi: "Tedbili hava" (!) 30.6.; Calthorpe, Milne: "Derhal gelsin!" 30.6.; 2.7.

Erzurum (3.7.-29.8). Ali Ferid'in daveti 5.7.; VI. M.'in İradesi.: "Memuriyetine son verildi." – M.K.' in istifa 8., 11.7.; Heyeti Faale 10.7.; D. Ferit (Paris'ten dönüşünden sonra) 20., 30. 7.; 17., 22.8.; E. Kongresi 23.7.-7.8.; başka kongreler 7.8.; VI. M.'e Meclisi Mebusan hk. tel. 24.7.; Milne 2., 8.8.; tevkif emirleri 25., 29.-31.7.; 1.8.; VI. M.'in İradesi: "Ordudan ihracı" 9.8. (→ 6.2.0); Abdülmecit 8., 16., 29.7.; 8.8.; Rawlinson 28.7.; 6., 21.8.; Heyeti Temsiliye 24.8.; Erzurum'un fahri hemşerisi 26.8.; Mazhar Müfit 20.7.; 8.8.

Sivas (2.9.-18.12.): S. Kongresi 4.–11. 9.; Ali Galip olayı 1., 8.-12.9.; VI. M.'e tel. 11., 20., 22.9.; Heyeti

Tems. 11.9.; 1., 7.10.; 13.11.; Amerik. Mandası? 8., 9. 9.; 15.10.; İttihadcılara karşı yemin 6., 17.9.; kat'ı münasebat 11., 13.9.; seçimler 13., 20., 24.9.; 1.10. (D. Ferid'in istifası); 7.10. (İrade); VI. M.'e teşekkür tel. 7.10.; Salih Pş. ile Amasya'da 9., 12.-15., 18 – 22., 27., 29.10.; 1., 4.11.; Urfa, Maraş, Ayıntap 15., 19.9.; 26., 28., 29.10.; 16.-29.11. (S. Konf.).; 6., 12., 16., 28.11. (Fr. işgali); Trakya 6., 23.10.; 5., 11.11.; İstanbul'da 10.11.; G. Picot 8.12.; Kayseri, Kırşehir, Hacı Bektaş (19. – 24. 12.); Enver hk. 15.

10. **1920** : Ankara (27.12.9'dan beri): Mebuslarla Misakı Millî hk. 3., 4., 22.1. (M.K.'in metni); Hâkimiyeti Milliye gaz. 10.1.; VI. M.'e tel. 14.1.; "Teşkilâtı Milliye kalacak" 5.1.: Fr.'larla guerilla 25.1.; 3., 4.2.; Rauf ve Rawlinson'un tevkifi 22.1.; 16.3.; Bolşeviklerle anlaşma 5.2.; 3., 8., 11.3.; 11., 15., 26.4. (Lenin'e mektup); Araplarla işbirliği? 15.2.; 24.3.; 25.5.; 5.6. (→ Festschrift Otto Spies (1967), s. 371); İstanbul'un resmî işgali 16., 17., 19.3. (seçimler tamimi); "Tahkik Heyeti" (Yusuf Kemal 22.3.-1.4.; Fetvalar 10.4.-5.5.; İdam Kararı 16., 25.4.; 11., 24. 5.; B.M.M.'nin Reisi (büyük rapordan sonra) 24.4.; VI. M.'e sadakat tel. 26.4.; Har. Nezaretlerine resmî mektubu 30.4.; Teşkilâtı Esasiye hk. müzakere 4.5.; 13., 18., 25.9. (Halifeler davası?); İcra Vekilleri Heyeti 25.4.; 2.-5.5.; Moskova'ya giden Deleg. 5., 8., 10., 11.5.; Çiçerin'e mektupları 20., 28.6.; 4.7.; "Bazı Esasat" hk. anlaşma 24.8.; Ermenilere taarruzun tehiri 6., 15., 20.6.; D. Ferid'in cezası 19., 20. 5.; 3.7.; Scialoja'ya 8.6.; Gouraud'ya 17.6.; Ç. Ethem'e 28.6.; Bursa'nın boşaltılması 7., 12.7.; Misakı Millîye yemin 18.7.; Batum hk. protesto 25.7.; Abdülmecid'i Ankara'ya davet 31.7. (?); Konya'da 3.8.; Pozantı Kongresi 5.8.; Kütahya 6.8.; Mustafa Suphi'ye 13.8.; Lenin'in Y. Kemal'e demeci 24.8.; 18.9.; Erm.'a hücum 20., 28.9.; 6., 11.10.; Van ve Bitlis meselesi 16.10.; Ramişvili'ye 20., 21.10. – Gediz savaşı 24.10.; Tal'ât Pş.'ya 25.10.; Enver Pş.'ya 4.10.; Cemal Pş.'ya 20.10.; A. Fuad'a komünizm hk. 31.10.; İsmet'e Batı Cephe Kum. ve A. Fuad'a Mosk. Elçiliğini teklifi 8.11.; Bâbı Âli'nin Deleg. hk. 8., 9., 22., 23., 26.11. (İzzet Pş.'ya); 5.12. (Bilecik); 6.12. (Ankara); Ç. Ethem (Kuvveyi Seyyare) 17.11.; 3.12.; Disiplinli Ordu kararı 22., 26.12.; Senusi Şeyhi ile 25.11. (→ 12.5.1); Lenin'e Dağıstan hk. 14. (18.?)

12. **1921**: Komünizme karşı 8.1.; 6.2.; İsmet'e tel. (Birinci İnönü) 11., 13.1.; United Press 17.1.; 7.2.; Tevfik Pş.'ya B.M.M. Hük. hk. 28., 30.1.; İdam Kararının kaldırılmaması 30.1.; 13.2.; B. Sami'nin Londra için itimatnamesi 5.2.; Mdivani kardeşlerinin kabulü 8.2., 5.3.; B.M.M.'nin yeni toplanma yılı 1.3.; XV. Papa Benedikt'e 12.3.; Yeşil Ordu 21.3.; C. Arif ve H. Avni 25.3.; İsmet'e İkinci İnönü hk. 1.4.; Mehmet Emin'e 1.4.; K.K.'e Batum meselesi hk. 11.4.; Yunan zulümleri 12.4.; Refet'e Dumlupınar hk. 12.4.; Mareşal Fuat, Topçu Rıza ve Rifat'a teşekkürü 16.4.; Sultan Ahmed'in kabulü 25.4.; B. Sami, Şeref ve Faik'in kabulü 25.4.; Ömer Faruk'a tel. 27.4.; Müd. Hukuk Grupu 10.5.; Mısırlı Hüseyinzade 10.5.; A. Fuat ve K.K.'e Halil ve Enver Pş. hk. 10., 22.5.;

Harington'un M.K.'i daveti (!) 5.7.,; Nazarenus'un güven mektubu 27.6.; İzzet ve Salih Pş.lara ihtarı 29.6.; B.-G. Gaulis'e 5.9.; İsmet'e gerileme emri 15., 17.7.; Yakup Kadri 17.7.; K.K.'e Cumhuriyet hk. 11., 20., 31.7.; malûller kongresi 30.7.; Başkumandan 4.-.6.8.; 31.10.1; 4.2.; 6.5.; 20.7.2; Tekâlifi Milliye Emri 6.8.; L.Sh. Moore 11.8.; Alagöz Karargâhı 12.8.; orduya itimat 22.8.; 1.9.; Seferberlik Emri 13.9.; Müşir ve Gazi 19.9. (raporundan sonra); A. İhsan'a tebriki 26.9.; Bolu gençliğine 28.9.; Abilof'un güven mektubu, bayrak çekilmesi 14., 18.10.; P. Loti'ye 3.11.; 25.12.; Cevat, Y. Şevki ve Rauf ile 12.11.; Heyeti Vekile hk. kanunu istemesi 24.11.; 1.12.; Ali Fuad'a Cemal ve Enver Pş. hk., K.K.'e Hilmi hk. tel. 26.11.; 22.12.; Kilikya halkına 5.12.; Lyautey'ye 23.12.; Papa Eftim'e 28.12.; Frunze ile 30.12.; 2.1.2. **1922** : Buhara Deleg. 7.1.; L. de Bourbon'a 21.1.; B.M.M.'nin üçüncü yılı 1.3.: "Türkiye'nin efendisi köylüdür"; Aralof ile 30.1.; 3., 27., 28.3.; 1., 20.4.; 7.5., İkinci Grupa karşı 4.3.; Franklin – Bouillon'a VI. M.'in ihaneti hk. demeci 17.3.; A. İhsan'ın azli 18.6.; 3.7.; mütareke ve tahliye hk. 24., 25.3.; İkinci İnönü hk. 29.3.; Konya'da 1.4; Lenin'e mektup 10.4.; 7.7.; Yusuf İzzet Pş. hk. 19.4.; Schlicklin'e 22.5.; C. Farrère ile (İzmit ve Adapazarı) 18.6.; Bolu'ya teşekkürü 26.6.; Mumtaz ed-Dauleh'nin güven mektubu 1.7.; Mougin ile 14.7.; Konya'da Townshend ile 24.7.; taarruz emri 27., 28., 30.7.; 20., 21., 24.8.; Dumlupınar: Başkumandan muharebesi 30.8.; "İlk hedef" emri 1.9.; Uşak'ta Trikupis ile 2.9.; mütareke şartları 5.9.; Nif'te 9.9.; İzmir'de 10.-29.9.; Lamb ile 12.9.; Ward Price ile 12.9.; "Millete ordunun selâmı" 13.9.; R. Vine ile 13.9.; İzmir'in fahrî hemşerisi 14.9.; 3.10.; Pellé ile 18.9.; Yun. esirlerine sorarken 18.9.; Clayton ile 20., 30.9.; Yakup Kadri ile (sulh şartları) 22.9.; Harington'a tel. 26., 28.9.; 11.10.; Fr.-.Bouillon ile 28.9.; Ankara'ya dönüşü 2.10. (İstiklâl Marşının Zeki (Üngör) tarafından yapılan melodisi); B.M.M.'inde raporu 4.10.; Ankara'nın fahrî hemşerisi 5.10.; K.K.'e: "Geliniz!" 5.10.; tebrikllere teşekkürü 8.10.; Ahmet Emin'e tel.: "İstanbul'a selâm" 10.10.

Mustafa Nazım Pş., Divanıharp 19.3.; 4.5.; 5.7.9

Mustafa Pş. (Nemrut, Kürt), Divanıharp 25.9.9 – 11.5.; 11.11.; 31.12.0 – 19.1.; 1., 7.2.; 28.6.1

Mustafa Reşit Pş., Har. Naz. 19., 23., 25., 30.11.; 30.12.8 – 7., 16.2.; 15.10.9 – Londra Elçisi 12.12.0 – 13.1.; 11.2.; 9.5.1

Mustafa Sabri, Şeyhülislâm 30.1.; 2.2.; 16.3.; 11.4.; 29.5.; 6., 8., 9., 18., 22.6.; 8., 15., 20.7.; 30.8.; 29.9.9 – 21.2.; 21.5.; 19.9.0 – 15.1.; 8.2.1 – 14.8.2

Mustafa Sagîr → Hindistan

Mustafa Suphi, Komünist 15.6.; 26.7.; 13.8.; 25.11.0 – 2., 11., 20., 28.1.; 26.5.; 10.6.1

Musul 30.10.; 1., 4., 5., 7., 8., 30.11.; 30.12.8

Muş → (Bitlis)

Mübadele → Rumlar, Malta, Kilikya

Müdafaai Hukuk (→ Muhafazai H.): Vilâyatı Şarkiye (Erzurum) 4.12.8 – 3., 9., 10., 11., 19., 30.3.; 30.5.; 1., 17., 26.6.; 20., 23.7.-7.8.; 21.8.9 – İzmir 26.11.8 – 12., 17., 19., 21.3.; 19., 25.4.9 (→ Reddi İlhak) – Kilikya 20.12.8 – Urfa 3.12.8 –Trakya

1.12.8. – 6., 18.10.9 – Diyarbekir 14.6.9 – Muğla 5.6.9 – Lausanne 24.3.9 – Ali Kemal 18.6.9 – Webb 17.8.9 – Reddi İlhak'la birleşmesi 30.8.; 13.10.9 – Meclisi Mebusan'da 4.1.0 – B.M.M.'nde Grupu 10.5.; 11.12.1. – 16.7.2
Müdafaai Milliye Cem. 8.2.; 2.4.9
Müfide Ferit (Tek), Elçi Ferid'in eşi, muharrir 23.1.0 – 26.12.1 – 20.3.; 15.7.2
Münir Cemil (Vahdet gaz.) 12.4.1
Münir, Mehmet (Ertegün) 14., 28.5.1
Mürsel Pş., (Bakû), Gen. 23., 27.2.; 12.6.9 – 9.9.2
Müsavat Hükümeti → Azerbaycan
Müskirat → Sıhhiye
Mütareke (Türkiye): → Mondros 30. 10.8; Ankara (Fransa) 30.5.; 5., 18.6.0; Gümrü (Ermen.) 6., 8., 13., 18.11.0; Müttefiklerin teklifi (Paris) 22.3.; 4., 5., 15., 23.4.2; Mudanya 2., 14., 23., 24., 27., 29.9.; 3.-11.10.2

N

Nabi, Har. Naz. 2.11.8 – 26.2.; 6.4.; 26.6.1 – 13.7.2
Nadir Pş., Ali, Gen., İzmir 14., 15., 20., 27.5.; 16.12.9
Nahçıvan (Azerbaycan) 23.9.9 – 6.5; 25.7.; 1.8.0
Nail, İttihadcı 20.10.0
Namık Kemal, şair 13.1.1 (M.K.)
Nazarenus, Rus Dipl. 28., 29.3.; 6., 19., 27.6.; 17.11.; 11.12.1
Nazari, Muhammed, Buhara Dipl. 24. 12.1 – 7.1.; 24.2.; 2.3.2
Nazım, Albay, şehit 13.7.1 (Afyon)
Nazım, Dahiliye Vekili, Komünist 4., 6. 9.0 – 12.4.; 9.5.; 29.9.1
Nazım Pş., Harb. Naz. 30.7.; 3.5.; 7.8.9 (→ Kansu, s. 87: Askerî Fabrikalar Müdürü)
Nazım, Dr., eski Maarif Naz. 16.9.1
Nazilli, Yun. işgali 3., 6., 15., 19.6.9 – 3.7.0; Kongre 7.8.; 19.9.9
Necati, Mustafa, Matbuat Müdürü 19.8.0
Necati, Süleyman (Albayrak gaz.) 22.4.9
Necmettin Sadık (Sadak) → Gazeteler
Nerimanof, Azerbaycan Başvekili 28.4.; 28.6.; 23.8; 18.9.0 – 15.5.2
Neş'et, M. K.'in irtibat subayı 8., 23.11.0
Nider, Yun. Gen. 15., 21.-.23.6.; 31.8.; 29.10.9
Nigehban Cemiyeti 5.1.; 7.7.; 12.10.; 5.11.9
Nihat Pş. (Anılmış), Gen. 10., 12.11.; 23.12.8 – 2.1.9 – 3.11.; 9.12.1
Nihat Reşat, Dr. (Belger), Paris 18.10.; 24.11.9 – 29.2.; 22.12.0 – 15.4.1 – 25.2.; 24.5.; 18., 21.8.; 29.9.2
Nitti, İt. Naz. 19.6.9 – 23.3.; 26.6.0
Noël, İng. subayı, Malatya 30.5.; 10., 21.7.; 6., 10., 13., 27.9.; 19.11.9
Norman, Fr. Albay → Kilikya
Novorosisk 26.3.; 8.5.; 16.9.; 11.10.; 27.11.0
Numan Usta 16.3.0 – 26.11.1
Nurettin Pş., Gen. 14.11.; 30.12.8 – 20.1.; 9., 20., 23.2.; 22., 27.3.; 18.6.9 – 12.8.; 9., 20.12.0 – 17., 28.1.; 15.2.; 3.11.1 – 29.6.; 8.7.; 21.8.; 10.–12., 16., 24., 28.9.2
Nurettin, Mehmet, İstanbul Polis Müd. 15.3.0
Nuri Pş., Müşir, Hürriyet ve İtilâf, 30.1.9 – 3.5.0
Nuri, Mehmet (Conker), Dipl. Berlin 26.9.0 – 1.6; 5.7.1
Nuri Pş. (Killigil) 12.12.8 – 19.2.; 7.8.9 – 17.3.; 7.4.0 – 4.3.; 1.8.1
Nusret, Urfa Mutasarrıfı 20.7.; 4., 5., 12.8.0 – 7.1.1
Nüfuz Mıntakaları → Accord Tripartite

O

Odesa 19.12.8 – 20.3.9 – 7.2.0
Oekonomos, Pontosçu 28.2.9
Ohancaniyan, Erm. Naz. 30.9.0

Oltu → Elviyei Selâse, → Sami Önal, Millî Mücadelede Oltu(Ankara 1968)

Oniki Ada 29.7.9 – 22.7.; 10.8.0 – 8.10.2

Ordu: I – **Sultan Ordusu** : terhis (Milne) 5.11.; 1.12.8 – 2.1.; 21.4.; 10., 14.5.; 8.8.9–"Yeni bir harp olamaz" 21.4.; 26.6.;8., 10.7.9 – Yıldırım 31.10.; 7.11.8 – Ordu Müfettişlikleri ; I (İstanbul) M. Fevzi Pş. 14.5.9; II (Konya) : (evvelce: Yıldırım kıtaatı: Nihat Pş. 28.12.8) Cemal Pş. 22.1.9; III (evvelce: IX. Ordu: M.K. 30.4.9); lağvı 16.8.9 – silâh teslimi: Havza → M.K.; Akbaş 27.1.0; Maçka 5.2.0; Erzurum 25., 26.7.; 2.8.9; Trabzon 15.10.9 – isyan tehdidi 14.3.9 (Rauf); 5., 26.5.9 (Galip Kemali) – Şûrayı Askerî 4.8.; 1.9.; 16., 17.12.9 – 18.4.0 – M.K.'e karşı ordu? 17.8.; 29.9.9 – Kuvayı İnzibatiye (Hilâfet O.) →; 9., 23.6.; 23.9.0 – İzmir'in Sultan O.'suna teslimi (!) 10.4.; 18.7.2

II - Millî Ordu : a) *Kars İslâm Şûrası* (Milis) 4.12.8 – 21.4.; 25.5.9 – 9.5.0; b) İzmir: *Kuvayı Milliye* → c) Eski O. kalanları → M.K.; d) Jandarma, Köy Bekçileri →; e) *Yeni O. (disiplinli)* 8.6.; 17.10.; 26.12.0 – 6.8.; 13.9.1 – 13.3.2 – İstanbul'dan gelenler 10.12.0; Doğu cephesinden 31.7.; 3., 29.9.0 (Millî Azerbaycan); 30.3.; 30.7.1; Güney cephesinden 17.1.; 19.3.1; İzmir'den 24.5.; 16.12.9; Mısır esirleri 29.11.; 13.12.9; Rusya esirleri 28.3.; 17.9.; 26.10.1 (Müslüman Ordusu: Enver Pş.'nın fikri, M.K.'in reddi → Karahan); f) *silâhlar*: 2.12.8 – 16., 21.,25., 30.4.; 5., 6., 10., 12., 24., 25.5.; 26.6.; 25., 26.7.; 14.10.; 1.12.9 – 27.1.; 5.2.; 28.9.0 – 17.1.; 1.6.; 20.7.; 30.8.; 25.12.1 – 1.5.; 26.6.; 21.7.2 – mevcudu 5.12.9 – 15.11.1 – 15.7.; 26.8.2 – Rusya'dan silâh 25., 29.8.0 – 14.8.; 16.10.1; gemi 16.9.; 11.10.; 27. 11.0 – 21.9.1 – 26.6.; 21.7.2 – Almanya'dan: → Enver, Cemal, İsmail Hakkı Pş., Nuri (Conker) → Omer Kiazim, Angora et Berlin (Paris 1922), s. 107: "Deutsches Hilfswerk für die kämpfende Türkei": Rosandra gemisi, Vatan 31.7.1954; uçaklar: → Almanya; g) *Kumandanlar:* Doğu O. 9.6.0 K.K.; Batı O., Kuvayı Milliye Efeleri: → Çerkes Ethem, Demirci Mehmet, Yörük Ali; Eski O. Kum.: Kâzım (Köprülülü), Bekir Sami (Anday), M. Şefik (Aker), Cevdet (Diyarbekir), Nihat, Cemal Pş. – Kum. birleşmesi: Ali Fuat 9.9.9 – 25.6.0 – İsmet ve Refet 8., 10.11.0; 15.4.1 – Birinci O.: Ali İhsan Pş. 7.,10.10.1 – Nurettin Pş. 29.6.2; İkinci O.: Yakup Şevki Pş. 18.11.1 – Merkez O.: Nurettin Pş. (Sivas) 9., 20.12.0; 3.11.1 → Muhittin Pş, (Kastamonu).

Orenburg Hükümeti 28., 29.4.0

Orjonikidze 8., 10.,11.3.1

Orlando, İt. Başvekili 21.3.; 24.4.; 19.6.9

Osebiyan, Erm. Çeteci, Kars 13.4.9

Osman Ağa (Topal), Giresun 15.9.0; 2.9.1

Osman, albay, Kastamonu 16.9.9

Osman Fuat Ef., Trablus → Hanedan

Osman Kadri, Bolu mutasarrıfı 19.5.0

Osman Nizami Pş. 25.12.0; 10.2.; 30.4.1; 10.9.2

Osman Recep Nevres (Hasan Tahsin İzmir 15.5.9; Aziz? → Celâl Bayar, Ben de Yazdım (VI, 1968, s. 1798, Belge 107)

Osmaniye 28.5.0 – 23.12.1

Osmanlılık 9.3.9 – 18.4.0 → Devleti Osmaniye, Heyeti Nasihalar

Ö

Ödemiş 14.2.; 25., 29.5.; 1.6.; 4.8.9

Ömer Faruk Ef. → Hanedan
Ömer Yaver Pş., Gen. 7., 13., 24.2 ; 31.3.9

P

Paléologue, Fr. Dipl. 5.3.0
Pallavicini, Dipl. → Avusturya
Pangalos, Yun. Gen. 1.9.0 – 27.9.2
Papulas, Yun. Gen. 17., 22.11.0 – 10.1.; 31.3.; 5.4.; 31.7.; 16.8.; 5., 11., 12., 14.10.1 – 6.2.; 27.4.; 2., 3.6.2
Paraskevopulos, Yun. Gen. 4.4.; 11.7.; 10., 31.8.9 – 28.3.; 22.6.; 28.7.0
Paris, Sulh Konf. 18.1.; 24.4.; 27.6.9 – 6., 7., 28.2.; 22.3.2 – Dr. Nihat Reşat 24.11.9 → Gazeteler; Ahmet Ferit 16.10.; 1.12.1 – Müfide Ferit 26.12.1 – 20.3.2 – H. Ragıp 1.12.1
Paul, Yun. Kıralı Naibi 29.10.0
Pavlovitch (Veltman) → Komintern 5.9.0 – 26.5.; 10.6.1
Peel, İng. Albay 13. 9. 9
Pellé, Fr. Gen., Başkomiseri → İstanbul
Perring, İng. Subayı, Samsun 22.6.; 5., 29.7.; 23.8.; 3.9.9
Petrovski, Ukrayna Başvekili 20.12.1
Pichon, Fr. Har. Naz. 14.2.; 4.6.9
Picot, G., Fr. Dipl. 21.11.; 6., 8.12.9 – 28.3.2 (Sofya)
Plastiras, Yun. Gen. 25.9.; 1.10.2
Poincaré, Fr. Cumhurreisi 25.5.; 12.6.9 – Başvekil 6.1.; 22., 23.3.; 23.7.; 7., 25.8.; 18., 19., 21., 23., 29., 30.9.; 4., 7.10.2
Polis: I – İstanbul: 31.8.9 – 13.6.1 – 12.9.2; Müttefik P. 14.12.8 – 17.1.; 14., 25.2.9; II – İzmir: 16.6.9 – 24.6.2; III – Ankara 12.7.0
Polk, Amerik. Dipl., Paris 7.11.; 2.12.9
Polonya (Lehistan) 28.10.; 8.12.9 – 25.4.; 6.5.; 12.10.0 – 4., 18.3.1
Pontos → Chrysanthos, Dorotheos - 2., 15.12.8 – 17.1.; 28.2.; 4.3.; 1.5.; 27.9.; 2.11.; 9., 15., 18., 30.12.9 – 16.2. (% 5 Rum!); 19.7.; 15.9.; 5.10.0 – 23.1 ;.18.4.; 15., 18.7.; 5., 15., 23.9.; 26.10.; 17.11.; 29.12.1 – 14.2.; 9.3.; 22.4.; 4.5.2
Posta 7., 12.4.9 – 30.11.0 – 4.3., 17.5.1 – 23.2.2
Pozantı 26.12.8 – 11.4.; 8., 17., 25.5.; 5.8.; 9., 26.9.0 – 4.7.; 27. 11.1
Price, Clair, gaz. → Amerika
Price, G. Ward (Dail Mail) → İngiltere
Primi, İt. gaz. → İtalya
Prokopios, Türk Ort. Patr. 4.10.2
Puaux, gaz. → Fransa

Q

Quérette, Fr. Gen. → Kilikya

R

Radeck, Komintern 17.9.0 – 19.9.2
Rahmi (Evranos), Aydın Valisi 30.12.9
Raif (Dinç), Erzurum 4.5.; 17.6; 10.7.9
Ramişvili, Gürcü Hər. Naz. 20., 21.10.0
Ratigan, İng. Dipl. → İstanbul
Rauf Ahmet (Hotinli) (İstiklâl, Yeni Şark gaz.) 17., 26.5.9 – 10.8.2
Rauf, Hüseyin (Orbay) 30.10.; 8.11.8 – 27.2.; 14.3.; 17.4.; 8., 16., 24.5.; 8., 19., 23.6.; 8., 25., 29.-31.7.; 3., 8., 14.8.; 8., 13.10.9 – 7., 22., 27.1.; 2., 12., 13., 16.3.0 – 21.5.; 12.9.; 12., 15., 17., 21.11.; 11.12.1 – 7.1.; 1.3.; 12., 23., 25.7.; 9., 16., 25., 26., 30., 31.8.; 4., 5., 20.-29.9.2
Ravndal, Dipl. → Amerika
Rawlinson, İng. Albayı Erzurum 9.3.; 11., 18., 19., 22., 30.4.; 6.6.; 25., 27., 28.7.; 6., 9., 14., 21., 29.8.; 3.11.; 9., 15., 23., 26., 27.12.9 – 8., 22., 23., 25., 27.1.; 16., 22.3.; 2.5.; 18.7.; 26.10.0 – 16., 24.4.; 1.8.; 14.10.; 7., 9., 15.11.; 16.12.1 – 3.6.2
Raymond, Fr. Albayı → Kilikya
Recep, Muhammed, Buhara Dipl. 2.3.2
Reddi İlhak (İşgal) Heyeti 21.3.; 14., 29.5.; 15.6.; 30.8.9
Refet (Bele), Gen. 17.5.; 21.6.; 7., 8., 13., 18., 23.7.; 23.8.; 5., 11., 21. 10.9 – 1.1.; 6., 7., 18., 25.10.; 7., 8., 9., 12.11.; 29.12.0 – 18.3.; 3., 12.,

15.4.; 1.5.; 13., 30.6.; 2.7.; 5.8.,; 6.9.; 17.10.; 9.12.1 – 4., 10., 12.1.; 25.7.2
Refi Cevat (Ulunay) (Alemdar) → gazeteler
Refik Halit (Karay), Posta Müdürü 6.3.; 11.4; 24.6.; 6.7.; 9., 10.10.9
Refik (Koraltan), mebus 12.7.0
Refik, Dr. (Saydam) 10.3.1
Refik Şevket (İnce), mebus 8.1.2
Repington (Daily Telegraph) → İngiltere
Repulis, Yun. Mebusan Reisi 20.5.9
Reşat Halis, Dipl., Bern 25.7.; 10.8.0
Reşat Hikmet, Mebusan Reisi, 15,11.8 – 12.7.9 – 29., 31.1.; 1., 20., 23., 28.2. 0 – 28.3.2
Reşat Nuri (Güntekin), muharrir 15.5.9
Reşit, Dr., eski Diyarbekir Valisi 6.2.9
Reşit, Mustafa, Pş., Sivas Valisi 11.6.; 25.7.; 21.8.; 10.9.; 20.10.9 – 11.11.0
Reşit Akif Pş., şair 2.4.0
Rıza Han, İran Gen. 21.2.1
Rıza Pş., Topçu, Gen. 22.7.0 – 16.4; 19.5.1
Rıza Nur, Dr. 1.2.; 21.9.9 – 18., 27.3.; 1.4.; 9.5.; 19.8.0 – 22., 23.4.; 31.5.; 24.12.1 – 7.7.; 6., 18., 25., 27.9.2
Rıza Tevfik, Dr. "Filozof" 5.1.; 8., 24.5.9. – 21.5.; 12., 20., 23.7.; 10.8; 26.9.0. – 11.1.1. – 30.3.2
Rifat Ef., Börekçizade (Börekçi), Ankara Müftüsü 16.4.; 5., 11.5. 0
Rifat Pş., Dipl., Berlin 11., 27.11.8
Rifat, Menemenlizade, eski Âyan Reisi 16.4.1
Rize → Lâzistan
Roma: Osman Nizami Pş. 25.12.0; Cami 30.1.1; Bekir Sami 20.5.; 13.6.1.; Celâlettin Arif 10.11.1 – 7., 24.1.; 23.2.2; Sait Halim Pş. 6.12.1
Romanos, Yun. Dipl., Paris 25.3.0
Romanya 11.12.8 – 4.3.1
Romieu, Fr. Albayı → Kilikya
Rum-lar: → Yunanistan, İstanbul, İzmir, Samsun, Pontos, Trakya; Harbi Umumî (casusluk, tehcir) 23.12.8; dönen göçmenler 30.11.8 – 7.3.; 12.5.; 1.6.; 9.8.9 – 11.1.0; hiyanet 13., 15., 16.5.9 – 28.3.0 – 31.7.1; Patrikhane → Dorotheos, Chrysostomos, Chrysanthos, Meletios: 23. 11.8 – 22.8.9. – 27.8.0. – 1., 3.5.1; istatistikler → Venizelos; gösteri, propaganda, tahrik, çete, Heyeti Nasihalar: 31.10.; 4., 23.11.; 16.12. 8. – 20.1.; 20.2.; 11., 16., 20., 25.3.; 7.4.; 13., 15., 16.5.; 5.6.9 – 30.6.0, Denizli 6., 29.7.0, Eğridir 26.2.1; azınlıklar mübadelesi 2.1.; 12.5.9 – 6.1.0 – 30.9.2; "İstanbul Venizelist'-tir" 8.2.1
Rumbold, İng. Dipl., Bern 5.12.8; Varşova 25.10.0; İstanbul 17.11.0 – 18.5.; 7.9.; 17., 23.10.; 22.11.; 31.12.1 – 17., 28.2.; 20.6.; 4., 12., 13., 22., 23.-29.9.2
Rusya : I - Eski R.: Sevastopol 27.11.8; Odesa 19.12.8–7.2.0; Kırım 31.10.0; Büyükada Konf. 21.1.9; Rus parası 11.12.8 – 12.4.9; Boğazlar meselesi 5.7.; 10.10.9; İngiltere 1882'den beri Türkiye aleyhinde 17.12.1 → H. Bowen, British Contributions to Turkish Studies (Londra 1945, s. 47: 1907 Reval); Tcherbatskoy 25.11.9; Koltchak 21.1.9; 7.2.0; Denikin 5.4.0; Wrangel 11.8.; 17.11.0 – 20.1.; 25.2.2.; Malakanlar 6.2.1; İstanbul Postahanesi 4.3.1; Japon gemisinde Türk esirleri 27.4.1. **II - RSFSR** : → Komintern; muahedeler: 4.11.8 (Brest – L.); 12.2.0 (Kopenh.); 7.5.0 (Gürc.): 10.8.; 12.2.0 (Erm.); 30.9.0 (Azerb).; 26.2.1 (İran); 28.2. 1 (Afgan.); 4.3.1 (Buhara); 16.3.1 (Londra); 18.3.1 (Riga); 16.4.2 (Rapallo); Türkiye ile muahedeler: → Bekir Sami 24.8.; 16.10.; →

Yusuf Kemal 16., 18.3.1; → K. K. 13.10.1; → Frunze 2.1.2; → Muhtar 9., 20.7.2; tezadlar: → Erm., Batum; Komünizm, Çeka, Boğazlar, Fransa ile muahede 4.10.1; Paris Konf. 21.2 2; Enver Pş.; Londra'da B. Sami 16.3.1; R. Müslümanları 31.10.8 – 29.4.; 11.5.; 13.6.; 1.-8., 14.12.0 – 26.1.1.; → Azerb., Buhara; R.'da esirler 24.1.; 2.10.9 – 28.3.; 17.9.; 26.10.1 – 9.4.2; dipl. münasebatı: Ankara'da: → Upmal – Ang., B. Mdivani, Nazarenus, Aralof; Moskovada: → Bekir Sami, Ali Fuat, Yusuf Kemal: Türkiye'ye yardım: (askerden başka: 29.12.0; 12.1.1) silâh 25., 29.8.0 – 14.8., 16.10.1; altın 8.9.0 – 8., 29.4.; 24.5.; 25.6.1 – 6.3.2; gemi 21.9.1; Alman uçakları 30.8.1 – 26.6.; 21.7.2

Rüştü, albay 23.12.9 – 10.4.0

Rüştü, Adliye Naz. 12.7.0

Ryan, İng. Baştercümanı 17.11.8 – 28.4.; 28.5.; 4., 8., 21., 22.6.; 8.8.; 16.10; 6., 19.11.9 – 5.2.; 16.3.; 23. 9.0

S

Sabahattin Ef.1.12.8 – 16.1.9 – 3.2.0 – 11.9.2

Sabri, Ayıntap Mutasarrıfı 20.8.0

Sadık, albay, Hürriyet ve İtilâf Reisi 18., 26.5.; 18.6.; 6.7.9

Sadri Maksudof (Maksudî, Arsal), muharrir 29.4.1

Sadullah, albay 30.10.8 – 28.4.9

Safa, Har. Naz. 12.6.; 8., 10.7.9 – 19.2.; 1.4.; 2., 23.11.; 13., 21.12.0

Saffet (Arıkan) 27., 30.8.9. – 17.3.0

Safranbolu 30.4.0 – 1.5.; 1.11.1

Sait Halim Pş. 9., 15.11.8 – 9.3.; 28.5.; 9., 18.9.9 – 18.9.0 – 16.3.; 6. 12.1 – 29.1.2

Sait Molla, İng. Muhipleri Reisi 9., 30.11.; 14.12.8 – 23., 26.5.; 1., 26.6.; 18.9.; 11., 24.10.9 – 1.5.; 19., 26.9.; 18.10.0 – 3.8.2

Sait Şahin, Kilis mücahidi 3.2.; 28.3.0

Sakarya 25.7.; 12., 13., 23.9., 2.11.1 – 3.2.2

Salâhattin, albay, Samsun. Sivas 13.7.; 13.8.9 – 29.3.0

Salandra, İt. Başvekili 16.11.8

Salih, Hacıoğlu, Komünist 11.1.1

Salih Hulûsi Pş. (Kezrak) 9., 13., 15., 18., 23., 25.10.; 6.11.9 – 21. 1.; 6., 8., 26.3.; 2.4.; 6.11.; 3., 6., 16.12.0 – 1.1.; 19., 21.3.; 23.4.; 13., 29.6.; 6.8.1

Salih (Omurtak), Gen. 23.3.0

Salihli 25.6.9 – 22.6.0

Salim Pş., Edirne Valisi 6.10.9

Salter, İng. Subayı, Samsun (9., 27.3.; 21.5.; 21.6.9) 2.2.0

Sami Sabit (Karaman), albay, Trabzon 2.6.2

Samsun: Rum göçmenleri 30.11.8 – 7.3 9; Rum gösterisi 7.4.9; çete kavgası 7., 17.1.; 17.3.; 7., 25.4.; 6., 11., 12.5.; 8.6.; 10.7.9; İng. işgali 8., 17.2.; 9., 27.3.; 17., 21.5.; 2., 16., 21., 24.6.; 6., 29.7.; 25.9.; 4.10.9; M.K. 19.-24.5.; 17.6.9; Türk gösterisi 4.10.9 – 1.2.0; T. ordusu 29.3.0; T. donanması 14.5.1; topa tutulması 17.6.1 – 7., 10.6.2; ziyaretler: İng. ve Fr. harb gemileri 30.11.8; Heck'-in raporu 20.1.9 (Alston, Amerik. Co.); K.K. 17.4.; Bristol 5.7.9; Ahmet Fevzi 14.11.9; idare: Ethem 2.5.; Hamit 28.5.; 14., 21.7.; 3.9.9; Pontos propagandası 15., 23.9.1 – 14.2.; 22.4.; 4.5.2

San Remo Konf. 18.-26.4.0

Sansür (Kontrol) 22.11.; 16.12.8 – 5.2.; 11.10.9 – 28.10.; 2.12.0

Sapanca (Anzavur) 23.5.0

Saraçoğlu Şükrü 10.7.9

Sarıkamış 23., 26., 29.9 – 1.10.0

Sarrou, Fr. Albayı → İstanbul

Schanth, Erın. Dipl. → Ermenistan
Schanzer, İt. Har. Naz. 22.3.2
Schlicklin (Le Petit Parisien) → Fransa
Scialoja, İt. Har. Naz. 10.3.; 8.6.0
Selâmlığa gitmenin yasağı 1.5.9
Senusi, Şeyh Ahmet 5.11.8 – 20.10.9 – 21.4.; 17.7.; 15., 25.11.0 – 1.2.; 7., 11, 12.5.; 12.6.; 21.9.1 – 26.1.; 13.9.2
Sèvres → Sulh
Seydahmet, Cafer (Kırımer) 23.4.2
Seyfi, Moskova Askerî Ataşesi 29.8.0 – 11., 24.4.1
Sforza, İt. Başkomiseri: 13.11.; 1.12.8 – 12.5.; 30.6.; 14.8.9 – Har. Naz.: (16.,) 21.6.; 9.8.0 – 17., 19.2.1 – 23.9.2
Shastri, Hintli 21.6.1
Sheridan, Clare, İng. gaz. 18.9.2
Shuttleworth, İng. Gen. → İstanbul
Sıhhiye: müskirat 14.9.0; frengi 5.2.1; spor 6.5.1
Silvan (Ermeniler) 1.3.0
Simopulos, Yun. Başkomiseri → İstanbul
Sinop 27.11.0 – 17.6.1
Sivas 22.-24., 31.5.; 2., 18., 26., 27., 30.6.; 4., 13., 18.7.; 2., 19., 30.8.; 2., 4.-12., 21., 22.9.; 13., 16., 18., 24., 29., 31.10.; 9., 10., 13., 16., 24., 27.-29.11.; 1., 8., 18., 23., 26.12.9 – 4., 8.1.; 11.4.; 20.12.0 – 1.2.; 2.3.1
Sivastopol 27.11.8 – 19.2.; 14.11.0
Sivrihisar 10., 13.9.9 – 14.8.; 15.9.1 – 25.3.2
Slade, İng. Subayı, Kastamonu 31.12.9; 17.1.0
Smith, S. Armitage 9.6.9
Smith, İan, İng. Albayı, İzmir: 21.4.; 14., 15., 28.5.9; İstanbul: 29.9.9
Smuts, Gen. 16.12.8
Solly Flood, İng. Gen., Eskişehir 7., 20., 25.9.; 5.10.9
Soma 28.6.; 18.11.9 – 22.6.0
Sonnino, İt. Har. Naz. 23.12.8; 19.6.9
Sosyalizm (işçiler hareketi) 23.12.8 – 22.9.; 5., 24., 25.10.; 29.12.9 – 1., 21.5.0 – 9.5.; 2.8.1 – 1.5.2
Soysallıoğlu İsmail Suphi 22.12.8
Stalin 27., 30.11.; 1.12.0 – 22.2.; 3., 9.3.; 21.4.; 16.10.1
Sterghiades, İzmir'de Yun. Başkomiseri 21., 23.5.; 2., 4., 16.6.9 – 28.3.; 5.8.0 – 28.6.; 3., 8., 14., 30.7.; 3., 6.-8., 15.9.2
Stokes, İng. Dipl. → Tiflis
Sulh (Türkiye): Hazırlanma 15.11.; 29.12.8 – 29.1.; 10.2.9 – 1.1.0; Şartlar 9., 20., 21., 24.11.8 – 30.1.; 6.2.; 8., 11.3.; 15.4.; 17.7.; 7.9.; 22.11.9 – 10.1.; 7.3.; 1., 18.-27.4.; 30.5.0; Ne vakit? 23.12.8 – 23., 27.-29.6.; 28.7.; 20., 24., 25.8.; 1., 10.10.; 10., 12.11.; 18.12.9 – 17., 23.1.; 25.3.0; Sulh Deleg. 12., 24.3.; 22., 30.5.; 1., 3.6., 12., 17., 19., 23., 25., 28., 30.6.; 2., 4., 5., 7., 9., 15.7.9 – 10., 12., 25.6.; 3.8., 11., 14.7.0; Takdim, imza 11., 30.5.; Spa 16.-31.7.; 10.8.0 (Sèvres); Tasdik? 15., 16.6.; 12., 17.8.; 10., 23., 30.9.; 23., 25.-27.10.; 1., 3., 5., 8., 10.11.; 1., 8., 12., 13., 21., 26.12.0 – 13.1.; 2.3.1; Tadil 17., 25.6.; 22., 24., 26.-28.11.; 3., 6.12.0 – 2.1.1; Londra Konf. 25.-29.1.; 6., 12., 15., 17., 19.-21., 23.2.; 4., 6., 12.3.1 – Paris Konf. 6., 7., 15.-17., 21., 28.2.; 6., 7., 26., 28., 30.3.2; İzmit, Beykoz, İzmir, Venezia? 22.4.; 8., 18., 19., 22.7.; 19., 22., 24.8.; 10., 23.9.; 4.10.2; VI. M.'le sulh? 7.3.; 26.6.; Kapitülâsyonlar 28.4.: Fethi Londra'ya 3.7.; 1., 4.8.; M.K. in şartları 22.9 2
Sulh ve Selâmet Fırkası 20., 24.11.8 – 14.1.; 1.2.9
Sultan Ahmet Han, Afgan Dipl., Ankara 8., 21., 25.4.1 – 1.3.; 30.8.2

Suphi Pş., Gen. 21., 23.5.; 7., 14.6.0
Supreme Council (Yüksek Şûra) 2.1.0
Suriye → King-Crane Kom.: 20.3.; 2.4.; 6.6.;15.9.; 17.10.; 10.12.9 – Halep 15.11.9 – 15.2.; 24.3.; 24.7.0 – Şam 15.11.9 – 22., 25.7.0 – 28.6.1 – 18.7.2; Kıral Faysal 8.3.; 25.5.; 5.6.; 14.7.0 – 11.7.1
Süleyman Fethi, albay, İzmir şehidi 12.4.; 15.5.9
Süleyman Nazif, muharrir 4.12.8 – 8.2.; 24.5.; 2.6.9 – 23.1.0 – 30.3.2
Süleyman Necati → Necati (Erzurum)
Süleyman Şefik Pş., Gen. 5., 10., 13., 15., 20., 23.8.; 3.9.9 – 13.5.; 10.6.0
Svanidze, Gürcü Har. Naz. 30.7.1
Sykes-Picot Mukavelesi 22.5.9

Ş

Şahin, Şehit → Sait Şahin
Şahtahtinski, Behbut, Azerb. Naz. 18.7.; 25.10.1
Şakir Nimet → Suriye (Haleb)
Şakir, Osman Pş., Harbiye Naz. 2., 21., 25., 27., 30.4.; 6., 8., 12., 14., 21.5.9 – 14.1.2
Şefik Ali (Özdemir), Ayıntap 8.8.0 – 21.1.1
Şefik Hüsnü, Dr., (Değmer), Komünist 22.9.; 29.12.9
Şefik, Mehmet (Aker), albay 23.5.; 13. 7.; 10.9.9
Şeref (Aykut), Edirne Mebusu 16., 17.2.; 16.3.0 – 25.4.1 – 6.2.2 → T. Bıyıkhoğlu, Trakya, I, s. 211.
Şerefettin (İzmir), binbaşı 9.9.2
Şerif Pş. Kürt lideri, Paris 6.2.; 22.3.9; 1.3.0
Şerif Manatof 24.5.; 1.8.0
Şevket Turgut Pş., Harb. Naz. 26., 30., 31.5.; 2., 9., 19.-22., 26., 28.6.9 – 16.2.0
Şeyh Eşref, Bayburt 26.10.9
Şeyh Recep Kâmil, Sivas 18.,20., 24., 31.10.9
Şeyh Senusi → Senusi
Şifre (Tel.) 15.5.9 – 1.2.2
Şûralar → Kars, Oltu, Ordu 21.4.; 25.5.9 – 9.5.0
Şûrayı Devlet 4.7.1
Şûrayı Saltanat 24.-28.5.9 – 22.7.0
Şükrü, Trakya-Paşaeli 6.10.9 – 5.1.0
Şükrü Çavuş, Mudanya şehidi 25.6.0

T

Tahir, albay, Hilâfet Ordusu 3.5.0
Talât Pş. 1. 27.11.; 8., 9.; 14.12.8 – 30.6.; 5.7.9 – 25.10.0 – 15.3.1
Talât (Küçük) 20.10.0 – 17.11.1 – 9.5.2
Talebe, Türk → Almanya, Lausanne
Tatil → Bayram; Hafta T. 15.10.9 – 22.8.0 – 24.2.1; Öğle T. 2.11.0 – 10.3.1
Teceddüt Fırkası 3.11.; 9., 29.12.8 – 5.5.9
Tehcir: *Ermeniler* 4., 23., 24., 30.11.; 25.12.8 – 8.1.; 5., 18., 24.2.; 1,. 8., 11.3.; 22.5.9 – 8.5.; 11.8.0 – 21.5.1; emvali metrûke 2.11.8 – 8.1.0 – 14.9.2; *Rumlar* 4., 30.11.; 30.12.9 – 5.9.1 – 4.5.2; *Türkler* → Göçmenler
Tekirdağ 20.7.0 – 3.10.2
Teşkilâtı Esasiye Kanunu → B.M.M.
Teşkilâtı Milliye (Müdafaai Hukuk) 8.8.; 11., 20.10.; 13.11.9 (daimî); 5.1.0; her köşevde 17.2.0; B.M.M. 29.5.0
Tevfik Pş., Ahmet, Sadrazam 6., 11., 18., 19., 30.11.8 – 13.1.; 12., 20., 24.2.; 22.5.; 3.-6.6.; 4.9.; 22.11.; 17.12.9 – 3., 10.1.; 26., 30.4.; 1., 11.5.; 23.9.; 2., 16., 21., 25.-.17. 10.; 5., 8.11.; 23., 29.12.0 – 26.-31.1.; 1., 5., 8., 11., 17., 23.2.; 2., 14., 15.3.; 14.4.; 13.6.; 29.11.1 – 16., 28.2.; 10., 11., 24., 30.9.2
Tevfik Rüştü (Aras) 13.9.; 9.10.9 –4.2.1
Tevfik Sükûti → Damat Ferit, suikast
Theodokis, Yun. Naz. 31.7.1 – 6.9.2
Thompson, İng. Gen., Bakû 17.11.8 – 26.3.; 1., 13.4.; 10.5.9

Tiflis: İng. işgali 20.12.8 – 1.4.; 3.6.; 29.7.9; Beach, (Coty) 13., 26.12.8 – 13.1; 3.6.; 18.9.9; İng. Dipl.: Wardrop 30.8.9; Stokes 6.11.0 – 19. 3.; 6.10.1; İng. esirleri (Bakû) 1., 11.11.0 – ziyaretler: Mc Donald 18.9.0; Harbord 3.10.9; Chrysanthos 23.1.0; Dr. Fuat Sabit 19.10.9 – başka Dipl.: Rus: (Kirov 20.6.0; Sheinman 17.10.0); Legran 10.8.0 (Erm. ile mukavele); Stark 18.9.0; Kâzım Pş. 13.11.; 13.12.0 – Y. Kemal 17., 27.1.1.; A. Fuat Pş. 3.2.1 – Sovyet Hükümeti 25.2.1; Kafkas İttihadı 12.3.2 – Muhtar 26.10.; 20.12.1 – 20.3.; 9.7.2

Tittoni, İt. Har. Naz. 10., 21.3.; 19.6.; 7., 16., 29.7.; 20.8.9

Tokat 26.6.; 26.10.9 – 28.5.0

Topçıbaşef, Azerb. Dipl. Paris 5.2.; 31.3.0

Torkom 30.7.; 1.10.2

Toros: Damat Ferit 17.6.; 9.7.9

Torretta, Della, İt. Har. Naz. 28.11.1

Townshend, İng. Gen. 22.12.0 – 4.1.1 – 30.5.; 12., 14., 22., 24., 25., 31.7.; 1., 25.8.; 20.9.2

Toynbee, İng. tarihçisi 2.12.8; 15.4.2

Trabzon: İstikbal gaz. 10.12.8; Muhafazai Hukuk 25.1.; 23., 24.2.; 28.4.; 22.5.; 27.9.9; Ademi Merkeziyet 24.1.; 27.9.9 – İngilizler 17.2.; 18.4.; 6., 9.6.; 10.7.; 5., 16., 31.8.; 18.9.; 8., 15.10.; 15.12.9 – 18.4.0 – 28.11.1 – Rumlar 28.2.; 4.3.; 9.8.; 2.11.9 – 23.1.1 – Ali Fevzi Pş. 20., 22.8.9 – Ahmet Fevzi Pş. 14.12.9 – 4.1.0 – Halil Pş. 23.4.; 11.9.1 – Sami Sabit 2.6.2 – işçi gösterisi 1.5.0 – Mustafa Suphi 28.1.1 – Bekir Sami 10.7.0 – Y. Kemal 18.9.0 – Bahriye Nakliyatı 16.9.; 26.10.0 – 14.5.1 – topa tutulması 20.7.1

Trakya: I – *Doğu* T. 1.12.8 – 2.1.; 14. 28.2.; 28.4.; 14.5.; 11.7.; 10., 22.9.; 6., 18.10.; 5.11.; 16., 31.12.9 – 5., 8., 11., 20., 25., 27.7.0 – 24.2.1 – 31.1.; 4., 6.2.; 20., 28., 29.3.; 19.4.; 23., 28.9.; 1., 3., 7.-9.10.2

II - *Batı* T. 17.11.8 – 6.3.; 7.6.; 3,12., 13., 23.10.; 8., 11., 30.11.; 1., 31.12.9. – 14.5.0

Triandafilakos → İstanbul

Trikupis, Yun. Gen. 2., 24.9.2

Tuapse 10., 12.7.; 12.9.0

Tunalı Hilmi, mebus 22.1.; 13.7.0

Tuozzi, İt. Dipl. 13.10.; 9., 17.11.; 11.12.1 – 8.1.; 18.7.2

Turan 6.5.0 – 2.3.; 26.8.2

Turgut Asım, Dipl. Tahran 25.4.0

Turlakiyan, Erm. çetecisi 25.10.1

Türk Ocağı 17.10.9

Türk Ortodoksları → Hıristiyanlar, Pontos; 20.4.; 1., 10., 20., 25.5.; 16.6.; 22., 30.11.; 3., 15., 27., 30.12.1 – 22.2.; 19.6.; 16., 22., 23.7.; 16.8.; 18.9.; 4.10.2

Türkgeldi, Âli, Dipl. 30.10.8 (Mondros)

Türkmenistan 21.1.; 6.3.9

U

Ukrayna: I – Eski Hük. (Kiyef) 28.11.8 – 2.3.9 – 25.4.; 6.5.0; → Odessa, Kırım; II – Sovyet Hük. (Harkof) 22.7.; 17.9.; 20.12.1 – 2.1.; 16., 22.3.; 8.4.; 23.6.2

Upmal – Angarski, Rus Dipl. 2., 20.7.; 27., 31.8.; 14.9.; 4.10.0

Urfa 3.12.8 – 24.3.; 19.9.; 23 , 26.10.; 10.11.; 25.12.9 – 7., 17., 24.1.; 8.2.; 11.4.; 20.7.0 – 26.1.2

Urla: Rumlar 20.1.9; ilk millî kuvvet 16.5.9

Ushida, Japon Dipl. 17.4.; 6.9.1

Usubekov, Azerb. Başvekili 7.4.0

Uşak 29.8.0 – 31.8.; 2.9.2

Ü

Üçlü Mukavele → Accord Tripartite

V

Vahdeti Milliye (Ahmet Rıza) 24.2.; 5., 16., 18.3.; 7.6.9

Vansittart, İng. Dipl. 6.9.9 – 12.1.0 – 10., 16.3.1 – 4.8.2
Varşova 14.8.; 25.10.0
Vasıf, Hüseyin (Çınar) 23.5.; 16.11.9 – 22.5.0
Vehip Pş. 2.6.9 – 12.9.1
Veled Çelebi, Konya 9.5.1
Velit, Ebüzziya (Tevhidi Efkâr) 13.10.9 – 3.8.2
Venizelos 2., 20.11.; 16., 30.12.8 – 3., 28.2.; 19.3.; 12.4.; 7., 10., 14., 17., 19., 20.5.; 20., 22.-24., 28.6.; 10., 11., 16., 19., 29.7.; 16.8.; 6., 10., 29.9.; 21.10.; 20.11.9 – 14., 18., 24.2.; 9., 10., 19., 25.3.; 19.-21., 29.6.; 8.7.; 5.,9., 12.8; 5.10; 3.,7., 8., 14., 16.11.; 11.12.0 – 15.2.; 3.7.; 6., 22.8.; 13.10.1 – 29.5.; 5.10.2
Verbof, A., Komünist 25.8.0
Vergiler: Ağnam 25.4.0; Temettü 21.9.0; Lûbiyat 18.2.2.; İçki 25.2.2; İstihlâk 15.4.2
Versailles 18.1.; 28.6.9 – 10.1.0
Vezirof, Yusuf, Azerb. Dipl., İstanbul 22.10.9 – 24.1.; 20.3.0 – 12.6.1 – 20.8.2
Vilâyatı Şarkiye → Müd. Huk.
Vittorio Emanuele III., İt. Kıralı 25.5.9
Vlahopulos, Gen. 3., 15.8.2
Votsis, Yun. Başkomiseri → İstanbul
Vratziyan 18.3.1

W

Wardrop. İng. Dipl., Tiflis 30.8.; 12 9.; 2.10.9. – 3.1.0
Webb, Richard, İng. Amirali → İstanbul
Westermann, Amerik. Profesörü 10.6.9
Whittal, İng. Subayı 16.5.9; 11.3.0
Wilhelm, II., İmparator 9., 10., 28.11. 8 – 6.7.1
Williams → Amerika
Wilson, Henry F.M., İng. Gen. → İstanbul
Wilson, Henry, İng. Mareşal 13.11.8 – 19.3.; 4.4.; 6.5.; 16.6.; 29.8.9 – 19.1.; 15., 19. 3.; 1.4.; 22., 25.11.0 – 15.4.; 14.12.1
Wilson, Woodrow, Amerik. Cumhurreisi: mütareke 31.10.8; W. Prensipleri 6., 10.12.8 – 10.1.; 3.2.; 29.3.; 20., 31.7.; 25.9.; 11.11.; 2.12.9; Rusya 21.1.9; Suriye (King-Crane) 20.3.9; Ermeniler 30.1.; 21.5.; 25.6., 16., 21., 25.8.; 23.9.9. – 3.4. (Harbord); 25.4.; 15., 17., 24.5.; 1.6.; 18. 10.; 22.11. (Erm. Hududu); 9.12.0 – 18.1.; 26.2.1; İzmir 21.4.; 6.5.9
Wingate, İng. Dipl. Kahire 22.11.; 6.12.8
Wrangel, Rus Gen. 2., 5.4.; 11.8.; 14., 17.11.0 – 20.1.; 25.2.2

Y

Yahşıhan 1.8.9 – 24.4.1 – 26.1.2
Yahya Kaptan 4.10.; 24.11.; 5.12.9 – 8.1.0
Yakup Kadri (Karaosmanoğlu) 13.12.0 – 12., 17., 20.7.; 2.11.1
Yakup Şevki Pş. (Şübaşı), Gen. 26.11.; 7.12.8 – 7., 28.1.; 13., 14., 18., 19., 27.2.; 6., 14.3.; 14., 19., 26.4.; 17.5.; 26.6.; 17.12.9 – 21.4.; 6.5.0 – 12., 18., 26., 29.11.; 9.12.1 – 21.4.; 21.8.; 11.9.2
Yalova 17.9.9 → 23.5.1
Yavuz Sultan Selim → Donanma
Yenice 27.7.0 – 22.11.1
Yeşil Ordu → Komünizm, 8.7.0 – 17.1.; 21.3.; 9.5.1
Yozgat 10.5.; 14., 20., 23.6.; 2.8.0 – 3.1.1
Yörük Ali Efe, Sökeli 11.9.0
Yunanistan → İstanbul, Trakya, Rumlar; Anadolu'nun işgali (İzmir'den sonra) **1919**: Urla 16.5.; Tire 18., 28.5.; Manisa 25.5.; 3., 5.7.; Aydın 27.5. →; Ayvalık 29.5.; Ahmetli 4.6.; Akhisar 5.6.; Bergama 12., 19.6.; Sarayköy, Nazilli 15. (–19.) 6.; Köşk savaşı 20.6.; Milne sınırı 2., 3., 7.10. (harita: T.İ.H.

II 2, 120); **1920**: 18., 24.2., 3.3. (Bozdağ). – Milne hattının geçilmesi 19.-22.6.; Çivril 21.6.; Kırkağaç 22.6.; Mudanya 25.6.; Balıkesir 30.6.; Bursa 8.7.; İznik 13.7.; Karacabey, Kirmasti 2.7.; Edirne 25.7.; Paraskevopulos: Ankara'ya (!) 28.7.; D. Ferit: Erzurum'a (!) 16.7.; Uşak 29.8. – **1921**: Eskişehir'e 6., 10.1. (İnönü); 23.2.; 3., 23., 30.3. (İkinci İnönü); 5.4.; İzmit'te İng. Kumandanlığının devredilmesi 26. 3.; Adapazarı 26.3.3 (– 21.6.); İzmit 28.4. (– 24. veya 28. 6); Ankara'ya ilerlemesi 23.2.; 3., 23.3.; 30.6. (Gunaris: "Acı sona kadar!"); 5., 10., 22.7.; 15.8.; 5.9.; 10.12.; Sakarya kayıpları 12.9.; çekilme niyeti 30.12. – **1922**: 4.1.; 6.2.; mütareke istemesi 25.3.; 5., 15.4.; tahliye kontrolu 15.4.; 3.6.; 12., 27.7.; 8., 23.8.; → Bursa 8., 10.9.; Anadolu'nun kısmî tahliyesi ve İstanbul'a hareketi 17., 29.5.; 28.6.; 3., 4., 17., 26.-29.7.; 15.8.; Yun. Ordusunun yıkılması 26.8.-.16.9.2; → Paraskevopulos, Nider, Papulas, Hadjiyanesti, Trikupis; Mudanya Mütarekesi 11.10.; ihtilâl 10., 24., 27.9. (Midilli, Atina); ordunun tefriki (Venizelos, Konstantin) 29.9.9–12., 25.8.; 16.9.; 3., 14., 22.11.; 3.12.0 – 13.6.; 23.9.1 – mevcudu 16.6.1; 26.8.2 – zulümler (yanık toprak) 12.4.1 (İnönü); 23.5.1 (Yalova, Gemlik); 25.6.; 4.9.1 (Marmara Adaları, İzmit); 27.9.1 - 13.1.; 4.2.; 8.4.2 (Sakarya'dan sonra); 8., 18., 22.4.2 (Karatepe, Söke); 4., 6., 7., 18.9.2 (Dumlupınar'dan sonra) abluka ve topa tutulması 26.3.; 9.6.; 2., 20.7.; 30.11.1 - 7.6.2 - Rusya'dan gelen esirlerin zaptedilmesi 27.4. 1 – İtalya ile münakaşa: Ayasoluk 11., 22.5.9; Menderes Vadisi (Çine) 5., 8., 16.7.9 → Oniki Ada; Fransızlarla Odesa'ya 19.12.8 – 7.2.0; → Kıbrıs; Franchet d'Esperey: Yun.'ın dostu 23.11.8 – 8.2.; 22., 31.12.9 – 5.1.0 – İstanbul'da Yun. Postahanesi 4.3.1 - M.K.'in Yun.'a dostluk teklifi 17.1. 1 (→ 30.10.1930)

Yunus Nadi (Abalıoğlu) (Yeni Gün gaz.) 24.2.; 5.10.9 – 21.3.; 1.4.; 11.5.0 – 18.7.; 3.8.2

Yusuf İzzet Pş. 6.6.9 – 14., 19.4.2

Yusuf Kemal (Tengirşenk) 29.11.9 – 1., 6.1.; 27.–29.3.; 1.4.; 10., 11., 21., 25.5.; 1., 24., 30.8.; 2., 12., 18., 20.– 22., 26.9.; 5.11.; 12., 17.10.; 29., 30.11.; 3., 5.–9., 12., 14., 15., 25.12.0 – 7., 11., 14., 15., 17., 20., 27., 29.1.; 3., 6., 9., 17., 22., 26.2.; 2., 4., 6., 9., 16., 19. – 21. 3.; 1.8., 11., 19., 21., 26., 29.4.; 7., 16., 20., 26., 30.5.; 4., 9., 27.6.; 15.7.; 18. 8.; 5., 15., 17., 22.9.; 17.11.; 8., 15.12.1 – 7., 15.–21., 28.2.; 1., 6.–9., 15., 16., 20.–23., 28.3.; 3., 17., 22.4.; 3.5.; 19., 24.6.; 2.7.; 16.8.; 12., 17., 20.– 29.9.; 4.10.2

Yusuf Razi (Bel) (Vakit) 25.5.9

Yusuf Ziya, Oltu Mutasarrıfı 25.5.0

Yümni (Üresin), Abdülmecid'in Yaveri 31.7.; 7.9.0

Z

Zafiriu, Yun. Albayı 13., 17., 19., 23., 27.5.9

Zaven, Erm. Patriği 17., 20.10.9

Zeki (Üngör), viyolinist 2.10.2

Zeki Pş., Müşir 28.4.; 11., 24.5.0 19.4.1

Zeki Velidi (Togan) 2.10.1

Zengezur (Zengizor) 18.2., 23.6.0

Zinetullah Nevşirvanov 27.1.1

Zinovyef, Komintern Reisi 8.9.0

Zivin (Erzurum) 26.7.9

Ziya Pş., Gen. 24.10.9 – 9.4.2

Ziya Pş., İstanbul Şehremini 3.3.2

Ziya Gökalp 2.2.; 4.5.9 – 20.4.; 13.6.; 28.7.1 – 5.6.2

Zonguldak 8., 3.9 – 18.6.0 – 2.2.; 21.6., 30.12.1

Zübeyde, M.K.'in anası 3.9.0

E K : İCRA VEKİLLERİ HEYETİ (HEYET-İ VEKİLE)

(Yanlışların olabildiğinden doğrultulması okuyuculardan istenilir)

V. V. — Vekil Vekili; V. N. — Vekil Namına (— Kanun, Sayı 3, 85)

Reis : M.K. (tabiir.) 25.4.; 5.5.0; **Başvekil** : Mustafa Fevzi Pş. 24.1.1.; Mustafa Fehmi (V.V.) 18.4.-1.5.1; 8.2.2; Hüseyin Rauf 12.7.2

1 – **Şeriye ve Evkaf V.**: Mustafa Fehmi 3.5.0; Abdullah Azmi 11.5.2

2 – **Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye V.**: Dr. Adnan 3.5.0; Dr. Refik 10.3.1; Dr. Rıza Nur 24.12.1; Dr. Fuat (V.V.) 11.5.2

3 – **İktisat** (Ticaret, Sanayi, Ziraat, Orman ve Maadin) V.: Yusuf Kemal 3.5.0; Hakkı Behiç (V.N.) 6.5.0; Mahmut Celâl (V.V.) 10.8.0; Vekil 27.2.1; Süleyman Sırrı 19.1.2; Hasan Hüsnü 11.5.2; Mahmut Esat 12.7.2

4 – **Maarif V.**: Dr. Rıza Nur 4.5.0; M. Celâl (V.N.) 16.8.0; Hamdullah Suphi 16.12.0; Mehmet Vehbi 19.11.1

5 – **Adliye ve Mezahip V.**: Celâlettin Arif 3.5.0; Ahmet Muhtar (V.N.) 10.8.0; Abdülkadir Kemali (V.V.) 1.11.0; Zekâi (V.V.) 14.12.0; A. Muhtar (V.V.) 24.1.1; Y. Kemal (V.V.) 30.1.1; Hafız Mehmet (V.V.) 3.2.1; Refik Şevket 19.5.1; C. Arif 12.7.2; Behçet 15.7.2; Rifat 16.8.2

6 – **Maliye** (Rüsumat ve Defteri Hakani) V.: Hakkı Behiç 3.5.0; Ahmet Ferit 17.7.0; M. Celâl (V.V.) 24.4.1; Hasan Hüsnü 19.5.1; Hasan Fehmi 24.4.2;

7 – **Nafia V.**: İsmail Fazıl Pş. 3.5.0; H. Behiç (V.N.) 27.7.0; M. Celâl (V.N.) 21.10.0; Ömer Lütfi 27.12.0; Sül. Sırrı 2.11.1.; H. Rauf 17.11.1.; Feyzi (V.V.) 2.12.1, Vekil 14.1.2; Dr. Adnan (V.V.) 4.6.2; Reşat (V.V.) 12.7.2; Feyzi 5.9.2

8 – **Dahiliye** (Emniyeti Umumiye, Posta ve Telgraf) V.: Cami 3.5.0; H. Behiç 17.7.0; Dr. Adnan (V.V. veya V.N.) 11.8.0; Nazım 4.9.0; Refet 6.9.0; Dr. Adnan (V.V.) 9.11.0; Hafız Mehmet (V.V.) 8.3.1; A. Muhtar (V.V.) 13.3.1; Mehmet Ata 21.4.1; Refet 30.6.1; Ali Fethi 10.10.1; M. Ata 10.7.2; İsmail Safa (V.V.) 20.9.2; A. Fethi 5.10.2

9 – **Müdafaai Milliye V.**: M. Fevzi Pş. 3.5.0; İsmet (V.N.) 6.9.0; Ömer Lûtfi (V.V.) 24.1.1; Refet Pş. 5.8.1; Kâzım Pş. 14.1.2.

10 – **Hariciye V.**: Bekir Sami 3.5.0; Dr. Rıza Nur (V.V.) 9.5.0; M.K. (V.N.) 31. 5.0.; A. Muhtar (V.N.) 17.7., (V.V.) 10.8.0 – 24.1.1; 8.2.-25.4.1 (V.V.); B. Sami 1.-5.2.; 1.-8.5.1; Ferit (V.N.) 6.2.1; M. Fevzi Pş. (V.V.) 8.5.1; Y. Kemal 16.5.1; M. Celâl (V.V.) 6.2.2.; Dr. Rıza Nur 23.9.2

11 – **Erkânı Harbiyei Umumiye V.**: İsmet 25.4.; 3.5.0; M. Fevzi Pş. (V.V.) 9.11.0 ve 19.5.1, Vekil 5.8.1

ISBN 975 - 16 - 0110 - X Tk.
ISBN 975 - 16 - 0122 - 3

Fiyat

400000